ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՋՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
1
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
1ER JANVIER
1 9 5 8

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8082 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3883

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ

—o—

Տարին վերջացաւ անատուքեան նոյն վիճակին մէջ, որով սկսած էր:

1957ը ո՛չ մէկ լուծում բերաւ այն բարդ հարցերուն, որոնք սերտօրէն կապուած են աշխարհի ճակատագրին հետ:

Պատերա՞զմ թէ խաղաղութիւն:

Ազատութեան եւ խաղաղութեան ծառաւթիւնը այս հարցականին առջեւ կանգնած է կրկին՝ նոր տարւոյ սեմին:

Ու հետաստան կը հետեւի ղէպքերու ընթացքին, յոյսի նշոյլ մը փնտռելով այն անվերջ բանակցութեանց, սակարկութեանց ու ճառերուն մէջ, որոնցմով ա՛յնքան հարուստ եղան մանաւանդ վերջին ամիսները:

Գիտութիւնը հսկայաքայլ յառաջդիմութիւն արձանագրեց 1957ին:

Հիւլէական ու ջրածին ռումբերը քանի մը տարի առաջ հիմնովին յեղաշրջած էին արդէն ռազմավարութիւնը, հին զէնքերը չուտով թանգարան դրուելու դատապարտելով:

Սպուտնիկ, Հնդկալեռնոն, Ատլաս եւ այլաբանական զանազան անուններով նոր դիւեր քայլ մը աւելի առաջ տարին յաջորդումը վերջացող տարուան ընթացքին:

Մարդիկ սկսան մրցիլ բնութեան հետ: Անջրպետի դրաւումը դարձուցին նպատակ:

Այժմ կը պատրաստուին ճամբորդել դէպ ի Լուսին:

Ինչ որ երեւակայութիւն եւ առասպել էր երէկ, իրականութիւն է դարձած այսօր:

Օդանաւերը սկսան մրցիլ ձայնի արագութեան հետ:

Իսկ միջերկրային հրթիռները կ'ուզեն հասնիլ լոյսի արագութեան ...

Ի՞նչի կը ձգտին բոլոր այս արտակարգ դիւտերը, եթէ ոչ աշխարհի տիրապետութեան:

Իրաւունքը զօրաւորինն է:

Այս ճշմարտութիւնը յաւիտենական է: Երբե՛ք չէ փոխուած աշխարհի առեղծածը դարձութենէն ի վեր: Ու պիտի չփոխուի բնաւ:

Տիրապետելու համար ուժ պէտք է ունենալ: Ռազմական, զինուորական ուժ: Ու զօրաւոր զէնքեր:

Այդ զօրաւոր, նորօրինակ զէնքերու արտադրութեան եւ կատարելագործումին հետամուտ են արեւելքն ու արեւմուտքը: Խորհրդային միութիւնն ու Ամերիկան:

Երկու հակամարտ ճակատները մրցում մի եւած են:

Երբեմն մէկ կողմը, երբեմն միւսը կը չահի յաղթանակի դափնին:

Ու մրցակցութիւնը կը չարունակուի անարգել, օրէ օր աւելի մեծ թափ առնելով:

Զինարշաւին սանձ մը դնելու, զայն բոլորովին կասեցնելու, նոյնիսկ զինաթափութիւն կատարելու համար անդադար ժողովներ կը գումարուին, բանաձեւեր կը քուէարկուին, պատգամներ կը ղրկուին: Սակայն ի զո՞ւր:

Մէկ կամ միւս կողմը «լուրջ» պատրուակներ կը գտնէ՝ յետաձգելու, նոյն իսկ բոլորովին ջուրը ձգելու համար ամէնէն համեստ ու բարեացակամ ծրագիրն անգամ:

Ու միաժամանակ կը խօսին խաղաղութեան մասին:

Նոյն խաղաղութեան աղաւնին՝ իր ձիթենիի խորհրդանշանով՝ ի պատուի է մանաւանդ անոնց մօտ, որոնց վերջնականն է «համաշխարհային յաղթանակ»ը:

Նպատակ՝ որուն կարելի է հասնիլ ո՛չ թէ խաղաղութիւն հոլովելով, այլ զինուզօրութեամբ:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ամերիկեան թերթի մը թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցած է Վարչապետ Կայեաճի հետ, որ հրատապ հարցերու չուրջ բրած է կարդ մը յայտարարութիւններ:

Պատասխանելով այն հարցին, թէ ի՞նչ արդիւնք կրնայ տալ Արեւելք – Արեւմուտք խորհրդակցութիւնը, Վարչապետը ըսած է.— Իական է նախ, որ արեւմտեան երկիրները ցոյց տան, թէ ամէն վայրկեան պատրաստ են խորհրդակցելու՝ զինաթափութեան մասին: Պէտք չէ մոռնալ, որ Խ. Միութիւն ուժ կուտայ չարունակ իր քարոզչութեան: Ցետոյ, բուական չէ զինաթափութեան չուրջ համաձայնութիւն մը գոյացնելով բաւարար ուրիշ. գլխաւոր հարցը՝ հսկողութիւնն է եւ օրէնքներու գործադրութիւնը, որուն չուրջ պէտք է համաձայնիլ: Ցրանսա ներկայիս ուրիշ առաջարկներ չունի Խ. Միութեան: Գալով Արեւելք – Արեւմուտք «Մեծ»երու հանդիպումի մը, ոչ մէկ անպատեհութիւն կայ որ չըլլայ. պայմանաւ որ նախապէս պատրաստուի այդ հանդիպումը եւ պարզ քարոզչութեան մը ընոյթ չառնայ:

Ամերիկացի լրագրողին երկրորդ հարցումը եղած է կեդրոնական Եւրոպայի «չէզոք»ութեան խնդիրը, որ կ'առաջարկէ Ֆինլանտան՝ Գերմանիաներու եւ Զհնոսլովաքիոյ մասնակցութեամբ:

Վարչապետը վտանգաւոր գաղափար մը կը նկատէ ասիկա, որովհետեւ հիւլէական զինաթափում մը՝ Եւրոպայի մէջ, պատճառ պիտի ըլլար որ ամերիկեան բանակը հեռանայ, մինչդեռ խորհրդային ուժերը պիտի մնան իրենց տեղը:

Իսկ գալով Միջին Արեւելքի քաղաքականութեան, կայեաճ համաձայն է որ սթաթիւ ֆուռն պահուի այդ չրջանին մէջ, բայց ի բաց աւելցնելով՝ թէ Ցրանսա ղէմ է ներքին փոփոխութիւններու, այնպէս՝ ինչպէսը եղաւ Սուրիոյ մէջ: Հիւս. Ափրիկէի մէջ, նման փոփոխութեան մը մասին կարելի չէ մտածել առայժմ:

Այնքան ատեն որ ազատ աշխարհի պաշտպանութեան հարցը առկախ կը մընայ՝ մինչեւ Արեւելք – Արեւմուտք հանդիպում մը, բնականաբար Արեւմուտքի պաշտպանութեան կազմակերպութիւնները պիտի պահուին: Գալով հիւլէական ու ջրածին ռումբերու պահեստին՝ որ ո՛րոշեցաւ Ատլանտեան Ուխտի ժողովին մէջ, թէեւ տակաւին Ցրանսական կառավարութիւնը վերջնական որոշում մը չէ տուած, բայց անպատեհութիւն մը չկայ որ զրական ըլլայ Փարիզի դիրքը: Այդ ռումբերու պահեստներուն վրայ ըլալիք հսկողութիւնն ալ երկրորդական է. կարեւորը այն է, թէ հարկ եղած պարագա-

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Խաղաղութեան հետ զուգընթաց, ժողովուրդները ծարաւի են նաեւ ազատութեան:

Քաղաքակիրթ Եւրոպայի սրտին վրայ ազատութենէ զրկուած կ'ապրին բազմամիլիոն մարդիկ: Ենթակայ բռնատիրութեան:

Նոր տարւոյ սեմին վրայ, մեր չրթնները ունին մէկ մաղթանք, ա՛յն որ դարերէ ի վեր կ'երգուի Հայաստանեայց եկեղեցւոյ կամարներուն տակ.

Տուր աշխարհիս խաղաղութիւն,
«Բանտարկելոց» ազատութիւն:

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

"ՑԱՌԱՋ"

Ամաւորի առթիւ լաւագոյն օրեր կը մաղթէ իր բոլոր բաժանորդներուն, ընթերցողներուն, ընկերներուն եւ բարեկամներուն:

ԳԱՇԻՐԷԻ ԺՈՂՈՎԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

—o—

Ափրիկեասիական երկիրներու ժողովը, որ գումարուեցաւ Գահիրէի մէջ, վերջացաւ. դատապարտուեցան Պաղտատի Ուխտն ու Այզընհաուըրի վարդապետութիւնը: Հրատարակուեցաւ զեկոյց մը, որուն «արաբական ազգը» պուխին մէջ դարձեալ կը քննադատուի Արեւմուտքը, հաստատելով այն պայքարը՝ որ կը մղեն Արաբ ժողովուրդները միասնականութեան, ազատութեան եւ անկախութեան համար, եւ օտար ազդեցութեան դէմ:

Ցիշատակուեցան Եմէնի, Ատէնի, Օմանի հարցերը եւ ժողովը թիկունք կանգնեցաւ Ինտոնեզիոյ: Քորէայի վերամիացումը կը պահանջուի՝ խաղաղ միջոցներով: Աջապան կը հռչակուի արաբական ծոց:

Գալով Ալժերիոյ հարցին, Ափրիկէի եւ Ասիոյ երկիրները վերջնական լուծում մը կ'առաջարկեն. առաջին առիթով՝ կը պահանջեն որ ազատ արձակուին հինգ դեկավարները՝ Պէն Պելլայի հետ՝ ինչպէս նաեւ այն բոլոր ազդայնականները, որ բանտարկուած են: Անկախութիւն տալ եւ սկսիլ խորհրդակցութեանց՝ անկախութեան հիման վրայ: Ալժերիան պիտի ներկայացնէ Ազատագրութեան ճակատը: Ցրանսական բանակին մէջ գտնուող Ալժերիացիներուն կոչ կ'ընեն, որ մերժեն կռուիլ իրենց եղբայրներուն դէմ:

—o—

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՏԱԼԻՈՑ եւ Խ. Միութեան միջեւ առեւտրական համաձայնութիւն մը կընքուեցաւ, որ ի զօրու է 1958 Յունուար 1ին: 320 միլիառ լիրի փոխանակութիւն պիտի ըլլայ երկու երկիրներուն միջեւ:

ՇՈՒԼՏԻ համայնավար կուսակցութեան 18րդ համագումարը բացուեցաւ Սթոք – Հոլմի մէջ, 300 պատգամաւորներու մասնակցութեամբ: Առաջին անգամ ըլլալով Խ. Միութիւն եւ համայնավար Չինաստան իրենց ներկայացուցիչները ղրկած են:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ վարչապետ Ատենաուըը Բուլղանինի պիտի առաջարկէ որ կարմիր բանակը հեռանայ Ա. Բեւելեան Գերմանիայէն:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ մամուլը կը քննադատէ չորս դրողներ՝ որոնք դիրք բռնած են համայնավար կուսակցութեան դրական քաղաքականութեան դէմ:

ՊԼՑՐՈՒԹԻՆ կը հաղորդէն, թէ Ցունուար մէկէն սկսեալ էր – Ցրանսի օգնաւար մէկէն սկսեալ էր – Նաւերը պիտի չկարենան իջնել լիբա – Նանեան օդակայանները. անհամաձայնութիւն մը ծագած է:

ՑՐԱՆՍԱՑԻ մէջ Ցունուար մէկէն լսկսեալ հացին գինը միջին հաշուով չորս Ցրանքի յաւելում կրեց (քիլօն):

ԻՍՐԱԷԼԻ վարչապետ Պէն Կուրիոն իր կառավարութեան հրաժարականը ներկայացուց Հանր. Նախագահին:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՑԻՆ կը հաղորդեն, թէ Իսրայէլի զէնք տալու ի վճակի չեն:

ԻՏԱԼԻԱ պաշտօնապէս ընդունեցաւ, որ ամերիկեան հրթիռներու արձակարաններ հաստատուին իր հողամասին վրայ: Ուոչինկթընի իտալական դեսպանը լուրը հաստատեց:

ՂԱՆԱՑԻ հանրապետութեան մէջ խռովութիւներ ծագեցան:

ՕՐ ՕՐԻՆ

ԱՌԱՆՑ ՆԱԻԱՍԱՐԴԻ

Գիտեմ, որ անխառն երգ ու խաղ չունիս դուն առանց Նաւասարդի, իշխա՛ն ժողովուրդ: Է՛ր երբեմն, Նոր Տարին Նաւասարդեան տօն էր ճգի համար, Նաւասարդեան խաղ եւ հոգի՛ Նաւասարդ: Ցետոյ, ցաւի ու սուգի օրերուն, կաղանդը եկաւ պահ մը ոսկի հոսեցնել սրտիդ մէջ ու մտքիդ: Ամփոփում: Վերանորոգում: Մոռացում: Բարիի ու գեղեցիկի որոնում՝ համայնակուլ խաւարին մէջ, ու ներո՛ւմ մանաւանդ.— մեծ հոգիներու արժանիք եւ վատերու հարսանիք:

Կաղանդին, գիտցար ներել, իշխա՛ն ժողովուրդ, բոլոր թշնամիներուդ· բոլորի՛ն: Բայց հարուածեցին ճեզ անոնք՝ վեհանձնութիւնդ միամտութիւն համարելով: Ու կրկին փշրուեցար, հալածուեցար, պարտուեցար:

Գիտե՛մ, թէ սուգի ու ցաւի ծովերէն ետք, պիտի երգես ու խնդաս այսօր, ժողովո՛ւրդ Հայոց, պիտի պարես ու մոռնաս ինչ որ մութ էր ու տխուր:

Այնճան բեռ կայ ուսերուդ եւ այնճա՛ն վէրք կողիդ, բայց դուն կրնա՞ս խլել ճորէն՝ պատռտած դրօշիդ տակ· խլե՛ ցիր հանդարտ, խրոխտ, ու կը խլես տակաւին հաւատաւոր աչքերով:

Ո՛վ կրնայ ճեզ տապալել արճայական պատուանդաններէդ:

Մանուկներ կան այսօր, Հայու տաք ու խոհուն աչքերով տգամ ու աղջիկներ՝ որոնք Նաւասարդը կ'ուզեն, փառայեղ Նաւասարդը Տիգրաններու եւ Արտաշէսներու: Տեսչ ու կիրճ:

Ի՛նչ փոյթ անոնք՝ որ հազարումէկ բառուդիներու վրայ իրենց սիրտը կորուսին: Մոռցիր,— դուն գիտես մոռնալ ու արհամարհել, իշխա՛ն ժողովուրդ,— մոռցի՛ր այլասերածներն ու խառնածիները ու խլէ յառաջ, առանց վախի ու կասկածի:

Մի՛ մոռնար, որ պղինձէ սրտեր կան՝ ռազմաճակատի վրայ, եւ գործի տգամ՝ հանրային կեանքին մէջ: Ու կան մանուկներ՝ որ Նաւասարդը կ'ուզեն, հին նաւասարդը արիական ու հզօր Հայաստանին: Թո՛ղ անոնք ըլլան Արեւելքի մէջ թէ հոս, ի՛նչ փոյթ, երբ նոյնն է երազն ու անունը, երբ նո՛յնն է երգն ու դրօշը:

Կաղանդները եկան ու անցան: Կաղանդ է նորէն, հալածակա՛ն ժողովուրդ: Եւ դուն պիտի երգես կրկին ու խաղաս, առանց Նաւասարդի, բայց նաւասարդեա՛ն երազով ու տաղով:

Այսօր, պիտի երգե՛ս մանաւանդ, ո՛ւրովհետեւ գիտես՝ թէ առանց երգի ե՛րբ ալ չկայ, արիակա՛ն ժողովուրդ:

ԱՐՄԵՊԻԼ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ առթիւ «Ցառաջ»ի յաջորդ թիւը լոյս կը տեսնէ՝

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 3ԻՆ

ԱՆԳԼԻՈՑ եւ Մալթա կղզիին միջեւ յարաբերութիւնները լարուած բնոյթ մը ստացան:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Արտաքին Նախարար Տըլըս, որ Ցունուարի վերջը Անգարա պիտի երթայ Պաղտատի Ուխտին ժողովին մասնակցելու համար, պիտի այցելէ նաեւ Պարսկաստան եւ Ծայրագոյն Արեւելք: Բացատրութիւններ պիտի տայ Ատլանտեան Ուխտի ժողովին մասին եւ համագործակցութեան առաջարկները պիտի ներկայացնէ:

ԿՐՆԱ՞ՆՔ ԳԻՏՆԱԼ ՄԱՀՈՒԱՆ ԺԱՄԸ

Nascimur uno modo
multis morimur.

ՍԵՆԵԿԱ.(*)

Սիրելի Կ· ԱՔԱՐՃԱԼԵԱՆԻՆ

Հինէն ի վեր մարդիկ ուզած են գիտնալ թէ ե՛րբ պիտի մեռնին, օրը կամ տարին: Գաղտնիք մը՝ զոր պիտի գնէին ինչքան ալ սուղ ծախուէր իրենց :

Մահուան թուականը աստղագուշակ – նե՛րն են միայն որ գիտեն՝ կ'ըսէին: Եւ թագաւորները, որ ոսկի ունին, մարդերէ եւ ազամանդ, մեծ թոչակներ կը վճա – րէին՝ աստղագուշակներ կը պահէին պա – լատներու մէջ, անոնց բերնէն իմանալու համար բախտը կամ մահուան թուակա – նը՝ իրենց վիճակուած :

Հարուն – էլ Րաշիտ եւս ունէր իր աստղագուշակը, որու գուշակութիւնն – րը, սակայն, չիրականացան երբէք : Ի վերջոյ, բարկացաւ մեծազօր թագաւորը եւ ըսաւ պալատականներուն թէ պիտի գլխատէ իր աստղագուշակը :

— Կանչեցէք, ըսաւ, էճհէլը էվվէլ իւլ իւր իւր ըմմէլը(բախտագուշակներուն մէջ ամէնէն ոգէտը կամ ապիկարը):

Երեկոյ էր:

Աստղագուշակը, դողդոջ , բարձրա – ցաւ պալատին վերնատունը, ուր բազմեր էր Արեւելքի արփահաճանչ արքան՝ ոտ – քերուն տակ Սպահանի վարդավառ վարդ մը ու գլխուն վերեւ Պաղտատի երկնքին աստղերու պսակը :

— Ահա աստղերդ, հարցո՛ւր թէ ե՛րբ պիտի մեռնիս :

Աստղագուշակը հասկցաւ:

Գլուխը բարձրացուց, դիտեց աստղե – րը, ոլիններու հետ հաղորդակցութեան ձեւեր առաւ, աչքերը բացխփեց, անհաս – կնալի բառեր մրմնջեց, մօրուքը չոյեց, ժպտեցաւ, տխրեցաւ եւ ըսաւ .

— Մեծազօր Տէր, աստղերը կը մերժեն յայտնել թագաւորը, այսուհանդերձ բա – ցորոշ ցոյց կուտան թէ մահս տեղի պիտի ունենայ երեք օր առաջ այն ահաւոր թը – ւականէն, տակաւին անորոշ, երբ սուգի մէջ պիտի մտնէ բովանդակ աշխարհ, պիտի խաւարին աստղերը, պիտի կենան գետերը, պիտի սարսի երկիրը, պիտի խամրին վարդերը, գինին պիտի լեզուը – նայ կարասներուն մէջ, հացը պիտի բոր – բոսի դարաններուն խորը, ծծումբի ծուխ պիտի բարձրանայ քաղաքներէն, քուրմ պիտի հագնին Պաղտատի կիները եւ աղ – ջիկները՝ ողբալու համար մահը անոր, որ պիտի մեռնի ինձմէ երեք օր առքը :

— Որո՞ւ մահուան մասին է խօսքը :

— Ես պիտի չտեսնե՛մ այդ օրը, ահա – ւա՛ր աղէտը, զոր պիտի պատճառէ մեծա – զօր Տիրոջս մահը , որովհետեւ պիտի մեռնիմ իր մահէն երեք օր առաջ, այս – պէ՛ս ըսին աստղերը :

Եւ աստղագուշակը լացաւ լացաւ եւ ըսաւ.

— Ես կուլամ կուլամ ոչ թէ ինձի հա – մար՝ որ պիտի մեռնիմ Տիրոջս մահէն ե – րեք օր առաջ, այլ Տիրոջս համար, որ իր մահուամբ սուգի պիտի մատնէ արար – աչխարհ՝ ինչպէս նկարագրեցի :

Եւ ազօթք մը ընելու ձեւով . վերջա – ցուց — Էպէտ ալլահու թէ ալա էօմրու – հու վէ տէվվէթէհու իլա ինքիրազ իւզ – զման (Թող Աստուած երկարէ Տիրոջս կեանքը եւ թագաւորութիւնը՝ դարուց ի դար անվախճան) :

Հարուն – էլ Րաշիտ ետ առաւ աստղա – գուշակը գլխատելու հրամանը :

×

Թագաւորն այսպէս :

Գիւղացին ալ այսպէս :

Կը պատմուի թէ Մահը ինք էր եկեր եւ գիւղացիին յայտներ թէ օրեր կամ տարի – ներ առաջ նչան պիտի տայ՝ հաղորդելու համար մանգաղը գլխուն զարնելու թը – ւականը :

Զար մարդ էր Սարգիս, — սալորին տակը սատկիս՝ կ'ըսէին զրացիները ա – զօթքի ձեւով: Եւ Աստուած լսեց, ղրկեց Մահուան հրեշտակը, որ գայն գտաւ ոչ թէ սալորենիին տակ, այլ արտին մէջ՝ խոփը ձեռքին :

Շուարեցաւ Սարգիս, խոփը իննկաւ ձեռքէն, ինքն ալ իննկաւ եղան ետին: Աչ – քերը պահ մը բացաւ, նայեցաւ Գաբրիէ – լին: Ցետոյ աղաչեց, պաղատեցաւ , խնդկ ու մոմ խոստացաւ: Թէ Աստուա – ծամօր կանթեղին ձէթը պակաս պիտի չը – նէ, թէ Յիսուս – Մանուկին առջեւի աչ – տանակը արծաթէ պիտի չինէ, թէ Զար – խափան եկեղեցիին ապակիներուն վրայ վարդ պիտի բանի, թէ Իւղաբերից Աւե – տարանին կողքին վրայ եօթը կտոր գմ – բուխտ պիտի դնէ, մէյն թէ ապրի՛, քի՛չ մըն ալ ապրի, եւ երբ Գաբրիէլ հաճի կրկին գալ՝ հոգին առնելու, օրեր առաջ լուր տայ, նչան տայ, ցաւ մը, հազ մը, բան մը տայ որ հասկնայ եւ մեռնելու պատրաստուի :

Գաբրիէլ համաձայնեցաւ: Սարգիսն ա – ռին տուն տարին, անկողնին մէջ պառ – կեցաւցին, կռնակը տաքցուցին, չփեցին, ճմլեցին, օծեցին, ու զարձեալ ոտքի կանգնեցաւ աժտահար դիւղացին :

Տարի մը թէ երկու տարի անց՝ Սար – գիս փայտ կը կտրէր անտառին մէջ: Կա – գինը կը բարձացնէր կ'իջեցնէր կայծակի չեղրի մը պէս, եւ իրարու ետեւէ կը տա – պալէին ծառերը, բարձրուղէշ կամ կորա – քամակ :Ցանկարծ չը՛թ մը,— ճի՞ւղ մըն էր որ կտրեցաւ ոտքին տակ թէ մէջքը փրթաւ, ահաւո՛ր ահաւո՛ր ցաւ մը կռնա – կին վրայ՝ կանգ առաւ:

— Գաբրիէ՛լ, դո՞ւն ես, հարցուց բար – ձրաձայն :

Ձայն – մարդասանք չկար: Վախցաւ , կացինը չալկեց, տուն վերադարձաւ : Պառկեցուցին անկողնին մէջ, կռնակը տաքցուցին , չփեցին, ճմլեցին , օծեցին, ու զարձեալ ոտքի կանգնեցաւ աժտահար դիւղացին :

Ամիս մը թէ երկու ամիս անց՝ ջաղացք էր գացեր Սարգիս, եւ ալիւրին պարկը ուսին՝ վերադարձի ճամբուն վրայ, յոգ – նած, նստեր էր ծերուկ տանձենիի մը տակ, կռնակը տուած ծառին, ծառն ալ իր կռնակը տուած դիւղացիին: Տանձե – նիին օրերն ալ լեցուեր էին, ճիւղերը կոտրած, բունը խոցոտած խոռոչներ կազմած, — այս ձմեռ, քամին որ փչէ՝ կ'իյնաս կը պառկիս, բարեկա՛մ, ըսաւ եւ հազաց: Հաղը կուգար խորունկէն, ներքին խոռոչէ մը, որ կը յիշեցնէր ծա – ռին խոռոչը: Ցանկարծ, բերնին մէջ ըղ – գաց անուշ համ մը, աղի համ մը, վեր – ջապէս անորոշ բայց տաք համ մը,— Թքաւ, արի՛ւն էր :

— Գաբրիէ՛լ, դո՞ւն ես, հարցուց բար – ձրաձայն:

Ձայն – մարդասանք չկար: Հովը կը սուլէր ծառին խոռոչներուն մէջ, տան – ձենին կը դողար մսկոտ մարդու մը պէս, խոտերը տխրօրէն գլուխ կը հակէ – ին, արցունք կար կարծես օդին մէջ : Սարգիս վախցաւ, ալիւրին պարկը լքեց , տքալով տքալով հասաւ դիւղ :

Պառկեցուցին անկողնին մէջ : Օրե – րով չելաւ տեղէն: Արիւնին համը կը չառնար բերնին մէջ, արիւնին կարմիրը կը լեցնէր կարծես ամբողջ սենեակը , ա – րիւնին գոլը կը թուէր թէ բոց կ'առնէր կը նայուէր ամբողջ տունը, ինքն ալ մէջը: Տնեցի տեսի՞լք, թէ իրապէս աչքին կ'երեւէր այն որ արտ եկաւ՝ խոփը ձեռքէն , յետոյ անտառ՝ մանգաղին կոթը զարկաւ քամակին, յետոյ ջաղացքին ճամբան՝ փորեց իր կուրծքը տանձենիին խոռոչնե – րուն նման , — տանդակը չէ՞ր : Նախա – մեծար համարեցաւ չճանչնալ, անունն ալ չտալ :

— Ո՞վ ես դուն, հարցուց բարձրա – ձայն :

— Այն որ պիտի դար, ըսաւ հրեշտա – կային ձայն մը :

— Գաբրիէ՛լ, Գաբրիէ՛լ, կանո՞ւխ է – կար: Յիսուս – Մանուկին աչտանակը արծաթէ պիտի ըլլար, դեռ չլմնցա՛ւ : Եկեղեցիին ապակիներուն վրայ վարդ պիտի բանուէր, դեռ չլմնցա՛ւ: Իւղաբե – րից Աւետարանին կողքին վրայ եօթը կը – տոր զմբուխտ պիտի դրուէր, դեռ չդրը – ուեցաւ: Ժամանակի՛ կարօտ են ասանկ

(*) Թարգմանի· « Մէկ եղանակ կայ ծնելու, մեռնելու՝ հազար եղանակ» : Իմաստը ընդլայնելով ·— Գիտեմ թէ ի՛նչպէս կը ծնիմ կամ ե՛րբ, բայց չեմ գիտեր թէ ի՛նչպէս պիտի մեռնիմ կամ ե՛րբ :

ԿԱՂԱՆԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Եղբայրներս եւ ես ջերմ հաւատացող – ներ եղած ենք Կաղանդ Պապային :

Ամէն տարի, Կաղանդին իրիկունը, մասնաւոր յուզումով անկողին կ'երթա – յինք, եւ ես միտքս կը դնէի արթուն մը – նալ, ու աչքովս տեսնել սա Կաղանդ Պա – պան, որուն համար մեծ սէր մը ունէի սիրտիս մէջ, եւ որ, զիս չարչարելու հա – մար անշուշտ, ինքզինքը կը պահէր ինձ – մէն: Սակայն, հակառակ աչքերս խոշոր խոշոր բանալուս, եւ գլուխս վեր բռնելու ճիգերուս, քունս կը տանէր... Բայց այդ գիշերը ուրիշ քուն մը կը քնանայի ես , հիանալի երազներով, եւ վստահ եմ, ժը – պիտներով՝ չրթունքներուս վրայ... Ցե – տոյ առաւօտը դեռ չլուսցած, հայրիկը, մայրիկը, կուգային մեզ արթնցնելու , ըսելով .—

Շուտ ելէք տղաք, Կաղանդ Պապան ե – կեր է, եւ տեսէք ինչե՛ր է բերեր...

Վա՛յ սոսկալի քուն: Կաղանդ Պապան եկեր գացեր էր, եւ ես զարձեալ փախ – ցուցեր էի անիկա տեսնելու միակ առի – թը:...

Քունը գլուխիս, աճապարանքով մեր տեղերէն կը ցատկէինք: Երկար գիշեր – նոցները ոտքերնուս կը փաթթուէին ու արգելք կ'ըլլային վազելու եւ շուտով հասնելու· թերեւս դեռ յետամնաց հրեշ – տակ մը կ'ըլլար սենեակին մէջ...

Մեծ սրահը կը հասնէինք: Աստուած իմ, ի՜նչ հրաշալի բան... Կաղանդի ծա – ռը, խոշոր, բարձր, կը կանգնէր սենեա – կին մթութեան մէջտեղը: Թեւերուին բա – ցած պզտիկ հրեշտակներ կը թրթռային ճիւղերուն վրայ, մոմերուն լոյսերուն մէջ...

Անհամար ոսկի ու արծաթ թելեր կը



գնդերը: Կանո՜ւխ եկար, բարեկա՛մ : Մի մոռնար որ խոստում մը ունէիր, դրժեցիր: Նչան պիտի տայիր զալէդ ա – ռաջ : Ինչո՞ւ լուր չտուիր թէ պիտի գաս այսօր :

Աստուծոյ հրեշտակը ըսաւ, մեղմ ու հեզ ձայնով մը.

— Կը յիշե՞ս, անտառին մէջ չը՛թ ըրին կռնակիդ ոսկորները: Ե՛ս էի որ նչան կու տայի: Ես էի զարձեալ, որ քեղ նստեցու – ցի տանձենիին տակ, որու բունը խոռոչ – ներ կազմեր էր՝ ինչպէս են խոռոչները կուրծքիդ տակ: Գիտէիր թէ տանձենին չէր կրնար անցընել ձմեռը, երբ սաստիկ քամին լեցնէր իր խոռոչները: Ձանչցար անոր մահուան նչանները: Ինչո՞ւ չուզե – ցիր ճանչնալ նչանները, որ՝ տրուեցան քեզի,— կիսանդամալոյծ ինկար, մէջքի ցաւով անկողինին մէջ գամուեցար , ա – րիւն փսխելով ուժաթափ եղար, ո՞վ է մեզաւորը՝ եթէ չհասկցար: Մահը չի՛ – դար առանց լուր տալու: Թերեւս լաւ էր լուր չտալ,— մեռնէիր՝ երբ խոփը ին – կաւ ձեռքիդ արտին մէջ: Ի՞նչ չահեցար առաջին արկածէն եառքը, — ճանչցար ցաւ մը աւելի: Երկար կեանքը ցաւը կ'երկա – րէ: Ցաճախ մարդիկ ըսած են ինծի . « Մահն աւելի անուշ է քան այս կեանքը որ կ'ապրինք »:

Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՀՄԲ.— Կը հրատարակենք այս կտորը՝ գաղելով Հայ – Բոյժի Նոյեմբեր – Դեկ – տեմբեր թիւէն, որ լոյս պիտի տեսնէ Յունուարի սկիզբը: Գրական այս էջով՝ Նարդունի Հայ – Բոյժի մէջ կը բանայ երկար յօդուածաշարք մը, նուիրուած՝ մահուան գաղտնիքին, համադրելով այն բոլոր տեսութիւնները, վարկածները եւ ուսումնասիրութիւնները, որոնք կը վե – րաբերին մահուան առեղծուածին : Գա – դափար մը տալու համար հետաքրքրա – կան այդ յօդուածաշարքին մասին, ա – հաւասիկ բանի մը գլուխներ առաջին մասէն ·—Մարդկային մարմինին ո՞ր գոր – ծարանները են, որ կանուխ կը մեռնին կամ դուն կը բանան մահուան: Մահը ե՞րբ կը պատահի ընդհանրապէս, ցերե – կի՞ն թէ գիշերը, ո՞ր ժամուն եւ ինչո՞ւ: Գոյութիւն ունի՞ «մահուան հոտ » մը : Կարելի՞ է կանխարգիլել մահը, կամ պայքարիլ մահուան դէմ: Եւ ուրիշներ : Բոլոր այս գլուխները պիտի տրուին գը – րական ու պատմական ճոխութեամբ , հաւատարիմ այն դպրոցին՝ զոր Հայ – Բոյժ կը բանայ բժշկական մեր մատենա – գրութեան մէջ, մնալով որքան ակադե – մական, նոյնքան ժողովրդական :

վախթուէին ծառին չուրջը: Պոուղները , չաքարով լեցուած արծաթէ պարկեր, կախուած կ'ըլլային ամէն կողմ: Ո՞րը ը – սեմ, ո՞րը ըսեմ... Եւ այդ բոլորին քով, սեղանի մը վրայ, հիանալի նուէրներ : Զարմանալի՛ մարդ, սա Կաղանդ Պապան, ի՞նչպէս ալ ամէնուն մտքէն անցածը դի – տէր...

Ու երջանիկ , զարմացած , հիացած , ծառին չորս կողմը կը թրվռայինք , կը խնդայինք, կ'երգէինք, մեր նուէրները սիրտերնուս վրայ սեղմած: Մինչ մեր ծնողքը, ժպտուն ու պոհ, կը մասնակցէին մեր տղայական երջանկութեան ... :

×

Տարի մը, երբ հինգ տարեկան էի, Կա – դանդէն չարաթներ առաջ սկսայ երազել ու երեւակայել այդ մեծ օրը: Ո՞վ պիտի, այդ տարին ինչե՛ր պիտի ունենայինք : Որովհետեւ, դիտած էի, որ քանի կը մեծնայինք, նուէրներն ալ այնքան կը ճոխանային: Եւ կը փափաքէի յանկարծ չատ խոշոր տղիկ մը ըլլալ, որպէս զի առած նուէրս ալ խոշո՛ր նուէր մը ըլլար ... Եւ գիշեր ցերեկ, մտքէս հազար ու մէկ բաներ կ'անցընէի, վստահ ըլլալով , որ Կաղանդ Պապան, մարդուն մտքէն անցածը կարդացող ու կատարող տեսակ – ներէն էր...

Այդ տարին, Կաղանդին գիշերը, մաս – նաւոր յուզումով մը անկողին գացի : Քիչ առեղն եղբայրներս քնացան, բայց ես, առանց ճիղի, արթուն մնացի: Աչ – քերս խոշոր խոշոր բացած՝ կը մտա – ծէ՛ի...

Կը մտածէի ու կ'երեւակայէի ճերմակ հրեշտակներու խումբ մը, որ արդէն ձը – գած էր երկինքը եւ դէպի մեր տունը կ'ուղղուէր ...

Դուրսը կը ձիւնէր առատ: Ճակատս կ'այրէր ու ձեռքերս սառած էին: Սեղա – նին վրայ վառուած ձէթի լամբարը պղղ – տիկ, պլպլուն լոյս մը կուտար, եւ երկա – րած չուքեր կ'երեւային պատերուն վը – րայ ու անկիւններուն մէջ: Երեւակայու – թիւնս վառուած , ականջներս լարուած կը սպասէի ...

Ցանկարծ, դուռը կամաց մը [illegible] – ցաւ: Սիրտս սկսաւ աւելի ուժգին տրո – փել: Շուքեր կ'երեւային դրան բացուած – քին մէջ... Վերջապէս, խորհեցայ, ահա կաղանդ Պապան իր հրեշտակներով... եւ սարսուռով սկսայ դիտել ...

Երկու չուքեր սենեակ մտան անշշուկ : Բայց հրեշտակներու սպիտակութիւնը չունէին անոնք, եւ ոչ ալ Կաղանդ Պա – պային մուտքը կը հետաքրքրէր անոնց ...

Մայրս եւ հայրս էին:

Ոտքի ծայրերուն վրայ կոխելով յառա – ջացան դէպի անկիւնի մեծ պահոցը: Կա – մացուկ բացին պահարանին դուռը եւ սկսան մէջի եղածները պարպել: Ահագին ծրարներ դուրս կը հանէին անկէ, եւ թե – ւերնին լեցուն, սրահ կը կրէին: Նոյն իսկ պէտք կ'ըլլար որ հայրս աթոռի մը վրայ ելլէր պահարանին վերերը դանուող առարկաները վար առնելու համար:

Ես չէի չարժեր: Միայն աչքերս վեր – մակէն դուրս, կը դիտէի ուշի ուշով: Կա – մաց կամաց կը հասկնայի եղածը: Բայց տակաւին պահ մը ուզեցի ինքզինքս խա – բել: Անոնք թերեւս իմ ծնողքս չէին ... վերջապէս անոնք, այդ գիշերուան յա – տուկ անծանօթ մարդիկ էին...

Բայց չյաջողեցայ : Գօղը պատռած էր: Կաղանդ Պապա չէ՞ր...

Բոլոր հաւատացածներս, ուրեմն, սուտ էին: Սո՛ւտ ...

Ցանկարծ սաստիկ պաղութիւն մը զգա – ցի սիրտիս մէջ: Առաջին անդամն էր որ կը գիտնայի թէ աչխարհին մէջ՝ խաբ – ուիլ կար ...

Սկսայ խորհի՛լ...

×

Սրահին մէջ, անշշուկ, մայրիկը եւ հայրիկը, կ'աչխատէին մեր ամէն տար – ուան ոսկեղէն պատրանքը պատրաստելու մեղի համար: Բայց, առաւօտուն, երբ զացինք, կաղանդին չքեղ ծառը տեսնե – լու, ես այլեւս նոյն փոքրիկ աղջիկը չէի: Ցանկարծ հասունցած կը զգայի ինքզին – քիս, եւ մեծ քրոջ հոգածութիւնով կը դիտէի եղբայրներս ,որ միչտ կաղանդ Պա – պային հաւատքովը, կը թրվռային մի – նակնին՝ ծառին չուրջը :

Իմ պզտիկ սիրտս կը ճմլուէր՝ այս ա – ռաջին պատրանքին տակ ...

ՄԱՆՆԻԿ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՅՈՒՍԱ

—o—

Իրիկուն է։ Ամեն, իմ ձիւնափայլ ձիերուն համար ալ ժամանակ է հանգչելու։ Ես ալ, իրենց պէս, յոգնած եմ։ Ամբողջ օր մենք միասին ենք եղած։ Ես ու իմ ձիերս։ Ես ու իմ ձիերս ու ես։ Ես ու իմ ձիերս ու

յին ո՞վ պիտի արձակէ զանոնք. այս մասին ալ կարելի է խորհրդակցիլ :

— Ֆրանսա կը մտածէ՞ իր սեփական հիւլէական ռումբը պատրաստել :

Կայսեր.— Ահաւասիկ էական հարցը. Ջրածին ռումբի մը սեփական յայտագրիչին օգտագործումը՝ հետզհետէ աւելի լայն միջոցներ կուտայ մեզի, մեր հիւլէական ռումբը չինելու համար: Իսկ հիւլէական ռումբը չինելու ֆրանսական որոշումը կախում ունի խորհրդակցութիւններու արդիւնքէն. ասիկա որոշում մըն է, որ ինքնաղլուխ կարելի չէ առնել: Ֆրանսա կը մտածէ արդէն հիւլէական ռումբի մը չինութեան համար տեղեկութիւններ ուղել Միացեալ Նահանգներէն : Այս ուղղութեամբ յատուկ խորհրդակցութիւններ պիտի ըլլան Ամերիկացիներու հետ :

Յիշելիքս կայսեր հաստատած է նաեւ, թէ Գերմանիոյ, Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է՝ զէնքերու պատրաստութեան համար :

ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՀԱՐՑԸ

Վարչապետը յատակօրէն ըսած է, թէ Ալժերիոյ հարցը զուտ ֆրանսական է, ինչ որ կը մտածեն նաեւ Մնացեալ Նահանգները:

Ֆրանսա 400·000 պինուորներէ բաղկացած իր բանակը պիտի պահէ Ալժերիոյ մէջ՝ այնքան ատեն որ պէտք է: Անկախ անկէ, մօտ ատենէն լուծում մը կարելի պիտի ըլլայ գտնել Ալժերիոյ հարցին համար: Հիմնական Օրէնքը պիտի օգտագործուի՝ խաղաղ լուծում մը գտնելու համար: Մօտ ատենէն ընտրութիւններ ալ պիտի ըլլան, հաւանաբար՝ փետրուարի ընթացքին: Ֆրանսա պատրաստ է նաեւ դինադադար մը ընելու: Ալժերիոյ ան կախութիւն տալ՝ տրամաբանական պիտի չըլլար: Ալժերիոյ մահմետականներուն մեծ մասին ալ կարծիքը այս է :

Ինչպէս կը տեսնուի, Ֆրանսայի ալժերիական քաղաքականութիւնը ոչ մէկ փոփոխման ենթարկուած է. Ամերիկա չուզեր միջամտել այս խնդրին :

"ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ"Ը

Ֆ. կապ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը, Փարիզի չրջանի իր տասը մասնաճիւղերով կը տօնէ «Մանուկներու Օր»ը, Յունուար 2ին, ժամը 15 – 19, Սօսիէթէ Սավանքի մեծ սրահին մէջ, 8 Րիւ Տանթոն, մեթրօ Սէն Միշէլ կամ Օտէօն :

Գեղարուեստական բաժին, կապոյտ Խաչի Իսիլ Խրիմեան զպրոցի աշակերտներու երգչախումբը, ղեկավարութեամբ ուսուցիչ Պ. Ս. Քալճեանի :

Տիկին Էլ. Բիւզանդի յատկապէս պատրաստած մէկ գաւեակը «ՀՕՓԼԱ ՍՊՈՒՏՆԻԿ» կը ներկայացուի Ալֆորվիլի փոքրիկներով :

Մենապարերը Օր. Թ. Քէօչկէրեանէ եւ Օր. Թարօնէ :

Ջեռնադաշնակ Պէրնար Տէտէճեան :

Ամպարար ԺԻՕ – ԹՒՐՈՍ : Կաղանդ Պապա :

Մուտքը ազատ է :

Ուշադրութիւն.— Իսիէն օթօքարը կը մեկնի ժամը 14·30ին, Խրիմեան վարժարանէն :

Ֆ. Կ. Խաչի Մանուկներու Օրուան տօնին առթիւ Յունուար 2, Հինգշաբթի Ալֆորվիլէն հանրակառք կը մեկնի ժամը 13ին, Պուլվ. Քառնօէն :

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

×

ՏՕՆԱԾԱՌ

Իսիլ Խրիմեան վարժարանի տօնածառի հանդէսը տեղի կ'ունենայ, Կիրակի 5 Յունուար, ժամը 16ին, վարժարանին սրահին մէջ:

Աշակերտներու կողմէ պիտի ըլլան, արտասանութիւնները, երգեր, պարեր:

Տրամախօսութիւն մը, եւ կաղանդ Պապային ժամանումը :

Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողքները եւ զաւակները անխտիր :

×

ՏՕՆԱԾԱՌ

Ֆ. Կ. Խաչի Վիէնի մասնաճիւղի Մանուկներու Օրուան տօնածառը Յունուար հինգին, Կիրակի ժամը երեքին Սէրքըլ Կաթոլիկ սրահը :

Երգ, արտասանութիւն, պար եւ կաղանդ Պապային նուէրներու բաշխումը :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ
ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ

Լիբանէն Օր. Վարդուհի Նորոյեան մէկ տարուան «Յառաջ» կը նուիրէ հօրը Տիկրան Նորոյեանի :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ.Կ.Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղինկողմէ կը տօնուի Յունուար 5ին, ժամը 2ին, Ահարոնեան ակումբին մէջ :

Սիրուն անակնկալներ, երգ, պար, արտասանութիւն :

Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է:

Մուտքը ազատ է

×

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. կապ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղի վարչութիւնը կը փութայ յայտնել Պոմոնի յարգելի ծնողներուն եւ հայ հասարակութեան թէ՝ պիտի տօնէ «Մանուկներու Օր»ը՝ հինգ Յունուար, կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 5ին, Ս. Սահակ – Մեսրոպ սրահին մէջ: Այս առթիւ տեղի պիտի ունենան՝ յատուկ պատշգամի արտասանութիւններ եւ բաշխում կաղանդի նուէրներու :

Կը հրաւիրուին՝ ծնողքները եւ մանուկները :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Փորթ տ'Իթալիի Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է Տիկին Պայծառ Մանուկեանէ հազար Ֆր. իր ապաքինման առթիւ:

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Պետրոս եւ Յովիկ եղիազարեան իրենց հօրաքրոջ Գոհար Եղիազարեանի մահուան Բ. տարելիցին առթիւ հինգ հազար Ֆր. կը նուիրեն Կապոյտ Խաչի Կեդր. վար – չութեան եւ հինգ հազար Ֆր. Մշակոյթի տան Շաւարշ Մխաքեան սրահին :

Ստանալ «Յառաջ»էն :

×

Ողբացեալ Մանուկ Սէֆէրեանի մահուան առթիւ՝ Տէր եւ Տիկին Ռ. Պահաուան տուրեան փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն հազար Ֆր. Մարսէյլի Համազգայինին, հազար Ֆր. Մարսէյլի Մուրատ – Ռափայէլեան սաներուն :

×

Տէր եւ Տիկին Արամայիս Մարզարեան իրենց անդրանիկ որդու Արարատին ղին – ուորութենէն վերադարձին եւ ապաքին – ման ուրախ առթիւ կը նուիրեն.— Մշակոյթի տան համար հինգ հազար Ֆր., Ֆ. Կ. Խաչի կայանին համար երեք հազար, Մշակոյթի տան Շաւարշ Մխաքեան սրահին երկու հազար, Պանեէօ Քաչանի «Արծիւ» խումբին երեք հազար, Պանեէօ Քաչանի Ֆ. Կ. Խաչին երեք հազար Ֆր.: (Ստանալ «Յառաջ»էն) :

Մարսէյլի Համազգայինի վիճակահանութենէն չահած են հետեւեալ թիւերը. — 52, 83, 94, 101, 121, 138, 144:

Կը խնդրուի համապատասխան տուրքերը ստանալ Պ. Յ. Հայցագործեանէն, 15 Րիւ Լոնկ թէ Քափուսին, Մարսէյլ :

ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ

Թալիչ Արզումանեանի մահուան առթիւ ընկեր Ներսէս Տակառեան հաղար Ֆր. կը նուիրէ Մշակոյթի տան: (Ստանալ «Յառաջ»էն) :

ԽՆԴՈՑՔ

Համա–Զարասանճապի Հայր. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղին ընտանեկան խնջոյքը նոր տարուան առթիւ, այս կիրակի կէս օրէ ետք ժամը 2ին, Յոյներուն սրահը, 5 Րիւ Պոնըփուա:

Հայկական եւ եւրոպական պարեր եւ անակնկալներ: Ճոխ պուֆէ, հաճելի ժամանց :

Մուտքը ազատ է :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Երիտասարդ օրիորդ մը գրասենեակի աշխատանքի համար (տաքթիլօ եւն.) Դիմել անձամբ «Յառաջ»ի վարչութեան :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Քրխտափոր» խումբի ժողովը Ուրբաթ, 3 Յունուար, ժամը 9ին, Ռեժանի վերնայարկը : Կարեւոր օրակարգ :

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Կապ. Խաչի մասնաճիւղին (Յունկ. ուար 3) ժամը 9ին էթիէն Տոլէի սրճարանը: Օրակարգ.— Պարահանդէսի պատրաստութիւն եւ պատգամաւորի ընտրութիւն :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Քղիի Հայր. Միութեան ընկ. Ժողովկիւրի 12 կէսօրէնաք, ժամը երեքին, Րիւ տէ Քոնվալէսան, Ահարոնեան սրահը: Շատ կարեւոր օրակարգ: Շրջաբերականներու ընթերցում, Ամերիկայի Կեդր. Վարչութենէն: Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները անխտիր :

ԹԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ
ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՈՒ ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ

5 Յունուար, Կիրակի ճրագալոյց Ս. Ծննդեան, սկիզբ ժամերգութեան

ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ

3·30ին, Հանդիսաւոր քառաձայն Ս. պատարագ ժամը հինգին, ղեկավարութեամբ Արա Պարթեւեանի :

6 Յունուար երկուշաբթի Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան սկիզբ ժամերգութեան ժամը 7·30ին, պատարագ ժամը տասնին, կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Սերովբէ եպիսկ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ : Յաւարտ Ս. պատարագի Ջրօրհնէքի կարգ կը կատարուի :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

4 Յունուար, Շաբաթ.— Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան, առաւան ժամերգ. 9, իրիկնաւան ժամերգ. 4·30, Ս. պատարագ 5·30:

5 Յունուար, Կիրակի.— Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն, Ս. պատարագ (երկսեռ երգչախումբով) ժամը 10, Մեռելոց եւ Ջրօրհնէք 12:

12 Յունուար, Կիրակի.— Տօն Անուա – նակոչութեան, Ս. պատարագ (երկսեռ երգչախումբով) 10, Հոգեհանդիստ 11·45:

ՇԱՒԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կիրակի, Ճրագալոյց, Ս. Ծննդեան, ժամը 15·30ին:

Երկուշաբթի, Տօն Ծննդեան ժամը 8·30ին:

ԼԻՈՆԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Շաբաթ երեկոյ Ճրագալոյց, սկզբ. ժամը հինգին: Ս. պատարագ ժամը եօթին: Գիրքերու ընթերցումը կը կատարուի երկսեռ աչակերտութեան կողմէ :

Կիրակի Ս. Ծննդեան պատարագ, սկզբ. ընտանեկան ժամերգութեան ժամը եօթին, Ս. պատարագ ժամը տասնին : Ջրօրհնէքի արարողութիւն 11·30ին: Կը հրաւիրուի Լիոնի եւ չրջանի հաւատացեալ հայ ժողովուրդը ներկայ ըլլալու հոգեշունչ արարողութեանց :

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ՝ Ս. ԹԱԴԷՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻ

4 Յունուար, Ճրագալոյց, երեկոյեան ժամերգութիւն ժամը հինգին, Ս. պատարագ ժամը վեցին :

5 Յունուար, Ս. Ծնունդ : առաւօտ, Սկիզբ ժամերգութեան ժամը ութին, Ս. պատարագ ժամը տասնին, Ջրօրհնէք 11–ին :

Այս արարողութիւնները կը կատարուին Ս. Եկեղեցւոյ երկսեռ Դպրաց Դասու կողմէ, ղեկավարութեամբ Օր. Սիւզան Պօյաճեանի :

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ — ՊՈՄՈՆ

4 Յունուար, Շաբաթ, Ճրագալոյց, երեկոյեան արարողութիւն եւ Ս. պատարագ ժամը 3·30ին:

5 Յունուար, Կիրակի, Ծնունդ, Սկիզբ առաւան արարողութեանց ժամը 7·45ին, Հանդիսաւոր Ս. պատարագ ժամը 9·30ին, Ջրօրհնէքի արարողութիւն 11·45ին:

6 Յունուար, Երկուշաբթի, Քեռելոց, Մեռելոց, առաւան արարողութիւնք ժամը 8·30ին, Ս. պատարագ եւ հոգեհանգիստ ժամը 10ին:

ՍԷՆ ԺԵՐՈՄԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

4 Յունուար, Շաբաթ.— Ճրագալոյց Ս. Ծնունդի, առաւան ժամերգ. ժամը 9, իրիկնաւան ժամերգ. ժամը 5·30ին, Ս. պատարագ ժամը 6·30:

5 Յունուար, Կիրակի, Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն, Ս. պատարագ ժամը 10ին, Ջրօրհնէք 12ին:

6 Յունուար, Երկուշաբթի, Մեռելոց Ս. պատարագ ժամը 10ին, Հոգեհանգիստ ժամը 11·45ին:

ՏԻՄԻՆ

Այս Կիրակի Ծննդեան առթիւ պատարագ :

Կը հրաւիրուի Տէսինի եւ չրջանի հայութիւնը :

ARMENIE

Հայ Ֆոլկորիճ երաժշտութեան Բ. մեծագոյն սկաւառակը 30 սանթ.

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

MICROSILLON 33 TOURS Nº MC 20136, DURÉE 45 MINUTES

VOGUE - CONTREPOINT

ԳԻՆ 2700 ՖՐԱՆՔ

Կը պարունակէ 14 հայկական կտորներ (նուագախումբ — երգչախումբ — մեներգ)

ՀԱՅՐԵՆԻՔ, ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՊԱՐ, ԶՈՎ ԳԻՇԵՐ, ԿՈՒՆԿ, ԿԱՑՆԵԼ ԵՍ, ՄՇՈՑ ՊԱՐ, ԱՐԻ՛ ՍԷՅՐԱՆ, ԼԱԼԱ ԵԱՐՍ, ԵՏ ԱՌԱՋ – ՇՈՒՇԻԿ, ՊԱՆԴՈՒԽՏԻ ԵՐԳ, ՇՈՇՊԻ. ՄԱՐԱԼԻ: ՎԱՐԴԱՎԱՌ

Երգարանով միասին ստանալու համար դիմել

Ara Bartévian, 14, Rue Petit, Paris 19 - BOT. 99-22

Record Shop, 36, Rue de Moscou

Եկեղեցւոյ դիւանատունը — Սկաւառակի վաճառատուները

Ա. Սկաւառակ հայկ. երաժշտութեան միքրոսիօն 20·103 (16 կտոր)

Փնտռել նաեւ.— Երեւան, Եայլի, Թաթարական պար, Օրօր, Ալագեազ, Պիլիբի, Ատրպէյճան, Նազ պար, Գերիներու երգ, Եարօ ջան, Կաճաուիկ, Արեւելեան պար, Քեզ նման, Ղայթարմա, Լէզկինճա, Կովկ. երգ :

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏ. Պատարագ եւ Տաղեր, միքրոսիօն 20·114 (20 կտոր)

Ով գերահրաշ ծաղիկ, Գովեա Երուսաղէմ, Սուրբ Աստուած, Փառք, Մարմին Տէրունական, Հրեշտակային, Սուրբ, Ցամեցայնի, Հոգի Աստուծոյ, Միայն Սուրբ, Օրհնութիւն, Տէր Ողորմեա, Հայր մեր, Եղիցի, Արծաթ-սիրուբեամբ, Ով գարմանալի, Աչէն ծով, Այսօր ձայնն Հայրական :

Փնտռել նաեւ նոր սկաւառակը թիւ 20·150

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
3
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
3 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8083 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3884

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԵՐ "ՓՈՔՐ ԱԹՈՒ"Ն

—o—

Միջազգայինէն անցնելով ազգային կալուածին, ցաւով կը նկատենք որ նոյն անորոշ կացութիւնը կը տիրէ նաեւ մեր «փոքր ածու»ին մէջ :

Վերջացող տարուան ընթացքին ո՛չ միայն չխաղաղեցաւ, այլ ընդհակառակն աւելի սաստկացաւ այն արուեստական փոթորիկը, որ յարուցուած էր երկու տարի առաջ Միջերկրականի ափերուն վրայ : Փոթորիկը այժմ կ'ալեկոծէ նաեւ Ատլանտեանի ափերը :

Մինչ աշխարհ՝ արեւելքէն մինչեւ արեւմուտք, հիւսիսէն մինչեւ հարաւ՝ երկունքի բռնուած՝ նոր պատերազմի մը մղձաւանջին տակ կ'ապրի : Մինչ մարդկութիւնը ճամբաներ կ'որոնէ իր ուղեկորոյս նաւը դէպի խաղաղութեան նաւահանգիստը առաջնորդելու համար, հայութիւնը «երկփեղկում»ի ենթարկուած՝ բիւզանդական վէճերով կը զբաղի օրն ի բուն :

Ապագայ պատմիչը բառ պիտի չգտնէ որակելու համար այն տխուր կացութիւնը, որուն ենթարկուած են Սփիւռքի Հայերը տարագրութեան առաջին օրերէն սկսեալ, մանաւանդ վերջին տարիներու ընթացքին :

Բնաւ դաս չենք առած անցեալէն : Անցքան ջարդերէ եւ աղէտներէ վերջ, տա կաւին չենք սթափած :

Զե՛նք տեսներ ահռելի փաստերէ, որ առած է մեր դռները : Սպիտակ Ջարդը՝ որուն զոհ կ'երթան մեր երիտասարդները ամէն կողմ : Զե՛նք կշռեր ծանրութիւնը այն վախճանին՝ որուն դատապարտուած ենք օտար աստղերու տակ ներկայ ըլլալ թացքով : Ուժերու չլատումով :

Համերաշխութի՛ւն, իրերհակացողութի՛ւն, միացեալ ճակա՛տ : Ասոնք պէտք է ըլլային տարապիր հայութիւնը առաջ նորդող սկզբունքները : Ցանո՛ւն ազգապահպանման : Ցանո՛ւն ցիրուցան բեկորներու փրկութեան : Ա՛յս կը պահանջէր ճշմարիտ հայրենասիրութիւնը : Հայ ժողովուրդին գերագոյն շահը :

Մայր հայրենիքի պարտականութիւնը պէտք է ըլլար օգնութեան հասնիլ ըստ փիւռքի հայութեան, աջակցիլ անոր վերելքին, սրտապնդել զայն՝ փայլուն ապագայի մը հեռանկարը ցոլացնելով անոր աչքին : Զուլումէ, ուծացումէ, այլասերումէ փրկելու համար զայն :

Երեսունեւեօթը տարիներու տխուր փորձը ցոյց տուաւ դժբախտաբար, որ մայր հայրենիքը չկեցաւ իր առաքելութեան բարձրութեան վրայ : Ինք եղաւ ըստ սերմանողը, «երկփեղկում» եւ պատակտում առաջ բերողը արտասահմանի հայութեան ծոցին մէջ :

Ա՛յդ կը պահանջէր, կ'երեւի, «համաշխարհային յեղափոխութեան» եւ համայնավարութեան չահը :

Երեւանի վարիչները դժբախտ քաղաքականութեան մը հետեւեցան սկիզբէն ի վեր : Անոնց համար թշնամին Թուրքը չէր, հայութեան դահիճը : Այլ Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը :

Սխալ հասկցուած այս «հայերնասիրութեան » զոհն է արտասահմանի հայութիւնը :

Հրահրելով սփիւռքի մէջ բնախօսական հիւանդութենէ տառապող հակադաշնակցական կազմակերպութիւններու ախտավարակ կիրքերը, Հայաստանի եկող ու պացող կառավարութիւնները պատասխանատուները դարձան սեղծուած ցաւալի վիճակին :

Կարծես չէին բաւեր 1946 – 47ի ներպաղթին առթիւ կատարուած պատկերադարձ խայտառակութիւնները Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական ընտրութիւնը նոր աւրիթ մը տուաւ բոլշեւիկեան իշխանութեան՝ աւելի եւս խորացնելու պառակտումը այդ հայաշատ գաղութներու մեր հայրենակիցներուն մէջեւ :

Երկու տարիէ ի վեր կը չարունակուի վէճը, որմէ տուժողն է ամբողջ հայութիւնը : Իսկ չահողերն են մեր ազգին ատելները, մանաւանդ Թուրքերը :

Ցաւա՞նք որ Նոր Տարին նոր բարի պիտի բերէ մեր «փոքր ածու»ին :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ԵՐԿՐԷ ԵՐԿԻՐ

—o—

ԽՐՈՒՇՉԵԻ ՊԱՐԵՑ

Ներ տարուան առիթով չնորհաւորական հեռագիրներու փոխանակութիւններ եղան պետական մարդոց միջեւ :

Խորհրդային վեհապետները չնորհաւորեցին Նախագահ Քոթին ու Վարչապետ Կայտառը՝ երջանիկ տարուան մը մաղթանքներով եւ համագործակցութեան առաջադրութիւններով :

Կրեմլինի մէջ ընդունելութիւն մը սարքուած էր՝ նոր տարուան առիթով : Խրուշչեւ բաժակը բարձրացուց եւ խմեց կարմիր բանակին, Միացեալ Նահանգներուն եւ Նախագահ Այզընհաուըրի, Զինաստանի եւ համայնավար այլ երկիրներու կենացը, որմէ ետք յայտարարեց.— Բաւական խմեցինք, հիմա պարենք ...

Խրուշչեւ յայտնեց, թէ երբ բանակին կենացը կը խմէ, այդ չի նշանակեր որ ռազմապաշտ մը դարձած է.— Կը յուսամ թէ դիւանագիտական առաքելութեանց դեկավարները պիտի չկասկածին մեր նպատակներուն վրայ : Իրապաշտ ենք : Եթէ Ա. Միութիւնը եւ Միացեալ Նահանգները միասին համաձայնութիւն մը դոյացնեն՝ միջազգային հարցերու մեծ մասը լուծուած կ'ըլլայ :

Կարմիր պարապլուխը հակասութեան մէջ էր խոհեմաբար. Թէ՛ բռնկի՛ր. օր բուռն խմբագրականները կը րած էին արեւմտեաններու դէմ :

Բուլգանինի, Վորոշիլովի եւ Խրուշչեւի կողմէ ստորագրուած հեռագիր մը ուղարկուեցաւ Միացեալ Նահանգներու Նախագահին, որպէսզի իր կարգին խորհրդային ժողովուրդներու բարեմաղթութիւնները ներկայացնէ ամերիկայի ժողովուրդին : Խորհրդային հեռագիրը յոյս կը յայտնէ, որ յառաջիկայինրարեկամութիւնը աւելի սերտանայ երկու երկիրներու միջեւ :

Նախագահ Այզընհաուըր պատասխանեց Մոսկուայի նամակին.— Միացեալ Նահանգները ամէն բան ի գործ պիտի դնեն՝ 1958ին իրենց յարաբերութիւնը բարելաւելու համար Ա. Միութեան հետ :

Արեւելեան Գերմանիոյ դեկավարները նամակ մը յղելով ժողովուրդին՝ յայտարարեցին թէ պէտք էր պայքարիլ «Արեւմտեան Գերմանիոյ ֆաշական ռազմապաշտութեան » դէմ :

—o—

ԹԻԹՕ ԿՈՉ ՄԸ ԸՐԱՒ

Եուկոսլաւ ժողովուրդին յղած իր նամակին մէջ, մառէշալ Թիթօ համակար ծիք է դինաթափութեան համար «Մեծ»երու հանդիպումի մը տեսակէտին : Մառէշալը աւելի քան երբեք ժամը հնչած կը նկատէ՝ բոլոր երկիրներու ներկայացուցիչներուն միջեւ ժողով մը գումարելու համար : Եթէ նման ժողով մը պատերազմի դէմ արտայայտուի ՄԱԿը յաջողութեամբ դուրս ելած պիտի ըլլայ զինաթափութեան անելէն :

Եուկոսլաւիա պիտի չարունակէ համակեցութեան իր քաղաքականութիւնը՝ տարբեր կարգուսարք ունեցող երկիրնե-

Օր ը Օրէն

Ո՞ՒՐ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

« Ինծի խորհուրդ տուած էիս, որ ո՛չ Հայաստանի մասին խօսիմ, ո՛չ ալ Հայերու... ասոնք գոյութիւն չունին :

— Հապա ո՞ւր է Հայաստանը, հարցուցի Ահմէտ պէյին, տեսնելու համար զայն :

— Ձեմ գիտեր, պարո՛ն :

Կը պնդէի.— Վերջապէս, ո՞ւր էին հայկական նահանգները . ո՞ւր կը բնակին Հայերը :

— Արեւելեան կողմը. բայց շատ քիչ Հայեր կան .—

Արդարեւ, ասոնք Պոլսոյ մէջ էին, երկու հարիւր հազար «փոքրամասնութեանց» կարգին »:

Ֆրանսացի լրագրող մըն է, որ գրած է այս տողերը, վերջերս Թուրքիայէն գրած ընդարձակ թղթակցութեան մը մէջ :

Ո՞ւր է Հայաստանը :

Հայաստան չկա՞յ ուրեմն, Պա՛յ Ահմէտ, ու եղածին մէջ ալ շատ քիչ Հայեր կան : Ճի՛շդ է այս վերջինը. շատ քիչ Հայեր :

Երբէ՞ն ի վեր սակայն այնքան խեղճ քիւ մը կը ներկայացնեն ասոնք, որ, Է՞ր երբեմն, Թուրքիոյ փայլն էին :

Ահմէտ պէյը չի՞ գիտեր ասիկա :

Շատ լաւ գիտէ անշուշտ. բայց կը պահանջատէին : Սկզբունք ալ կարելի է ըսել : Ո՞վ չի գիտեր, Թուրքը երբ մզկիթ մտնէ՝ աւարի մասին կը մտածէ, երբ կիներ առնէ՝ պատճառաբանութիւնը պատրաստած է արդէն, որպէսզի թուականին ներողութիւն խնդրելու համար զայն : Հետեւաբար , երբ խօսք բլլայ Հայերու կամ Հայաստանի մասին, կ'անգիտանայ ամէն բան :

Շատ հին է Հայերուն թիւը, ան ալ Պոլսոյ մէջ...

Ի՞նչ բանի մնացորդ է այդ կոտորակը : Եթէ չամչնան, գլխարկ եւ փողկապ կրող այսօրուան պէյերը պիտի ըսեն, թէ մը – նացեալները ... օդափոխութեան գացած են :

— Տէր Զօ՞ր :

Կրնայ բլլալ, բանի որ ամէն մարդ ազատ է երթալու հոն՝ ուր կը փափաքի : Բայց, բանի՞ տարուան կամ դարուան «օդափոխութիւն» է այս : Ոսկորներն անգամ փոշի դարձան :

Մարդիկ կրնան երթալ, հո՛ս թէ հոն : Հայաստա՞նը ինչ եղաւ սակայն : Հայկական Նահանգնե՞րը ուր գացին : Զո՞ւր խմելու, թէ սրճարանի մը մէջ «նարկիլէ» բաշելու :

Այստեղ կ'անգ առ, պայ Ահմէտ. եթէ չես գիտեր թէ ո՛ւր է Հայաստանը, Արեւմտեա՛ն Հայաստանը, կրնաս սորվիլ : Շատ պարզ է : Անգամ մը կրնաս Թուրքիոյ պատմութիւնը թղթատել , — եթէ կայ անշուշտ, — և թուղթի մը վրայ երբեմնի շէն ու արգասաբեր շրջանիներու անունները արձանագրելէ ետք՝ այցելութեան կ'երթաս այդ նահանգներուն : Հո՛ն ուր ամայութիւն կը տիրէ այսօր եւ բուերը կը վայեն, առանց վարանելու խաչ մը կը դնես անուանացանկիդ վրայ... եւ կը [illegible]

[illegible] նահանգները թրքական գանկերով կովե՞ր կարծեցիր, որ արածելու երթան, երբ որ ուզես եւ ո՛ւր որ ուզես :

ԱՐՄԵՆԱԿ

ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱՅԻ ՄԷՋ

Ֆարաքասէն կը հաղորդեն թէ յեղափոխութիւն ծագած է Մարաքէյի պինուորականն եւ օդային ուժի կայանին մէջ :

Վենեզուէլայի ճայնասփիւռը կոչ մը ուղղած է Մարաքէյի բնակչութեան որ խոհեմ ըլլայ, որովհետեւ Ֆարաքասի կառավարական բանակները պիտի աշխատին վերադրաւել Մարաքէյը :

Մինչ այդ ապստամբները կը պահանջեն որ վարչապետը անմիջապէս հրաժարի. հակառակ պարագային կը սպառնան ռմբակոծել Ֆարաքասը :

Ինչպէս յայտնի է չարժումը մասնաւորապէս ուղղուած է զօր. Փէրէսի դէմ :

Մարաքէյ-Վենեզուէլայի գլխաւոր օդակայանն է, Ֆարաքասէն մօտ 80 քիլոմեթր : Բայց օդային ուժերու գործօն մասը կը բաղկանայ հազիւ 10.000 զինուորէ :

Համաձայն լատատեղեակ աղբիւրներու՝ ապստամբութեան պատճառները պէտք է փնտռել ասկէ ամիս մը առաջ, երբ արդէն ուսանողական չարժումներ սկսած էին ելլուտումներ կազմակերպել կառավարութեան դէմ :

Ընդդիմադիրները կը բողոքեն, որ օրինաւոր ընտրութիւններ չեն եղած եւ ներկայ Նախագահը ինքզինք կը պարտադրէ, հակառակ անոր որ 1952ին ժամանակաւորապէս կանչուած էր այդ պաշտօնին գլուխը :

Ցունուար մէկին կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակեց, ուր կ'ըսուի թէ աննչան խռովութիւններ ծագած են երկրին մէջ ու սահմանափակ չրջանակէ մը դուրս չեն ելած : Մարաքէյ քաղաքէն զատ, Հանրապետութեան բոլոր չրջանները հանդարտ են, կ'ըսէ զեկոյցը, հետեւաբար՝ հարկ չկար բացառիկ միջոցներու դիմելու :

Միւս կողմէ, յեղափոխականներու աղբիւրներէն հասած լուրերուն համաձայն, առջի գիչեր Ֆարաքասը լինկած է ըմբոստներու ձեռքը : Այս ուղղութեամբ կառավարական չրջանակները լուռ կը մնան :

—o—

ԻՍՐԱՅԷԼԻ նախկին վարչապետ Պէն Կուրիոն, որ կառավարութեան հրաժարականը ներկայացուցած էր, ներկայիս ստանձնած է նոր կառավարութիւն մը կազմելու պաշտօնը :

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ առեւտրական օդանաւ մը ստիպուած է Ալպանիա իջնել՝ ալպանական երկու օդանաւներու սպառնալիքին տակ : Նկատելով որ Անգլիա ոչ մէկ համաձայնութիւն ունի Թիրանայի կառավարութեան հետ, դիմած է Ֆրանսայի՝ որ միջամտութիւն մը ընէ :

ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ Խորհրդարանը առջի օր նպաստաւոր արտայայտուեցաւ ամերիկեան օժանդակութեան համար. քուէարկութիւն մըն ալ կատարուեցաւ ու տասը հոգի միայն դէմ քուէարկեց :

ՍԻՑԼԱՆԻ ողողումները հինգ միլիառի մնաս մը հասցուցած են : 300 հոգի խեղդամահ եղած է. 300.000 հոգի անասունան կը մնայ : Երեք միլիոն աղէտեալներ կան :

ԽԱԼԴ – ՀԱՅԿԱԶԱՆՑ

ՍԵՊԱԳԻՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մեր ուսանողներու կարեւոր մասին համար ուրախութիւն եւ քաջալերական է տեսնել թէ Միւնիխի Արեւելագէտներու համագումարէն ի վեր — որուն մասին «Յառաջ» ընդարձակ տեղեկութիւններ հրատարակեց — հայագիտութիւնը զարձած է օրուան խնդիրը: Գաղութահայ օրթոթէերները քննութեան առարկայ ըրին հայագիտութիւնը, ի՛նչ ճանապարհով եւ առաջարկեցին գանազան միջոցներ՝ նոր սերունդը չհապզրդռելու համար Հայոց հին պատմութեան եւ մշակոյթի ուսում – նասիրութեամբ: Մինչեւ այսօր դեռ չեսանք ծրագիրը մը, որ նոր սերունդին մատնանշէր թէ ինչպէս պէտք էր սկսիլ հայագիտութիւնը, ի՛նչ ճանապարհով եւ ո՛ւր դիմել՝ գանելու համար հայագիտութեան միջոցները:

Նոյեմբերի ընթացքին լոյս տեսաւ Վիէննայի համալսարանի փորձառու եւ հեղինակաւոր սեպագրագէտ փրոֆ· Ֆրիտերիխ Վիլհէլմ Քէօնիկի երկրորդ հատորը՝ Ջեռնարկ խալդեան արձանագրութեան, քառածալ, պատկառելի դիրք մը, 200 էջերէ բաղկացած, խիտ եւ դեղեցիկ տպագրութեամբ: Հատորին վերջը փրոֆ· Քէօնիկ աւելցուցած է նաեւ 22 յատկանշական էջեր, որոնք կը պարունակեն վերջերս գտնուած խալդ – հայկազանց նոր սեպագրութիւններ, գեղարուեստական առարկաներու, աղաւաղատախտակներու, վահաններու վրայ փորագրուած սեպագիր ձօներ, կոթողներու ձեւեր, ժայռային յիշատակարաններու վրայ արձանագրուած թագաւորական գրութիւններ, եւայլն:

Ա· հատորը լոյս տեսաւ 1955ին, ուր տպագրուած էին Խալդ – Հայկազն թագաւորներու բոլոր սեպագիր արձանագրութիւնները, մօտաւորապէս 330 սկզբնագիրները, երկար ու կարճ, ամբողջական կամ բեկոր, ինչպէս նաեւ առաջին թագաւորներու Սարդուրի, Իշպուինիի եւ Մենուա՝ մասերը: Իսկ երկրորդ հատորը լոյս տեսաւ Նոյեմբերին, որուն տպագրութեան հսկած է մեծ ասորագան փրոֆ· Վայտները: Այս հատորը կը սկսի Խալդ մեծ թագաւոր Մինուայի մնացեալ արձանագրութիւններով, որոնց ռազմական եւ շինարարական մասը արդէն տպուած էր Ա· հատորին մէջ, իսկ հոս կայ միայն Մինուայի կանգնած կոթողներուն արձանագրութեանց թարգմանութիւնը: Ասոնք, չատ մէկ քիչ թարգմանուած էին արդէն Սէյսի, Սթեանիսլաս Գիւյարի, Լէման Հասուփեի, Նիկոլսկիի, Հայրմանտալճեանի եւ ուրիշներու կողմէ: Բայց բոլորովին նոր ու ամբողջական են թագաւոր Մինուայի որդւոյն եւ յաջորդին Արգիշտի Ա·ի հինգ հարիւր տողէ բաղկացած շինարարական տարեգրութիւնները, լեցուն նոր խալդ – հայ բառերով եւ ոճերով, նոր դիցանուններով եւ տեղանուններով, որոնք արձանագրուած են Վանայ լերդին յատկապէս յղկուած ժայռերուն վրայ:

Արգիշտի Ա· թագաւորը (785 – 760 Ք· առաջ) գրած է այսպէս·

« Աղօթեցի դիցահայր Խալդիին, օդի չաստուած Թէշէբային, Արեգդիւրի Շուրնիւային, մեծ դիւք իմ տէրերուս, որպէսզի անոնք ինձ պարգեւեն յաղթութիւն: Այս տարուան մէջ զօրաշարժ ըրի իմ հեծելազօր բանակը եւ արշաւեցի Դիաու երկիրը (հին Հայկական նահանգը Տայք եւ սեւ ծով) եւ գահ բարձրացուցի Դիաու երկրի թագաւորը Ուիթուրուրսինին· գրաւեցի քաղաքը Շէլիեպէ, հրդեհեցի ապստամբ քաղաքներ, Բիա եւ Խուշա քաղաքներուն օրնեցի···» եւայլն: Այսպիսի լեզուով թագաւոր Արգիշտի Ա· կը պատմէ իր սխրագործութիւնները Հայաստանի զանազան նահանգներու՝ Այրարատի, Բարձր Հայքի, Աբշարունեաց գաւառի, Դուինի եւ Պարսկահայքի մէջ:

Եթէ մանրամասնօրէն ուսումնասիրենք թագաւորին հինգ հարիւր տողնոց պատմութիւնը, պիտի տեսնենք որ Արգիշտի Ա· ոչ միայն կը պատմէ ապստամբ քաղաքներ եւ կը փոխադրէ անոնց բնակիչները, այլ նաեւ պատժելէ առք կ'օգնէ անոնց՝ աւերակները վերաշինելու եւ նոր պաստելու անոնց բարօրութեան:

Փրոֆ· Քէօնիկ գրեթէ ամէն էջի վրայ գրած է պատմական, աշխարհագրական եւ լեզուաբանական մանրամասն ծանօթութիւններ, որոնք մեծապէս կ'օգնեն ըմբռնելու իւրաքանչիւր տարուան քաղաքական եւ տնտեսական վիճակը, ո՛չ միայն Հայաստանի, այլ նաեւ գրացի երկիրներու, Կովկասի, Ասորեստանի եւ Արեւմտեան Փոքր Ասիոյ: Պէտք է ժամանակ նուիրել եւ լաւ գիտնալ գերմաներէնը՝ օգտուելու համար այս ստուար եւ յոգնեցուցիչ աշխատասիրութենէն, որուն հին Հայաբարակիչ: Ամէն առք անկարելի է գրել հին Հայոց ճիշդ պատմութիւնը՝ առանց սորվելու Խալդ – Հայկազանց օրէ օր գրուած եւ վաւերական պատմութիւնը: Ասոնց չնորհիւ պիտի սորվինք Արգիշտի թագաւորի ժամանակ Հայաստանի քրմական դասերու անուններն ու պաշտօնները, Սղկունի քուրմեր, Օրբելեան քուրմեր (Ուրբեկա), Բուրունդատի եւ Նունուլի քրմապետութիւնները եւ ուրիշ չատ ու նոր մանր սքանչելի նորութիւններ: Արգիշտի կը պատմէ թէ ինչպէս ինք Ասրերանի գաւառին մէջ կանգնեց տաճար մը եւ անոր մէջ արձան մը, ի յիշատակ իր մեծ հօր՝ թագաւոր Իշպուինիին:

Գալով Սարդուր Գ·ի (760 – 733 Ք· Ա·) սեպագիր արձանագրութեանց, կը գրաւեն այս մեծածաւալ հատորի 25 էջերը: Սարդուր Գ·ի տարեգրութիւններու մեծ մասն ալ փորագրուած են Վանայ լերդին ժայռերուն վրայ: Հին եւ նոր պատերու պատմութեան մէջ քիչ են այսպէս վաւերական եւ ստոյգ տարեգրութիւններ: Սարդուր թագաւոր կը սկսի այսպէս ·— որդին Արգիշտիի, կանգնեց այս արձանը: Շնորհիւ Խալդիին (ես եմ) Սարդուր արքայ հզօր, արքայ Շուրայ եւ Վանայ երկիրներուն, արքայ արքայից, տէր Տուշպա քաղաքին···: Սարդուր կ'ըսէ·— Երբ դիցահայր Խալդին ինձ ընծայեց թագաւորութիւնը, նստայ թագաւորութեան հայրենի գահին վրայ· Խալդին ինձ պարգեւեց նաեւ հզօրութեան կնիքը, պատերազմական ուժ եւ իշխանութեան Գաւազանը: Այս տարուան ընթացքին, Տառնունի ամառան մէջ (*) համախմբեցի հեծելազօրքը··· (դժբախտաբար այստեղ աւերած է սեպագիր արձանագրութիւնը), իսկ յաջորդ հատուածին մէջ Սարդուր նկարագրած է իր յաղթական արշաւանքը՝ Մուիք Շահունեանց, Մալաթիա, Սեբաստիա եւ չրջակայ գաւառներ, ապա՝ արշաւանք դէպի Ասորեստան, ուր յաղթեց Ասորեստանի թագաւոր Ա – դադ – Ներարի Ե·ին, այրեց ասորական քաղաքներ՝ Իրբեւ փոխ – վրէժ· յետոյ անցաւ Զակրոս լեռները եւ պատերազմեցաւ Նիխորական եւ Ուրմի քաղաքներու [illegible] մէջ եւ մեծ աւարով վերադարձաւ Վան մայրաքաղաքը: Մանրամասն թիւերով եւ աշխարհագրական կարգով, թագաւոր Սարդուր տարուէ տարի կը նկարագրէ իր ռազմական գործունէութիւնը, քաղաքներու հիմնարկութիւնն ու բարեզարդումը, ծառաստաններ անկելու, ջրանցքներ չինելու, մեհեաններ կանգնելու իր ձեռնարկները:

ԱՆՑՈՐԴ

(Մնացեալը յաջորդով)

(*) 115 եւ 126 էջերու ծանօթութեանց մէջ փրոֆ· Քէօնիկ կը կարծէ թէ ամսանունն *Տաունունի* կամ *Տարնունի* խալդ – Հայկազանց ամանորը կամ տարեգլուխն էր, ըստ մեր ազգ· աւանդութեան՝ Նաւասարդ: Զափազանց շահեկան յայտնութիւն մը կայ հոս, գոնէ բառը՝ *տարի*:

ԳՐԱԴԱՆ ԵՐԵԿՈՑ
ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ
ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ

—o—

ՄԱՐՍԼԻԼ, (Յառաջ)·— Շատ յաջող գրական դասախօսութիւն մը տեղի ունեցաւ Մարսէյլի մէջ, նուիրուած ժողովրդական բանաստեղծ՝ Ա· Իսահակեանին:

Դասախօսութիւնը կազմակերպուած էր Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի «Քրիստասփյուռ» խումբին կողմէ:

Նոր Սերնդական՝ Օր· Մ· Իշխանեան իւր ապրումով արտասանեց հանդուցեալ բանաստեղծէն:

Կը նախագահէր բանաստեղծ՝ Ց· Ադայեան: Իսահակեանի կեանքին եւ գործին մասին խօսեցան Կ· Փօլատեան եւ Ժ· Մխիթեան:

Կ'ամփոփենք երեք բանախօսներուն հիմնական միտքերը:

Ց· Ադայեանի բացման խօսքը·—

Ո՞վ էր Աւետիք Իսահակեան··· — Բանաստեղծ մը՝ հարիւրին հարիւր· Նոյնիսկ իր ոչ տաղաչափեալ գրութիւններուն մէջ:

Այս պահուն, իր անունը միայն տալով լար մը յանկարծ չի՞ դողդողար ձեր սրտին մէջ: Լարը՝ ցեղին, ակերին, քաջին, ակարին, աղքատ բանուորին, ֆէտայիին, աւերակեալ հայրենիքին, եւ հետեւաբար վերածնեալ հայրենիքին:

Վ· Ալազան այսպէս կ'երգէ իր դամբանին վրայ·

«Քանի սրտից վէրք ես առել
Քանի սրտի երգ ես տարել
Քանի սրտով, քանի սրտում
Քո սրտեղէն երգն ես վառել»:

Ա· Իսահակեան աւելի քան քառորդ դար գաչնակցական ապրեցաւ եւ մասնակցական գաչնակցական: Այն հաւատաւոր դէմքերէն, որոնք մեծապէս օժտեցին եւ հարստացուցին մեր յեղափոխական չարժումը՝ իրենց գրիչով: Բարձրացուցին հայ անունը եւ օր մըն ալ զայն վերածեցին մեծ բարձր ածականի մը:

Ինչպէս ուրիշ ազգերու մէջ, մեր ազատագրական չարժումին ընթացքին եւս, երգը չատ աւելի զօրաւոր եղած է քան մօսինը:

Երբ գինեալ խումբը կ'անցնէր գիւղին մէջէն, երիտասարդ հարսը կ'երգէր, իր նորածինը գրկին՝

— Ա՛լօ, փետայիներ, նաեւ փետայիներ,
Ձեզ հետ տարէք գիմ տղէն,
Ձեզ պէս ապրէ, ձեզ պէս մեռնի,
Ազգին մատաղ գիմ տղէն:

Ա· Իսահակեան մատած է բոլոր հայ սրտերէն ներս, հաւաքած է անոնց գարկերը, եւ այդ գարկերով պճնած իր քնարը: Պճնած իր քնարը՝ ցեղին «երգեր ու վէրքեր»ով:

Թիրայր Միրիճեանի խօսքը·—

··· Այնիսան ժամանակ, որ պիտի հերկէ
Սեւահողդ հին՝ ես կտրին որդին
Եւ Գուսանդ վառ՝ սէրըդ պիտ' երգէ
Դու պիտի ծաղկե՛ս, երկիր հայրական,
Քո ոգով, ոճով եւ, բարձրագլուխ,
Դու պիտի հնչես, հնչես յաղթական,
Իմ հին հայ լեզու՝ հաղթ ու սրտաբուխ:

Բազմաղարեան հայ ժողովուրդի եւ հայրենիքի հրաչագեղ ապագային նուիրուած այս եւ նման կենսայոյզ տողերու հեղինակը, Ա· Իսահակեան, մէկը հայ գրականութեան երախտաւոր դէմքերէն, առ յաւէտ մեկնեցաւ մեզմէ, հոկտեմբեր

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ՀԵՐՈՍ ՄԸ

—o—

Առանց զգրեցնելու իր պոռչտուքնե – րը, երիտասարդը չարունակ կը դիտէր նաեւ հեռուն, եւ յանկարծ, թողլով իր պահակի պաշտօնը, վազեց դէպի աւազակները, դէմքը բոլորովին այլափոխուած, ցցուեցաւ անոնց դիմաց եւ անբացատրելի զարշանքով մը, գոռաց·

— Վատե՛ր, երեք հոգի մահամերձի՛ մը դէմ···

— Անէ՛ծք, որոտաց պետը եւ խոյացաւ երիտասարդին վրայ, զաշոյնը բարձրացուցած:

— Շատ ուշ է, պատասխանեց այս վերջինը ուրախութեան սարսուռով մը ցոյց տալով այն անցքը, որ կ'առաջնորդէր դէպի աւազակներուն որջը: Շա՛տ ուշ է, նայեցէ՛ք···

Միւս երկու աւազակները, երկու եղբայրները, երբ լսեցին երիտասարդին խօսքերը, արտօրանքով մը եւ զայրալից, մեծ վերարկու մը նետեցին իրենց գոհին վրայ, որ փռուած էր գետինը արիւնաշաղախ: Պետը՝ իսկոյն վերցուց իր հրացանը, դինեց զայն եւ պատրաստ սպասեց Ճակատելու համար անծանօթ թշնամիին զէմ որ կարծես հետզհետէ կը մօտենար:

Ցանկարծ լսուեցան զէնքերու չաչիւն եւ յառաջացող մարդոց ոտնաձայներ՝ որոնք մուքին սկսան փայլատակել հրացաններու փողեր եւ խումբ մը հրացանակիրներ խուժեցին որջին ներս եւ անմիջապէս զինաթափ ընելով գետին գլորեցին հոն գտնուող բոլոր աւազակները:

Վայրկեան մը տիրեց խոր լռութիւն մը, որուն ընթացքին լսելի կ'ըլլային միայն արշաւող գինուորներուն արագ չնչառութիւնը:

— Օդնեցէք մահամերձին, աղաղակեց յանկարծ երիտասարդ աւազակը, որ միւսներուն նման փռուած էր գետինը, հրացանակիրներուն հրացաններուն բռնանալիքին տակ անշարժացած:

— Ի՞նչ մահամերձ, հարցուց հրացանակիրներու պետն:

— Հո՛ն, անկիւնը:

Բոլորը, դարձան դէպի այն կողմը, առանց սակայն բան մը նշմարելու:

— Վերարկուին տակ, կրկնեց երիտասարդ աւազակը:

Պետն, որուն վրայ սեւեռած էին բոլորին ակնարկները, մօտեցաւ գետինը փռուած վերարկուին, վերցուց զայն եւ չարտեց հեռուն:

Պարզուած տեսարանին առջեւ, բոլոր գինուորները սրտաճմլիկ ճիչ մը արձակեցին:

Ճեռքերը կռնակին կապուած, գունատ դլուխը կախուած կուրծքին եւ իր մարմինը խոցոտուած, վէրքերու չեղջակոյտ մը կը ներկայացնէր:

Ձիդ մը ըրաւ ոտքի կանգնելու:

— Արձակեցէք իր կապերը, հրամայեց պետն, խմելիք տուէք իրեն:

Երեք հրացանակիրներ վազեցին վիրաւորին վրայ, արձակեցին անոր կապանքները· Նստեցուցին զայն գետնին վրայ եւ ուշադրութեամբ քննեցին անոր վէրքերը:

Միւս հրացանակիրները, բոլորովին ջլապրկուած, հրացաններուն կոթով կը հարուածէին աւազակները:

— Հանդարտ, հրամայեց պետն:

Եւ դառնալով երիտասարդ աւազակին:

— Խօսէ՛, հրամայեց:

Հրացանակիրը, որ կը պահէր երիտասարդ աւազակը իր հրացանի պատառնալքին տակ, ազատ ձգեց այս վերջինը:

— Ե՞րբ այս մարդը կալանաւորեցաւ, հարցուց պետն երիտասարդին, ցոյց տալով կալանաւոր հրացանակիրը: Խօսէ՛, ճչմարտութիւնը ըսէ մեռնելէ առաջ:

— Այս մա՞րդը, սկսաւ երիտասարդ աւազակը, որուն ձայնը տակաւին կը դողար սոսկումէն, այս մա՞րդը, այս հրացանակիրը, զայն ձերբակալեցին այս առաւօտ, առաջնորդեցին հոս, կ'ուզէին որ խօսէր ան, սակայն ինք չէր ուզեր· վերան յարձակեցան, տեսա՛յ, տեսա՛յ, ո՛հ, Աստուա՛ծ իմ, աստուա՛ծ իմ ···

— Եւ դուն, դուն ո՞վ ես, գոչեց պետն խլելով երիտասարդ աւազակին դլխուն վրայ գետեղուած գլխարկը:

— Կին մը··· բացագանչեցին բոլորը:

— Այո, ըսաւ այս վերջինը, գրեթէ խեղճ կին մը՝ որ առեւանգեցին ահա տասնըհինգ օրէ ի վեր: Դանակը կոկորդիս դրած, սոսկեցին որ իրենց հետեւիմ: Բայց իմ ձեռքերս, կ'երդնում որ երբեք արեան մէջ չեն թաթխուած: Եթէ հետեւեցայ իրենց, պարզ այն պատճառով էր որ հակառակ պարագային պիտի սպաննէին զիս: Ես Սան – Սէվէրոյէն եմ, խեղճ գիւղացի մը ···:

— Ինչո՞ւ համար այս թշուառականներն զոնէ մէկ հատը չբռնադատեցիր հրացանի հարուածով մը, ուղիղ գլխուն ···

— Քաջութիւնը չունեցայ··· դիս տան – ջանքներու պիտի ենթարկէին: Ցետոյ, պէտք է դիտնաք թէ ինչեր ընելու ընդունակ են ասոնք··· Եթէ փոքր մըն ալ ուշանայիք պիտի խեղթեինայի··· Բայց ասիկա հերոս մըն է··· առնչուեցայ, խոշտանգուեցայ, մարտիրոսացայ, առանց սակայն բառ մը արտասանելու:

— Այս աւազակները քաշկռտելով տարէք եւ իրենց գոհին առջեւ ծունկի բերէք, հրամայեց հրացանակիրներու պետն:

— Եւ դուն, դուն ո՞վ ես, գոչեց պետն խլելով երիտասարդ աւազակին գլխուն վրայ գետեղուած գլխարկը:

— Կին մը··· բացագանչեցին բոլորը:

— Այո, ըսաւ այս վերջինը, գրեթէ խեղճ կին մը՝ որ առեւանգեցին ահա տասնըհինգ օրէ ի վեր: Դանակը կոկորդիս դրած, սոսկեցին որ իրենց հետեւիմ: Բայց իմ ձեռքերս, կ'երդնում որ երբեք արեան մէջ չեն թաթխուած: Եթէ հետեւեցայ իրենց, պարզ այն պատճառով էր որ հակառակ պարագային պիտի սպաննէին զիս: Ես Սան – Սէվէրոյէն եմ, խեղճ գիւղացի մը ···:

— Ինչո՞ւ համար այս թշուառականներն զոնէ մէկ հատը չբռնադատեցիր հրացանի հարուածով մը, ուղիղ գլխուն ···

— Քաջութիւնը չունեցայ··· դիս տան – ջանքներու պիտի ենթարկէին: Ցետոյ, պէտք է դիտնաք թէ ինչեր ընելու ընդունակ են ասոնք··· Եթէ փոքր մըն ալ ուշանայիք պիտի խեղթեինայի··· Բայց ասիկա հերոս մըն է··· առնչուեցայ, խոշտանգուեցայ, մարտիրոսացայ, առանց սակայն բառ մը արտասանելու:

— Այս աւազակները քաշկռտելով տարէք եւ իրենց գոհին առջեւ ծունկի բերէք, հրամայեց հրացանակիրներու պետն:

ԷՄՄՈՆՏ ՏԷ ԱՄԻՃԻՍ

(6 Շար·)

ԿՈՏՐԱԿ

Ի·

ՀՈՑՈՒՆ ՎԱՒԵՐՔՈՒ

Ո՛չ ոք կրնայ ուրանալ, որ մեր ազգին մէջ ամէն տեսակ գործերու համար ալ ընդունակ անձեր կան, որոնք իրենց ձեռնհասութեան չափով կրնան ազգին ծառայել։ Իսկ Մեծապատիւ Ն. Գ. Պատրիարքը ամէն կողմանէ ընդունակ անձերու ճանչցողն է, ուստի ամէն պարագայի մէջ ամենէն յարմարները կը գտնէ ազգին ծառայելու համար։

Հոգեւոր ժողովի անդամ ընտրուելու համար ալ ամենէն յարմար անձերը գտնելու ջանքերը ըրած է Ն. Գ. Պատրիարքը, եւ ինչպէս կը տեսնուի, ան յաջողած է իր նպատակին մէջ։ Ընտրուած անդամներուն մէջ կան անձեր, որոնք ազգին ծառայելու ընդունակութիւնը ունին, եւ ազգը կրնայ անոնցմէ օգտուիլ։

Հոգեւոր ժողովի անդամ ընտրուելու համար ալ ամենէն յարմար անձերը գտնելու ջանքերը ըրած է Ն. Գ. Պատրիարքը, եւ ինչպէս կը տեսնուի, ան յաջողած է իր նպատակին մէջ։ Ընտրուած անդամներուն մէջ կան անձեր, որոնք ազգին ծառայելու ընդունակութիւնը ունին, եւ ազգը կրնայ անոնցմէ օգտուիլ։

Ընտրութեան մասին կարդացինք, որ ընտրողներուն մեծ մասը ձայն տուած է ընտրուելիք անձերուն, որոնք ազգին ծանօթ են իրենց ազգային գործունէութեամբ։ Ընտրողներուն մեծ մասը ձայն տուած է ընտրուելիք անձերուն, որոնք ազգին ծանօթ են իրենց ազգային գործունէութեամբ։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՆՈՒԶԻ եւ Ֆ. Մխիթեան միջեւ կնքուած առեւտրական համաձայնագիրէն առաջ, խորհրդային երկու մասնագէտներ պայմեն Թունուզ՝ տնտեսական չրջանակ – ներուն հետ յարաբերութեան մէջ մտնելու համար :

ԱԼԺԵՐԻՈՑ մէջ պատահած ողողումներու հետեւանքով ութ հոգի մեռաւ. աւելի քան հինգ հարիւր հոգի անապաստան կը մնայ :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ «Նիուզվիք» թերթը կը պրէ, թէ հաւանական է որ 1958ի ընթացքին Նախագահ Այզընհաուըը Լոնտոն երթայ : Կը նախատեսուի նամանապէս, որ Նախագահը այցելութիւններ տայ կարգ մը երկիրներու :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ Յունուարի կիսուն խորհրդակցութիւններ պիտի սկսին Ուաշինկթընի մէջ. Ֆրանսա փոխ դրամ կ'ուզէ Ամերիկայէն, իր կարիքներուն համար :

ԳԱՀԻՐԷՆ հասած լուրերու համաձայն, ասիական երեք երկիրներու դեկավարներ մօտ տաենէն Եգիպտոս պիտի այցելեն : Համայնավար Չինաստանի վարչապետ Զու Ան Լէ եւ Պիրմանիոյ վարչապետ Իւ Նու՝ Նախագահ Սոքարնոյէն առաջ :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՑ Նախագահ Սոքարնօ, որ Յունուար 12ին Եգիպտոս պիտի երթայ, պիտի այցելէ նաեւ Փաքիստան. Փետրուարի սկիզբը պիտի վերադառնայ Ճապոն :

ԿԻՊՐՈՍԻ կառավարիչը Լոնտոն դնաց, կղզիին կացութեան չուրջ խորհրդակցութիւններ ունենալու համար : Միւս կողմէ, յոյն ապստամբները կ'ապառնան զինեալ պայքարի ձեռնարկել՝ եթէ զոհացում չտրուի իրենց փափաքներուն :

ՇՈՒԻՏԻ համայնավար կուսակցութեան համագումարը, որ տեղի կ'ունենար Ցոթհոլմի մէջ, առջի օր վերջացաւ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի եկեղեցաչէն Ցանճնախումբը չորհակալութեամբ ստացաւ Պ. Յ. Վարժապետեանի ձեռամբ ստորեւ տրուած դումարները Պոլուհի հայրենակիցներէ ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ եւ Սզդ. Տան չինութեան :

Պոլսի եւ Շրջ. Հայր. Միութեան սբն – տուկէն հինգ հազար ֆրանք, Պ. Մարզար Մարզարեանէ յիսուն հազար, Պ. Պ. Ցովհ. Նիկողոսեանէ 25.000, Գասպար Ցարութիւնեանէ քսան հազար, Ցակոբ Նիկողոսեանէ, Պարոյր Սինապեանէ, Տիգրան Փափազեանէ, Ցակոբ Կաճոյեանէ 10.000ական ֆրանք, Ցովնան Միքայէլ – եան 15.000, Տիկիններ Մաննիկ Փամուքճեան, Պ. Պ. Նշան Միհրանեան, Հայկ Ղուկասեան 10.000ական, Ցակոբ Վար – ժապետեան, Նիկողոս Փորթուգալեան, Նշան Փորթուգալեան, Անուշեան Փորթուգալեան, Գուրգէն Նիկողոսեան, Նուպար Սիմոնեան, Պետրոս Պէկիրճեան, Անուշ Խաչերնէլեան, Տիկին Ազատի Անոյշ Խաչերնէլեան, Տիկին Ազատի Ցովսէփեան, Պ. Սիլվէն (Սահակ) Պօյաճեան, Կարապետ Պզտիկեան հինգ հազարական ֆրանք : (Շար.)

Տէր եւ Տիկին Ե. Գրիգորեան կը ծանուցանեն իրենց մօր

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ՔԻՕՍԷԵԱՆԻ

մահը :

Յուղարկաւորութիւնը չաբաթ առաւօտ, ժամը 10.15ին, Վիլմոնպլի գերեզմանատունը :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Քրիստափոր» խումբի ժողովը Ուրբաթ, 3 Յունուար, ժամը 9ին, Ռեժանի վերնայարկը : Կարեւոր օրակարգ :

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Կազ. Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ (Յունուար 3) ժամը 9ին Էթիէն Տոլէի սրճարանը : Օրակարգ.— Պարահանդէսի պատրաստութիւն եւ պատգամաւորի ընտրութիւն :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ.Կ.Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղին կողմէ կը տօնուի Յունուար 5ին, ժամը 2ին, Ահարոնեան ակումբին մէջ :

Սիրուն անակնկալներ, երգ, պար, արտասանութիւն :

Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է : Մուտքը ազատ է

×

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. Կազ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղի վարչութիւնս կը փութայ յայտնել Պոմոնի յարգելի ծնողներուն եւ հայ հասարակութեան թէ՝ պիտի տօնէ «Մանուկներու Օր»ը՝ հինգ Յունուար, կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 5ին, Ս. Սահակ – Մեսրոպ սրահին մէջ : Այս առթիւ տեղի պիտի ունենան՝ յատուր պատշաճի արտասանու – թիւններ եւ բաշխում կաղանդի նուէր – ներու :

Կը հրաւիրուին՝ ծնողքները եւ մանուկները :

×

ՏՕՆԱԾԱՌ

Իսթի Ուրիմեան վարժարանի տօնածառի հանդէսը տեղի կ'ունենայ, կիրակի 5 Յունուար, ժամը 16ին, վարժարանին սրբահին մէջ :

Աշակերտներու կողմէ պիտի ըլլան, արտասանութիւններ, երգեր, պարեր :

Տրամախօսութիւն մը, եւ կաղանդ պապային ժամանումը :

Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողքները եւ դաղութը անխտիր :

×

ՏՕՆԱԾԱՌ

Ֆ. Կ. Խաչի Վիէնի մասնաճիւղի Մանուկներու Օրուան տօնածառը Յունուար հինգին, կիրակի ժամը երեքին Սէրքլը Կաթոլիկ սրահը :

Երգ, արտասանութիւն, պար եւ Կաղանդ Պապային նուէրներու բաշխումը :

ԽՆԶՈՑՔ

Համա-Զարսանճաղի Հայր. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղին ընտանեկան իրիկոյթը նոր տարուան առթիւ, այս կիրակի կէս օրէ ետք ժամը 2ին, Ցոյներուն սրահը, 5 Րիւ Պոնըփուա :

Հայկական եւ եւրոպական պարեր եւ անակնկալներ : Ճոխ պուֆէ, համեղի ժամանց :

Մուտքը ազատ է :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէսինէն Սիմոն Սվաղլեան եւ փարիզէն Գէորգ Գալշճեան իրենց հօր ՍՏԵՓԱՆ ԳԱԼՇՃԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել կուտան այս կիրակի յետ պատարագի Տէսինի եկեղեցին : Կը հրաւիրուին յիշատակը յարգողները :

Կ'ՈՒԶՈՒՄ

Երիտասարդ օրիորդ մը պրասեննակի աշխատանքի համար (տաֆթիլօ եւն.) Դիմել անձամբ «Ցառաջ»ի վարչութեան :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԳԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑՄՈՒՆՔ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՈՒ ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ

5 Յունուար, կիրակի Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան, սկիզբ ժամերգութեան

ԿԷՍ ՕՐՒ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ

3.30ին, հանդիսաւոր քառաձայն Ս. պատարագ ժամը հինգին, ղեկավարութեամբ Արա Պարթեւեանի :

6 Յունուար երկուշաբթի Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան սկիզբ ժամերգութեան ժամը 7.30ին, պատարագ ժամը տասնին, կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Սերովբէ եպիսկ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ : Ցաւարտ Ս. պատարագի Ջրօրհնէքի կարգ կը կատարուի :

ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԱՅՐ ԻՍԿՈՂԻՑԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՑ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

4 Յունուար, Շաբաթ.— Ճրագալոյց Ս. Ծնունդի, առաւտեան ժամերգ. 9, երիկուան ժամերգ. 4.30, Ս. պատարագ 5.30:

5 Յունուար, կիրակի.— Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն, Ս. պատարագ (երկսեռ երգչախումբով) ժամը 10, Մեռելոց եւ Ջրօրհնէք 12:

12 Յունուար, կիրակի.— Տօն Անուանակոչութեան, Ս. պատարագ (երկսեռ երգչախումբով)10, Հոգեհանգիստ 11.45:

ՇԱՒԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կիրակի, Ճրագալոյց, Ս. Ծննդեան, ժամը 15.30ին:

Երկուշաբթի, Տօն Ծննդեան ժամը 8.30ին:

ԼԻՈՆԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

Շաբաթ երեկոյ Ճրագալոյց, սկզբն. ժամը հինգին: Ս. պատարագ ժամը եօթին: Գիրքերու բնթերցումը կը կատարուի երկսեռ աշակերտութեան կողմէ :

Կիրակի Ս. Ծննդեան պատարագ, սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամը եօթին, Ս. պատարագ ժամը տասնին : Ջրօրհնէքի արարողութիւն ժամը 11.30ին: Կը հրաւիրուի Լիոնի եւ չրջաններու հաւատացեալ հայ ժողովուրդը ներկայ ըլլալու հոգեշունչ արարողութեանց :

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ՝ Ս. ԹԱԴԷՈՍ ԵԿԵՂԵՑԻ

4 Յունուար, Ճրագալոյց, երեկոյեան ժամերգութիւն ժամը հինգին, Ս. պատարագ ժամը վեցին:

5 Յունուար, Ս. Ծնունդ: առաւօտ, Սկիզբ ժամերգութեան ժամը ութին, Ս. պատարագ ժամը տասնին, Ջրօրհնէք 11-ին :

Այս արարողութիւնները կը կատարուին Ս. Եկեղեցւոյս երկսեռ Դպրաց Դասու կողմէ, ղեկավարութեամբ Օր. Սիւզան Պօյաճեանի:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ — ՊՈՄՈՆ

4 Յունուար, Շաբաթ, Ճրագալոյց, երեկոյեան արարողութիւն եւ Ս. պատարագ ժամը 3.30ին:

5 Յունուար, կիրակի, Ծնունդ, Սկիզբ առաւտեան արարողութեանց ժամը 7.45ին, հանդիսաւոր Ս. պատարագ ժամը 9.30ին, Ջրօրհնէքի արարողութիւն 11.45ին:

6 Յունուար, երկուշաբթի, Ցիշատակ Մեռելոց, առաւտեան արարողութիւնք ժամը 8.30ին, Ս. պատարագ եւ Հոգեհանգիստ պիտա ժամը 10ին:

ՍԻՆ ԺԵՐՈՄԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

4 Յունուար, Շաբաթ.— Ճրագալոյց Ս. Ծնունդի, առաւտեան ժամերգ. ժամը 9, երիկուան ժամերգ. ժամը 5.30ին, Ս. պատարագ ժամը 6.30:

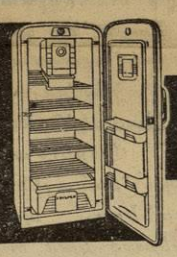
5 Յունուար, կիրակի, Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն, Ս. պատարագ ժամը 10ին, Ջրօրհնէք 12ին:

6 Յունուար, երկուշաբթի, Մեռելոց Ս. պատարագ ժամը 10ին, Հոգեհանգիստ ժամը 11.45ին:

ՏԷՍԻՆ

Այս կիրակի Ծննդեան առթիւ պատարագ :

Կը հրաւիրուի Տէսինի եւ չրջանի հայութիւնը :



réfrigération ménagère et commerciale

Kelvinator

le froid c'est moi ! | 40 ans d'expérience

Société ROHDANIENNE DU FROID - VALENCE (Drôme)

MARKARIAN JEAN (ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ)

ELECTRICIEN, 1, RUE PELLETERIE, VALENCE,

CAVES CENTRALES

ՏԱԼԱԾԻԽԲԷԵԱՆ ՈՐԴԻ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶՆԻԻ ԳԻՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՕԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՑ ԿԱՐԳԻՆ՝ ՀՌՉԱԿԱԻՈՐ

RAKI DUZE

48, RUE PUVIS DE CHAVANNES, MARSEILLE

TÉLÉPHONE : CO 58-99

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ ՊՈՍՏԱՐ

ՀՌՉԱԿԱԻՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՔՈՒՄՈՐ

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ, ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՑՆ ՉԱՓՈՎ ԳՈԼ (ֆալորի)

Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն

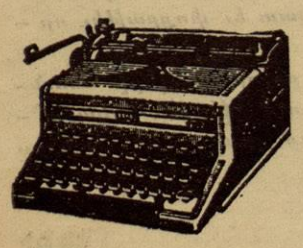
որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ

ՊՈՍՏՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑՔ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՄԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

2, Rue Louis Astoin - Marseille

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԱԻՆԻՆՔ



ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐԱՄԵՔԵՆԱՆ օգտակար է մեր սահմանելի լեզուին պահպանման համար :

Նաեւ ձեր գրութիւնները դիւրաւ կը կարդացուին եւ սխալ չեն հասկցուիր :

Դիմել՝ ԱՐՄԵՆԱԿ Գ. ՄՈՒՐՕԵԱՆԻՆ.

Mr. A. V. MOOROIAN 2, Fox Terrace, Cliffside Park, N. J. U. S. A.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ,

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

SAMEDI 4 JANVIER 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8084 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3885

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԳԱՇԻՐԷԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

—o—

Դեռ չատ կանուխ է՝ նախատեսելու համար թէ ի՛նչ ազդեցութիւն պիտի ու-նենայ Գահիրէի խորհրդաժողովը աշխարհի ճակատագրին վրայ :

Ասիոյ եւ Ափրիկէի ժողովուրդները կ'ապրին զարթօնքի չրջան մը :

Ռուսիոյ հոկտեմբերեան յեղափոխութիւնը քառասուն տարի առաջ՝ սկիզբը դրած էր այդ զարթօնքին :

Բոլշեւիկեան վարիչները առաջին վայրկեանէն ծրագրած էին օգտագործել յե-տամնաց երկիրները՝ հասնելու համար իրենց հիմնական նպատակին — համաշխարհային յեղափոխութեան : Նպատակ, որ ցարդ անփոփոխ կը մնայ :

Լենին ուզեց չահագործել իսլամական կրօնքը : Այդ մարդին մէջ կը հետեւէր Գերմանիոյ երբեմնի ամենահզօր ինքնակալին՝ Վիլհելմ Բ. կայսեր օրինակին : Այս վերջինը 1898ին Սուլթան Աբտիւլ Համիտի հրաւէրին վրայ ճամբորդելով դէպի Պոլիս ու Երուսաղէմ՝ ինքզինքը կը յայտարարէր պաշտպան իսլամութեան : Նպատակն էր իրագործել Պերլին – Պոլիս-Պաղտատ երկաթուղին, ապահովելու համար Գերմանիոյ տիրապետութիւնը Մերձաւոր Արեւելքի հարուստ հողամասերուն վրայ :

Համաշխարհային առաջին պատերազմը վերջ տուաւ «Տրանկ նախ Օսթրն»ի (ար-չաւ դէպի Արեւելք) քաղաքականութեան :

Բոլշեւիկները 1921ին Բագուի մէջ դումարեցին արեւելեան — մանաւանդ իսլամական ժողովուրդներու — համադումարը, նախագահութեամբ յայտնի տեսաբան Զինովիեւի (եռքէն «մաքրա-դործուած» Սթալինի կողմէ) : Կը մաս-նակցէին էնվէր փաշա եւ իթթիհատա-կան ուրիշ չարդարարներ : Մեծ յոյսեր դրած էին Թուրքերուն վրայ, համաշ-խարհային յեղափոխութիւնը յաջողցնելու համար :

Այդ ծրագիրն ալ չուրն իննկաւ : Էնվէր, որ հայկական վրիժառու դնդակէն ազա-տած էր բոլշեւիկներուն մօտ ապաստա-նելով՝ անփառունակ վախճան մը ունե-ցաւ՝ իր իսկ պաշտպաններուն դէմ կռո-ւելով Թուրքիստանի մէջ :

1955 Ապրիլին Պանտունկի մէջ մեծա-դոյռդ խորհրդաժողով մը դումարեցին Ափրիկէի եւ Ասիոյ զանազան երկիրներու պաշտօնական եւ անպաշտօն ներկայացու-ցիչները՝ հովանաւորութեամբ Խորհըր-դային Միութեան :

Կրկմլինի վարիչները առաւելապոյն չա-փով օգտագործեցին դայն, սաստկացնե-լու համար պայքարը «աչխարհակալու-թեան եւ գաղթաօրրութեան» դէմ : Եր-կու չատ սիրելի «լօզունգ»ներ, որոնց չնորհիւ բոլշեւիկները դիւրաւ կրնային չահիլ համակրանքը Ասիոյ եւ Ափրիկէի բազմամիլիոն բնակիչներուն :

« Պանտունկի ոգի»ն երկար աւեն չա-հագործուեցաւ Մոսկուայի կողմէ, որ ա-րիթէն օգտուեցաւ՝ իր ազդեցութիւնը տարածելու համար Միջին Արեւելքի վը-րայ :

Պանտունկէն ի վեր չատ ջուրեր անցան կամուրջներու տակէն : Սպուտնիկները մեծապէս ամրապնդեցին Խորհրդային Միութեան դիրքը :

Վայրկեանը նպաստաւոր էր՝ նոր դիր-քեր գրաւելու համար :

Գահիրէի խորհրդաժողովը տեղի ունե-ցաւ Մոսկուայի բարձր հովանաւորու-թեամբ եւ յիսուներկու երկիրներու ան-պաշտօն ներկայացուցիչներու մասնակ-ցութեամբ : Խորհրդային Միութիւնը մասնաւոր նկատումով իր պատուիրակու-թեան նախագահ նչանակած էր իսլամ մը՝ Ռաչիտով : Կարեւոր դեր մը վերապահած էր նաեւ յայտնի անտեսագէտ եւ տեսա-բան Արզումանեանի, որ առատ խոստում-ներ տուաւ յետամնաց երկիրներու : Ո՛չ մէկ նախապայման դրաւ տնտեսական ա-ջակցութեան համար : Այնպէս ուզեց հաս-կրցնել թէ Խորհրդային Միութիւնը ո՛չ մէկ չահախնդրական նպատակ կը հետա-պնդէ Ասիոյ եւ Ափրիկէի մէջ...:

Գահիրէի մէջ ներկայ էին բոլոր ազ-դայնական ու դժգոհ տարրերը, որոնց բոլորին «անչահախնդիր» պաշտպանն էր Մոսկուա :

Խորհրդաժողովը քուէարկեց 15 յօդ-ուածէ բաղկացեալ բանաձեւ մը, որով անկախութեան իրաւունք կը ճանչցուի բոլոր «ճնշուած» երկիրներու : Ասոնց չարքին են՝ Մառոկոսքար, Քամըրուն, Սոմալի, Քէնիա, Ուկանտա : Խօսք չկայ Ալժէրիոյ մասին :

Կը պահանջուի նաեւ կիպրոսը միացնել Յունաստանի, Աէնը՝ Եմէնի, Օքինա-ւան՝ Ճափոնի, Կոան՝ Հնդկաստանի, Իրանը՝ Ինտոնեզիոյ, եւայլն : Մեծ համակրութեամբ ողջունուեցան արաբա-կան երկիրներու պահանջները Իսրայէլէն, Քորէայի եւ Հիւսիսային Վիէթնամի, համայնավար Զինաստանի, Մոնկոլիոյ եւայլ համայնավարամիտ երկիրներու տեսակէտները :

Սակայն կատարեալ յաղթանակ մը չե-ղաւ Գահիրէի խորհրդաժողովը Մոս-կուայի համար :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՌՈՔՈՍՈՎՍԿԻ ՆՈՐ ՊԱՇՏՕՆԻ ԿԱՆԶՈՒՄԸ

Անդրկովկասի պինուորական հրամա-նատար մառեչալ Ռոքոսովսկի իր պաչտօնէն արձակուեցաւ՝ Մոսկուա երթալու համար. Խ. Միութեան Պատերազմական նախարար Մալինովսկիի փոխանորդ նչա-նակուած է :

Մոսկուայի ձայնասփիւռը այս լուրը հաղորդեց, առանց յաւելեալ մեկնաբա-նութեան :

Մառեչալ Ռոքոսովսկի Անդրկովկասի պինուորական հրամանատար նչանակուած էր անցեալ Հոկտեմբեր 23ին, մառեչալ Ժուկովի պաչտօնանկ ըլլալէն քանի մը օր առաջ :

Այդ միջոցին, Մոսկուայի դիւանագէտ-ական չրջանակները Ռոքոսովսկիի կով-կաս ուղարկումը կապած էին մառեչալ Ժուկովի պաչտօնազրկման հետ. Մոս-կուայէն անոր հեռացումը ուրիչ բանի չէին վերագրած, թէեւ պէտք է դիտնալ, որ այդ օրերուն կացութիւնը հետզհետէ լարուած բնոյթ մը կը ստանար Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ միջեւ : Խ. Միութիւնը զօրա-վիդ կը կանդնէր Սուրիոյ :

Ամէն պարագայի մէջ տակտիկ յստակ ու վաւերական տեսակէտ մը դոյութիւն չունի այս հարցին նկատմամբ : Կարդ մը չրջանակներ հարց կուտան նաեւ, թէ մառեչալ Ռոքոսովսկիի տեղափոխութիւ-նը անձնական պատճառներով չէ՞ եղած արդեօք :

Մինչ այս մինչ այն, խորհրդային մա-մուլի «Թաս» գործակալութիւնը կը հա-դորդէ թէ մառեչալ Ռոքոսովսկի Թիֆլիս երթալով հանդերձ կը պահէր Խ. Միու-թեան Պատերազմական փոխ նախարարի պաչտօնը, որ կը վարէր 1956էն ի վեր. այսինքն՝ Լեհաստանէն Մոսկուա վերա-դառնալէն անմիջապէս ետք :

Անկախ այս լուրէն, ուչադրաւ է Մոս-կուայի ուրիչ մէկ ձայնասփիւռը՝ Սթա-լինի գործունէութեան մասին : Խորհրդա-յին պատմաբան մը փառաբանեց նախկին բռնակալը, չեչտելով թէ ան մեծ գործ

տեսած է երկրին պաչտպանութեան տե-սակէտէն : Հերքելով երէկուան իրենց ըսածը, Մոսկուայի ձայնասփիւռէն յայ-տարարեցին նաեւ, թէ Սթալին մեծ գործ տեսած է լենինեան քաղաքականութիւնը կիրարկելու եւ ընկերվարութիւնը հաս-տատելու տեսակէտէն :

× 1953 Յունիսէն ի վեր առաջին ան-գամ ըլլալով՝ խորհրդային պինուորներ ռազմակառքերով սկսան չրջիլ Արեւելեան Պերլինի մէջ եւ հսկողութիւն կատարել : Աւելի քան տասը ռազմակառքեր առջի օր գացին այն չրջանը՝ որ կը բաժնէ երկու Գերմանիաները : Զինուորներն ու սպա-ները ռուս են, պինուած՝ գնդացիրներով : Արեւելեան Գերմանիոյ ոստիկանութիւնը զօրացնելու համար օգնութեան գացած են անոնք :

Կարգ մը զրոյցներու համաձայն, այս միջոցին դիմած են՝ դէպի Արեւմտեան Գերմանիա չաճախակի փախուստներու առաջքն առնելու համար : Բացի Գերմա-նացիներէ՝ ռուս պինուորներ ալ սկսած են անցնիլ սահմանին միւս կողմը :

Արդարեւ, վեց ռուս պինուորներ փա-խած եւ քաղաքական տարագիրի իրա-ւունք խնդրած են բրիտանական պինուո-րական իշխանութիւններէն :

Խ. Միութիւնը Անգլիայէն պահանջեց դասալիքները, սակայն ընթացք չի տը-ուեցաւ Մոսկուայի փափաքին : Երեւոյթ-ները այնպէս ցոյց կուտան, թէ բազմա-թիւ պինուորներ փորձած են Արեւմտեան Գերմանիա անցնիլ :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ վարչապետ Աէնաուերը այս տարի բազմաթիւ այցե-լութիւններ պիտի տայ լատին Ամերիկա-յի երկիրներուն :

ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԱՐԵԼԻ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ՎԵՐՋԱՊԼԻՍ

—o—

Մամուլի ներկայացուցիչները տեսակ-ցութիւն մը ունեցան ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Համըրչոլտի հետ եւ կարգ մը հարցումներ ըրին անոր՝ պինաթափու-թեան մասին : Համըրչոլտ յայտնեց, թէ դէմ անպատեհութիւն կար, որ ՄԱԿի մէջ Արեւելք – Արեւմուտք խորհրդակցու-թիւնները ըլլան՝ պինաթափութեան մա-սին : Այս կազմակերպութիւնը, ըսաւ Համըրչոլտ, բոլոր կառավարութեանց տրամադրութեան տակ կը դնուի՝ ծա-ռայելու համար մերձեցման քաղաքակա-նութեան : Այսուհանդերձ, աւելցուց ընդ-հանուր քարտուղարը, կրնայ ըլլալ նաեւ որ ուրիչ միջոցներ դտնուին Արեւմուտքի եւ Խ. Միութեան միջեւ յարաբերութիւն-ներ ստեղծելու համար :

Գահիրէի ափրիկեասիական երկիրնե-րու ժողովին մասին խօսելով, Համըրչոլտ յայտարարեց թէ անոր հակարեւմտեան դիրքորոչումը ծանօթ էր արդէն, բայց յայտնի են նաեւ այն պատճառները, ո-րոնք այդ երկիրները մղեցին նման յայ-տարարութիւններ ընելու : Այսուհան-դերձ, Ափրիկէի եւ Ասիոյ ժողովուրդնե-րուն ընթացքը չատ հեռու է պատերազմի մը պատճառ ըլլալու համար : Համըրչոլտ չէչտեց, թէ մասնաւոր նորութիւն մըն ալ չկար այդ ժողովին մէջ :

Լրագրողները կարգ մը հարցումներ ը-րին նաեւ Ալժերիոյ եւ Միջին Արեւելքի մասին, բայց ՄԱԿի քարտուղարը մերժեց պատասխանել, յայտարարելով թէ կա-ցութիւնը բարելաւուելու վրայ է :

Դիւանագիտական չրջանակներուն կար-ծիքը այն է, թէ ներկայիս լուրջ հատ-նականութիւններ ստեղծուած են՝ պինա-թափութեան հարցին լուծում մը գտնելու համար :

ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱՅԻ ՑԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ ՉԱԽՈՂԵՑԱՒ

—o—

Երկկ գրած էինք թէ Վենեզուելայի մէջ օդային ուժի պինուորները ամբողջովին դրաւած էին Մարաքէյ քաղաքը եւ կը սպառնային Քարաքասի, տապալելու հա-մար զօր. Փերեզի կառավարութիւնը :

Հինգչաբթի օր բանակին հրամանատա-րը՝ զօր. Ֆերնանտեզ առաջքն առած էր ապստամբութեան 24 ժամուան ընթաց-քին : Ապստամբները ձերբակալուեցան : Կառավարութիւնը չորս զօրաբաժին ղըր-կած էր Մարաքէյ : Այս առթիւ նախագահ Փերեզ ձայնասփիւռ ճառ մը խօսելով ը-սած էր մասնաւորապէս.— «Այս առտու կանուխ ապստամբութեան չարժում մը ծագած էր Մարաքէյի մէջ : Հանրապետու-թեան միւս բոլոր կողմերը կը տիրէ բա-ցարձակ հանդարտութիւն : Բոլոր չրջա-նակներէն համակրութեան նամակներ ըս-տացած ենք եւ առաջարկներ՝ կռուելու համար ընդդիմադիր չարժումին դէմ որ-պէսզի պաչտպանուին մեր դատին սըր-բազան սկզբունքները » :

Ցեղափոխութիւնը պատրաստած զեկա-վարներուն մեծ մասը փախած է Քոլոմ-պիա : Ապստամբութեան ձախողութեան մասին խօսելով, վենեզուելեան բանակին բարձրաստիճան սպաներէն մէկը յայտա-րարեց Քոլոմպիոյ մէջ, ուր ապաստանած է.— Մեր չարժումը ձախողեցաւ, որով հետեւ կարգ մը պինուորականներ՝ որոնց հետ կապ ունէինք, մատնեցին մեզի :

Արդարեւ, առջի դիշեր վենեզուելեան բանակին պատկանող 18 բարձրաստիճան սպաներ Քոլոմպիա հասած էին արդէն :

Այսուհանդերձ, կ'ըսուի թէ Վենեզուե-լայի նահանգներէն մէկուն մէջ ապըս-տամբները կ'աչխատին դեռ եւ կը յայտարարուի թէ չրջանը տակաւին ի-րենց ձեռքը կը գտնուի :

Ուչինկթընի հասած լուրերու համա-ձայն, Վենեզուելայի Նախագահը յայտ-նած է ապստամբութիւնը ճգմել, բայց տակաւին ամբողջ երկիրը իր հսկողու-թեան տակ չի գտնուիր : Թէեւ, ամերիկ-եան այս տեղեկութիւնները պաչտօնա-կան չեն, բայց որոչ հիմ մը ունին, նկա-տելով որ լուրերուն կը համապատասխա-նեն :

Վենեզուելայի սպայակոյտի պետ զօր. Ֆերնանտէզ յայտարարեց, թէ մայրաքա-ղաքին մէջ ապստամբութեան հետք չէ մնացած. կառավարութիւնը սպառնացած էր Մարաքէյի դէմ զանգուածային յար-ձակում մը գործել՝ եթէ ըմբոստները չարունակէին իրենց գործունէութիւնը : Այս սպառնալիքէն ետք, դիմադրական ա-մէն չարժում դադրեցաւ : Մարաքէյի մէջ կային մօտ չորս հարիւր օդաչուներ, ո-րոնց տրամադրութեան տակ կար երկու հարիւր օդանաւ :

Մինչ այս մինչ այն, ըմբոստներուն պատկանող օդանաւ մը փորձած էր որմ-բակոծել նախագահական պալատը, սա-կայն կառավարական օդանաւի մը դիմա-դրութեան բախելով՝ չախչախուած :

Ուչինկթընի համաձայն, յեղափոխու-թիւնը ծագած էր այն առեն, երբ նոր տարիէն քանի մը օր առաջ պինուորական կարգ մը զեկավարներ ձերբակալուած էին :

—o—

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՅ թերթերուն մէջ հրատա-րակուած լուրերը կը հաստատեն այն ի-րողութիւնը՝ թէ ճաքարթայի կառավա-րութիւնը զէնք ստացած է Խ. Միութե-նէն. Ինտոնեզիա տասը երկիրներէ զէնք ուզած էր :

ՄԱԼԹԱ կղզիին անգլիացի կառավարի-չը Լոնտոն գնաց՝ կարգ մը խորհրդակ-ցութիւններ ունենալու համար : Կիպրոսէն ետք, ներկայիս Մալթան կը սպառնայ յարաբերութիւնները խզել Անգլիոյ հետ :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԽԱԼԴ – ՀԱՅԿԱԶԱՆՑ

ՍԵՊԱԳԻՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Պէտք է ըսել թէ Խալդ – Հայկազանց Միապետութեան մէջ Սարդուր Թագաւոր – ը՝ ամէնէն զօրաւոր եւ ահաւորն եղած է։ Ցաջորդելով իր հօրը Արգիշտիին Սարդուր հիմնեց հայկական կայսրու – թեան մը ծրագիրը եւ գլուխ հանեց անոր իրագործումը, այսինքն անիկա տիրա – ցաւ Վասպուրականին, Տարօնին, Աղձն – եաց բնաւոհմիկ նահանգաց սահմանակից մարզերըզրաւելով կուրդեաէն մինչեհայ – կական Տաւրոս լեռները եւ Ուրմիոյ լճէն մինչեւ Կիլիկիա եւ Սեբաստիա, իսկ Ա – բեմտեան Հիւսիսէն մինչեւ Տայք, Սեւ Ծով եւ Պաթում, թէեւ իր Թագաւորու – թեան վերջին տարիներուն աննշան պար – տութիւն մը կրեց Ասորեստանի Թագա – ւոր Թեգլաթ Փաղասար Գ.էն եւ իր ա – բեմտեան սահմանը զետեղեց Արեւմտեան Եփրատին վրայ՝ Մալաթիոյ չրջակայքը։ Իրրեւ նմոյշ Սարդուրի պատմագրու – թեան, փրոֆ. Ֆէօնիկ մխացուցած է եր – կու բեկորներ (էջ 137) եւ Թարգմանած՝ հետեւեալ կերպով.— ... Ես մեծ աչխա – տութեամբ վերանորոգեցի դիցահայր Խալդիի մայրաքաղաքը (Վան), անոր այ – գիները եւ պաղատանները։ Շնորհիւ դիցահայր Խալդիէն բխող առատութեան, շնորհիւ դիցահայր Խալդիի դրունքէն բխող լիութեան, Արգիշտի Թագաւորի որդւոյն Սարդուրին (պարզեւեալ է) կեանք, ողջութիւն, մեծութիւն, չինարա – րութիւն, հզօրութիւն, ցնծութիւն եւ ուրախութիւն (այս բառին իմաստը անծանօթ է)։

Սարդուրի յաջորդ Րուսա Ա.էն ցարդ կան միայն հինգ արձանագրութիւններ որոնցմէ առաջինը (թիւ 118) կը թուէ Գեղարքունեաց դաւառի 23 տեղանունները — թանկագին նպաստ մը հին Հայաստա – նի աչխարհագրութեան։ Իսկ ամէնէն կա – րեւորն է Թօփզաւայի երկվեղուեան կո – թողի արձանագրութիւնը։ Շատ դըժ – ուարին է համառօտաբար ներկայացնել այս կոթողի պատմութիւնը։ Մեծ արքայ Րուսա Ա. (733 – 714 Ք. Ա.) իր մեծ հակառակորդը Ասորեստանի Թագաւոր Շարոկին Բ. (722 – 705 Ք. Ա.), Հայկական Տաւրոսի եւ Հիւս. Սուրիոյ տիրելու համար երկու մեծ Թագաւորները կը մղէին կատաղի պայքար։

Թօփզաւա գիւղին մէջ (հիմա քրտա – բնակ) Ուրմանտուզ աստուծոյ Րուսա կանգնեց այս կոթողը՝ մէկ երեսին վրայ արձանագրելով խալդերէն, իսկ միւս ե – րեսին՝ ասորերէն լեզուով։ Դարերու ըն – թացքին Թէ եղանակներէն եւ Թէ մար – դոց ձեռքով շատ աւրուած է այս մեծ արձանագրութիւնը։ Քանի մը խալդա – գէաններ փորձած են վերծանել եւ Թարգմանել զայն։ Այժմ կը Թուի Թէ Փրոֆ. Ֆէօնիկի փորձն ամէնէն յաջողն է (Թիւ 122, էջ 146 – 150)։ Կոտրած եւ կորած է կոթողին առաջին մասը։ Թէ խալդական եւ Թէ ասորական բնագիրնե – րուն մէջ կան մեծ կամ փոքր բեկումներ։ Երկար դրութեամբ մը միայն դադափար կրնանք կազմել Րուսայի փառաւոր պատ – մագրութեան մասին։ Արդէն Փրոֆ. Ֆէօ – նիկ չորս խիտ էջերով փորձած է մեկնա – բանել կոթողին արձանագրութիւնը։ Այս ձեւով, հեղինակը կուտայ միւս խալդ Թագաւորներու սեպագրութիւնները, մին – չեւ Երիմինայի որդի Րուսա Գ.ի սրբա – գան վահաններուն Թարգմանութիւնը։ Փրոֆ. Ֆէօնիկ մեծապէս դիւրացուցած է ուսանողներու աչխատանքը իր լիակատար բառացանկով (էջ 168 – 214), դիտական օրինակելի դործ մը, որ կը բացատրէ միեւնոյն բառին տեղը, էջն ու տողը, համեմատելով որեւէ բառ կամ ոճի հետ։ Մօտաւորապէս կը ներկայացնէ բառին կամ ոճին իմաստը։ Այս էջերուն մէջ հեղինակը Թուած է բոլոր նահանգ – ներու, դաւառներու, քաղաքներու եւ ամ – րոցներու տեղանունները, Խալդ – Հայ – կաղն մարդոց եւ կիներու անունները, հայ նախարարական ընտանիքները, ինչ – պէս՝ Ապահունիք, Բզնունիք, Մոփք, Աբեղեանք, Տայք, եւայլն։ Էջ 215 – 228, Ֆէօնիկ ներկայացուցած է Խալդ ռազմական տեղեկագրաց բառախօսու – թիւնը, իսկ էջ 229 – 274, հոյակապ մեկ – նարանութիւն մը Խալդական մակագրու – թեանց ձեւին եւ հնախօսութեան վրայ։ Ահա հայագիտութեան ճչմարիտ օրինակ մը, որ կարենալ օգտագործելու համար անհրաժեչտ է դիտնալ մեր դրաբար դրականութիւնը, Հայաստանի ստոյգ եւ մանրամասն աչխարհագրութիւնը, մեր նախահայրերու վարք ու բարքն ու ըմբռ – նումները, մեր հին կրօնքն ու քանի մը դաւառաբարբառները։

Այս հատորով Փրոֆ. Ֆէօնիկ ի յայտ կուգայ իրրեւ առաջնակարգ Հայագէտ։ Հատորին մանրամասն քննադատութիւնը պիտի հրատարակուի շարաթաթերթի մը մէջ։

ԱՆՅՈՐԴ

ՇԱՐԱՆԿԱՐ

“ՓԱՐԻԶՈՒՀԻ ՄԸ”

(Une Parisienne)

—o—

Տարիէ մը վեր ֆրանսական չարժա – նկարի երկնակամարին վրայ կը փայլի նոր «աստղ» մը. Պրիժիտ Պարտո։ Մութ սրահներու հանդիսատեսները մօտէն ծա – նօթ են այս աղջկան ոչ միայն անունին, այլ եւ անոր սրունքներուն եւ կուրծքին. ասոնք տիրական դեր մը խաղացած են, որ իր համբաւը տարածուի։ «Եւ Աստ – ուած կինը ստեղծեց» ժապաւէնը լիուլի գոհացում տուած էր բոլոր անոնց, որոնք անտարբեր չէին մանկամարդ այս դերա – սանուհիին մարմնական արժանիքներուն հանդէպ։ Բայց այս հետաքրքրութիւնը տեւական չէր կրնար ըլլար։ Ցափեցումը, հետաքրքրութիւնը մեղցնող միակ ուժն է։ Հանդիսատեսը, անխուսափելիօրէն նոր բան մը պիտի փնտռէր իր կուռքին մէջ։ Այսինքն վաւերական արժէք մը. այս պարագային մէջ բեմական եթէ ոչ տաղանդ մը, գէթ ձիրք մը։ Առանց ա – սոր՝ ոչ մէկ աստղ տեւականօրէն կրնայ փայլել, ինչքան ալ ցայտուն ըլլան իր կազապարուած «արժանիքները»։ Ձիշդ է որ այս նոր ժապաւէնով Պրիժիտ Պար – ոտ գերասանական որոչ յատկութիւններ ի յայտ կը բերէ։ Ինչո՞ւ ուրեմն այդ ան – ղուսպ մերկացումները որոնք ժապաւէնին կարեւոր մասը կը կազմեն։ Արդեօ՞ք ար – ուեստի նոր ըմբռնո՞ւմն է որ կը մղէ բե – մադրիչը՝ այս լուծումին, Թէ՝ ոչ խոհե – մութիւնը։ Չեմ կարծեր որ Միչէլ Ուա – բօն, որ երիտասարդ բեմադիրներուն մէկ ամէնէն խոստմնալիցը կը նկատուի, այն համոզումը ունենայ որ իր ներկա – յացուցած պատկերները ներկայ իրակա – նութեան թաղձանքներուն անդրադարձու – մըն ըլլան։ Ըստ իս Մ. Պուարօն, Պ. Պարտոյի խաղարկութիւնը անբաւարար գտնելով ուղած է անոր թերի կողմերը աջողել մարմնական անթերի — ճաչակի հարց — արժանիքներով։ Այս համադրու – թենէն ծնած է «Իւն Փարիզիէն»ը, որուն նիւթը կարելի է քանի մը տողով պատ – մել։ Նախարարի մը աղջիկը իր հօրը զբ – բաղեցնելու անօրէնին (շէֆ տը բապինէ) սիրահարած է։ Երիտասարդ անօրէնը տարուած իր աչխարհիկ կեանքովը, չատ ալ կարեւորութիւն չի տար այս Թերատի աղջկան։ Բայց պատահարէ մը վերջ, նախարարին պնդումին վրայ ու մանա – ւորաբար այս վերջինին պատիւը փրկե – լու համար, կը ստիպուի ամուսնանալ աղջկան հետ։

Պ.Պարտոն որ նախարարի աղջկան դ!նը ստանձնած է, դժդոհ է որ իր սիրած զբ – աղն, գինքը կ'ստիպէ պարզապէս իր հօրը պատիւը փրկելու եւ ոչ գինքը սիրելուն համար։ Ուստի կ'որոչէ վրէժը լուծել բո – լորիս ծանօթ դասական միջոցով. այսին – քըն ամուսինը խաբելով։ Բայց ամուսինը խաբելու համար պէտք է օժտուած ըլլալ բնածին յատկութիւններով։

Ժապաւէնը մեզ կը համոզէ որ Պ.Պար – ոտն չունի այդ յատկութիւնները ու կը բաւականանայ պարզապէս ամուսնոյն հաւատացնելով Թէ գինքը խաբած է, այդ օրերը, իրենց մայրաքաղաքը ժամանած Թագաւորի մը հետ։ Այս չանթահարիչ յայտնութեան կը յաջորդեն, ամուսնոյն նախանձը, նախարարին իրարանցումնե – րը, ի վերջոյ յանգելու համար ընտանե – կան բոյնին մէջ վերադտնուած սիրոյն ու համերաչխութեան։ Այս բոլորը ներկա – յացուած են կէս կատակ, կէս չիտակ ո – ճով մը։ Մէկ խօսքով fոմէտի մը որուն մէջ սպրթած համտութիւնները, ըլլան ա – նոնք բեմական Թէ դերասանական, ան – տարբեր չեն Թողուր հանդիսատեսը։

Շարլ Պուայէն Թագաւորն է։ Անոր Լիւկէն՝ նախարարը եւ Հանրի Վիտալ՝ անօրէնը։ Երեքն ալ յաջող են իրենց դե – րերով։

Գալով Պրիժիտ Պարտոյին, չեմ գիտեր Թէ մինչեւ երբ պիտի փայլի անոր աստ – ղը։ Մարլին Մօնրօ մը տեւեց, ձէյմս Տի – նը իր վաղաժամ մահովը անմահացաւ, ինչպէս ժամանակին Ր. Վալանթինօն։ Աւելորդ է յիչել հարիւրաւոր ուրիչ կուռ – քերու անուններ, որոնք արժանաբար կամ անարժանաբար յիչատակ մը ձգած են այս կամ այն մարզին մէջ։ Վաւերական սը – ժէք մը կուռք չի կրնար ըլլալ։ Բայց ժողովուրդները պէտք ունին անոնց։ Այս է պատճառը, որ մարզիկ միջոցներ հնա – րած են՝ կուռքեր ստեղծելու։

ԱՌԼԻԷՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԱՐԶԱԿԱՆԸ

—o—

Եզանակի սկիզբի փայլուն յաջողու – թիւններէն վերջ, կիրակի կիրակի, Ալ – ֆորվիլի Հայ Մարզականը պարտութիւն – ները կը դիպչ։

Կ'երեւի Թէ Գուպ տը Ֆրանսի մրցում – ները ուժասպառ բրած են մեր մարզիկ – ները։ Ներկայիս մեր տղաքը չեն կրնար խաղի մը ամբողջ տեւողութեան, նոյն ա – րագութեամբ մրցիլ մինչ որ ապացոյց մըն է իրենց ֆիզիքական տկարութեան։ Այս է բացատրութիւնը կիրակի օրուան պար – տութեան, ընդդէմ Մոնթրէոյի խումբին։

Հակառակորդը դասաւորման մէջ Ա. տեղը կը գրաւէ. լաւ պատրաստուած է ֆիզիքապէս բայց կարելի չէ ըսել որ գո – րաւորագոյն խումբն է։

Քանի մը չաբաթէ ի վեր սովորութիւն մը եղած էր որ հակառակորդը խաղին Ա. վայրկեանին իսկ յաջողի կէտ մը նչանա – կել։ Այս անգամ մեր տղաքը չատ դգու – չութեամբ պաչտպանեցին իրենց բերդը եւ Ա. կիսախաղի ընթացքին ոչ ոք կարողա – ցաւ կէտ նչանակել, հակառակ երկու յա – ռաջապահ դիծերու չանքերուն։

Խաղին Բ. բաժնին յայտնի եղաւ Թէ առաջին կէտը նչանակողը օրուան յաղ – թութիւնը պիտի տանէր։

Ափսոս որ մեր տղաքը տկարացան եւ խաղին վերջին մասին ընթացքին Մօնթ – րէոյլ յաջողեցաւ նչանակել իր կէտը։

Այս մրցումը 1957ի վերջինն էր։ Ցու – սանք որ 1958ի ընթացքին մեր յաղթա – նակները պիտի բարմանան ինչպէս նաեւ պէտք է բարմապատկուի մեզ քաջալերող – ներուն Թիւը։

Այս կիրակի ախոյենական մրցում Շամպլիի հեռաւոր մարզադաչտին վրայ.

Բ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ

ԿԱՐԴԱՑԵՔ ՏԱՐԱՇԵՑԻՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ՀԵՐՈՍ ՄԸ

—o—

Զինուորները անմիջապէս կատարեցին իրենց պետին հրամանը։

Երեք աւազակները ծունկի եկան վիրա – ւորին առջեւ։

Ներձին դլուխը փաթաթուած էր ճեր – մակ լաթով մը, որ բոլորովին ծածկած էր անոր դէմքը։

— Հոս եմ, մրմնջեց հրացանակիրներե – րուն պետը, հակելով վիրաւորեալին վը – րայ, որ սկսած էր կամաց կամաց ինք – դինքին գալ, հոս եմ եւ դուն այլեւս փրկուած ես եւ կը դանուիս քու ընկեր – ներուդ մէջ։ Քաջութի՛ւն, տես, քու թչ – նամիներդ բոլորն ալ ծունկի են եկած քու առջեւդ։

Ներձ մարդը դանդաղօրէն վերցուց իր դլուխը եւ անոր ճակտէն անցաւ սարսուռ մը։

Երկարեց ձեռքը, դրաւ դայն աւազակ – ներու պետին դլխուն վրայ եւ կամաց մը դայն դէպի իր կողմը քաչելով, լորձնա – չուրթն Թաքաւ իր դահճին երեսին ...

— Ի՞նչ է այս, աղաղակեց սպան, երբ նկատեց որ սեւ ու ճերմակ բան մը դուրս Թռաւ դժբախտ վիրաւորին բերնէն։

— Հրամանատարին նամա՛կը, մրմնջեց – ջեց վիրաւորը մարած ձայնով մը։

— Այն նամա՞կը որ ես քեզ յանձնեցի այս առաւօտ եւ որ պիտի յանձնէիր Սան – Սէվէրոյի հրամանատարի՞ն ...

Վիրաւորը հաստատական նչան մը ըրաւ դլխովը։

Սպան խլոյն դրկեց վիրաւորը, սեղմեց դայն իր կուրծքին եւ անոր ճակատը համբուրելով, ըսաւ չուրջիններուն.

— Եղբայրնե՛ր, բոլորդ ծունկի եկէք այս անվեհեր մարդուն առջեւ։ Հրամա – նատարին նամակ մը կը տանէր որուն մէջ ծանուցուած էր մեր մեկնումը, ժամը եւ այն վայրը՝ ուր մենք կ'երթայինք։ Եթէ աւազակները ունենային այդ նամակը, պիտի փախչէին մեր ձեռքէն եւ Թերեւս ա – տիկա մեզի համար ճակատագրական ալ պիտի ըլլար։ Այս քաջը այդ նամակը պահեց իր բերնին մէջ, եւ բառ մը նոյն – իսկ չարտասանեց, վախնալով որ կրնար ինքզինքը մատնել։ Լռութեամբ տոկաց ահաւոր չարչարանքներու։ Հերոս մըն է անիկա, մարտիրո՞ս մը, մեծ հոգի մը...

— Այո, աղաղակեցին բոլոր զինուոր – ները այնպիսի ձայնով մը, որ կը բխէր իրենց հոգւոյն խորէն։

— Համբուրեցէք անոր ոտքերը, վա – տեր, հրամայեց սպան աւազակներուն։

Իրարու եաեւէ, օձերու նման սողալով դետնին վրայ, աւազակները համբուրեցին վիրաւորին ոտքերը։

— Պարոն սպայ, ըսաւ կինը չուարած ակնարկ մը նետելով անոր վրայ։ Երբ ձեր հասնիլը տեսայ կրնայի այս աւազակները ղղուչացնել, սակայն չըրի այդ բանը, ձգեցի որ հասնիք։ Ատոր փոխարէն, չը – նորհ մը՝ չեմ կրնար այլեւս վերադառ – նալ իմ դիւղս ... Ձիս ալ անոնց հետ հրացանաղարկ ըրէք ...

— Ոչ, աղաղակեց վիրաւորը, արտա – կարգ կորովով մը։

Եւ իր արիւնաթաթախ ձեռքը երկարե – լով դէպի կինը, ըսաւ.

— Դո՞ւք ... դուք հիմա մարդասիրա – կան գործ մը ունիք կատարելիք ...։

— Ի՞նչ... ո՞ր գործը... ըսէք, Աստ – ուած իմ, կը պաղատիմ, ըսէք, չնո՛րհ ը – րէք ...

Եւ ծունկի եկաւ վիրաւորին առջեւ եր – կու ձեռքերը իրարու միացուցած։

Վիրաւորը ծանր ձայնով մը, մրմնջեց.

— Ընկերացէք ինծի...

— Ո՞ւր ...

— Ամենուրեք ...

Ներկաները, չփոթած, իրարու նայե – ցան։

Այն ժամանակ, վիրաւորը, դանդաղ չարժումով մը վեր առաւ իր դէմքը ծած – կող ճերմակ լաթը, եւ չչնչաց.

— Դուք իմ վէրքերուս բոլորը չտե – սաք... Նայեցէք ...

Բոլորը մօտեցան ակնյայտնի անձկու – թեամբ մը, դիտեցին զոհին դէմքը, եւ միաձայն արձակեցին սարսափի ու խղճա – հարութեան ահաւոր աղաղակ մը։

Դժբախտը կուրացած էր ...

— Մահ, զոռացին հրացանակիրները, եւ իրենց հրացաններուն կոթերով աչ ու ահեակ հարուածներ տեղացնելով, դետին փռեցին աւազակները։

Սպային ահաղնադղրդ ձայնը նոյն – իսկ բաւական չեղաւ կատեցնելու զին – ուորներուն վրէժխնդրութեան խօլ ար – չաւը ...

Աւազակները դատ էին իրենց արդար պատիժը ...

— Կ'ուզէ՞ք կատարել այդ մարդասի – րական գործը, հարցուց դարձեալ վիրա – ւորը, երբ մինակ մնաց կնոջ հետ։

— Կեանքս ձեզի կը պատկանի։

Իրենց ձեռքերը, միացան, մինչ այդ միջոցին, հեռուէն լսուղ հրացանաձգու – թեան մը ժխորը, կարծես կը բարեւէր այն վսեմ դաչինքը որ իրարու կը կապէր ազնիւ ու հաճոյակատար կին մը եւ հե – րոս մը ...։

ԷՄՄՈՆՏ ՏԷ ԱՄԻՃԻՍ

(8 եւ վերջ)

ԿՅՈՒՐԵՐ

Թ.

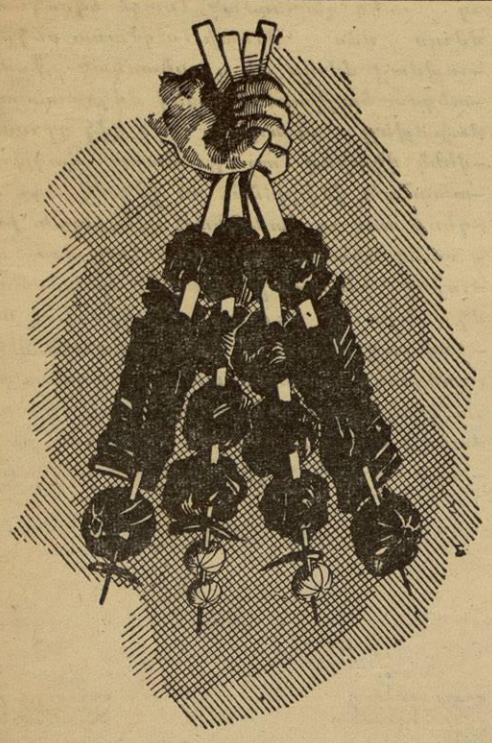
ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Ամերիկյան «Ֆորդ» ընկերության ներկայացուցիչները Ռուսաստանում ուսումնասիրում են ռուսական նավթարդյունաբերության հնարավորությունները։ Ամերիկացիները հետաքրքրվում են Ռուսաստանի նավթային հարստություններով։ Ռուսական կողմը հրավիրել է ամերիկացի գործարարներին։ Ամերիկացիները ցանկություն են հայտնել ռուսական նավթարդյունաբերության մեջ ներդնել 100 միլիոն դոլար։ Ռուսական կողմը պատրաստ է զիջումների գնալ ամերիկացիների հետ։ Ռուսական կողմը ամերիկացիներին առաջարկել է 25 տարի ժամկետով զբաղվել նավթարդյունաբերությամբ։ Ամերիկացիները պահանջել են 50 տարի ժամկետ։ Ռուսական կողմը համաձայնել է 30 տարի ժամկետի։ Ամերիկացիները պահանջել են նաև, որ իրենց տրվի Բաքվի նավթարդյունաբերության 20 տոկոսը։ Ռուսական կողմը համաձայնել է 10 տոկոսի։ Ամերիկացիները պահանջել են, որ իրենց տրվի Գրոզնիի նավթարդյունաբերության 20 տոկոսը։ Ռուսական կողմը համաձայնել է 10 տոկոսի։ Ամերիկացիները պահանջել են, որ իրենց տրվի Էմբայի նավթարդյունաբերության 20 տոկոսը։ Ռուսական կողմը համաձայնել է 10 տոկոսի։ Ամերիկացիները պահանջել են, որ իրենց տրվի Սախալինի նավթարդյունաբերության 20 տոկոսը։ Ռուսական կողմը համաձայնել է 10 տոկոսի։ Ամերիկացիները պահանջել են, որ իրենց տրվի Կամչատկ

Հրատարակիչ-Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ՓԻՒԶԱՆԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆ .....

Ճրագասէտ – Հայկական իւղաներկ նկարներ եւ փոքր քանդակներ



4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
ՏԵԼ. : BAL. 31-21
ԸՆԴ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՈՐՏԱՐԱՆԱՑ ՎԱՃԱՌՔԻ
Métro : F. D. Roosevelt
Հաճելի մթնոլորտ
Մատչելի գիներով հոյակաւոր խորհրդատու – նիւթ, «շալիք», «գորգի»

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
— 17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e) —

ԲՆԱՅՈՒԹԻՒՆ

Հայր–Որդի Հայ։ Մեր Հին Հիմնարկութեան Հոգիները Ներկայացնող Ազգային Հաստատութիւնները Ամէն Տարի Ունին Ընդհանուր Ժողով մը, Ուր Կը Հրաւիրուին Անդամները Տեղեկանալու Համար Անցեալ Տարուան Գործունէութեան Մասին։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։

Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։

ԱՐՁԱԿԱՐԱՆ

Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։

ՀՈԳԵՒԱՐ

Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՐԱՀ

Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՐԱՀ

Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՐԱՀ

Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՐԱՀ

Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՐԱՀ

Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։ Ամէն Տարի Ունին Նաեւ Տեղական Ժողովներ, Ուր Կը Հրաւիրուին Ոչ Միայն Անդամները, Այլ Նաեւ Ամբողջ Գաղութը։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
5
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
5 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 8085 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3886

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՆՈՒՆԴ

—o—

Ազատութիւնն ու անկախութիւնը ծնած են հայ ժողովուրդին հետ :

Ի դուր չէ որ մեր պատմահայր Մովսէս Խորենացին Հայոց պատմութեան արշալոյսը կը բանայ Հայկ Նահապետի դիւցազնավէպով :

Ազատ ու անկախ ապրելու բնածին ոգեշունչ էր, որ դիմեց բազուկը Յապետոսեան Հայկի, «անուանի եւ քաջ նախարարին, — կորովաճիգ եւ հաստատ — դեղն, դեղապատշաճ եւ անճնեայ, քաջապանդուր, խայտաղն եւ հաստատազուկ » որ իր լայնալիճ ազեղին մէկ հարուածով դեամին տապալեց տիտանեան Բէլը :

Ա՛յսպէս դրուեցաւ հիմը Հայաստանի խաղաղական անկախութեան :

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ հիմը դրաւ հայ առաքելական եկեղեցիին, անկախ՝ քրիստոնէական բոլոր եկեղեցիներէն : Ենթակայ չենք օրթոտոքսներու տիեզերական պատրիարքին, ոչ ալ՝ Հռոմի քահանայապետին :

Կրօնական – եկեղեցական անկախութիւն ունինք 1670 տարիէ ի վեր :

Ոսկեդարը զուտ հայկական, սեփական դիր տուաւ մեզի եւ իր զարգացման գագաթնակէտին հասցուց մեր մայրենի քաղցր լեզուն : 1540 տարուան անցեալ ունի մեր Մշակութային անկախութիւնը :

Մինչ բոլոր քրիստոնեայ ազգերը — կաթոլիկ, օրթոտոքս ու բողոքական — Դեկտեմբեր 25ին կը տօնեն Ծնունդը, Հայոց Ցիսուսը կը ծնի Յունուար 6ին :

Մեր անկախութիւնը կը չեչտուի այս մարդին մէջ ալ :

Աւանդապահ ժողովուրդ ենք : Մենք հաւատարիմ մնացած ենք հին եկեղեցիին, որ Յունուարի վեցին կը տօնէր Աստուածայայտնութեան տօնին հետ նաեւ Ցիսուսի Ծնունդը, Երուսաղէմի եպիսկոպոս Յակովբոս Տէառնեղբօր օրերէն սկսեալ :

Քաղկեդոնի Տիեզերական ժողովին (451) մէջ է, որ Լեւոն Ա. մեծ պապի (440–461) առաջարկով բաժնուեցան երկու տօները : Աստուածայայտնութիւնը (Մկրտութիւն, Էպիփանի) պահուեցաւ յունուար վեցին : Իսկ Ծնունդը որոշուեցաւ տօնել Դեկտեմբեր 25ին Հռոմէական կայսրութեան ենթակայ բոլոր երկիրներէ – րուն մէջ : Դեկտեմբեր 25ը տօնն էր հեթանոսական Հռոմի Նչանաւոր Արեւ – Աստուածին, որ կայսրութեան պաշտպանն էր :

Ինչպէս հեթանոս Հայաստանի վար – դավառը փոխարինուեցաւ Քրիստոսի Այլակերպութեան տօնով, այնպէս ալ կռապաշտ Հռոմի Արեւ – Աստուածոյն տօնը վերածուեցաւ Ցիսուսի Ծնունդին :

Վարդանանց պատերազմը թոյլ չէր տուած Հայերուն ներկայացուցիչ դրկել Բաղկեդոնի ժողովին, որուն որոշումնե – րուն չենթարկուեցաւ Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցին :

Ու այսպէս դարէ ի դար Հայկական Ծնունդն ու Աստուածայայտնութիւնը կը տօնուին Յունուար վեցին, Յրօրհնէքի հնաւանդ արարողութիւնով :

Եւ մինչ արեւելքի մէջ տօնական օրեր են Յունուարի հինգը, վեցն ու եօթը, արեւմուտքի մէջ Հայերը տարուած ընդհանուր հոսանքէն՝ Ճրագալոյցն ու Ծը – նունդը կը տօնեն տեղացիներուն հետ :

Հայկական Ծնունդը կը տօնուի եկեղեցիի չրջափակին, մասամբ ալ ընտանեկան չրջանակի մէջ միայն, երբ Յունուար վեցը աշխատանքի օր է : Կարելի՞ է հոգեպանքին դէմ թիավարել :

Սակայն եւրոպական Ծնո՞ւնդը տօնենք թէ հայկականը, պէտք չէ երբեք մոռնանք Ծննդեան մեր զմայլելի չարականը.

Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի,
Որ յայսմ աւուր յայտնեցար :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ՆՈՐ ՊԱՅՔԱՐԸ

—o—

ԱՅԶԸՆՀԱՒՈՒԸՐ – ԽՐՈՒՇՁԵՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՄԸ ԿՈՒԶԵՆ

Խորհրդային մամուլը նոր պայքարի մը ձեռնարկած է՝ Միացեալ Նահանգներու Նախագահ Այզընհաուըրի եւ համայնավար կուսակցութեան Ա. քարտուղար Խրուշչեւի հանդիպում մը պահանջելով :

Մոսկուայի զրեթէ բոլոր թերթերը այս ուղղութեամբ լուրեր կը հրատարակեն՝ առնելով Նիւ Եորքէն, Լոնտոնէն եւ այլ քաղաքներէ : Մեծ խորագիրներով, կար – միր թերթերը աւելի քան երբեք ժամը հնչած կը նկատեն Խ. Միութիւն – Միացեալ Նահանգներ խորհրդակցութեան համար : աշխարհի բոլոր ժողովուրդները՝ Այզըն – հաուըր – Խրուշչեւ հանդիպում մը կը պահանջեն, կը գրեն թերթերը :

Անոնք հիմնուած են կալիւի հաստատութեան կատարած քննութեանց վրայ : արդարեւ, հանրային կարծիքը ներկայիս 51 – 81 առ հարիւր կը փափաքի որ այդ տեսակցութիւնը տեղի ունենայ :

Հրատարակած են նաեւ ամերիկեան թերթերուն կարծիքը : անգլիական եւ ամերիկեան մամուլը, իր խմբագրականներով, համաձայն է Խ. Միութեան եւ կը քննադատէ Ամերիկայի ներկայ կառավարութեան դիրքը՝ Խ. Միութեան հանդէպ : կը յիշատակուի նաեւ Միացեալ Նահանգներու Պատերազմական նախկին նախարար Ուիլսընի խօսքը.— Ամերիկացի ժողովուրդը պէտք է հասկնայ թէ ինք պէտք է ապրի նո՛յն աշխարհին մէջ՝ Ռուսերու հետ :

Իրողութիւն է, որ կրեմլինի վարիչները երբեք չեն պահած իրենց փափաքը՝ խորհրդակցիլ Այզընհաուըրի հետ : Ը – րուշչեւ բազմաթիւ առիթներով կրկնած է, թէ Ուոշինկթըն չերթալուն պատճառը այն էր միայն, որ չէր հրաւիրուած :

Այզընհաուըր – Խրուշչեւ հանդիպում մը չատ բան կրնայ փոխել Խ. Միութեան համար :

Բնականաբար, խորհրդային թերթերուն այս պայքարը կը սփռուի նաեւ Մոսկուայի և արբանեակ երկիրներուձայնասփիւռներէն. այս բոլորը կը հրատարակուին նաեւ խորհրդային մամուլի « Թաս » գործակալութեան կողմէ : « Թաս »ի վերջին պրակը դրեթէ ամբողջութեամբ յատկացուած էր այս հարցին, թէեւ քաղաքական – տնտեսական բաժնին մէջ կը դրէ :— 1957ը քաղաքական, տնտեսական եւ գիտական յաղթանակի տարի մը եղաւ Խ. Միութեան համար եւ պարտութեան չրջան մը՝ Միացեալ Նահանգներուն համար. աշխարհակալական բոլոր երկիրներն ալ, ընդհանրապէս, մատնուած են Ամերիկայի կացութեան :

Միւս կողմէ, Համպուրկի թերթերէն մէկուն Լոնտոնի թղթակիցը կը դրէ թէ Արեւելքի եւ Արեւմուտքի Արտաքին Նախարարներուն հանդիպումը տեղի կրնայ ունենալ Մարտին կամ Ապրիլին : Լաւ տեղեակ չրջանակներուն համաձայն, այս ժողովը պիտի պատրաստէ «Մեծ»ե – րու կամ «Զորս»երու հանդիպումը : Թերթը կ'աւելցնէ թէ Սթոքհոլմը նկատի առնուած է, իբրեւ ժողովին յարմարա – գոյն քաղաքը :

—o—

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ կը հաղորդուի, թէ այսուհետեւ Թաչկէնտի գործարանին բանուորները օրական վեց ժամ պիտի աշխատին :

ՎՐԻՊԱԿ.— Երէկուան խմբագրականին Բ. սիւնակ վարէն վեր 10րդ տողը կարդալ՝ «Իրլանը Ինտոնեզիոյ» եւն. :

ՖՐԱՆՍԱ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ՃԱԿԱՏԻՒ, ՎՐԱՑ

—o—

Արտաքին նախարար Փինօ, որ Իտալիա կը գտնուի, Միլանի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Իտալիոյ Արտաքին նախարար Փելլայի հետ : Պետական երկու մարդիկը քննեցին միջազգային կարեւոր հարցեր : չեչտը դրուեցաւ Խ. Միութեան հետ ըլլիք խորհրդակցութեան վրայ. պինա – թափութիւնը կարեւորագոյն կէտն է ա՛յս պարագային ալ :

Իտալացիներու կարծիքը այն է, թէ խորհրդակցութիւնները պէտք է ըլլան Մ.Ա.Կ.Ի մէջ :

Այնուհետեւ, երկու նախարարները քննեցին եւրոպական Համայնքի վեց երկիրներու ժողովին պարագան, որ տեղի պիտի ունենայ Փարիզի մէջ :

Իտալիոյ եւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչները համակարծիք գտնուեցան, զրեթէ բոլոր հարցերուն մէջ :

Նոյն օրը, Քաղաքական միջազգային հարցերու ուսումնասիրութեան յատուկ Հաստատութեան մէջ Քրիսթիան Փինօ դասախօսութիւն մը տուաւ՝ Ֆրանսա եւ Եւրոպա աշխարհի առջեւ նիւթին չուրջ :

Եւրոպան պէտք է կազմակերպենք, բնաւ ան, զաղափարական, մշակութային եւ քաղաքական պատճառներով : Աւելի լաւ է խմբակցութեան մը անդամ ըլլալ՝ քան թէ անկախ կարծելով մնալ առանձնութեան մէջ, ի հաչիւ ուրիչներու : Եւրոպան պէտք է կազմակերպուի վերջապէս՝ տնտեսական յարաբերութեանց յաջողութեան համար :

Ալժերիոյ մասին խօսելով, Փինօ յիչեց թէ Մ.Ա.Կ.Ի մէջ յաճախ խօսուեցաւ ինքնավարութեան մասին : Ֆրանսա դէմ չէ անոր, կ'ուզէ սակայն որ վճռապէս քննուի այս խնդիրը, Միջերկրականի ափին «իսրայէլեան երկրորդ պետութիւն » մը ստեղծելէ առաջ :

Աւելցնենք որ Ալժիրի ժողովին անդրադառնալով ըսաւ.— Ուզեցինք նոր կոչ մը ընել Խ. Միութեան, որովհետեւ դիտենք թէ չարունակ պիտի մտածենք նոր դէն – քերու մասին, բայց այն պարագային՝ որ դինաթափումը իրականութիւն դառնայ : Հրթիռներու արձակարանները վտանգ – ուոր չեն անոր համար՝ որ մենք պիտի ունենանք, այլ վտանգաւոր են անոր համար՝ որ Խ. Միութիւնը ունի : Ամէն պարագայի մէջ, Արեւմուտքը պատրաստ է դինաթափութեան չուրջ Ռուսերուն հետ խորհրդակցելու՝ պայմանաւ որ այդ ժողովը քարոզչութեան նիւթ չդարձնեն, այլ՝ պատրաստուին լրջօրէն :

× Սահարայի մասնագիտական հարցը քննուեցաւ Մաթինեոնի մէջ, Վարչապետ կայեոնի ներկայութեամբ : Երկարօրէն քննուեցաւ այս խնդիրը, ելմտական նախարար Ֆլիմլէնի, Սահարայի նախարար Լէժէօնի, եւ Արդիւնաբերութեան նախարար Ռիպէրթի մասնակցութեամբ :

Ընդհանուր առմամբ քննուեցաւ Սահարան՝ իր ամբողջութեան մէջ եւ մասնաւորապէս : փո – տուներ կատարելու համար ըլլալիք առաջարկներուն ընթացք տալու հարցն ալ քննուեցաւ : Նոր թեկնածուներ կան՝ որոնց պարագան նկատի առնուեցաւ :

Միւս կողմէ, կը յայտնեն թէ բազմաթիւ օտար ընկերութիւններ Սահարայի մէջ փնտռտուքներ կատարելու առաջարկ ըրած են . Ֆրանսական ընկերութիւններուն պիտի տրուի սակայն նախապատուութիւնը. արդէն, բաժիններու մեծամասնութիւնը կը պատկանի քարիւղը գտնող ընկերութեան :

× Իսրայէլեան մամուլը կը յայտնէ թէ հրեայ նաւաղները Ֆրանսացիներու մի – ջոցաւ վարժուած են հակա–սուզանաւային կռիւներու : Թուլոնի բացերը, Ֆրանսացիներն ու Հրեաները ռազմա – փորձ ալ կատարած են՝ Ֆրանսական նաւերու եւ օդանաւերու օժանդակութեամբ :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ

—o—

Ես հաւատում եմ fո ապագային ,.
Նա պիտի լինի այնպէս վառ, աւեղծ ,
Որ չի կարող իր մտքով մարդկային
Պատկերել այսօր ոչ մի բանաստեղծ :

Անհուն է հոգուդ գանձարանը թանգ ,
Չի հանգչի երբեք հուրը fո երգի·
Դու պիտի ապրես, fանի երկնի տակ
Կայ մի ժողովուրդ, մի ազգ, մի երկիր:

ՍԱՐՄԵՆ

ՏԱՐՈՒՆԻ.— Բ֊Ի· ԱՐԱՄ ՄԱՍԵՐԼԷՃԵԱՆ

Ցաւով կ'իմանանք թէ Գահիրէի մէջ իր մահկանացուն կնքած է ընկեր Արամ Մասերլէճեան : Ողբացեալը բնիկ Ատանացի, երկար տարիներ ապրած է Նաղարէթ, ապա Հայֆա եւ 1948ին փոխադրուած եւ գիպտոս, ուր եւ մեռած է Դեկտեմբեր 28ին : Հայֆայի մէջ մասնակցած է կուսակցական մարմիններու եւ ունեցած բեղուն գործունէութիւն : Ցուղարկաւորութիւնը կատարուած է Դեկտ. 29ին :

Դամբանական խօսած է ընկ. Մ. Տէր Սարգիսեան :

96 ՓԵՐՈՆԱԿԱՆՆԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՆ ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ՄԷՋ

—o—

Արժանթինի ոստիկանութիւնը ընդհանուր խուզարկութեան մը ձեռնարկած էր, երկրին մէջ գոյութիւն ունեցող փոքրոնական զաղտնի բջիջներու դէմ : Ուշադրութիւնները կեդրոնացած էին մասնաւորապէս Պուէնոս Այրէսի եւ Ռոզարիո քաղաքին վրայ :

Ոստիկանութեան հրամանատարը յայտարարեց թէ բանուորական բազմաթիւ բջիջներ երեւան եկած էին եւ 96 փոքրոնականներ ձերբակալուած, որոնց մէջ՝ չորս կիներ կան :

Ոստիկանութեան ընդհանուր հրամանատարը նաեւ յայտարարեց թէ հաւաքուած տեղեկութիւններու համաձայն, Պուէնոս Այրէսի նահանգին մէջ 248 զաղտնի բջիջներ կան. 140 հատ՝ միայն Լա Փլաթա քաղաքին մէջ : Շարժումը հետզհետէ կը տարածուէր երկրին մէջ՝ պետական հարուած մը կատարելու համար :

Պրազիլիոյ սահմանադրութիւնը մօտերը երեւան եկած զաղտնի հիւանդանոց մը, որ փոքրոնականներուն տրամադրուած էր միայն : Գրաւուած է նաեւ կարեւոր քանակութեամբ ռազմանիւթ եւ ձայնասփիւռի կայան մը :

—o—

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ծանօթ գիտուններէն Նիվինսկի ազատութիւն ընտրած է եւ Մեծ֊ պետ Նահանգներէն քաղաքական իրաւունք խնդրած :

ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ մէջ զօրաւոր պայթիւններ լսուած են : Կը յայտարարուի թէ բազմաթիւ զոհեր կան եւ աւելի քան 25 վիրաւոր : Կառավարական չրջանակները այս ուղղութեամբ լուռ կը մնան :

ՍՐՐ ՀԻԼԱՐԻ որ Էվէրէսթը յաղթահարած էր (1953 Մայիս 29), այս անգամ ալ իր խումբին հետ առաջին անգամ ըլլալով հասաւ Հարաւային Բեւեռ :

ՔԱՆԴԵՆՔ ԶԻՆԱԿԱՆ ՊԱՐԻՍՊՆԵՐԸ

Գ.

Տարածուն հետաքրքրութեան մը ապացոյց՝ հարցումը, թէ մինչեւ ո՛ւր պիտի երկարի բրիչը չինական պարիսպներուն վրայ, կը մղէ զիս վերջին խօսքը առաջ ըսելու, խուսափելու համար կարգ մը թիւրիմացութիւններէ, փոյթ չէ թէ այս յօդուածաշարքին ծիրն ըլլայ կարծուա – ծէն աւելի լայն, այնքան որ կը պարփա – կէ չահեկան եւ բազմազան հարցեր, օր – ուան վէճերէն երբեմն անկախ եւ օրուան վէճերուն հետ նոյնիսկ անհաղորդ :

Գիտեմ թէ առողջ եւ համակրական նը – ման հետաքրքրութեանց կողքին պակաս պիտի չըլլան նաեւ կարգ մը փսփսուք – ներ : Բայց ոչ ոք կրնայ ինծի ուղղել այն խօսքը, զոր Տարսոնցի ճարտասանը ըսած է, կարծես յատկապէս մեր օրերու վէ – ճերուն առթիւ, նման վէճերու հեղինակ – ներուն. «Ոչ ծառային Քրիստոսի, այլ իւրեանց որովայնին, եւ քաղցրաբանու – թեամբ եւ օրհնութեամբ պատրեն զսրտս անմեղաց» (Հռոմ. ԺԶ. 18) : Աւելցու – ցէք, — թեկնածու ալ չեմ ... կաթողի – կոսութեան կամ պատրիարքութեան, ե – պիսկոպոսութեան կամ վարդապետու – թեան, հոգ չէ թէ, մեր եկեղեցականնե – րուն վէճին մէջամտելու համար, նորէն ձեզքս առնեմ հին ու նոր կառկարաննե – րը, ինչպէս յաճախ :

Դարձեալ, անկեղծութեան իրրեւ ապա – ցոյց՝ նախապէս կը յայտարարեմ թէ չեմ ճանչնար որեւէ սրբութիւն, որ բարձր կշռէ հայ ժողովուրդին գոյութեան իրա – ւունքէն, — Աստուծոյ հետ, Քրիստոսի հետ, բոլոր սուրբերուն հետ իմ առու – ուրս պայմանաւորուած է այս հանգա – նակով միայն : Նուիրման համազօր, նը – ման յայտարարութիւն մը ստորագրելու իրաւունքս կ'առնեմ ոչ թէ այն աւանդու – թենէն, զոր օծումը կուտայ ժրեմ – ժեմին եւ հարստութիւնը՝ այս կամ այն ճարպագունդին , ներկայացնելու համար զանոնք իրրեւ գլուխ ազգին, այլ այն պատրաստութենէն՝ որ կը պահանջուի ամբողջական գրագէտէն :

Ահաւասիկ, ոճիր կը գործուի հրապա – րակաւ, խունկով, մոմով եւ ալէլուիա – ներով, բայց լո՛ւռ է հայ գրագէտը :

Ժողովուրդ մը, որ պատմութիւն ունի եւ հանճար, ահա կը թմբեցնեն աթոռի վէճերով, ճամարտակութիւններով ու գարշելանքներով : Կարծես ուրիշ ցաւ չունենա՞ր երբեք, այս ժողովուրդը :

Ահա մարդիկ, որոնք « Հայը Հայ պա – հելու » տարազի մը մէջ սրբազան ուխ – տի վերածած են պահպանողականութիւ – նը, այն աստիճան անհաղորդ իրենց ժա – մանակին՝ որ կը մղուին հարցնելու թէ Հայութի՞ւն կը պահպանեն Քրիստոնէու – թեամբ, թէ քրիստոնէութիւն՝ Հայու – թեամբ : Ինչո՞ւ չըսել այս երանելի – ներուն թէ Հայութիւնը պահպանելու հա – մար բաւական չէ՛ քրիստոնէութիւնը : Այս դարուն մէջ անհրաժեշտ են նաեւ այլ միջոցներ, եթէ չէք ուզեր որ բորբոսի ձեր Հայութիւնն ալ, ձեր քրիստոնէու – թիւնն ալ, ինչպէս ձեր միտքը :

Բայց նայեցէք գլուխ – գործոց սա տպիտութեան : Օծումով միայն իմաստուն դարձած մարդիկ կան, որ օր – ցերեկով կ'ելլեն կը յայտարարեն թէ ազգը կը պառակտի, «կը փեռեկի՛», եթէ վարդա – պետ մը եպիսկոպոս օծուի ոչ թէ էջմի – ածնի, այլ Անթիլիասի մէջ : Ուրեմն, ազ – գը փեռեկա՞ծ է հիմա, որ կան եկեղե – ցապետական այլ բաժանումներ եւ ունինք հոմէաղաւաններ ու բողոքականներ, — Հայեր չե՞ն անոնք : Ու վերջապէս հայ ժողովո՞ւրդն է միայն, որ իր ծոցին մէջ կը համբ տարբեր եկեղեցիներ, չկա՞ն այլ ժողովուրդներ որ փեռեկած չըլլան՝ ունենալով հանդերձ իրարմէ անկախ և – կեղեցիներ :

Եւ յետոյ, այդ ո՞ր սեւ օրն է որ Հա – յութիւնը կամ հայ հանճարը կամ Հայուն ազգային կազմաւորման իրաւունքը ճանչ – ցուեր է եկեղեցիով միայն :

Եկեղեցին ամէն բան չէ, որ բաժնէ Հայութիւնը , մանաւանդ լուսաւորեալ այս դարուն : Եւ այնքան ժամանակ որ Հայութիւնը դիտակից կը մնայ իր առա – քելութեան, վեր կը մնայ եկեղեցիէն, կը մնայ մէկ եւ անբաժանելի :

Այս առթիւ՝ ճշմարտութիւն մը.—

Եթէ փրկելու համար քրիստոնէութիւ – նը՝ անհրաժեշտ են քրիստոնեայ ժողո – վուրդներ, չա՞տ են թեկնածուները : Բայց փրկելու համար Հայութիւնը բաւական չեղա՞ւ... քրիստոնէութիւնը, փորձով դիտենք :

Այս պայմաններուն մէջ՝ ոճիր կը հա – մարիմ արուեստական վէճերով զբաղե – ցնել հայ ժողովուրդին միտքը, սպառել նիւթական միջոցները, եւ անտարբեր թո – ղուլ հանդէպ յառաջապահ գաղափարնե – րու :

Կարծես թէ գոյութիւն չունենա՞ր կիլի – կիոյ կաթողիկոս մը քանի մը տարի ա – ռաջ եւ նոր է որ կը հաստատուի,— վէճ ստեղծեցին : Եւ ըսին թէ ազգը «կ'երկ – փեղկի» : Տարիներ առաջ երկփեղկում մը կատարեցին Ամերիկայի մէջ այլ վէճով մը, եւ հիմա նոյն կացութիւնը կ'ուզեն ստեղծել, չգտնելով ուրիշ վէճ, Արեւել – քի մէջ : Ձենք կարծեր թէ «երկփեղկու – մը» կը ստեղծուի կամ փափաքուի ըս – տեղծել Անթիլիասի կամքով, հակառա – կը պիտի ըսէինք՝ եթէ Պոլսոյ պատ – րիարքն ըլլար Կիլիկիոյ կաթողիկոսը :

Սոփեստ եւ զրքոնակ, այս Ընծայեցին հաստատեց նաեւ թէ դիտէ խաղ կանչել՝ ըստ պատահութեան : Ուրիշ մը, իր տեղը, պիտի կոտրէր զրիչը, հանգիստ Թողլով նաեւ կարգ մը բառեր, որոնք դիւրա – պած են բառարաններուն խորը, փոխա – նակ արծարծելու արուեստական վէճը եւ բնախօսական իր ոխը :

Բայց Թող դիտնան ժամանակավրէպ այս մարդիկը, թէ «երկփեղկում»ի խրա – ուելակներ անկելով միամիտ ժողովուրդի մը դիմաց, անձնական վրէժխնդրութեան եւ քինախնդրութեան լեղին թափելով աջ ու ձախ, վերջապէս — բո՛ւն վէրքը — հակադաշնակցականութիւնը կարմիր լա – թի մը պէս փարատելով իրենց դառագեղին առջեւ, չեն կրնար վերստեղծել Լեհահա – յոց տաղնապը :

Օրուան տաղնապին մէջ՝ խելացին այն է սակայն որ կարճ կը կապէ,— այս խորհուրդն էր որ տրուեցաւ «Ցառաջ»ի կողմէ առաջին իսկ օրէն : Կարճ կապել, որովհետեւ ծիծաղելի է : Եթէ խնդացնե – լու համար Քշնամին՝ Մխլին Դար պիտի խաղաք մեր գլխուն, մեզի ներելի չէ ան – տարբեր մնալ : Վէճը կը դառնայ վիճա – բանական ու գուարճաբանական, — նիւթ չա՞տ ունինք : Եթէ կը անտանանք, պատ – ճառն այն է որ կը սպասենք ... ըս – պուտնիկին :

Մինչ այդ, մեր պարտքն է լուսաւորել ժողովուրդը,—քանդել իր մէջ հինը, տեղ տալու համար նոր եւ արդիական գաղա – փարներու : Հաղորդակից դարձնել իր ժամանակին : Հետեւիլ յառաջա – պահ ժողովուրդներու մտաւորական նուաճումներուն : Վերաքննել նաեւ մեր կրօնական դիտելիքները, աստուածաբա – նութիւնը, քրիստոսապիտութիւնը, որ ընդհուպ :

Երիտասարդութեան կամ յառաջապահ մտաւորականներու համար, սակայն , փակուած է հարցը ,— Անթիլիաս ընտրեց ընտիր կաթողիկոս մը : Վերջացաւ : Իր – րեւ գրագէտ մը, որ իր ժողովուրդին պատմութիւնը գիտէ ռեւէ եկեղեցականէ աւելի լաւ, պատիւ ունիմ յայտարարելու թէ պատմական անհրաժեշտութիւն մըն է Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը :

Վստահ ենք թէ Կիլիկիոյ կաթողիկոսը պիտի դիտնայ քալել պատմական այդ առաքելութեան ներշնչումով, հայ ժողո – վուրդին հետ, դրու միայն կը պատկանի գերագահութիւնը, այդ ժողովուրդը զո – նուի Արարատեան աշխարհի մէջ թէ օ – տար աշխարհի մէջ :

Չկա՛յ կաթողիկոս մը որ ինքզինք կա – րենայ յայտարարել իր ժողովուրդէն զե – րադահ : Նման սրբապղծութիւն ներելի չէ ռեւէ մէկուն : Հարկադրական պարագա – ներու մէջ՝ երբ Ամենայն Հայոց հայրա – պետը կը դառնայ վանահայր էջմիածնի , (ի՞նչ փոյթ թէ կաթողիկոս... արտա – սահմանի), Արարատեան ձայնաղուրկ ժողովուրդը կը պահէ տակաւին իր դեր – իշխանութեան իրաւունքը, վասն զի ազգը եկեղեցի չէ միայն :

Անոնք որ, խլելու համար այդ դերիչ – քի փոխարէն վեց բազուկ ունէին, որեւէ ուրիշ ձեւով տարբերութիւն չունէին մեզ – մէ : Դէմքերուն արտայայտութիւնը ար – տառոց ոչինչ ունէր. աչխարհի բոլոր պաշտօնեաներուն դէմքին նման յոգնու – թիւն եւ ձանձրոյթ կ'արտայայտէր :

— Հրատի մաքսը,— ըսաւ համապատաս – խանութիւնը, յառաջ քան թշնամին՝ խօսեցան Ազգ. Սահմանադրութեան fա – տիւսիքէին մասին, կը մոռնան թէ իրենց գործը չէ քանդելը :

Քանդել գիտնալու համար պէտք է ճանչնալ եւ որոշել քանդելիքը :

Առոր նուիրուած են այս յօդուածները :

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

"ԱՐԾՈՒԱՔԵՐԴ"

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ՕՓԵՐԱՆ

—o—

Վերջին թղթաբերով ստացուած «Սով. Հայաստան» թերթէն կ'իմանանք, թէ յօ – բինուած է հայկական նոր օփերա մը» Արծուաքերդ : Խաղանիւթը գրած են Գ. Բորեան եւ Զ. Վարդանեան : Երաժշտու – թիւնը՝ Ա. Բարաեւ :

Օփերան ներկայացուած է արդէն երե – ւանի «Սպենդիարեան» թատրոնին մէջ :

Նիւթը կը ներկայացնէ Հայաստանի լեռնային գիւղերէն մէկը՝ համայնացման տարիներուն : «Արուեստագիտութեան թեկնածու» Ա. Յարութիւնեան հաստա – տելով հանդերձ գործին արժէքը, լուրջ թերութիւններ կը վերագրէ անոր, օփերա – յին ամէնէն ուժեղ եւ գրաւիչ մասը նկա – տելով՝ երաժշտութիւնը, ճկուն, համոզիչ եւ ազդեցիկ : Խաղանիւթէն աւելի՝ երա – ժշտութեան մէջոցով կեանք ստացած են կարոյի, Թորոսի եւ Մարոյի կերպարնե – րը :

Արծուաքերդ օփերային երաժշտութիւ – նը աչքի կը զարնէ վառ ազգային իր բը – նոյթով, հայկական երգի ու պարի ա – ռանձնայատկութիւններու յաջող վերար – տադրութեամբ. ան կ'արտայայտուի նուրբ, սրտի խորերէն եկած մեղեդինե – րով : Հարազատ ու դեղեցիկ է կարոյի ցայգերգը.— Գիշեր է ուշ, գիշեր է խոր : Շուշանի հոգեկան ծանր ապրումները կ'արտայայտէ Աստուած փրկիր ինձ, ինչ անեմ մեղեդին : Զուսպ եւ մխիթարական ժա – մանակ ողբերգական է Մարօն, երբ կ'եր – գէ.— Ախ էս ցաւը սարերին տաճ, չէ , սարերը չեն տանի, չէ՞...:

Խոր, յուզական ու համայիչ երգերուն հետ, երաժիշտը ստեղծած է նաեւ կեն – սուրախ խմբերգներ, կիներու նուրբ եւ տղամարդոց առնական, եռանդուն պա – րերը :

Համաձայն «Սով. Հայաստան »ի , Ար – ծուաքերդի բեմադրութիւնը կարգ մը բարդութիւններ ստեղծած է, որոնք տա – կաւին չեն լուծուած : Առաջին ներկայա – ցումէն ետք, ակնյայտ դարձած են ար – դէն խաղանիւթին եւ բեմադրութեան , լուրջ թերութիւնները : Սրբագրութիւն – ներ կատարուած են, բայց թերութիւնը ամբողջութեամբ չէ չտկուած : Այնպէս կ'երեւայ, թէ երաժշտութիւնն ալ փոփո – խութեան ենթարկուելու կարիք ունի :

Բեմադրական տեսակէտէն թերի են հա – ւաքական տեսարանները, ուր ներկայա – ցուած առանձին կերպարները բեմական

◆◆◆

ԿՅՈՒՆՔԻ

Բ.

ՀԱՅՈ ՎԱՀՎԵՑՅԱՆ

Ի ՀԻՇԱՏԱԿ ՀԱՅՐԻՍ

Ֆ. Ա. Ա. Ա

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՏԱԼԻՈՑ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ կուսակցու – թեան մշակութային յանձնախումբը բա – նաձեւ մը քուէարկած է վերջերս քննա – դատելով ձախ մտաւորականներու նոր ձգտումները : Բանաձեւը որ հրատարակ – ուած է Ունիթա համայնավար պաշտօնա – թերթին մէջ կը չեշտէ թէ որոշ դասեր վերջերս լքած են մարքսիզմը՝ հետեւելու համար քաղքենի ճամբաներու :

ՀՌՈՄԻ օփերային մէջ պոջի օր նչա – նաւոր երգչուհի Մարիա Քալլաս (ծագու – մով յոյն) կէս ձգեց դերը եւ՝ հեռացաւ բեմէն : Սրահը ծայրէ ծայր լեցուն էր եւ կային նաեւ ծանօթ անձնաւորութիւններ : Ներկայ էր նաեւ Հանրապետութեան Նա – խագահ կրոնքի , ճինա Լօլոպրիճիտա , եւն. , եւն. : Երգչուհին կ'առարկէ թէ ձայնը մարած է բայց ինչպէս կ'երեւի ջղայնացած է ներկաներու ընթացքէն , ո – րոնց մէկ մասը սուլած է իր երգած ժա – մանակ : Խնդիրը մեծ յուզում պատճա – ռած է հռոմէական շրջանակներու մէջ եւ երեք երեսփոխաններ դրաւոր հարցում ուղղած են վարչապետ Մոլիի :

Այրի Տիկին Արշալոյս Տէր Դաւթեան , Տէր եւ Տիկին Մաքս Տըժան , Տէր եւ Տիկին Արմենակ Դաւթեան , Տէր եւ Տիկին Աստիկ Տէր Դաւթեան եւ զաւակը , Օր. Անահիտ Տէր Դաւթեան (Երեւան) , Տէր եւ Տիկին Օ. Խար – բութլեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Կարօ Կարապ եւ զաւակները (Նիւ Եորք) , Պ. Զարեհ Սէմէրճեան , Տէր եւ Տիկին Շահան Սէմէրճեան , ինչպէս նաեւ բոլոր ընտանեկան պարագաները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն , հօր , եղբօր , քեռայրին եւ ազգականին

ԱՐՏԱՇԷՍ ՏԷՐ ԴԱՏԱԻՈՐԵԱՆԻ

դառնակսկիծ մահը , որ պատահեցաւ Յունուար 4ին :

Յուղարկաւորութիւնը այս երեքշաբթի ժամը 13·45ին , Փարիզի Ս. Յով – հաննէս Մկրտիչ եկեղեցին :

Մասնաւոր մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

«ՇԱՆԹ»Ի ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Շանթ» Գրական Գեղարուեստական ընկերակցութիւնս Նոր Տարուան և Սուրբ Ծնունդի առթիւ շնորհակալութեամբ ըս – տացած է իր նորահաստատ գրադարան – ընթերցարանին համար հետեւեալ նուի – րատուութիւնները :

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի չրջ. կոմիտէ՝ 25 հատոր զանազան գիրքեր :

Հ. Ց. Դ. Պոմոնի «Զաւարեան» ենթա – կոմիտէ՝ 25 հատոր գիրք :

Գրագէտ Կ. Փօլատեան՝ քսան հատոր իր հեղինակութիւններով միասին :

Բանաստեղծ ընկեր Ցար. Աղայեան՝ տասը հատոր իր թաւշագոյն հեղինա – կութիւնով միասին :

Տէր եւ Տիկին Հազարեանի միջոցաւ , Քանէն , Տիկին Նշանեան կը նուիրէ 71 հատոր «Հայրենիք» ամսագիր 1950–1956 տարիներու հաւաքածոները :

Տասը հատոր՝ ընկեր Գ. Բաղտասար – եան :

Տասը հատոր՝ ընկեր Թ. Գլըճեան :

Տասը հատոր ընկ. Ժիրայր Տէր Վար – դանեան :

Տասը հատոր ընկ. Նշան Դարբինեան :

Տասը հատոր ընկ. Գէորգ Եօթնեղբայր – եան :

Հինգ հատոր ընկ. Յովսէփ Գօճակէօղ – եան :

Հինգ հատոր ընկ. Համ. Աւետիսեան :

Հինգ հատոր ընկ. Վ. Գալէնտէրեան :

Երեք հատոր ընկ. Գ. Սուքիասեան :

15 հատոր Պ. Սամուէլ Փրուտեան , (Լա Սիոթա) :

10 հատոր ընկ. Յովհ. Բանդիկեան :

10 հատոր ընկ. Սերժ Սարգիսեան :

10 հատոր ընկ. Վազ. Տէր Վարդանեան եւ «Հայրենիք» ամսագիրի մէկ հաւաք – ածոն :

12 հատոր , ինչպէս նաեւ 19րդ դարու մեծ հայ մտաւորականներու (Խր. Հայ – րիկ , Րաֆֆի , Ալիշան Արովեան , Ֆ. Բա – թիպա եւայլն) , մէկ իւղանկար չրջանա – կով միասին :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ.Կ.Խաչի Մարսէյլի մանուճիւղինկողմէ կը տօնուի Յունուար 5ին , ժամը 2ին , Ահարոնեան ակումբին մէջ :

Սիրուն անակնկալներ , երգ , պար , ար – տասանութիւն :

Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է :

Մուտքը ազատ է

ԹԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ

ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ

5 Յունուար , կիրակի ձրագալոյց Ս. Ծննդեան , սկիզբ ժամերգութեան

ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ

3·30ին , հանդիսաւոր քառաձայն Ս. պա – տարագ ժամը հինգին , ղեկավարութեամբ Արա Պարթեւեանի :

6 Յունուար երկուշաբթի Տօն Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան սկիզբ ժա – մերգութեան ժամը 7·30ին , պատարագ ժամը տասնին , կը պատարագէ եւ կը քա – րոզէ Սերովբէ եպիսկ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ : Յաւարտ Ս. պատարագի Ջրօրհնէքի կարգ կը կատարուի :

7 Յունուար , երեքշաբթի , յիշատակ Մեռելոց : Յետ Ս. պատարագի հոգեհան – գստեան պաշտօն կը կատարուի : Սկիզբ· ժամերգութեան , ժամը 8·30ին , Ս. պա – տարագ ժամը 10ին :

Տնօրհնէք Բշ· 13 Յունուար Տօն անուա – նակոչութեան , պատարագ ժամը 10ին , յաւարտ պատարագի դպրաց դասը եւ քահանայ հայրերը մասնաւոր թափօրով պիտի առաջնորդուին եկեղեցւոյ խորհր – դարանը եւ պիտի կատարուի Տնօրհնէքի արարողութիւնը , նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Գերշ· Տէր Սերովբէ եպիսկ· Մանուկեանի :

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

12 Յունուար , կիրակի·— Տօն Անուա – նակոչութեան , Ս. պատարագ (երկսեռ երգչախումբով)10 , Հոգեհանգիստ 11·45 :

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ — ՊՈՄՈՆ

6 Յունուար , երկուշաբթի , Յիշատակ Մեռելոց , առտուան արարողութիւնք ժա – մը 8·30ին , Ս. պատարագ եւ հոգեհան – գիստ ժամը 10ին :

ՍԷՆ ԺԵՐՈՄԻ ԵԿԵՂԵՑԻ

6 Յունուար , երկուշաբթի , Մեռելոց Ս. պատարագ ժամը 10ին , հոգեհանգիստ ժամը 11·45ին :

ԹԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի , 5 Յունուար , Ս. Ծննդեան Խթման օրը , կէսօրէ ետք ժամը չորսին պիտի կատարուի ժամերգութիւն եւ Ս. պատարագ :

Երկուշաբթի 6 Յունուար , Ծննդեան ժամերգութիւն եւ Ս. պատարագ :

Նկատելով որ այդ օրը փոքր երգիչները պարտաւոր են վարժարան երթալ եւ մե – ծերն ալ գործի՝ կաթող. Պատուիրակ Սրբազանի կարգադրութեամբ Ջրօրհնէքի հանդիսաւոր արարողութիւնները պիտի կատարուին յաջորդ կիրակի , 12 Յուն – ուար , պատարագէն ետք :

ՄՇԱԿՈՑԹԻ ՏԱՆ

Պ. Միսակ Մանուկեան իր կնոջ՝ Պայ – ծառի ապաքինման առթիւ հաղար ֆրանք կը նուիրէ Մշակոյթի տան :

Ստանալ «Յառաջ»էն :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. Կապ. Խաչի Պոմոնի մասնաճիւղի վարչութիւնս կը փութայ յայտնել Պոմո – նի յարդելի ծնողներուն եւ հայ հասարա – կութեան թէ՝ պիտի տօնէ «Մանուկներու Օր»ը՝ հինգ Յունուար , կիրակի , կէսօրէ վերջ ժամը 5ին , Ս. Սահակ – Մեսրոպ սրահին մէջ : Այս առթիւ տեղի պիտի ու – նենան՝ յաւուր պատշաճի արտասանու – թիւններ եւ բաշխում Կաղանդի նուէր – ներու :

Կը հրաւիրուին՝ ծնողքները եւ մանուկ – ները :

×

ՏՕՆԱԾԱՌ

Իսիի Արիմեան վարժարանի տօնածառի հանդէսը տեղի կ'ունենայ , կիրակի 5 Յունուար , ժամը 16ին , վարժարանին սը – րահին մէջ :

Աշակերտներու կողմէ պիտի ըլլան , արտասանութիւններ , երգեր , պարեր :

Տրամախօսութիւն մը , եւ Կաղանդ Պա – պային ժամանումը :

Կը հրաւիրուին բոլոր ծնողքները եւ պաղութը անխտիր :

×

ՏՕՆԱԾԱՌ

Ֆ. Կ. Խաչի Վիչնի մասնաճիւղի Մա – նուկներու Օրուան տօնածառը Յունուար հինգին , կիրակի ժամը երեքին Սէրքլը Կաթոլիկ սրահը :

Երգ , արտասանութիւն , պար եւ Կա – զանդ Պապային նուէրներու բաշխումը :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.—Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փա – րիզի եւ արուարձաններու բոլոր ընկեր – ները Շաբաթ (11 Յունուար) պիչեր ժա – մը 8·30ին , Պարպօթ սրճարանին վերնա – յարկը , մեթրօ Կար տիւ Նօր : Ձեկոյց ըն – կեր Իշխանեանի կողմէ :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. «Րաֆ – ֆի» եւ «Փոթորիկ» խումբերու , այս հինգշաբթի (Յունուար 9) Ֆաֆէ Րէժան :

Կը խօսի ընկ. ԽԱԶԻԿ ՌՇՏՈՒՆԻ :

Նիւթ՝ 1· «Հոկտեմբերեան յեղափո – խութի՞ւն թէ պետական հարուած» :

2· «Համայնավարները ի՞նչ չափով կը յարգեն խորհրդարանական օրէնքները» :

Կը հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի ըն – կերները :

ՊԵԼԻԱՀԱՑ ՈՒՍԱՆՈՂ· ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅ

Շաբէքշաբթի , 8 Յունուար , ժամը 20ին , Հոլոճ սրճարանի վերնայարկը (Փորթ տը Նամիւր) :

Նիւթ՝ «Հայց· եկեղեցւոյ դերը երէկ եւ այսօր» :

Կը խօսի՝ Հայր Գարեգին վրդ· Սար – գիսեան՝ նախկին տեսուչ Անթիլիասի դպրեվանքին :

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Հայկական ծերանոցներուն համար կը փնտռուի՝

1) Վկայեալ հիւանդապահուհի մը :

2) Լէնճէր մը :

Բնակարան եւ սնունդ ապահովուած են :

Դիմել Աղքատախնամի գրասենեակը 32 Րիւ տը Թրէվիզ , Փարիզ (9) :

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ **ՊՈՍՖՈՐ**

ՀՈՂԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵԻ ԼՈՒՔՈՒՄԸ

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՑՆ ԶԱՓՈՎ

ԳՈՒԼ (Ֆլորի)

Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն

որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ

ՊՈՍՖՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑՔ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

2, Rue Louis Astoin - Marseille

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԹՔԷՆ

CAMEL ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄՕՏ՝ 102, BD. VOLTAIRE, PARIS-XI

ԿԸ ԾԱՆՈՒՒԻՆ՝ ԻՐԵՆՑ ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՂՈՂ ,

Անգլիական եւ Աւստրիական կերպասներէ , նորաձեւ LODEN

ՎԵՐԱՐԿՈՒՆԵՐ ԵՒ AUTOCOAT ՆԵՐ

(Զանազան գոյներ) 8000էն 12·500 ֆր·

Իրենց մօտ կարելի է գտնել նաեւ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԻ ՆՈՐ ԵՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԱԾ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ Խիստ մատչելի գիներով :

SMOKINGի ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ: Մեծաքանակի համար մասնաւոր սակացոյց

ՀԱՑ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ Բ. ՄԵԾԱԳՈՑՆ ԵՒ ԵՐԿԱՐԱՏԵՒ ՍԿԱՒԱԿԱՆԸ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԸԼԼԱԼՈՎ 55 ՎԱՅՐԿԵԱՆԻ ՏԵԽՈՂՈՒԹԵԱՄԲ 30 CM.

VOGUE-CONTREPOINT Nº MC 20150

Պատրաստութեամբ եւ ղեկավարութեամբ ԱՐԱ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

Կոմիտասեան Բառաձայն պատարագի երգեցողութիւնք , եւ այլ կտորներ

Մասնակցութեամբ մեներգողներու , պատարագիչի ղանազան բաժիններով եւ ընկերակցութեամբ ՄԵԾ ԵՐԳԻՆԻ

ՍԿԻԶԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ·— (Խորհուրդ խորին , Հրաշափառ , ընտրեալդ Աստուծոյ , Ուրախ լեր) :

ԷՋՄԻԱԾՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿԱԻ ԵՒ ԿՈՄԻՏԱՍԵԱՆ ԴԱՇՆԱԻՈՐՈՒՄՈՎ·— (Սուրբ , Հայր երկնաւոր , Յամենայնի , Որդի Աստուծոյ , Հոգի Աստուծոյ)

եւ եղիցի ողորմութիւն (Ա. Պարթեւեանի) , Գոհաբանական Հայր մեր (Կոմիտաս Միայն Սուրբ , Հայր , Որդիդ , հոգիդ Սուրբ եւ Օրհնութիւն , Տէր Ողորմեա , Քրիստոս պատարագեալ , Աստուած մեր , կեցո Տէր , Լցաք ի բարութեանց , Գոհանամք , Մաղթանք , եղիցի : Էջմիածինն ի Հօրէ (Ա. Պարթեւեանի) Ձօն առ Տ· Տ· Վազգէն Ա· Կաթողիկոս

Ստանալու համար դիմել՝ *Գինն 2700 ֆրանք*

Ա. Պարթեւեանի՝ 14, Rue Petit, Paris 19 - BOT. 99-22 RECORD SHOP, 36, Rue de Moscou, Paris 8 *Եկեղեցւոյ Դիւանատունը*

Բոլոր երաժշտական վաճառատուները·— Գաւառի համար առաքում մասնաւոր խնամուած ծրարով

Փնտռել նաեւ սկաւառակները՝ Թիւ 20·109 20·114 20·136

Contre remboursement

Մանրամասն բացատրութիւններ եւ թարգմանութիւնք՝ գեղարուեստական կոդիին վրայ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պորտոյէն Տիկին Մարիամ Վարդանեան իր եղբօրը Խաչատուր Օհանեանի մահ – ուան տարելիցին առթիւ (Հայաստան) Հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել կու տայ Յունուար 7ին , Փարիզի Հայոց ե – կեղեցին :

ՀԱՅԿԱԶ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
7
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
7 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8086 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3887

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՆՈՐ ՄՐՑԱԿԻՑ ՄԸ

Զիլերու պատերազմը, որ տարիներէ ի վեր ձգտուած վիճակի մէջ կը պահէ աշխարհը՝ արեւելքէն մինչեւ արեւմուտք, կը թուի թէ աւելի եւս պիտի սաստկանայ 1958ի ընթացքին, երբեւ հետեւանք Գահիրէի խորհրդաժողովին :

Խորհրդային Միութիւնը ամէն ջանք թափեց ի նպաստ իրեն օգտագործելու համար միջազգային այդ խայտաբղէտ հաւաքոյթը, որուն մասնակցողները մասնաւոր պատճառներ ունէին ակռայ սրելու համար արեւմուտքի աչխարհակալ պետութիւններուն դէմ :

Դժգոհներու, ընդդիմադիրներու, անհրաւէրներու խորհրդաժողով մըն էր, որ դումարուեցաւ Եգիպտոսի մայրաքաղաքին մէջ :

Ընդունուած բանաձեւին տասնեւհինգ կէտերը ցայտուն կերպով ցոյց կուտան թէ ի՛նչ բանի կը ձգտէին խորհրդաժողովին նախաձեռնողները :

Բանաձեւին առաջին յօդուածներուն համաձայն ո՛չ մէկ երկիր իրաւունք պիտի ունենայ միջամտելու ուրիշ երկրի մը ներքին կամ արտաքին գործերուն :

Ագնարկութիւնը արեւմտեան պետութիւններուն մասին է միայն : Դատապարտուած են թէ՛ մէկ խօսք Խորհրդային Միութեան դէմ, որ աչխարհակալ պետութիւններուն առաջին դիծին վրայ կը գտնուի : Որ իր բռնակալ վարչաձեւին տակ կը չարունակէ պահել բազմաթիւ քաղաքական երկիրներ, միջամտելով անոնց ո՛չ միայն ներքին, այլ արտաքին գործերուն :

Ինքնորոշման եւ անկախութեան իրաւունք կը պահանջուի Օմանի, Պարսից Ծոցի էմիրութիւններուն եւ այլ յետամնաց երկիրներու համար, մինչդեռ այն նոյն տարրական իրաւունքը կը պակսի Մոսկուայի մականին ենթակայ երկիրներուն :

Բանաձեւը կը դատապարտէ քաղաքական ու պինուորական դաչինքներու կընքումն ու ռազմական խարիսխներու հաստատումը :

« Ասիան ու Ափրիկէն պէտք է կազմեն խաղաղութեան զօտի մը, որուն մէջ ո՛չ հիւլէական զէնք, ոչ ալ հրթիռներ պէտք է գտնուին», կ'ըսէ խորհրդաժողովին վճռական առթիւ հրատարակուած յայտարարութիւնը :

Գնդապետ Նասրի չատագոված « դրական չէզոքութիւն»ը ստուերի մէջ մնաց այս անգամ : Համայնավարական չունչը աւելի զգեցիկ եղաւ ժողովի ամբողջ տեւողութեան :

Սակայն նոր ուժ մը յայտնուեցաւ Գահիրէի մէջ՝ իրրեւ մրցակից Խորհրդային Միութեան, սպառնալով նուաճումները կատարել անոր ազդեցութեան ենթակայ չրջանակներուն մէջ :

Ճափոնական թարմացած ու վերակեն-դանացած ուժն է այդ, որ կոչուած է մեծ դեր մը խաղալու մասնաւորաբար Ասիոյ մէջ :

Համաչխարհային երկրորդ պատերազմէն վերջ Ամերիկա մեծապէս օժանդակեց Ճափոնի վերելքին, անոր մէջ տեսնելով համայնավարութեան դէմ թումբ կանգնելու ընդունակ միակ պետութիւնը Ասիոյ մէջ :

Գահիրէի խորհրդաժողովին մէջ Ճափոնի բազմանդամ պատուիրակութեան անդամները կարեւոր չփումներ ունեցան՝ Ասիոյ եւ Ափրիկէի զանազան երկիրներուն հետ առեւտրական կապեր ստեղծելու համար : Անոնք նոյնիսկ գնդապետ Նասրի առաջարկեցին նիւթապէս օժանդակել Ասուանի մեծ ամբարտակին կառուցման, որ, ինչպէս կը յիչուի, պատճառ դարձած էր Սուէզի տաղնապին :

Ճափոնի վերերեւումը միջազգային քաղաքականութեան հրապարակին վրայ, վերջին ծայր ջղայնացուցած պէտք է ըլլայ Մոսկուայի վարիչները, որոնք չեն մոռցած դեռ 1904 – 1905ի ռուսական ամօթալի պարտութիւնը :

Իրրեւ ասիական պետութիւն, Ճափոնի դիրքը լաւագոյնս թոյլ կուտայ իրեն օգնելու Ասիոյ յետամնաց երկիրներուն :

Ճափոնական ապրանքները — որոնք յեն համբաւ կը վայելեն իրենց տոկուն-նութեամբ եւ ժամանութեամբ — չուտով պիտի ողողեն Ասիոյ եւ Ափրիկէի չուկաները :

Միացեալ Նահանգներէն վերջ նոր մըրցակից մը եւս կը ցցուի այժմ Խորհրդային Միութեան դէմ :

Ցուսա՞նք որ խաղաղութիւնը պիտի ամրապնդուի չնորհիւ այս նոր մրցակցութեան :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

ՓԱՐԻԶ ՂԱՒՈՒ ԿԸ ՄՆԱՑ

Ինչպէս պրած էինք, Անգլիոյ Վարչապետ Մաքմիլլըն ծրագրած էր մօտ երկու ամսուան պտոյտ մը կատարել Հասարակապետութեան բազմաթիւ երկիրներուն մէջ : Ճամբայ ելլելէ առաջ, Վարչապետը քաղաքական կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ, ոչ – յարձակողական դաչինք մը առաջարկելով՝ Արեւմուտքի եւ Խ. Միութեան միջեւ :

Վարչապետը մասնաւորապէս ըսաւ . — Իրրեւ սկիզբ՝ կրնայինք ոչ – յարձակողական դաչինք մը ստորագրել : Ո՛չ թէ դէշ՝ այլ, ընդհակառակն լաւ բան մը պիտի ըլլար ան : Համաձայնութեան մը պէտք է հասնինք ջրածին ռումբի, հիւլէական զէնքերու պատրաստութեան, անոնց գործածութեան եւ քանակութեան չուրջ : Նմանապէս պէտք է ձգտինք դասական զէնքերով :

Մաքմիլլընի առաջարկները հետաքրքրութիւն արթնցուցին օրքան Արեւելքի՝ նոյնքան ալ Արեւմուտքի մէջ : Մանաւանդ է, որ քանի մը չարաթ առաջ խորհրդային ղեկավարները «բարեկամութեան» մասին խօսելով լռելեան կը հասկցնէին Անգլիոյ Վարչապետին կողմէ ըռնաճեւուած մրցակերը :

Պէտք է ըսել սակայն, թէ Մխացեալ Նահանգները եւ Խ. Միութիւն վերապահութեամբ լսեցին այս առաջարկները : Նոյնիսկ, հարց կը տրուի, թէ արդեօք խլանալու կարգը Մոսկուայի՞ եկած է . . :

Մաքմիլլընի առաջարկները անակնկալի բերին յատկապէս արեւմտեան երկիրնե-րը : Անգլիա եւ Ամերիկա յուզա վերաբերում մը ցոյց տուին : Ընդհակառակն, Արեւմտեան Գերմանիա, Իտալիա, Քանատա եւ սկանտինաւեան երկիրները խանդավառութեամբ ընդունեցան ոչ – յարձակողական դաչինքի մը առաջարկը :

Այուսահանդերձ, կը կարծուի թէ եւ – րոպական կարգ մը երկիրներու եւ յատկապէս Ատլանտեան Ուխտի կաբեւորագոյն անդամներէն քանի մը հատը եթէ նպաստաւոր դիրք մը որդեգրեն, կրնան հակակշռել աննպաստ այն դիրքը՝ որ կը տեսնուի Մխացեալ Նահանգներու մէջ : Ամերիկայի մէջ յայտարարուեցաւ, թէ Ուշինկթընի քաղաքականութիւնը միշտ դէմ է եղած նման դաչինքներու :

ՄԱՔՄԻԼԸՆԻ ՃԱՌԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳՆԵՐԸ

Մխացեալ Նահանգները բացէ ի բաց ցոյց կուտան, թէ ոչ – յարձակողական

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՀԱՋԱՆԳԻ ԵՆԹԱՐԿՈՒԱԾ

Խռովութիւնները դարձեալ ծայր տուին Արժանթինի մէջ : Առջի օր, թատրոններու եւ չարժանկարի սրահներու պար – պուած ժամուն Պուէնոս – Այրէսի հինգ ռումբեր պայթեցան՝ խոր յուզումի մատնելով հասարակութիւնը : Ռումբերը հաստատուած էին քառուղիներու վրայ եւ սրճարանի մը առջեւ : Միայն մէկ վիրաւոր կայ :

Մայրաքաղաքին եւ Պուէնոս – Այրէսի նահանգային ոստիկանութիւնը անմիջապէս ահազանգի ենթարկուեցաւ : Գնդացիրներ տրամադրուեցան ոստիկաննե-րուն, այուհանդերձ, փողոցներուն մէջ երթեւեկը բնական է :

Հսկողութիւնը խստացած է երկաթու-ղիներու, կամուրջներու, էլեկտրական գործարաններու եւ արդիւնաբերական կարգ մը հաստատութեանց չուրջ, փերոնականներու հաւանական խափանարա-րութեանց առջքն առնելու համար :

Ինչպէս պրած էինք, անցեալ չարաթ Պուէնոս Այրէսի մէջ 96 վերոնականներ ձերբակալուեցան եւ 248 բջիջներ երեւան եկան : Հակառակ այս բոլորին՝ փերոնա-կանները միշտ կը սպասեն յարմար ժա-մին պետական հարուած մը ընելու հա-մար :

Առջի գիշեր երկու նոր ձերբակալու-թիւններ եղան : Երկուքն ալ՝ կին եւ մօ-տիկ ազգականը 1956 Յունիս իններին ղեկավարուած բարձրաստիճան սպայի մը, որ կ'աչխատէ փերոնական յեղափո-խութիւն մը ընել : Կիներէն մէկը աղջիկն է զօրավարի մը, որ միւժամանակ ղեկա-վարն էր հակակառավարական չարժու-մին :

ՔԱՐԱՔԱՍ ԽԱՂԱՂԱԾ Է

Վենեզուելայի կառավարութիւնը հրա-մայեց, որ երկրին բոլոր թերթերը խմբագրական գրեն՝ նոր տարուան յեղափո-խութիւնը դատապարտելու համար : Ասոր վրայ, չորս օրաթերթերու տնօրէնները ո-րոշեցին դադրեցնել իրենց թերթերուն հրատարակութիւնը, մինչեւ այն օրը երբ կառավարութիւնը եւս պիտի առնէ այս որոշումը :

Միւս կողմէ, երկու թերթերու տնօ-րէնները ձերբակալուեցան. «Կրօնքը » օրաթերթի տնօրէն Շափրիէն Արք. եւ Քափրիս, որ երեք թերթերու տնօրէն է :

Հակառակ այս բոլորին, խաղաղութիւնը վերահաստատուած է Քարաքասի մէջ եւ այնպէս կը թուի թէ յեղափոխութիւնը արմատապէս ձախողած է :

Տակաւին ծանօթ չէ, թէ նոր տարուան խառնակութիւնները քանի՞ զոհ խլեցին : Նախագահական պալատը յարձակում կրած էր օդանաւի մը կողմէ, որուն հետե-ւանքով բազմաթիւ մարդիկ վիրաւոր-ուած են՝ Նախագահին բարեկամներէն եւ մերձաւորներէն : Պետութիւնը պաշտօ-նական զեկոյց չհրատարակեց այս ուղ-ղութեամբ :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1ԷՆ Ի ՎԵՐ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ Է՝ 3500 ՖՐԱՆՔ,

ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 1900

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ՝ 4000

ՈՒԻ՞Ր ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԸ

Երէկ, Բ. օր Միացեալ Եւրոպայի վեց երկիրներու Արտաքին Նախարարները ժողով մը դումարեցին Քէ տ'Օրսէյի մէջ : Օրակարգի գլխաւոր հարցն էր Եւրոպայի մայրաքաղաքին որոշումը, որ պայքարի դրուա բացած է բոլոր երկիրներու միջեւ : Դժուար է ըսել, թէ նախարարները ի՛նչ որոշում պիտի տան այս ուղղութեամբ :

Իտալիա կը պահանջէ, որ Միացեալ Եւրոպայի մայրաքաղաքը ըլլայ Միլան : Ֆրանսա կը պնդէ Սթրազպուրկի վրայ : Գերմանիա ամէնէն յարմար վայրը կը նկատէ Քէօլն, որ միաժամանակ ամուր հիմերու վրայ կը դնէ Ֆրանքֆուրտեան մրուեթիւնը : Այս բոլորը անյարմար նկատելով՝ Պելժիա կը պահանջէ որ Եւրոպայի մայրաքաղաքը ըլլայ Պրիւսէլ :

Ինչպէս կը տեսնուի, Արտաքին նախարարները բաւական պիտի վիճին՝ այս ուղղութեամբ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար :

Ժողովը կը չարունակուի այսօր, Գ. օր եւ հաւանական է որ իրիկունը վերջնայ՝ նչանակելով Միացեալ Եւրոպայի մայրաքաղաքը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՄԵՐԻԿԱ քաղաքական ապաստանեալի իրաւունք չնորհեց լեհ գիտնական Նովինսկիի, որ անցեալ չարաթ ապաստութիւնը ընորած էր :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ սահմանին վրայ հսկողութիւն կատարող խորհրդային պինուորները հեռացած են հրապարակէն, 48 ժամ չարունակ փողոցներու մէջ չրջելէ ետք :

ՓԵՇՏԱՅԻ Պատ. Ատեանը տաժանակիր աչխատանքի դատապարտած է կամ ժողովիկ երեք կղերականներ «հակապետական» գործունէութեան մեղադրանքով :

ԱՆԳԼԻՈՅ մէջ բանուորական երեք սէնտիմէաններ, որ կը ներկայացնեն չիսուն հազար գործաւոր, յունուար 14ին պիտի առաջարկեն որ աչխատավարձերը աւելնան :

ԱԼՃԵՐԻՈՅ մէջ վերջին քանի մը օրերու ընթացքին 180 ապստամբներ սպան-նուեցան կամ դինաթափ եղան : Ազատագրութեան ճակատը վերջերս սկսած է ուժ տալ խռովարարական իր գործունէութեան :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՅ Նախագահ Սոքարնօ երէկ ճամբայ ելաւ դէպի արտասահման՝ ուր պիտի մնայ մօտ երկու ամիս : Առաջին հանդրուանը՝ Նոր Տէլհի :

ԹՈՒՆՈՒՉԻ «Ազիոն» թերթին համաձայն, Ուշինկթընի կառավարութիւնը կը փափաքի որ Ֆրանսա դինուորական իր խարիսխները պահէ Թունուզի մէջ :

ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղարին անձնական ներկայացուցիչ Իւրիթիա Ամման երթալով ընդունուեցաւ Հիւսէյն Թագաւորին կողմէ եւ միասին ճաչեց արքայական պալատին մէջ :

ՊԱՂՏԱՏԻ մէջ այսօր կը ռօնուի իրաքեան բանակին 37րդ տարեդարձը : Թագաւորին ներկայութեան՝ բանակը պիտի տողանցէ :

ԳԱՀԻՐէի մէջ Արաբիոյ գահաժառանգ իչխանը այցելութիւն մը տուաւ Նախագահ Նասրի եւ միասին ճաչեց :

ԹՈՒՐԳԻՈՅ մէջ «Վաթան» կուսակցութիւնը արգիլուեցաւ, նկատելով որ կը գործակցէր համայնավար գաղտնի կազմակերպութեան հետ : Ծանօթ է, թէ համայնավարութիւնը արգիլուած է Թուրքիոյ մէջ : «Վաթան»ի նախագահն ու 31 այլ անդամները ձերբակալուեցան. նոր ձերբակալութիւններ ալ պիտի ըլլան. այս կուսակցութիւնը ոչ մէկ ներկայացուցիչ ունի Խորհրդարանին մէջ :

"ՀՈ՛Ն, ՍԻՐԵԼԻ՛Ս..."

(ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՍԵՄԻՆ)

Ի՞նչ բերաւ մեզի հին տարին, — կը հարցնենք դողահար՝ ակնարկ մը նետե – լով մեր ետին: Ու կը պատասխանենք. — Գրեթէ ոչինչ:

Ի՞նչ պիտի բերէ նորը,— կը հարցնենք անձկութեամբ: Ու կը պատասխանենք նոյնպէս անձկութեամբ. — Չեմ գիտեր:

Առաջին, հարցումին մէջ յոյս մը չկայ, որովհետեւ տեսանք, ապրեցանք տարին, որ անցաւ:

Երկրորդ հարցումին մէջ յոյս մը կայ, յոյսի պէս բան մը կայ դոնէ, քանի որ անծանօթը, անծանօթ ըլլալուն իսկ պատճառով, թերեւս աղօտ, թերեւս տար – տամ, բայց վերջապէս յոյս մը կը ներ – չընչէ մեզի:

Ցո՛յսը ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ:

Աչխարհի ժողովուրդները աչխարհի ակերէն ուրիշ բան չեն ուզեր այլեւս, այլ միայն խաղաղութիւն, — մայր ըզ – դաստութեան, ստեղծագործութեան եւ « ամենայն բարեաց »:

Ինչպէս անցեալ տարի, նաեւ այս տարի չենք կրնար, դժբախտաբար չենք կրնար մեր ժողովուրդին տալ աւետիս – ներուն վերապոյնը,— խաղաղութի՛ւն...

Խաղաղութի՛ւն աչխարհի մէջ, բայց մանաւանդ խաղաղութիւն մե՛ր մէջ:

Հիմա, այս պահուն, Նոր տարուան սեմին, մեր եռեւը ունինք յուսախաբու – թիւնը, մեր առջեւ՝ անորոչութիւնը: Դամոյ – ակամայ մենք ալ կը փակենք ահաւասիկ մէկը կեանքի Մեծ Գրքին ան – վերջ անհատնում էջերէն, դուցէ վերջի – նը, դուցէ վերջընթերը մեզմէ չատերուն համար:

Բայց լաւ է, որ չխօսինք մեր առօր – եայ, ընթացիկ յաւերուն մասին, մեր դառնութիւններուն եւ յուսախաբութիւն – ներուն մասին, մինչեւ անդամ մեր ազ – գային հոգերուն մասին:

Լաւ է, որ չանդրադառնանք նաեւ մեր պայքարներուն, մեր փոքր քէներուն եւ աւելի փոքր ոխերուն, մեզ իրարմէ բաժ – նող վէճերուն, մեր կեանքը ալեկոծող տարակարծութիւններուն, համակրու – թիւններուն եւ հակակրութիւններուն:

Տարուան մէջ գոնէ մէկ օր, ԱՑՍՕ՛Ր, թող փակ մնան մեր բերանները, եւ թող մեր մէջ, բոլորիս մէջ սկսի խօսիլ հա – յութեան ոգին, միակ յենարանը, որուն կրնանք վստահիլ, որուն կրնանք ապաւի – նել ցաւի ու տագնապի օրերուն:

Հին տարուան վերջամասին եւ նոր տարուան առաջամասին վրայ, լաւ է, որ դադրինք մարմինով ապրելէ եւ հոգի՛ով միայն ապրինք: Վասն զի հոգի՛ն է, որ կը մեծցնէ ժողովուրդները:

Ահաւասիկ կը փակենք մեր աչքերը ու կը նայինք ներս: Կը տեսնենք ձեզ, ձե՛զ միայն կը տեսնենք, հարազատնե՛ր բոլոր երկիրներու, ցրուած՝ հինգ ցամաքամասերուն վրայ, ծովերէն անդին թէ այս – կողմը, բանտերու մէջ թէ աքսորավայրե – րու, հայրենի ծխանին չուրջ թէ անկէ հեռու, ուրախ թէ տխուր, մեծատուն թէ անտուն, հարուստ թէ աղքատ, ծեր թէ երիտասարդ, հիւանդ թէ առողջ, կարօտ թէ անկարօտ, ձեզի՝ հարազատնե՛ր ի սիրտս աչխարհի, ձեզի կ'ուղղենք մեր խօսքը ու անդամ մը եւս, ինչպէս անցեալ տարի, նաեւ այս տարի, կ'ըսենք ահա – սիկ՝ մեր բառերուն մէջ սիրտ, մեր ձայնին մէջ հոգի դնելով.

— Մի՛ մոռնաք, որ այսօր եւ ընդմիշտ մեզ իրարու կը միացնէ Ցիշատակը, այ – սինքն Հայրենիքին ձայնը, Պատմութեան ձայնը, Աւանդութեանց ձայնը, Հաւատ - ին ձայնը, Ցեղին ձայնը, Նախնեաց ձայնը, ամէն ինչ որ մեզ է եղած է ապագային:

Դարձեալ կ'ըսենք ու կը կրկնենք.— Հարազատնե՛ր համայն աչխարհի, յայս – կոյս, թէ յայնկոյս ալեփառ Արարատի, քառադարձեալ Արագածի, Սեւանի եւ Ա – րաքսի, անձիը – անձայր անապատներէն ու տափաստաններէն ազդին թէ անդին, քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ թէ մթին երկիրներու տակ, մեզի համար դո՛ւք էք ալփան եւ օմեղան, սկիզբը եւ վախճանը:

Այսօր, մանաւանդ այսօ՛ր, միայն ձեր մասին կը մտածենք մենք, միայն ձեր կեանքով կ'ապրինք, միայն ձեր հոգերով մտահոգ ենք, մասնակից ու բաժնեկից ենք ձեր ուրախութիւններուն՝ եթէ ու – րախ էք, ձեր վիշտերուն՝ եթէ վշտահար էք, ձեր տագնապներուն՝ եթէ տագնապ – եալ էք, ձեր սուգերուն՝ եթէ սգաւոր էք:

Տարուան մէջ 364 օր մեզի համար կ'ապրինք. կ'ուզենք դէթ օր մը ապրիլ ձեզի՛ համար, ձեզմո՛վ եւ ձեզի՛ հետ, ո՛վ մեր հեռուի ու մօտի եղբայրներ, քոյ – րեր, հայրեր, մայրեր ու զաւակներ:

Այսօր, դէթ այսօր, մեզ իրարու կը միացնէ — եւ երբեք իրարմէ պիտի չբաժնէ — ՅԻՇԱՏԱԿԸ, այսինքն միասին ապրուած տառապանքները, միասին սը – նուցուած յոյսերը, միասին զգացուած ուրախութիւնները, ցաւերն ու յուսա – խաբութիւնները, վերջապէս միասին չհա – ւատած յաղթանակներն ու միասին կրուած պարտութիւնները:

Հայաստանեայց Եկեղեցիի սրբազան ա – րարողութիւններուն մաս կը կազմէ ազա – տութեան մաղթանքը: Իրրեւ հարազատ զաւակները այդ Եկեղեցիին՝ մենք ալ, ազատ թէ անազատ, հայրենաբնակ թէ տարագիր, ազատութի՛ւն կը մաղթենք « եղբարց մերոց »:

« Տուն » մը ունինք, ուր կը բնակինք միայն եւ ուր չենք յամենար զառնալ ա – մէն օր: Ունինք « Տուն » մըն ալ, ուր ապրեցան մեր նախահայրերը, բայց ուր կը յամենանք զառնալ կամ վերադառնալ:

Այդ « Տուն »ը մեր Հայրենիքն է:

Ո՛չ թէ ոմանց հայրենիքը, այլ հայրե – նիքը համայն հայութեան, ուր վերա – դառնալ մեր պարտականութիւնն է եւ ի – րաւունքը:

— «Հո՛ն, սիրելի՛ս, հոն կ'ուզեմ, որ տանին զիս »,— ինչպէս պիտի ըսէր Հէդ Եղիան ...

Խմբագրական ՅՈՒՍԱԲԵՐԻ

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ 1958Ի ԱՐԴԻՒՆԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Խորհրդային հարցերու մասնագէտ Անտրէ Փիէր հետեւեալ յօդուածը ստո – րագրած է *Մոնտի* մէջ:

« Կոսպլան »ի վարիչ նչանակուելէն ի վեր առաջին անդամ ըլլալով, Ժ. Կուզմին Խ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդին ներկայացուցած է 1958ի տնտեսական ծը – րագիրը(*): Նախորդ տարիներուն նման, եւ ըստ խորհրդային վարչակարգի սկըզ – բունքներուն, 1958ի ծրագիրն ալ կը նա – խատեսէ ծանր արդիւնաբերութեան դըէ – խաւոր ճիւղերուն ընդլայնումն ու անոնց արտադրութիւններուն յաւելումը: Ծրա – գիրը կը նախատեսէ 7·6 առ հարիւր ընդ – հանուր յաւելում մը ճարտարարուեստի արտադրութիւններուն համար, որուն 8·3 բաժինը ծանր արդիւնաբերութեան, իսկ 6·1ր՝ թեթեւ արդիւնաբերութեան (ամե – նօրեայ գործածութեան նիւթերու) հա – մար: Այս թիւերը չատ բարձր չեն, բայց հաւանական է որ տարեվերջի արդիւնք – ները աւելի ըլլան քան ծրագրին նախա – տեսութիւնները, ինչպէս եղաւ 1957ին: Արդարեւ, Կուզմին յայտարարեց, որ 1957ի արտադրութիւնները տասը առ հա – րիւր յաւելում մը արձանագրած են, վո – խանակ Պերվուխինի (Կուզմինի նախոր – դը) նախատեսած 7·1 առ հարիւրին:

Ծանր արդիւնաբերութեան այն ճիւղե – րը, որոնց արտադրութեան յաւելումին համար մասնաւոր ճիգ պիտի թափուի 1958ի ընթացքին, հետեւեալներն են. քի – միական նիւթեր, քարիւղ, բնական կա – զեր, մետաղաչինութիւն, պողպատաչի – նութիւն: Քիմիական արդիւնաբերութեան պիւտճէն չորսն առ հարիւր յաւելում պիտի կրէ. քարիւղի եւ կազերու արդիւ – նաբերութեան պիւտճէն՝ 30·5 առ հա – րիւր:

Ինչ կը վերաբերի ածուխին, Կուզմին կը յուսայ ընդհանուր արտադրութեան վրայ 28 միլիոն թոնի յաւելում մը ար – ձանագրել 1958ի ընթացքին. թիւ մը, որ օրէ օր աճող խորհրդային ճարտարար – ուեստին համար անբաւարար է: Կարելի է հետեւցնել ուրեմն, որ ածուխի տագնապը կը չարունակուի Խ. Միութեան մէջ, հա – կառակ արտադրութեան քանակը զոհա – յուցիչ չափերու հասցնելու մասին 20րդ Համագումարին մէջ անցուած բանաձեւին (1956 Փետրուար):

Հետեւեալ պատկերը որոշ կերպով ցոյց կուտայ թէ ածուխի տագնապը Խ. Միու – թեան մէջ ծայր սկսաւ տալ 1956ին, յա – ւելեալ արտադրութեան նուազումին պատճառով.

Տարի	Միլիոն թոն
1951	281·9
1952	300·9+19
1953	320·4+19·5
1954	347·1+26·7
1955	391·3+44·2
1956	429 +37·7
1957	462 +33

Պատասխանատու մարմինները 1960ի համար կը նախատեսէին 293 միլիոն թոնի հասնող ածուխի ընդհանուր արտադրու – թիւն մը, այսինքն՝ միջին հաշուով տա – րեկան 43·5 միլիոն թոնի յաւելեալ ար – տադրութիւն մը: Նկատի ունենալով 1958ի ծրագիրը (28 միլիոն թոն յաւելեալ արտադրութիւն), կարելի է այժմէն իսկ ըսել, թէ 1960ի համար նախատեսուած թիւին պիտի չհրնան հասնիլ:

Հաւանական է, որ ածուխը հետզհետէ փոխարինուի աւելի արդիական հրանիւ – թերով. մասնաւորաբար ի նկատի ունին բնական կազերը, որոնց արտադրութիւ – նը, ըստ Խրուչչեւի յայտարարութեան (Նոյեմբեր վերջ), «պէտք է 13էն 15 ան – գամ աւելցած ըլլայ մինչեւ 10 – 15 տա – րի», եւ որ 1972ին հասած պիտի ըլլայ 300 միլիոն խորանարդ մեթրի:

Գալով էլեկտրականութեան, Կուզմին յայտարարած է թէ Խ. Միութեան էլեկ – տրական ուժին քանակը 21·5 միլիառ քի – լովաթ-ժամի յաւելում մը պիտի արձանա – գրէ 1958ի ընթացքին:

Անհրաժեշտ է յիշեցնել այստեղ, որ է – լեկտրական ուժի արտադրութիւնն ալ, որ 1951էն 1955 կանոնաւոր յաւելում մը արձանագրած էր, 1957ի ընթացքին փո – քրը եռ-քայլ մը ըրաւ.

Տարի	Միլիառ kիլովաթ-ժամ
1951	104
1952	119 +15·1
1953	134·4+15·3
1954	150·6+16·2
1955	170·1+19·5
1956	192 +21·9
1957	210 +18

Այստեղ ալ, տարեկան յաւելեալ ար – տադրութիւններուն լուրջ զարկ պէտք է տրուի, եթէ կ'ուզեն, զոհացում տալով Խրուչչեւի պահանջին, 15 տարիէն 800 – 900 միլիառ քիլովաթի հասցնել ընդհա – նուր արտադրութիւնը:

Այս ծրագրին իրագործումը ապահովե – լու համար, կը խորհին նոր ջրաելեկտրա – կայաններ հաստատել Վոլկայի եւ Սիպե – րիոյ չրջաններուն մէջ:

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԼՐԱՏՈՒ

Փատրլու նուագախումբի հրաւէրով յառաջիկայ Յունուար 19ին, ժամը 17·45–ին փալէ տը Շայեոյի մէջ, Օր. Լիտիա Կարին պիտի երգէ Մարսէլ Տըլանուայի Հայկական Սիւիթը: Այս յայտագրին մաս կը կազմեն Ռաչէլի Աչքերը (բանաս – տեղծութիւն Մերուժան Պարսամեանի), Նազան (Հօյ նազան իմ), Իմ մահը (Պետ – րոս Դուրեան): Ջրանաերէնի վերածած է Օր. Լիտիա Կարին:

ՎԱՂՈՒԱՆ ԱՇԽԱՐՀԸ

ԹՆԴՐԵՄ ՁԵՐ ԱՆՑԱԳԻՐՆԵՐԸ

Գրեթէ բոլորն ալ վեց թեւ ունէին, որոնցմէ մէկով թղթածրարներ կը պա – ահէին, միւսով՝ դեկուցումներ կը խմբա – գրէին, երրորդով՝ հաչիւներ կ'ընէին: Հակիչները չորս բազուկ ունէին, երբեմն՝ երկուչ: Կարգ մը պաչտօնեաներ բնաւ բա – զուկ չունէին. երեւի մտածող գլուխներն էին ասոնք:

Երկրացիները առաջնորդուեցան մաքսի բարձր պաչտօնեայի մը մօտ, որ հասկը – ցուց թէ կասկածելի կը գտնէր իրենց պա – բագան: Երկրացիները ստիպուեցան ըն – դունիլ թէ իրենց թուղթերը կարգին չեն:

Մինչեւ այդ վայրկեանը երկրացիները, իրենց վերապահուած ընդունելութեան չուարումին ազդեցութեան տակ, որեւէ բան չէին կրցած ըսել: Սակայն, ապչու – թենէն ձերբազատուած երկրացի մը սկը – սաւ բարձրաղաղակ պոռալ, թէ այսպէս բան կարելի չէ երեւակայել, թէ ուրիչ աչխարհէ մը եկող էակները այս ձեւով ընդունիլը անքաղաքավարութիւն է, եւ – այլն:

— Կ'ըմբռնեմ ձեր մտավիճակը, — պա – ւասխանեց մաքսի բարձր պաչտօնատա – րը,— սակայն այսպէս պոռալով աւելի՛ եւս կը ծանրացնէք ձեր պարագան: Խիստ օրէնքներ ունինք, զոր ստիպուած ենք յարգել: Արդէն չատ մեծ բարեացակա – մութիւն ցոյց տուինք ձեզի հանդէպ: Մէկ բան որոշ իրողութիւն է. ոչ անցագիր ունիք: եւ ոչ ալ վիզա: Ձեր կողմէ ցոյց տրուած այս անհոգութիւնը չատ ցաւալի ու նոյնիսկ ստիպուած եմ ըսել՝ կասկա – ծելի է:

Ձայնը չբարձրացնելու համար զեր – մարդկային ճիգ ընելով, ճամբորդներէն մէկը բացատրեց որ երկրացիները չէին նախատեսած այս անխմաստ բարդութիւն – ները եւ որ դէպի Հրատ կատարուած այս ճամբորդութիւնը Երկրի պատմութեան մէջ բացառիկ ձեռնարկ մըն է եւ ոչ թէ դէպի արտասահման կատարուած պարզ դրօսապտոյտ մը:

— Պատճառ մը եւս՝ կանոնաւոր թուղ – թերով ճամբայ ելլելու համար, — յա – րեց պաչտօնեան: — Նախքան ձեր մեկ – նումը որեւէ ձեւի դիմում ներկայացու – ցէ՞ք մեր Նախարարութեան, կամ ժամա – նակաւոր վիզայի որեւէ խնդրանք ատո – րակրեցի՞ք:

— Ի՞նչպէս կրնայինք դիտնալ, որ Նա – խարարութիւններ ունիք. չէինք դիտեր նոյնիսկ, որ ձեր աչխարհը բնակուած է:

— Կը հասկնամ. բայց եւ այնպէս չատ ուշի խոհեմութեամբ չբժած կ'ըլլա – յիք դիմում կատարելով մեր Նախարա – րութեան: Առանց վիզայի օտար ճամ – բորդ՝ բնաւ տեսնուած չէ. ես ելք մը չեմ տեսներ:

Ճամբորդներէն մէկը անուչութեամբ առաջարկեց, որ թերեւս, տրուած ըլլա – լով պայմանները, կարելիութիւն մը կար օրէնքէն բացառութիւն մը ընելու ...

— Հարցը այն է, որ բացառութիւն չենք ընդունիր որեւէ պարագայի մէջ.— ե – դաւ պատասխանը:— Մանաւանդ, ձեր պարագան բացառիկ ոչինչ կը ներկայա – գրնէ: Անդամ մը որ բացառութիւն ըն – դու սկսինք, այլեւս վերջը չի դար: Բայց եւ այնպէս կ'ուզեմ ձեզի համար բան մը ընել ...

Պաչտօնատարը պահ մը խորհեցաւ. եր – կար տատամսումէ մը վերջ ոտքի ելաւ.

— Շատ լաւ. քանի մը վայրկեան ըս – պասեցէք, պետերաւս հետ խօսիմ:

Ինդրեցին որ երկրացիները հաճին ըս – պասման սրահը վերադառնալ: Երկու ժամ վերջ առաջնորդուեցան ուրիչ սրահ մը, ուր ընդունուեցան բոլորովին առանց բա – զուկի մարդու մը կողմէ:

— Համեցէք նստիլ, — ըսաւ դրասեն – եակի պետը:— Ձեր պարագան պատմե – ցին ինծի: Շատ կը ցաւիմ, բայց նոյն – իսկ ամէնէն բարեացակամվերաբերմունքը ցոյց տալով հանդերձ, չեմ տեսներ թէ ինչ կրնամ ընել ձեզի համար:

Ձիշդ այդ պահուն ներս մտաւ մաքսի պաչտօնեան, որ դրասեենակի պետին տա – ջեւը թղթածրար մը դրաւ ու բաներ մը մրմնջաց ականջին. այս վերջինը չատ բարկացաւ ու խիստ երեւոյթ մը առաւ ու չոր ձայնով դարձաւ ճամբորդներուն.

— Հարցը կը բարդանայ, Պարոններ. այս վայրկեանիս յայտնեցին ինծի թէ մաքսի մեր պաչտօնեաները ձեր հրթիռը խուզարկած են: Յայտարարելիք որեւէ բան չունի՞ք մաքսին:

Պատասխան տուող չեղաւ:

— Կը ցաւիմ յայտնելու, որ մաքսէն առանց արտօնութեան ապրանք փախցնե – լու ակնարկու յանցանքին վրայ, բռնուած էք: Ձէ՞ք վիտեր որ ձեր փոխադրած գէն – քերը, պաչարը, էլէքթրոնիք գործիք – ները, հաղուստները, չինութեան նիւթե – րը, ըստ օրինի վաթսուն առ հարիւր տուրքի ենթակայ են: Ալ չեմ խօսիր ձեր փոխադրած աննդանիւթերուն մասին, ո – րոնց կարեւոր քանակը ենթադրել կուտայ թէ առեւտրական գործ հաստատելու նը – պատակներ ունէիք: Եւ, ի հարկէ, նե – բածման որեւէ արտօնութիւն չունիք:

Երկրացի մը քաջութիւն գտաւ պատաս – խանելու՝

— Արդարեւ, չունինք:

Ժ. Ս.

(2 Շար.

ԿՅՈՑՔԱԿ

Թ.

ՀՈՑԵՐՈՐԴԸ ՍԻՐԱՀ

Գրական կիսամյակագիրը եւ ժամանակակից հայ գրականության մասին հետաքրքրական մի քանի խոսք։

Ինչպես ամեն տարի, այնպես էլ այս տարի, գրական կիսամյակագրի հրատարակումը մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել ընթերցողների մեջ։ Ամեն մարդ ուզում է իմանալ, թե ինչ նոր գրքեր են հրատարակվել, ինչ նոր գրողներ են երեւան եկել, ինչ նոր ուղիներ են բռնել մեր գրողները։ Ամեն մարդ ուզում է իմանալ, թե ինչ նոր գրքեր են պատրաստվում տպագրության։ Ամեն մարդ ուզում է իմանալ, թե ինչ նոր գրքեր են պատրաստվում տպագրության։ Ամեն մարդ ուզում է իմանալ, թե ինչ նոր գրքեր են պատրաստվում տպագրության։

դաշինքները օգտակար չեն եղած մինչեւ այսօր եւ ասկէ վերջ ալ չեն կրնար ըլլալ :

Մոսկուա պաշտօնապէս յայտարարու – թիւն մը չըրաւ այս ուղղութեամբ, սա – կայն «Փրաւտա» Մաքմիլլընի խօսքերուն անդրադառնալով, անոնց մէջ հակասոր – հրդային արտայայտութիւններ կը գտնէ, գոհունակութեամբ աւելցնելով՝ թէ բրի – տանական կառավարութիւնը ներկայիս կը մտածէ Ֆ. Միւթեան հետ համաձայնու – թեան եզր մը գտնել :

Այսուհանդերձ , Կրեմլին Մաքմիլլընի առաջարկները Արեւելք–Արեւմուտք խոր– հրդակցութեան համար բացուած առաջին դուռը չի նկատէր : Զինաթափութիւնը ի– րականացնելու եւ լարուած կացութիւնը մեղմելու համար՝ Մոսկուա ուրի՛չ տեղ կը նայի :

Սկանտինաւեան երեք երկիրները կը մտածեն թէ Անգլիոյ Վարչապետը Ռու – սերուն հետ խորհրդակցելու առաջին քայլը առած է արդէն : Մաքմիլլընի ծրա – գիրը կը բացատրուի դործակցութեան համար սկսած նոր չարժումով մը, որ ե– րեւան եկաւ նաեւ անցեալ Դեկտեմբերին Փարիզ դումարուած Ատլանտեան Ուխտի ժողովին մէջ :

Արեւմտեան Գերմանիոյ Վարչապետ Ա– տենաուերը յայտարարեց , թէ չատ ազ – դուած էր ոչ – յարձակողական դաշինքի մը դաղափարէն, ինչպէս նաեւ Ռուսերու մասնակցութեամբ « Մեծ »երու ժողով մը դումարելու առաջարկէն :

Արտաքին նախարար Ֆոն Պրենթանօ ա– ւելի վճռական էր.— Այս առաջարկը, ճի՛շդ ու ճիշդ այն է՝ ինչ որ կը փափա – քինք եւ կը համպատասխանէ մեր ըմ – բռնումներուն :

Միւս կողմէ, կը յայտարարուի թէ իր 82րդ տարեդարձին առիթով տրուած ըն– դունելութեան մը ընթացքին, Վարչապետ Ատենաուերը երկարօրէն խօսած է Պոնի ուուս դեսպան Սմիրնովի հետ :

Մինչ այս մինչ այն, Փարիզ լուռ կը մնայ տակաւին : Ֆրանսայի Արտաքին Նախարարութիւնը Մաքմիլլընի յայտարա– րութեանց նկատմամբ ո՛չ մէկ խօսք ը – սաւ : Բանբեր մը յայտնեց, թէ Անգլիոյ Վարչապետին առաջարկները լուրջ ու – սումնասիրութեան կը կարօտին : Տեղա – կան մամուլն ալ, իր կարգին, որոշ տե – սակէտ մը չյայտնեց այս ուղղութեամբ : Այնպէս կը թուի, թէ կառավարութիւնը մինչեւ Դշ· օր սպասէ եւ իր խօսքը ըսէ՝ Ատլանտեան Ուխտի հերթական Նորհուր– դին նիստէն ետք :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ԿԱՊՈՒՑՏ ԽԱՉԻ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ 26ԻՆ

Մանրամասնութիւնները յայտնի :

×

Ս· ԽԱՋ Ընկերակցութեան տարեկան պարահանդէսը, Փարիզի 18րդ Թաղամա– սի քաղաքապետարանի սրահներուն մէջ, 16 Փետրուար 1958 :

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Հայկական ծերանոցներուն համար կը փնտռուի՝

1) Վկայեալ հիւանդապահուհի մը :
2) Լէնճէր մը :

Բնակարան եւ սնունդ ապահովուած են :

Դիմել Աղքատախնամի դրասենեակը 32 Բիւ տը Թրէվիզ, Փարիզ (9) :

ՌՈՄԷՆՎԻԼԷՆ Պ· Պարսամեան Մա – նուկներու Օրուան առթիւ Ֆ· Կ· Խաչին կը նուիրէ երկու հազար ֆրանք : Սա – նալ «Յառաջ»էն :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Պուլ· Օտտոյի Կապ· Խաչի զպրոցի տօ– նածառը այս կիրակի Ս· Յակոբ եկեղե – ցիին մէջ :

Հաճելի անակնկալներ, կաղանդի նը – ւէրներու բաշխում :

Կը հրաւիրուին ծնողքները :

Այրի Տիկին Աբշալոյս Տէր Դաւթեան – եան, Տէր եւ Տիկին Մաքս Տըժան, Տէր եւ Տիկին Արմենակ Դաւթեան, Տէր եւ Տիկին Ատիկ Տէր Դաւթեան եւ զաւակը, Օր· Անահիտ Տէր Դաւթեան (Երեւան), Տէր եւ Տիկին Օ· Խար – բուէլեան եւ զաւակները , Տէր եւ Տիկին Կարօ Կարապետ եւ զաւակները (Նիւ Եորք), Պ· Զարեհ Սէմէրճեան, Տէր եւ Տիկին Շահան Սէմէրճեան, ինչպէս նաեւ բոլոր ընտանեկան պարագաները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր , եղբօր, քեռայրին եւ աղգականին

ԱՐՏԱՇԷՍ ՏԷՐ ԴԱՒԹԱԻՈՐԵԱՆԻ

դառնակսկիծ մահը , որ պատահեցաւ Յունուար 4ին :

Յուղարկաւորութիւնը այս երեքշաբթի ժամը 13·45ին , Փարիզի Ս· Յով – հաննէս Մկրտիչ եկեղեցին :

Մասնաւոր մահագդ դրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

ԹԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

ՅՆՈՒՆԴԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

Ս· ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ

7 Յունուար, երեքշաբթի , յիշատակ Մեռելոց : Յետ Ս· պատարագի հոգեհան– դստեան պաշտօն կը կատարուի : Սկիզբ· ժամերգութեան, ժամը 8·30ին , Ս· պա – տարագ ժամը 10ին :

Տնօրհնէք Բշ· 13 Յունուար Տօն անուա– նակոչութեան, պատարագ ժամը 10ին , յաւարտ պատարագի զպրաց դասը եւ քահանայ հայրերը մասնաւոր թափօրով պիտի առաջնորդուին եկեղեցւոյ խորհր – դարանը եւ պիտի կատարուի Տնօրհնէքի արարողութիւնը , նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Գերշ· Տէր Սերովբէ եպիսկ· Մանուկեանի :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

12 Յունուար, Կիրակի·— Տօն Անուա – նակոչութեան, Ս· պատարագ (երկսեռ երգչախումբով)10, Հոգեհանգիստ 11·45 :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Կարդացէք Ծատուր Պէրպէրեանի

ԿԱՐՄԻՐ ՓՈՔՈՐԻԿԸ

(Վէպ՝ երկունքի օրերէն)

Որուն հերոսները, իրենց յանդուգն կեցուածքով ձեզ պիտի ապրեցնեն մերթ ուրախ, մերթ տխուր, բայց յաճախ ծա – փահարելի պահ մը :

Այժմէն օրինակ մը ապահովելու համար դիմել հեղինակին՝

Z· BERBERIAN
104, Av. d'Italie, Paris 13·

կամ հայ դրավաճառներուն :

Գինն՝ 500 ֆրանք : Թղթատարի ծախ – քը ղնողին հաշուոյն :

ՊԱՐԱՆՑԻԿ – ՅԵՐԵԿՈՑԹ

Հ· Յ· Դ· Նոր Սերունդի Փարիզի «Ա – հարոնեան » խումբը կազմակերպած է պարանցիկ յերեկոյթ մը , այս Կիրակի , կէս օրէ վերջ ժամը 16ին , Ազգ· Տան մէջ, 32 Բիւ տը Թրէվիզ :

Կը հրաւիրուին ընկերները եւ համա – կիրները :

Վիէն .— Հ·Յ·Դ· Ան կոմիտէի ընկեր– ները, Ֆ· Կ· Խաչի ընկերուհիները ցա – ցակցութիւն կը յայտնեն, ընկեր ու ընկե– րուհի Նաճարեաններուն եւ զաւակներուն Մարկոս և Ալթուն, իրենց սիրելի ազգա– կան, երիտասարդ Մալխաս Մալխասեանի կսկծալի մահուան առթիւ, (23 տարե – կան), Ամերիկա :

Ֆ· ԿԱՊՈՑՑ ԽԱՋ

Պատգամաւորական ժողովին առթիւ կը խնդրուի բոլոր մասնաճիւղերէն անյա– պաղ կերդրոն ղրկել իրենց հաշուեկշիռ – ները, ամէնէն ուշը մինչեւ Յունվ· 20 , նոյնպէս պատրաստել իրենց տեղեկա – գիրները :

ՅՐԱՆՑԱՀԱՅ ԼՄԱՐԱՆ

Հերթական երեկոն , այս չորեքշաբ– թի գիշեր, ժամը 21ին, Քառէի սրահը : Թէյասեղան՝ տօնական օրերուն առթիւ : Մաեմխիկ ընտանեկան հաւաքոյթ, երգ , արտասանութիւն, զրոյց , եւայլն :

Ծախքերու մասնակցութիւն : Կը հրա – ւիրուին անդամներն ու համակիրները :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան համար չնորհակալութեամբ ստացուած են հե – տեւեալ նուէրները Պոլսոյ եւ չրջանի հայրենակիցներուն կողմէ :

Պ· Պ· Յակոբ Փէլթէքեան, Ալէքսան Ժամկոչեան, Յովհաննէս Չիլինկիրեան , Գրիգոր Սաթրճեան, Սիմոն Ագապալեան, Յովհաննէս Զաթալեան, Տիկին Նոյեմ – զար Տէմիրճեան, Պ· Պ· Գէորգ Պաամա – ճեան հինգ հազարական ֆրանք :

Յակոբ Վարդանեան երեք հազար :

Պ· Պ· Գէորգ Կիրակոսեան, Յարութիւն Գալայճեան, Գրիգոր Պօյաճեան, Տիկին Պերճուհի Մամուեան, Պ· Գրիգոր Գա– թըրճեան, Պ· Հայկազուն Զիլէմեան, Տիկին Մենուսի Քէչիչեան, Պ· Պ· Թէ – ֆարեկ Ղազարեան երկու հազարական :

Պ· Պ· Ալէքսան Տիրատուրեան, Հայ – կազուն Տիրատուրեան, Գէորգ Զանըը – եան, Աբշակ Պզտիկեան, Միհրան Մու – րատեան , Արշալոյս Ալէքսանեան, Տիկին Թագուհի Զարդարեան, Տիկիններ Բերու– դիկ Այվազեան, Զարուհի Վարդանեան , Աղնիւ Քէօլէկեան, Պ· Պ· Պաղտասար Գա – րակէօզեան, Ճանիկ Գումարճեան, Ու – կիան Հայրապետեան հազարական Ֆր· : Տիկին Ալիս Տ· Թորոսեան 500 , Ամն 500 Ֆրանք :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.—Հ· Յ· Դ· Շրջ· կոմիտէն ըն– կերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ Փա– րիզի եւ արուարձաններու բոլոր ընկեր – ները Շաբաթ (11 Յունուար) գիշեր ժա– մը 8·30ին, Պարպօթ սրճարանին վերնա– յարկը, մերթօ Կար տիւ Նօր : Զեկոյց ըն– կեր Իշխանեանի կողմէ :

ՓԱՐԻԶ Հ· Յ· Դ· Ուս· «Ռուբէն» Մի– ութեան հերթական ժողովը այս չորեք – շաբթի ժամը ճիշդ 9ին, Բեժանի վերնա – յարկը : Բոլորին ներկայութիւնը պարտա– դիր :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Յ· Դ· «Բաֆ – ֆի» եւ «Փոթորիկ» խումբերու, այս հինգշաբթի (Յունուար 9) Քաֆէ Բեժան :

Կը խօսի ընկ· ԽԱՋԻԿ ՌՇՏՈՒՆԻ :

Նիւթ՝ 1· «Հոկտեմբերեան յեղափո – խութի՞ւն թէ պետական հարուած» :

2· «Համայնավարները ի՞նչ չափով կը յարգեն խորհրդարանական օրէնքները» :

Կը հրաւիրուին Փարիզի եւ չրջանի ըն– կերները :

ԾԱԽՈՒ Ի

Սեփականատէրը կը ծախէ ուղղակի անհատին : Գեղեցիկ պետնայարկ մը բա– վի վրայ : Շատ լուսաւոր եւ օդասուն , ամբողջովին վերանորոգուած, երեք սեն– եակ, խոհանոց, բոլոր յարմարութիւն – ներով, ամէն կարելիութիւններով : Բնա– կութեան, առեւտուրի, ազատ ասպարէզի կամ արհեստի : Բիւ Սէն Ժորժի եւ Թեթ– պուշի մէջտեղ : Կը յարմարի մանաւանդ դերձակի, ատամնաբոյժի, քննիչ էքսիոնի եւն : Կանխիկ երկու միլիոն : Այցելութեան եւ մանրամասնութեանց համար դիմել Յունուար ութէն սկսեալ՝

Maître BERNARD WAHÉ, 31, Rue St-Lazare, Paris 9·
métro St-Georges, Trinité, Le Pelletier, N. D. Lorette

ժամը 14էն 19 :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ
ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ
1958ի
"ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ"

Ստանալու համար դիմել Պ· Ա· Շահպաղեանին

83, Chemin des Mazargues. Bat. 20, Et. 6
Le Grand St. Giniez, Marseille

Հակառակ ծաւալի ընդարձակման (720 մեծադիր էջեր) , գինը կը մնայ անփոփոխ — 1200 ֆրանք :

Իր մօտը կը գտնուին նաեւ 1957ի Տարեգրքէն սակաւաթիւ օրինակ ներ :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

1958ի "ԳՈՅԱՄԱՐՏ" ՕՐԱՑՈՑՑ-ԱԼՊՈՄԸ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ· Յ· Դ· ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԻ

ԸՆՏԻՐ ԹՈՒՂԹՈՎ 14 ՄԵԾԱԴԻՐ ԷՋԵՐ

Շքեղ նկարներ, մեծ մասը անտիպ : Գրական եւ պատմական նիւթերով ճոխ բովանդակութիւն

— ԳԵՂԱՋԱՐԴ ԵՒ ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԿՈՂՔ —

Բացառիկ խնամքով եւ ճաշակով պատրաստուած այս օրացոյց–ալպոմը պիտի կազմէ զարդը՝ ամէն հայ տան :

ԳԻՆ 500 ՖՐԱՆՔ

Փարիզի համար դիմել՝ LIBRAIRIE H. SAMUELIAN, 51, Rue Monsieur-le-Prince, PARIS - 6e

---

CAVES CENTRALES

ՏԱԼԱՓԻԽԲԷԵԱՆ ՈՐԴԻ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶՆԻՒ ԳԻՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ
ՈՐՈՆՑ ԿԱՐԳԻՆ՝ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ

RAKI DUZE

48, RUE PUVIS DE CHAVANNES, MARSEILLE
TÉLÉPHONE : CO 58-99

Décoration — Agencement de Magasin
ANCIENS ÉTABLISSEMENTS

J. PAICHOUX et E. THION

149, RUE NATIONALE, PARIS 13E
TÉL. : GOB. 19 52

SERRURERIE D'ART ET DE BATIMENT
Tous Travaux de Fer Forgé

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՋՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
8
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
8 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8087 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇԱՐՔԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3888

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՈՉ-ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆ ԴԱՇԻՆՔ

Ալանտեան Ուխտի փարիզեան խորհրդաժողովի նախօրեակին Խորհրդային Միութեան վարչապետ Բուլկանին դիւանա – դիտական ճարպիկ խաղ մը փորձած էր, ներկայանալով իբրեւ ախոյեան խաղա – ղութեան :

Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան 82 անդամներուն ուղղած էր նամակները՝ հրաւիրելով զանոնք, որ համերաշխու – թեամբ եւ խաղաղ միջոցներով լուծեն համաշխարհային վէճերը :

Փալէ տը Շայեոյի մէջ օրակարգի դըր – խաւոր խնդիրն էր խաղաղութեան ամրա – պնդումը : Տասնեւհինգ երկիրներու վար – չապետները, դլխաւոր նախարարներն ու դինուորական մասնագէտները մանրա – մասնօրէն քննած էին այն բոլոր կարեւոր հարցերը, որոնք հեռուէն կամ մօտէն կրնային սպառնալ խաղաղութեան :

Մէկ կողմէն որոշումներ տրուած էին Ուխտի անդամ երկիրները նորագոյն դէն – քերով, մանաւանդ հրթիռներով եւ հիւ – լէական ռումբերով սպառազինելու մա – սին, միւս կողմէ փափաք յայտնուած էր ամէն ճիգ թափել աստիճանական դինա – թափութեան չուրջ համաձայնութեան մը դալու համար, հակառակ Խորհրդային Միութեան մերժումին :

Գալով Բուլկանինի նամակին, Ալան – տեան Ուխտի դլխաւոր անդամները որո – շած էին միասեակ պատասխան տալ Յունուարի վերջերը :

Խորհրդակցութիւնները չէին վերջացած տակաւին այս կէտին չուրջ, երբ Անգլիոյ վարչապետը շարաթ դիշերուան իր յայ – տարարութիւններով՝ անակնկալի առջեւ դրաւ իր դաշնակիցները :

Մաքմիլլըն դէպի բրիտանական կայս – րութեան դանազան մասերը կատարելիք իր վեց շարաթուան ճամբորդութեան նախօրէին ա՛յնքան պատասխանատու ճառ մը խօսելով, դժգոհութիւն առաջ բերաւ ո՛չ միայն դաշնակից երկիրներու, այլ նոյնիսկ Խորհրդային Միութեան մէջ :

Անգլիոյ վարչապետը առաջարկելով ոչ – յարձակողական դաշինք մը կնքել Մոս – կուայի հետ, նպատակ ունեցած է դինա – թափութեան մասին համաձայնութեան եղր մը դտնել եւ մեղմացնել լարուած վի – ճակը արեւելքի եւ արեւմուտքի միջեւ : Այսինքն ամրապնդել խաղաղութիւնը :

Ալանտեան Ուխտի անդամներէն չա – տեր, մանաւանդ Միացեալ Նահանդները համաձայն չեն Մաքմիլլընի տեսակէտին : Անոնց կարծիքով նման դաշինք մը Ատ – լանտեան Ուխտի եւ Վարշաւայի խորհր – դային խմբակցութեան միջեւ կրնայ վը – տանդաւոր հետեւանքներ ունենալ ներկայ միջազդային կացութեան մէջ :

Ալանտեան Ուխտի անդամները որ այ – սօր պիտի պատրաստեն Բուլկանինի տալիք իրենց պատասխանները, անշուշտ նկատի պիտի առնեն Մաքմիլլընի առա – ջարկները : Կարեւորը այն է որ Խ. Միու – թիւնը դիտնայ թէ արեւմտեան երկիրնե – րը միշտ ներդաշնակ կը գործեն եւ երկ – փեղկում չկայ իրենց միջեւ :

Ընդհանուր կարծիքն ա՛յն է, որ Անգ – լիոյ վարչապետը ուղած է պարզապէս հաճելի ըլլալ Աչխատաւորական երեսփո – խաններուն, որոնք ամէն առթիւ կը պա – հանջեն աւելի մօտիկ չփումներ ունենալ Խորհրդային Միութեան հետ :

Ընկերվարական ընդդիմադիրներու դլ – խաւոր մտահոդութիւնն է խաղաղութեան պահպանումը : Անոնց կարծիքով բանակ – ցութիւնները Մոսկուայի վարիչներուն հետ՝ կրնան յանդիլ մերձեցումի մը եր – կու հակամարտ ճակատներու միջեւ :

Ու թուղթի վրայ ստորագրուելիք ոչ – յարձակողական դաշինքի մը չնորհիւ կը փրկուի խաղաղութիւնը :

Շատ պիտի սիրէինք հաւատալ :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

300.000 ՌՈՒՍ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ Կ'ԱՐՁԱԿՈՒԻՆ

Մոսկուայի ձայնասփիւռը յայտարա – րեց, թէ Խ. Միութիւնը որոշած է պակ – սեցնել իր բանակին թիւը, 300.000 հոդի արձակելով : Կառավարութեան որոշումը յայտարարուեցաւ մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին, Արտաքին փոխ – նախարար Քուզնեցովի կողմէ :

1955ի եւ 1956ի ընթացքին մէկ միլիոն 340.000 դինուոր արձակուած էր արդէն : Ուշադրաւ է այն պարագան, թէ նոր արձակուող դինուորներուն մաս կը կազ – մեն 41.000 ռուս դինուորներ՝ Արեւելեան Գերմանիայէն եւ 17.000 ուրիշներ՝ Հունդարիայէն, որոնք պիտի մեկնին Ռու – սիա :

Խորհրդային մամուլի «Թաս» գործա – կալութիւնը կը հաղորդէ, թէ այս որո – շումը արուած է Խ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդի նիստին մէջ, որ տեղի ունե – ցաւ 1957 Դեկտեմբեր21ին : Խորհրդային կառավարութիւնը այս քայլը կ'առնէ, ժողովուրդներու միջեւ վստահութեան մթնոլորտ մը ստեղծելու եւ յարաբերու – թիւնները բարելաւելու նպատակով, դի – նախափութեան չուրջ ընդհանուր համա – ձայնութիւն մը դոյացնելէ առաջ :

Խորհրդային գործակալութիւնը յոյս կը յայտնէ նաեւ, որ միւս երկիրները ալ հե – տեւին Մոսկուայի օրինակին. մասնաւո – րապէս՝ Ատլանտեան Ուխտի դլխաւոր անդամները՝ Միացեալ Նահանդները, Անգ – լիա եւ Ֆրանսա, որոնք կարեւոր թիւով դինեալ ուժեր ունին : Այս ձեւով գործնա – կան աչխատանք մը տարած պիտի ըլլան՝ սպառազինման արչաւը դադրեցնելու հա – մար :

« Թաս »ի տեղեկագիրը կ'աւելցնէ, թէ նոր դինուորներ արձակելով այդ ծախքե – րը պիտի օդտագործուին ժողովուրդին ապրուստի միջոցները բարելաւելու եւ դարկ տալու համար մշակոյթին ու ճար – տարարուեստին :

Ռուս դինուորները արձակելու այս ո – րոշումը մաս կը կազմէ Խ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդին կողմէ վերջերս հրապարակ նետուած «խաղաղութեան պաչտպանութեան » ծրագրին : Այս ա – ռիթով կը յիչուի, թէ անցեալ Դեկտեմ – բեր 21ին. իր խօսած ճառին մէջ, Խը – րուչչեւ հասկցուցած էր, թէ Խ. Միու – թիւնը դարձեալ դինուորներ պիտի արձա – կէ, ինչպէս ըրած էր նախապէս՝ երկու անդամ (1955 Մայիս եւ 1956 Մայիս) :

Ուրեմն Գերագոյն Խորհուրդի այս որո – շումը ներկայիս գործադրուելու վրայ է՝ կառավարութեան կողմէ : Զինուորներուն թիւը պակսեցնել կարելի եղած է այսօր, քանի որ բանակը մեքենականացած է եւ ունի արդիական հրթիռներ : Այս ձեւով դինուորները դոհացում պիտի տան այլ պահանջի մը.— աչխատանք : Մանաւանդ է, որ ներկայիս երկրին մէջ բանուորներու պահանջ կը զդացուի :

1955ին խորհրդային բանակը ունէր 4 միլիոն դինուոր (200 զօրաբաժին), սա – կայն ներկայիս թուական համեմատու – թեամբ աչխարհի կարեւորագոյն բանակը չի նկատուիր այլեւս : Միւս կողմէ «էա – կան» հարց մը նկատուած է Արեւելեան Գերմանիայէն եւ Հունդարիայէն ռուս դինուորները հեռացնել՝ յիչեալ երկիրնե – րու բնակչութեան վրայ ազդելու համար. թէեւ, ամէն միջոց ձեռք առնուած է, հարկ եղած պարագային որեւէ չարժում զսպելու համար :

Խ. Միութեան այս որոշումը բաղմա – թիւ արձագանգներ զտաւ ազատ աչխար – հին մէջ : Լոնտոնի համաձայն՝ ներկայիս կարելի չէ պաչտօնապէս բան մը ըսել խորհրդային դինուորներու արձակման մասին : Ռուսերը պիտի պահեն իրենց ու – ժը արեւելեան Եւրոպայի մէջ : Զինուոր – ներու թիւը պակսեցնելով՝ ուժ կուտան արդիական զէնքերուն, (հեռաւար հրթ – թիռներ, ինքնաթիռներ, եւայլն) : Միւս կողմէ, անգլիական կառավարութիւնը այս չարժումին յառաջապահը կրնայ նկատել, քանի որ անցեալ գարնան որո – շեց իր դինուորներուն կէսը արձակել : Լոնտոն կը հաստատէ նաեւ, թէ դինուոր – ներուն թիւը պակսեցնելով՝ Խ. Միու – թիւն կ'աւելցնէ իր սուզանաւերն ու օ – դային զէնքերը :

Ուշչինկիրնի բարձրաստիճան չրջա – նակները կը յայտարարեն թէ խորհրդա – յին նոր որոշումը չատ քիչ անդրադար – ձումներ կրնայ ունենալ Արեւելքի եւ Ա – րեւմուտքի ուժերը հաւասարակչռելու տեսակէտէն : Այսուհանդերձ, Ռուսերու առած քայլը ոչ մէկ փոփոխութիւն կը – նայ բերել ամերիկեան դինուորական ծը – րադրին մէջ :

Արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ այն տեսա – կէտը ունին, թէ ռուսական որոշումը մաս կը կազմէ նոր չարժումին. դասական դինուորները կ'արձակուին՝ բայց կարելի չէ մոռնալ, թէ անոնք կը փոխարինուին հիւլէական զէնքերով եւ հրթիռներով :

Ընդհանուր առմամբ, խորհրդային դին – ուորներու արձակման որոշումը կը բա – ցատրուի այն իմաստով, թէ Ռուսիա ներ – կայիս բանուորներու պէտք ունի եւ նկա – տելով որ արդիական զէնքեր պատրաս – տած է, կրնայ զեղչել իր բանակին թիւը ու զարկ տալ տնտեսական աչխա – տանքներուն :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՅ Նախագահ Սոքարնօ առ – ջի օր հասաւ կալկաթա ուրկէ անցաւ Նոր Տելհի. Հնդկաստանի Վարչապետ Նեհրու անձամբ օդակայան գացած էր դիմաւորելու համար իր հիւրը :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ծերակուտական մէկ պատ – ուիրակութիւնը մեկնեցաւ Մոսկուա՝ Գերագոյն Խորհուրդին հրաւէրով, չա – րաթ մը Խ. Միութեան մէջ մնալու հա – մար :

ԹՈՒՐՔԻԱ հերքեց այն լուրերը, որոնց համաձայն Իսրայէլի պիտի ծախէր ամե – րիկեան զէնքեր : Ցորդանանի թուրք դես – պանը այս ուղղութեամբ յայտարարեց, թէ ո՛չ մէկ համաձայնութիւն կար՝ Իս – րայէլի զէնք ծախելու համար. իսկ ինչ կը վերաբերի Պաղեստինի, ըսաւ Թուրք դեսպանը, կը փափաքինք որ այս հարցը չուտով լուծուի՝ համաձայն արաբական տեսակէտին :

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆՆ ու Եւրոպայի իր ար – բանեակները 15 տարուան ծրագիր մը պատրաստած են՝ համադործակցութեան համար : Ծրագիրը կը նախատեսէ 1960 – 1975ի ժամանակաչրջանը : Առաջին տա – րով, իւրաքանչիւր երկիր պիտի ներկա – յացնէ նաեւ իր տեսակէտն ու ծրագիրը :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ բնակչութեան թիւը 434700 հոդիով աւելցած է 1957ի սկիզբէն ի վեր : Ժողովուրդին ընդհանուր թիւն է՝ 44 մի – լիոն 288.700 : Համեմատաբար, կիներու թիւը մէկ միլիոն 364 հազար աւելի է այր մարդերէն :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ընկերվա – րական կուսակցութեան նախագահ Օլըն – հաուըր Փարիզ պիտի դայ, մասնակցելու համար Ընկերվար – Միջազդային դինա – թափութեան աչխատանքին :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ առեւտրական մէկ յանձ – նախումբը առջի օր հասաւ Թունուզ : Երկու երկիրներու ներկայացուցիչները խորհրդակցութիւններ պիտի ունենան ա – ռեւտրական համաձայնագիր մը ստորա – գրելու համար :

ԺԱՆ ԼՈՒԻ ՊԱՌՈՅԻ եւ Մատլէն Ռընո – յի թատերախումբը այս տարի Եուկոսլա – ւիա պիտի երթայ, չարք մը ներկայա – ցումներ տալու համար : Եուկոսլաւիոյ մչակութային յարաբերութիւններ կա – տարելու կոչուած յանձնախումբը ներկա – յիս խորհրդակցութիւններ կը կատարէ թատերախումբին հետ, որ կեդրոնական ու արեւելեան Եւրոպայի մէջ չրջապտոյտ մը պիտի կատարէ :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ նախկին վարչապետ Իմ – րէ Նակի եւ զօրավար Մալէթեր, որ դե – կավարն էր 1956ի Փեչտայի ապստամբու – թեան, մօտ տասնչն պիտի դատուին :

ԵԻՐՈՊԱՑԻ վեց երկիրներու Արտաքին նախարարները, որ Փարիզի մէջ ժողով մը կը դումարեն Միացեալ Եւրոպայի մայրաքաղաքին չուրջ տակաւին չեն կա – րողացած համաձայնիլ : Կրնայ ըլլալ որ Լիւքսէմպուրկը որոշուի առժամեայ մայ – րաքաղաք :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԱԿԱՆԱՒՈՐ ՀԱՅՑԱԳԷՏԸ

ՄՄԲ.— Ստ. Մալխասեանցի ծննդեան հարիւրամեակին եւ մահուան տասնամեակին առիթով, Ս. Յարութիւնեան շահեկան յօդուած մը գրած է «*Սով. Հայաստան*» ամսագրին մէջ. ստորեւ՝ գլխաւոր մասերը :

Հայագէտներու փաղանգին կարկառուն ներկայացուցիչներէն մէկն է Ստ. Մալխասեանց :

Ծնած՝ 1857ին, Ախալցխայի մէջ, տարրական կրթութիւնը ստացած է տեղւոյն ուսումնարաններուն մէջ : Աղհետաւոր ընտանիքի զաւակ էր : 1874ին կ'ընդունուի ուի էջմիածնի ճեմարանը, զոր կ'աւարտէ 1878ին : Բարձրագոյն կրթութիւնը ստացած է Պետերբուրկի համալսարանին մէջ, ուրկէ չրջանաւարտ եղած է 1889ին :

Մեծ ու բազմազան է իր նախասիրու – թեանց ասպարէզը, սակայն գիտական իր ժառանգութեան մէջ կարեւորը լեզուա – բանական աշխատանքներն են եւ բանա – սիրական ուսումնասիրութիւնները :

Բանասիրական հետազօտութեանց ըս – կըսած է 80ական թուականներու կիսուն : Սկիզբէն իսկ ուշադրութիւնը գրաւած են մեր դասական գրողները, յատկապէս պատմիչները, որ յետագային դարձան իր գիտական նախասիրութեանց մշտական առարկան : 1885 – 86ին, Կ. Եղեանի հետ պատրաստած ու հրատարակած է Ստ. Տարոնեցիի (Ասողիկ) «Պատմութիւն տիեզերական » եւ «Պատմութիւն Ղեւոնդա Մեծի վարդապետի Հայոց » գրական – պատմական նշանաւոր գործերը :

1904ին Գ. Տէր Մկրտիչեանի հետ կը կազմէ եւ հրատարակութեան կը յանձնէ Ղազար Փարպեցիի «Թուղթն» ու «Պատմութիւն Հայոցը» :

Իր խորհուրդներով ու ցուցմունքներով մասնակցած է մեր միւս բանասէրներու աշխատանքին :

Ստ. Մալխասեանցի բանասիրական հետաքրքրութեանց նիւթ ծառայած են գլխաւոր այն հարցերը՝ որ լուրջ վիճաբանութիւններու եւ տարակարծութեանց դուռ են բացած : Նման հարցեր են, օրինակ՝ Խորենացի եւ իր ժամանակաշրջանին հարցը. ծանօթ է, որ այս խնդրին շուրջ անցեալ դարու վերջաւորութեան եւրոպացի եւ հայ գիտնականները այն սխալ կարծիքը ունէին, թէ Խորենացի ո՛չ թէ Ե. Դարուն, այլ՝ աւելի ուշ (Զ. – Թ.) ապրած է եւ իր պատմութիւնը ծաղկաքաղ մըն է նախորդ պատմիչներու գործերէն. հետեւաբար՝ պատմական վաւերականութիւն չունին :

Այս տեսակէտին դէմ եղան մեր բանասէրները, որոնց կարգին՝ Ստ. Մալխասեանց : Տակաւին 1892ին չարք մը համոզիչ յօդուածներու մէջ, փաստերով հիւրքեց այն տեսակէտը, թէ Խորենացին ապրած է Զ. դարուն : Երթը տարի վերջ « Սեբեոսի պատմութիւնը եւ Մովսէս Խորենացի » հետազօտութեամբ մը Մալխասեանց կ'ապացուցանէ թէ Խորենացի Ե. դարու պատմիչ է, իսկ Սեբեոս ապրած էր Շրդ դարուն եւ օգտուած՝ Խորենացիէն, իբրեւ «ճշմարիտ եւ հաւաստի մատենագիր» :

1940ին Մալխասեանց հրատարակեց նաեւ «Խորենացու առեղծուածի չուրջ » մենագրութիւնը, ժխտելով Հայր Ակինեանի այն տեսակէտը՝ որ Մովսէս Խորենացի անունով պատմիչ գոյութիւն չունի : Նոյն գործին մէջ կը հերքէ նաեւ Ց. Մանանտեանի այն կարծիքը՝ թէ Խորենացի իններորդ դարու պատմիչ է : Խորենացին ապրած ու ստեղծագործած է Ե. դարուն :

« Ուսումնասիրութիւն Փաւստոս Բիւզանդի պատմութեան» գործին մէջ ալ, նմանապէս կը հերքէ այն կարծիքը՝ թէ Փաւստոս յոյն էր եւ Հայերու հանդէպ ատելութեամբ լեցուած. հիմնուելով Փաւստոսի գրքին վրայ, Ստ. Մալխասեանց փաստեց թէ հայ հեղինակ մըն է ան, եւ այն ալ՝ հայրենասէր, հայասէր հայ : Մալխասեանց իր արժանաւոր տեղը ունի նաեւ մեր լեզուաբանութեան պատմութեան մէջ : Մասնաւոր կարեւորութիւն մը կը ներկայացնեն գրաբար լեզուին նուիրուած իր աշխատութիւններէն՝ « Գրաբարի համաձայնութիւնը » եւ « Հոլովումը, խոնարհումը եւ նախդիրները գրաբարում » ուսումնասիրութիւնները :

Այսուհանդերձ, Մալխասեանցի գլուխգործոցն է « Հայերէնի բացատրական բառարան»ը, որ լոյս տեսաւ 1944ին : Քառասնամեայ այս սորջը 13 տարուան յամառ աշխատանքի արդիւնք է : Ցարդ հրատարակուած բացատրական բառարաններուն մէջ ամէնէն կատարեալը Մալխասեանցին գործն է, որ կ'ընդգրկէ 120 հազար բառ : Այս գործը ունի նաեւ բանասիրական արժէք : Տասը տարուան ընթացքին այս բառարանը արժանացաւ երկու տպագրութեան, առաջինը՝ Երեւան, երկրորդը՝ Պէյրութ (Լիբանան) :

Գիտուն մը ըլլալով հանդերձ, Մալխասեանց մանկավարժ էր միաժամանակ եւ մօտ չորս տասնամեակներ անխոնջ կոխով դասաւանդած է հայկական մի – նակարգ դպրոցներու մէջ :

ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՄԸ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ

Նախագահ Այզընհաուըրի վերջին ան – հանգստութիւնները պատճառ դարձան, որ ամերիկեան հանրային կարծիքը գործնական գետնի վրայ հետաքրքրուի, թէ ի՞նչ միջոցներ պէտք է ձեռք առնել երբ նախագահ մը այլեւս ի վիճակի չըլլար իրեն վստահուած պաշտօնին գլուխը մընալու : Ամերիկեան թերթերը կը շարունակեն իրաւասու զանազան անձերու կարծիքները հրատարակել այս հարցին շուրջ : Մ. Նահանգներու սահմանադրական օրէնքներու մեծագոյն մասնագէտ – ներէն մին, Արթըր Սուտըրլէնտ, որ Արդարութեան նախարար եղած է եւ 1950ին ի վեր Հարվարտ համալսարանին օրէնսգիտութեան դասախօսն է, հետեւեալ յօդուածը ստորագրած է Նիւ Եորք Հերալտի մէջ :

Մամուլի մէջ հրատարակուած տեղեկութեանց համաձայն, նախագահ Այզընհաուըր կը պահանջէ որ Քոնկրէսը որոշ կերպով ճշդէ, թէ ի՞նչ միջոցներ ձեռք պէտք է առնուին, երբ Մ. Նահանգներու նախագահ մը ֆիզիքապէս անկարող ըլլայ իրեն վստահուած պաշտօնին գլուխը մնալու : Այս հարցը, որ երկար տեւնէ ի վեր գոյութիւն ունի, պէտք է ճշդուի աւելի չուտ իր մանրամասնութեանց, քան թէ խորքին մէջ :

Ահա թէ ինչ կ'ըսէ ամերիկեան Սահմանադրութիւնը այս մասին.

« Երբ Նախագահ մը հեռացուի իր պաշտօնէն, կամ երբ մեռնի, հրաժարի, կամ երբ անկարող ըլլայ վերոյիշեալ պաշտօնին պարտաղրած պարտականութիւնները կատարելու, պաշտօնը կը փոխանցուի փոխ – նախագահին. իսկ թէ՛ նախագահին եւ թէ՛ փոխ – նախագահին պաշտօնազրկման, մահուան, հրաժարումին կամ անկարողութեան պարագային, Քոնկրէսը, ըստ օրինի, կընայ նախագահութեան պաշտօնին համար նշանակել մէկը, որ այդ պաշտօնին գլուխը կը մընայ մինչեւ որ բուն նախագահը կարենայ կրկին ձեռք առնել իր պարտականութիւնները, կամ մինչեւ որ նոր նախագահ մը ընտրուի » :

Որեւէ օրէնսդէտ կընայ տեսնել այս օրէնքին յառաջացուցած դժուարութիւնները : Զարմանալի չէ բնաւ, որ ամերիկեան Սահմանադրութիւնը կերտող մեծ մարդիկը կարգ մը յօդուածներ այսպէս անորոշ վիճակի մէջ ձգած ըլլան : Արդարեւ, այս յօդուածէն այնպէս կարելի է հետեւցնել, որ եթէ փոխ – նախագահը նոյնիսկ մէկ օրուան համար փոխարինէ նախագահը, մինչեւ ընտրական չրջանին վախճանը նախագահ կը մնայ. մինչդեռ շատ աւելի բնական է մտածել, որ ժողովուրդին կողմէ ընտրուած նախագահը իր պաշտօնին գլուխը պէտք է վերադառնայ անմիջապէս որ կարող ըլլայ իր պարտականութիւնները վերստանձնելու :

Սակայն ի՞նչպէս որոշել նախագահականն անկարողութիւնը : Այս հարցը սեղանի վրայ դրուած է 1787էն ի վեր : Երբ Քոնկրէսը Սահմանադրութեան զննական յօդուածները կը քննէր 1787 Օգոստոս 27ի նիստին մէջ, Ծերակուտական մը նշմարել տուաւ, որ հարցը չատ անորոշ կերպով սահմանուած էր. «Ի՞նչ պէտք է հասկնալ անկարողութիւն ըսելով, եւ ո՞վ պիտի որոշէ թէ նախագահը անկարող է իր պաշտօնին գլուխը մնալու» : Այս հարցին պատասխանը մինչեւ այսօր տրուած չէ : Եւ այդ պատասխանին անհրաժեշտութիւնը դօրաւոր կերպով ղգացուեցաւ նախագահ Կարֆիլտի մահուան նախօրեակին եւ նախագահ Ուիլսընի երկարատեւ հիւանդութեան ժամանակ :

Կարֆիլտ մահափորձի ենթարկուեցաւ 1881 Յուլիս 2ին. ստացած վէրքերուն հետեւանքով, հոգին աւանդեց նոյն տարուան Սեպտեմբեր 19ին : Այս ամիսներուն ընթացքին միայն մէկ թուղթ կրցած էր ստորագրել : Այդ ժամանակ, Մ. Նահանգներու նախագահի մը պարտականութիւնները նուազ կենսական էին, քան ինչ որ են այսօր. երկիրը մտահոգուած էր իր նախագահին առողջութեան համար, բայց ոչ վտանգուած՝ իրերու կացութեան պատճառով : Կացութիւնը համեմատաբար շատ աւելի լուրջ էր Ուիլսընի երկար հիւանդութեան ժամանակ .— Ուիլսըն կաթուած ինկեցաւ 1919 Սեպտեմբեր 26ին. վեց չաբաթ պառկած մնաց եւ մինչեւ 1920 Ապրիլ 13ը կառավարական ոչ մէկ նիստի կրցաւ մասնակցիլ : Արտաքին նախարարը, Լէնսինկ, կառավարած էր ժողովները հրաւիրեց իր նախաձեռնութեամբ եւ կ'ըսուի թէ Լէնսինկի հրաժարումին պատճառը Ուիլսընի յայտնած դժգոհութիւնն է ցոյց տրուած այս նախաձեռնութեան համար :

Նախագահ Այզընհաուըրի անհանգստութիւններէն ոչ մէկը այսպիսի լուրջ կացութիւններ ստեղծեց. սակայն, թէ՛ նախագահը, եւ թէ՛ Քոնկրէսի աչքառու անդամներէն չատերը կ'ընդունին թէ Սահմանադրութեան այս կէտին մանրա – մասնութիւնները ճշդելու ժամանակը եկած է :

Այս նպատակով ընտրուած մասնաւոր յանձնախումբը բազմաթիւ լուծումներ առաջարկեց 1956 Ապրիլին : Հաւանական բոլոր պարագաները, նոյնիսկ ապագայ նախագահի մը մտային խանգարումի պարագան, մտածանչուած էին : Այս վերջին պարագան ցարդ ներկայացած չէ բնաւ, բայց անհրաժեշտ է որ այժմ լուծուի, որովհետեւ երբ հարցը ներկայացայ, Սահմանադրութիւնն ու Քոնկրէսը անկարող պիտի ըլլան կացութեան առաջն առնելու : Արդարեւ, ըստ Սահմանադրութեան, նախագահը պաշտօնանկ կ'ըլլայ մէյն այն պարագային, երբ կը փաստուի թէ «Դաւաճանած է, կաշառք ստացած է, եւ այլ ոճիրներ ու ծանր յանցանքներ գործած է» : Ֆիզիքական կամ մտային անկարողութեան մասին որ եւ է յիշատակութիւն չկայ : Սահմանադրութեան այս կէտին ամբողջացումը անհրաժեշտութիւն է :

Առաջարկուած լուծումներէն առաջինը այն է, որ Քոնկրէսը որոշէ թէ նախագահը, առողջական պատճառներով, անկարող է իր պաշտօնը չարունակելու : Բայց, այս պարագային, Քոնկրէսը կընայ իր իրաւունքը չարաչար գործածել՝ նախագահին հետ լուրջ անհամաձայնութեան մը պարագային :

Երկրորդ լուծումը այն է, որ կառավարութեան անդամները որոշեն թէ նախագահը այլեւս ի վիճակի չէ իր պաշտօնին գլուխը մնալու : Բայց

«ՅԱՌԱՋԻՆ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻՆ» (98)

ԿՅՈՒՆՔԻ

№.

ՀԱՅԿ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

Ա. Ա. Ա.

ՓԵՇՏԱՅԻ ամերիկեան դեսպանատան մէջ գտնուած է խորհրդային ձայնագիրը մեքենայ մը. կը կարծուի թէ մեքենան այնտեղ գետեղուած էր ռուսական բանակը Հունգարիայէն հեռացնելու համար Միկոյեանի եւ Նակիի խօսակցութիւնը արձանագրելու նպատակով :

ԻՍՐԱՅԷԼԻ նախկին վարչապետ Պէն Կուրիոնկազմեց նոր կառավարութիւնը,— որ չատ քիչ փոփոխութիւն ունի նախորդին վրայ, — եւ ներկայացուց խորհրդարանին :

ՀԱՄՊՈՒՐԿի մօտերը ֆրանսական բեռնատար նաւ մը փոթորիկի բռնուած է եւ ընկղմելու վտանգին ենթարկուած : Հոլանտական նաւ մը օգնութեան դնաց :

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջ հովը կը փչէ ժամական 90 քիլոմեթր արագութեամբ : Փարիզի մէջ փոթորիկը թոցուց տան մը առաստաղը : Ելեկտրական դիծեր խանգարուեցան՝ Քլէրմոն – Ֆէրրանի մէջ : Ալպ – եանները մէջ կը ձիւնէ – չարունակ : Նոր անձրեւներ ու փոթորիկ կը նախատեսուի :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

ՏԷր եւ Տիկին Արմենակ Տէր Դաւթեան իրենց եղբօր՝ ԱՐՏԱՇԷՍ ՏԷՐ ԴԱՒԹԵԱՆի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հինգ հազար ֆր. կը նուիրեն Մշակոյթի Տան՝ Շաւարշ Մխաքեան սրահին, երկու հազար ֆր. Աղքատախը – նամին, Տէր եւ Տիկին Փիրայր Տէր Դաւթեան իրենց հօրեղբօր մահուան առիթով փոխան ծաղկեպսակի երեք հազար ֆր. կը նուիրեն Ֆ. Կ. Խաչի օգափոխութեան կայանին :

Ստանալ «Յառաջ»էն :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Աստղիկ Ֆորթունաթօ եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, Յունուար 12ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ԱՐՇԱԿ ՖՈՐԹՈՒՆԱԹՕՅԻ

մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ Շիլմանեան ընտանիքին ննջեցեալ յիշատակին :

Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշատակը յարգողները :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մօտ երեք ամիսէ ի վերջ Պրէվանի հիւանդանոցն եմ : Ֆրանսական Ս. Ծնունդի առթիւ Ալֆորվիլի՝ կապ. Խաչի յարգելի տիկիններուն այցի եկան եւ մխիթարեցին զիս, որոնց պարտք կը զգամ յայտնել իմ անկեղծ շնորհակալութիւնները :

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕԶԱՆԵԱՆ
(Շապին – Գարահիսարցի)

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սեբաստիոյ Մուրատ Ուսումնասիրացը ցաւակցութիւն կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Ե. Գրիգորեանի իրենց մօր՝ Տիկին Քէօսէեանի մահուան առթիւ :

« ԶԱՐԵՆՑԻ ՕՐ »

Հրապարակային Գրական բանախօսութիւն, կազմակերպութեամբ Լիոնի Նորակազմ «Հայ Մշակութային Միութեան» :

Այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Գ. Թաղապետարանի չքեղ սրահին մէջ, (211 րիւ Տիւկէֆլէն) :

Կը բանախօսէ Պ. Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Նիւթ ունենալով՝ եղիշէ Զարենցի կեանքն ու գրական գործունէութիւնը :

Պիտի ըլլան նաեւ արտասանութիւններ : Գեղարուեստական բաժին :

Մուտքը ազատ է :

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Հայկական ծերանոցներուն համար կը փնտռուի՝

1) Վկայեալ հիւանդապահուհի մը :

2) Լէնճէր մը :

Բնակարան եւ սնունդ ապահովուած են :

Դիմել Աղքատախնամի գրասենեակը 32 րիւ տը Թրէվիզ, Փարիզ (9) :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1ԷՆ Ի ՎԵՐ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ Է՝ 3500 ՖՐԱՆՔ,

ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 1900

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ՝ 4000

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Տէր եւ Տիկին Եղուարդ Գրիգորեան ի – րենց մօր ՏԻԿԻՆ ՔԷՕՍԷԵԱՆի մահուան առթիւ հետեւեալ նուէրները կ'ընեն .— Կապոյտ Խաչի կայանին երկու հազար ֆրանք, «Յառաջ»ի բարգաւաճման 1500, «Հայ – Բոյժ»ին հազար, Մշակոյթի տան հազար :

Ստանալ «Յառաջ»էն :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. «Րաֆֆի» եւ «Փոթորիկ» խումբերու, այս հինգշաբթի (Յունուար 9) Քաֆէ Րէժան :

Կը խօսի ընկ. ՄԱՋԻԿ ՌՇՏՈՒՆԻ :

Նիւթ՝ 1. «Հոկտեմբերեան յեղափոխութի՞ւն թէ պետական հարուած» :

2. «Համայնավարները ի՞նչ չափով կը յարգեն խորհրդարանական օրէնքները » :

Կը հրաւիրուին փարիզի եւ շրջանի ընկերները :

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Պուլ. Օտտոյի կապ. Խաչի դպրոցի տօնածառը այս կիրակի Ս. Ցակոբ եկեղեցիին մէջ :

Հաճելի անակնկալներ, կաղանդի նը – ւէրներու բաշխում :

Կը հրաւիրուին ծնողքները :

ԹԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ

7 Յունուար, երեքշաբթի, յիշատակ Մեռելոց : Ցետ Ս. պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն կը կատարուի : Սկիզբ. ժամերգութեան, ժամը 8·30ին, Ս. պատարագ ժամը 10ին :

Տնօրհնէք Բշ. 13 Յունուար Տօն անուանակոչութեան, պատարագ ժամը 10ին, յաւարտ պատարագի դպրաց դասը եւ քահանայ հայրերը մասնաւոր թափօրով պիտի առաջնորդուին եկեղեցւոյ խորհրդարանը եւ պիտի կատարուի Տնօրհնէքի արարողութիւնը, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Գերշ. Տէր Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

12 Յունուար, կիրակի.— Տօն Անուանակոչութեան, Ս. պատարագ (երկսեռ երգչախումբով)10, Հոգեհանգիստ 11·45 :

ՊՈՄՈՆ, Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

12 Յունուար, կիրակի Տօն Անուանակոչութեան Տեառն, Սկիզբ առաւօտեան արարողութեանց ժամը ութին, Ս. պատարագ ժամը տասնին :

19 Յունուար, կիրակի, Սկիզբ առաւօտեան ժամերգութեանց ժամը 8·30ին, Ս. Պատարագ ժամը տասնին :

Հանդիսաւոր հոգեհանգիստ՝ Զամպաքճեան, Գուլումճեան, Օհանեան եւ Պալթաեան զերդաստանաց հին եւ նոր նըն – ջեցելոց, ըստ կտակի հանդուցեալ Տիկին Վալանթին կարապետ Զամպաքճեանի ժամը 11·45ին :

ԿՈՒԶՈՒԻ

Հայ կին մը որ օրուան ընթացքին ընկերանայ տիկնոջ մը, ի հարկին, բնակութեան դիւրութեամբ : Դիմել նամակով կամ անձամբ Տիկին Նորիկեանի, 145 րիւ տէ Մէօնիէ, Պանիէօ :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պ. Արտաւազդ Պօղոսեան կը փնտռէ իր եղբայրը Գնուն Պօղոսեան, հօրը անունը Մուշեղ, մօրը անունը Գառուշ, ծնած է Լենինականի չրջանը Հաճի Նազար գիւղը 1912ին : Եղբայրներուն անունը, Սամսոն (որ մեռած է) եւ Արտաւազդ : Կը կարծուի Ամերիկա ըլլալ : Տեղեկացնել՝

M. Arakélian, 7 Rue Chaumont, Paris 19,

կը խնդրուի «Հայրենիք»էն արտատպել :

ՊԱՐԱՆՅԻԿ – ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի «Ա – հարոնեան » խումբը կազմակերպած է պարահանդէս յերեկոյթ մը, այս Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 16ին, Ազգ. Տան մէջ, 32 Րիւ տը Թրէվիզ :

Կը հրաւիրուին ընկերները եւ համակիրները :

ՎԻԵՆ.— Հ.Ց.Դ. Անի կոմիտէի ընկերները, Ֆ. Կ. Խաչի ընկերուհիները յաջակցութիւն կը յայտնեն, ընկեր ու ընկերուհի Նահապետեաններուն եւ զաւակներուն Մարկոս և Ալթուն, իրենց սիրելի աղգական, երիտասարդ Մալխաս Մալխասեանի կսկծալի մահուան առթիւ, (23 տարեկան), Ամերիկա :

Ֆ. ԿԱՊՈՑՑ ԽԱՋ

Պատգամաւորական ժողովին առիթով կը խնդրուի բոլոր մասնաճիւղերէն անյապաղ կեդրոն զրկել իրենց հաշուեկշիռ – ները, ամէնէն ուշը մինչեւ Յունվ. 20, նոյնպէս պատրաստել իրենց տեղեկա – գիրները :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական երեկոն, այս չորեքշաբթի գիշեր, ժամը 21ին, Քատէի սրահը : Թէյասեղան՝ տօնական օրերուն առիթ : Մտերմիկ ընտանեկան հաւաքոյթ, երգ, արտասանութիւն, զրոյց, եւայլն :

Ծախքերու մասնակցութիւն : Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները :

ՁԱՅՆԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ

Եւ մկրտութիւն Ջրոյ ի Սէնթ Էթիէն տիւ Մոն, Ֆրանսական եկեղեցին, Յունուար 12, կիրակի, ժամը 10·30ին : Պիտի մատուցանէ Գերպ. Հ. Կ. Ծ. Վ. Ամատունի : Փարիզ (5), Փլաս տը Փանթէոն, մեթրօ՝ կարդինալ Լըմուան կամ Մոնժ :

Ժողովրդ. Ս. Խաչ եկեղեցւոյ

ՊՈՆՒՆԴ

Տէր եւ Տիկին Պօղոս եւ Սօնա Պատարօֆ ուրախութեամբ կը ծանուցանեն իրենց անդրանիկ մանչուն

ՏԻՐԱՆ – ՔԼՈՏ – ՎԱՆԻԱՑԻ

ծնունդը :

1958, Յունուար 5 Սէն Պրիս

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.—Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ արուարձաններու բոլոր ընկերները Շաբաթ (11 Յունուար) դիշեր ժամը 8·30ին, Պարպօթ սրճարանին վերնայարկը, մեթրօ կար տիւ Նօր : Զեկոյց կընկեր Իշխանեանի կողմէ :

ՓԱՐԻԶ Հ. Ց. Դ. Ուս. «Ռուբէն» Մուրեան հերթական ժողովը այս չորեքշաբթի ժամը ճիշդ 9ին, Րեժանի վերնայարկը : Բոլորին ներկայութիւնը պարտաւորիչ :

Ֆ. Կ. ԽԱՋի Պանէվօ – Քաշանի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ ժամը հինգին, ընկ. Փափազեանի բնակարանը : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ
ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ
1958ի

"ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳՐՔԸ"

Ստանալու համար դիմել Պ. Ա. Շահպազեանին

83, Chemin des Mazargues. Bat. 20, Et. 6
Le Grand St. Giniez, Marseille

Հակառակ ծաւալի ընդարձակման (720 մեծադիր էջեր), գինը կը մնայ անփոփոխ — 1200 ֆրանք :

Իր մօտը կը գտնուին նաեւ 1957ի Տարեգրքէն սակաւաթիւ օրինակներ :

ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐՔԵՐ՝
— ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ —

ՃՈՒՏ ՄԹԵՐՔ ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՔԵՐՈՒՄ՝ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

——— ԿՐ ԳՆԷ ԵՒ ԿՐ ՓՈԽԱՆԱԿԷ ՀԱՅԵՐԷՆ ԳՐՔԵՐ ———

LIBRAIRIE H. SAMUELIAN

51, RUE MONSIEUR-LE-PRINCE - TÉL. : DAN. 88-65

C. C. Postal : Paris 1278-35

ՊԱՏՐԱՍՏ ՈՒՆԻՆՔ



ՀԱՅԵՐԷՆ ԴՐԱՄԵՔԵՆԱՆ օգտակար է մեր սեփական – չելի լեզուին պահպանման համար :

Նաեւ ձեր գրութիւնները դիւրաւ կը կարդացուին եւ սխալ չեն հասկցուիր :

Դիմել՝ ԱՐՄԵՆԱԿ Գ. ՄՈՒՐՕԵԱՆԻ.

Mr. A. V. MOOROIAN 2, Fox Terrace,
Cliffside Park, N. J. U. S. A.

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՐԵՑԷՔ

ՊՈՍՓՈՐ

ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ ՀԷՎՎԱՆ ԵՒ ԼՈՒՔՈՒՐ

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ՁԱՓՈՎ ԳՈԼ (ֆալորի)

Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն

——— որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ ———

ՊՈՍՓՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑԷ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

2, Rue Louis Astoin - Marseille

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

JEUDI 9 JANVIER 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8088 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3889

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀՐԹԻՒՌԵԱՆ ԴԱՐ

Ո՛չ մէկ առեն պիտութիւնը ա՛յնքան հսկայ նուաճումներ արձանագրած էր, որքան վերջին տարիներու ընթացքին :

Մարդկային միտքը դարուս սկիզբէն ի վեր այլազան դիւտեր ըրած էր, մէկը միւսէն զերազանց ու օգտակար, ահագին յեղաշրջում առաջ բերելով պիտութեան եւ ճարտարարուեստի զանազան ճիւղե – րուն մէջ :

Մարդոց ապրուստի մակարդակը աս – տիճանաբար բարձրացած էր շնորհիւ այդ դիւտերուն ու կեանքի աւելի հանգստա – ւէտ պայմաններ ստեղծուած :

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմը նոր դիւտերու պատճառ դարձաւ, ո՛չ թէ մարդս երջանկացնելու համար, այլ քիչ ծախքով չատ մարդ սպաննելու նպատա – կով :

Հիթլէր Մեծն Բրիտանիան հիմնայատակ քանդելու իր դիւային ծրագիրը չկրցաւ յաղողցնել օդանաւերու միջոցաւ, որոնք վերջին առեններ սկսեր էին ճանճերու պէս գետին տապալիլ :

Գերման ստեղծագործ միտքը հնարեց ծանօթ հրթիռները, որոնք առանց մարդ – կային զոհողութեան, հեռուէն կ'արձակ – ուէին Անգլիոյ վրայ՝ ահուսարսափի մատնելով մայրաքաղաքի եւ մեծ քաղաք – ներու անդէն բնակիչները, քարուքանդ ը – նելով ամէն բան :

Այդ «զաղանի զէնքը» չկրցաւ յաղթա – նակ ապահովել զինուորապաշտ Գերմա – նիոյ : Շատ չանցած ամերիկեան հիւլէա – կան ռումբը վերջ պիտի տար ահաւոր սպանդին, որ հինգուկէս տարուան ըն – թացքին տասնեակ միլիոնաւոր զոհեր պի – տի խլէր եւ բազմահազար չէն քաղաքներ ու աւաններ աւերակի պիտի վերածէր :

Բացուած էր նոր դարաշրջան մը, զոր կարելի է անուանել «հրթիռեան դար» :

Հիւլէական ռումբի կատարելագործու – մէն վերջ ջրածին ռումբը եկաւ ստուերի մէջ ձգել զայն :

Իսկ 1957ի վերջին եռամսեան ապշու – թեան մատնեց գիտական աշխարհը յայտ – նութիւնովը արուեստական արբանեակ – ներու, որոնք կոչուեցան «մանրանկար լուսին», ի վերջոյ նուիրագործուելու հա – մար Սպուտնիկ անունով :

Առաջին Սպուտնիկը՝ 83 քիլօ ծանրու – թեամբ՝ անջրպետին մէջ նետուած էր Հոկտեմբեր չորսին : Դեկտեմբեր 31ին անիկա 1348 անգամ աշխարհի շրջանը կատարած էր՝ կտրելով 66·800·000 քի – լոմեթր ճամբայ :

Այս առաջին արբանեակը իր պարա – կանութիւնը վերջացուցած ըլլալով՝ քանի մը օր առաջ տարրալուծուած է եթերին մէջ՝ երկիր չհասած :

Երկրորդ Սպուտնիկը՝ 508 քիլօ ծան – րութեամբ, հետն ունենալով լայֆա կամ ֆրիզէք կոչուած շունը, դէպի երկինք սլացաւ առաջինէն ամիս մը վերջ՝ Նո – յեմբեր երեքին, ու դեռ կը շարունակէ թաւալիլ երկրադունտիս չուրջ :

Մինչ կը հաստատուէր առաջին ԸՍ – պուտնիկին բնական վախճանը, ուրիշ ա – ւելի դղրդագին լուր մը՝ ապշութեան կը մատնէր դարձեալ գիտական աշխարհը :

Հրթիռ մը յաղողած էր մինչեւ երեք հարիւր քիլոմեթր բարձրութեան հաս – ցընել մարդկային արարած մը եւ զայն կրկին երկիր բերել՝ շնորհիւ մեռազեայ անկարգելներու :

Այս նոր յաղող փորձը կուգայ անգամ մը եւս հաստատել խորհրդային մասնա – գէտներու կատարած նուաճումները գի – տական մարզին մէջ :

Խորհրդային գիտնականները գաղր են ուժի նոր աղբիւր մը, բոլորովին անծա – նօթ, որ կոչուած է մեծ յեղաշրջում ա – ռաջ բերելու ճարտարարուեստի զանազան ճիւղերուն մէջ :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԵՒՐՈՊԱ

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ ՎԵՐՋԱՑԱԻ

Ինչպէս գրած էինք, Միացեալ Եւրո – պայի վեց երկիրներուն Արտաքին նախա – րարները հաւաքուած էին Փարիզի մէջ, զանազան կազմակերպութեանց նախա – գահները ընտրելու եւ մայրաքաղաք մը որոշելու համար :

Սուր վիճաբանութիւններ ծագեցան նա – խարարներուն միջեւ՝ մայրաքաղաքին ընտրութեան առիթով : Ոչ ոք հրաժարե – ցաւ իր տեսակէտէն : Վերջապէս, կարելի չեղաւ Եւրոպայի մայրաքաղաքը որոշել եւ այս հարցը յետաձգուեցաւ :

Արտաքին նախարարաց այս ժողովին արդիւնքը, սակայն, մեծ խանդավառու – թեամբ դիմաւորուեցաւ տեղական մա – մուլին կողմէ :

Նշանակուեցան Եւրոպական կարեւոր – դոյն կազմակերպութեանց նախագահնե – րը : Գերմանացի մը եւ Ֆրանսացի մը Միացեալ Եւրոպայի դլխաւոր դէմքերը պիտի ըլլան : Արդարեւ, վեց երկիրներու Արտաքին նախարարները փոքր. Հալ – թայնը (57 տարեկան) միաձայնութեամբ նախագահ ընտրեցին Հասարակաց Շու – կայի գործադիր յանձնախումբին : Հալ – թայն Պոնի կառավարութեան Արտաքին նախարարութեան քարտուղարն է :

Եւրատոմի գործադիր յանձնախումբին նախագահ նշանակուեցաւ Ֆրանսացի մը՝ Լուի Արման (53 տարեկան), որ երկա – թուղիի ընդհանուր տնօրէնն է :

Միացեալ Եւրոպայի ծրագրին մաս կը կազմէ նաեւ Եւրոպական դրամատունը, որուն նախագահը Իտալացի մը պիտի ըլ – լայ՝ Փիէթրօ Քամփիլլի (60 տարե – կան) :

Ածուխի եւ Պողպատի գործադիր յանձ – նախումբին նախագահը պիտի ըլլայ Պել – ժիացի մը՝ Փոլ Ֆինէ·· (60 տարեկան) · այս կազմակերպութեան կեդրոնը նշա – նակուած է Լիւքսէմպուրկ :

Կասկածէ դուրս է, որ Արտաքին նա – խարարներու այս որոշումները պիտի վա – ւերացուին նաեւ խնդրոյ առարկայ եր – կիրներուն կողմէ :

Հրատարակուած է նաեւ երկար զեկոյց մը, որ կը յայտնէ թէ Միացեալ Եւրո – պայի Արտաքին նախարարներու ժողովը դումարուած է Իտալիոյ Արտաքին նա – խարար Փելլայի նախագահութեամբ, կ'աւելցնէ թէ բոլոր անդամներն ալ ներ – կայ էին ժողովին :

Զեկոյցը կը ճշդէ, թէ կարելի չէ եղած կեդրոնատեղի մը որոշել եւ 1958 Ցունիս մէկէն առաջ դարձեալ պիտի հաւաքուին՝ մայրաքաղաք մը որոշելու համար : Ա – ժամեայ տեղ մըն ալ չէ որոշուած :

Վեց երկիրներու Հասարակապետու – թեան նախարարաց առաջին Խորհուրդը պիտի դումարուի Պրիւքսէլի մէջ, յառա – ջիկայ Ցունուար 25ին, Պելժիոյ Արտաքին նախարար Վիքթոր Լարոքի նախագահու – թեամբ :

Իտալիոյ Արտաքին նախարար Փելլա մամուլի ասուլիս մը տուաւ, որու ըն – թացքին յայտնեց թէ Պելժիոյ մէջ պիտի դումարուէր Նախարարաց Ս. Խորհուր – դը, նկատելով որ այբենական կարգով՝ երկիրներու ցանկին վրայ առաջին անու – նըն էր (պէ) :

Որքան բաղձալի պիտի ըլլար, որ նոր հրանիւթը օգտագործուէր ո՛չ թէ մար – դիկ սպաննելու՝ այլ մարդկային կեանքը աւելի հանգստաւէտ եւ հաճելի դար – ձընելու :

Այն առեն ամբողջ աշխարհ օրհնէնքով պիտի ողջունէր հրթիռեան դարուն գա – լուստը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՄՈՍԿՈՒԱ ԼՈՒՌ Է

ԱՆՀՈՒՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՐԴԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ...

Տակաւին զրոյցները չէրջան կ'ընեն, ո – րոնց համաձայն Խ. Միութիւնը հրթիռի մը մէջ խորհրդային քաղաքացի մը դնե – լով ղրկած է անհունին մէջ (300 քիլո – մեթր) եւ յաջողած՝ անկարգելով երկիր վերադարձնել զայն : Խորհրդային բան – բերները կղպած են իրենց բերանները ու կը խնդան՝ երբ այս ուղղութեամբ հար – ցում մը տրուի իրենց : Ո՛չ կը հաստա – տեն, ոչ ալ կը հերքեն խորհրդային քա – ղաքացիին «ուղեւորութիւն»ը : Բազմա – թիւ լրագրողները փորձած են հարցա – պընդել Մոսկուայի պաշտօնեաները, սակայն պատասխանը նոյնը եղած է միշտ — այդ ուղղութեամբ՝ ըսելիք չու – նինք :

Այնպէս կը թուի, թէ խորհրդայիններն ալ անակնկալի եկած են Արեւմտեաններու կողմէ իրենց տրուած արժէքէն :

Այսուհանդերձ, կարգ մը չէրջանակներ կարծիքը այն է, թէ անկարելի չէ մարդ մը ղրկել եւ վերադարձնել : Մինչեւ երկու հարիւր քիլոմեթր բարձրութեամբ հրթիռները կապիկ, մուկ եւ չուն տարած են, որոնք վերադարձած են : Ամերիկա – ցիք կապիկ ղրկած են, խորհրդայինները՝ չուն : Լայքային պարագան տարբեր է, քանի որ անիկա բարձրացաւ հազար քի – լոմեթր :

Մինչ այս մինչ այն, եւ Մոսկուայի լռութիւնը նկատի չառնելով, ամերիկեան կարեւորագոյն թերթերէն Նիուզվիք կը դրէ, թէ մէկ տարիէն առաջ անհունի ա – ռաջին մարդը պիտի մեկնի երկրէն :

Անջրպետին առաջին ճամբորդը ընտրը – ուած է արդէն. ամերիկացի մըն է անի – կա : Անունը՝ Սքոթ Քրոսֆիլտ : 36 տա – րեկան է. 72 քիլօ կը կշռէ : Հասակը՝ մէկ մեթր 73 : Ամուսնացած է եւ հինգ զաւակի հայր :

Թռիչքը պիտի կատարուի ռմբակոծիչ օ – դանաւով մը, որ պիտի մեկնի վանտա – ւուրը զինուորական խարիսխէն :

Ամէն պարագայի մէջ, տակաւին յստակ ոչինչ կայ եւ կը սպասուի, որ այս ծրա – գիրը իրականութիւն դառնայ 1959էն ա – ռաջ, ինչպէս կը զրէ Նիուզվիք :

Միւս կողմէ, Միացեալ Նահանգներու Նախագահ Այզընհաուըր Խորհրդարանին առաջարկեց, որ մէկ միլիարդ 260 միլիոն տոլարի յատկացում մը քուէարկէ՝ հրթիռներու պատրաստութեան զարկ տալու եւ օդանաւային պաշտպանութեան միջոցները կատարելագործելու համար : Նախագահ Այզընհաուըրի առաջարկը լուրջ հետաքրքրութիւն ստեղծած է եւ կը կարծուի թէ ընթացք պիտի տրուի անոր :

ԱՆԳԼԻՈՑ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Քանի մը օրէ ի վեր տնտեսական լուրջ տագնապ մը ծայր տուած է Անգլիոյ մէջ : Ելմտական նախարար Թորնէյքրաֆթ հր – աժարեցաւ իր պաշտօնէն. Լոնտոնի լաւատեղեակ շրջանակներուն համաձայն՝ կառավարութեան մէջ տարակարծութիւն մը ծագած է երկրին տնտեսական քաղա – քականութեան չուրջ :

Անգլիոյ ելմտական թերթը լուրը հա – յտորդելով կը քննադատէ նախարարին քա – ղաքականութիւնը, եւ խմբագրականի մը մէջ կը յիշէ Վարչապետ Մաքմիլլընի խո – սած ճառերը, եղրակացնելով թէ Բրի – տանիոյ Վարչապետը համաձայն չէր իր նախարարին հետ : Թորնէյքրաֆթի հրա – ժարումը առաւելապէս արդիւնք է Մաք – միլլընի հետ ունեցած տարակարծութեան : Այս պարագան զղալի էր · Վարչապետին

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՏՐԱՍԻ մէջ (Հնդկաստան) ուր այ – ցելութեան գացած էր Վարչապետ Նեհ – րու, քսան հազար հոգիէ բաղկացած բազմութիւն մը բողոքի ցոյց ըրաւ. ոս – տիկանութիւնը ստիպուեցաւ արտասուա – բեր ռումբեր եւ գաւազանիկներ գործա – ծել՝ ամբոխը ցրուելու համար : Խռովու – թեանց հետեւանքով 150 հոգի վիրաւոր – ուեցաւ, որոնց տասնըվեցը՝ ծանր :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՄԱՆԱԳԷՏՆԵՐու համա – ձայն, Խ. Միութիւնը 300·000 զինուոր – ներ արձակելէ ետք, տակաւին երեք մի – լիոն 650 հազար զինուոր ունի :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՑ մէջ ներքին խռովու – թիւններ ծագեցան. հիւս : Մոլիւքի չըր – ջանը արգիլեալ գօտի հռչակուեցաւ կա – ռավարութեան կողմէ, մինչ կացութիւնը լարուած վիճակ մը կը ներկայացնէ Սէ – լէպի մէջ : Բանակին հրատարակած մէկ դեկոյցէն կ'իմանանք, թէ անցեալ չաբաթ Մոլիւքի մէջ ձերբակալուած են 10 զին – ուորականներ ու քաղաքացիներ, որոնք կը մտածէին պետական հարուած մը ը – նել : Հանրապետութեան Նախագահ Սո – քարնօ ներկայիս Հնդկաստան կը զբա – նուի :

ԱՆԳԼԻՈՑ Վարչապետ Մաքմիլլըն նոր Տելհի գնաց, ուր պիտի աշխատի անգլու – հնդիկ յարաբերութիւնները բարելաւել : Հաւանական է, որ տեսակցութիւն ունե – նայ նաեւ Ինտոնեզիոյ Նախագահ Սոքար – նոյի հետ :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ մէջ անցեալ ամիս անդործներուն թիւը զգալիօրէն բարձրացաւ : Ներկայիս մէկ միլիոն եր – կու հարիւր հազար անդործներ կան :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ մերժեցին տնտեսական օժանդակութիւն ընել Հա – րաւային Ամերիկայի երկիրներուն (Ար – ժանթին, Պրազիլիա, Իւրիւկուէյ), որոնք դիմում կատարեցին Մոսկուայի կառա – վարութեան : Խ. Միութիւնը պատրաս – տակամութիւն յայտնած է օգնելու այդ երկիրներուն :

ԻՍՐԱՅԷԼԻ Խորհրդարանը 33ի դէմ 72 ձայնով վստահութիւն յայտնեց Պէն Կու – րիոնի ներկայացուցած դահլիճին : Հա – ւանական է, որ Արտաքին նախարարու – թիւնը դարձեալ յանձնուի տիկին Կոլտա Մէյրի :

ԺԸՆԵՒԻ մէջ այսօր կը վերսկսին Ֆր – րանքեւեզիպետական տնտեսական խորհր – դակցութիւնները՝ փորձագէտներու մաս – նակցութեամբ :

ԿԻՊՐՈՍԻ Թրքական համայնքին զեկա – վարը, որ ներկայիս Պոլիս կը գտնուի, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Վարչապետ Մենտերէսի հետ, որմէ ետք յայտարա – րեց — Կիպրոսի թուրք եւ յոյն համայնք – ները այլեւս չեն կրնար միասին ապրիլ ու եթէ թուրքերու դէմ եղած ահաբեկում – ները վերջ չդտնեն՝ անոնք ստիպուած պիտի ըլլան ինքնապաշտպանութեան մի – ջոցներ փնտռել :

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ մամուլի «Թաս» գործա – կալութիւնը կը հաղորդէ թէ Ռումանիոյ Հանրապետութեան Նախագահ Փեթրիւ Կրոզա մեռած է : Ծնած էր 1884ին եւ հա – մալսարանական կրթութիւն ստացած Պուքրէշի, Պերլինի եւ Լայփցիկի մէջ :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Ցունուար 7) — Ջոյլ ոսկի 548·000, նափոլէոն 3940, զուից. 3730, անգլ. 4670, քսան տոլարնոց 18·800, թղ – թադրամ (զուգահեռական չուկայ) սթեր – լին 1275, տոլար 470, զուից. 111·25, պելժ. 9·25, լիր 0·75 :

ըրած յայտարարութեանց մէջ :

Ելմտական նոր նախարարը՝ Ամորի, որ ցարդ Հողամշակութեան նախարար էր, յայտարարեց թէ Մաքմիլլընի կառավա – րութեան ելմտական ու տնտեսական քա – ղաքականութիւնը ոչ մէկ փոփոխութիւն պիտի կրէ :

ՍԱՀԱՐԱՅԻ ՔԱՐԻՒՂԸ

Քարիւղը, ներկայ դարուս, կարեւոր ազդակ մըն է քաղաքակրթութեան յառաջդիմութեան մէջ: Շատերու համար թերեւս քարիւղը կը ներկայանայ իբրեւ վառելանիւթ, կամ չարժիչ ուժը ինքնաշարժներու, օդանաւներու եւ այլ մեքենաներու: Իրականութեան մէջ քարիւղին օգտագործման սահմանը կարծուածէն շատ աւելի ընդարձակ է ու կարելի չէ միակ յօդուածով մը ներկայացնել զայն: Միայն քիմիաբանութեան մարզին մէջ քարիւղը կը ներկայանայ իբրեւ առաջ – կարգ հում նիւթ եւ կորիզը՝ բազմահազար նիւթերու պատրաստութեան, որոնք կը ստեղծեն յատուկ ճարտարարուեստ – ներ: Զափազանցութիւն չըլլար երբ ը – սենք թէ քարիւղի սպառումով կը չափուի երկրի մը յառաջադիմութեան մակարդակը:

Քարիւղին պահանջը տարուէ տարի կ'աւելնայ անհամեմատ չափերով եւ ըն – կերութիւնները միլիառներ կը ծախսեն քարիւղի նոր ակեր երեւան հանելու համար: Այս երկիրը տարեկան կը սպառէ մօտ 24 միլիոն թոն չզտուած քարիւղ եւ այս թիւը տարին տասը առ հարիւր ա – ւելնալու հակամէտ է: Բարեբախտաբար այս վերջին տարիները եկան չըջելու փը – բանոյի բախտին անիւը: Արդարեւ, 1954ի Մարտին քարիւղ գտնուեցաւ Լան – ի նահանգին Փարանթէ կոչուած աննը – շան դիւղին մէջ: Ցարդ այդ վայրին վրայ փորուած հորերէն ստացուած է մօտ մէ – կուկէս միլիոն թոն քարիւղ եւ տարեկան արտադրութիւնը այժմ հասած է երկրին ընդհանուր սպառումին վեց առ հարիւ – րին: Վերջերս, նոյն չըլանին մէջ դար – նուեցաւ նաեւ բնական կազի եւ քարիւղի հարուստ հոր մը: Իսկ Լաքի բնական կազի հորը այս երկրին կը պարգեւէ իր ա – ծուխի արտադրութեան մէկ եօթերորդին հաւասար ուժ, նաեւ ծծումբի կարեւոր քանակութիւն մը: Կարեւոր են նաեւ Սէն Մարսէլի (Օթ – Կարոնի նահանգ) եւ Պոռնոյի մօտ՝ Ամպէռի բնական կազի հորերը: Իսկ Սահարայի քարիւղով Փը – բանոյ տասնեակ մը տարի եռքը պիտի դառնայ քարիւղ արտադրող չորրորդ եր – կիրը:

Սահարան, անջրդի անապատը, աւազի եւ քարի անծայրածիր չըլան մըն է, չորս միլիոն քառակուսի քիլոմեթր տարածութեամբ, առանց հաշուելու լիբիական անապատը որ Սահարայի չարունակութիւնը կը կազմէ: Սահարան կ'երկարի Ատ – լանտեանի եզերքներէն մինչեւ Լիբիոյ հարաւը եւ Սուտանէն մինչեւ Մարոքի, Ալժերիոյ, Թունուզի հարաւային մասե – րը:

Տակաւին տասնեակ մը տարիներ առաջ աշխարհագրականօրէն անծանօթ վայր մըն էր, որուն ֆիզիքական քարտէսն իսկ անտեսուած էր ու միայն ուղտերու կա – րաւաններ կը ճեղքէին յարաչարժ աւա – զակոյտերը: Արաբական ցեղեր թշուառ – օրէն կ'ապրին անապատին քանի մը ովա – սիսներուն մէջ, իրրեւ ապրուստի միջոց ունենալով արմաւի մշակութիւնը եւ ուղ – տարուծութիւնը: Անապատին մնացեալ մասերուն վրայ, տեղ տեղ աղքատ բու – սականութիւն մը կ'աճի: Իրրեւ կենդանի, բացի սողուններէ եւ թունաւոր միջատ – ներէ, կ'ապրին ուղտը, յամօրը (անթի – լոփ) վիթը (կաղէլ), ճագարն ու չնա – գայլը:

Ալժերիական Սահարայի տարածութիւ – նըն է մէկ միլիոն 988 հազար քառ. քիլո – մեթր, որուն հարաւային մասին վրայ կը տարածուին Արեւմտ. Ափրիկէի Ֆրանսա – կան գաղթավայրերը: Ֆրանսան, առանց հաշուելու արքունական արշաւանքները, 1830էն ի վեր զրաւելով Ալժերիան, ոչ միայն քաղաքակրթութիւն ներմուծեց այդ նախնական երկրին մէջ, որ վտան – գաւոր ծովահէններու որջ մը դարձած էր, այլ եւ արդիականացուց զայն, ճար – տարարուեստ հիմնեց, երկրագործու – թեան մղում տուաւ, մեծզի չինարարու – թիւններով զարգացուց երկիրը, բարելա – ւելով ժողովուրդին ապրուստի մակար – դակը: Այժմ Ֆրանսան կը վարձաւորուի Սահարայով: Մէկդի դնելով անոր ըն – դերքէն ելած հանքային հարստութիւնը, քարիւղը կուգայ օգնութեան:

Ամերիկացիք տարիներէ ի վեր կը ա – նին Եգիպտոսի մէջ քարիւղ գտնել, ա – ռանց արդիւնքի:

Ֆրանսացիք կէս դարէ ի վեր հետա – զօտութիւններ կը կատարէին: Առաջին առթիւ քարիւղ գտան Օմալի մօտ: Իրա – կան հետազօտութիւնները, լայն ծաւա – լով, սկսան երկրորդ աշխարհամարտէն ետքը: Հաստատուեցաւ որ անապատի կարգ մը չըլաններու ներքնահողին կազ – մութիւնը նպաստաւոր էր քարիւղ պա – րունակելու: Աչխատանքները յաճախ կը դժուարանային մրուրային (սէտիման – տէր) հողին հաստ խաւին պատճառաւ: Պէտք էր հազարաւոր մեթր խորութեամբ ծակել հողը, քարիւղը գտնելու համար: Ինչ որ միլիառներու ծախք մը կը պար – ադրէր: Այսուհանդերձ, «քարիւղը ամէն բանէ վեր» նշանաբանով երեք ընկերու – թիւններ ամէն զոհողութիւն ստանձնե – լով, իւրաքանչիւրը, ըստ բախտի՝ չըլա – նի մը արտօնութիւնը առնելով լծուեցաւ աշխատանքի: Առաջին առթիւ հետազո – տութեան վայրերուն օդային լուսանկար – ները առնուեցան, որոնք յատկօրէն կը պարզեն այդ վայրերուն բնական կառուց – ուածքը:

1953ին Ին Սալահէն ութսուն քիլոմեթր հեռաւորութեան մը վրայ կատարեցին ա – ռաջին պեղումը եւ 1954ին 2579 մեթր խորութենէն դուրս ժայթքեց բնական կազը՝ օրական 650 հազար խորանարդ մեթր քանակութեամբ: Նոյն չըլանի ճա – րկէթ կոչուած վայրին մէջ եւ Հոկար լե – րան լանջերուն բացուած հորերը եւս զա – նազան խորութեամբ արդիւնաւոր եղան, որոնց իւրաքանչիւրէն օրական նուազա – գոյն չորս հազար խորանարդ մեթր բնա – կան կազ ժայթքեց: Այստեղ անցողակի ըսենք որ կազը քարիւղին նախանշանն է եւ անոր չնորհիւ է որ քարիւղը դուրս կը ժայթքէ հորերէն:

Լիբիական սահմանին վրայ եւս կա – տարուած պեղումները արդիւնաւորուե – ցան եւ Էճէլէյի մէջ 1955ին 450 մեթր խո – րութեան վրայ գտնուեցաւ քարիւղը: Է – ճէլէյէն 70 քիլ. դէպի արեւմուտք նոյն – պէս քարիւղը ժայթքեց: Վերջապէս դէպի հիւսիս ելլելով Ուարկլայի մէջ անցեալ տարի գտնուեցաւ քարիւղը 3400 մեթր խորութեան մը մէջ որ բացառիկ է հա – մաչխարհային գետնի վրայ քարիւղ չեր – տին 137 մեթր խորութեամբ: Կատար – ուած նախատեսութեանց համաձայն քա – րիւղը գրաւած է հինգ հարիւր քառ. քի – լոմեթր ներքին տարածութիւն մը որուն պարունակած օգտագործելի քարիւղին քանակը մասնագէտներէն ոմանք մէկ մի – լիառ թոն կը գնահատեն: Իսկ ուրիշներ այս թիւը կը բազմապատկեն քանի մը անգամով: Ուարկլայէն 150 քիլմ. դէպի հիւսիս – արեւմուտք բացուած են ուրիշ հորեր, որոնք խոստմնալից կը համար – ուին: Կան տակաւին ուրիշ չըլաններ ուր կը յուսան քարիւղ գտնել: Արդէն իսկ այդ վայրերուն երկրա – բնագիտական ուսումնասիրութիւնները յառաջ կը տար – ուին արագօրէն: Այժմ, դաղափար մը տալու համար կատարուած ծախքերուն վրայ տանք քանի մը թիւեր:

1945էն մինչեւ 1954 հետախուզական աչխատանքներու եւ հորերը բանալու հա – մար ծախսուած է 16 միլիառ 370 միլիոն ֆրանք: 1955ին ծախսուած է 10 միլիառ: Իսկ 1956ին՝ 15 միլիառ: 1955ին, ընկե – րութիւնները դժուարին պայմաններու տակ աչխատանքի վայրերուն վրայ փո – խադրած են 3900 թոն կշռող կազմած – ներ ու զանազան պիտոյքներ: Իսկ 1956 – ին՝ վեց հազար թոնէ աւելի: Պէտք է նը – կատի ունենալ որ հոր մը փորելու աչ – խատանքին համար կը ծախսուի օրական չիսուն խորանարդ մեթր ջուր: Այժմ չը – նորհիւ կատարելագործումներու, ջուրին պահանջը իջած է 15 խոր. մեթրի:

Ցետոյ կայ նաեւ քարիւղի փոխադրու – թեան խնդիրը: Չի բաւեր միայն քարիւ – ղը գտնել: Պէտք է միջոցներ ստեղծել նա – եւ ատոր անվտանգ փոխադրութիւնը ա – պահովելու: Հասկնալի է թէ ինչ խոչըն – դոտներու կը բախի այդ հարցը՝ անհո – րիզոն անապատի մը համար, ուր չկան ճամբաներ: Նաւթաուղիներու գետեղումն ալ, ոչ միայն մեծածախս ձեռնարկ մըն է ու չատ բնական արգելքներու պէտք է յաղթահարել, այլ եւ քաղաքական խըն – դիրներ ալ կը չարուցանէ, եթէ ուղուի ինայողութեան կամ դիւրութեան համար օտար հողերէ անցընել խողովակները:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՀԻՆ ԴԻՄԱՔԵՐ

ԱՐՄԵՆԱԿ ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Տխուր քանամեակի մը սեմին կը գտնուինք: Արդարեւ, 1938ին, Փարիզի մէջ, իր երիտասարդ տարիքին աչքերը փակեց տաղանդաւոր բեմական գործիչ, փարի – զահայ Թատրոնին լաւագոյն մէկ զաւա – կը՝ Արմենակ Սարաֆեան:

Ի տղայ տիոց սերտ բարեկամութիւն մը պիս իրեն կապած ըլլալով, պարտք զգացի իր մահուան քանամեակին առ – թիւ գրել իր մասին, այդպէսով մասամբ քաւած ըլլալու համար իմ եւ իմ բազ – մաթիւ բեմական ընկերներուս այն մեղ – քը՝ որ այս պատուական ընկերոջ մահէն ետք բոլորս ալ անոր յիչատակին հանդէպ մնացինք լուռ ու անտարբեր:

Արմենակ Սարաֆեան բնիկ Սկիւտարցի էր: Պոլսոյ այդ գեղածիծաղ ու արուեստի չունչով լեցուն արուարձանին մէջ, չատ պարզ է որ Արմենակն ալ պիտի բացաւառէր այն կայծով, որով վառուած ու նոյնիսկ խանձած էին բազմաթիւ ուրիչ տաղանդաւոր ու արուեստագէտ Սկիւ – տարցի տղաք: Նախ Պետրոս Դուրեանը, յետոյ Մատթէոս Զարիֆեանը, յետոյ ու – րիշնե՛ր ...

Դեռ չատ փոքր տարիքին բեմը կը քաչէ զինքը: Սարդը չատ կանուխէն կը հիւսէ իր ոստայնը եւ իր վտանգաւոր՝ այլ սա – կայն յոյզերով ու յոյսերով, ծիծաղով ու լացով, փառքով ու անկումով լեցուն թե – լերուն մէջ կ'առնէ այս երիտասարդ, դրեթէ պատանի բեմի սիրահարը:

Կարճ ժամանակ մը յաճախելէ ետք Պէրպէրեան վարժարանը, Արմենակ Սա – րաֆեան կը թողու այդ հաստատութիւ – նը, եւ հոն յաճախելէ առաջ Թաղին աղ – գային վարժարանին մէջ ստացած իր հա – մեստ ուսման վրայ աւելցնելով իր ինք – նաչխատութեամբ ձեռք բերած գիտելիք – ները, կը նուիրուի բոլորովին բեմին:

Մինակ չըլլար իր նախնական քայլե – րուն մէջ:

Իր չուրջը կը բոլորուին իրեն պէս բազ – մաթիւ արուեստի «խենթ»եր՝ Յակոբ Լա – թիֆեան, Յորէն Փափազեան, Յակտուր Մարինեան, Թիւտէքս եւ տակաւին ուրիշ – ներ ու կը լծուին աչխատանքի:

Իրենց նախնական քայլերուն մէջ մեծապէս օգտակար կը դառնայ երէց ըն –

ԵՍ, ԻՆՁՊԷՍ ՈՐԿԱՄ

Ա՛խ, էս պիտներները հոգիս հանեցին: Ամէն անգամ որսիկ վերադառնալիս չըջապատում են ու ձեռ առնում. «էդ ո՞նց է, պապի, էլի գատա՞րկ ես եկել...»: Ա – սում եմ, երեխէք ջան, հօ ամէն որսի դնալիս բան չեն սպանի, ախր մեղք են... Ասում են. «Բա որ խղճում ես կենդանի – ներին, ինչի՞ ես որսի դնում ...»:

Հիմի ասեմ, երեխէք ջան, թէ ինչի եմ որսի դնում:

Կեանքիս մեծ մասը սարերում եմ անց – կացրել: Դէ, ո՞նց հրացանը չվերցնեմ ու սար չբարձրանամ:

Բարձրանում ես սարը եւ ինչքան բարձ – րանում ես, օդը դառնում է անապական, չնչում ես ազատ, լիաթոք, զգում ես, որ կայտառանում ես, ուժերդ աւելանում են: Նստում ես մի ժայռի գլխին, նայում ես, քարերին թառած արծիւներին, նա – յում ես մեր Արարատեան չքնաղ դաչտին, նայում ես ճերմակ գլուխը հուրհրատին տուող ծեր Արարատին... Մէկ էլ տես – նում ես կաքաւների մի երամ՝ թռռռռ, եկաւ իջաւ դիմացիդ քարին, ու մի հա – մերդ սկսուեց, ինչ համերդ: Կդկդում են հազար ձէնով: Միայն էն դիտեմ, որ հմայուած – տարուած նրանց երգն եմ լսում ու մոռանում եմ, որ կրակելու պատրաստ հրացանը գոգիս է, մոռանում եմ, որ որսի եմ եկել:

Արծիւը լայն թեւերը թափահարելով իջնում է ժայռից, թէ՞ ես եմ անզգոյշ հազում, որ կաքաւների ձայնը կտրւում է: Մէկ էլ տեսար՝ ժայռի ծերպից մի այծեամ դուրս պրծաւ խրտնած, մի րոպէ կանգ առաւ, խլուէշ – խլուէշ անելով դէս – դէն նայեց, որ տեսնի թեւերի ձէնը ո՞ր – տեղից է դալիս, արծիւը հօ միտք չունի՞ իր ուղի վրայ յարձակուելու: Ուղը չի և – րեւում, բայց ես դիտեմ, որ նա ժայռի վչակում է, մայրը հրամայել է նրան ան – չարժ մնալ... Մաիկ եմ անում էդ վա – յրկեցած – մոլորուած մօրը, դիտեմ, որ նրա տաղնապը իր կեանքի համար չի, այլ՝ ժայռում տապ արած իր ձագի հա – մար: Դէ, ձեզ եմ ասում, երեխէք ջան, ո՞նց գէնք բարձրացնեմ էդ կենդանու վր – րայ: Ու յետոյ էլ ձեռ էք առնում ինձ թէ՝ «պապի, էլի որսից գատա՞րկ ես ե – կել ...»:

Վեր եմ կենում, հեռանում ժայռի դլխից, ինքս ինձանից զոհ, որ արիւն չթափեցի էդ սիրուն օրը: Հեռանում եմ, որ իմ ներկայութեամբ չպղտորեմ էդ ան – մեղ կենդանիների կեանքը:

Անց եմ կենում սարի միւս երեսը, մտ – նում եմ անտառը, ղովը խփում է երե – սիս: Գիտեմ, որ անտառում արջ է պա – տահում, դէ, արջը գազան է, նրան խը – փելը մեղք չի: Վերջապէս, իրիկնադէ – մին, հեռու մի ձորում առուի մօտ պա – տում եմ իմ փնտռած կենդանիներին, ա – րիւնը դլուխս է խփում, հրացանս մեկ – նում եմ, բայց... Չէ, որսորդ, կաց մի տեսնենք ինչ բանի են էս բրդոտները ... Խաղում են, տես... Էհ, Թող խաղան, վերջին խաղերն են իրենց մօր հետ: Վա – պը – միւս օրը կը ջոկուեն մօրից, ամէն մէկը իր համար ընտանիք կը կազմի, Թող խաղան վերջին անգամ: Ու ձեռքերս Թու – լանում են, հրացանիս փողն ինքն իրեն լ չնում է: Ցետոյ էլ ասում էք. «Ինչի՞ ես որսից գատարկ դալիս...»: Էհ, ինչ ա – նեմ, երեխէք ջան, որ բնութիւնն ինձ էս – պէս է ստեղծել:

Մարդ քիչ է մնում հրացան տանի որ – սորդական խանութ ու ասի. «Ծախեցէք, էլ դա ինձ պէտք չի»: Վերջին օրերս քիչ էր մնում, որ էդպէս էլ անէի, բայց մի դէպք եկաւ տակնուվրայ արաւ տրամա – դրութիւնս, ու միտքս փոխեցի:

Դա անցեալ կիրակի էր, երբ ես որսը չալակիս հանդիպ տուն եկայ, ու փառա – տոր եկայ, հօ յիշո՞ւմ էք... Ես կարծում եմ մենակ էն օրը դլխի ընկաք, Թէ ինչ կրակող եմ եղել ես: Բայց դիտեմ, որ չատերդ մտածում էք, Թէ «էդ ի՞նչպէս է, որ էս անդամ Արչակ պապը որսով տուն եկաւ»: Հիմի պատմեմ:

Ծագկաչէնից ոչ չատ հեռու մի ձորակ կայ: Իմ սիրած տեղն է դա: Վերեւից մի դուլալ առու է քչքչալով իջնում: Նօսո անտառը առուի երկու ափերից կանաչ ամպի նման գնում է դէպի լեռները: Բայատներ կան էդ անտառում, ոնց որ երկրային դրախտ. ախր ի դուր չեն մեր պապերը Ծագկաչէն դրել անունը. գոյն – գոյն ծագիկները կանաչ խոտի հետ մար – գու աչք են ուրախացնում: Բա դրանց հոտը, դրանց անմահական հոտը... Նս – տել եմ մի քոթուկի, ու իմ սովորութեան համաձայն, հրացանը գոգիս՝ նայում եմ կանաչի մէջ պպզող առուին, լսում եմ ծագկից – ծագիկ Թռչող մեղուների բըզ – զոցն եւ, վայրի համեմների հոտով հար – բած, մաքերիս ծուխն եմ բկել: Ու էդ ժամանակ սիրտս լցուած բարութեամբ ուղում եմ, որ ամէն չունչ արարած էլ ապրի էս սիրուն աչխարհում:

Մէկ էլ խլրտոց լսուեց ու անտառի չուքից մի եղնիկ դուրս եկաւ՝ ձագն էլ յետեւից: Որ արեւի չողքն ընկաւ դրա հորթի վրայ, մէջքի գոլերը հուրհրատին առին. էդքան էլ սիրուն արարած...

ՎԱՀՏԱՆԳ ԱՆԱՆԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

կեր մը՝ Սարիմ Մաքսուտեան , որ արդէն առաջին աշխարհամարտի զինադադարին մաս կը կազմէր Պոլսահայ Տրամաթիքին եւ զրեթէ անոր հիմնադիրներէն մէկն էր :

Սկիւտարի փայտաշէն Թէփէի Թատրո – նին մէջ, այս խումբ մը «խենթ»երը կը տանին զեղեցիկ աշխատանք մը :

Անշահախնդիր ոգիով մը կը փարին հայ թատրոնին, յանդուգն ձեռնարկներ կ'ընեն եւ չնորհիւ իրենց յամառ կամքին, եւ անչուշտ իրենց զեղեցիկ ընդունակու – թիւններուն, չուտով կը դառնան սր – ուեստասէր Սկիւտարին փնտռուած սի – րող – զերասանները :

Հայ թատրոնի խաղացանկը, ինչպէս նաեւ օտար խաղացանկէն բազմաթիւ կը– տորներ կը դառնան իրենց գործունէու – թեան առարկան .— Նամուս , Ջար – Ոգի , Հին Աստուածներ , Օթէլլօ , Տրիլբի , Ու – րիէլ Ակօստա եւ տակաւին ուրիշ բազմա– թիւ թատերակներ , որոնց մէջէն ամէն անդամ ալ պատուով դուրս կուգան :

Արմենակ Սարաֆեան այս խումբին զէ– խաւոր ուժը կը հանդիսանայ :

Կը յիշեմ այն երանելի՛ օրերը , երբ ես Պոլիս , Կէտիկ – Փաշայի մէջ , «Օչական» Գրական – Գեղարուեստական Միութեան թատերական բաժնին «վարիչ»ն էի : Ցա– ճախ Սկիւտարի սիրողներու խումբին հետ փոխանակութիւններ կ'ընէինք : Ա – նոնք կուգային ու կը մասնակցէին մեր ներկայացումներուն , եւ մենք փոխադար– ձաբար կ'երթայինք Սկիւտար ու կը մաս– նակցէինք անոնց ներկայացումներուն :

Եւ մեր այս երիտասարդական «խեն – թ»ութիւնները հետզհետէ կը զինովցնէ – ին , կը խանդավառէին մեզ , մինչեւ այն օրը՝ երբ մէկզի թողլով ամէն ինչ , խոյս տալով քաղաքական վերիվայրումներուն առջեւէն , եկանք ու ինկանք Սէնի հիւրընե– կալ այս ափերը , չարունակելու համար մեր «խենթ»ութիւնները :

1925 թուականէն սկսեալ Արմենակ Սա– րաֆեան եղաւ փարիզահայ թատրոնի ա– ռաջնակարգ ուժերէն մին :

Տրդատ Նշանեանի հիմնած փարիզա – հայ Տրամաթիքին Արմենակ Սարաֆեան երկար տարիներ խառնեց իր քրտինքը , անչահախնդիր դիրք ունեցաւ առհասա – րակ բոլոր բեմական ելոյթներուն հան – դէպ :

Փարիզէն եկող ու անցնող բոլոր ծա– նօթ դերասանները՝ Զարիֆեան , Վահրամ Փափազեան , Շահխաթունի , Կոստանեան , Ղազարեան , Սուրաբեան , բոլո՛րը , բոլո– րը սիրեցին ու գնահատեցին Արմենակը , դառնալով անոր մէջ բեմական անժխտելի տաղանդէն զատ , զոհողութեան ու նուի – րումի վսեմ հոգի մը :

Եւ արդարեւ , Արմենակ Սարաֆեան նը– ւիրեալ մըն էր բառին տառական իմաս – տով :

Գործին օգտակար ըլլալու ջանադրու – թեամբ , բազմաթիւ պարագաներու մէջ , Արմենակ Սարաֆեան չէ վարանած վայր– կեան մը իսկ զոհելու իր եսը՝ ընդհանուր գործի շահուն համար :

Եւ այսպէս Արմենակը կը տեսնէինք յա– ճախ բեմին վրայ իր բազմակողմանի պի– տանութեամբ :

Հեզահամբոյր ու բարի էր Արմենակ , խաղացած է բազմաթիւ դերեր , որոնց խղճամիտ ու ճչգրիտ մեկնարկութեամբ արժանացած է ընդհանուր գնահատանքի : Առանցմէ մէկը մանաւանդ՝ Գրիգոր Վա – հանի «կինս Անհաւատարիմ է» դղրդիկ կատակերգութեան մէջ աստուածաբանու– թեան ուսանող Թովմասի դերը , որ Ար – մենակ Սարաֆեան առաջին անգամ խա – ղացած է Փարիզի մէջ , մինչեւ այսօր տակաւին չէ ունեցած իր արժանի դե – րակատարը , այնքան որ Արմենակ կա – տարեալ ու անթերի էր այդ դերին մէջ :

Իր ճինկէօզը (Զուհաճեանի «Լէպլէպի– ճի»ին մէջ) յայտնութիւն մը եղաւ իր ա– տենին , վասնզի ողբացեալ մեր ընկերը այդ փոքրիկ դերը , զուհկութեան ընկալ– եալ սովորութիւններէն դուրս հանելով , դարձուց զրաւիչ տիպար մը :

Ողբացեալ երգիծաբան Լիլայի Սալօճի Օձը գործը , որ տաղաչափեալ օփէրէթի մը վերածած է Գր . Վահան Մէկ Խսակ , չորս պսակ տիտղոսով առոր մէջ Արմե – նակ Սարաֆեան անմոռանալի տիպար մը ստեղծադործեց Մանկասարի դերով :

Զեմ խորհիր որ դառնուի այսօր ընկեր մը որ ողբացեալէն պահած ըլլայ դառն ու ցաւոտ յիշատակ մը :

Իր ամբողջ կեանքը տարուած էր , կը – լանուած թատրոնով :

Մինչեւ այսօր ալ տակաւին փարիզա – հայ զերասանական ընտանիքին անդամ – ներուն մէջ չկայ ոեւէ մէկը որ Արմենակ Սարաֆեանին չափ յաճախած ըլլայ Փը – րանսական թատրոն :

Ֆրանսական արուեստին այդ ճիւղը դաղտնիք չունէր իրեն համար : Բոլոր ծանօթ հեղինակներու գործերուն եւ ա – նոնց մեկնարկու բոլոր անուանի դերա – սաններուն մասին լրիւ գաղափար ունէր եւ այդ մասին կ'արտայայտուէր բացար– ձակ տիրականութեամբ եւ ինքնավստահ համոզեալ մը :

Շատ վաղաժամ բաժնուեցաւ մեզմէ Արմենակը : Փարիզահայ հայ թատրոնը չատ պէտք ունէր իրեն :

« Թատերական հին դէմքեր»ու չարքին զետեղեցի մեր սիրելի ընկերը : Այո՛ , ո – րովհետեւ թէեւ հին չէր ան , մահացաւ 1938ին , սակայն իր վարքով ու բարքով , իր զեղեցիկ տաղանդով եւ մանաւանդ իր անչահախնդիր եւ նուիրեալ ոգիով , ար– ժանի է դասուելու մեր բեմական անմո– ռանալի դէմքերու հոյլին մէջ :

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԻԹԵԱՆ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Ա.ԶԴԱԿ բացառիկ նուիրուած Հայ Ու – սանողութեան : Հրատ . Հ . Ց . Դ . Զաւար– եան Ուս . Միութեան (1957) : Գին՝ 2ու – կէս լիր . ոսկի :

ՁԱՑՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ԿՐԹ . ՄԱՐՄՆԻ ԽՆԶՈՑՔԸ ԵՒ «ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ» ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՏԷՍԻՆ , (Ցառաջ) .— Դեկտեմբեր 14ի չարաթ երեկոյեան Հ . Ց . Դ . Տան սրահը կը յորդէր երիտասարդ – երիտասարդու– հիներով : Մեծ մասամբ Հ . Ց . Դ . Նոր Սերունդի անդամներ՝ եկած մինչեւ Ֆը – րանսայի զանազան ջրջաններէն : Հ . Ց . Դ . Նոր Սերունդի տեղւոյս մասնաճիւղին կազմակերպած պարահանդէսն էր այդ , որ բարոյական ու նիւթական մեծ յաջո– ղութիւն մը եղաւ :

Անչուշտ պարահանդէս մը յանձնարա – րելի ձեռնարկ մը չէ երիտասարդութեան համար : Մխիթարական է սակայն այն տեսակէտով՝ որ հայ երիտասարդներ կը համախմբուին նոյն յարկին տակ , չար – ժում ստեղծելով : Այսուհանդերձ նման ձեռնարկներ եւս պէտք է օգտագործել , ազգային չունչ ու ոգի ներշնչելու հա – մար ապագայնացած տարրերու : Տարա– կոյս չկայ թէ մեր տղաքը հետզհետէ պիտի վարժուին հայկական յայտագիր մըն ալ կգել պարահանդէսին , արդարա– ցնելու համար իրենց հետապնդած նպա – տակը :

Ցառաջդիմութիւն ու կորով կը մաղ – թենք մեր տղոց :

×

Ֆր . Կ . Խաչի Ազգային դպրոցի կրթ . մարմինը այս տարի զեղեցիկ դաղափարը յղացած էր ինջոյք պարահանդէսով մը տօնելու ծնունդը , որ տեղի ունեցաւ 24 Դեկտեմբեր երեքշաբթի երեկոյեան Հ . Ց . Դ . Տան մէջ : Թէեւ հայկական Ծնունդի օրը չէր եւ առարկութիւններ եղան այդ մասին , սակայն տեղական պայմանները նկատի առնուեցան :

Կոկիկ բազմութիւն մը եկած էր քաջա– լերելու ձեռնարկը : Կրթ . մարմինը ջանք չէր խնայած անթերի կերուխումի մը պատրաստութեան համար :

Բոլորին փափաքով սեղանապետ նչա – նակուեցաւ ընկեր Ս . Առաքելեան , որ ի – րեն յատուկ ճարտարութեամբ կրցաւ չուտով զուարթ մթնոլորտ մը ստեղծել ու երեկոյթին ներդաշնակութիւնը պահել :

Բարձրախօսէն սիրուող ձայնի ալիք – ները մերթ կը զդուէին մեր սրտերը ի – րենց հայրենաչունչ , կախարդական թրթռումներով , մերթ ալ կչոգոթ կու – տային երիտասարդ զոյգերուն պարին :

Մէջ ընդ մէջ եղան յաջող արտասանու– թիւններ , մեներգներ , ու ոգեւորիչ խըմ– բերգներ : Արտասանեցին (Լիոնէն) Պ . Պ . Թուրլեան՝ «Մեռան , չկորան»ը եւ Օր . Բրաբիոն Տապաղեան՝ Վ . Թէքէեանի «Եկեղեցին հայկական »ը : Ընկեր Փիլոս Սարգիսեան չէշտեց հայեցի դաստիարա – կութեան կարեւոր դերը ու թելադրեց օժանդակել դպրոցին : Ցետոյ երգեց «Մենք անկեղծ զինուոր ենք»ը : Տիկին Սարբկարապետեան իր ձայնով ջերմօրէն գնահատակուեցաւ : Խօսք տրուեցաւ Փա– րիզէն ընկեր Սերոբ Մանուկեանի որ իր լաւատես տպաւորութիւննե– րը յայտնեց տեղւոյս «Նոր Սերունդ»ի ժրաջան գործունէութեան մասին , ապա արագ ակնարկով մը պատմականը ըրաւ Հ . Ց . Դաշնակցութեան գործունէութեան ու փառաբանեց այս մեծ կուսակցութիւ– նը , որ միշտ արթուն , նոյն եռանդով կը հետապնդէ ազգային դատի իրականա – ցումն ու Նոր Սերունդի փրկութեան գործը : Ցայտնութիւն մը եղաւ ուսանող Պ . Յակոբ Գէօրօղլանեանը (Լիբանանէն) որ իր պանժոյին ընկերակցութեամբ եր – գեց հայերէն , արաբերէն եւ ֆրանսերէն երգեր , մեծ խանդավառութիւն ստեղծե – լով :

Մեներգեց նաեւ Պ . Տիգրան Տէյիրմէն– ճեան՝ «Անուշ զարուն»ը :

Ցետոյ խօսք տրուեցաւ Կրթ . Մարմնի ներկայացուցիչ Պ . Նուպար Պօտուրեանի , որ յայտնեց երեկոյթին նպատակը , չը – նորհակալութիւն յայտնեց ներկաներուն եւ կարդ մը նուիրատուներուն :

Խօսք տրուեցաւ նաեւ ուսուցիչ Պ . Ազ– դին Մարտիրոսեանի որ բաւական երկար կանգ առաւ հայ կնոջ ազգային նուիրու – մին վրայ ու մասնաւորապէս ծանրացաւ Կապոյտ Խաչի գործունէութեան չուրջ , գնահատելով կանացի այս մեծ կազմա – կերպութեան նախախնամական դերը հայ իրականութեան մէջ , բարեսիրական ու կրթական գետնի վրայ : Գնահատեց նաեւ տեղւոյս մասնաճիւղի վարչութեան ե – ռանդուն ջանքերը :

Մեծ յայտնութիւն մը եղաւ նաեւ Օր . Այտա Գըլըճեանը (Լիբանանէն) որ իր քաղցր ձայնով երգեց քանի մը երգեր : Ցաջողութեամբ մեներգեց նաեւ Տիկին Աչխէն Պօյաճեան : Աւելորդ է ըսել թէ բոլոր երգողներն ու արտասանողները գնահատուեցան ըստ արժանւոյն :

Պ . Մկրտ Տէմիրճեան ու իր դուստրը պարեցին հայրենի պարեր , մեզ փոխա – դրելով Տարօնի չքնաղ աշխարհը :

Այսպէս , ուրախ միջավայրի մը մէջ եւ առատ կերուխումով չարունակուեցաւ խնջոյքը մինչեւ առաւօտեան ժամը 5 :

×

Ինչպէս սովորութիւն դարձած է , « Մանուկներու Օրը» եւս պիտի տօնուի առանձին՝ տօնածառ հանդէսով մը Ցուն– ուարի ընթացքին , Ֆ . Կ . Խաչի մասնա – ճիւղի կողմէ , ուր մեր զպրոցին աչա – կերտները մեզի ցոյց պիտի տան իրենց չնորհներն ու յառաջդիմութիւնները՝ մայրենի լեզուով :

Անչուշտ աւելի մեծ թուով ծնողքներ ներկայ պիտի ըլլան այս օրը :

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿԱՐԴԱՑԵՔ ՏԱՐԱԾԵՑԵՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ԿԱՅԾԵՐ

ԻԸ .

ՆՇՈՅՆԵՐԸ ԵՐԵԻՈՒՄ ԵՆ

Տաք կլիման թուլացրել էր նրա ուղե – ղը , նրա կենսական ուժը : Տափակ երկի– րը չինել էր նրան մի անփախչելի որս ա– զդայի ձեռքում : Իսկ հոզապործութիւնը պահպանում էր նրա մէջ անասնական բթամտութիւնը եւ եղի համբերութիւնը :

Տարօնը եւ Վասպուրականը աւելի լեռ– նոտ եւ սառն երկիրներ էին : Շատ տեղ ամրերը ծածկուած էին անտառներով : Երկարատեւ ձմեռը , անդադար անձրեւ – ները , իսկ տարուայ ջերմ եղանակներում երաշտութիւնը՝ կացուցանում էին հողը անյարմար ցանքերի համար : Ի բաց առ – եալ Վանայ ծովակի շրջակայ ցած եր – կիրները , եւ Ասորեստանի սահմանակից հարաւային կողմերը , մնացեալ գաւառ – ները լեռնային բարձրաւանդակներ էին , որոնք միայն տալիս էին ճոխ մարզեր խաչնարածութեան համար : Այս պատճա– ռով բնակիչների զլխաւոր պարապմունքը անասնապահութիւնն էր :

Հայերը առաւելապէս բռնել էին այն տեղերը , ուր կարելի էր եւ վարուցան – քով պարապուել . իսկ այդ չէր կացու – ցանում նրանց ապրուստի զլխաւոր աղ – բիւրը , նրանք մի եւ նոյն ժամանակ եւ երկրագործ եւ հովիւներ էին . ձմեռը ան– ցուցանում էին նրանք զետնափոր խըր – ճիթներում , իրանց զիւղերի մէջ , իսկ տարուայ մնացած ամիսները չադրնե – րում , լեռների բարձրաւանդակի վրայ :

Այստեղ Հայերի մի այսպիսի կիսա – չուական եւ կիսահաստատարնակ կեցու – թիւնը տուել էր նրանց բնաւորութեանը երկակենցաղ կենդանիների յատկութիւն – ներ : Նրանց զետնափոր խրճիթներն , ի– րանց տաորերկերեայ ոլոր – մոլոր խոր – չերով , աւելի նման էին սողունների որ – ջին . եւ դա մտցրել էր բնակիչների մէջ օձի նենգութիւնը եւ նրա ոխերիմ չարա – մտութիւնը . նա պատրաստ էր խայթել , եթէ յարմար միջոց գտնէր : Ներանց հով – ուական չադրները , կազմուած լեռների բարձրաւանդակների վրայ , բազմազոյ ջրվէժների մօտ , շրջապատած հսկայա – կան ժայռերով , որտի եւ կայծակի ահեղ սպառնալեաց ներքոյ ,— տուել էին նրանց բնաւորութեանը աւելի կիսավայրենի եւ կիսազազանային յատկութիւններ :

Հովուական կեանքը իր նահապետական պարզութեան հետ ունի եւ իր վայրենի կատաղութիւնը : Մշակական կեանքը իր աշխատասէր հոգու հետ պահպանում է թուլասրտութիւն եւ երկչոտութիւն :

Հայը իր հայրենի լեռների , թէ եւ հա– րազատ , բայց փչացած որդին էր : Ցուրզը նրա մտերիմ որդեկիրն էր : Հայը ոչ կա– տարեալ երկրագործ էր եւ ոչ կատարեալ հովիւ : Ցուրզը հաւատարիմ էր մնացել իր պարապմունքին . նա հոգով եւ սրտով հո– վիւ էր , այդ բառի բուն նշանակու – թեամբ : Այս պատճառով նա տիրում էր :

Հովիւները միշտ տիրում են , որպէս իրանց հօտերին , նոյնպէս եւ մերձաւոր ժողովուրդներին : Մարզկութեան առաջին տիրապետողներն եղել են հովիւները : Մեր Հայկ նահապետը նոյնպէս մի քաջ հովիւ էր :

Տարօնի եւ Վասպուրականի Հայը է՛լ հովիւ էր եւ երկրագործ . նա վարում էր որպէս չուական , նոյնպէս եւ հաստատա – բնակ կեանք : Իւր զիւղերում , զետնա – փոր խրճիթների մէջ , նա ապրում էր որ– պէս զազանը իր որջում . իր արտերի մէջ նա զինուորուած էր բահով եւ մանգա – ղով . իր լեռների արօտներում նա զին – ուորուած էր հրացանով եւ Թրով : Այս – պիսի երկակենցաղ ապրուստը տուել էր նրան երկերեսանի բնաւորութիւն , — նա միեւնոյն ժամանակ նուաճեալ ժողովուրդ էր հպատակի բոլոր համբերութեամբ , եւ մի եւ նոյն ժամանակ կատաղի ապըս – տամբ էր , եթէ միջոցները կը նպաստէին նրան :

Այս էր պատճառը , որ Կորօն չատ ան – դամ ասում էր՝ «այս ժողովրդից կարելի է մի բան սպասել . նա բոլորովին մեռած չէ . նա մի օր կը զգէ իր պարանոցին քրդի լուծը » :

Կարոյի դուչակութիւնը անհիմն չէր : Շատախի , Սասնոյ եւ Մոկաց երկրի Հա– յերը , որոնք իրանց կենցաղավարու – թեամբ չէին զանազանւում քրդերից , բո– լորովին ազատ էին եւ ինքնակալ : Նրանք չատ անգամ միանալով Քրդերի հետ , թալանում էին այս եւ այն երկիրները . եւ պարմանալին այն է , որ չէին խնայում մինչեւ անգամ իրանց ազգայիններին : Սասնոյ Հայը երբեք իր պատեանը չէ զը– նում մերկացուցած խէնջարը առանց նը – րան թաթախելու հակառակորդի արեան մէջ : Նա չատ զժուարութեամբ է դուրս քաշում իր սուրը . իսկ երբ սուրը մերկա– ցաւ պատեանից , զործը վճռուած է . նա պէտք է կոտորէ :

Այս երկրում , որքան էս նկատում էի , իւրաքանչիւր Հայի սիրտը նմանում էր կիսահանգած օջախի , որքան քրքրում ես մոխիրը , նոր եւ նոր կայծեր են յայտ – նւում . մի փոքր վառելու նիւթ , մի բոր – բոք — եւ ահա բռնկեց կրակը ... :

ՐԱՖՖԻ

(Շար .)

Ն. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Տէր եւ Տիկին Հայկ Սէրէնկիւլեան ի – բենց եղբօր՝ Նիկողոս Նիկողոսեանի յի – շատակին տասը հազար ֆրանք կը նուի – րեն կապոյտ Խաչի կայանին։ (Ստանալ «Յառաջ»էն) եւ հինգ հազար ֆրանք «Յառաջ»ի բարգաւաճման։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. Պէյվիլի Ռոստոմ խումբը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին ընկեր Ե. Գրիգորեանի եւ ըն – տանեկան պարագաներուն, իրենց մօր՝ Տիկին Արմենուհի Քէօսէեանի մահուան առթիւ եւ փոխան ծաղկեպսակի՝ երկու հազար ֆրանք կը նուիրէ՝ Մշակոյթի Տան Ֆոնտին։

×

Թոքատի Հայր. Միութիւնը ցաւակցու – թիւն կը յայտնէ Պ. Երուանդ Գրիգոր – եանի եւ Պ. Նուպար Քէօսէեանի իրենց մօր եւ մեծ մօր Տիկին Արմենուհի Քէօ – սէեանի մահուան առթիւ եւ փոխան ծաղկեպսակի երկու հազար ֆրանք կը նուիրեն «Շաւարշ Միսաքեան» սրահին։

(Ստանալ «Յառաջ»էն)։

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Ոմն Տիկին Ն. երկու հազար ֆրանք կը նուիրէ «Յառաջ»ի բարգաւաճման, երկու հազար ալ «Հայ – Բոյժ»ին։

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. «Րաֆ – ֆի» եւ «Փոթորիկ» խումբերու, այս հինգշաբթի (Յունուար 9) Քաֆէ Րեժան։

Կը խօսի ընկ. ԽԱՉԻԿ ՌՇՏՈՒՆԻ։

Նիւթ՝ 1. «Հոկտեմբերեան յեղափո – խութի՞ւն թէ պետական հարուած»։

2. «Համայնավարները ի՞նչ չափով կը յարգեն խորհրդարանական օրէնքները»։

Կը հրաւիրուին փարիզի եւ շրջանի ըն – կերները։

« ԶԱՐԵՆՑԻ ՕՐ »

Հրապարակային Գրական բանախօսու – թիւն, կազմակերպութեամբ Լիոնի Նո – րակազմ «Հայ Մշակութային Միու – թեան»։

Այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Գ. Թաղապետարանի չքեղ սրահին մէջ, (211 բիս Տիւկէֆլէն)։

Կը բանախօսէ Պ. Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Նիւթ ունենալով՝ Եղիշէ Զարենցի կեանքն ու գրական գործունէութիւնը։

Պիտի ըլլան նաեւ արտասանութիւններ։ Գեղարուեստական բաժին։

Մուտքը ազատ է։

Հայախօս ժապաւէն
ՇԱՎԻԼ – ՎԵԼԻԶԻԻ ՄԷՋ
Յունուար 21, Գշ. դիւրը
Ի նպաստ նորաչէն եկեղեցւոյ։
Մանրամասնութիւնները յայտնուելիք։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Սենեակ մը երիտասարդի մը համար, փարիզ կամ հիւսիսային արուարձաններ – ը, նախընտրաբար խոհանոցի դիւրու – թեամբ։ Դիմել Թերթիս վարչութեան։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայ կին մը որ օրուան ընթացքին ըն – կերանայ տիկնոջ մը, ի հարկին, բնա – կութեան դիւրութեամբ։ Դիմել նամակով կամ անձամբ Տիկին Նորիկեանի, 145 բիս տէ Մէօնիէ, Պաննէօ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ԱՄՍԱԹԵՐԹ
(Օրգան՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի)
Հրապարակ եկած է 1957ի 12րդ թիւը (Դեկտեմբեր)։
Ձոխ բովանդակութիւն։
Գատկերազարդ։
Նոր շրջանին համար՝ աւելցած է բաժնեգինը։
Ֆրանսայի համար, տարեկան՝ 600 ֆրանգ։ Արտասահման՝ 800 ֆր. (12 թիւ)։
Հատավաճառ՝ 60 ֆրանգ։
Ստանալու համար դիմել՝
M. K. PAPAZIAN
25, Rue Martial-Boudet, Chaville - S. et O.

ՅԱՌԱՋ ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Տիկին Պեկտեմիրեան նոր տարուան առթիւ մէկ տարեբեան «Յառաջ» կը նուի – րէ իր սանին Պ. Վարդապետեանի։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1ԷՆ Ի ՎԵՐ
«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒ – ԹԻՒՆՆ Է՝ 3500 ՖՐԱՆԿ,
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 1900
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ՝ 4000

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Պուլ. Օտտոյի Կապ. Խաչի զպրոցի տօ – նածառը այս կիրակի Ս. Յակոբ եկեղե – ցիին մէջ։

Հաճելի անակնկալներ, կաղանդի նը – ւէրներու բաշխում։

Կը հրաւիրուին ծնողքները։

×

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ»

Պորտոյի Ֆ. Կ. Խաչի զպրոցի տօնա – ծառը այս կիրակի ժամը 15ին, Կղերա – կաններու սրահը։ 22 բիս տէ Պահիւքիէ։

Արտասանութիւն, խմբերգ, տրամա – խօսութիւն եւայլն։

Մուտքը ազատ է։

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ
ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՑ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ

7 Յունուար, երեքշաբթի, յիշատակ Մեռելոց։ Յետ Ս. պատարագի հոգեհան – գստեան պաշտօն կը կատարուի։ Սկիզբ. ժամերգութեան, ժամը 8·30ին, Ս. պա – տարագ ժամը 10ին։

ՏՆօՐՀՆ�էՔ ԲԷ. 13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

Տօն անուա – նակոչութեան, պատարագ ժամը 10ին, յաւարտ պատարագի դպրաց դասը եւ քահանայ հայրերը մասնաւոր թափօրով պիտի առաջնորդուին եկեղեցւոյ խորհր – դարանը եւ պիտի կատարուի Տնօրհնէքի արարողութիւնը, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Գերշ. Տէր Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի։

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

12 Յունուար, կիրակի.— Տօն Անուա – նակոչութեան, Ս. պատարագ (երկսեռ երգչախումբով)10, Հոգեհանդիստ 11·45։

ՊՕՄՈՆ, Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

12 Յունուար, կիրակի Տօն Անուանա – կոչութեան Տեառն, Սկիզբ առաւօտեան արարողութեանց ժամը ութին, Ս. պա – տարագ ժամը տասնին։

19 Յունուար, կիրակի, Սկիզբ առա – ւօտեան ժամերգութեանց ժամը 8·30ին, Ս. Պատարագ ժամը տասնին։

Հանդիսաւոր հոգեհանդիստ՝ Զամպակ – ճեան, Գուլումճեան, Օհանեան եւ Պալ – թաեան ղերդաստանաց հին եւ նոր նըն – ջեցելոց, ըստ կտակի հանգուցեալ Տիկին Վալանթին Կարապետ Զամպակճեանի ժա – մը 11·45ին։

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Սամուէլ – Մուրատեան վարժարանի մատրան մէջ, այս կիրակի (Յունուար 12), ժամը 10·30ին հոգեհանգստեան Ս. պատարագ պիտի մատուցուի բազ – մարդիւն՝

ԳՕՐԳԷՆ Մ. ԱԼԻՄՇԱՀԻ

հոգւոյն ի յիշատակ, իր մահուան տար – եմասկին առթիւ։

ՊԱՐԱՆՑԻԿ – ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի «Ա – հարոնեան» խումբը կազմակերպած է պարանցիկ ցերեկոյթ մը, այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 16ին, Ազգ. Տան մէջ, 32 Րիւ տը Թրէվիզ։

Կը հրաւիրուին ընկերները եւ համա – կիրները։

Ֆ. ԿԱՊՈՑՑ ԽԱՉ

Պատգամաւորական ժողովին առթիւ կը խնդրուի բոլոր մասնաճիւղերէն անյա – պաղ կեդրոն ղրկել իրենց հաշուեկշիռ – ները, ամէնէն ուշը մինչեւ Յունվ. 20, նոյնպէս պատրաստել իրենց տեղեկա – գիրները։

ՁԱՅՆԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ

Եւ մկրտութիւն Ղրոյ ի Սէնթ Էթիէն տիւ Մոն, Ֆրանսական եկեղեցին, Յունուար 12, կիրակի, ժամը 10·30ին։ Պիտի մա – տուցանէ Գերպ. Հ. Կ. Շ. Վ. Ամատունի։

Փարիզ (5), Փլաս տը Փանթէոն, մէթ – րօ՝ Կարդինալ Լըմուան կամ Մոնժ։

Ժողովրդ. Ս. Խաչ եկեղեցւոյ

ԾԱՆՈՒ Է

Սեփականատէրը կը ծախէ ուղղակի անհատին։ Գեղեցիկ զետնայարկ մը բա – վի վրայ։ Շատ լուսաւոր եւ օդասուն, ամբողջովին վերանորոգուած, երեք սեն – եակ, խոհանոց, բոլոր յարմարութիւն – ներով, ամէն կարելիութիւններով։ Բնա – կութեան, առեւտուրի, ազատ ասպարէզի կամ արհեստի։ Րիւ Սէն Ժորժի եւ Թեթ – պուշի մէջտեղ։ Կը յարմարի մանաւանդ դերձակի, ատամնաբոյժի, քոնֆէքսիոնի եւն։ Կանխիկ երկու միլիոն։ Այցելութեան եւ մանրամասնութեանց համար դիմել Յունուար ութէն սկսեալ՝

Maître BERNARD WAHÉ, 31, Rue St-Lazare, Paris 9e
métro St-Georges, Trinité, Le Pelletier, N. D. Lorete
ժամը 14էն 19։

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.—Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ըն – կերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ փա – րիզի եւ արուարձաններու բոլոր ընկեր – ները Շաբաթ (11 Յունուար) դիւրը ժա – մը 8·30ին, Պարպօթ սրճարանին վերնա – յարկը, մեթրօ կար սիւ Նոր։ Ձեկոյց ըն – կեր Իշխանեանի կողմէ։

ՄԱՐՍԻԼ.— Հ. Յ. Դ. Պուլվար Օտ – տոյի «Վռամեան» ենթակոմիտէին ժողո – վը այս շաբաթ, ժամը 21ին, սովորա – կան հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Յ. Դ. «Եօթնեղբայր – եան» կոմիտէին ժողովը այս շաբաթ ժա – մը 20·30ին, դպրոցի սրահին մէջ։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւո – րիչ է։

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Պանէէօ – Քաշանի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ ժամը հինգին, ընկ. Փափազեանի բնակարանը։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ
ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Մամուլի տակ է Նոյեմբեր – Դեկտեմ – բեր թիւը, 48 էջ, ճոխ բովանդակու – թեամբ։ Այժմէն բաժանորդագրուիլ 1958 տարուան համար։

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք Ֆր – բանսա, 1200 Ֆր. արտասահման։ Ուշ վճարողները պիտի վճարեն նոր սակով։

×

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱԳ – ԲՈՑԺի բաժա – նորդագրուելու, ինչպէս նաեւ գնելու հա – մար Շ. Նարդունիի հրատարակած դոր – ծերը, դիմել Ֆօթօ–Ռէքս, 2 րիւ Պէռնար տիւ Պուա։

×

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱԳ – ԲՈՑԺի բաժնե – գինները, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս սիրայօժար պիտի գանձէ Պ. Արմենակ Շահպաղեան։

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Հայկական ծերանոցներուն համար կը փնտռուի՝

1) *Վկայեալ հիւանդապահուհի մը։*
2) *Լէնճէր մը։*

Բնակարան եւ սնունդ ապահովուած են։

Դիմել Աղբատախնամի գրասենեակը 32 Րիւ տը Թրէվիզ, Փարիզ (9)։

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹՔԷՆ
CAMEL
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄՕՏ՝
102, BD. VOLTAIRE, PARIS-XI
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ՝ ԻՐԵՆՑ ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՂՈՂ,
Անգլիական եւ Աւստրիական կերպասներէ, նորաձեւ LODEN
ՎԵՐԱՐԿՈՒՆԵՐ ԵՒ AUTOCOAT ՆԵՐ
(Զանազան գոյներ) 8000էն 12·500 Ֆր.
Իրենց մօտ կարելի է գտնել նաեւ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԻ ՆՈՐ ԵՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԱԾ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ խիստ մատչելի գիներով։
SMOKINGի ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ։ Մեծաքանակի համար մասնաւոր սակացոյց

ARMENIE
Հայ Ֆոլորիճ երաժշտութեան Բ. մեծագոյն սկաւառակը 30 սանթ.
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ
MICROSILLON 33 TOURS Nº MC 20136, DURÉE 45 MINUTES
VOGUE - CONTREPOINT
ԳԻՆ 2700 ՖՐԱՆԿ
Կը պարունակէ 14 հայկական կտորներ (նուագախումբ — երգչախումբ — մեներգ)
ՀԱՅՐԵՆԻՔ, ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՊԱՐ, ԶՈՎ ԳԻՇԵՐ, ԿՈՒՒՆԿ, ԿԱՅՆԵԼ ԵՍ, ՄՇՈՑ ՊԱՐ, ԱՐԻ՛ ՍԷՅՐԱՆ, ԼԱԼԱ ԵԱՐՍ, ԵՏ ԱՌԱՋ – ՇՈՒՇԻԿ, ՊԱՆԴՈՒԽՏԻ ԵՐԳ, ՇՈՇՊԻ, ՄԱՐԱԼԻ։ ՎԱՃԱՌԱՎԱՃԱՌ
Երգարանով միասին ստանալու համար դիմել
Ara Bartévian, 14, Rue Petit, Paris 19 - BOT. 99-22
Record Shop, 36, Rue de Moscou
Եկեղեցւոյ դիւանատունը *Սկաւառակի վաճառատուները*
Փնտռել նաեւ.— *Ա. Սկաւառակ հայկ. երաժշտութեան միքրոսիօն 20·103 (16 կտոր)*
Երեւան, Եայլի, Թաթարական պար, Օրօր, Ալագեազ, Պիլիբի, Ատրպէյճան, Նազ պար, Գերիներու երգ, Եարօ ջան, Կամաւիկ, Արեւելեան պար, Քեզ նման, Ղայթարմա, Լէզկինկա, Կովկ. երգ։
ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏ. Պատարագ եւ Տաղեր, միքրոսիօն 20·114 (20 կտոր)
Ով գերահրաշ ծաղիկ, Գովեա Երուսաղէմ, Սուրբ Աստուած, Փառ, Մարմին Տէրունական, Հրեշտակային, Սուրբ, Ցամեցայնի, Հոգի Աստուծոյ, Միայն Սուրբ, Օրհնութիւն, Տէր Ողորմեա, Հայր մեր, Եղիցի, Արծաթ-սիրուբեամբ, Ով զարմանալի, Աչքն ծով, Այսօր ձայնն Հայրական։ *Փնտռել նաեւ նոր սկաւառակը թիւ 20·150*

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
10
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
10 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8089 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3890

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

—o—

Վերջապէ՛ս հանրութեան սեփականու – թիւն դարձաւ «Փարիզի եւ Շրջակայից Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Կրօնական Ընկերակցութեան Վարչու – թեան 1956 – 1957 շրջանի գործունէու – թեան Տեղեկատուութիւնը » (տե՛ս Յա – ռաջ, 7 եւ 8 Յունուար) :

Վարչութիւնը երկու տարի սպասեց իր «նիւթական եւ բարոյական համարա – ւութիւնը » ներկայացնելու համար :

1956ի վերջերը կրօն. ընկերակցութեան վարչական ժողովին մէջ Բ. ատենապետը առաջարկեր էր, որ բարենպատակ հաս – տատութիւնները իրենց տարեկան գոր – ծունէութեան տեղեկագրին եւ հաշուե – կշռին մէկ պատճէնը ղրկեն, առ ի գի – տութիւն : Եւ ժողովը հաւանութիւն յայտ – ներ էր սկզբունքով :

Այսինքն փարիզի մեր կրօնական Ընկե – րակցութիւնը սկզբունքով նման առաջար – կի մը հաւանութիւն տալով, կը ձգտէր եթէ ոչ կեդրոնական մարմնի մը հան – դամանքը տալ իրեն, գոնէ դերակշիռ դեր մը խաղալ մեր գաղութին մէջ :

Այլապէս ինչո՞ւ ուղէր ծանօթանալ ու – րիչ կազմակերպութեանց նիւթական ու բարոյական գործունէութեան :

Այն առեն զանազան դիտողութիւնները լսուեցան այս առթիւ :

— Հապա՞ կրօն. Ընկերակցութիւնը ևը . Ո՞ւր են իր գործունէութեան տեղեկա – գիրները ու հաշիւները ···

Ու մեր ողբացեալ խմբագրապետը յի – շելով այս պարագան, «Լուսիւնը ոսկի չէ», խորագրով խմբագրականի մը մէջ, որ, աւա՛ղ, իր վերջին Խօսքը պիտի ըլ – լար, կը չեչտէր թէ՝ «Տարիներէ ի վեր կը ծեծուի այս խնդիրը, Ազգ. Տան հար – ցին հետ, առանց եզրակացութեան մը յանգելու» : «Յառաջ, 25 Յունուար 1957) : Ու կ'աւելցնէր թէ «միայն կրթ. Խոր – հուրդն է որ պարբերաբար տեղեկութիւն – ներ կը հաղորդէ մամուլին. իսկ մնաց – եալը կը մնայ դոց գիրք : Օրինակ, մինչեւ այսօր ալ հանրութիւնը լուր չունի թէ որ եւ է քայլ առնուա՞ծ է թեմական կազ – մակերպութեան համար եւ ի՞նչ առաջա – դրութիւններ ունին» :

Տարի մը վերջ կրնանք նոյն հարցումը կրկնել, առանց որեւէ յուսադրիչ պա – տասխան ակնկալելու :

Շա՛տ ժժդոյն է դժբախտաբար կրօն. Ընկերակցութեան գործունէութեան պատկերը՝ ըստ հրատարակուած «Տեղե – կատուութեան» :

Ի՞նչ է ըրեր Վարչութիւնը :

Սերտ յարաբերութիւն պահեր է չրջանի եկեղեցիներու հոգաբարձութեանց հետ, որոնց հրահանգներ տուեր եւ թելադրու – թիւններ ըրեր է : Մշակեր է Հոգաբար – ձութեան ներքին կանոնադիր մը : Փարի – զի եկեղեցիին «պնակներու եւ մոմերու հասոյթը կարեւոր յաւելում » ունեցեր է տօնական օրերու առթիւ :

Տեղեկատուութիւնը կարեւոր բաժին մը յատկացուցած է Շաւիլի եկեղեցւոյ շի – նութեան, զոր ներկայացնելով իրրեւ կրօն. Ընկերակցութեան գործը :

Որքան գիտենք, եկեղեցիին յանձնա – խումբի երիտասարդ անդամներն էին դլխաւոր դերակատարները այդ ձեռնար – կին յաջողութեան : Վարչութիւնը բա – րոյական աջակցութեամբ դոհացաւ : Մի – այն կաթոդիկոսական Պատուիրակն էր, որ հրապարակային հաւաքոյթներու մէջ յաջողեցաւ կարեւոր նուիրատուութիւն – ներ ապահովել շինութեան յանձնախումբին :

Գալով Իսկ լէ Մուլինոյի, որուն չի – տակութիւնը եւս կ'ընէ, Վարչութիւնը ի՞նչ աշխատանք տարած է կառուցանելու համար 4500 հայութիւն հաչուող այդ չրջանի եկեղեցին, որուն 1247 քառ. մե –

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲՈՒԼԳԱՆԻՆԻ ՆԱՄԱԿԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

—o—

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ ՈՒԽՏԻ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՆԻՄՏԸ

Ինչպէս ծանօթ է, մառեչալ Բուլգանին վերջերս նամակներ ղրկած էր արեւմտա – եան երկիրներուն՝ խաղաղութեան նոր առաջարկներով : Պատասխանելու համար խորհրդային նամակներուն՝ Ատլան – տեան Ուխտի Հերթական Խորհուրդը դումարուեցաւ Փարիզի մէջ : Ժողովին կը նախագահէր ՄԱԿի ընդհանուր քարտու – ղար Սփաք :

Ֆրանսա, Միացեալ Նահանգներ եւ Պելժիա իրենց պատասխանին ծրագիրը պատրաստած էին արդէն եւ յանձնեցին Հերթական Խորհուրդին :

Նորվեկիա տակաւին իր պատասխանին նախագիծը չէ պատրաստած :

Արձարձուեցաւ նաեւ Անգլիոյ Վարչա – պետ Մաքմիլլընի ոչ – յարձակողական դաշինք մը կնքելու առաջարկը :

Առաջին նիստը տեւեց աւելի քան երեք ժամ, որմէ ետք որոշուեցաւ կրկին հա – ւաքուիլ՝ ուրբաթ օր : Բաներեր մը յայ – տարարեց, թէ աւելի քան մէկուկէս ժամ խօսուեցաւ մառեչալ Բուլգանինի նամա – կին մասին : Ընդհանրապէս ընդունուե – ցաւ, թէ միայն Անգլիոյ պատասխանը ամբողջութեամբ յանձնուած էր ժողո – վին :

Այնպէս կը թուի թէ ժողովին մէջ քըն – նուած է նաեւ Անգլիոյ Վարչապետ Մաք – միլընի ոչ – յարձակողական դաշինք մը կնքելու առաջարկը, բայց բաներերը ոչ հասատատեց այս պարագան եւ ոչ ալ հերքեց, պարզապէս աւելցնելով՝ թէ ո – չինչ կրնայ ըսել այդ ուղութեամբ : Միւս կողմէ, բաներերը յայտնեց թէ անգլիական պատասխանը մեկնակէտ չծառայեց միւս պատասխաններուն համար եւ իւրաքան – չիւր պատդամաւոր պարզեց իր երկրին տեսակէտը :

Պատասխանները իրարմէ անջատ պիտի ղրկուին, թէեւ տակաւին Թուական մը չէ որոշուած :

Ամերիկեան պատասխանատու չրջա – նակները Ատլանտեան Ուխտի Հերթական Խորհուրդին դումարման մասին արտա – յայտուելով, ըսին թէ ո՛չ մէկ նչանակու – թիւն ունէր անիկա : Մասնաւոր կարեւո – րութիւն ալ չեն ընծայեր այսօրուան դու – մարուելիք ժողովին՝ որու ընթացքին պիտի քննուի իւրաքանչիւր երկրի պա – տասխանը

Միացեալ Նահանգներու Արտաքին Նա – խարարութեան բաները մամուլի ասու – լիսի ընթացքին յայտարարեց, թէ այդ հարցը մանրամասն քննութեան կը կա – րօտէր : Բաներերը մերժեց պատասխանել այն հարցին, թէ Ատլանտեան Ուխտի Հերթական Խորհուրդը ի վիճակի պիտի ըլլա՞ր ամբողջութեամբ պատրաստել բո –

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

Բոր տարածութեամբ հողը ոչ թէ այսօր, այլ տարիներէ ի վեր գնուած է : Ցու – սո՞նք որ ներկայ տարուան ընթացքին վարչութիւնը պիտի չարժի վերջապէս եւ պիտի կանգնէ այդ եկեղեցին, արդարա – ցնելու համար իր գոյութիւնը :

Վարչութիւնը կ'ըսէ նաեւ թէ պարբե – րաբար քահանաներ ղրկեր է Իտալիա, Զուիցերիա եւ Պելժիա : Իսկ Սերովբէ եպիսկ. «հովուական այցելութիւնները տուած է թէ՛ Ֆրանսայի եւ թէ արտա – սահմանի բոլոր հայաչատ կեդրոնները» :

Բայց դեռ ուրիչ գործեր ալ տեսեր է Վարչութիւնը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

Օր ը Օրէն

« ՀԱՅԵՐԸ ԲԱՐի ԵՆ···»

—o—

— Պապա, ինչո՞ւ , մեր մանկամսուրը, Ինձմէ զատ հայերէն գիտցող չկայ ···

— Որովհետեւ, ֆու դասընկերուհիներդ Հայ չեն, ձագս ···

— Ինչո՞ւ Հայ չեն, պապա ··· Աշխար – հին մէջ ամէն մարդ Հայ չէ՞···

— Ո՛չ, ձագս··· Տեսակ տեսակ ազգեր կան եւ ամէն մէկը իր լեզուն ունի ···

— Բայց, ինչո՞ւ անոնք հայերէն չեն սորվիր··· Դուն կը սորվեցնե՞ս, պապա··

— Շատ եմ, ձագս, ո՞ր մէկուն սորվե – ցընեմ ··· Եւ յետոյ, անոնք ալ գեղեցիկ լեզուներ ունին ···

— Հապա մաման կ'ըսէ որ հայերէնէն աղուոր լեզու չկա՛յ ···

— Իրա՛ւ է, չկայ, բայց սորվիլ չեն ուզեր ···

— Ինչո՞ւ ···

— Որովհետեւ մենք պզտիկ ազգ ենք··

— Պզտիկ ա՞զգ ինչ ըսել է···

— Պզտիկ կ'ըսեն այն ազգին, որ ինք – զինքը չի կրնար պաշտպանել եւ չարերը կուգան անոր ունեցածը կ'առնեն կը տա – նին ···

— Ուրեմն, Սօնայինն պէս չար են ··· Ան ալ իմ պուպրիկներս կ'առնէ կը տանի ··· Բայց մաման ըսաւ որ մեր ազգէն մեծ ···

— Շիտակ ըսեր է··· Բայց մենք հո – գիով մեծ ենք ···

— Հոգիով մե՞ծ ինչ ըսել է, պապա··· Հոգի՞ն ինչ է··· Դուն հոգի ունի՞ս , մա – ման ունի՞, ես ունի՞մ ···

— Այո, ձագս, ··· ես ալ ունիմ, մա – ման ալ ունի, դուն ալ ունիս ··· Հոգին Աստուած պապան կուտայ մեզի ··· Երբ ազգ մը բարի է, չարութիւն չրներ, ա – նոր համար «մեծ ազգ է» կ'ըսեն ···

— Մաման կ'ըսէ որ Աստուած պապան բարիները կը սիրէ··· Ուրեմն ես ալ կը սիրէ, մաման ալ կը սիրէ, գիս ալ կը սի – րէ, մեր ազգն ալ կը սիրէ ···

– –Այո՛, այո՛···

— Դուն ալ գիս կը սիրես, անանկ չէ՞, պապա ···

— Շա՛տ, շա՛տ ···

— Եւ ի՛նչ որ ուզեմ ինծի կուտաս , անանկ չէ՞··· Շոֆոլա, խաղալիկ, պուպ – րիկ ···

— Ի հարկէ կուտամ, պայմանաւ որ բարի կենաս ···

— Ուրեմն, մեր ազգն ալ բարի է եւ Աստուած պապան անոր ալ աղուոր բա – ներ կուտայ ···

— Այո՛: կուտայ ···

— Ի՞նչ տուած է, պապա··· Մեր ազ – գը շատ պուպրիկ ունի՞, շատ շոֆոլա ու – նի՞···

— Ունէր, ձագս, բայց չարերը եկան գողցան ···

— Գողցա՞ն ինչ ըսել է, պապա :

— Ըսեմ ··· Այս պուպրիկը ֆուկդ է, այնպէս չէ՞···

— Այո՛, բեզի չեմ տար ···

— Եթէ ֆու ձեռիդդ առնեմ, գողցած կ'ըլլամ ···

— Չեմ տար··· կուլամ··· Ու եթէ լամ դուն ալ չես առներ, անանկ չէ՞··· Մեր ազգն ալ լացա՞ւ:

— Լացա՛ւ, ձագս , շա՛տ լացաւ, բայց օգնութ չունեցաւ ···

— Եթէ Սօնան ձորէն իմ պուպրիկս առնէ, ես ալ իրեն կը գարնեմ ··· Մեր ազգն ալ չարերուն գարկա՞ւ, պապա ···

— Զարկա՛ւ , եւ աղուո՛ր գարկաւ ··· Բայց , ըսի բիչ առաջ, անոնք շատ էին, մենք՝ բիչ ···

— Ո՞վ ըսաւ որ բիչ ենք, պապա··· Այստեղ շատ մարդ կայ, անոնք Հայ չեն··· Ատեն մը գարկին, բայց վերջը , սկսան չարերուն հետ գնդակ խաղալ ···

— Ուրեմն անոնք ալ չար են ··· Մի – նա՛կ Հայերը բարի են, ես գիտեմ ··· Իմ պուպրիկս ալ Հայ է, անանկ չէ՞ պապա:

— Այո՛, ան ալ Հայ է ···

— Բայց, Սօնան Հայ չէ, որովհետեւ չար է ···

— Ան ալ Հայ է ···

— Պապա, չեմ հասկնար··· Եթէ Հայ է, ինչո՞ւ չար բաներ կ'ընէ ···

— Որովհետեւ, շատ պզտիկ է եւ չարին ու բարիին տարբերութիւնը չի գիտեր ·· Ա՛լ կը բաւէ, յոգնեցար··· Քալէ՛, պա – ճիկ ըրէ : ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀՐԹԻՌԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

—o—

ՍՈՒՏ ԼՈՒՐ ՄԸ ՇՐՋԵՑԱՒ

Մոսկուա կը չարունակէ լուռ մնալ ի մասին այն հրթիռին՝ որ խորհրդային քաղաքացի մը տարած պիտի ըլլար մի – նոլորտին մէջ :

Այս առթիւ «Ֆիկարօ»յի Մոսկուայի թղթակիցը կը գրէ, թէ ի վիճակի է հաս – տատելու թէ հրթիռի այս պատմութեան մէջ ո՛չ մէկ իրականութիւն կայ : Ռուսե – րը հրթիռի մը միջոցաւ մարդ չեն ղրկած անհունին մէջ : Այս լուրը ծնաւ անցեալ երկուշաբթի կէսօրէ ետք՝ Մոսկուայի լրագրողներու կարգ մը չրջանակներուն մէջ եւ արձագանգ դտաւ չատ մը երկիր – ներէն : Ծանօթ է, որ այս երկրին մէջ լրատու մասնաւոր կամ դաղտնի աղ – բիւրներ չկան. ամէն մարդու համար՝ միայն մէկ կեդրոն գոյութիւն ունի :

Թղթակիցը կը նկարագրէ այն պարա – դան, թէ լրագրողներու խաղը չփոթի մատնած էր նաեւ թերթերու տնօրէննե – րը, որոնք հեռագիրներ կը տեղացնէին Մոսկուա՝ մարդուն լուսանկարը ուղելով կամ տեսակցութիւն մը խնդրելով ···:

Խորհրդային մասնագէտները տակաւին ի վիճակի չեն մարդ – հրթիռը արձակե – լու. բաւական փորձեր պէտք է կատա – րեն՝ դործին ձեռնարկելէ առաջ :

Արդարեւ խորհրդային կարդ մը յայտ – դութիւնները պատճառ դարձած էին, որ մարդիկ մտածեն դիտական նման փորձի մը իրագործման մասին : Մինչդեռ, խոր – հրդային քաղաքացի մը չկայ, որ համոզ – ուած ըլլայ թէ մթնոլորտը ճեղքելու կոչ – ուած առաջին մարդը ռուս մը պիտի ըլ – լայ :

Ամէն պարագայի մէջ, երեւակայական այս «ուղեւորութիւն»ը խորհրդային քա – րոզչութեան մէկ փուլը կը կազմէ, կը դրէ «Ֆիկարօ»յի թղթակիցը : Այս անդամ սակայն՝ այդ քարոզչութիւնը ոչ մէկ բանի ծառայեց :

—o—

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՑ մէջ խռովութիւնները կը չարունակուին, առջի օր ռումբ մը պայ – թեցաւ ճաքարթայի մէջ, 13 հոգի վի – վիրաւորելով : Ոստիկանութիւնը ապա – հովութեան խիստ միջոցներ ձեռք առած է :

Ս. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ մերժեց ընդունիլ Անգլիոյ, Ամերիկայի եւ Ճափոնի բողո – քը՝ վլատիվոսթոքի ծոցին փակման մա – սին : Խորհրդային կառավարութիւնը իր դերիչխանութիւնը կը պահէ այս ծոցին վրայ :

ԱՆԳԼԻՈՑ Վարչապետ Մաքմիլըն Նոր Տելհի հասնելով խօսակցութիւն մը ունե – ցաւ Նեհրուի հետ : Կը սպասուի որ Մաք – միլըն հանդիպում մը ունենայ Ինտոնե – զիոյ Նախագահ Սոքարնոյի հետ :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅ ՀԱՐՑԻ ՈՒՍՈՒՑՉԻ

ՏԱՍՆԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ 25-ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ Է ՀԱՏՈՒԿ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ԵՐԵՎԱՆ
1932

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅ ՀԱՐՑԻ ՈՒՍՈՒՑՉԻ

ՏԱՍՆԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ 25-ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻՎ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎԱԾ Է ՀԱՏՈՒԿ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

ԵՐԵՎԱՆ
1932

ՀԱՅ ՀԱՐՑԻ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՈՒՄ

(ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ 14-ՕՐՅԱ ՆԻՒԹԵՐԻ ՎՐԱ)

Ահա իր ուրույն դիմագիծը ունեցող դիմանկարը։ Ընդհանուր գծերով։ Ամենաէական գծերով։ Ամենաբնորոշ գծերով։ Ամենաանհրաժեշտ գծերով։ Ամենաանհրաժեշտ գծերով։ Ամենաանհրաժեշտ

ԿՅՆՔԻ

Իվ.

ՂՁ ՄԱՎԱՂՅԱ ՆՅՈՂՆՑԱՅՂ ԲՂ

— Ինչո՞ւ չես ուզում ասել, թե ինչ է պատահել։ Ես քո ընկերուհին եմ, ինչո՞ւ չես ուզում ինձ ասել։ Ես կարող եմ քեզ օգնել, ես կարող եմ քեզ խորհուրդ տալ։ Ասա ինձ, ի՞նչ է պատահել։

Աղջիկը ոչինչ չէր պատասխանում։ Նա նստած էր մահճակալի ծայրին, ոտքերը կախ էին գցած, գլուխը կախ էր գցած, ձեռքերը ծալած էին ծնկների վրա։ Նա ոչ մի կերպ չէր ուզում ասել, թե ինչ է պատահել։

Ես ուզում էի նրան ստիպել, որ ասի, բայց հետո մտածեցի, որ ավելի լավ է թողնել նրան հանգիստ։ Ես նրան ասացի, որ ինձ ամեն ինչ կարելի է ասել, ես ամեն ինչ կհասկանամ, ես ամեն ինչ կներեմ։ Ես ասացի, որ ինձ ամեն ինչ կարելի է ասել, ես ամեն ինչ կհասկանամ, ես ամեն ինչ կներեմ

լոր երկիրներու պատասխանները՝ ուր– բաթ օրուան ժողովին մէջ։ Հաւանական է, որ անդամ մը եւս հաւաքուին պատ – գամաւորները, ծանօթ չէ սակայն, թէ վերջին խօսքը որո՞ւն կը պատկանի։

Հերթական Խորհուրդի նիստին մէջ Ա – րեւելք – Արեւմուտք յարաբերութեանց շուրջ ընդհանուր վիճաբանութիւն մը ե – ղած է, սակայն մասնաւոր կարեւորու – թիւն մը չէ ընծայուած կեդրոնական եւ – րոպայի մէջ ապագիներ գօտի մը ստեղ– ծելու լեհական առաջարկին։ Պէտք չէ մոռնալ թէ Ֆ. Միւթիւնը կը չարունակէ պնդել այս տեսակէտին վրայ։

Մինչ այս մինչ այն Ուշինկթընէն կը հաղորդեն թէ արտաքին քաղաքականու – թեան յանձնախումբին մէջ Արտաքին նա– խարար Տըլլըս յայտարարած է, թէ ներ– կայ պայմաններու մէջ «Մեծ»երու հան – դիպում մը չի կրնար ըլլալ Ռուսերու մասնակցութեամբ։

Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նա– խարարը վճռական եղած է իր յայտա – րարութեան մէջ, ըսելու համար թէ կա – րելի չէ նոյնիսկ մտածել այդ մասին։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱԻՍՏՐԻՈՑ վարչապետ Ռաապ յառա – ջիկայ գարնան Մոսկուա պիտի երթայ։ Վարչապետը Զատիկը պիտի անցնէ Հռո– մի մէջ եւ գարնան վերջաւորութեան պի– տի այցելէ Միացեալ Նահանգներ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ խորհրդային դեսպանը Մոսկուա պիտի վերադառնայ, նկատելով որ արձակուած է այդ պաշտօ– նէն. յաջորդ դեսպանը ծանօթ չէ։

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻԱՑին կը հաղորդեն թէ մօտ ատենէն Հունգարիոյ Վարչապետ Ֆատար Պելկրատ պիտի երթայ. թուա – կանը չէ ճշդուած։

ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱՑի խռովութիւններէն ետք, վեց կղերականներ ձերբակալուե – ցան. կը կարծուի թէ Վատիկանի եւ Վե– նեզուելայի միջեւ դիւանագիտական յա – րաբերութիւնները պիտի խզուին։

ԵԳԻՊՏՈՍի անտեսական առաքելու – թիւնը, որ ներկայիս կը գտնուի Մոս – կուա, սկսած է արդէն բանակցութիւններ վարել խորհրդային պատասխանատու ըր– ջանակներուն հետ։

ՄԱԿի տարագիրներու բարձրաստիճան կոմիսար Լինտ Յունուար 3 – 7ին Հուն – գարիոյ կառավարութեան անդամներուն հետ խորհրդակցութիւններ ունեցած է։ Կոմիսարին փեչտա այցելութիւնը գաղտ– նի կը պահուէր։

ԴԱՄԱՍԿՈՍի կառավարութիւնը Իսրա– յէլի հարցին առիթով կոչ մը ըրաւ արա– բական Լիկայի ինը երկիրներուն՝ որպէս զի հարկ եղած միջոցներու մասին մտա – ծեն. Սուրիացիք կը կարծեն թէ Գերմա– նիա զէնք պիտի տայ Հրեաներուն։

ԱՄԵՐԻԿԱՑի Արտաքին նախարար Տը – լըս Ուշինկթընի եկեղեցիին մէջ հաղոր– դութիւն տուած է նախագահ Այզընհա – ուըրի։ Ամերիկեան եկեղեցիին օրէնքով աշխարհական մը կրնայ հաղորդութիւն տալ։

ՍԱԿԱՐԱՆ (Յունուար 8)։— Ջոյլ ոսկի 549·000, նափոլէոն 3950, զուից· 3760, անգլ· 4670, քսան տոլարնոց 18·920, Թղթադրամ (անպաչտօն) սթերլին 1270, տոլար 472, զուից· 112·75, պելժ· 9·35, լիր 0·75։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը իր ջերմ շնորհակալութիւնները կը յայտնէ «Մանուկներու Օր»ուան հանդէսին նուի– րատուներուն։

Տիկին Աստղիկ Ազնաղարեանի որ ինչ – պէս ամէն տարի այս տարի եւս տասը քի– լօ պօշպօն նուիրած էր։

Պ. Բարգէն Դավիդի որուն ազնիւ միջ– նորդութեամբ «Կոնտոլօ» հաստատու – թեան կողմէ պիսիխիի նուիրատուութիւն մը ստացած ենք։

Պ. Թաթուլ Ինճէյեանի որ իր մանիէ – թօֆօնով ամէն տարի իր գնահատելի մասնակցութիւնը կը բերէ զեղարուես – տական բաժնին։

Տիկիններ Ա. Սամուէլեանի, Ս. Զըբ – ուանդեանի եւ Տէր եւ Տիկին Պարսամեա– նի (Ռոմֆնվիլլէն) երկու հազարական ֆը– րանքի իրենց նուիրատուութեան համար։

Ինչպէս նաեւ զեղարուեստական բաժ – նին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը բերող պարուհիներուն Օր. Թ. Քէօչկէր– եանի եւ Օր. Անի Թառօնի։ Մասնաւորա – պար Իսիի Խրիմեան վարժարանի ուսու – ցիչ Պ. Ս. Քաչեանի եւ Պ. Լ. Մոմճեանի։

ՅԱՌԱՋ ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Վիլէօրպանէն Պ. Դ. Մուրատեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ իր հօրեղ– բօր Ժ. Մուրատեանի (Տիքթոյիք) անոր հանգստեան կոչուելուն առթիւ։

×

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Պոմոնէն Պ. Արամ Գարբրիէլեան հազար ֆրանք կը նուիրէ իր քրոջ հոգեհանդիս – ին առիթով։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Տէր եւ Տիկ. Ն. Դարբին– եան եւ ընտանիքը ցաւակցութիւն կը յայտնեն Նիկողոսեան, Սէրէնկիւլեան եւ Տօլպաչեան ընտանիքներուն, Նիկողոս Նիկողոսեանի մահուան առթիւ եւ փոխան ծաղկեպսակի հազար ֆրանք կը նուիրեն «Յառաջ»ի բարգաւաճման։

×

ՎԱԼԱՆՍԻ կապոյտ Խաչի մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկերուհի Տիկին Սէրէնկիւլեանի եւ Տի– կին Ա.յվազեանի իրենց սիրելիներու դառ– նակսկիծ կորուստին առթիւ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Աստղիկ Յորթուճաթօ եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհան– գստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, Յունուար 12ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին իրենց ամուս – նոյն եւ հօր՝

ԱՐՇԱԿ ՅՈՐԹՈՒՆԱԹՈՑԻ

մահուան քառասունքին առթիւ, ինչպէս նաեւ Շիշմանեան ընտանիքին ննջեցեալ յիշատակին։

Կը հրաւիրուին ողբացեալներուն յիշա – տակը յարգողները։

×

ԼԻՈՆ.— Տէր եւ Տիկ. Յովհաննէս Ար– մենուհի Զիլինկիրեան եւ զաւակները ի – րենց մօր, մեծ մօր երպի Եփրաֆսի Զի – լինկիրեանի (Պոլուզի) մահուան տարելի– ցին առիթով հոգեհանդստեան պաշտօն կատարել կուտան այս կիրակի Լիոնի ե – կեղեցին։ Կը հրաւիրուին յիշատակը յարգողները։

×

Այրի Տիկին Հերսիլիա Նիկողոսեան եւ զաւակը, ինչպէս նաեւ Սէրէնկիւլեան, Ոսկեան եւ Տօլպաչեան ընտանիքները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանդստեան պա – տարագ պիտի մատուցուի այս կիրակի առաւօտ, Պոմոնի Ս. Գրիգոր Լուսաւո – րիչ եկեղեցին ողբացեալ

ՆԻԿՈՂՈՍ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ

յիշատակին, իր մահուան քառասունքին առթիւ։

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները։

ՇԱՎԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՀԻՆՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՆԸ– ԻՐԵՆ.—

Պ. Վազգէն Անդրէասեան 25·000, Տիկ. Մաքրուհի Մուրէ (Սուտան) 18·000, Օր. Ալին Էմմեան տասը հազար, Տիկին Սըրուհի Լօէնեան (Տրակինեան) տասը հազար, Ալիքսանեան տուն (Մէօտօն) տասը հազար, Պ. Ժ. Շիրակեան, Պ. Վա– հագն Դուր Սարգսեան, Դանիէլեան, Պ. Օհաննէս Քէօլէեան (Պուա Քոլոմպ) հինգ հազարական ֆրանք, Տիկին Փափազեան (Պ. Քոլոմպ) երկու հազար, Տիկին Փա– լուն Պէրպէրեան երկու հազար, Տիկին Վարդուհի Տէր Կարապետեան հազար։

Նախորդ ցանկէն Յակոբ Ալիքսանեան հինգ հազար ֆրանք նուիրած է։ (Ցայ – տարարուած էր 500)։

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱՄՍԱԹԵՐԹ

(Օրգան՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի)

Հրապարակ եկած է 1957ի 12րդ թիւը (Դեկտեմբեր)։

Ճոխ բովանդակութիւն։

Պատկերազարդ։

Նոր շրջանին համար՝ աւելցած է բաժնեգինը։

Ֆրանսայի համար, տարեկան՝ 600 ֆրանք։ Արտասահման՝ 800 ֆր. (12 թիւ)։

Հատավաճառ՝ 60 ֆրանք։

Առանալու համար դիմել՝

M. K. PAPAZIAN

25, Rue Martial-Boudet, Chaville - S. et O.

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Սամուէլ – Մուրատեան վարժարանի մատրան մէջ, այս կիրակի (Յունուար 12), ժամը 10·30ին հոգեհանգստեան Ս. պատարագ պիտի մատուցուի բազ – մարդիւն՝

ԳՈՒՐԳԻՆ Մ. ԱԼԻՔՄՇԱՀԻ

հոգւոյն ի յիշատակ, իր մահուան տար – նամեակին առթիւ։

ՊԱՐԱՆՑԻԿ – ՅԵՐԵԿՈՑԹ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի «Ա – հարոնեան» խումբը կազմակերպած է պարահանդէսի յերեկոյթ մը, այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 16ին, Ազգ. Տան մէջ, 32 Րիւ տը Թրէվիզ։

Կը հրաւիրուին ընկերները եւ համա – կիրները։

«ՋԱՐԵՆՑԻ ՕՐ»

Հրապարակային Գրական բանախօսու – թիւն, կազմակերպութեամբ Լիոնի Նո – րակազմ «Հայ Մշակութային Միու – թեան»։

Այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Գ. Թաղապետարանի չքեղ սրահին մէջ, (211 րիւ Տիւկէֆլէճ)։

Կը բանախօսէ Պ. Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Նիւթ ունենալով՝ եղիշէ Զարեճցի կեանքն ու գրական գործունէութիւնը։

Պիտի ըլլան նաեւ արտասանութիւններ։ Գեղարուեստական բաժին։

Մուտքը ազատ է։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Պուլ. Օտտոյի Կապ. Խաչի դպրոցի տօ– նածառը այս կիրակի Ս. Յակոբ եկեղե – ցիին մէջ։

Հաճելի անակնկալներ, կաղանդի նը – ւէրներու բաշխում։

Կը հրաւիրուին ծնողքները։

×

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ»

Պորտոյէ Ֆ. Կ. Խաչի դպրոցի տօնա – ծառը այս կիրակի ժամը 15ին, կղերա – կաններու սրահը։ 22 րիւ տէ Պահիւթիէ։

Արտասանութիւն, խմբերգ, տրամա – խօսութիւն եւայլն։

Մուտքը ազատ է։

×

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ կապոյտ Խաչի, կը տօնուի այս կիրակի։

Ֆ. ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉ

Պատգամաւորական ժողովին առիթով կը խնդրուի բոլոր մասնաճիւղերէն անյա– պաղ կեդրոն ղրկել իրենց հաշուեկշիռ – ները, ամէնէն ուշը մինչեւ Յունվ. 20, նոյնպէս պատրաստել իրենց տեղեկա – գիրները։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.—Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ըն– կերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փա– րիզի եւ արուարձաններու բոլոր ընկեր – ները Շաբաթ (11 Յունուար) դիւերժ ժա– մը 8·30ին, Պարպօթ սրճարանին վերնա– յարկը, մեթրօ Կար տիւ Նօր։ Ջեկոյց ըն– կեր Իշխանեանի կողմէ։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Պուլվար Օտ – տոյի «Վոամեան» ենթակոմիտէին ժողո– վը այս Շաբաթ, ժամը 21ին, սովորա – կան հաւաքատեղին։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ԿՐՈՆՈՊԼԸ.— Հ. Յ. Դ. «Եօթնեղբայր– եան» կոմիտէին ժողովը այս Շաբաթ ժա– մը 20·30ին, դպրոցի սրահին մէջ։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւո – րիչ է։

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Պանէէօ – Քաշանի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ ժամը հինգին, ընկ. Փափազեանի բնակարանը։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

ՎԱԼԱՆՍ.— Կապոյտ Խաչի ընդհ. ան – դամական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, ընկերուհի Տիկին Գասեանի բնակարանը։ Ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Կարե– ւոր օրակարգ։

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ

Տնօրհնէք Բշ. 13 Յունուար Տօն անուա– նակոչութեան, պատարագ ժամը 10ին, յաւարտ պատարագի դպրաց դասը եւ քահանայ հայրերը մասնաւոր թափօրով պիտի առաջնորդուին եկեղեցւոյ խորհր – դարանը եւ պիտի կատարուի Տնօրհնէքի արարողութիւնը, նախապահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Գերշ. Տէր Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

12 Յունուար, կիրակի.— Տօն Անուա – նակոչութեան, Ս. պատարագ (երկաեռ երգչախումբով)10, Հոգեհանգիստ 11·45։

ՊՈՄՈՆ, Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

12 Յունուար, կիրակի Տօն Անուանա – կոչութեան Տեառն, Սկիզբ առաւօտեան արարողութեանց ժամը ութին, Ս. պա – տարագ ժամը տասնին։

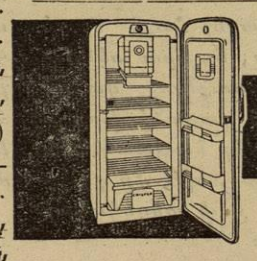
ՁԱՅՆԱԻՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ

Եւ մկրտութիւն ջրոյ ի Սէնթ Էթիէն տիւ Մոն, Ֆրանսական եկեղեցին, Յունուար 12, կիրակի, ժամը 10·30ին։ Պիտի մա – տուցանէ Գերպ. Հ. Կ. Ծ. Վ. Ամատունի։

Փարիզ (5), Փլաս տը Փանթէոն, մեթ – րօ՝ Կարդինալ Լըմուան կամ Մոնժ։

Ժողովրդ. Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ

imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)



réfrigération ménagère et commerciale

Kelvinator

le froid c'est moi! | 40 ans d'expérience

Société ROHDANIENNE DU FROID - VALENCE (Drôme)

7, RUE PASTEUR

MARKARIAN JEAN (ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ)

ELECTRICIEN, 1, RUE PELLETERIE, VALENCE,

CAVES CENTRALES

ՏԱԼԱՓԻԽԲԷԵԱՆ ՈՐԴԻ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶՆԻՒ ԳԻՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՑ ԿԱՐԳԻՆ՝ ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ

RAKI DUZE

48, RUE PUVIS DE CHAVANNES, MARSEILLE

TÉLÉPHONE : CO 58-99

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

SAMEDI 11 JANVIER 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8090 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3891

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏՈՒՆ ԵՒ ԱՅԼ ՀԱՐՑԵՐ

—o—

Կրօնական Ընկերակցութեան Վար – չութիւնը իր Տեղեկագրին մէջ կը խօսի նաեւ Ազգային Տան մասին :

Իր բացատրութիւնները ո՛չ մէկ կերպով կը լուսաբանեն հարցը, հակառակ «նը – պատակայարմար լուծումը ապահովելու » իր « «մանաւանդ մտահոգութեան» :

Տարիներէ ի վեր «Ազգային Տան » հարց մը կայ հրապարակի վրայ : Քանիցս ղա – տական խնդիրներ ծագեցան : Կը կար – ծէինք թէ ամէն ինչ կարգադրուած է :

Վարչութեան Տեղեկագրէն կ'իմանանք, որ Ազգային Տան Թղթածրարները դատա – կան իշխանութեան մօտ կը գտնուին եւ – ղեր, բայց եռանդամ յանձնախումբը յա – ջողեր է առնել գանոնք եւ յանձնել Ազ – գային Տան վարչութեան : Վարչութիւնը լաւատես է եւ կը յուսայ որ «մօտ ատե – նէն այս հարցը կը գտնէ իր լաւագոյն լուծումը » :

Սպասե՛նք եւ յուսա՛նք :

Վերջացող տարուան ընթացքին քառա – ձայն պատարագը երկու անգամ ձայնա – փոուած է Փարիզի Հայոց եկեղեցիին աջակցութեամբ Պ. Ժէրար Սթէֆանէա – քոյի : Ցանկալի էր, որ աւելի յաճախ տե – ղի ունենային այդ ձայնասփռումները : Ներկայիս Հայերուն — առաքելական եւ կաթոլիկ — յատկացուած է վեց կիրա – կի միայն :

Վարչութեան դրական գործերէն մէկը պէտք է նկատել մարդահամարը : Այս խիստ կարեւոր ձեռնարկը պէտք չէ սա – կայն բախտին ձգել : Դիւանատունը կ'ար – ձանագրէ միայն անուններն ու հասցէ – ները անոնց, որոնք պսակի, մկրտութեան կամ հոգեհանգիստի առթիւ կը դիմեն իրեն :

Վարչութիւնը պէտք է թելադրէ քա – հանաներուն, որ իրենց «ծուխ»երուն ամ – բողջական ցանկը կազմելով յանձնեն դի – ւանատուն :

Վիճակագրութեան համար չունինք կեդրոնական մարմին մը : Եկեղեցին կըր – նայ այդ չատ օգտակար պարտականու – թիւնը ստանձնել :

Հայ գաղթականաց դրասենեակը քա – նիցս փորձեց ֆրանսահայերու մարդա – համարը կատարել, սակայն կարելի չե – ղաւ : Դրասենեակ կը դիմեն միայն ա – նոնք, որ «հայ գաղթական» են : Տարինե – րու ընթացքին ասոնց թիւը հետզհետէ կը պակսի : Այսօր մեծ թիւ մը կը կազմեն ֆրանսահպատակ Հայերը : Կան նաեւ բազմաթիւ օտարահպատակներ :

Եկեղեցին է միայն, որ կրնայ բոլոր Հայերու մարդահամարը կազմել, քանի որ հոն կը դիմեն ամէնքը, ինչ հպատա – կութեան ալ պատկանին :

Վարչութեան տեղեկագիրը կուտայ մի – այն մկրտութեան, պսակի, եւ այլ «պաշ – տօն»ներու համագումար թիւը : Փափա – քելի էր գիտնալ թէ պսակուած ամոլնե – րուն մէջ ի՛նչ համեմատութիւն կը կազ – մեն օտարները, այր թէ կին :

Տարակոյս չկայ, որ խառն ամուսնու – թիւնները հետզհետէ կը չատնան : Որքան դիտենք, երկու տարի առաջ Փարիզի ե – կեղեցին վիճակագրութիւնը օտար հարսերու կամ փեսաներու տոկոսը կը հաչուէր 25 առ հարիւր :

Վարչութիւնը ո՛չ մէկ մանրամասնու – թիւն կուտայ իր Տեղեկագրին մէջ նիւ – թական գործառնութեանց մասին : Կը բա – ւականանայ ընդհանուր, հոգեշահ խօսքե – րով : «Գոհունակութեամբ» կ'արձանագրէ « թէ կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ներկա – յանայ հաւասարակշռութեան պիւտճէով մը» : Հասոյթներն ու ծախքերը տարուէ տարի կրած են յաւելում մը :

Եթէ Վարչութիւնը յարմար չի նկատեր հրապարակային «Տեղեկատուութեան» մը մէջ ելքի ու մուտքի թուանշանները տալ, պարտաւոր է իր հաշուեքննիչ յանձնախումբին հետ նա – եւ իր նիւթական գործունէութեան ման – րամասնութիւնները :

Դժուար չէ գրքոյկ մը հրատարակել եւ ղրկել անդամներուն, մանաւանդ որ եր – կու տարուան հաշիւ կուտայ :

Իր լաւագոյն գործունէութիւնը կը տեսնենք կրթական մարզին մէջ :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԲՈՒԼԳԱՆԻՆ ՆՈՐ ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԳՐԵՑ

—o—

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐՇԱՒԱՑԻ ՈՒԽՏԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎ ՄԸ ԿԱՌԱՋԱՐԿԷ

Մինչ կը սպասուէր որ Ատլանտեան Ուխտի երկիրները պատասխանէին մառե – շալ Բուլգանինի նամակներուն, կրեմլին դիւանագիտական նոր միջոցներու կը դիմէ ընդդէմ՝ Արեւմուտքի :

Արդարեւ, մառեշալ Բուլգանին նոր նա – մակներ գրեց Ատլանտեան 15 երկիրներու եւ քանի մը այլ պետութեանց : 19 էջերէ բաղկացած այս նամակը արդէն սկսած է ուսումնասիրուիլ Լոնտոնի եւ Ուաշինկ – թընի մէջ : Առջի դիտերը սակայն, Մոս – կուայէն ձայնասփռուեցաւ անոր բովան – դակութիւնը :

Կրեմլին կ'առաջարկէ երկու կամ երեք ամիսէն «Մեծ»երու ժողով մը դումարել Ժընեւի մէջ, 2–3 տարուան պայմանաժա – մով հիւլէական եւ ջրածին ռումբերու փորձերը դադրեցնելու համար :

Մառեշալ Բուլգանին դարձեալ կը չեշ – տէ Ռափաքիի ծրագրին վրայ.— Կեդրո – նական Եւրոպայի մէջ ապաղինեալ զօտի մը ստեղծել եւ քննել Ատլանտեան եւ Վարշաւայի Ուխտերու անդամ երկիրնե – րուն միջեւ ոչ – յարձակողական դաշինք մը կնքելու կարելիութիւններ եւ եղրա – կացութեան մը հասնիլ : Այս ձեւով պաղ պատերազմը վերջ կրնայ գտնել :

Հարցին կարեւորութիւնը նկատի առ – նելով, Մոսկուա կը յայտարարէ թէ Ատ – լանտեան եւ Վարշաւայի Ուխտերու եր – կիրներէն զատ՝ վիճաբանութեանց կրնան մասնակցիլ Հնդկաստան, Աֆղանիստան, Շուէտ, Եգիպտոս եւ Եուկոսլաւիա :

Արեւմտեան երկիրներու Արտաքին նա – խարարներու ժողով մը դումարելու առա – ջարկը մերժուած է Ա. Միութեան կող – մէ, նկատելով որ այդ ձեւով դրական արդիւնքի մը կարելի չէ հասնիլ :

Այն պարագային՝ երբ Արեւմտեացիները ընդդիմանան այս տեսակէտին, Ա. Միու – թիւնը համաձայն է որ աւելի սահմանա – փակ ժողով մը դումարուի :

Այնուհետեւ մառեշալ Բուլգանին կը յի – շէ խորհրդային երեք հարիւր հազար զին – ուորներու արձակումը, յոյս յայտնելով թէ արեւմտեան երեք մեծ պետութիւն – ներն ալ իրենց կարգին նման քայլ մը կ'առնեն, իրենց զինուորներուն թիւը դեղչելով : Շեշտուած է նաեւ Արեւմտեան Գերմանիոյ եւ այլ երկիրներու մէջ հաս – տատուած օտար ուժերու հեռացումը :

Ատլանտեան եւ Վարշաւայի Ուխտե – րուն, կամ ուղղակի երկու աշխարհներու միջեւ կնքուելիք ոչ – յարձակողական դաշինքը մեծ ազդեցութիւն պիտի գործէ միջազգային լարուած կացութիւնը մեղ – մելու համար :

Նամակը կ'առաջարկէ նաեւ, որ երկու Գերմանիաներու վրայ հսկողութիւնը ա – ւելնայ, միաժամանակ յիշեցնելով թէ Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի կացու – թեան քննութիւնը աւելի քան էական է :

«Մեծ»երու այս հանդիպումը թոյլ պի – տի տայ, որ համաձայնութիւն մը գոյա – նայ բոլորին միջեւ՝ իրարու ներքին հար –

պարտաւոր է իր հազարաւոր անդամնե – րուն ծանօթացնել բարոյականին հետ նա – եւ իր նիւթական գործունէութեան ման – րամասնութիւնները :

Դժուար չէ գրքոյկ մը հրատարակել եւ ղրկել անդամներուն, մանաւանդ որ եր – կու տարուան հաշիւ կուտայ :

Իր լաւագոյն գործունէութիւնը կը տեսնենք կրթական մարզին մէջ :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

Օրը Օրին

ՓՈՐԷԱՑԻԻ ՄԸ ՆՄԱՆ···

—o—

Հայաստանի մէջ սկսած են արտասահ – մանի հետ «մշակութային կապ» հաստա – տելու շողշողուն փաստերը տալ : Նոյն – իսկ «առաջաւոր» մրոտողներ ալ տարած են երեւան, մասնաւորապէս՝ Պէյրու – թէն, ուր ազգային մեր կեանքը աւելի ֆան եռուն է : Մեղուաջան աշխատանք՝ բոլոր ճակատներու վրայ, ընկերային, կրթական թէ եկեղեցական : Բնական է, որ հայրենադարձները այնտեղ կանգ պիտի առնէին :

Ուրեմն, Պէյրութէն հաւաքած են ֆանի մը պատահական *ոտանաւորձիներ* եւ Հա – յաստանէն զատ պտտցուցած Մոսկուայի եւ Համայնավար Չինաստանի տեսարժան վայրերը, ինչպէս կը հաղորդեն հայրե – նակա՞ց մեր թերթերը :

Այսքանը՝ թո՛ղ իրենց իրաւունքին մէջ ըլլայ, ֆանի որ «պարտիական » կեանքը եւ կապը անոնք պիտի պահեն··· բոլոր ժողովուրդներու միջեւ :

Ողբերգական է սակայն տեսնել, թէ այս խեղճերու սեւցուցած էջերը կը հրա – տարակեն երեւանի մէջ եւ հայ ժողո – վուրդին կը հրամցնեն իբրեւ ··· արտա – սահմանի գրականութիւն : Ո՞վ լսած է այս տղոց անունը կամ ձայնը՝ արտա – սահմանի մէջ ···

Ծանօթ է սակայն այս մարդոց մտա – հոգութիւնը, որ ցայտուն կերպով կը տեսնուի «առաջաւոր » գրողի մը ոտա – նաւորներուն մասին իրենց շարած տո – ղերէն :

Պետութի՛ւն, որուն պաշտօնաթերթին եւ Գրողներու Միութեան օրգանին էջե – րէն ոչ մէկ փառաբանութիւն կը սակարկուի մե՛ծ բերթող ··· Գառնիկ Ադդարեանի մը համար (???) :

Անունը որքան անծանօթ՝ գրածներն ալ նոյնքան անճոռնի եւ պաղպաղուր թխա – ծոյ : Իր «գլուխ – գործոց»ներէն մէկն ալ հրատարակուած է «Գրական թերթ»ին մէջ :

Ճաշակեցէ՛ք.—

«Մեռնիլ պիտնալ Զոյային, Հուրեանին պէս աննկուն ,
Անոր պէս, որ կը կոչուի Շերիֆ Ալի Սուլէյման ,
Պերլի պէս, Թելմանին, հերոսներուն աննկուն ,
Ու ժպիտով մահացող քորէացիի մը նման···» :

Այս ի՛նչ ներշնչում··· *մեռնիլ պիտնալ մահացող քորէացիի մը նման* :

Հայաստանի գրադատները չե՞ն ան – դրադառնար, թէ այսպիսի թափթփուք – ներու ուժ տալով ծիծաղելիէն աւելի բան մը կ'ընլլան :

Ֆանի որ այսպիսի մե՛ծ բանաստեղծու – թիւն մը գրելով կարելի է արածիլ երե – ւանէն մինչեւ Չինաստան, հա՛տ մըն ալ մենք թխենք, կոմունիզմի բոցեղէ՛ն շունչով .—

Մեռնիլ պիտնալ չինացի
Չին չուն չանի մը նման ,
Անոր պէս որ կը կոչուի
Համի Իպն Մուհամէտ ,
Խաղաղութի՛ւնը երդել
Սառկող ճանճի մը նման
Եւ ցնծերգու մը ըլլալ
Սա՛ Գառնիկին նման, խէ՛գ :

Հայաստանի մէջ՝ այս տողերուն վրայ պիտի գրէին «առաջաւոր բանաստեղծու – թիւն »··· առանց կատակի :

ԱՐՄԵՆԱԿ

ԱՅԶԸՆՇԱՒՈՒԲՐԻ ՈՒՇԱԳՐԱՒ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ամերիկեան Վարչակազմին առջեւ Նա – խագահ Այզընհաուըը արտասանեց աւան – դական իր ճառը, քառասուն վայրկեան տեւողութեամբ : Նախագահը ուշադրու – յայտարարութիւններ ըրաւ Միացեալ Նա – հանգներու ներքին կեանքին եւ միջազ – գային քաղաքականութեան շուրջ : Վօս – քը ուղղելով զանազան կազմակերպու – թեանց, յայտնեց թէ անոնք պէտք է նախ մտածեն երկրին մասին եւ յետոյ՝ զէնքե – րու : Պէտք է հաւասարակշռել երկրին տնտեսութիւնը եւ զեղչել՝ ռազմական երկրորդական ծախքերը :

Նախագահը խօսքը ուղղեց խորհրդային ժողովուրդներուն, յայտարարելով. — Աչխարհ վերջ պէտք է դնել հետզհետէ ա – ւելի քանդիչ դարձող սպառազինման ար – շաւին եւ պէտք է հասնի այն հանգրուա – նին՝ որմէ վերջ պիտի սկսինք յառաջդի – մել մնայուն խաղաղութեան մը հաստա – տումին մէջ :

Այնուհետեւ, Այզընհաուըը ըսաւ Ա. Միութեան կառավարութեան .— Մենք միշտ պատրաստ ենք կէս ճամբան ըն – լու՝ եթէ այդ ձեւով կարելի ըլլայ մօ – տենալ իրական խաղաղութեան :

Մինչ այդ՝ պիտի մեղմացուի ներկայ լարուած կացութիւնը, բայց ազատ աչ – խարհի պաշտպանութեան համար՝ պիտի ընդարձակուին օդանաւային խարիսխնե – րը, պիտի արագացուին միջերկրային հրթիռներ պատրաստելու աշխատանքնե – րը եւ հիւլէական սուզանաւերու կառու – ցումը՝ ծովերու ազատութիւնը պահելու համար :

Ուժ պիտի տրուի բարեկամ ազգերու զինուորական եւ տնտեսական օժանդա – կութեան : —

Փոխադարձ առեւտուրի համաձայնա – դիրները պիտի նորոգուին՝ հինգ տար – ուան համար :

Ամերիկեան հիւլէական զաղտնիքները պիտի յանձնուին դաշնակիցներուն :

Մէկ միլիառ տոլար պիտի յատկացուի չորս տարուան համար, զանազան երկիր – ներու դիտութեան հետեւող ուսանողները քաջալերելու նպատակով :

Նախագահին ճառը խանդավառու – թեամբ դիմաւորուեցաւ ամերիկեան Վար – հրդարանին կողմէ, հետաքրքրութիւն ստեղծելով բովանդակ աշխարհի մէջ :

—o—

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ համայնա – վար կուսակցութեան օրգան «Տէյլի Ուոր – քըր » օրաթերթը յայտարարեց թէ Ցուն – ուար 13էն սկսեալ պիտի դադրի՝ 34 տա – րի անընդհատ հրատարակութենէ վերջ : Թերթին պատճառաբանութիւնը այն է՝ թէ ծախքերը աւելցած են, կուսակցու – թեան անդամներուն թիւը պակասած : Աւսոր փոխարէն չաբաթաթերթ «Տը Ուորքըր» պիտի չարունակէ հրատարակուիլ :

ՓԱՐԻԶԻ Հիւս. արուարձանին Ազա – տագր. ձակատի ղեկավարը եւ բազմաթիւ այլ անդամներ ձերբակալուեցան առջի օր :

ԳՐԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ

ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1957ի գրական ժժդոյն պատկերը ան – միջօրէն ըմբռնելի կը դառնայ եւ կը վե – րածուի ընդհանուրին կողմէ հաստատելի փաստական իրականութեան մը, եթէ արձանագրենք՝ թէ Հայկ. Արտաւսհմա – նը աղքատացած է նաեւ գրական հան – դէսներով :

Գրական հետամտութիւններով հրա – տարակուղ քանի՞ ամսագիր կամ պար – բերական ունինք, այսօր, գաղութներ – մէջ :

Եթէ նկատի չունենանք Վենետիկեան Մխիթարեաններու «Բազմավէպ» եւ Վիէննականներու « Հանդէս Ամսօրեայ»ն, որոնք բանասիրական ախորժով մը կը յատկանշուին կամ գրականութենէ ընդ – հանրապէս դուրս հետաքրքրութիւննե – րով, մասի վրայ համրուղ հրատարա – կութիւններ միայն ունինք հոս ու հոն :

Մխիթարեաններու այս գոյդ հրատա – րակութիւններուն այլապէս յիշատակելի ճիգն ու արժէքը չենք ստորագնահատեր անշուշտ : Զենք ալ ժխտեր, որ մասնա – ւորաբար «Բազմավէպ» գրական էջեր ալ կուտայ երբեմն : Մխսը, «Հանդէս Ամ – սօրեայ», Հայկ. Արտաւսհմանի միակ ո – րակն է, բանասիրական մարզի եւ համա – պատասխան ծաւալումով : Եւ, այն պայ – մաններուն մէջ, ուր կը հրատարակուին անոնք, ... զարմանքէ աւելի բան մը կը պատճառեն մեզի.— Հիացում : Գաղու – թային մեր իրականութեան ծանօթ ոեւէ մարդ, որ գիտէ թէ ինչ կը նշանակէ ծա – ռայել բանասիրութեան եւ մատենագրա – կան պրպտումներու ճիւղին, չի կրնար չգնահատել Մխիթարեան Հայրերու կո – րովին, յանդգնութեան եւ յամառու – թեան :

Օշականները փուքկոտ էին իրենց վը – ճիռներուն մէջ, մէկ չունչով առ ոչինչ համարելու համար այդ երկու օջախնե – րուն մէջ իրագործուած ճիգը, լեզուա – կան թէ գրական մարզերու վրայ : Ընդ – հանուր ամլութեան կամ ամայութեան օ – րերուն, Վենետիկ եւ Վիէննա առնուազն փաստը տուած են լեզուական եւ մտաւոր մեր կենսունակութեան : Եթէ անխառն գրականութիւնը կամ քերթողութիւնը պակսեցաւ Մխիթարեաններուն , — եւ ատիկա ըմբռնելի է, երբ նկատի ունե – նանք սահմանափակ միջավայրը եւ հար – կադրական կղզիացումը , — գրականու – թեան սէրը եւ հայ լեզուի հանդէպ խան – դաղատանքը երբեք չպակսեցան սակայն : Անցինինք :

Վենետիկէն եւ Վիէննայէն դուրս ի՞նչ ունինք այսօր :

Ունինք, նախ, Պոսթընի «Հայրենիք»ը, որ անխափան եւ կանոնաւորաբար կը հը – րատարակուի, ամսէ ամիս :

Դժբախտաբար, սակայն, «Հայրենիք»ը աւելի քան տասը տարիէ ի վեր իր դերին մէջ չէ : Գրական հանդէս մը ըլլալու կո – չումը ունի, այլ ոչ՝ գործնական վաս – տակը եւ արդիւնքը :

Կ'ենթադրենք, թէ ոչ ոք տարակարծիք կ'ըլլայ մեզի, եթէ արձանագրենք որ « Հայրենիք » ապաստան եւ կայան դար – ձած է գրասէրներու եւ յուշագիրներու , սակայն՝ ոչ գրագէտներու :

Բարեացակամութիւնը եւ քաջալերելու տրամադրութիւնը չարիքի կը վերած – ուին, երբ անհակակշիռ եւ անսահման կը դառնան : Ամսագրի խմբագրութիւնը պէտք է նկատի ունենայ, թէ «Հայրենի – ք»ը մասնաւորաբար Միացեալ Նահանգ – ներէ դուրս դեր կատարելու կոչուած է , եթէ մասնաւորաբար Իլլին Արեւելքի իր ընթերցողներու բծախնդրութիւններն ու արդար վերապահութիւնները նկատի ու – նենայ, ըստ այնմ հիւրընկալելու կամ մերժելու համար իր դուռը ափ առնող աշխատակիցներ :

Բոլորը մէկ չուրով չենք լուար : Հոն կ'երեւին նաեւ մեր ամէնէն ծանօթ գրող – ները :

Ինչ որ կը մեղադրենք, որակներու եւ ոչինչներու մէկտեղումն է : Մինչդեռ , «Հայրենիք», իբրեւ միակ հրատարակու – թիւնը, որ կրնայ կանոնաւոր իր երեւու – մով գրողներու մէկտեղում մը ստեղծել եւ գրական որոշ դիմացում ընծայել Հայկ. Արտաւսհմանի մեր գանգուածնե – րուն, պէտք է ամէն բանէ առաջ գիծ ու – նենայ, — գրական դիմագիծ :

Չի բաւեր ունենալ այն մտահոգութիւն – նը, թէ ի՞նչ կը փնտռէ այսօր հայ մարդը եւ ո՞րքան մշակուած է գրական իր հաս – կացողութիւնը :

Օրաթերթի մը համար ներելի ու բաւա – րար ըլլայ, թերեւս, այս մտածումը :

Սակայն ամսագիր մը, որ գրական դեր ունի կատարելիք, պէտք է մանաւանդ ու – նենայ ընթերցողներու գրական պահանջ – ները զոհացնելու եւ հետաքրքրութիւն – ները զարդացնելու ձգտումը :

Մենք պիտի չիշենք ժողովուրդի հա – սարակ յայտարարին : — Առանց մասնա – գիտակցօրէն գրական որոնումներու, եւ քերթողական բարձրադոյն ոլորտներու մէջ սաւառնելու փոյթի մը, պէտք է ժո – ղովուրդը բարձրացնենք մեզի : Պէտք է տեղ տանք՝ անոնց, որոնք մեր օրերու գրական մեր կեանքին մէջ կշիռի կու – գան իրենց առաւել կամ նուազ գրական արժանիքներով, իրենց քերթողական , արձակ, քննադատական կամ ուսումնա – սիրական փորձերով. բայց երբեք՝ վար – ժութիւններով կամ... սերտողութիւնե – րով :

1930ական եւ 1940ական թուականնե – րու « Հայրենիք »ները բերէք վերջին ինը տասը տարիներու հաւաքածոներուն դի – մաց՝ եւ փորձեցէք խորհրդածել :— Պիտի հաստատէք, որ տարուէ տարի ամսագի – րը կը տուժէ իր որակէն :

Ի դէպ՝ հաստատենք, որ այս կացու – թեան մէջ դեր ունին նաեւ մեր գրողներու ծուլութիւնն ու անտարբերութիւնը : « Հայրենիք » գրեթէ միակն է մեր այն պարբերականներուն, որոնք կը վճարեն : Սակայն, հակառակ ասոր, մեր գրողնե – րէն չատեր կը խուսափին մասնաւոր աչ – խատանքէ :

Ամբագրութեան կողմէ ամսագրին որա – կը բարձրացնելու մասնաւոր ուշադրու – թիւն մը, ու միւս կողմէ հայ գրողներու կարգապահ աշխատակցութիւն մը՝ քեր – թին , վստահօրէն պիտի դարմանէ այս դեղեւումը եւ ժժդունացումը :

Ունինք , Ֆրանսայի մէջ , Բիւզանդ Թօփալեանի գլխաւորութեամբ հրատա – րակուող «Անդաստան» պարբերականը :

Գաղթաշխարհի մէջ ամէնէն անխառնօ – րէն գրական հանդէսը, որ սակայն տար – բեր ծայրայեղութեան մը մէջ է :

Փոխանակ քալելու մեր ժողովուրդի մտաւոր եւ հոգեկան անմիջական ապ – րումներուն ալ հետ, եւ՝ բիւրեղացած ու արդիապաշտ ըմբռնումով մը ձեւի բեր – ուած գրական ստեղծումներու կողքին՝ հասարակաց ճաշակի եւ ըմբռնումներու գրապէս պատասխանող գործեր եւս տա – լու, այս պարբերականը կը սիրէ մտա – ւորականութեան յատուկ հանդէս մը մնալ :

Զենք զարմանար : Զենք քննադատեր : Զենք ժխտեր «Անդաստան»ի բացարձակ արժէքը : Ընդհակառակն, կ'ուզենք ար – ձանագրել, թէ գրական մեր վարկը փըր – կող միակ հրատարակութիւնն է ան , ներկայիս, բովանդակ գաղթաշխարհի մէջ :

Սակայն նաեւ կ'ընդգծենք, թէ մենք տարբեր մտահոգութիւններէ թելադրը – ուած գրական հանդէսներու պէտք ու – նինք, գոնէ աչխարհագրական այս գօտի – ներուն մէջ : Օրինակ, մինչեւ հինգ տարի առաջ խմբագրուող կամ հրատարակուող « Նայիրի »ներու եւ « Անի »ներու , ո – րոնք ոչ միայն ընթերցողներ ունէին , այլեւ որոշ չարժում կը ստեղծէին : Հի – մա երկուքն ալ դադրած են, — մէկը՝ ինչ մը ամէն բանի հետամտութեամբ շաբա – թաթերթի հանդերձաւիճ առնելով, ու միւսը՝ խրելով նիւթական դժուարու – թիւններու մէջ : Առանք ալ իրենց թերու – թիւններն ու զանցումները ունէին, սա – կայն ո՞վ պիտի կարենայ ըսել, թէ ան – թերի դործ կարելի է տալ մեր պայման – ներուն մէջ :

Կը գրենք այս տողերը, եւ կ'ընենք այս հաստատումները, առանց երբեք մոռնա – լու հիմնականը : Այն, որ գրական ընդ – հանուր ամայութեան պատճառները չեն գար միայն գրողներու եւ հրատարա – կիչներու այս ու այն վարանքէն, դեղե – ւումէն եւ ծուլութենէն : Կուգան՝ մաս – նաւորաբար՝ մեր օրերու հաւաքական մեր կեանքէն :

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

—o—

Ամերիկայի Արտաքին նախարարութիւ – նը պատրաստած է տեղեկագիր մը՝ Մի – ացեալ Նահանգներու եւ Խ. Միութեան կատարած նիւթական օժանդակութեան չուրջ : Համաձայն այդ տեղեկագրին՝ Ը – կուքուկէս տարուան ընթացքին Խ. Միու – թիւնն ու իր արբանեակները թերաճ ե – կիրներուն մէկ միլիառ ինը հարիւր մի – լիոն տոլարի օժանդակութիւն մը խոս – տացած են : Այս գումարին 95 առ հարիւ – րը յատկացուած է Հնդկաստանի , Ին – առնեզիոյ, Եուկոսլաւիոյ, Եգիպտոսի , Սուրիոյ եւ Աֆղանիստանի :

Ամերիկայի Արտաքին նախարարութիւ – նը մանրամասնօրէն կը ներկայացնէ բոլոր երկիրներուն տրուած գումարները : Այս – պէս, 1955 – 1957ի չրջանին, Եգիպտոս ստացած է 480 միլիոն տոլարի նպաստ , Հնդկաստան՝ 270, Եուկոսլաւիա՝ 465 , Սուրիա՝ 280, Աֆղանիստան՝ 145, Ին – առնեզիա՝ 110, Քամպոճ՝ 22, Սկյլան՝ 20, Նեփալ՝ 13, Եմէն՝ 10 եւ դանազան այլ երկիրներ՝ 70 միլիոն տոլար :

Այս օժանդակութիւնը պիտի չարունակ – ուի, կը հաստատէ Ամերիկայի Արտաքին նախարարութիւնը : Խ. Միութիւնը իր աչ – քերը ուղղած է այն երկիրներուն , ո – րոնց չնորհիւ համաչխարհային խմբակը կը յուսայ իրականացնել իր նպատակները, դանդաղ ներթափանցումով :

Միեւնոյն ժամանակաչրջանի ընթաց – քին Թերաճ երկիրներուն եղած ամերիկ – եան օժանդակութիւնը մէկ միլիառ տոլար եղած է միայն : Բացի քանի մը միլիոն տոլարէ, այդ գումարները տրամադրը – ուած են իբրեւ անտեսական օժանդակու – թիւն, փոխատուութիւն կամ նուէր :

Արտաքին նախարարութեան բանբերնե – րէն մէկը յայտարարեց, թէ խորհրդային օժանդակութիւնը կատարուած է մասնա – ւորապէս զինուորական գետնի վրայ :

1900 միլիոն տոլարի իր խոստումը Մոսկուա չի մերժեր եւ մէկ միլիառը ար – դէն յանձնած է զանազան երկիրներու : Տրուած գումարին գրեթէ կէսը զինուո – րական մարզի մէջ եղած է եւ գլխաւոր օգտուողներն են Եգիպտոս եւ Սուրիա :

Համայնավար երկիրները իրենց օժան – դակութիւնները ընդհանրապէս փոխա – տուութեան ձեւով կ'ընեն երկար ժամա – նակի համար (միջին հաշուով՝ 12 տա – րի) : Այս օգնութեան վրայ կ'աւելնայ նա – եւ մասնագիտական օժանդակութիւնը : Միացեալ Նահանգներու Արտաքին Նա – խարարութիւնը աւելի քան երկու հազար մասնագէտներ ու արհեստագէտներ ղըր – կած է Թերաճ երկիրները՝ 1957ի առա – ջին վեց ամսուան ընթացքին :

1945էն ի վեր, Խ. Միութիւնը եօթը մի – լիառ տոլար տուաւ Եւրոպայի իր արբան – եակներուն եւ Ասիոյ դաչնակիցներուն :

Հնդկաստանի մէջ Ռուսերը չինած են Քերթողութեան ընդհանուր տպաղնաց մը հաստատելի է, նոյն իսկ երբեմն ոս – տաններու մէջ : Օրինակ, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ մէջ : Գերմանիոյ մէջ : Հիմա վէպն ու քաղաքական տեսութիւնները միայն ընթերցող կը գտնեն : Կամ , գի – տական ուսումնասիրութիւններն ու զգա – յացունց յայտնութիւնները ...

Իմացական եւ հոգեկան կեդրոնացում պահանջող գործեր յաճախորդ չունին :

Իսկ մեր կեանքին մէջ, չատերը... վա – ճառական եւ դրամատէր դառնալու տեն – դով կ'այրին, ու մնացեալ քիչերը չեն ու – զեր վճարել : Ընթերցողներու համեմա – տութիւնը չորսկն ութ առ հարիւրը չանցնիր, կը կարծենք, մեր կեանքին մէջ :

Հարկ է տոկալ հրատարակչական ծախ – քերու, վարժութիւն դարձնել ընթերցու – մը մեր բազմութիւններուն համար , տակաւ զարգացնելու համար նաեւ անոնց ճաշակը եւ հասկացողութիւնը :

Հոսկէ, այս կէտէն կը սկսի Գրականու – թեան եւ գրական հարցերու քննարկումը, մեզի համար : Եւ՝ ասոր համար՝ ստիպո – ղութիւն է կազմակերպել գրական մեր կեանքը, հաստատել Գրական Միութիւն մը կամ միութիւններ , ու ... մնացեալը : Երկար է պատմութիւնը :

Լիբանանի մէջ , ունինք « Ա – կօս»ը : Եթէ Համազգայինը կամ ձեմա – րանի Շրջաւարտից Միութիւնը կարենան խմբագրական կազմի մը յանձնել անոր բովանդակութիւնը ճշդելու գործը ,— պայմանաւ՝ որ այդ չրջանին մէջ ապրող յայտնի գրիչներ մաս կազմեն այդ խմ – բագրութեան, — ամսագիրը կրնայ իր դերը կատարել հայութեամբ հոծ այս չրջանին մէջ : Այժմու խմբագրութիւնը իր կարելին կ'ընէ, ու աւելին չենք կրնար ակնկալել , երբ աչխատակցելու ի վիճա – կի անուններ ձեռնթափ կամ անտարբեր կը մնան : Կորիզ մըն է «Ակօս»ը, զոր պէտք է զօրացնել, վարչական ճիգերը պղպջաբեր դարձնելու եւ ենթահող ստեղ – ծելու համար ընդհանուր հետաքրքրու – թեան : Մեր տպաւորութիւնն այն է, որ կազմակերպուած աչխատանքի պակաս կայ եւ նիւթական պայմաններու դժուխմ անդրադարձումի : Ներկայ իր բովանդա – կութեամբ, այս ամսագիրը չարժում ըս – տեղծելու ի վիճակի չէ, ոչ ալ գոհացում դառնալու : Կ'ակնկալենք, որ Համազգա – յինը, հրատարակչական իր բեղուն դոր – ծունէութեան եւ բարեկարգումներու նա – խորեակին, նաեւ «Ակօս»ը գրական դրօչի մը վերածելու լուրջ ճիգը ընէ : Հնարա – ւորութիւններ չեն պակսիր , եթէ ամէն մէկը տէր կանգնի իր պարտաւորութեան եւ պարտականութեան : Եղածով գոհանա – լու հոգեբանութիւնը բաւարար չէ , կենդանի չարժում ստեղծելու համար : Նիւթական եւ մտաւոր նոր ճիգեր ան – հրաժեշտ են :

ՄԻՆԱՍ ԹԻՕԼԻՕԼԵԱՆ

ՍԻՐԱՆՈՅՇԻ ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱԿԸ

Անցեալ Դեկտեմբեր ամսուան սկիզբը լրացաւ դերասանուհի Սիրանոյշի ծննդ – եան հարիւրամեակը : Այս առթիւ Խոր – հրդային Հայաստանի մէջ մասնաւոր հանդիսութեամբ կատարուած է յիշատա – կի հանդէս մը, Դեկտեմբեր իններին Երե – ւանի Սունդուկեան պետական թատրոնի մէջ : Մշակոյթի նախարարը Ա. Շահինեան բացատրելով Սիրանոյշի անգնահատելի դերը Հայ թատրոնի պատմութեան մէջ , բացուած յայտարարեց հանդէսը : Պ. Ռ. Զարդարեան վերլուծեց մեծ դերասա – նուհիին արուեստը եւ անոր բեղուն դոր – ծունէութիւնը ոչ միայն Ռուսաստանի այլ եւ Ռումանիոյ , Եգիպտոսի , Պուլկա – րիոյ, Թուրքիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու մէջ : Իեմ բարձրացան նաեւ Սիրանոյշի ժա – մանակակից արուեստագէտներ, որոնց կարգին նաեւ Վահրամ Փափազեան որ հանդէսի վերջաւորութեան արտասանեց Համլէթի մենախօսութիւնը որ Սիրանոյշի լաւագոյն դերերէն մէկը եղած էր : Բա – նասեղծուհի Սիլվա Կապուտիկեան ար – տասանեց իր մէկ քերթուածը նուիրուած մեծ Սիրանոյշին :

Ա.յս առթիւ Գրական թերթը էջ մը նը – ւիրած է հարիւրամեակին Սիրանոյշի նը – կարներով զարդարուած եւ չարք մը մէջ – բերումներով Սիրանոյշի մասին զանազան մեծ դէմքերզ որոնցմէ քանի մը քաղ – ուածքներ :

Վահան Թէքէեան.— Սիրանոյշ բեմին վրայ իր ֆիզիքական լիաձիր գեղեցկու – թեամբը եւ ձայնին ու ժեստերուն չնոր – հալի ազատութիւնովը կը տիրէ բեմին , գոյն մէկէն կարծես կը լեցնէ երբ կ'երե – ւայ : Ձայնը միշտ նոյն համակրելի նուա – գահունչ ձայնն է որուն յիշատակը դեռ կը թրթռայ Պոլսեցիներու ականջին :

Գ. Զոհրապ.— Տիկին Սիրանոյշ ամէն յատկութիւն ունի արժանաւոր թարգմա – նը ըլլալու Տիւմայի այս գեղեցիկ գործին (Գամէլիազարդ Տիկինը) : Իր արուեստին չափ զգացում ունէր, ինչ որ անհրաժեշտ է Մարկրիթի դերին համար : Քալ կը խօ – սի հայերէնը ...իսկ ինչ որ աւելին է խօսիլ պիտի Տիկին Սիրանոյշ սիրոյ լե – զուն :

Շիրվանզադէ.— Մենք Սիրանոյշը ու – նինք որ ոչ Ռեժանիէ ոչ էլ Սառայիէ եա

պողպատի գործարան մը, որ Ամերիկա – ցիներու համաձայն խորհրդային մեծա – գոյն չինութիւնն է, տնտեսական մարզին մէջ : Ասկէ դուրս՝ Եուկոսլաւիոյ մէջ չի – նած են ալիւմինիումի գործարան մը՝ 175 միլիոն տոլար արժողութեամբ, քարիւղի գործարան մը՝ (10 միլիոն տոլար) Սուրիոյ մէջ, չաքարի գործարան մը Իտոնեզիոյ մէջ եւ հանածոյի գործարան մը՝ Աֆղա – նիստանի մէջ :

Թ. Ա. Թ.

ԿՅՉՔԻ

ՊԵ.

ՂԶ ՄՎՍՎԳՅԵՑ ՅԱԶՂՆՅՈՒՂՂ

Նիվել.— (Հատկիվ ասիա) ... Ես որ ասիա ասիա ասիա

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՆՈՐ ՏԵԼՀԻի մէջ Անգլիոյ Վարչապետ Մաքմիլլըն ճառ մը խօսեցաւ, չեչտելով Համաշարհապետութեան մէջ – ցեղային համակեցութեան վրայ : Հնդկաստանի Վարչապետ Նեհրու եւ Ինտոնեզիոյ Նա – ճագահ Սոքարնօ բազմաթիւ խօսակցու – թիւններ ունեցան, որմէ ետք Մաքմիլլըն, Սոքարնօ եւ Նեհրու միասին ճաշեցին :

ԹՈՒՆՈՒԶի մէջ չարաթական իր մա – մուլի ասուլիսին ընթացքին Պուրկիպա յայտարարեց թէ Ֆրանսայի հետ միաց – եալ պաշտպանութեան համաձայնութեան մը համար՝ պայման է, որ Թունուզ ռազմակէս պարպուի :

ՄՈՍԿՈՒԱՑի մէջ սկսան խորհրդային եւ եգիպտական տնտեսական խորհրդակ – ցութիւնները, որ պիտի տեւեն մէկ ամիս :

ՊԵԼԺԻՈՑ խորհրդարանը պիտի ցրուի Ապրիլ քսանին եւ ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Ցունիս մէկին : Միւս կող – մէ էլիզապէթ թագուհին Պրիւսէլէն մեկ – նեցաւ Քոնկօ, Ալպէր Ա. թագաւորի յու – շարձանին բացումը կատարելու համար :

ԻՏԱԼԻՈՑ մէջ թուղթի գործարաններու աւելի քան 37 հազար բանուորները գոր – ծադուլ ըրին. 15 առ հարիւր աշխատա – վարձի յաւելում կը պահանջեն :

ՓԱՐԻԶի Առեւտրական Գրասենեակի նախագահ ընտրուեցաւ Ժան Մարքու 14 փուժատականներու դէմ՝ 34 ձայնով : Ոչ մէկ փուժատական կայ գրասենեակին մէջ :

ԱԼՊԱՆԻՈՑ մէջ վերջերս արգելափակ – ուած ամերիկացի օդաչուն քանի մը օրէն ազատ պիտի արձակուի :

ԳԱՀԻՐէի Միացեալ Նահանգներու դես – պանը վերջերս խորհրդակցութիւններ ու – նեցաւ արաբ ղեկավարներու հետ Ամե – րիկայի Արտաքին Նախարար Տըլըսի Ան – դարա ճամբորդութեան չուրջ, ուր տեղի պիտի ունենայ Պաղտատի Ուխտին ժո – ղովը :

ՎԱՏԻԿԱՆի եւ Վենեզուելայի կառա – վարութեան յարաբերութիւնները լար – ուած բնոյթ մը ստացան. Վատիկան կը պահանջէ որ բանտարկուած կղերական – ները ազատ արձակուին :

Այրի Տիկին Ազապի Նշանեան, Տէր եւ Տիկին Արէն Նշանեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Տէր Յակոբեան եւ Տոքթ Տէր Յակոբեան, Տէր եւ Տիկին Մելքիոր Նշանեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Սիլվի Նշանեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Մեսրոպ Տէր Յակոբեան եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ Տրէդեան, Գալֆայեան, եւ Ուշաղլեան ընտանիքնե – րը, եւ ընտանեկան բոլոր պարագաները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր, եղբօր, մօրեղբօր, հօրեղ – բօր, քեռայրին եւ աղգականին՝

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՆՇԱՆԵԱՆԻ

կսկծալի մահը որ պատահեցաւ Յունուար 9ին, իր բնակարանը, 71 րիւ Մօպէօճ :

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս երեքշաբթի ժամը 10·45ին, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին :

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ ընդունիլ :

ՄՄԲ.— Մեր ցաւակցութիւնները Տէր եւ Տիկին Յակոբ Տէր Յակոբեանի եւ ըն – տանեկան պարագաներուն :

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Տէր եւ Տիկին Վարդան եւ Մելինէ Կա – կոյեան Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնա – ճիւղին միջոցով հինգ հազար Ֆր. կը նը – ւիրեն Կապ. Խաչի օգափոխութեան կա – յանին :

Հանգուցեալ Տիկին Նինա Միւնասեանի ընտանեկան բարեկամներէն Պորտոյի ազ – գային մը հինգ հազար Ֆր. նուիրած է Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութեան :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Լիոն.— *Տէր եւ Տիկ. Յովհաննէս Ար – մենուհի Զիլինկիրեան եւ զաւակները իր – րենց մօր, մեծ մօր Երպի Եփրաքսի Զի – լինկիրեանի (Պոլուկի) մահուան տարելի – ցին առիթով հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել կուտան այս կիրակի Լիոնի ե – կեղեցին : Կը հրաւիրուին յիշատակը յարգողները :*

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Վարչութեան անդամները ստիպողա – բար ժողովի կը հրաւիրուին այս Շաբաթ, ժամը 18·30ին, սովորական հա – ւաքատեղին :

Օրակարգ.— *Ընդհ. ժողովի նախա – պատրաստական աշխատանքներ :*

Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի :

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶի ՇՐՋԱՆԻ

27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿՈՅԹԸ

Կիրակի, Մարտ 9ին, կէսօրէ վերջ, ժամը 2·30ին

CENTRE MARCELIN BERTHELOT
28 bis, Rue St.-Dominique, Paris 7·
Métro : Invalides

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Պուլ. Օտտոյի Կապ. Խաչի դպրոցի տո – նածառը այս կիրակի Ս. Ցակոբ եկեղե – ցիին մէջ :

Հաճելի անակնկալներ, զաղանդի նը – ւէրներու բաշխում :

Կը հրաւիրուին ծնողքները :

×

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ»

Պորտոյի Ֆ. Կ. Խաչի դպրոցի տօնա – ծառը այս կիրակի ժամը 15ին, Կղերա – կաններու սրահը : 22 րիւ տէ Պահիւքիէ :

Արտասանութիւն, խմբերգ, տրամա – խօսութիւն եւայլն :

Մուտքը ազատ է :

×

ԼԻՈՆի ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Կապոյտ Խաչի, կը տօնուի այս կիրակի :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉ

Տնօրհնէք Բշ. 13 Յունուար Տօն անուա – նակոչութեան, պատարագ ժամը 10ին, յաւարտ պատարագի դպրաց դասը եւ քահանայ հայրերը մասնաւոր թափօրով պիտի առաջնորդուին եկեղեցւոյ խորհր – դարանը եւ պիտի կատարուի Տնօրհնէքի արարողութիւնը, նախագահութեամբ Հայրապետական Պատուիրակ Գերշ. Տէր Սերովբէ եպիսկ. Մանուկեանի :

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

12 Յունուար, Կիրակի.— Տօն Անուա – նակոչութեան, Ս. պատարագ (երկսեռ երգչախումբով)10, Հոգեհանգիստ 11·45 :

ՊՈՄՈՆ, Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

12 Յունուար, Կիրակի Տօն Անուանա – կոչութեան Տեառն, Սկիզբ առաւօտեան արարողութեանց ժամը ութին, Ս. պա – տարագ ժամը տասնին :

ՎԱՐԱԳԱՅ Ս. ԽԱՉ

Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Հոգա – բարձութիւնը կը յայտարարէ թէ այս կի – րակիի պիտի կատարուի Ջրօրհնէքի արա – րողութիւնը եկեղեցւոյս մէջ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ազնուվիլի հոգաբարձութիւնս չնորհա – կալութիւն կը յայտնէ այն անձանօթ նը – ւիրատուին, որ եկեղեցւոյ դանձանակին մէջ ձգած էր հինգ հազար ֆրանք :

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ԱՄՍԱԹԵՐԹ

(Օրգան՝ Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի)

Հրապարակ եկած է 1957ի 12րդ թիւը (Դեկտեմբեր) :

Ճոխ բովանդակութիւն :

Պատկերազարդ :

Նոր շրջանին համար՝ աւելցած է բաժնեգինը :

Ֆրանսայի համար, տարեկան՝ 600 ֆրանք : Արտասահման՝ 800 ֆր. (12 ք.) :

Հատավաճառ՝ 60 ֆրանք :

Առանալու համար դիմել՝

M. K. PAPAZIAN
25, Rue Martial-Boudet, Chaville - S. et O.

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Ընկեր Կ. Ճանիկեանէ (Մար – սէյլ) իր զաւկին ամուսնու – թեան առթիւ 5·000

Սրտաշէս Զաքարեանէ, (Վիէն) 1·000

Ասատուր Ղէշլեանէ, (Վիէն) 1·000

Տիկին Վարդուհի Զաքարեան (Անկէն) 500

Մանուկ Գըրպաչեան, (Վիլ – ժուիֆ) 500

ՊԱՐԱՆՑԻԿ – ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի «Ա – հարոնեան» խումբը կազմակերպած է պարանցիկ ցերեկոյթ մը, այս Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 16ին, Ազգ. Տան մէջ, 32 Րիւ տը Թրէվիզ :

Կը հրաւիրուին ընկերները եւ համա – կիրները :

« ԶԱՐԵՆՑԻ ՕՐ »

Հրապարակային Գրական բանախօսու – թիւն, կազմակերպութեամբ Լիոնի Նո – րակազմ «Հայ Մշակութային Միու – թեան» :

Այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 9ին, Գ. Թաղապետարանի չքեղ սրահին մէջ, (211 րիւ Տիւկէֆրէն) :

Կը բանախօսէ Պ. Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Նիւթ ունենալով՝ Եղիշէ Զարենցի կեանքն ու գրական գործունէութիւնը :

Պիտի ըլլան նաեւ արտասանութիւններ : Գեղարուեստական բաժին :

Մուտքը ազատ է :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— *Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փա – րիզի եւ արուարձաններու բոլոր ընկեր – ները Շաբաթ (11 Յունուար) դիշեր ժա – մը 8·30ին, Պարպօթ սրճարանին վերնա – յարկը, մեթրօ Կար ու Նօր : Ձեկոյց ըն – կեր Իշխանեանի կողմէ :*

ՄԱՐՍԷՅԼ.— *Հ. Ց. Դ. Պուլվար Օտ – տոյի «Վոսմեան» ենթակոմիտէին ժողո – վը այս շաբաթ, ժամը 21ին, սովորա – կան հաւաքատեղին : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է : Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը : Խիստ կարեւոր օրակարգ :*

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— *Հ. Ց. Դ. «Եօթնեպրայր – եան» կոմիտէին ժողովը այս շաբաթ ժա – մը 20·30ին, դպրոցի սրահին մէջ : Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւո – րիչ է :*

Ֆ. Կ. ԽԱՉի Պանէլօ – Քաշանի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ ժամը հինգին, ընկ. Փափազեանի բնակարանը : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ՎԱԼԱՆՍ.— *Կապոյտ Խաչի ընդհ. ան – դամական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, ընկերուհի Տիկին Գասեանի բնակարանը : Ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է : Կարե – ւոր օրակարգ :*

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղս չը – նորհակալութեամբ ստացած է 4000 Ֆր. Տիկին Սիբան Մավեանէ, ի յիշատակ իր – ողբացեալ ամուսնոյն՝ ՄԿՐՏԻՉ ՄԱՎԵԱ – ՆԻ մահուան 13րդ տարելիցին առթիւ :

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՐԵՑԷՔ

ՊՈՍՓՈՐ

ՀՐԶԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵԻ ԼՈՒՔՈՒՍԸ

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՑ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՑՆ ՁԱՓՈՎ

ԳՈՂ (ֆլորի)

Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն

որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ

ՊՈՍՓՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑԷ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

2, Rue Louis Astoin - Marseille

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

Décoration — Agencement de Magasin

ANCIENS ÉTABLISSEMENTS

J. PAICHOUX et E. THION

149, RUE NATIONALE, PARIS 13E — TÉL : GOB. 19 52

SERRURERIE D'ART ET DE BATIMENT

Tous Travaux de Fer Forgé

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

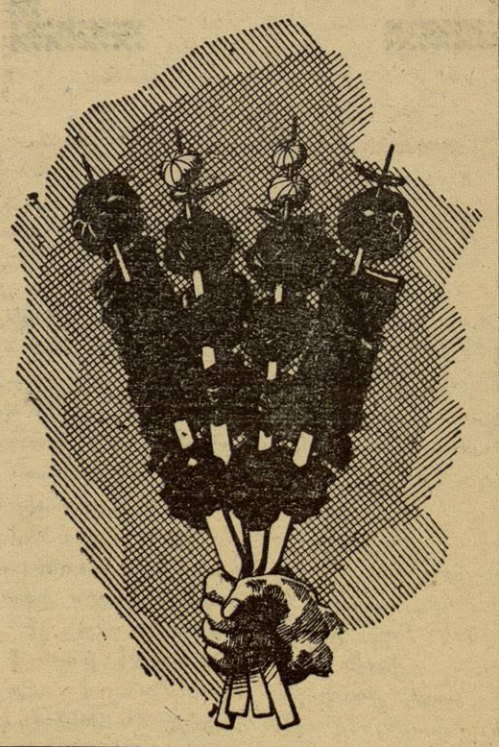
Ֆրանսական – Հայկական եւ Կովկաս – եան ընտիր կերակուրներ

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
TÉL. : BAL. 31-21
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ
Métro : F. D. Roosevelt

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «չաշլիք», «քարսքի»

Bar Américain



ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր· վեցամս· 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք ֆ: Հատը 15 ֆր·

ԿԻՐԱԿԻ
12
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
12 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8091 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3892

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐԸ

—o—

Մեր ազգային բոլոր կազմակերպու-թիւնները ալ իրենց ծրագրին մէջ առա-ւել կամ նուազ չափով որոշ տեղ են յատ-կացուցած հայապահպանման նուիրական գործին: Նոր սերունդի հայեցի դաստիա-րակութիւնը իրենց մտահոգութեան գըլ-խաւոր առարկան են դարձուցած :

Իր ժամանակ, երբ Հայրենակցական Միութիւնները, Ջաթահաս Որբերու Մի-ութիւնը, Կապոյտ եւ Կարմիր Խաչերը, Համազգայինը, Բարեգործականը, Ցա-ոյդիմասիրաց, Երիտասարդական ու Պատանեկան Միութիւններ եւ զանազան Կրթական Մարմիններ հայերէնի լեզուի եւ Հայոց պատմութեան դասընթացքներ հաստատած էին Փարիզի եւ զաւառներու մէջ:

Պատերազմէն ասդին չատեր հրապարա-կէն քաշուեցան այս կամ այն պատճա-ռով: Ու այսօր չատ քիչ կազմակերպու-թիւններ միայն պարտականութիւն կը զգան զբաղելու կրթական հարցով :

Շնորհաւորութեան եւ գնահատանքի արժանի են անոնք, որ ամուր կանգնած են պատնէշին վրայ եւ ամէն զոհողութիւն յանձն կ'առնեն մեր մայրենի լեզուն սոր-վեցնելու համար նորահաս սերունդին :

«Ցառաջ» քանչելած է միշտ նման ձեռնարկները եւ արձագանգ գարձած կա-տարուած ճիգերուն եւ ձեռք բերուած յաջողութեանց :

Ֆրանսահայ Կապոյտ Խաչը փարիզեան շրջանին եւ զաւառներու մէջ կը շարու-նակէ իր կրթական գործունէութիւնը : Ամէն գատ ամէն տարի կաղանդին կը կազմակերպէ Մանուկներու Օրը, իսկ ա-մառուան եղանակին իր Օգափոխութեան կայանը գարձուցած է իսկական հայկա-կան գպրոց մը :

Բարեգործականը, Հ· Ց· Դ· Նոր Սե-րունդը, Հայ Առաքելական, Կաթողիկէ եւ Բողոքական յարանուանութիւնները եւ զանազան միութիւններ ու անհատներ նոյնպէս իրենց կարելին կ'ընեն՝ Մեսրոպ-եան այբուբենը եւ ազգային պատմու-թիւնը աւանդելու համար մեր գեռատի զաւակներուն :

Փարիզի Կրօնական Ընկերակցութեան Վարչութեան Տեղեկագիրը կ'ըսէր թէ իր հովանաւորութեամբ եւ Կրթական Կեդր· Ցանձնաժողովի հսկողութեամբ Փարիզի եւ արուարձաններուն մէջ կը պահուին ութ գպրոցներ, 325 աշակերտներով :

Բացի հինգշաբթիէն, կ'օգտագործուի նաեւ կիրակին :

Մեզի հաղորդուած վիճակագրութեան մը համաձայն, Փարիզի եկեղեցւոյ հինգ-շաբթի օրուան գպրոցն ունի 55 աշա-կերտ, երեք քառորդը աղջիկ, իսկ կի-սերտ, երեք քառորդը աղջիկ, իսկ կի-սը՝ տղայ: Այս գպրոցը կը հետեւի մի-այն հինգ գասարանի, որոնք կը համա-պատասխանեն հինգ տարիներու ու-սում: Ամէն տարի աշակերտներուն կէսը կը հեռանայ՝ որոշ չափով հայերէն սորված ըլլալով, տեղը նորեր կուգան :

Պուա Քոլոնպի գպրոցն ունի 45 աշա-կերտ, Պէլվիլ – Լիլա միացեալ վարժա-րանը՝ 48, Ժանթիյեի՝ 25, Պանեէօ – Քաշան՝ 30, Շաւիլ՝ 30 աշակերտ :

Այս գպրոցներուն մէջ կը պաշտօնա-վարեն ձեռնհաս եւ փորձառու ուսուցիչ-ուսուցչուհիներ, որոնք անձնուիրու-թեամբ լծուած են աշխատանքի՝ գիտա-կից իրենց պարտականութեան: Մասնա-ւոր այցելութիւններով հսկողութիւն կը կատարուի բոլոր գպրոցներու դասաւան-դութեանց վրայ: Ծրագրի ներդաշնակու-թիւն հաստատուած է ամէնուրեք :

Այս տարի աշակերտներու թիւը զգա-լիօրէն աւելցեր է: Կը հաւաստեն թէ յա-ռաջադէմ աշակերտներ չատ գիւրու-թեամբ հայերէնէ ֆրանսերէն եւ փոխա-դարձ թարգմանութիւններ կ'ընեն, նոյն-իսկ գրական գժուար եւ բարձր կտորներ: Կան որ կը պատրաստուին իրենց պա-

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿԸ ԵՒ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԸ

ԱՁԳԸՆՀԱՄՈՒԼԸ ԿՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԷ ԲՈՒԼԳԱՆԻՆԻ ՆԱՄԱԿԸ

Ինչպէս գրած էինք, մառեչալ Բուլգա-նին ՄԱԿի բազմաթիւ երկիրներուն նա-մակ գրած է, առաջարկելով որ ժընեւի մէջ ժողով մը գումարուի Ատլանտեան եւ Վարչաւայի Ուխտերուն մասնակցու-թեամբ: Արեւմտեանները ցուրտ վերաբե-րում մը ունին Բուլգանինի առաջարկնե-րուն նկատմամբ, այսուհանդերձ Նախա-գահ Այզընհաուըր խոստացաւ լրջօրէն ուսումնասիրել խորհրդային նամակը :

« Մեծ»երու հանդիպումի մը գաղափա-րը Գերագոյն Խորհուրդի ժողովին մէջ արծարծուեցաւ Խրուշչեւի եւ Կրոմիքոյի կողմէ :

Փրաւտա երեք էջերու մէջ ներկայա-ցուցած է խորհրդային նոր առաջարկնե-րը: Ատլանտեան եւ Վարչաւայի Ուխտե-րու, ինչպէս նաեւ ՄԱԿի անդամներուն ղրկուած փաստաթուղթը յորջորջուած է «խորհրդային կառավարութեան ա-ռաջարկները՝ միջազգային լարուած կա-ցութիւնը մեղմացնելու համար »:

Նախագահ Այզընհաուըրի եւ Վարչա-պետ Մաքմիլրնի ղրկած նամակներուն մէջ, մառեչալ Բուլգանին «Մեծ»երու ժո-ղով մը առաջարկելով 9 կէտերէ բաղկա-ցած օրակարգ կ'ընէ, որուն համար պատրաստ են ու-ելցնելով թէ իրենք պատրաստ են ու-սումնասիրելու որեւէ առարկութիւն .

1·— Անմիջապէս արգիլել հիւլէական փորձերը երկու կամ երեք տարուան հա-մար :

2·— Արգիլել այս զէնքերուն գործա-ծութիւնը :

3·— կեդրոնական Եւրոպայի մէջ ա-պագինեալ գօտի մը ստեղծել՝ Լեհաստա-նի, Չեխոսլովաքիոյ եւ երկու Գերմա-նիաներու մասնակցութեամբ :

4·— Ոչ – յարձակողական դաշինք մը՝ Ատլանտեան եւ Վարչաւայի Ուխտերու անդամ երկիրներուն միջեւ :

5·— Երկու խմբակցութեանց անդամ երկիրներու հողամասերուն վրայ հաս-տատուած օտար ուժերը զեղչել, սկսե-լով Գերմանիայէն :

6·— 800 քիլոմեթր տարածութիւն մը ստեղծել երկու խմբակցութեանց միջեւ եւ հսկողութեան ներքեւ առնել զայն, յան-կարծական յարձակումի մը առաջքն առ-նելու համար :

7·— Միջոցներ՝ միջազգային առեւ-տուրին զարկ տալու համար :

8·— Կարգ մը երկիրներու մէջ սկսած պատերազմական քարոզչութիւնը զադ-

կաւորի քննութիւնը (պաֆալորէա) հա-յերէն լեզուով ալ անցընել :

Աչակերտները կը սորվին նաեւ հայե-րէն երգեր, Հայոց պատմութիւն եւ Հա-յաստանի աշխարհագրութիւն:

Ծրագրեր են ութ գպրոցներու միացեալ մեծ հանդէս մը տալ յառաջիկայ Ցու-նիսի սկիզբը :

Փարիզի եկեղեցւոյ անտուկէն տարեկան աւելի քան մէկ միլիոն ֆրանք կը տրա-մադրուի այս գպրոցներուն համար :

Բաղալերական են անչուշտ տրուած տեղեկութիւնները: Սակայն ոչ – գոհա-ցուցիչ, երբ նկատի ունենանք, որ փա-րիզեան չրջանի հայութեան հազարէն մէ-նեղ միայն կը ներկայացնեն ութ գպրոց-ներու աշակերտները:

Վարչութենէն կ'ակնկալենք քիչ մը ա-ւելի ճիգ, իսկ ծնողներէն՝ աւելի գիտակ-ցութիւն :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ

—o—

ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿԱԶՄԵՑ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Առջի առաւօտ յայտարարուեցաւ թէ Վենեզուելայի կառավարութիւնը ներկա-յացուց իր հաւաքական հրաժարականը : Այս քայլը առնուած է երկարատեւ ժո-ղովի մը ետք, որ տեղի ունեցած է նա-խագահական պալատին մէջ՝ Նախագահ Ժիմենզի եւ զինուորական զեկավարնե-րու միջեւ :

Պաշտօնական բացատրութիւնը այն է, թէ Նախագահ Ժիմենզ այս միջոցին դի-մած է վերակազմելու համար կառավա-րութիւնը :

Նախագահը տեղի տուած է զինուորա-կան զեկավարներու ճնշումին առջեւ. ա-նոնք կը պնդէին որ Ներքին նախարարն ու ոստիկանապետը արձակուին իրենց պաշտօններէն :

Մայրաքաղաքին մէջ հանդարտութիւն կը տիրէ, սակայն զինուորական կարեւոր ուժերու համախմբումը ցոյց կուտայ, թէ կացութիւնը լուրջ է :

Ուշադիտորներէն հասած լուրերու համա-ձայն, Ժիմենզ նեղ դրութեան մը մատ-նուած է: Այնպէս կը կարծուի, թէ զին-ուորական խմբակ մը իշխանութիւնը ձեռք պիտի ձգէ :

Մինչ այս մինչ այն Նախագահ Ժիմենզ վճռած օրը կրնա[illegible] քաղաքացիներէ : 13 նախարարներուն մի-այն հինգ հատ մաս կը կազմէին նախա-կին կառավարութեան. մնացեալները բո-լորովին նոր դէմքեր են :

Լատատեղեակ շրջանակներ կը յայտնեն, թէ նախկին Ներքին նախարարը ու ոստի-կանապետը արտասահման փախած են : Ոստիկանապետը Վենեզուելայի ամէնէն ատելի անձն էր· կը գատապարտուի՝ որ քաղաքական յանցանքներու համար բան-տերու մէջ ծանր տանջանքներ կուտար գինուորականներու :

Կը սպասուէր որ նոր դէմքեր պատա-հին, սակայն այնպէս կը թուի, թէ կա-ռավարութեան վերակազմութիւնը որոշ չափով մթնոլորտը մեղմացուցած է :

րեցնել :

9·— Կարծիքներու փոխանակութիւն՝ Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի լարուած կացութեան մասին :

Այս օրակարգը ներկայացնելով, Մոս-կուա կը պնդի թէ ժողովին պէտք է մասնակցին Ուխտերու անդամ չեղող եր-կիրներ, ինչպէս՝ Հնդկաստան, Աֆղա-նիստան, Եգիպտոս, Եուկոսլաւիա, Շը-ւէյտ եւ Աւստրիա :

Ամէն պարագայի մէջ, եթէ Արեւմուտ-քը դէմ ըլլայ այս տեսակէտին՝ Խ· Մի-ութիւնը պատրաստ է աւելի նեղ շրջանա-կի մը մէջ գումարել ժողովը: Նոյնիսկ՝ համաձայն է Ամերիկա, Անգլիա եւ Խ· Միութիւն հանդիպումի մը :

—o—

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԵՐԼԻՆԻ քաղաքապետը առաջին անգամ ըլլալով այցելութիւն մը տուաւ խորհրդային ուժերու հրամանա-տարին եւ խօսակցութիւն մը ունեցաւ ա-նոր հետ :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՑ Նախագահը գնաց Պոմ-պէյ, ուրկէ այսօր պիտի մեկնի Գահիրէ: Սոքարնօ խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Նեհրուի հետ եւ կարճատեւ խօսակցու-թիւն մը՝ Անգլիոյ Վարչապետ Մաքմի-լընի հետ :

ՃԱՓԱՐԹԱՑԻ մէջ ոստիկանութիւնն ու բանակը եռուզեռի մէջ են չարունակ : 15 նոր ձերբակալութիւններ եղած են :

Օրը Օրթն

« ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ »

—o—

Քիչ էր մնացեր *Ամէնուն տարեցոյցը*, ըսէի, այնքան կը նմանի իր թէ՛ արտա-քինով թէ՛ բովանդակութեամբ՝ ոդրաց – եալ Թէոդիկի տարեցոյցին:

Կարօ Գէորգեանի այս պիտանի նոր աշ-խատութիւնը որ չորս տարիէ ի վեր, մեր բեղուն աշխատակիցը կը հրատարակէ Պէյրութի մէջ, կուգայ գրաւել Թէոդիկի հրատարակութեան տեղը, եւ դառնալ նոյնքան ժողովրդական :

Այս տարուան 700 էջերէ բաղկացած հաստափոր հատորը հազիւ թէ ժամանակ ունեցայ ընդ· ակնարկով մը գնահատել: Եւ սակայն աչքիս զարկաւ տարուէ տարի անոր նոյն բովանդակութիւնը եւ ստացած լուրջ կերպարանքը, որ ինչպէս կ'երեւի հեղինակին առաջին մտահոգութիւնը է – դած է:

Գրական – գեղարուեստական բաժին մը իր սկզբնաւորութեան մէջ, որու կը հե-տեւի «Փոքրիկ Հայաստան մը»: Ընդար-ձակ ուսումնասիրութիւն մը իրանահայ գաղութի մասին, իր հին ու նոր պատ – մութեամբ նկարներով, թիւերով որ գը – բաւած է հատորին 250 լայնածաւալ էջե-րը: Անշուշտ տարուէ տարի Պ· Գէորգ – եան կ'ուզէ հաստատուն եւ տեւական կեանքով մը իրար լրացնող տարեգիրքեր տալ մեզի, որպէսզի ընթերցողը աչք մը տեւապէս զայն գնահատէ, քննադատե-ղելու հարկին տակ գտնուի :

Հնդկահայ եւ իրանահայ գաղութներն ալ իրենց համեստ բաժինները ունին տա-րեգիրքին մէջ, ուր պակաս չէ նաեւ ծի-ծաղի, եւ երգիծանքի ու սրամտութեան էջեր :

Տարեգիրքի մը սահմանուած գլխաւոր բոլոր անհրաժեշտ ծանօթութիւնները չեն մոռցուած անշուշտ գարձնելով գիրքը այժմէական եւ հետաքրքրական ու բո – վանդակալից: Պ· Կ· Գէորգեան անխոնջ պրպտող մըն է որ մեղուի նման ամբողջ տարին, ծաղկէ ծաղիկ կը հաւաքէ իր նեկտարը տարեգիրք–փեթակին քջիջները լեցնելու համար :

Շնորհաւորութիւններ եւ յաջողութեան մաղթանքները տարուէ տարի աւելի լաւը տալու մեզի : ՆՈՃԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՐԹԻՌՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐ

—o—

Ուրբաթ օր Քափ Քանավերալէն ար – ձակուեցաւ ամերիկեան միջերկրային չորրորդ հրթիռը՝ «Ալբաս» չարքէն:

Հրթիռը Թուիչք կատարած է ծուխերու ամպի մը եւ լուսաւոր բոցերու մէջէն :

Դանդաղօրէն բարձրացած է, իր ետին ձգելով լուսեղէն հետք մը՝ որ երեք վայրկեան չարունակ տեսանելի եղած է :

Փորձը յաջողութեամբ պսակուած է եւ այս առիթով հրատարակուած զեկոյցի մը մէջ կը յայտարարուի թէ այլեւս « Ալբաս »ը մաս կը կազմէ գործածելի միջերկրային հրթիռներու չարքին :

Անցեալ ամառ «Ալբաս»ի երկու առաջին փորձերը ձախողած էին, որմէ ետք կարգ մը փոփոխութիւններ եղան ու երրորդ « Ալբաս»ը՝ Դեկտեմբեր 17ին յաջողեցաւ 800 – 960 քիլոմեթրի Թուիչք մը կատա – րել: Նոր փորձը վաւերացուց նախորդ յաջողութիւնը :

Արձակուեցաւ նաեւ «Նաւահօ» հրթիռ մը, որ միայն պատերազմի կը ծառայէ · «առանց օդաչուի օդանաւ» կոչուած է :

ՓԱՆԴԵՆՔ ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՐԻՍՊՆԵՐԸ

Դ.

Թէ քրիստոնէութիւնը գոյութիւն ու – նէր ... նախ քան քրիստոնէութիւնը , — այս տեսութիւնը կապ չունի աստուածա – բանական այն տեսութեան հետ , որ կը պաշտպանէ Քրիստոսի գոյութիւնը նախ քան քրիստոսայայտնութիւնը (fրիսpn – ֆանի) կամ Քրիստոսի ծնունդը ,

Թէ քրիստոնէութիւնը սեմական վար – դապետութիւն մըն է , որուն հէնքին մէջ թել կը նետուի եգիպտական ծիսապետու – թիւնը (Մոլոէս) եւ պարսկական դիցա – բանութիւնը (Բաբելոն) ,

Նիւթեր են՝ որոնց ուսումնասիրութիւ – նը կրնայ հատորներ լեցնել :

Աստուածպետութեան եւ ս՛խարհապե – տութեան պայքարներէն առաջ , ո՛րոնց ցնցումն է որ , ափսո՛ս , կը սարսէ տակա – ւին մեր փոքրիկ ու դժբախտ ժողովուր – դին գոյութիւնը , (այժմ՝ երկրէն դուրս եւ՛ոչ թէ ներս , բայց հոսանքով մը ներ – սէն դուրս) , այսօր կ՛ուզեմ փորձել սըր – բագրութիւն մը Պօղոսի ժամանակակից տեսութեանց վրայ , այնքան նոր՝ որքան սրբագրութիւնը , զոր կատարած եմ , տա – րիներ առաջ , Աստուածաչունչ Մատեա – նին հայերէն թարգմանութեան պատճա – ռաբանութեան վրայ , այժմ Հայաստանի մէջ եւս ընդունուած :

Փղեմիսքի խա՞ղ թէ քմայք , դնահա – տութիւնը կը թողում ընթերցողին , փոյթ չէ թէ մնայ թաքուն :

Քրիստոս բառին կամ անուան մասին է հարցը :

Ահաւասիկ անուն մը , զոր չատ կը սի – րէր գործածել Պօղոս , — իր Թուղթերուն մէջ կը գտնենք աւելի քան 400 անգամ , մինչ Յիսուս անունը՝ հազիւ 200 անգամ : Նոյնիսկ ընդհանրական տարազը , Յիսուս Քրիստոս , զոր մեր մամիկներն անգամ կը գործածեն իրենց աղօթքին մէջ՝ գրաբար ձեւով , (Յիսուսը յատուկ անուն եւ ա – ռաջ , իսկ Քրիստոսը՝ ափէլլաթիփ եւ ետ – քը) , Պօղոս կը չրջէ յաճախ ու կ՛ըսէ Քահանայ Յիսուս (տեսնել Ա. կոր . Ա. կող . Ա. 4 , եփ . Գ. 6 , Ա. Թես . Բ. 14 ,— առ այժմ՝ բաւական) : Դեռ աւելին ,— Պօղոս , որ լաւ յունարէն գիտէր , կը նե – տէ յունական յօդը եւ նոյն տարազին Քրիստոսը կը վերածէ յատուկ անուան :

Ճարտասանական քմայք կամ խաղ չէ որ կը կատարէր Պօղոս , երբ նոյն գամին կը զարնէր մուրճը , չարունակաբար այս – պէս :

Հետաքրքրական դէմք մըն է այս Տար – սոնցին , — Ֆիղիքապէս տկար , ինչպէս կը խոստովանի , հիւանդ գրեթէ միշտ(*) , բայց հոգիով անչէջ կրակ , պէտք է ըն – դունիլ թէ հիմնադիրն է քրիստոնէու – թեան : Առանց իր միջամտութեան , կը գրէ ուսումնասիրող մը , միթքականու – թիւնն էր որ պիտի կատարէր նոյն աչ – խարհակալութիւնը :

Այժմ տեսնենք թէ ի՛նչ կրնանք գտնել Պօղոսի Թուղթերուն մէջ , իբրեւ վկայու – թիւն այն տեսակէտին , զոր կը բերեմ , թոյլ տուէք ըսել , խնջոյք խանդարողի տպաւորութիւն թողլով թերեւս , այս ե – ղանիկ օրերուն , երբ հայ ժողովուրդը , հեչտանքո՛վ եւ ախորժակով կը հետեւի եկեղեցական մեր վէճերուն , աչխարհա – կաններու եւ ծայրագոյն վարդապետնե – րու կողմէ ... չորթանը ջուրի մէջ հալե – ցնելու հմտութեան :

×

Քրիստոնեայ բառը առաջին անգամ կը յիչատակուի Անտիոքի եկեղեցիին պատ – մութեան մէջ . «Անուանել նախ յԱնտիոք զաչակերտեալսն Քրիստոնեայս» (Գործ , ԺԱ . 26) :

Ուրկէ՞ կուգայ այս բառը եւ ի՞նչ կը նչանակէ :

Աւանդական ստուգաբանութեամբ՝ յու – նարէն Քրիստոս բառն է որ , յատուկ ա – նունի վերածուելով , տուած է քրիստո – եայ բառը : Բայց թէ ինչո՛ւ Աբիոս անու – նը կուտայ արիոսականութիւն , իսկ Քը – րիստոս անունը չի տար քրիստոսականու – թիւն , Աճառեան (աւելի առաջ՝ Հայկազ – եան Բառարանը) կը պատճառաբանէ թէ քրիստոս բառին հայցական հոլովն է քրիստոն (= խրիսքոն) , որ տուած է քրիստոնեայ բառը :

Այս մասին քննադատութիւնն՝ ետքը :

Հայերէն Հին Կտակարանը մէկ անգամ միայն գործածած է Քրիստոս բառը (Ողբ Երեմեայ , Դ. 20) : Այլ տեղեր թարգմանուած է Օծեալ (Սաղմ . Բ. 2) : Բայց ճի՞շդ է այս թարգմանութիւնը : Ե – թէ ճիշդ է , ինչո՞ւ նոյն բառը նոյն Սաղ – մոսին մէջ , վեցերորդ հատուած , կը թարգմանուի այլապէս : Արդարեւ երբա – յերէն բնագիրը կը գործածէ նոյն բառը , թէ երկրորդ եւ թէ վեցերորդ հատուածին մէջ , մինչ հայերէնը՝ նախ օծել , յետոյ կացուցանել բառերը : Արդար չէ՞ մտածել թէ օծել բառը չի տար երբայերէն բառին ամբողջական իմաստը : [illegible] արամերէն՝ մեշիխա , ծանօթ է չորս նչա – նակութեամբ :—

1 · Սկզբնաբար՝ ձեռքը քսել , օծելու կամ իւղով պատելու համար : Արաբերէն՝ մէսհ , չփել՝ օծելու համար : Ասկէ՝ սըր – բել , որ կը նչանակէ չփել՝ մաքրելու , սուրբ դարձնելու համար : Հին աւեն սո – վորութիւն էր օծել վահանները , ինչպէս վկայութիւն կուտան Հոմերոս ու Վիրգի – լիոս : Հին Կտակարանը նոյն բառը կը գործածէ՝ օծելու համար հագերը . « Եւ քաքաս բաղարջս օծեալ իւղով » (Ել . ԻԹ . 2) : Նաեւ քահանայապետին գլուխը . « Եւ առցես յիւղոյ անտի օծման եւ արկ – ցես ի գլուխ նորա եւ օծցես զնա» (Ել . ԻԹ . 7) : Բանի մը ծանօթութիւն այս վերջին օծման արարողութեան մասին ,

որու նչանակութիւնը պիտի բացատրենք ետքը՝ հակադրաբար քրիստոնէական օծ – ման .— Նախ կը գրուի կաթիլ մը՝ զըլ – խուն գագաթը , ուրիչ մը երկու արտեւա – նունքներուն վերեւ առանձին առանձին , յետոյ մատով կը միացուին այդ կաթիլ – ները՝ կազմելով յունական Ի տառը , ըստ այլոց՝ ասորական Ն տառը կամ յունա – կան Գապպա տառը պարկած :

2 · Փոխաբերաբար՝ ձեռնադրել , օծել բառին իմաստի զարգացումով : «Ձեռքին» նուիրուած իմ մէկ ուսումնասիրութեանս մէջ , որ տպուեցաւ այստեղ մատամբ , երկար քննութեան ենթարկած եմ ձեռնա – դրութեան նչանակութիւնը , — օծման քրիստոնէական բացատրութիւնը տալու ժամանակ՝ պիտի անդրադառնամ :

3 · Փոխաբերաբար՝ գծագրել , նկարել (ձեռքին աչխատանքը պատահին վրայ՝ հանդիսութեամբ այն չարժումին , որ կը կատարուի գլուխին վրայ , օծման ժամա – նակ) :

4 · Թագաւորութեան կարգ տալ , գեր – դոյն իչխանութեան աստիճանին բարձրա – ցընել , մինչեւ փրկագործութիւն . « Չիք ոք բաց յինէն որ փրկիցէ» կամ «ոչ ոք ի – ցէ որ ձեռաց իմոց հանիցէ» (Ես . ԽԳ . 11 կամ 13 ,— այստեղ գործածուած մաշախ բառը , նոյն արմատէն , կը վերաբերի ե – հովային , իբրեւ փրկիչ ժողովուրդնե – րու) :

Ցունարէն լեզուն , առնելով մաշիախ բառը , նախ կը վերածէ մեսիա ձեւին : Միւս կողմէ՝ օծման ոչ թէ ձեւական , այլ նիւթական թելադրութեամբ , կուտայ խրիսքոս բառը իբրեւ համազօր :

Թէ ո՛րքան սխալած են , ցոյց կուտանք յաջորդով , ճշդելով քրիստոս բառին նը – չանակութիւնը Պօղոսի ժամանակ , բուլ – բուլին նորութիւն :

Շ . ՆԱՐԴՈՒՆԻ

(*) Պօղոսի հիւանդութեանց ախտա – ճանաչութեան համար՝ կատարուած են բազմաթիւ պրպտումներ , — ոմանք կը խօսին Մալթայի ջերմին մասին , ուրիշ – ներ յօդացաւի մասին , նոյնիսկ թուբֆի մասին , բայց շատ հաւանական է որ աչ – քի հիւանդութիւն ունէր , որովհետեւ ինք – րեն աչքը հանել եւ նուիրել իրեն » (Գաղ . Դ. 15) :

Նկարագրով՝ բարձրաթռիչ խոյանքին – րու ընդունակ , այլ սակայն յանկարծ թեւաթեկ խորտակումներու անձնատուր , այլ խօսքով՝ մակընթացութեան եւ տե – դատուութեան խաղալիկ , բուռն հակազ – դեցութիւններու գերի , խառնուածքով պեկոն , կ՛ապաւինուի թէ Յոյն էր ծագու – մով (ճիշդ չէ) , ու սիրահարելով մեծ Հահանայապետին աղջկան՝ դաւանափոխ կ՛ըլլայ , կը թլփատուի , բայց աղջկան մերժումէն յուսահատած՝ վրէժխնդրա – բար եւ անգթօրէն կը հալածէ Հրեաները , իսկ յետոյ Ստեփաննոս նախավկային սպանութենէն խղճահար՝ կը յարի Քրիս – տոնէութեան :

ՀԱՑԱՍՏԱՆ

ԵՐԵՆՑԻ ԴԻՒԱՆԸ

Հայկական Գիտութիւններու Ակադե – միայի գրականութեան եւ արուեստի Թանգարանին մէջ պահուած են վիպասան Երենցի (Յովսէփ Շիշմանեան) ձեռա – գիրները :

Մինչեւ 1953 Թանգարանին մէջ կար նախկին Ազգապրական ընկերութենէն ըս – տացուած Թղթապանակ մը միայն : Թան – գարանին գեկավարութեան ջանքերով կարելի եղաւ նոր նիւթեր ձեռք բերել : Նոր ձեռագիրները կը գտնուէին Երեն – ցի թոռան՝ Գալանթարովի մօտ , Թիֆ – լիս : 1953ին այդ նիւթերը դիւանին յանձնեց Ա. Լէյուճեան :

Երենցի դիւանը բաղկացած է ինքնա – գիր եւ թարգմանական նիւթերէ , գըր – ուած՝ 1843 – 1888ին : Ձեռագիրներուն մէջ կը գտնուին «Թորոս Լեւոնի» վէպին ֆրանսերէն թարգմանութենէն հատ – ուած մը , «Ալիչան եւ Պապա Սր . Ղազա – րէ» աչխատութեան տետրակը , որուն մէջ կենսագրական տեղեկութիւններ կան Ղ . Ալիչանի եւ հեղինակին՝ Երենցի մա – սին : Ուչագրաւ են Երենցի 1878 – 1887 – ին գրած օրագիրները , որոնց մէջ վիպա – սանը գրած է իր մտորումներն ու յոյզե – րը : Դիւանին մէջ կը գտնուին նմանա – պէս ոճի եւ հետաքրքրութեան վերաբերեալ ուսումնասիրութիւն մը , գրաբարի , աչ – խարհաբարի , հրապարակախօսութեան մասին գրի առած մատենչումներ եւ խոհեր :

Երենցի դիւանին հետ կը պահուին նաեւ իր աղջկան՝ Թագուհի Շիշմանեան — Մելիք — Ազարեանի ձեռագիրներն ու նամակները : Թագուհին իր աղջականնե – րուն գրած նամակներուն մէջ մանրա – մասնօրէն կը պատմէ իր հօր կեանքն ու գործը : Անոնցմէ չատեր ուղղուած են «Արեւելեան մամուլ»ի խմբագիր Մ . Մա – մուրեանին , չօչափելով քաղաքական հարցեր եւ Երենցի ըմբռնումները՝ այդ ուղղութեամբ :

1878ին հայր ու աղջիկ մեկնած են Կիպրոս , ուր ջերմ ընդունելութիւն մը վերապահուած էր իրենց՝ ընթերցող հայ հասարակութեան կողմէ : 1887ին մեռած է Թագուհի : Իր միակ աղջկան կորուստէն ետք Երենց գրած է 17 տարեկանին Թա – գուհիի թարգմանած Լոնկֆել Լեդուվէի « բարոյախօսութիւն գիանանց» գործին յառաջաբանը :

Թանգարանին մէջ մչակուած է Երեն – ցի գրական դիւանը եւ խնամքով կը պահուի :

ՉՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ՁԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՁԵՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒԻՐ :

ՔԱՐԱԿՈՓԸ

(ՁԱՓՈՆԱԿԱՆ ՀԷՔԵԱԹ)

———o———

Առենօք , Ձափոնի մէջ կար խեղճ Գո – լի(*) մը՝ Մոկո անունով :

Մոկո արհեստով քարակոփ էր , այսին – քըն՝ իր կեանքը չահելու համար , արչա – լոյսէն սկսած մինչեւ արեւամուտը , ըս – պիսպուած էր , ամառ թէ ձմեռ , անձրեւի ատակ եւ հովերուն դիմաց , ձիւնամրրիկի մէջ թէ կիզիչ արեւուն ճառագայթներուն ներքեւ , չարաչար աչխատիլ եւ քար կոտ – րել :

Արդարեւ , Մոկոյի արհեստը դժուար էր , այսուհանդերձ Մոկո այնքան ալ չէր արտնջար իր ճակատագրին հանդէպ :

Հօրենական եւ պապենական ժառան – գութեամբ քարակոփ էր եղած եւ երբեք ալ կեանքին մէջ չէր ճանչցած անդորը ու հանգիստ կեանք մը :

Երիտասարդ ու քաջառողջ , միչտ կը յաջողէր գործ ճարել եւ իրեն համար օ –

(*) Գոլի կը կոչուին ադբատ դասա – կարգի պատկանող ձափոնացիները :

տար էին անգործութիւնն ու հիւանդու – թիւնը :

Ձափոնցիներուն անհրաժեչտ եղող սը – նունդը՝ բրինձը , ամէն օր առատու – թեամբ ունէր եւ , զրեթէ միչտ , իր ճաշը աւելի փարթամ դարձնելու համար հնա – րաւորութիւնը ունէր իր սեղանը ճոխա – ցնելու ձուկով եւ եղանակի պտուղներով :

Իր ընկերներէն չատերը , որոնց հանդէպ բնութիւնը նուազ առատաձեռն էր եղած , կը նախանձէին իր վիճակին : Իր առող – ջութիւնը , իր բախտաւորութիւնը՝ որով ամէն առեն ալ գործ կը գտնէր , աւելի կը զրգռէին իր չրջապատի ծանօթներուն նախանձը , մանաւանդ որ Մոկո հօրենա – կան բաւական հատատուն խրճիթի մըն ալ տէր էր , ուր ամէն երեկոյ կ՛առանձ – նանար ու հանգիստ դիչեր մը կ՛անցընէր , պատապարուած ամէն եղանակի անյար – մարութիւններէն , կասկածելի մարդոց եւ մանաւանդ վայրենի գազաններու յարձա – կումներէն :

Եւ սակայն , Մոկո անոնցմէ չէր որոնք կը գոհանան իրենց ունեցածով :

Ամբողջովին կլանուած փառքի ու հա – րստութեան ախտէն , կ՛ուզէր ծնած ըլլալ տայմիօ (*) , եւ ինքզինքը գժբախտ կը զգար քանի կը մտաբերէր իր խոնարհ ծագումը :

Ամէն առաւօտ եւ ամէն դիչեր , իր աչ – խատանքէն առաջ եւ ետքը , ինչպէս եւ ցերեկուան դադարին , չարունակ կը յոդ – նեցնէր իր մաքին , անոր ուղղելով տըր – տունջներու եւ աղերսանքներու տարափ մը :

Մաքինները պահապան հրեչտակներն է – ին ձափոնի , բարի ոգիներ , որոնց Ամե – նակարողը վստահած էր իւրաքանչիւր աչխարհ եկող ճափոնացիի հոգին , որպէս զի զանոնք պահեն , պահպանեն , օրօրոցէն սկսեալ մինչեւ գերեզման , առաջնորդեն զանոնք դէպի բարին , եւ զգուչացնեն բո – լոր տեսակի փորձութիւններէն :

Մոկոյի մաքին չատ կը սիրէր զինքը : Եւ կը վախնար որ զար առեն մը , ուր Մոկո բոլորովին ինքզինքը կորսնցնելով իր տրտունջներուն եւ բողոքներուն պատ – ճառաւ , անիծէր իր բախտը եւ այդպէսով ծառանալով Արարչին կարզադրութիւննե – րուն դէմ , կորսնցնէր նաեւ իր հոգին :

Այս մտավախութիւններէն տարուած , ուզեց իրականացնել իր պաշտպանեալին ան – չնչանքները եւ գայն տայմիոյի վերա – ծել , եւ սակայն տեսիլա կարենալ ընելու համար անհրաժեչտ էր հրաչք մը , եւ դժբախտաբար մաքինները հրաչք գործե – լու կարողութենէն բոլորովին զուրկ էին :

Եւ օր մը , երբ Մոկո երկու անգամ ի – բարու վրայ , յաջորդական բողոքներու տարափ մը տեղացուց եւ հասաւ դրեթէ Ամենակարողին դէմ մեղանչելու դուռնե – րը , բարի ոգին այլեւս չկրցաւ համբերել :

Իր հսկայ ու սպիտակ թեւերը թափա – հարեց , խոյացաւ եթերին մէջ , կտրեց անհունը մէկ չունչով եւ եկաւ ու գետ – նաքարչ ինկաւ Տիրոջ գահոյն առջեւ ու սկսաւ իր ամբողջ հոգիովը թախանձել Արարչին , որ իր խնամքին յանձնուած հոգիին փրկութեանը համար , անոր լուծը հաճի կատարել եւ գայն վերածէ ազ – նուական տայմիօի մը :

— Կ՛ընդունիմ աղերսանքդ , ըսաւ Ամե – նակարողը , անհուն խանդաղատանքով մը դիտելով իր հաւատարիմ ծառան , կ՛ըն – դունիմ՝ վասնզի համոզուած եմ որ քեզ առաջնորդող զգացումը պիտութիւնն է եւ ոչ թէ ամբարտաւան մեծամտութիւնը : Կը չնորհեմ քեզի նոյնիսկ աւելին՝ քան այն որ կը պահանջես : Ոչ միայն քեզի կատարելութիւնը կը չնորհեմ Մոկոն վե – րածելու տայմիօի մը , այլեւ կուտամ քեզի իչխանութիւն կատարելու անոր բո – լոր բաղձանքները՝ իր գրութեան փոփո – խութենէն վերջն ալ : Ես կը խորհիմ թէ բնաւ պիտի չկրնաս գոհացնել գայն : Մոկոն անոնցմէ է որոնք երբեք իրենց վիճակէն գոհ չեն ըլլար եւ չարունակ կը պահանջեն իրենց ունեցածէն աւելին :

Իր հոգիին խորէն , բարի մաքին կը մտածէր թէ մի գուցէ Տիրոջ կատակները արդարացի էին :

(1 Շար.)

(*) Տայմիօ , մեծատուն , ազնուական :

ԿՅՈՒՐԵՂ

ԴՈ ՈՎՍՎԱՅՈ ՆԱՅՈՂՆԵՑԱՂ

Իվ·

Ղեռնալ ժամանակ մը ինծի հետաքրքրութիւն չէր ներշնչեր ան տեսակ գրականութիւնը, որ կը կոչուի «կիւրեղ»։ Ինչո՞ւ համար, չեմ գիտեր։ Գուցէ այդ տեսակ գրականութեան մէջ ինծի համար ոչ մէկ գրաւիչ կողմ կար։ Գուցէ ալ ես ինքս ինծի համար ոչ մէկ գրաւիչ կողմ կը ներկայացնէի։ Ինչ որ ալ ըլլայ, ես կը նախընտրէի ամէն տեսակ գրականութենէ առաջ ուսումնասիրել մարդկային հոգին, անոր ներքին կեանքը, անոր ներքին ապրումները։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ԼԵԶՎԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՐՎԵՍՏԻ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱՅԻ ՊԱՏՄ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
14
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
14 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8092 34EME ANNÉE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3893

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՐԵՒԵԼՔ ԵՒ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ ԴԷՄ ԴԷՄԻ

Բուլղանինի նոր նամակները՝ ուղղուած մէկ կողմէ տաճեւինը պետութեանց, միւս կողմէ ՄԱԿի 83 անդամներուն՝ կու գան անդամ մը եւս ապացուցանելու, որ Մոսկուա դիւանագիտական ի՛նչ ճարպիկ խաղերու ընդունակ է :

Դեկտեմբերի վերջերը երբ Փալէ տը Շայոյի մէջ խորհրդաժողով կը գումա – րէին Ատլանտեան Ուխտի տասնեւհինգ վարչապետները, նախարարարներն ու պինուորական մասնագէտները, Խորհըր – դային Միութեան վարչապետը իր «խա – դաղասիրական» նամակով կ'ուզէր բարո – յական ազդեցութիւն գործել ժողովական – ներուն վրայ :

Իսկապէս ալ որոշ յաջողութիւն ունե – ցաւ :

Շատ լաւ ընտրած էր հոգեբանական վայրկեանը : Մինչ արեւմտեաննները ի – րենց օրակարգին առաջին խնդիրը դար – ձուցած էին Ատլանտեանի ուխտակից եր – կիրներու սպառազինումը, մանաւանդ հիւլէական եւ ջրածին ռումբերու եւ հե – ռասլայ հրթիռներու գետեղումը Եւրո – պայի ռազմապիտական կէտերուն վրայ, բոլշեւիկեան հաւանական յարձակումի մը դէմ պաշտպանելու համար մարդկութիւ – նը, մառեչալ Բուլղանին խաղաղութենէ կը ճառէր :

Զէկոզ երկիրներու վրայ կ'ուղէր այն տպաւորութիւնը թողուլ, որ արեւմուտք պատերազմի կը պատրաստուի, մինչ Մոսկուա խաղաղութեան աւետաբեր հր – րեշտակն է :

Արեւելք եւ արեւմուտք կանգնած են դէմ դէմի :

Կրէմլինի վարիչները չունէ՞ չեն տար արեւմուտքի Մեծերուն : Այս վեր – ջիններէ ժողով ժողովի վրայ կը դու – մարեն՝ որոշելու համար Բուլղանինի Դեկտեմբերեան նամակին տրուելիք պա – տասխանը : Ու տակաւին եղրակացութեան մը չյանգած ահա՛ երկրորդ նամակ մը՝ նոյն խաղաղասիրական ոճով եւ որոշ ա – ռաջարկներով :

Այս անգամ եւս Բուլղանին օգտուեցաւ Հոգեբանական յարմար վայրկեանէն : Իր նոր նամակները հասցուց ճիշդ այն պա – հուն, երբ Այզընհաուըր Ուաշինկթընի մէջ ի՛արտասանէր օրերէ ի վեր սպասուող իր ճառը :

Այս ճարպիկ խաղը ո՛չ մէկ ազդեցու – թիւն ունեցաւ : Ատլանտեան Ուխտի ան – դամները մտադիր չեն արեւէ փոփոխու – թիւն մտցնելու Բուլղանինի տրուելիք ի – րենց պատասխանին մէջ :

Արեւմուտքցիները համաձայն են, որ հանդիպում մը ունենան արեւելքցիներուն հետ՝ աշխարհի ճակատագրին հետ կապ ունեցող խնդիրներուն չուրջ համաձայ – նութեան մը գալու, մանաւանդ վէճի ա – ռարկայ խնդիրները խաղաղօրէն կարգա – դրելու համար :

Սակայն որպէսզի նման հանդիպում մը արդիւնաւոր ըլլայ, կ'առաջարկեն, որ օ – րակարգի նիւթ դառնալիք հարցերը նա – խապէս մանրակրկիտ քննութեան ենթար – կուին դեսպաններուն, յետոյ ալ արտա – քին նախարարներուն կողմէ :

Նախապատրաստական այս աշխատանք – ներէն վերջ է միայն, որ կառավարու – թեանց պետերը կրնան խորհրդաժողով – մը գումարել, վաւերացնելու եւ դաշնա – գրերով նուիրագործելու համար համա – ձայնութեան կէտերը :

Արեւելքն ու արեւմուտքը իրենց նա – մակներով ու ճառերով խաղաղութիւն կը քարոզեն : Խաղաղութիւն կ'ուզեն մանա – ւանդ հինդ ցամաքամասերու ժողովուրդ – ները : Սակայն ո՛չ թէ խօսքով ու գիրով, այլ գործով :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՅԶԸՆՀԱՈՒԸՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑ ԲՈՒԼԳԱՆԻՆԻ

—o—

ՆԱԽԱԳԱՀԸ ՊԱՏՐԱՍՏ Է ԺՈՂՈՎ ՄԸ ԳՈՒՄԱՐԵԼՈՒ

—o—

Նախագահ Այզընհաուըր առջի օր պա – տասխանեց մառեչալ Բուլղանինի այն նամակներուն, որոնց մէջ կը յուզէր Ա – րեւելք – Արեւմուտք «Մեծ»երու հանդի – պումի մը հարցը :

Իր պատասխանին մէջ Այզընհաուըր մասնաւորապէս ըսած է.— Պատրաստ եմ հանդիպելու խորհրդային ղեկավարնե – րուն՝ միաժամանակ վիճելու համար Բուլղանինի նամակին մէջ արծարծուած հարցերուն չուրջ եւ քննելու այն բոլորը՝ որ ե՛ս պիտի ըսեմ, ի ներկայութեան բո – լոր երկիրներու Վարչապետներուն : Այ – սուհանդերձ, աւելցուցած է Նախագահը, այս ձեւի հանդիպումէ մը առաջ, Արեւա – քին նախարարներուն պէտք է ղիմել, դի – ւանագիտական ճամբով, որպէսզի կա – տարեն նախապատրաստական աշխատանք մը՝ այս բարդ խնդիրները համադրուելու համար :

Ինչպէս կը տեսնուի, «Մեծ»երու հան – դիպում մը կ'ընդունի, պայմանաւ որ նա – խապատրաստական աշխատանքները տար – ուին. անկախ անկէ՝ ըրած է նաեւ կարդ մը այլ առաջարկներ, դանազան հարցերու չուրջ :

Նախագահին համաձայն, հետեւեալ վեց կէտերը հիմնաքարը կը կազմեն առա – ջադրուած ժողովին .

1.— Ամերիկա եւ Խ.Միութիւն վերջի իրենց իրաւունքները եւ առնելով՝ ՄԱԿը ամրապնդել :

2.— Ազատ ընտրութիւններով Գերմա – նիոյ վերամիացման չուրջ հիմնական վի – ճաբանութիւններ ընել :

3.— 1945ին «երեք Մեծ»երու կողմէ Եալթայի մէջ տրուած որոշումը վերատին քննել (Արեւելեան Եւրոպայի ժողովուրդ – ներուն իրաւունք տալ՝ որպէսզի յարին իրենց ընտրած վարչաձեւին) :

4.— Համաձայնութիւն մը՝ որ անդր – մէջնոլորտային անջրպետը խաղաղասի – րական նպատակներ համար օդ – տագործուի :

5.— Ջրածին զէնքերու արտադրութիւ – նը սահմանափակել եւ ուժ տալ խաղա – ղասիրական նպատակներու համար օդ – տագործուելիք պահեստներուն. Միացեալ Նահանգները այս տեսակէտէն պատրաստ են զեղչելու իրենց պահեստի զէնքերը՝ չատ աւելի մեծ չափով քան Խ. Միութի – նը :

6.— Անորոշ ժամանակով դադրեցնել ջրածին ռումբերու վերաբերեալ փորձերը եւ հսկողութեան պայմանով պահեցնել դասական զէնքերը :

Հիմնական այս առաջարկներու կողքին Նախագահ Այզընհաուըր յիշած է նաեւ կարգ մը այլ հարցեր, ինչպէս՝ առաջա – դրուած հարցերուն գործադրութեան վե – րայ ապահով ըլլալու համար՝ հսկողու – թիւն կատարել, Ատլանտեան Ուխտի եր – կիրները պիտի քննեն Եւրոպայի մէջ զի – նաթափուած գօտի մը ստեղծելու խորհր – դային առաջարկը, Միացեալ Նահանգնե – րը յարձակողական պատերազմի մը պի – տի չձեռնարկեն, եւայլն :

Այզընհաուըրի պատասխանը մեծ հե – տաքրքրութիւն ստեղծեց դիւանագիտա – կան բոլոր շրջանակներուն մէջ : Ներկա – յիս կը սպասուի Կրէմլինի վարիչներուն պատասխանին :

Կարգ մը շրջանակներու համաձայն՝ իր պատասխանին մէջ Այզընհաուըր իւրա – յուցած է Արեւմուտքի տեսակէտը :

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՀԱՌԸ

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԻ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄ

Վարչապետ Ֆելիքս Կայեաւ Քոնֆլանի մէջ ճառ մը խօսեցաւ ծանրանալով երեք կէտերու վրայ,— տնտեսական ու եմսա – կան հարցեր, Սահմանադրութեան բա – րեփոխում, Ալժերիա :

1.— 1959 Յունուար մէկին, ըսաւ վար – չապետը, Հասարակաց Շուկայի ծրագիրը գործադրութեան պիտի դրուի : Ի՞նչ պի – տի ըլլայ՝ եթէ առաջին առիթով Ֆրանսա յայտարարէ թէ ի վիճակի չէ կատարելու իր յանձնառութիւնները : Անկեղծօրէն կ'ըսեմ, թէ ո՛չ այս կառավարութիւնը եւ ոչ ալ ուրիչ կառավարութիւնմը պիտի ըն – դունի յանձն առնել այս վտանգը՝ իր ու – նեցած վարկն ու իշխանութիւնը կորսըն – ցնելու վախով :

Այս բոլորը մեզ կ'առաջնորդեն միայն մէկ եզրակացութեան. զարկ տալ մեր արտածումներուն՝ հաւասարակշռելու համար ներածումները :

Նոյնիսկ, ընդգծեց Կայեաւ, հարկ է եր – թալ աւելի հեռու եւ այժմէն պատրաստել 1959ի պիւտճէն : Հարցին նախնական քն – նութեանց ձեռնարկուած է արդէն եւ դարնան՝ կառավարութիւնը պիտի ճշդէ յառաջիկայ տարուան ծախքերը : Հարկ է կայուն վիճակ մը ստեղծել դրամին հա – մար եւ վերջնական ճշդում մը ընել՝ դի – ներու վրայ :

2.— Կառավարութեան վարկն ու իշ – խանութիւնը կարելի չէ կանգուն պահել՝ եթէ Խորհրդարանը չհամաձայնի բարե – փոխել Սահմանադրութիւնն ու ընտրա – կան օրէնքը :

Ազգ. Ժողովը այսօր կը վերսկսի իր աշխատանքներուն : Սահմանափակ է այս չարթնուան Ազգ. Ժողովին օրակարգը, նկատելով որ պիտի քննուի Սահմանա – դրութեան բարեփոխումը : Այս տեսակէ – տէն՝ երեք հարցեր վիճաբանութեանց հիմ պիտի ծառայեն. հարցեր՝ որոնց չուրջ անցեալ ամիս խօսուեցաւ «կլոր սեղան»ի ժողովի ընթացքին եւ նախնա – կան համաձայնութիւն գոյացաւ կազմա – կերպութեանց մեծամասնութեան կողմէ : Առաջին՝ ծախքերու որոշումը երեսփո – խաններու իրաւասութենէն դուրս պէտք է մնայ :

Երկրորդ հարցը կը վերաբերի կառա – վարութեան. երեսփոխաններու մեծա – մասնութեամբ ընտրուած դահլիճ մը կը – նայ տապալել միայն երեսփոխաններու ձայներուն մեծամասնութեամբ :

Վերջապէս, երրորդ կէտը, Վարչապե – տին իրաւասութիւնները ընդարձակել եւ Հանրապետութեան Նախագահին իրա – ւունք տալ՝ տաղնապի մը առեն ձեռք առ – նելու միջոցներ, որոնց համար Ազգ. Ժողովը լուծում մը չի կրնար գտնել : Մէկ խօս – քով՝ Հանրապետութեան Նախագահն ու Վարչապետը իրաւունք պիտի ունենան, առանց երեսփոխաններու համաձայնու – թիւնը առնելու, իրենց որոշումով անելի մատնուած հարցերը լուծել :

3.— Ալժերիա. այս հարցին մասին խօսելով, Վարչապետը յայտարարեց, թէ անոնք որ կը մտածեն թէ Ֆրանսա զէնքի միջոցաւ պիտի կարենայ Ալժերիոյ մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատել՝ կը պատրաստեն Ալժերիոյ կորուստը :

Կառավարութիւնը ուշի ուշով մտիկ պիտի ընէ Հանրապետութեան Խորհուր – դին (Վերակոյս) տեսակէտը՝ Ալժերիոյ Հիմնական Օրէնքին մասին, սակայն չի կրնար ընդունիլ այն փոփոխութիւնները՝ որոնք պատճառ պիտի ըլլան ալժերիական քաղաքականութեան ներկայ սկզբունքնե – րուն անտեսման : Ալժերիոյ Հիմնական Օրէնքին վերջնական քուէարկութիւնը, եղրակացուց Վարչապետը, խոր նը – չանակութիւն մը պիտի ունենայ, եւ այս նշանակութիւնը այնքան ազդու պիտի ըլ – լայ՝ որքան որ քուէարկութիւնը արագ ըլլայ :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՓՐԿԱՐԱՐ ԱՊՏԱԿԸ

—o—

Պէյրութի «Զաւարեան» Ուսանողական Միութեան հրատարակած հայ ուսանող – ներու նուիրուած հատաճածոյին մէջ Եդ. Տարօնեան ուշագրաւ վկայութիւն մը ը – րած է Դաշնակցութեան հիմնադիրներէն՝ Սիմոն Զաւարեանի մասին :

Բարձրագոյն ուսումը աւարտելէ ետք՝ Զաւարեան երբ կովկաս կը վերադառնայ, շատ մը բարեկամներ կ'երթան շնորհաւո – րել զինքը : Այցելուները հիացումով կը լսեն համալսարանական երիտասարդին խանդավառ վերլուծումները՝ համաշ – խարհային հռչակի տիրացած դէմքերու մասին : Ներկաներէն տարեց մը կը փա – փաճի Զաւարեանին կարծիքը իմանալ հայ մշակոյթի մասին.

— Ի՞նչ հայ մշակոյթ կայ որ արժէ նրա մասին խօսել, մի՞թէ մարդկային մշակոյթի ճանապարհին վրայ Հայաւրի – ը կարո՞ղ է հետեւիլ բաղաքակիրթ ազ – գերու թափօրին ...

Այդ միջոցին, Զաւարեան կը հարկա – դրուի ընդհատել իր արհամարհանքի ճա – ռը, որովհետեւ մեծ եղբայրը տեղէն ցատկելով ուժգին ապտակով մը գետին տապալած էր զինքը.

— Ա՛յ հարամ ըլնի էն զոհողութիւնը որ մենք ձեզ համար արինք. դու գացիր ուսումնական դարձար որ այդպէս բո ա՞զգն ուրանաս :

— Երբ ես ինկած տեղէս վերականգնե – ցայ, արդէն Հայ էի,— ըսած է Զաւար – եան, օրհնելով եղբօրը փրկարար ապ – տակը :

Օրինակելի դրուագ մը՝ որ գրի առած է Տարօնեան առանց մեկնաբանու – թեան : ԱՐՄԵՆԱԿ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

14 ԲԱՆԱԿԱՑԻՆՆԵՐ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՆ

Վերջերս Ալժերիոյ մէջ կռիւները յա – ճախակի դարձան, յատկապէս Կոստան – դինի շրջանին մէջ : Կատաղի բախումներ պատահեցան ձկպկլ Թարֆի մէջ :

Առաջին կռիւը եղաւ ըմբոստներու խմ – բակի մը հետ՝ որ Քապլիլէն Թունուզ կ'երթար, այնտեղ զինուելու համար :

Երկրորդ բախումը եղաւ Թունուզէն Ալժերիա մտնող զինեալ խումբի մը հետ, իսկ երրորդ խմբակ մը ամբողջութեամբ բնաջնջուեցան :

Ապստամբները շրջապատուած էին բա – նակայիններէ եւ կը փորձէին զինուորա – կան ղեթան կտրելով ազատիլ : Զախողե – ցան : Կռիւը չարունակուեցաւ. Թռչուն օդանաւներ (էլիֆոփքեր) օդնութեան հա – սան՝ վայրաչուներով, մինչեւ իսկ զօրա – վար Վանիւքսեմ կռիւին վայրը գնաց :

Առաջին հաշուեկշիռին համաձայն, 116 անապատցիներ (ֆելլաղա) սպաննուե – ցան, 31 ուրիշներ ձերբակալուեցան. 30 գնդացիրներ եւ 37 պատերազմական զէն – քեր գրաւուեցան, ինչպէս նաեւ՝ 20.000 փամփուշտ :

Այս կռիւներուն ընթացքին երկու զին – ուորականներ սպաննուեցան եւ վեց ու – րիշներ վիրաւորուեցան :

Ամէնէն ծանր բախումը պատահեցաւ չարաթ առաւ, Թունուզեան սահմանին

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԿՐԹ. ՀԱՐՑԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Վայմարի սահմանադրութիւնը կը տը–րամադրէր «զարգացնել ժողովուրդներու հաշտութեան եւ զերման ազգային պի – տակցութեան ոգիին մէջ բարոյական դաստիարակութիւնը »: Ուսուցման բոլոր հաստատութիւնները զօրացնելու էին ազուն քաղաքացիական զգացումները, ե–բեւան բերելու էին անհատական եւ ար – հեստագիտական արժէքը : (Յօդ· 148):

1933ին բովանդակ Գերմանիոյ մէջ 17 տեսակ երկրորդական վարժարաններ կա–յին: Գերման տղան մասնագիտական զպրոցներու մէջ կը պատրաստուէր գործ–նական կեանքի: Ֆրանսացի տնտեսագէտ Ժորժ Պլոնտէլ «Գերման ժողովուրդին տնտեսական դաստիարակութիւնը » գոր – ծին մէջ կը թուէր երկրագործական մաս–գիտական զպրոցները, ուր տղաք գործ – նական, փորձառական մեթոտներով կը պատրաստուէին տնտեսական մրցակցու – թեան: Ուելլինկթըն ըսած էր· «Իթընի զպրոցին կը պարտինք Ուաթերլոյի յաղ – թանակը»: 70ի զերման յաղթանակը վե – րագրուեցաւ աչխարհագրութեան ուսուց–ման: Պլոնտէլ Գերմանիոյ տնտեսական յառաջդիմութիւնն ու աչխարհի չուկանե–րուն գրաւումը կը վերագրէր գերման տնտեսագիտական դաստիարակութեան :

Դպրոցը աւարտելէ յետոյ, երիտասար–դը կամաւոր աչխատող կ'ներթար Գերմա–նիոյ կամ օտար երկրի մը աչխատանոց–ներուն մէջ, պաչտօնեայ կ'ըլլար առեւ – տրական հաստատութեան մը մէջ եւ վե–րադառնալով բնակավայրը կը մտնէր ասպարէզ: Կը պահէր ընդհանուր զար–գացումը, բայց խորապէս իւրացուցած էր մասնագիտութիւն մը , ուր պիտի պարփակուէր իր կեանքի ամբողջ ընթաց–քին :

Գերմանիա միչտ կարեւորութիւն տը – ւած է մանկավարժական հարցին, հա – ւատալով դաստիարակութեան կարեւորու–թեան: Ամէն տաղնապի առեն, ուրիչ ե–րիներու նման, կրթական բարենորո – գումներ կատարած է: Ֆիխթէ իմաստա–սէրը այդ բարենորոգումը կը չեչտէր , երբ Նափոլէոնի բանակները Պերլին էին: Կը պահանջէր օգտաչատ զարգացում մը տալէ աւելի նպաստել հոգեկան կարողու–թեանց զարգացման, աղատ մթնոլորտի մը մէջ: Պեստալոցիը հրաժարելու էր ծառաներ պատրաստելէ, կամաւոր կար–գապահութեան սկզբունքը ընդունելու էր պարտադրուած կարգապահութեան տեղ:

Կայսերական Գերմանիոյ կարգապահ բանակներու պէտք ունէր եւ կարգապա – հութիւնը սկսելու էր զպրոցէն: Պարտու–թիւնը պարտադրեց բարեփոխելու զպրո–ցը: 1918 Նոյեմբերին, ընկերվարական եւ կաթոլիկ կուսակցութիւններ համաձայ – նեցան սահմանադրութեան մէջ ներմուծել բարենորոգման ծրագիրը, այնպէս որ Քերչէնսթայներին, Կաուտիկի, Պէքերի « Կրթական նոր իդէալը» զարձաւ պաչ–տօնական: Դպրոցը կը նկատուէր կենդա–նի գործարանաւորութիւն մը, հեռեւա – բար յարմարելու էր կեանքի չարժման եւ ոգեւորուելու էր անով: Թոմաս Ման կը նկարագրէր բանտ – զպրոցները, ուր պատմական Հանս Պլիւերի բացատրու – թեան համաձայն, « սրտերն անդամ մի–ասին բաբախելու էին վինուորական քայ–լերու նման»: Երիտասարդական չարժու–մի վերակազմ Քարլ Ֆիչեր, մանկավարժ Ֆէօրսթեր, Գերլինի Համալսարանին և – մատենագրութեան ուսուցիչ Փաուլսէն քննադատեցին աւանդական զպրոցներու մեթոտներն ու ուղղութիւնը :

Ընկերվարական նախարար Շուլց հրա–ւիրեց դաստիարակչական երեսփ· ժողով մը (11 – 19 Յունիս, 1920), ուր եօթ հա–րիւր ուսուցիչներ , ամէն աստի – ճանի, արտայայտուեցան մանկավարժա–կան հարցերու չուրջ: Վերջը լրացուցած մանուկներ կը մտնեն Հիմնական զպրոց, որ պիտի ունենայ չորս տարուան դպրոց մը եւ պիտի պատրաստէ միջին վարժարաններու: Ուսուցումը պիտի ըլ – լայ փորձառական: 1923ի նախարարական հրահանգները կը գրեն· « Զարգացնել տղոց ընդունակութիւնները աստիճանա – բար այնպէս որ ծանօթութիւնները մեքե–նական կրկնութիւններ չըլլան, այլ ստա–ցական: Շարժման մէջ դնելու է տղոց անձնական գործունէութիւնը »: Հրա – հանգները կ'արգիլեն գրաւոր պատիժներ եւ պարտականութիւններ :

Սահմանադրութեան 145րդ յօդուածը կը պարտադրէր չորս տարուան արհես – տագիտական ուսուցում: Աչակերտու – թեան տասը առ հարիւրը կը հետեւէր երկրորդական վարժարաններու, 90 առ հարիւրը ժողովրդական վարժարաններու դասընթացքներուն, որոնք կը տեւէին չորս տարի :

Ուսուցիչը պիտի ըլլար գործակից մը աչակերտին, աչխատանքը պիտի ըլլար խմբական: Տղան պիտի չանար ինքնավար դառնալու, կրաւորական հնազանդու – թեան տեղ, գիտակից կարգապահութիւն պիտի ունենար: Գերման զպրոցէն կ'ան–հետանար հսկողը: Աւանդական զպրոցը պաչտօնեաներ եւ հոլու քաղաքացիներ կը պատրաստէր, սահմանադրական զպրոցը պիտի պատրաստէր ինքնավար քաղաքա – ցիներ, խորհրդածող, հասկցող թէ ինչ – պէս կը կառավարուի, ինչպէս պէտք է կառավարուի :

Դաստիարակութեան պիտի աչխատակ–ցէր ընտանիքը : 1 Հոկտեմբեր 1918ի հը–րամանագրով կազմուեցան Ծնողական Խորհուրդներ: Սահմանադրական ըմբռը–նումով զպրոցներ ունենալու համար, ու–սուցիչներն ալ պատրաստուելու էին ի – րենց ապագայ դերին: Աւելցաւ վարժա – պետանոցներու թիւը: Երկրորդական ու – սումը աւարտողը, երկու տարի յաճա – խելու էր վարժապետանոց մը, ուսուցիչ պատրաստելու համար: Դպրոցին մէջ կար նախակրթարան մը, ուր կը դասա – նդէին ապագայ ուսուցիչները, իբրեւ ուսուցիչներու ղեկավարութեան տակ : Կէսօրէ յետոյ ուսանողը ազատ էր ինք – նաչխատութեամբ, մասնագիտական ճիւ–ղի մը հետեւելու :

Վարչաձեւի փոփոխութեամբ կրթական դրութիւնն ալ փոփոխութեան ենթար – կուեցաւ: Նոր վարչաձեւը ազգայնական–ընկերվարական քաղաքացին կ'ուղէր պատրաստել: Ուսուցիչներ պաչտօնական եղան, որովհետեւ կասկածելի էր իրենց արիական ըլլալը: 1937 Յունուար 26ի հրամանագրով ազատայ ուսուցիչը քըն – նութիւն մըն ալ անցընելու էր, ապացու–ցանելու համար, թէ իւրացուցած է կու–սակցութեան վարդապետութիւնը , ամ – բողջովին նուիրուած է պետութեան եւ կը խոստանայ պատրաստել նուիրուող անհատներ :

Երկրորդական վարժարանէն յետոյ , պատանին պիտի մտնէր Աչխատանքի ծա–ռայութեան մէջ, որ կը տեւէր վեց ամիս, յետոյ զինուորական ծառայութեան, որ կը տեւէր երկու տարի: Հիմնուեցան «Նա–սիոնալ Փոլիթիչէ Էրզիունկ» զպրոցները, կուսակցութեան ընտրանին պատրաստե – լու համար:

Մարմնակրթանքը կը գրաւէր առաջին տեղը, երիտասարդը պիտի ըլլար «պող – պատի նման տոկուն, կաչիի նման ճը – կուն, նապաստակի նման արագավազ » : Դաստիարակութիւնը կ'աւարտէր զին – ուորական կրթութեամբ: Գերման զին – ուորը ծառայութեան ընթացքին պիտի համոզուէր, որ իր ժողովուրդը անպար – տելի է: Պիտի ստանար երկու վկայա – կան· քաղաքացիութեան՝ հանրային պաչ–տօններու մէջ մտնելու համար, առողջա–կան՝ որով կը հաստատուէր, թէ որեւէ արգելք չունի ամուսնութեան :

Դպրոցէն ելած առեն, գերման երիտա–սարդը ամբողջական Գերման մը ըլլալու էր: Կուսակցական դաստիարակութիւնը կը պատրաստէր մարդամեքենան, սպար–տական դաստիարակութեամբ: Իմացա – կան կրթութենէն աւելի, զպրոցը հոլու եւ առողջ զինուորներ պիտի պատրաստէր :

Սահմանադրական Գերմանիան կը վե – րադառնայ Վայմարի, դաստիարակու – թիւնը պիտի ըլլայ աւելի ազատական , զպրոցներու տեսակները կը պահուին , փորձառական մեթոտը կը ներմուծուի ա–մէն աստիճանի վրայ: Գերմանիա պէտք ունի ճարտարագէտներու, գիտուններու , ուժ պիտի տրուի գիտական ուսումներու, դասարաններ·— Աչակերտներուն թիւը պիտի չափաւորուի : Այս ամէնը ծրագիր է, լաւագոյն ծրագիր բայց զպրոցական չէնքերը բաւարար չեն , ուսուցիչնե – րու թիւը զգալիօրէն նուազած է պատե – րազմի հետեւանքով, աչակերտներու թի–ւը յաւելում կրած է աճումով եւ տարա – գիրներու բազմութեամբ: Քաղաքական մտահոգութիւններու վրայ կ'աւելնայ վազուան սերունդին պատրաստութեան մտահոգութիւնը անհատներու համար , Գերմանիոյ ապագային համար :

ՅՈՐԻՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԱԹՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ-Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԳԼՈՒԽ-ԳԼԽԻ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԵԼԻ՞ Է

—o—

«Նիւ Եորք Հերալտ»էն կը խաղեմ ձո – զեմ Օլսոփի այս խիստ այժմէական յօդ–ուածը :

Կրեմլին սկսած է առաջարկել բոլո – րովին նոր տեսակի բանակցութիւններ Ա–րեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ.— Կ'ուզէ որ բանակցութեան սեղանին չուրջ բոլոր–ուած ըլլան միայն երկու հսկաները — Մ· Նահանգներ եւ Խ· Միութիւն — անհրա – ժեչտ չդանալով միւս պետութեանց մաս–նակցութիւնը :

Այս ձեւի գլուխ – գլխի խօսակցու – թեանց սկսելու կամ չսկսելու հարցը Մ· Նահանգներու առջեւ կը դնէ գլուխաւոր–ապես չատ գժուարին խնդիրը մը: Այն – քան փափուկ է կացութիւնը, որ նոյն – իսկ կը վարանին դեռ եւս իրենց միւս դաչնակիցներուն կարծիքը հարցնել այս ուղղութեամբ: Սակայն կասկածէ վեր է, որ այս կամ այն ձեւի որոշում մը պէտք է տրուի չուտով, եթէ ոչ զանազան այլ նկատումներու պատճառով, բայց առ – նուազն այն պատճառով, որ Կրեմլինի ա–ռաջարկը չատ որոշ ու յստակ ձեւով դըր–ուած է:

Ընդհանուր միտում մը կայ այս չա – փազանց յատկանչական առաջարկը լուր–ջի չառնելու· բայց բաւական առենէ ի վեր Կրեմլին չի դադրիր պնդելէ, որ եր–կու հսկաներու գլուխ – գլխի խորհրդը – դակցութիւնը անհրաժեչտութիւն դար – ձած է : Ինչո՞ւ առաջին անգամ այս ուղղութեամբ արտայայտուեցաւ Անգլիոյ Աչխատաւորական կուսակցութեան պա – րագլուխ Պեվանի Մոսկուա այցելութեան ժամանակ, եւ որոշապէս յայտնեց թէ մի–ջազգային կացութեան արդի անելքն դուրս գալու միակ ճարը Մ· Նահանգներ — Խ· Միութիւն բանակցութիւնները կը մնան :

Ինչո՞ւ միեւնոյն գաղափարը կը յայտնէր անգլիական «Նիւ Սթէյթսմէն Ենտ Նէյշըն» թերթին ուղղուած նամակի մը մէջ, առ ի պատասխան հիւլէական ա–պագինման մասին Լորտ Ռըսէլի հրատա – րակած մէկ գրութեան: Անգլիոյ մէջ , Մ· Նահանգներ — Խ· Միութիւն գլուխ – գլխի բանակցութեան մը գաղափարը ան–ընդունելի գտնող անձերէն առաջին հեր–թին կուգան, անկասկած, Պեվան եւ « Նիւ Սթէյթսմէն»ի խմբագիրները : Ա–կն ալ կարելի է հետեւցնել, որ Ինչո՞ւ, իր գաղափարին ամէնէն զօրաւոր հակա – ռակորդներուն առաջին անգամ իր սիրտը բանալով, կը յուսայ սիրաչահիլ զանոնք:

Այս բոլորին մէջ, սակայն, պաչտօնա–կան ոչինչ կար: Բայց վերջերս, առաջար–կին տրուեցաւ չատ աւելի պաչտօնական բնոյթ մը: Խ· Միութեան Գերագոյն Խորհուրդի վերջին նիստերէն մէկուն ըն–

ՔԱՐԱԿՈՓԸ

(ՁԱՓՈՆԱԿԱՆ ՀԷՔԵԱԹ)

—o—

Սակայն չուտով հեռացուց այդ սեւ միտքերը իր գլուխէն, անհուն հրճուանք մը զգաց իր պաչտպանեալին խղճերը կա–տարուած տեսնելով, եւ անգամ մը եւս դեռնամած խոնարհներով իր տիրոջ առ–ջեւ եւ չնորհակալութիւն յայտնելէ ետք, սուրաց դէպի երկիր :

Հետեւեալ օրը, օդը չափազանց տաք եւ արեւը կիզիչ էր՝ հրաւառ խարոյկի մը նման :

Մոկո, որ Նակասաքիէն եկաւ տանող ճամբուն վրայ կ'աչխատէր , վայրկեան մը ընդհատելով իր աչխատանքը, սրբեց ճակտէն հոսող քրտինքը :

Երբ, իր այդ բոպէական դադարի ըն – թացքին կը դիտէր իր առջեւ փռուած ըն–դարձակ տարածութիւնը, յենած մուր – ճին, յանկարծ նչմարեց փոչիի ամպ մը որ կը բարձրանար եւ զգաց որ հողը կը դղրդար իր ոտքերուն ներքեւ :

Տակաւ ցրուեցաւ բարձրացած փոչիի ամպը եւ յանկարծ Մոկո որոչակի տեսաւ փառաչուք կերպով զգեստաւորուած ձիա–ւորներու խումբ մը, հեծած հարուստ զարդարանքներով պճնուած երիվարնե – րու վրայ, եւ որոնք չրջապատած էին ոս–կեզօծ վարագոյրներով պատգարակ մը՝ ուրտեղ բազմած էր տայմիօ մը, նոյն – պէս պաճուճուած ոսկեճամուկ զգեստնե–րու մէջ :

Անոր զգեստներուն վրայ գտնուող թանկագին ակնեղէնները, արեւու ճառա – գայթներուն ներքեւ կ'արձակէին չլացու – ցիչ չողեր :

Տեսնելով այս բոլորը, ակնարկ մը նե–տելէ ետք իր խեղճ ու կրակ ցնցոտիներ – ուն վրայ, Մոկոյին պատեց ահաւոր տրտմութիւն մը եւ յանկարծ, սրտին բո–վանդակ զայրոյթը դուրս թափելով , ա–ղաղակեց .

— Ո՛վ իմ Մաթիս, ինչո՞ւ համար ես եւս տայիմօ մը չեմ, ինչո՞ւ համար :

— Կ'ուզես տայմիօ՞ մը ըլլալ: Լաւ, ե–ղիր, մրմնջեց քաղցր ձայն մը իր ականջ–ներուն :

Եւ նախքան որ Մոկո, զարմացած , կրցաւ հասկնալ թէ ինչ էր ըսած իր ա – կանջին քաղցր ձայնը, ինքզինքը գտաւ տայմիօի մը տարաղին մէջ:

Եւ աւելին... հիմա նստած էր հոյա – կապ պալատի մը մէջ, բազում ձիաւորներ չրջապատած էին իր հարուստ պատգարա–կը: Հագած էր ոսկեճամուկ զգեստներ , որոնց վրայ կը չողային թանկագին չա – փիւղաներ, յակինթներ, փերուզաներ , մարգարիտներ ...

Բազմաթիւ ծառաներ կը սպասէին իր հրամաններուն, եւ այդ հրամանները՝ հազիւ արձակուած, արդէն կատարուած էին ...

Եւ սակայն, ամէնէն աւելի իր ինքնա – սիրութիւնը կը չոյէր այն պարագան , երբ կը տեսնէր իր նախկին ընկերները , մուրացիկներու , թչուառներու, աչխա – տաւորներու այն մեծազանգուած բազ – մութիւնը , որ յարգանքով կը խոնար–հէին իր անցքին առջեւ եւ ակնածանքով կը բարեւէին զինքը:

Այս հեչտալի տեսարանը չարունակ վայելելու համար, Մոկո ամէն օր դուրս կ'ելլէր պալատէն :

Տօթակէզ օր մը, ցերեկէ մը ետք, երբ Մոկո իր ձիաւորներով կը չրջագայէր դաչտերուն մէջ, նկատեց որ արեւուն կիզիչ ճառագայթներուն ներքեւ տայմիօ մը՝ որքան ալ հարուստ ըլլայ ան, տար–բերութիւն չունի հասարակ աչխատաւորէ մը որ կ'աչխատի ճամբաներուն վրայ :

Իր ոսկի երիզներով եզերուած պատ – գարակին ամպհովանիին տակ, իր թանկագին քարերով ծանրաբեռնուած գլխար–կին ներքեւ իսկ, ճակատը ողողուած էր քրտինքով, ճիշդ այնպէս, ինչպէս պիտի ողողուէր խեղճ ու թչուառ քարակուիւ մը ճակատը :

Իր աստիճանին եւ իր հարստութեան հանդէպ յարգանքի պակաս մը նկատելով այս պարագան, Մոկոյի հոգին խռովեցաւ նախ, եւ ապա սկսաւ խորհրդածել :

Եւ քանի առաջ տարաւ իր խորհրդա – ծութիւնները, այնքան եզրակացուց որ՝ տայմիօները առաջնակարգ անձերը չեն աչխարհի վրայ, թէ անոնց վրայ իչխող ու տիրապետող կան տակաւին իչխան – ներ, թագաւորներ եւ Միքատօն, եւ քա–նի խորացաւ իր խորհրդածութիւններուն մէջ, աստորագասութեան սեւ զգացում մը պատեց իր ամբողջ էութիւնը :

Եւ ահա՛, Մոկոյի հպարտութեան բո – վանդակ թափը ցնդեցաւ օդին մէջ՝ ծու–խի մը պէս :

Բարեբախտաբար անմիջապէս մտածե – լով եկաւ նոր եզրակացութեան մը :

Մտուզեց որ արեւը աւելի բարձր է ու վեր քան իչխանները, թագաւորները, նոյնիսկ Միքատօն եւ թէ արեւէն անդին չկայ այլեւս ուրիչ իչխող ուժ մը :

Թառած իր բարձրաբերձ կատարին, ա–րեւը կը հրամայէ բոլոր աստղերուն՝ միահեծան արքայի մը նման եւ իր ճառա–գայթները ի զօրու են խաւարեցնելու ա – մէն չողարձակում :

Սկսաւ նախանձիլ արեւէն, եւ հուսկ ուրեմն ցանկաց դառնալ նոյն ինքն արեւ:

(2 Շար.)

ԿՅՈՒՆՔ

ՊՂ ՄՎՍՎՂՅԵՆ ՅԱՂՆՈՑՈՂ

Իլ·

Իրավունք ունի՞ արդյոք մարդը ինքնասպան լինելու, եթե նրա կյանքը ոչ միայն իր համար է անտանելի դարձել, այլև նրանց համար, ովքեր նրան սիրում են։ Ինքնասպանությունը ամենամեծ մեղքերից մեկը չէ՞ քրիստոնեական աշխարհում։ Ինքնասպանությունը ամենամեծ հանցանքը չէ՞ մարդկային օրենքների համաձայն։ Ինքնասպանությունը ամենամեծ անբարոյականությունը չէ՞ հասարակական բարոյականության տեսակետից։ Ինքնասպանությունը ամենամեծ անարդարությունը չէ՞ մարդու նկատմամբ։

Ահա այն հարցերը, որոնք ծագում են ինքնասպանության առթիվ։

Ինքնասպանությունը մեղք է, ինքնասպանությունը հանցանք է, ինքնասպանությունը անբարոյականություն է, ինքնասպանությունը անարդարություն է։ Ինքնասպանությունը ամենամեծ անարդարությունն է մարդու նկատմամբ։

Ինքնասպանությունը մեղք է, որովհետև մարդը իրավունք չունի իր կյանքը ոչնչացնելու, որովհետև մարդը իրավունք չունի իր կյանքի հետ խաղալու, որովհետև մարդը իրավունք չունի իր կյանքի հետ ինչ ուզում է անելու։

մօտ, Սաքիէն – Սիսի – Եուսէֆ չէլեանին մէջ: Երեք հարիւր հոգիէ բաղկացած ապստամբներու զինեալ խումբ մը, որ Թունուզէն կուգար, յարձակում գործեց Յիսուն զինուորներէ բաղկացած Ջոկատի մը վրայ: Կռիւներու ընթացքին 14 բա– նակայիններ սպաննուեցան եւ հինգ ու– րիշներ ինկան ըմբոստներու ձեռքը: Օդ– նական ուժեր երբ հասան՝ անապատի– ները փախուստի դիմեցին, իրենց հետ Թունուզ տանելով հինգ զինուորական– ները: Թունուզեան սահմանապուրիին վը– րայ տեսնուած են զինուորական կառքեր, որոնք փախցուցած են ապստամբները եւ հիւանդանոցի կառք մը՝ հիւանդները փո– խադրելու համար:

Պուֆարիքի չէլեանին մէջ ալ ապստամ– բական խմբակ մը զինուոր մը սպաննեց, երեք ուրիշներ վիրաւորելով: Երեք ըմ– բոստները սպաննուեցան:

Պեռուզիայի մօտերը բեռնատար չո– ղեկառք մը օդը ելաւ, նախապէս զետեղ– ուած ռազմանիւթերու պայթիւնով:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Նախագահ ընտրուեցաւ Մօրչ, որ ցարդ Արտաքին նախարար էր:

ԱՐԺԱՆԹԻՆի Արտաքին նախարարը հրաժարականը ներկայացուց, իր անձնա– կան դործերուն նուիրուելու համար:

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՅ Նախագահ Սոքարնօ կի– րակի օր Գահիրէ հասաւ, ուր խորհրդ– դակցութիւններ պիտի ունենայ Նախա– գահ Նասրի հետ: Այնուհետեւ Սոքարնօ պիտի երթայ Եուկոսլաւիա:

ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Համըր– շոլտ եչ. օր Լոնտոն պիտի երթայ՝ ՄԱԿի ընդհանուր կացութեան չուրջ Արտաքին նախարար Լոյտի հետ խորհրդակցելու համար: Մասնաւորապէս պիտի արծար– ծուին Սուէզի եւ Միջին Արեւելքի հար– ցերը:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ 1958ի ըն– թացքին 45 միլիոն տոլար պիտի տան Յունաստանի, որուն 15 միլիոնը՝ պին– ուորական ծախքերու համար: 1957ի վը– րայ, ամերիկեան օժանդակութիւնը քա– ռասուն առ հարիւրը պակասած է այս տա– րի, ինչ որ մեծ յուզում պատճառած է յունական չրջանակներու մէջ:

ԼԻԶՈՆԱՑԻ սպանական դեսպան Նի– քոլա Ֆրանքօ, Նախագահ Ֆրանքոյի եղ– բայրը, արձակուած է իր պաշտօնէն, ո– րուն գլուխը կը դտնուէր 1938էն ի վեր: Նոր դեսպան նշանակուած է Մարթէն, որ Ազգ. Կրթութեան նախարար էր:

ԼԵՀԱՍՏԱՆի համայնավար կուսակցու– թեան կեդրոնական կոմիտէին եւ երի– տասարդներու պաշտօնաթերթին խմբա– դրական կազմին մէջեւ տարակարծու– թիւն մը ծագած է: Կեդր. կոմիտէն ա– ռաջարկած է, որ թերթը Ընկերվարական երիտասարդութեան կազմակերպութեան հսկողութեան ենթակայ ըլլայ, որուն հե– տեւանքով վեց խմբագիրներ ներկայա– ցուցած են իրենց հրաժարականը: Թեր– թին տպաքանակը օրական հարիւր հա– զար էր:

ԱՆԳԼԻՈՅ մէջ 24 հոգի դատարան ներ– կայացան, բախտախաղի դաղտնի հաս– տատութեան մը մէջ ձերբակալուելով: Ցանցառրներուն մէջ կը դտնուին Լորա Էրըզպի եւ իր քոյրը, Լեհաստանի անդ– լիական նախկին դեսպանին տղան եւ այլ բազմաթիւ ծանօթ դէմքեր:

ՄՈՍԿՈՒԱՑի եւ Վատիկանի միջեւ ներ– կայիս յարաբերութիւնները կարելի է վե– րահաստատել, յայտարարեց Խ. Միու– թեան Արտաքին նախարար Կրոմիքօ:

Մ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ – ՄԿՐՏԻՉ

Փարիզի եկեղեցւոյ կրօն. Ընկերակ– ցութեան նորընտիր վարչութեան ժողովը դումարուեցաւ Յունուար եօթին, Սերով– բէ Եպիսկ. Մանուկեանի նախագահու– թեամբ:

Վարչութիւնը իր դիւանը կազմեց հե– տեւեալ կերպով, առաջնապետ Պ. Սեդրակ Քարեան, Բ. առաջնապետ Պ. Յակոբ Տէր Յակոբեան, առաջնադպիր Պ. Պատրիկ Կէնճեան, դանձապահ Պ. Պարէտ Բամ– պուքճեան:

Վերահաստատեց իր պաշտօնին մէջ կրթական յանձնախումբը որ կը բաղկա– նայ Պ. Պ. Յակոբ Տէր Յակոբեան, Մկըր– տիչ Պարսամեան, Վահան Իշխալացեան, Յովհաննէս Պօղոսեան, Աբրահիմ Խանէ– եանեան, Սեդրակ Գարակէօզեանէ:

ԴԻՒԱՆ

ՀԱՅՑ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Յաչիկ Կարապետեան (Պրիւսէլ) հաղար պելճիական:

Տէր եւ Տիկին Սեպուհ Նորհատեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Փօղ Նորհատ– եան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ա. – դամեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Լեւոն Գարաարթինեան եւ զաւակը, Այրի Տիկին Մարիցա Թայեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Արամ Քիւլհանճեան եւ զա– ւակը, Այրի Տիկին Սիրանուշ Գէորգեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Գուլումեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Թաթուլ Մալէդեան (Մարսէյլ) եւ բոլոր ազդա– կանները եւ բարեկամները, կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց զաւկին, եղբօր, քրոջ զաւկին, զարմիկին, սանին եւ ազդակա– նին՝

ՓԻԼԻՐ ՆՈՐՀԱՏԵԱՆԻ

դառնակսկիծ մահը, որ պատահեցաւ Դեկտեմբեր 24ին, Ալժերիոյ ճակատը, 21 տարեկանին:

Թաղումը այսօր երեքշաբթի (Յուն– ուար 14), առաւօտեան ժամը 10ին, 12 Րիւ Շարլ Քալմիւս (Ժանթիլի):

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. կապոյտ Խաչի Շրջ. վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտ– նէ Տէր եւ Տիկին Ժիրայր Դատաւորեա– նի, իրենց ծնողաց եւ պարադաններուն, Արտաչէս Տէր Դատաւորեանի մահուան տխուր առթիւ:

Տէր եւ Տիկին Երուանդ Գրիգորեանի, իրենց մօր Արմենուհի Քէօսէեանի մահ– ուան տխուր առթիւ:

ՍԱՄՈՒԷԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Թատերական ներկայացումը տեղի պի– տի ունենայ, Կիրակի, Փետրուար 23ին, ժամը 15·30ին, դպրոցին Թատերասրահին մէջ:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Վարչութիւնը կը յիշեցնէ թէ՝ Մեծ Պահ– քէն առաջ պահակի համար արտօնուած վերջին Թուականն է 9 Փետրուար, որմէ ետք արգելք կայ մինչեւ Ապրիլ 11: Շա– հագրգռուողներ պէտք է կանխաւ արձա– նագրուին, դիմելով եկեղեցիի քարտու– ղարութեան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ԱՄՍԱԹԵՐԹ

(Օրգան՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի)

Հրապարակ եւած է 1957ի 12րդ Թիւը (Դեկտեմբեր):

Ճոխ բովանդակութիւն:

Պատկերազարդ:

Նոր չրջանէն համար՝ աւելցած է բաժնեգինը:

Ֆրանսայի համար, տարեկան՝ 600 ֆրանք: Արտասահման՝ 800 ֆր. (12 թիւ):

Հատավաճառ՝ 60 ֆրանք:

Ստանալու համար դիմել՝

M. K. PAPAZIAN

25, Rue Martial-Boudet, Chaville S. et O.

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Մամուլի տակ է Նոյեմբեր – Դեկտեմ– բեր Թիւը, 48 էջ, ճոխ բովանդակու– թեամբ: Այժմէն բաժանորդագրուիլ 1958 տարուան համար:

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք Ֆր– րանսա, 1200 Ֆր. արտասահման: Ուշ վճարողները պիտի վճարեն նոր սակով:

×

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱՅ – ԲՈՅԺԻ բաժա– նորդագրուելու, ինչպէս նաեւ գնելու հա– մար Շ. Նարդունիի հրատարակած գոր– ծերը, դիմել Ֆօթօ–Ռէքս, 2 ռիւ Պէռնար տիւ Պուա:

×

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱՅ – ԲՈՅԺԻ բաժնե– գինները, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս սիրայօժար պիտի գանձէ Պ. Արմենակ Շահպազեան:

Օր. ՎԱՐԴՈՒՀԻ ՏՕԼՊԱՇԵԱՆ
Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԴԱՒԻԹԵԱՆ
Նշանուած

5 Յունուար, 1958 Պոմոն–Մարսէյլ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Վարչութեան անդամները առիպողա– բար ժողովի կը հրաւիրուին այս Զօրեք– շաբթի, ժամը 18·30ին, սովորական հա– ւաքատեղին:

Օրակարգ·— Ընդհ. ժողովի նախա– պատրաստական աշխատանքներ:

Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս Զո– րեքշաբթի, ժամը 21ին, Քառէ սրահին վերնայարկը: Կը խօսի Պ. ՇԱՏՈՒՐ ՊԼՐՊԼՐԵԱՆ, նիւթ՝ «Վաղամեռիկ բա– նաստեղծ Գարեգին Պէչիկօթիւրեանին կեանքն ու գրականութիւնը»: Կը հրաւիր– ուին գրասէրները:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանի վար– չութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները·— Պ. Գէորգ Պա– ղրճեան քսան հազար Ֆրանք, Տիկին Տօքթ. Տէր Դաւթեան, Պ. Ն. Ճերանեան (Վալանս), եւ Տէր եւ Տիկին Թովմաս– եան (Լիոն) հինգ հազարական Ֆրանք, Տիկին Ք. Խօրասանճեան 2500 Ֆրանք, Տիկին Սահաթճեան եւ Պ. Զարեհ Սաքայ– եան հազարական Ֆրանք, Տիկին Սերվի– չէն հինգ հարիւր Ֆրանք, բարեսէր տի– կինէ մը 12 քիլօ չոր պտուղ, Պ. Հրաչեա– նէ կալին, նուշ, ընկոյզ, չամիչ եւ պիս– թաչ, Պ. Մարգարեանէ մէկ քիլօ չաքար, Տիկին Քիւլիւչեանէ իւղաներկ նկար մը:

Imprimé sur les presses du journal HARATCH

17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Լիոն·— Հ. Յ. Դ. «Վարանդեան» կո– միտէն բացառիկ ընդհ. ընկերական ժո– ղովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, Յոյներու սրահը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՊԱՆԵԼՕ – ՔԱՇԱՆի Նոր Սերունդի ժո– ղովը այս Զօրեքշաբթի, ժամը 9էն 11, ծանօթ հաւաքատեղին:

Վիէն·— Կապ. Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները, այս կիրակի կէս– օրէ վերջ ժամը երեքին, Օհանջանեան ա– կումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

ՊԱՆԵԼՕ – ՔԱՇԱՆի պարերու դա– սը այս ուրբաթ, ժամը 8·30էն մինչեւ 10·30, Քաշանի թաղապետարանին մէջ: Օթօպիւս 187 Մէրի տը Քաշան (մինչեւ ժամը 12) եւ մէթրօ Լիոնը տը Սօ, Սթա– սիօն Աբքէօյ – Քաշան:

ԽՆԶՈՅՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Համախմբելով· Մխիթեան Լիոնի մասնաճիւղը նոր տարուան առթիւ իր նը– պատակներուն համար կազմակերպած է բնտանեկան մեծ խնջոյք–երեկոյթ մը:

19 Յունուար, կիրակի ժամը 15էն 22, Յոյներու սրահին մէջ: Մուտքը ազատ է:

ԿՐ ՓՆՏՌՈՒԻ

Սենեակ մը երիտասարդի մը համար, փարիզ կամ հիւսիսային արուարձաններ– րը, նախընտրաբար խոհանոցի գիւրու– թեամբ: Դիմել Թերթիս վարչութեան·

ՓՆՏՌԵՑ�էՔ ...

Եոզկատի եւ չրջանի 1958ի օրացոյցը, (Պէյրութէն): Դիմել Պ. Ե. Աւանալ– եանի՝

48, Rue de la Défense, Issy-les-Moulineaux - Seine

ՅԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Կապոյտ Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին, ի նպաստ կայանին եւ իր կրթական նպատակներուն:

Յունուար 26ին, Կիրակի, ժամը 16էն 24

SALLE VOLTAIRE

Orchestre JACQUES MORENO *իր երգերով*

Գեղարուեստական բաժին՝ Թատերական ներկայացում՝ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆի եւ ԱՐՏԱՇԵՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆի կողմէ:

արտասանութիւն, երգ, եւ անակնկալներ: Պիւֆէ մատչելի գիներով:

Հաղորդակցութիւն·— Էֆօլ Շարանթօնէն 103 Թիւը առնել եւ իջնել Բիւ տը Լ'Իւնիօն:

1958Ի "ԳՈՅԱՄԱՐՏ" ՕՐԱՑՈՅՑ - ԱԼՊՈՄ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋԱՆԻ

ԸՆՏԻՐ ԹՈՒՂԹՈՎ 14 ՄԵԾԱԴԻՐ ԷՋԵՐ

Շէեղ ձկարներ, մեծ մասը անտիպ: Գրական եւ պատմական նիւթերով ճոխ բովանդակութիւն

— ԳԵՂԱՋԱՐԴ ԵՒ ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԿՈՂՔ —

Բացառիկ խնամքով եւ ճաշակով պատրաստուած այս օրացոյց–ալպոմը պիտի կազմէ զարդը՝ ամէն հայ տան:

ԳԻՆ 500 ՖՐԱՆՔ

Փարիզի համար դիմել՝ LIBRAIRIE H. SAMUELIAN, 51, Rue Monsieur-le-Prince, PARIS - 6e

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՐԵՑԷՔ **ՊՈՍՏԱՐ**

ՀՐԱՊԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵԻ ԼՈՒՔՈՒՄԲ

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԶԱՓՈՎ ԳՈԼ (falorpi)

Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն

— որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ —

ՊՈՍՏԱՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑԷ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԻՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

2, Rue Louis Astoin - Marseille

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ,

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
15
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
15 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8693 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3894

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԿԱՅՈՒՆԱՑՄԱՆ ՃԻԳԵՐ

—o—

Ֆելիքս Կայեառի կառավարութիւնը վճռած է միանգամ ընդ միշտ վերջ տալ անկայունութեան այն վիճակին, որ ըս – կիզբէն ի վեր յատկանիշն է եղած հան – րապետական Ֆրանսայի զարհուրելիներուն :

Այդպէս էր երէկ՝ երբորդ Հանրապե – տութեան օրով, այդպէս է նաեւ այսօր՝ երբ ազատագրութենէն ի վեր կ'ապրինք Չորրորդ Հանրապետութեան մէջ :

Ժամանակին «զարհուրելի տապալող»ի համբաւ կը վայելէր Ֆրանսայի քաղաքա – կան մեծ դէմքերէն Ժորժ Քլէմանսօ, ո – րուն «վազը» մակդիրը տուեր էին, յատ – կանշելու համար իր յարձակողական խառնուածքը : Զարհուրելի տապալիչը Ֆրան – սայի ազգային աւանդութեանց մաս կը կազմէ զրեթէ :

Նախարարութեանց անկայունութեան դիւրաւոր պատճառն այն է, որ քաղաքա – կան չատ կուսակցութիւններ եւ խմբակ – ցութիւններ կան Ֆրանսայի մէջ : Ո՛չ մէկ կուսակցութիւն Խորհրդարանին մէջ բա – ցարձակ մեծամասնութիւն կը ներկայա – ցընէ՝ առանձին կազմելու համար կառա – վարութիւնը եւ իր ձեռքին մէջ պահելու իշխանութիւնը՝ ընտրութենէ ընտրու – թիւն, այսինքն առնուազն չորս տարի :

Ֆրանսայի մեծ դաշնակիցները — Մի – ացեալ Նահանգները ու Անգլիան — ունին երկու դիւրաւոր կուսակցութիւններ , ո – րոնցմէ մէկը կամ միւսը կը կառավարէ երկիրը, համաձայն ընտրութեանց ար – դիւնքին : Անկայունութեան վտանգ չու – նին անոնք : Իշխանութեան ղեկը զբա – նուող կուսակցութիւնը առանց դժուա – րութեան կը զործադրէ իր ծրագիրը ներ – քին թէ արտաքին քաղաքականութեան մարզերուն մէջ :

Գերմանիոյ, սկանտինաւեան երկիրնե – րուն, Նոյնիսկ Թուրքիոյ մէջ կառավա – րական կայունութիւն կայ : Ա՛լ խօսքը չենք ըներ Խորհրդային Միութեան, ուր մէկ կուսակցութիւն մը իր իշխանու – թիւնը քառասուն տարիէ ի վեր պար – տադրած է հարիւր միլիոնաւոր մարդոց :

Ինչպէս չեշտեց կիրակի օր Վարչապետ Կայեառ Քոնֆոլանի իր ճառին մէջ, ազա – ադրութենէն ի վեր Միացեալ Նահանգ – ները երկու նախագահ ունեցած են մի – այն, (Թրումըն եւ Այզընհաուըր) , Անգ – լիա՝ երեք վարչապետ (Զըրչիլ, Իոլըն եւ Մաքմիլըն) : Իսկ Քոնրատ Ատընաուըր ութ տարիէ ի վեր կը վարէ Գերմանիոյ ճակատագիրը : Մինչ Ֆրանսա նոյն ժա – մանակաշրջանին 25 անգամ վարչապետ փոխած է : Այսինքն միջին հաշուով վեց ամիսն անգամ մը :

Այս կացութեան վերջ տալու համար է, որ անհրաժեշտ կը նկատեն սրբագրել Սահմանադրութեան այն յօդուածները , որոնք կը վերաբերին զործադիր եւ օ – րէնսդիր իշխանութեանց փոխ – յարա – բերութեանց :

Դ. Հանրապետութեան Սահմանադրու – թիւնը որոշ փոփոխութիւններ մտցուցած էր նախկին դրութեան մէջ : Սակայն տա – րիներու փորձը ցոյց տուաւ, որ ցաւին հիմնական դարման մը չէր դտնուած :

Այդ դարմանին մասին է, որ կարծիքի փոխանակութիւններ տեղի պիտի ունենան չաբթուս՝ Ազգային ժողովին մէջ :

Կառավարութիւնը պատրաստած է ծր – ագիր մը, մասնաւորաբար «վստահու – թեան» խնդրին չուրջ, նեղ դրութեան մէջ դնելու համար այն ընդդիմադիր խմ – բակցութիւնը — կամ խմբակցութիւննե – րը — որոնք անվստահութեան քուէ պի – տի տան՝ կառավարութիւնը տապալելու նպատակով :

Բուռն վիճաբանութիւններ կը նախա – տեսուին :

Սահմանադրութեան վերաքննութեան հետ միաժամանակ խորհրդարանի օրա – կարգին վրայ պիտի դրուի ընտրական օ – րէնքի բարեփոխումը :

Քառասուն տարիէ ի վեր վէճի առար – կայ է այս վերջինը : Բանիցս փոփոխու – թեան ենթարկուած է : Սակայն ո՛չ մէկ առեն ընտրական օրէնքը զոհացում տը – ւած է բոլոր կողմերուն :

Ընտրական այս կամ այն դրութեան չնորհիւ կարդ մը կուսակցութիւններ նը – պաստաւորուած են, ուրիշներ կորսնցու – ցած : Ու խորհրդարանական ամէն ընտ – րութենէ վերջ, դժգոհները օրակարգի վրայ ուղած են դնել հարցը :

Կառավարութիւնը այս մասին ալ ծրա – գիր մը պատրաստած է՝ Պուրժէս – Մո – նուրիի խմբագրութեամբ :

Նոր օրէնքը պիտի կրնա՞յ զոհացնել ա – ջըն ու ձախը :

Սահմանադրութեան սրբագրութիւնը տիտի կրնա՞յ ապահովել կառավարու – թեան կայունութիւնը :

Ֆրանսայի բոլոր անկեղծ բարեկամնե – րը սրտանց յաջողութիւն կը մաղթեն դահլիճի ծրագիրներուն :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԻԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՓԱՐԻԶ ԱԼ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑ ԲՈՒԼԳԱՆԻՆԻ

—o—

ԱՅԶԸՆՀԱՒՈՐԸՐԻ ՆԱՄԱԿԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳՆԵՐԸ

Մառեչալ Բուլղանինի նամակին (Դեկ – տեմբեր 10) պատասխանեց նաեւ Ֆը – բանա : Այզընհաուըրի նամակէն եաք, երէկ կրեմլին յանձնուեցաւ Փարիզի պա – տասխանը :

Այս փաստաթուղթը , որ անցեալ ուր – բաթ օր Ատլանտեան Ուխտի հերթական Խորհուրդին յանձնուած էր ուսումնասիր – ուելու համար, առջի օր վերջնապէս վա – ւերացուեցաւ նաեւ Վարչապետ Կայեառի եւ Արտաքին Նախարար Փինոյի կողմէ :

Թէեւ ցարդ նամակին պաշտօնական պատճէնը չէ հրատարակուած , բայց կը կարծուի թէ մօտաւորապէս ամերիկեան պատասխանին մտքերը կը չօշափէ, հա – մեմատաբար աւելի կարճ եւ չանդրա – դառնար եալթայի ժողովին, որուն մաս չէր կազմեր Ֆրանսա :

Ինչպէս զրած էինք, Միացեալ Նա – հանգները հրատարակեցին իրենց պա – տասխանին պատճէնը , որ նպաստաւոր ընդունելութիւն զտաւ Արեւմտեան եր – կիրներու կողմէ :

Փարիզ դոհունակութիւն յայտնեց Այ – զդրնհաուըրի պատասխանին չօշափած մո – քերուն համար : Ֆրանսա կատարելապէս համաձայն է Միացեալ Նահանգներուն հետ, «Մեծ»երու յանպատրաստից ժողո – վի մը վտանգին նկատմամբ :

Անգլիոյ Արտաքին Նախարարութեան բաներերը իր կարգին յայտարարեց .— Ջերմօրէն կ'ողջունենք Նախագահին նա – մակը, որ կը պարունակէ բազմաթիւ չի – նարար առաջարկներ . եթէ ընդունուին ա – նոնք՝ կրնանք բաւական յառաջանալ խա – ղաղութեան ճամբուն վրայ :

Միւս կողմէ, կը հաղորդուի թէ այսօր – վաղը պիտի հրապարակուի անգլիական պատասխանին պատճէնը , հաւանաբար՝ Ֆրանսականին հետ միաժամանակ : Լոն – տոնի կարդ մը շրջանակներն ալ Այզըն – հաուըրի պատասխանին մէջ քիչ մը չատ պայմաններ կը դտնեն՝ կառավարու – թեանց դեկավարներու հանդիպումի մը համար :

Արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ ամերիկ – եան նամակը ջերմ ընդունելութիւն զտաւ եւ կը յայտարարուի թէ զերմանական

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Ի ՄԸ ՕՐԵՔ

ՄԻՏՔ ԿԸ ՊԱՂՏՈՐԵՆ

—o—

Պոլսոյ *Մխիթար* թերթին աշխատակիցը կը զանգատի թէ Թուրքիոյ Հայերը , Ցոյները եւ Հրեաները«ինֆզինֆինին Թուրք չեն զգար», թուրքերէն չեն սորվիր , քր – ւական մշակոյթին եւ պատմութեան ծա – նօթ չեն եւ շատ գէշ թուրքերէն կը խօ – սին :

Հետաւնապար այս զանգատները բանա – ձեւողը նորելուկ Թուրքերէն մէկն է : Այսինքն երիտասարդ մը, որուն սորվե – ցուցած չեն իր *վաթանին* պատմութիւնը եւ ոտզատրած չեն թէ Օսմանեան բարե – խիա՞մ կառավարութիւնը ինչպէս կը վարուէր իր փոքրամասնութեանց հետ :

Մոռնաթափա Քեմալ թանգարան նետել տուաւ 1923ը նախորդող հարիւրամեակին պատմութիւնը , որպէսզի «նոր»երուն միտքը չպղտորի :

Այսօր, Թուրքիոյ բարձրագոյն վարժա – րաններուն մէջ, «վրայէն կ'անցնին»1915ի կոտորածին : Շա՛տ, շա՛տ փրոֆէսոր մը ոտքի կը բարձրանայ եւ կը յայտարարէ· — Պատերազմ կար··· Մոսկովը մեր հայրենիքը պիտի գրաւէր··· Հայերը Մոսկովին կողմը անցան··· Մենք ալ ո – րոշեցինք պատժել զիրենք···Բայց, մեզմէ առաջ, Ալլահը պատժեց··· Փոթորիկ մը պայթեցաւ եւ այդ փոթորիկին մէջ, Հա – յերը կորսուեցան: Ի՛նչպէս եղաւ, շիտա – կո մենք ալ չենք գիտեր··· Աստուած վկայ, մենք Հայերուն մազին մէկ թելին անգամ ձեռ չդպցուցինք ···

Թուրք ուսանողին հո՛գն է հատեր որ պրպտումներ կատարէ եւ ստուգէ այս *մասայի* մանրամասնութիւնները ու ե – րեւան հանէ պոչաւոր սուտը : Եւ այդ սուտին վարնոցութիւնը :

— Հայերը, Ցոյները եւ Հրեաները ինֆզինֆինին Թուրք չեն զգար ···

Հրեաներուն փաստաթանը չենք կրնար ըլլալ այս պարագային, որովհետեւ , դառնութեամբ կը յիշենք որ արհաւիրքի տարիներուն, միայն անոնք էին որ Քայ – զերին բանակներուն յաղթութեան հա – մար կ'աղօթէին ու չտեսնելու կը զար – նէին մեր Ոդիսականը :

Բայց, կարելի՞ է հարցնել *Մխիթարի* յօդուածագրին թէ Հայերն ու Ցոյները ինչո՞ւ համար «ինֆզինֆինին Թուրք պիտի զգային »:

Այդ երկու փոքրամասնութեանց գըլ – խուն չէ՞ր որ իջաւ հարուածը, անասելի սաստկութեամբ, 1915ին եւ 1922ին: Ի՞նչ տուաւ Օսմանիներու *վաթանը* այդ երկու ժողովուրդներուն: Եւ ուրիշ ժողովուրդ – ներու , որոնց վրայ կ'իշխէր, ատեն մը, Օսմանեան մականը՝ Պալքանիներէն մին – չեւ Փիւրտիստան, մինչեւ Լիբանան ու Սուրիա:

Զարդ, առեւանգում, կողոպուտ , բանտ, ահսոր, աւեր ու աւերակ: Եւ ու – րիշ ոչինչ : Նոյնիսկ դեմոկրա՛տ հանրա – պետութեան շրջանին: Մինչեւ 1943 կա – տարուած «բաջագործութիւնները » չէին բաւեր, այդ տարին ալ սկսան ճերմակ բնաջնջումը — Ռնեւորութեան Տուրք : Երկու տարի առաջ ալ ուրիշ բարբարո – սութիւն մը — այս անգամ, մասնաւորա – բար Ցոյներուն դէմ — օրուան կառա – վարութեան օրհնութեամբ: Կարդացէք Իսմէրի ամբաստանագիրը՝ Պայարի դէմ:

Ո՞վ ըսաւ որ Հայերն ու Ցոյները ծա – նօթ չեն Թուրքիոյ պատմութեան եւ մը – շակոյթին: Թուրքիոյ պատմութիւնը Հա – յէն ու Ցոյնէն աւելի լաւ գիտցող չկայ :

Մշակո՞յթ: Ի՞նչ մշակոյթ: Եաթաղանը ձեռքին պտտող ազգը մշակո՞յթ կ'ունե – նայ :

×

Թուրքիոյ մամուլը ամբոխին միտքը կը պղտորէ՝ վաղուան համար: Կը զրգռէ Մէհմէտներն ու Հասաններ, որպէս զի երբ ամպրոպը նորէն պայթի , վաղը , միւս օր, այդ փոքրամասնութեանց Մենա – ցորդացին հաշիւն ալ մարթել տայ՝ մէկ գիշերուան մէջ :

Բայց, վախնամ, այս անգամ իրենց մուրատին պիտի չհասնին: Որովհետեւ , օրը իրիկուն չեղած, ուրիշ «թոհաֆ» բաներ պիտի պատահին եւ ժամանակ պիտի չունենան՝ 1915ի եղեռնապատումին երկրորդ տպագրութիւնը հրապարակ հա – նելու համար :

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ՆՈՐ ՏԱԳՆԱՊ

ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԹՈՒՆՈՒԶԻ ՄԻՋԵՒ

Ինչպէս զրած էինք, անցեալ չաբաթ Թունուզեւալժերիական սահմանին վրայ ապստամբներու դինեալ խումբ մը յար – ձակում զործելով Ֆրանսական զնդատի մը վրայ 14 զինուորներ սպանեց եւ հինգ ուրիշներ ձերբակալելով փախցուց Թու – նուզ :

Առաջին անգամ չէ, որ ապստամբները նման յարձակումներ կը զործեն, որմէ եաք կ'ապաստանին Թունուզ :

Այս անգամ աւելի յստակ էր այն պա – րագան, թէ ապստամբները կ'օգտագործ – ուին Թունուզեան հողամասը: Հետեւա – բար, Թունուզի Ֆրանսական դեսպան Ժորժ Կոբս Պուրկիպայի կառավարու – թենէն բացատրութիւն պահանջեց չաբաթ օր: Կիրակի՝ նորոգելով իր բողոքը, Ֆրանսացի դեսպանը պահանջեց, որ ան – միջապէս ազատ արձակուին հինգ զին – ուորները՝ որ ձերբակալուելով Թունուզ տարուած էին:

Այս ուղղութեամբ Փարիզի Թունուզեան դեսպան Մասմուտի հրաւիրուեցաւ Ա.ր – ատաքին Նախարար Փինոյի մօտ :

Տեղական մամուլին համաձայն այս մի – ջադէպը նոր տարակարծութեանց դուռ կրնայ բանալ Փարիզի եւ Թունուզի կա – ռավարութեանց միջեւ: Նոր տապնապ մը կը նախատեսուի եւ յարաբերութիւնները կրնան լարուած ընոյթ ստանալ՝ եթէ Պուրկիպա ընթացք չտայ Ֆրանսական պահանջին :

Մինչ այս մինչ այն նոր միջադէպեր պատահեցան Ալժերիոյ մէջ: Պատարի շրջանին մէջ պատահած բախումի մը ըն – թացքին 35 ապստամբներ սպաննուեցան. այս խմբակը Թունուզէն Ալժերիա կ'անց – նէր՝ կռիւները զեկավարելու առաքելու – թեամբ: Քասթիլիի շրջանին մէջ ալ պա – տահած կռիւներու ընթացքին 45 ըմ – բոստներ սպաննուեցան եւ համապատաս – խան զէնքեր զրաւուեցան : Շամփլէնի մէջ ալ ութ ապստամբներ եւս սպաննուե – ցան. զնդացիր մը եւ պատերազմական երեք զէնքեր զրաւուեցան :

Միւս կողմէ ապստամբները բազմաթիւ յարձակումներ զործեցին. Պու Թլելիս դիւղին մէջ սպաննուեցաւ աղջնակ մը , որուն եղբայրն ու երկու Եւրոպացիներ վիրաւորուեցան: Ուրիշ ահաբեկիչ մը Կոստանդինի շրջանին մէջ ժողովուրդին վրայ զնդացիր բացաւ՝ հինգ հոգի վիրա – ւորելով: Կարդ մը աննշան բախումներ ալ պատահած են, առանց զոհ խլելու :

—o—

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ջրածին ռումբ փոխադրող ամերիկեան օդանաւ մը չախչախուած է՝ կրակ առնելէ վերջ, կը դրէ «Նիւ Եորք Թայմզ»: Սակայն ռումբը չէ պայթած, նկատելով որ ան տեղա – ւորուած է այնպիսի զործիքներու մէջ՝ որոնք կը զիմանան չատ աւելի զօրաւոր ջերմութեանց : Ռումբը կրնայ արձակ – ուիլ միայն օդաչուներու կողմէ՝ պայ – թելու համար :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆ

Թուական 1913 Օգոստոս 16ին Հիմնուած

Տարեկան գին՝ Ռուսիոյ մէջ 130·000 ոսկի, արտասահման՝ 160·000 ոսկի։ Հրատարակութեան վայրն է Թիֆլիս, Ներսիսեան փողոց, տուն Ազգ. Ժողովարանի։ Խմբագրատուն եւ տպարան՝ Ներսիսեան փողոց, տուն Ազգ. Ժողովարանի։ Ընդունելութեան ժամերն են՝ առաւօտեան 9էն մինչեւ 1ը եւ կէսօրէ յետոյ 3էն մինչեւ 6ը։ Ձեռագիրները չեն վերադարձուիր։ Անանուն յօդուածներ չեն տպուիր։ Յայտարարութեանց համար վճարումը կանխիկ։ Ամսական բաժանորդագին՝ Ռուսիոյ մէջ 1 ռուբլի 50 կոպէկ, արտասահման՝ 2 ռուբլի։ Առանձին համարը 5 կոպէկ։ Հեռագրական հասցէ՝ Թիֆլիս, Ազգ։ Հեռաձայն՝ խմբագրատուն՝ 2-06։ Տպարան՝ 2-07։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԱԾ Է

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԱԾ Է

(ՀԱՓԱՂԱՆՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

— Ա՜հ, ահա՛ թէ ինչո՛ւ Մելոն այդ ամբողջ ժամանակ ինձ հետ չէր խօսում, — ասաց ինքն իրեն Ջոն, երբ ծանօթ տունը մնաց ետեւում։ — Նա ամաչում էր ինձ հետ խօսել, որովհետեւ ես հագած էի հին ու մաշած հագուստներ։ Ի՞նչ, ես ամաչելո՞ւ եմ։ Ոչ, ես չեմ ամաչում։ Ես ինձ համար ոչ մի վատ բան չեմ գործել։ Ես ամաչելու ոչինչ չունեմ։ Ես ամաչելու ոչինչ չունեմ։ Ես ամաչելու ոչինչ չունեմ։

Ջոն կրկնեց այդ խօսքերը, որպէսզի աւելի համոզուի դրանում։ Բայց նա ինքն էլ զգում էր, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր իր հագուստների համար։ Նա ամաչում էր, որ աղքատ է։ Նա ամաչում էր, որ Մելոն հարուստ է։ Նա ամաչում էր, որ Մելոն ինքն էլ ամաչում է։

Ջոն ամաչում էր, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։

Ջոն ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։

Ջոն ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։

Ջոն ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։

Ջոն ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։

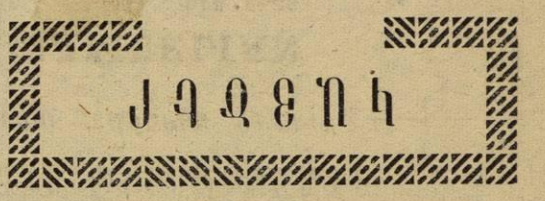
Ջոն ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։

Ջոն ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։

Ջոն ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։

Ջոն ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։

Ջոն ամաչում էր, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է, որ ամաչում է։ Նա ամաչում էր, որ ամաչում է



ԿԱՅՔԵՐ

Թ.

ՆԱԽԱՎԱՂԱՅՈՒ ՎՃԵՑԸ

Ի՞մ յղի տատս Ծաղիկ Տեր-Մովսիսեան ինձ ծնաւ ու մեռաւ, երբ ես տակաւին մանուկ էի։ Ես չեմ յիշեր անոր դէմքը, ոչ ալ անոր ձայնը։ Ան ինծի համար միայն անուն մըն է, որ կը յիշեցնէ ինծի մեր ընտանեկան մեծ ողբերգութիւնը։

Ինչպէս ըսի, ես չեմ յիշեր տատս, բայց կը յիշեմ հօրս՝ Տիգրան Տեր-Մովսիսեանի, որ ինծի համար միշտ եղած է ամենասիրելի էակը աշխարհի վրայ։ Ան ինծի համար միշտ եղած է ամենամեծ հերոսը, ամենախելացի մարդը, ամենաքաջ զինուորը։ Ան ինծի համար միշտ եղած է ամենաճշմարիտ ընկերը, ամենաքաղցր ուսուցիչը, ամենաքնքուշ հայրը։

Հայրս ծնած է 1892ին, Կարնոյ մէջ։ Ան ուսանած է Կարնոյ Ս. Խաչ վարժարանին մէջ, ուր ստացած է ընդհանրական կրթութիւն մը։ Ան ունի նաեւ գեղարուեստական ընդունակութիւններ։ Ան կը նուագէ ջութակ եւ կը նկարէ։ Ան ունի նաեւ գրական ընդունակութիւններ։ Ան գրած է բազմաթիւ ոտանաւորներ, որոնք տպագրուած են Կարնոյ տարբեր պարբերականներու մէջ։ Ան գրած է նաեւ երկու վէպեր, որոնք սակայն տպագրուած չեն։

Հայրս ամուսնացած է 1917ին, Կարնոյ մէջ։ Ան ունի երկու զաւակներ, որոնցմէ մէկը ես եմ։ Ես ծնած եմ 1918ին, Կարնոյ մէջ։ Ես ունիմ նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1920ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ծաղիկ, տատիս անունով։

Հայրս ունի նաեւ եղբայր մը, որ ծնած է 1894ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Գրիգոր։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1896ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Սիրանոյշ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1898ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վարդանոյշ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1900ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նազանի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1902ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Զարուհի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1904ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Հրանուշ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1906ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ասղիկ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1908ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Մարիամ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1910ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Եղիսաբեթ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1912ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Սոնա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1914ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Արշալոյս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1916ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նունէ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1918ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վարսենիկ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1920ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Զարմանդ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1922ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռիթա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1924ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Լուսինէ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1926ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1928ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Մարի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1930ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Էլիզ։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1932ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռոզա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1934ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1936ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1938ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1940ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1942ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1944ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1946ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1948ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1950ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1952ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1954ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1956ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1958ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1960ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1962ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1964ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1966ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1968ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1970ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1972ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1974ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1976ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1978ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1980ականներուն, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1982ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1984ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1986ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1988ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1990ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1992ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1994ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1996ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 1998ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2000ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2002ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2004ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2006ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2008ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2010ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2012ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2014ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2016ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2018ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2020ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2022ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2024ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2026ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2028ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2030ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2032ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2034ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2036ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2038ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2040ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2042ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2044ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2046ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2048ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2050ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2052ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2054ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2056ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2058ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2060ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2062ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2064ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2066ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2068ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2070ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2072ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2074ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2076ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2078ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2080ականներուն, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2082ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2084ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2086ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2088ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2090ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2092ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2094ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2096ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2098ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2100ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2102ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2104ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2106ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2108ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2110ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2112ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2114ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2116ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2118ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2120ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2122ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2124ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2126ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2128ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2130ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2132ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2134ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2136ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2138ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2140ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2142ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2144ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2146ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2148ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2150ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2152ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2154ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2156ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2158ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2160ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2162ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2164ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2166ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2168ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2170ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2172ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2174ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2176ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2178ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2180ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2182ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2184ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2186ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2188ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2190ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2192ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2194ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2196ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2198ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2200ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2202ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2204ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2206ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2208ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2210ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2212ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2214ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2216ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2218ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2220ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2222ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2224ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2226ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2228ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2230ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2232ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2234ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2236ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2238ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2240ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2242ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2244ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2246ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2248ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2250ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2252ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2254ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2256ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2258ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2260ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2262ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2264ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Նելլի։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2266ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ռուզան։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2268ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Ալիս։ Ան ունի կին եւ զաւակ։

Հայրս ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2270ին, Կարնոյ մէջ։ Ան կոչուած է Վերա։ Ան ունի կին եւ զաւակ։ Ան ունի նաեւ քոյր մը, որ ծնած է 2272ին

ռեսակէտը լիովին համաձայն է ամերիկեանին հետ: Պոնի պաշտ. չրջանակնե – րը գոհունակութիւն կը յայտնեն մաս – նաւորապէս անոր համար՝ որ Նախագահ Այզընհաուըր կոչ կ'ընէ Գերմանիան վե – րամիացնելու: Միւս կողմէ Սոցիալ – Դե – մոկրատները կը քննադատեն ազատ ընտ – րութեանց դաշափարը: Գերմանական մամուլի գործակալութեան բանբեր մըն այ յայտարարեց, թէ գերման ժողովուր – դին համար յոյսի զանգերը սկսած են զօրանչել:

Վիէննայի մէջ ընդհանուր առմամբ գոհ են ամերիկեան պատասխանէն, նկատե – լով որ ան կարելիութիւններ ցոյց կու – տայ համաձայնութեան մը համար:

Մադրիտի մէջ կ'ողջունեն Նախագահ Այզընհաուըրի կողմէ անմիջական ժողո – վի մը մերժումը, քանի որ Խ. Միու – թիւնը խօսքէն առաջ գործի փաստեր պէտք է տայ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՎԱՏԻԿԱՆԷն կը հաղորդեն, թէ Ներ – կայիս կարելի չէ Մոսկուայի հետ յարա – բերութեանց վերսկսիլ, քանի որ հա – մայնավար Ռուսիոյ հետ նոյն լեզուն չեն խօսիր՝ զաղափարական տեսակէտէն: Այ – սուհանդերձ, Վատիկան պաշտօնական ոչ մէկ բացատրութիւն տուաւ Խ. Միութեան Արտաքին նախարար Կրոմիքոյի յայտա – րարութեանց չուրջ:

ԱՆԳԼԻՈՑ վարչապետ Մաքմիլըն փա – քիստան երթալով սկսած է արդէն խոր – հրդակցութիւններ ունենալ. ի պատիւ վարչապետին տրուած ճաշի մը ընթաց – քին Մաքմիլըն ճառ մը խօսելով չէշտած է, թէ ոչ մէկ երկիր առանձին կրնայ պաշտպանել իր անկախութիւնը:

ԳԱՀԻՐԷի մէջ Նախագահ Նասր եւ Սո – վետական Արտաքին նախարարներուն մասնակցութեամբ խորհրդակցութիւն – ներ ունեցան, որմէ ետք գացին Լուքսոր:

ԱՆԳԼԻԱ կը սպառնայ Գերմանիայէն ետ կանչել իր զինեալ ուժերը, եթէ մինչեւ Յունուար 15 անոնց ծախքերուն վերա – բերեալ որոշում մը չտրուի:

ԱՄԵՐԻԿԱՑի Արտաքին նախարար Տը – լլըս Թայփէ պիտի երթայ, նախագահելու համար Ծայրագոյն Արեւելքի ամերիկա – ցի դեսպաններու ժողովին:

ՎԻԷննԱՑԷն հասած լուրերու համա – ձայն Հունգարիոյ մէջ զանգուածային տեղափոխութիւններ սկսած են կատար – ուիլ: Փեշտային հինգ հարիւր հոգի բռնի տեղափոխուած է՝ ապստամբու – թեան մասնակցած ըլլալու մեղադրան – քով:

ՄԱԿի 44 երկիրներու աւելի քան 9000 դիտուններու կողմէ ստորագրուած խնդ – րագիր մը ներկայացուեցաւ ՄԱԿին՝ չրա – ծին ռումբերու փորձերը դադրեցնելու միջազգային համաձայնութեան մը առա – ջարկով:

ԱՏԱՆԱՑի մէջ անգադար տեղացող անձրեւներու հետեւանքով Սիհան եւ Ճի – հան գետերը յորդելով ողողած են 14 դիւղեր: Մարդկային կորուստ չկայ:

ԵԳԻՊՏՈՍի կառավարութիւնը կը մեր – ժէ չեզոք իրաւարարութեան մը սկզբ – բունքը՝ ճշդելու համար բրիտանական «աղջամղացուած» կալուածներուն արժէ – քը, յայտարարեց Եգիպտոսի Եվմտական նախարարութեան պաշտօնական բանբե – րը:

ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱՑի մէջ զօրավար Ժիմե – նեզի կազմած կառավարութեան պաշտօ – նական զեկոյցէն ետք, հանրային կար – ծիքը որոչ չափով հանդարտած է. ինչ – պէս ծանօթ է, կը կարծուէր թէ միայն զինուորականներէ կազմուած կառավա – րութիւն մը պիտի հաստատուէր:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ համայնա – վար կուսակցութեան պաշտօնաթերթ «Տէյլի Ուորքըր»ի վերջին թիւը լոյս տեսած է Բ. օր, թերթին տնօրէնը խմ – բագրականին մէջ գրած է. «վերջին թի – ւը, որ կը հրատարակենք այսօր, ժամա – նակաշրջանի մը վախճանը ցոյց կուտայ»:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հայախօս ժապաւէն
ՇԱՎԻԼ – ՎԵԼԻԶԱՒԻ ՄԷՋ
Յունուար 21, Գշ. գիշեր
ի նպաստ նորաչէն եկեղեցւոյ:
Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

×

ԼԻՈՆ.— Համաչարսանճադի Հայր. Մի – ութեան մասնաճիւղի ընտանեկան խնջոյ – քը Յունուար հինգին, Յոյներուն սրահը:

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Միսաքեան ընտանիքը կը յանձնուցանէ քէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կա – տարուի կիրակի, Յունուար 26ին, յետ պատարագի Փարիզի Ս. Յովհաննէս – Մկրտիչ եկեղեցին՝

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առթիւ:

Այրի Տիկին Մաքրուհի Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկին Սահակ Պօյաճեան, Պ. Մու – րատ Պօյաճեան, Օր. Լիւսի Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկին Քէլոյեան, Տէր եւ Տիկին Պօյաճեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Քէօրէօղլեան, Տէր եւ Տիկին Սիմոնեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Քէօրէօղլեան, Տէր եւ Տիկին Ասատուր Հայրապետեան, Օր. Հայկանուշ Փուրունճեան կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբօր, հօրեղբօր, եւ աղգականին՝

ՊԱՊՈՒՇ ՊՕՅԱՃԵԱՆԻ

մահը, որ պատահեցաւ 56 տարեկանին: Թաղումը այսօր Զորեքշաբթի, ժամը 15–ին, Սէն Մարթէն գերեզմանատան մէջ, (Սէն Մորիս տը Պէյնօ):

Կը խնդրուի ներկայս իբրեւ մահագդ ընդունիլ:

Այրի Տիկին Պէաթրիս Ց. Քէչէճեան եւ իր զաւակները Ժիրայր Ց. Քէչէճեան, Տէր եւ Տիկին Գ. Քիւրքճեան, Տէր եւ Տիկին Գ. Քօլանճեան կը ծանուցանեն որ իրենց ամուսնոյն եւ հօր

ՑԱՐՈՒԹԻԻՆ ՔԷՉԷՃԵԱՆԻ

մահուան առաջին տարելիցին առթիւ հո – գեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Սուրբ Յովհ. եկեղեցին, 19 Յունուար, կիրակի օր: Իր յիշատակը յարգողները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Պուլվար Օտտոյի չրջանի մեր ընթեր – ցողներէն կը խնդրուի իրենց բաժանոր – դագրութեան համար դիմել՝ ամէն կիրա – կի առաւօտ ժամը 9էն 12 եկեղեցին:

ՆՈՒԻՐ

Պ. Զարեհ Ջուհաճեան երկու հազար ֆրանք կը նուիրէ կապոյտ Խաչի կայա – նին, Պ. Յովհաննէսեանի յիշատակին:

Ստանալ «Յառաջ»էն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Արշալոյս Տէր Դաւթեան, Տէր եւ Տիկին Մաքս Տըժան, ինչ – պէս նաեւ Ա. Ա. Տէր Դաւթեան, Օ. Խարբութլեան, Սէմէրճեան ընտանիքները եւ բոլոր ընտանեկան պարագաները իրենց խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք իրենց ցաւակցութեան բաժինը բերին հեռագրով, նամակով, ծաղկեպսակներով եւ զանազան բարենը – պատակ կազմակերպութիւններու յատ – կացուած նուիրատուութիւններով, իրենց սիրելի ամուսնոյն, հօր, եղբօր եւ աղգա – կանին՝ յաւէտ ողբացեալ՝

ԱՐՏԱՇԷՍ ՏԷՐ ԴԱՒԱԻՈՐԵԱՆԻ

կսկիծալի մահուան առթիւ:

Լիոնի Աղք. Տիկնանց Մարմինը չնոր – հակալութեամբ ստացաւ հետեւեալ նը – էրները աղքատներու բաժնուելու հա – մար: Պ. Պ. Ճ. Պահատուրեանէ 25·000 ֆրանք, Պ.Պ. Հաւկատուքեան եղբայրներէ 10·000, ամն 10·000, Պ. Վահրամ Քիւրտ – եան հինգ հազար ֆրանք:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս Զո – րեքշաբթի, ժամը 21ին, Քատէ սրահին վերնայարկը: Կը խօսի Պ. ԾԱՏՈՒՐ ՊԼՊՊՃԲԵԱՆ, նիւթ՝ «Վաղամեռիկ բա – նաստեղծ Գարեգին Պէշիկթաշլեանին կեանքն ու գրականութիւնը»: Կը հրաւիր – ուին գրասէրները:

imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

Վարչութեան անդամները ստիպողա – բար ժողովի կը հրաւիրուին այս Զորեք – չաբթի, ժամը 18·30ին, սովորական հա – ւաքատեղին:

Օրակարգ.— Ընդհ. ժողովի նախա – պատրաստական աշխատանքներ:

Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԽՆՋՈՑԸ

(Surprise - Party)

26 Յունուարին, կիրակի օր ժամը 15էն մինչեւ կէս գիշեր:

Brasserie Zimmer

PLACE DU CHATELET

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հ. Յ. Դ. Շաւարշ Միսաքեան խումբի (Անիէռ – Պուա Քոլոմպ) բացման հան – դէսը Մարտ 30ին:

×

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Կապոյտ Խաչի մասնա – ճիւղի Մանուկներու Օրուայ տօնածառ հանդէսը մեծ պատրաստութեամբ Յուն – ուար 19ին, Րիւ ժէի սրահին մէջ:

×

Ս. ԽԱՉ Ընկերակցութեան տարեկան պարահանդէսը, Փարիզի 18րդ թաղամա – սի քաղաքապետարանի սրահներուն մէջ, 16 Փետրուար 1958:

ՀԱՅ - ԲՈՑԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Մամուլի տակ է Նոյեմբեր – Դեկտեմ – բեր թիւը, 48 էջ, ճոխ բովանդակու – թեամբ: Այժմէն բաժանորդագրուիլ 1958 տարուան համար:

Տարեկան բաժնեդինը 1000 ֆրանք Ֆր – լանսա, 1200 Ֆր. արտասահման: Ուշ վճարողները պիտի վճարեն նոր սակով:

×

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱՑ – ԲՈՑԺի բաժա – նորդագրուելու, ինչպէս նաեւ գնելու հա – մար Շ. Նարդունիի հրատարակած գոր – ծերը, դիմել Ֆօթօ–Ռէքս, 2 ռիւ Պէռնար տիւ Պուա:

×

Մարսիլիոյ մէջ ՀԱՑ – ԲՈՑԺի բաժնե – դիննները, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս սիրայօժար պիտի դանձէ Պ. Արմենակ Շահպազեան:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. «Վարանդեան» կո – միտէն բացառիկ ընդհ. ընկերական ժո – ղովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, Յոյներու սրա – հը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՎԻԷՆ.— Հ. Յ. Դ. «Անի» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, «Համօ Օ – հանճանեան» սրահին մէջ: Կարեւոր օրա – կարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւ – նը պարտաւորիչ է:

ՊԱՆԵԼՕ – ՔԱՇԱՆի Նոր Սերունդի ժո – ղովը այս Զորեքշաբթի, ժամը 9էն 11, ծանօթ հաւաքատեղին:

ՎԻԷՆ.— Կապ. Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները, այս կիրակի կէս – օրէ վերջ ժամը երեքին, Օհանճանեան ա – կումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Կապոյտ Խաչի ընդհ. ժողովը այս կիրակի, ժամը 15ին, դպրո – ցի սրահին մէջ: Շատ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՍԱՄՈՒԻԼ – ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Թատերական ներկայացումը տեղի պի – տի ունենայ, կիրակի, փետրուար 23ին, ժամը 15·30ին, դպրոցին թատերասրահին մէջ:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՊԱՆԵԼՕ – ՔԱՇԱՆի պարերու դա – նը այս ուրբաթ, ժամը 8·30էն մինչեւ 10·30, Քաշանի թաղապետարանին մէջ: Օթօպուս 187 Մերի տը Քաշան (մինչեւ ժամը 12) եւ մէթրօ Լինները տը Սօ, Սթա – սիօն Արքէօյ – Քաշան:

ԽՆՋՈՑՔ ԼԻՈՆի ՄԷՋ

Համախարբերդ. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղը նոր տարուան առթիւ իր նը – պատակներուն համար կազմակերպած է ընտանեկան մեծ խնջոյք–երեկոյթ մը:

19 Յունուար, կիրակի ժամը 15էն 22, Յոյներու սրահին մէջ: Մուտքը ազատ է:

ՀՐԱՒԻՐ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

Փարիզահայ թանգարանի բարեկամնե – րու ընկերացութիւնը (Լէ զ'Ամի տիւ Մի – զէ Արմէնիէն) ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամները Բ. օր Յունուար 27ին, ժամը 19ին, իր կեդրոնատեղին 15 բիս Ժան Կուժօն, եկեղեցւոյ խորհրդարանը: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԵՒՐՈՊԱՑի ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԵԾԱԳՈՑՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ՀԱՑԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐՔԵՐ՝
— ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ —

ՁՈՒ ՄՔԵՐՔ ՀԱՑԵՐԷՆ ԳՐՔԵՐՈՒՆ՝ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ՀԱՑԱՍՏԱՆԵԱՑ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

— ԿՐ ԳՆԷ ԵՒ ԿՐ ՓՈԽԱՆԱԿԷ ՀԱՑԵՐԷՆ ԳՐՔԵՐ —

LIBRAIRIE H. SAMUELIAN

51, RUE MONSIEUR-LE-PRINCE - TÉL.: DAN. 88-65

C. C. Postal : Paris 1278-35

CAVES CENTRALES

ՏԱԼԱՓԻԽԲԷԵԱՆ ՈՐԴԻ

ՖՐԱՆՍԱՑի ԱՄԷՆԷն ԱԶՆԻՒ ԳԻՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՑ ԿԱՐԳԻՆ՝ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ

RAKI DUZE

48, RUE PUVIS DE CHAVANNES, MARSEILLE

TÉLÉPHONE : CO 58-99

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
16
ՑՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
16 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8094 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3895

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԹՈՒՂԹ ԱՌ ԲՈՒԼԳԱՆԻՆ

Մարեչալ Բուլգանինի Դեկտ. 10ի ծա – նօթ նամակին առաջին պատասխանողն եղաւ Նախագահ Այզընհաուըր :

Ամերտեան Ուխտի միւս անդամներն ալ հետզհետէ կը ղրկեն իրենց պատաս – խանները :

Մոսկուայի դէմ միացեալ ճակատ կազ – մելու եւ համիմաստ պատասխան տալու համար խորհրդակցութիւններ տեղի ու – նեցած էին ուխտակիցներուն մէջեւ :

Այզընհաուըր կէտ առ կէտ կը պատաս – խանէ Կրէմլինի իշխանաւորին առաջար – կութեանց :

Ամէնէն առաջ կը չեշտէ թէ Միացեալ Նահանգները խաղաղութիւն կ'ուզեն : Զեն ալ կրնար պատերազմի նախայարձակ ըլ – լալ, քանի որ ժողովուրդը Ամերիկայի մէջ հակակշռի իրաւունք ունի կառավա – րութեան վրայ :

Դարուս սկիզբէն ի վեր երեք պատե – րազմներու առաջքը կարելի կ'ըլլար առ – նել՝ եթէ Միացեալ Նահանգները ուժով ըլլային եւ նախապէս յանձնառութիւն առնէին օգնելու յարձակումի զոհ եր – կիրներուն, կ'ըսէ Նախագահը :

Ազատ աշխարհը պէտք է հաւաքականօ – րէն զօրաւոր ուժ մը ներկայացնէ, այլա – պէս չինական եւ խորհրդային երկիրնե – րը՝ իրենց մէկ միլիառ բնակչութեամբ կը տիրապետեն աշխարհի :

Նախագահ Այզընհաուըր մասնաւորա – պէս չէշտը կը դնէ Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան վրայ, որ կոչուած էր ապահովելու աշխարհի հաւաքական պաշտպանութիւնը :

Սակայն Խորհրդային Միութիւնն է, որ 82 անդամ վեթօ դնելով՝ արգելք հանդիսացաւ համաշխարհային ապահո – վութեան դրութիւն մը ստեղծուելուն :

Բուլգանին կ'առաջարկէր, որ արեւ – մտեան պետութիւնները յարգեն Մերձա – ւոր Արեւելքի անկախութիւնը եւ հրաժա – րին դիմել միջամտութենէ աշխարհի այդ մասին մէջ :

Այզընհաուըր կը պատասխանէ, որ ՄԱԿի ահմանադրութիւնը արդէն պար – տադրած է իր անդամներուն զէնքի չդի – մել որեւէ երկրի դէմ : Հարկ չկայ նոր համաձայնագիր մը կնքելու այդ մասին, ինչպէս ուելորդ է նաեւ ոչ – յարձակո – ղական դաշինք մը ստորագրել Ասիան – տեան եւ Վարչաւայի Ուխտերուն միջեւ, քանի որ ՄԱԿի ծրագիրը իր բոլոր ան – դամներուն կ'արգիլէ զէնքի դիմել :

Մէկ խօսքով, եթէ Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան ծրագիրը յարգուի 83 անդամ պետութեանց կողմէ, այլեւս հարկ չի մնար առանձին դաշնագիրներ կնքելու դանազան երկիրներու միջեւ : Եթէ ամէն պետութիւն յարգէ իր ստորա – գրութիւնն ու խօսքը, այնատեն ո՛չ մէկ պատճառ կը մնայ աշխարհի խաղաղու – թիւնը խանգարելու :

Այս առթիւ Այզընհաուըր Բուլգանինի կը յիշեցնէ Եալթայի մէջ 1945ին կրն – քուած համաձայնագիրը, որուն համա – ձայն արեւելեան Եւրոպայի երկիրները — Լեհաստան, Պալթեան երկիրները, Ռումանիա, Հունգարիա եւ Պուլկարիա — իրաւունք պիտի ունենային ընտրելու ի – րենց ուզած վարչաձեւը : Դաշնագիր ե – րեք պետութիւնները — Մ. Նահանգներ, Խ. Միութիւն եւ Անգլիա — երաշխաւոր կ'ըլլային այս իրաւունքին :

Անկէ տասը տարի վերջ, 1955ին, երբ Ժընեւի մէջ յիշեալ երկիրներու հարցը դրուեցաւ օրակարգի վրայ, Խորհրդային Միութիւնը մերժեց քննութեան ենթարկել դայն, առարկելով որ տակիկա պիտի նչա – նակէր միջամտութիւն ըլլալ արեւելեան եւ – րոպայի երկիրներու ներքին գործերուն : «Արդ, Հունգարիոյ դէպքերը ցոյց տուին թէ այդ երկիրներու վիճակը միջազգային

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՄԸ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՎՍՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԷ ՈՒԶԵՑ

—o—

Առջի օր Ազգ. Ժողովը դումարեց նոր տարուան առաջին նիստը : Երեսփոխան – ները իրենց աշխատանքին վերսկսան ա – ւելի քան հանդարտ երեւոյթով : Կարգ մը ծրագիրներու ընթերցումը կատարուե – ցաւ եւ կառավարութիւնը պահանջեց որ անմիջապէս սկսի անոնց քննութիւնը : Ծրագիրներուն մէջ կը կազմէը նախկին ռազմիկներու եւ զերիներու կատարուե – լիք վճարումը յետաձգելու հարցը : Ար – դարեւ, պետութիւնը իր հատուցումները ընելէ ետք, տակաւին 7500 Ֆր. պարտա – կան է իւրաքանչիւր զերիի :

Այս վճարումները յետաձգելու համար առաջարկուած վիճաբանութիւնը դժգո – հութիւն յառաջացուց Ազգ. Ժողովին մէջ եւ կարգ մը երեսփոխաններ միջամտեցին : Աւելի կամ նուազ ուժգնութեամբ հոե – տորները պահանջեցին, որ այս ուղղու – թեամբ անցեալ տարուան վերջ . վերջնականապէս ընդունուած եւմտական օրէնքին տրամադրութիւնները յետա – ձգուին :

Ինչպէս կը տեսնուի, առաջին տոիթով իսկ փոթորիկը ծագած էր կառավարու – թեան եւ Ազգ. Ժողովին միջեւ :

Մինչ այս Վարչապետ կայետա կը խո – սակցէր իր պաշտօնակիցներուն հետ. հանդարտ երեւոյթ մը ունէր եւ անհամ – բերութեան ոչ մէկ նշան ցոյց կուտար , ինչպէս կը չեշտեն տեղական գրեթէ բոլոր թերթերը : Երեսփոխաններէն եօք խօսք ուզելով Վարչապետը ըսաւ .— Նախագահաց Ժողովին կողմէ որոշուած բոլոր հարցերու քննութիւնները կատա – րելու համաձայնութիւնը ունին, բացի Նախկին Ռազմիկներու խնդիրէն : Այս կը նշանակէ թէ Ազգ. Ժողովը կ'ուզէ վերա – դառնալ այն որոշումներուն՝ որոնք տըր – ուեցան այն պահուն, երբ անհրաժեշտ է ձեռք առնել եւմտական խիստ միջոցներ՝ երկրին փրկութեան համար : Ահա թէ ին – չու, երբ Ազգ. Ժողովը հաւաքուած է ա – ռաջին քուէն տալու համար, կը փափա – քիմ վստահութեան խնդիրը արծարծել :

Վարչապետին խօսքերը անակնկալի բերին երեսփոխանները : Փուժատական – ները ծափահարեցին, ուրիշներ իրենց ձեռքերը բարձրացուցին օդին մէջ, հա – մախոհներուն արձակեցին սովորական իրենց կանչերը : Կայետա սպասեց որ հանդարտութիւնը վերահաստատուի ու եղրակացուց . — Սահմանադրութիւնը թոյլ չի տար որ ես վստահութեան քուէ պահանջեմ՝ առանց առնելու Հանրապե – տութեան Նախագահին հաւանութիւնը . միաժամանակ պէտք է իրեն յայտնեմ որ նախարարաց Ժողով մը պիտի դումարեմ : Կը խնդրեմ որ Ազգ. Ժողովին նիստը յե – տաձգուի :

Վարչապետին խօսքերէն ետք Ժողովը

մեծ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ » : Ու Նախագահ Այզընհաուըր կ'եղրակա – ցընէ .

« Կ'առաջարկեմ որ այժմ կրկին քննենք այս խնդիրը : Նման քննութիւն մը բա – ցարձակ անհրաժեշտութիւն է՝ յանուն խաղաղութեան եւ արդարութեան » :

Որպէսզի աշխարհի վրայ խաղաղու – թիւն եւ արդարութիւն տիրէ, Բուլգա – նին եւ ընկերները լաւ կ'ընեն, որ ամէն բանէ առաջ ազատութիւն չնորհեն արե – ւելեան Եւրոպայի քաղաքակիրթ ազգե – րուն, համաձայն ո՛չ միայն իրենց խոս – տումին, այլ ժողովրդավարութեան ու ընկերվարութեան ամէնէն տարրական սկզբունքներուն :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԺՈՂՈՎԸ

Հանրապետութեան Խորհուրդը (Վերա – կոյս) քննեց Ալժէրիոյ հարցն ու Սահ – մանադրութեան բարեփոխութիւնը :

Առաջին խօսք առնողը եղաւ Անդրէ Քորնիւ, յանուն Ներքին յանձնախումբին եւ ընարական օրէնքի բարեփոխման ծը – րագիրը քննադատեց .— Ծրագրին պատ – ճառները չեն համեմատած Ներքին յանձնա – խումբը : Ցստակ չէ այդ ծրագիրը. կարգ մը կարեւոր կէտեր ալ լռութեան դատա – պարտուած են անոր մէջ :

Ինչ կը վերաբերի Տեղական Խորհուրդ – ներու հարցին (Ալժէրիա) Քորնիւ ըսաւ թէ յանձնախումբը կ'առաջարկէ նոր ծը – րագիր մը. Խորհուրդներու անդամները ընտրովի պէտք է ըլլան եւ ոչ թէ նչա – նակուին, ինչպէս կ'առաջարկէ Ազգ. Ժո – ղովը :

Ալժէրիոյ Հիմնական օրէնքին մասին խօսելով ծերակուտական Վալաթիէնն ալ քննադատեց ընտրական օրէնքը, յայտ – նելով թէ ան կը հակասէ Հիմնական 0 – րէնքին երկրորդ յօդուածին, քանի որ այդ ձեւով համայնքները իրենց ներկա – յացուցիչները պիտի չկարենան ունենա : Երկու ծրագիրներէն մէկը կամ միւսը փոփոխութեան պէտք է ենթարկել՝ որ – պէսզի հակասութեան մէջ չըլլանք :

—o—

ՍՊԱՆԻՈՑ քաղաքացիական պատերազ – մի ընթացքին հանրապետական ուժերը դեկավարող զօր. Ժոզէ Միայա մեռաւ Մեքսիկոյի մէջ, աքսորեալ : 80 տարեկան էր :

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ փոխ – վարչապետը յայ – տարարեց թէ ծանր ճարտարարուեստի բանուորներուն թիւը պիտի պակսի 1958ի ընթացքին :

ԳԵՐՄԱՆ նչանաւոր լրագրող Ակսել Շփրինկըը Մոսկուա գնաց, Բուլգանինի եւ Խրուշչեւի հետ հանդիպում մը ունե – նալու համար :

ԱՏԸՆԱՈՒԲԻՒՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԲՈՒԼԳԱՆԻՆԻ

ԿԱՅԵՑԱՒԻ ՆԱՄԱԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

Արեւմուտքը սկսած է արդէն պատաս – խանել մարեչալ Բուլգանինի նամակին : Աւրնաուրբի պատասխանը այլեւս ծանօթ է. վարչապետ կայետաի նամակը հրա – տարակուեցաւ :

Ֆրանսական պատասխանը նախ կը ժխտէ խորհրդային մեղադրանքը՝ Ա – լճանեան Ուխտի նկատմամբ, աւելցնե – լով թէ այս կազմակերպութիւնը միայն պաշտպանողական բնոյթ ունի եւ ինք տարուան իր գոյութիւնը ուրիշ բան չէ փաստեր :

Վարչապետը յայտնէլէ ետք թէ մարե – չալ Բուլգանին Արեւմտեաններուը կը դա – տապարտէ զինաթափութեան հարցին մէջ, կ'աւելցնէ .— Զինաթափութեան շուրջ համաձայնութիւն մը չդոյանալուն բո՛ւն պատճառը այն է, որ Խ. Միութի – նը չարունակ ժխտական դիրք մը բռնեց բոլոր առաջարկներուն հանդէպ :

Պատերազմի մասին խօսելով, կայետա կը յայտնէ թէ Ֆրանսայի մէջ ամէն մարդ ծանօթ է թէ ի՛նչ հետեւանք կրնայ ու – նենալ նոր աշխարհամարտ մը : Ալճան – տեան Ուխտի բոլոր անդամներն ալ նոյն տեսակէտը ունին : Եւ Խ. Միութիւնը մինչ խաղաղասիրական յայտարարու – թիւններ կ'ընէ Արեւմուտքին, անդին , Գահիրէի մէջ զինուորական օժանդակու – թիւն կ'առաջարկէ կարգ մը երկիրներու :

Իսկ գալով «Մեծ»երու հանդիպումի մը, Ֆրանսա կ'առաջարկէ որ Արտաքին նախարարներու ժողով մը գումարուի , այդ հանդիպումին նախապատրաստական աշխատանքները տանելու համար :

Այսօր – վաղը Կրեմլին կը յանձնուի նաեւ Արեւմտեան Գերմանիոյ պատաս – խանը : Վարչապետ Աւրնաուրը իր նա – մակին մէջ պիտի չեշտէ գերմանական հարցը լուծելու անհրաժեշտութիւնը : Պոնի ներկայ քաղաքականութիւնը հիմ – նուած է Գերմանիոյ վերամիացման հար – ցին վրայ :

Իսկ գալով վերազինման՝ անիկա է – կան է Գերմանիոյ համար, աշխարհի հաւասակշռութիւնը պահելու տեսակէ – տէն : Հրթիռներու արձակարաններու կառուցման մասին տակաւին որոշում մը չէ տուած Պոնի կառավարութիւնը , թէեւ իր դիրքը չէ փոխուած միջազգային հար – ցերու նկատմամբ : Խ. Միութեան դիրքը մեծապէս կրնայ ազդել այս ուղղու – թեամբ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ բանակին քաղաքական գլխավարութիւնը յանձնուեցաւ զօր. Կո – լիքովի : Զօր. Ժելթով, որ կարեւոր դեր մը խաղացած է մարեչալ Ժուկովի պաշ – տօնազրկման մէջ, ուրիշ գործի մը գլուխ կանչուած է :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Տնտեսա – կան նախարար Էրհարտ յայտարարեց , թէ երկրին յառաջդիմութիւնը կը պա – հանջէ, որ աշխատանքի ժամերը փոխա – նակ պակսեցնելու՝ մէկ ժամով աւելնան :

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ կը հաղորդեն թէ մա – ռնչալ Բուլգանին Թուրքիոյ Վարչապետ Մենտերէսի նամակ մը գրած է, խստօրէն քննադատելով Անգլիոյ կառավարու – թեան սպառազինման արշաւը :

ԻՄՐԱՃԻԼԻ կառավարութիւնը ներկա – յիս կը քննէ երկրին մէջ գտնուող ա – րտաքին տարագիրներու երկու միլիառ Ֆը – րանքի օժանդակութիւն մը ընելու առա – ջարկը :

ՄԻԱՑԵԱԼ ԵՒՐՈՊԱՑի երեք համայնք – ներու նախագահները ժողով մը գումա – րեցին Լիւքսէմպուրկի մէջ : Այսուհե – տեւ ամիսը երկու հանդիպում պիտի ու – նենան :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՎԵՐՑԻՇՈՒՄՆԵՐ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏԷՆ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Այդ օրերուն՝ Թրքական բանակին հետ Տիգրանակերտէն եկան ու անցան բազմաթիւ հայ սպաներ, զինուորական բժիշկներ՝ Ռուբէն Մանեվանեան, Արմենակ Թէօլէօլեան, Կարապետ Գալատասեան, Եդուարդ Շահպազ, Յարութիւն Արտակեան, Արմենակ Պօյաճեան, Հայրապետ Հայրապետեան, Ծովհաննէս Թաշճեան, Արմենակ Ապուհայթեան, Ալահայոսեան, Պէնոն Պէզազեան, Ճէպէճեան, Սիսակ, Մալխաս, Սարգիս, Մաքսուտ (դժբախտաբար ասոնց մականունները չեմ յիշեր), ասոնց կարգին դեղագործ Սարգիս Թիւթիւնճեան (Շարասան), յայտնի երաժշտագէտ Բարսեղ Կանաչեան, Ռուշաղլեան եղբայրները Գէորգ եւ Արտաշէս, զերձակ Քղդիկեան եւ ուրիշներ։ Նաեւ վաթսունի մօտ հայ կիները եւ աղջիկները, որոնք հիւանդանոցներուն մէջ կը պատրաստուէին հիւանդապահուհութեան։

Սարգիս Թիւթիւնճեան մեզի զրացի էր։ Անուշ նայուածքով, չատ սրամիտ եւ կատակախօս՝ բայց լուրջ անձնաւորութիւն մըն էր։ Տիգրանակերտի կիներուն աչխատասիրութեան, մաքրութեան ու աչխատանքի հպարտաներուն ճօնուած ոտանաւոր մը գրած էր, ժբախտաբար կորսուած։

Օր մը գացած էր Տիգրանակերտին մօտ հարիւր քիլոմեթր հեռու Չերմուկ կոչուած հանքային ջուրերու դիւղաքաղաքը։ Վերադարձին՝ խնդալով կը պատմէր.— Հանդիպեցայ Հրեաներու եւ հարցուցի թէ ի՞նչ է ձեր ազգային երգը։ Անմիջապէս սկսան երգել Թրքական զուեհիկ երգ մը։ Գրգռմ սաւնա գափգատ ալայըմ։ Այսպէս ուրիչ հաճելի բազմաթիւ պատմութիւններ ունէր։ Տարի մը Տիգրանակերտ մը նալէն եաքը, ինքն ալ ուրիչներուն կարդին դնաց դէպի Էրզրում։ Անկէ վան, երեք տարի առաջ մահկանացուն կնքեց Եղիպտոսի մէջ։

Զինադադարէն եաքը չատեր վերադին լքեցին իրենց տուները եւ զաղթեցին Հալէպ, բայց դաս մը միամիտներ զաղթելու տրամադիր չէին։ Թուրքերը կորսըն-ցուցած էին պատերազմը, ջարդարար կառավարիչներէն չատերը պահուըտած էին։ Ջարդերը կազմակերպելու համար մաս-նաւորաբար բերուած չէրքէզ կուսակալ Րէչիտ պէյը եւ հետեւորդները փախած էին, (Րէչիտ պէյ անձնասպան եղաւ Պոլսոյ մօտերը)։ Թուրքերը զարձած էին բա-րեսիրտ, մարդասէր, Աստուծոյ զառը։ Կ'անիծէին Հայերու տարագրութեանց ու ջարդերուն պատասխանատուները։ Կ'ըսէին.— Քանի մը անպատուածներ էին, որ զործեցին այս մեխքը, մոռնանք այդ բոլորը, մենք իրարու հետ հաց ու աղ կե-ռած ենք, ասկից վերջը եղբօր նման մէկ ընտանիքի պէս կ'ապրինք ...

Գաղթել չուզող Հայերը դեռ կը հաւատային այս չարդարար գեղին մեղրածո-րան ու չողոքորթիչ խօսքերուն ու խոս-տումներուն։ Առաւօտ մը լուր տարած-ուեցաւ թէ զիչերը Նազաչ Մենճոն (Մկր-տիչ) սպաննուած է։ Այս դէպքը պատճառ դարձաւ որ ամէն օք պատրաստուի րւ հեռանայ կարելի եղածին չափ չուտ։

Մինչեւ այսօր ալ ունինք մեր մէջ մար-դիկ, որոնք օրն ի բուն կը կրկնեն միեւ-նոյն յանկերգը, թէ չվիտցանք Թուրքե-րուն հետ ապրիլ։ 1956 Սեպտեմբեր վեցը եւս օրինակ չեղաւ այս այլասերածնե-րուն։ Թուրքիային Թուրք մը եկա՞ւ, անմիջապէս բարեկամութիւն կը հաս-տատեն եւ տուն կը հրաւիրեն։

Օրինակով մը փակենք այս տխուր քե-րը։ Աչխարհաքաղաքացի հայ ուսանող մը իր նմաններուն կողմէ չքեղ սրահի մը մէջ տարբեր պարահանդէսի մը կը հրա-ւիրէ երեք Թուրք ուսանողներ, որոնք բաւական ուտել խմելէ եաքը, կ'իմանան որ պարտ հայ աղջիկներէն մէկուն հայրը բաւական հարուստ է։ Կատակով կ'ըսեն իրենց սեղանակիցներուն.«Համոզենք այս աղջիկը՝ հօրմէն դրամ քաչենք»։ Քառա-սուն տարի յետոյ դեռ Թուրքին աչքը հայուն դրամին վրայ։

× Քանի մը ճշդումներ ու լուսաբա-նութիւններ աղբացեալ ընկեր Յովհ. Ե-րէցեանի յուչերուն առթիւ, որ վերջերս հրատարակուեցան «Հայրենիք» ամսա-գրին մէջ։

Ա.— Տիգրանակերտի զինուորական փախստականները (կառավարութեան կողմէ յորջորջուած՝ թավան թապուրի), չէին որ երդիքներէն վար իջան եւ թաղ-նուեցան Հ. Յ. Դ. Յառաջդիմական բար-ձրագոյն երկրորդական վարժարանին մէջ, այլ Թրքական բանակին հետ նոր հասած հայ զինուորներ (երեքը Թուրք), իրենց զինուորական հագուստներովն ու զէնքերովը։

Յունուար ամսուան առաջին օրերուն երկուշաբթի առաւօտ մը հազիւ դպրոցին դուռը հասած՝ ոստիկանները մեզ կեցու-ցին եւ եա վերադարձուցին։ Ամբողջ թա-դամասը պաշարուած էր։ Կ'ուզէին չէնքէն ներս մտնել։ Հրացանաձգութիւնները ըս-կսան տեւելով մինչեւ կէսօր։ Մեռեալներ ու վիրաւորներ եղան, մնացեալներն ալ ձերբակալուեցան։ Երեք զինուորներ կը-ցած էին խոյս տալ եւ ապաստանիլ հաղ-ղիացի ծեր կնոջ մը տունը։ Կինը երկ-րորդ օրը լուր կուտայ իրենց առաջնորդ Մութրան Սուլէյմանին։ Այս չատ բարի քրիստոնեայ կրօնաւորը խորհուրդ կու-տայ եւ կը յորդորէ զաղտնի պահել զա-նոնք՝ խոստանալով իր բարոյական ու նիւթական աջակցութիւնը։

Բ.— Մեր ընկերներէն Մարաիրոս Խա-պիրեանը (Մարաիկը) այն օրը չէր որ նահատակուեցաւ, ոչ ալ վարժարանին մէջ թաղնուած էր։ Այլ ամիս մը վերջ, փետրուարին, ոստիկանները հայկական թաղամասէ մը հազիւ տանիք բարձրա-ցած՝ կը նշմարեն զինքը, կը յետապնդեն, Մարաիկ կը զիմադրէ երկու ժամ եւ իր վերջին փամփուչտին ալ անձնասպան կ'ըլլայ Բանձր Ֆուրնի թաղը։

Գ.— Տեղական կառավարութիւնը Տիգ-րանակերտի առաջնորդական փոխանորդ Մկրտիչ վարդապետ Չլղտահանէն կը պահանջէր որ զինուորական փախստա-կանները թաքստոցներէն վար իջնեն ու յանձնուին, իրենց քաղաքացիական պար-տականութիւնը կատարեն որպէս զին-ուոր։ Առաջնորդին չուրջ դասնուած եկե-ղեցական եւ ազգային մարմիններուն մէջ կային պահպանողական ու միամիտ տարրեր, որոնք կը հաւատային Թուրքե-րուն կեղծուպատիր խօսքերուն, ոմանք նոյնիսկ կը սպառնային առաջնորդին՝ որ իրենց հանդիստը կը խանգարէ զօրավիզ կանգնելով փախստականներուն։

Այս դէպքերը եւ սպառնալիքները չատ դէշ կ'ազդէին հայրենասէր առաջնորդին վրայ, որ հոգիով ու սրտով փախստա-կաններուն հետ էր, կը քաջալերէր զա-նոնք, կ'ըսէր.— Հաւատաք մի ընծայիք Թուրքերու ստապատիր խօսքերուն, մի յանձնուիք։

Օր մը չարդարար չէրքէզ Րիւչտի պէկ քանի մը հետեւորդներով կուգայ առաջ-նորդարան, կ'առաջարկէ առաջնորդին ընկերանալ իրեն, երթալ հայկական թա-ղերը, խրատելու համար փախստական-ները որ յանձնուին, ներում խոստանալով բոլորին։ Ճամբայ կ'ելլեն կը հասնին Խանչափաքի (Խաչ Ճամբայ) հայկական Թաղամասը։ Առաջնորդը երկու անգամ աչքով նչան կ'ընէ.— Չարկէք։ Բայց չեն նշմարեր։ Ինքը միայն դիմադրութեան մէջ կը զանէր ժողովուրդին փրկութիւ-նը։

Դ.— Երբ Զաւէն եպիսկոպոս Պոլսոյ պատրիարք ընտրուեցաւ, Տիգրանակեր-տի մէջ ողջերթի առթիւ կազմուած թա-փօրին առջեւ՝ խոշոր ծաղկեփունջը բռնող երկու փոքր աղջիկներն էին ողբաց-եալ Վիքթորիա Նալպանտեան եւ քրոջը աղջիկը Աղնիւ Թիւֆէնկճեան, այժմ Տիկ. Սմսարեան, որ կը բնակի Գալիֆորնիա։ Իսկ իրենց հետեւող ուսուցչուհին՝ դրա-դիտուհի Տիգրանուհիին երկդ քոյրը, Տիկին Պայծառ Յանտանեան – Դանիէլ-եան։

Ե.— 1913ին Հ. Յ. Դաչնակցութեան Թատերախումբին կողմէ բեմադրուած Շէյքսփիրի «Օթէլլօ» Թատերգութեան մէջ Տէզդէմոնիայի դերը կատարողը Օր. Սիրանուչ Առուսեանն էր, (Տիկին Թիւ-ֆէնկճեան, որ վերջերս մահացաւ Ամե-րիկայի մէջ)։ Մինչ այդ՝ իգական սեռի պատկանող դերերը Յառաջդիմական վարժարանի աչակերտներն էին կատա-րողները։

Զ.— Ամերիկեան Պորա ընկերութիւնը ուզած է Տիգրանակերտի մէջ ալ Գոլֆ մը բանալ, բայց այն օրուան մեր վարիչ-ները միասիմ հակառակած են, ըսելով.— Ոչ ձեր ուսումը, ոչ ալ ձեր քարոզը։

ՄԱՐԻԱ ՔԱԼԼԱՍ

Մեր ընթերցողները կը յիչեն թերեւս թէ անցեալ չարաթ որքան ազմուկ բար-ձրացաւ Օփերայի երգչուհի Մարիա Քալ-լասի անուան չուրջ։ Երաժչտական քրն-նադատներու կարծիքով աչխարհի ամէ-նէն կատարեալ սոփրանօն Յունուար 2ի դիչերը Հռոմի մէջ առիթը տուաւ անոնց խրնթաց գայթակղութեան մը։ Հռոմի ըն-կերութեան ընտրանին, որ Հանրապե-տութեան նախագահ Կրոնքիի ղլխաւորու-թեամբ, «Նորմա»ն լսելու համար փու-թացած էր Օփերա, յուսախար եւ ղայրնացած սփիպուեցաւ հեռանալ որ-բահէն՝ առաջին արարէն վերջ աւելի քան ժամ մը տեւող անբնական միջնարարէ մը եաքը։ Ի՞նչ պատահած էր։ Գլխաւոր երգ-չուհին, Մարիա Քալլաս, կը մերժէր բեմ վերադառնալ, պատրուակելով թէ յան-կարծ ձայնը քաչուած է։ Բայց անոնք որ կը ճանչնան երգչուհիին քմայքոտ բնա-ւորութիւնը, կը սիղեն թէ բուն պատճա-ռը այլ է.— առաջին արարին ընթացքին քանի մը սուլոցներ ականջին հասած են։

Երիտասարդները առ հասարակ՝ կ'երթա-յին Սանասարեանի, Այնթապի եւ Խար-բերդի գոլէժները։

Է.— 1913ին Տիգրանակերտ ալ եկած էին չարաթապահներ՝ քարոզելու համար։ Ընտանիք մը իր տունը տրամադրած էր իրենց։ Կիրակի առաւօտ մը հազիւ քիչ մը բազմութիւն հաւաքած էին եւ քարոզի պիտի սկսէին, յանկարծ տեղացի երի-տասարդներ տանիքներէն լողլոբը (լող-քար) զլորեցին այդ բակին մէջ։ Բազ-մութիւնը խուճապահար փախաւ։ Քա-րոզիչներն ալ կծիկը դրին հազիւ երկու օր մնալով Տիգրանակերտ։ Չկրցան մեզ վերստին քրիստոնեայ դարձնել եւ երգել ... ուղտին երգը։

Ը.— Առաջին համաչխարհային պատե-րազմին Գերմանացիները չէին որ դրաւե-ցին Հայոց Ս. Կիրակոս մայր եկեղեցին, այլ՝ Թրքական կառավարութիւնը, որ Հայերէն կողոպտուած ապրանքներուն մեծերանոց դարձուցած էր, ապա զինու-րական հիւանդանոց։

Զինադադարին Հայերուն վերադարձու-ցին աւերակ վիճակի մէջ։ Անմիջապէս Ինամատարական մարմին մը կազմեցին, նախագահ՝ Տաղլեան, քարտուղար՝ Մխրան Տէր Պօղոսեան։ Եւ սկսան չքը-ջանները Թուրքերուն ու Քիւրտերուն մօտ գտնուած երախաներն ու մանուկնե-րը հաւաքել։ Նախ եկեղեցիի չրջաբակին ու յարակից սրահներուն մէջ տեղաւորե-ցին զանոնք, վերնատունն ալ զպրոցի վե-րածեցին, մինչեւ վերջին արտագաղթը։

ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏՑԻ

ՅԱՐՈՒՑ.— երէկուան յօդուածին Ա. տողը Թուրքերը 1915ին պիտի բլլայ 1913ին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՀԻՆ ԴԷՄՔԵՐ

ԱՐՈՒՍ ՈՍԿԱՆԵԱՆ

Արեւմտահայութիւնը բազմաթիւ ան-ուանի բեմական դործիչներ է ծնած, ո-րոնք անդնահատելի աչխատանք են տա-րած Արեւմտահայ Թատրոնի ծագման եւ զարգացման դործին մէջ։ Այդ աչխատան-քը դնահատելի է եղած մանաւանդ անոր համար, որ այդ բուռ մը նուիրեալները հայ թատրոնին համար պայքարած են հալածանքի, բռնութեան, արիւն ու ար-ցունքի կրկէս հանդիսացող միջավայրի մը մէջ։

Աւելորդ չենք նկատեր, յիչողութիւն-ները թարմացնելու համար անգամ մը եւս յիչել խնկելի անունները.— Պետրոս Ադամեան, Մարտիրոս Մնակեան, Թով-մաս Ֆասուլիաճեան, Պետրոս Մաղաքեան եւ մինչեւ մեր օրերն ալ տակաւին քը-աինք թափող՝ Վահրամ Փափազեան, Հրաչեայ Ներսէսեան եւ տակաւին բա-զում ուրիչներ։

Վերեւ յիչուած բռնութեան ու հալա-ծանքի զաղիր չրջաններուն չատ դժուար էր դերասանուհի ճարելը։ Հակառակ այս հանդամանքին, սակայն, Պոլիսը տուած է նաեւ տաղանդաւոր դերասա-նուհիներ, որոնք իրենց տղամարդ ար-ուեստակիցներու կողքին անոնց չողն ու շաղն են կրկնապատկած.— Արուսեակ Փափազեան, Հրաչեայ, Սիրանոյշ, Գա-բրիպաչեան քոյրեր, Մարի – Նուարդ ...

Անհատնում է չարքը հայ արուեստի տաճարին այս քրմուհիներուն, որոնք ի-րենց ամբողջ կեանքը նուիրած են հայ բեմին եւ օր մըն ալ կրակին չուրջ դար-ձող թիթեռնիկներու նման զոհած են ի-րենց կեանքը, առաւել կամ նուազ ճա-կատագրական պայմաններու մէջ։

Այդ քրմուհիներէն մէկն էր նաեւ Ա-րուս Ոսկանեան։

Ծնած է Պոլիս՝ 1889ին։ Իր հայրը՝ Տիգ-րան Դարպասեան մտաւորական պաչարով լեցուն անձ մըն է եղած, կարիճի Սանա-սարեան վարժարանէն չրջանաւարտ եւ որ երկար տարիներ վարած է ուսուցչական պաչտօններ։ Բացի իր մայրենի լեզուէն, Տիգրան Դարպասեան ծանօթ էր եւ կը սիրապետէր նաեւ Ֆրանսերէնին եւ Թուրքերէնին։

Արուսեակ Դարպասեան մինչեւ տաս-նըեօթը տարեկան կանոնաւորապէս հե-տեւած է ուսման, յաճախելով Բերայի Եսայեան վարժարանը, որուն բարձրա-դոյն դասընթացքը կ'աւարտէ 1904ին։ Այնուհետեւ երկու տարի ալ կը յաճախէ Ֆրանսական քոլէժ մը։

Եսայեան վարժարանի իր ուսանողու-թեան չրջանին, Արուս առիթ ունեցած է նոյն վարժարանին մէջ յաճախադէպ կեր-պով կազմակերպուող դեղարուեստական երեկոյթներու մասնակցելու։

Այդ երեկոյթներուն մէջ, Արուս միչտ ալ աչքի է զարկած իր դեղեցիկ առոպա-նութեան եւ դեղարուեստական բազմա-թիւ չնորհներուն համար։

Իր մատաղ տարիքէն մեծ հետաքրքրու-թիւն ցոյց է տուած դրականութեան, պատմութեան եւ աչխարհագրութեան, որոնց մէջ միչտ ալ առաջնութիւն է չա-հած իր ուսանողութեան չրջանին։

Արուսեակ Դարպասեան դեղատեսիլ դարմանուհի մըն է եղած, եւ անպակաս են եղած իր չուրջը պտտկող երիտա-սարդները՝ զարպասելու համար Օր. Դարպասեանը ...

Սակայն պարմանուհին միչտ ալ խու-սափած է ոեւէ մէկուն հետ կապ հաստա-տելու եւ իր կեանքը մէկուն կապելու չաղափարէն, վասն զի իր մէջ խորապէս արմատացած էր զինքը ծնող ժողովուր-դին ծառայելու եւ անոր նուիրուելու ազ-նիւ մտածումը։

Ափսո՜ս է եղած պատճառը որ զպրոցը ատարեցին ետք, Արուս Պոլսոյ Ազգ. Հի-ւանդանոցի որբանոցին մէջ ուսուցչական պաչտօն ստանձնած է։

Արուսի մտաւոր եւ դեղարուեստական կազմաւորման մեծ զարկ տուած է անոր մանկավարժ – ուսուցչուհի մը, որ միեւնոյն ատեն խոր ազդեցութիւն է ու-նեցած Արուսի հոդեկան աչխարհի կազ-մաւորման համար։

Բանաստեղծուհի Սիպիլն էր տակիա։

Մեծանուն դրագիտուհին չատ է սիրած Արուսը անոր ուչիմութեան, աչխուժու-թեան եւ խելացիութեան համար, եւ ե-րբեք չէ դլացած իր բարի խորհուրդները չափազանց ընդունակ իր աչակերտու-հիին։

×

Արուս ուսուցչական պաչտօնը կը չա-րունակէր երբ 1908ին Թուրքիոյ մէջ հաստատուեցաւ սահմանադրական կար-դերը։

Ճնշուած հայութեան լեզուին կապերը արձակուեցան։ Թեւ առին ծուարած ար-ծիւները եւ ուղեցին խոյանալ դէպի վեր։

Պոլսահայ երիտասարդութեան մէջ ու-ժեղ ձգտում մը վերերեւաց դէպի բեմը։

Այս չարժումին մասնակից եղաւ նաեւ Արուս։ Այդ չրջանին Միլանոյէն նոր վե-րադարձած Վահրամ Փափազեան սկսաւ չարքը իր հայերէն ներկայացումներուն, որոնց, ապագայ տաղանդաւոր դերա-սանուհին, կը մասնակցէր փոքրիկ դերե-րով։

Սակայն Արուսի մայրը չատ ալ հաչտ աչքով չէր դիտեր իր աղջկան դէպի բեմ խոյարչաւ վազքը։

Կասեցնելու համար այս «ցնորամիտ» արչաւին թափը, Արուսի մայրը կը հեռա-ցրնէ իր աղջիկը Պոլսէն եւ կը տանի զայն Պուկարեա, ուր ունէին ազգականներ։

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԻԹԵԱՆ

(1 Շար.)

ու այդ պատճառով ալ որոշած է դաս մը տալ սուլոցներու հեղինակներուն :

Յաջորդ առաւօտ բոլոր թերթերը մեծ վերնագիրներով կը հաղորդէին լուրը, զանազան դունագեղ բացատրութիւններ աւելցնելով Մարիա Քալլասի անառանելի բնաւորութեան մասին : Կասկածէ դուրս է, որ երգչուհիին ստեղծած դայթակղութիւն այնքան աղմուկ բարձրացնելուն պատճառներէն մէկն ալ նախագահ Կրոնքիի ներկայութիւնն էր : Մարիա Քալլաս թէեւ ներողութեան նամակ մը գրած է Նախագահին, բայց եւ այնպէս Հռոմի ժողովուրդը չափազանց զրդռուած է քէմայքատ երգչուհիին դէմ. Հռոմի Օփերային անօրէնը յայտարարած է նոյնիսկ, թէ աննախատեսելի միջադէպեր կրնան ծագիլ, եթէ Մարիա Քալլաս Հռոմի մէջ անգամ մըն ալ երգել փորձէ :

Այսպէսով կը փասթուի թէ Քալլաս պատժած կ'ըլլայ ո՛չ թէ սուլոցներուն հեղինակները, այլ՝ ինքզինքը եւ ... նախագահ Կրոնքիի չարժաւորը, որ առանց մտքէն իսկ անցընելու թէ ներկայացումը կրնայ ընդհատուիլ, հանգիստ սրտով կ'ելլէ սինեմա կ'երթայ : Առաջին արարքէն վերջ երբ յայտնի կ'ըլլայ որ ներկայացումը պիտի չշարունակուի, նախագահ Կրոնքի, միւս բոլոր ներկաներուն նման, դուրս կ'ելլէ սրահէն. չարժաւորը դանելու համար կատարուած բոլոր փնտրտուքները ապարդիւն անցնելով, նախագահը իր պալատը կը վերադառնայ ոստիկանական կառքի մը մէջ : Իսկ չարժաւորը, երբ հանդիսին վերջաւորութեան համար նախատեսուած ժամէն քանի մը վայրկեան առաջ Օփերայի չէնքին առջեւ կը հասնի, դռները զոցուած եւ լոյսերը մարած կը գտնէ : Կ'իմանայ որ իր պաշտօնէն արձակուած է :

Ո՞վ է սակայն այս բոլորը դէպքերուն պատճառ դարձած Մարիա Քալլասը :

Ըստ երաժշտական քննադատներու կարծիքին, եթէ ոչ ցարդ գոյութիւն ունեցած երգչուհիներէն լաւագոյնը, գոնէ մեր օրերու ամէնէն մեծ « Սոփրանօ Գոլորաթուրա»ն է Մարիա Մենեկինի Քալլաս, որ աստուածատուր իր ձայնին հետ աստանայէն ալ պարգեւ ստացած է անտանելի բնաւորութիւն մը :

Մնողքը, Յունաստանէն Մ. Նահանդներ գաղթած ազգատ մարդիկ էին, որոնք ծաղրի առարկայ դարձուցած էին իրենց այս ազգկան արատաւոր պիրութիւնը. (20 տարեկանին 105 քիլօ կը կշռէր) : Բայց երբ կը տեսնեն թէ Մարիայի այս ծիծաղելի մարմնին մէջ պահուած է ոսկի ձայն մը, կ'որոշեն ամէն գնով չահագործել աստուածատուր այդ չնորհքը :

Երբ Մարիա 19 տարեկան կ'ըլլայ, մայրը դինք կը տանի Աթէնք ու կը յանձնէ երգի լաւագոյն ուսուցիչներու խնամքին : 22 տարեկանին արդէն իսկ «կատարեալ սուիրանօ» մըն էր, որ կրնար առանց դժուարութեան երգել կնոջական ձայնի համար գրուած բոլոր կտորները՝ առանց բացառութեան : Մութ կէտ մը սակայն. միշտ կը չարունակէր պիրնալ : Օր մը, հազար դժուարութեամբ կը համոզեն դինքը, որ Աթէնքի մէջ «Թոսքա»ն երգէ. նուագախումբին երաժիշտներէն մէկը, այս հսկայական կինը տեսնելով, քթին տակէն կ'րսէ քովի ընկերոջը .

— Այս փի՞ղն է Թոսքան :

Մարիա Քալլաս առանց այլեւայլի կը նետուի անփարիսկանկատ երաժիշտին վրայ : Դժուարաւ կ'ազատեն այս վերջինը Քալլասի հուժկու բազուկներուն վրէժխնդրութենէն :

Ասոր վրայ, կ'որոշէ Մ. Նահանդներ վերադառնալ : Օփերաներու անօրէնները, սակայն, կը վարանին այս հսկայամարմին կնոջ դլխաւոր դերը յանձնելու :

Յուսահատ, միշտ աւելի ու աւելի դէր, Մարիա Քալլաս Եւրոպա կուգայ բախտը փորձելու : Միշտ անյաջող :

Վերջին անգամ բլլալով Իտալիոյ վէրոնա քաղաքին մէջ կը ներկայանայ հանրութեան. իր ձայնին մէջ այնքան յուզում եւ տխրութիւն կը դնէ, որ ներկայ երաժշտասէրներէն տարիքոտ պարոն մը, Մենեկինի, Վերոնայի ամէնէն հարուստ գործատէրերէն մէկը, չի կրնար զսպել իր յուզումը : Երեք ամիս վերջ կ'ամուսնանան : Մարիա 25 տարեկան է. ամուսինը՝ վաթսուն :

Եւ ահա, քանի ամուսինը անուշութեամբ կը վարուի Մարիայի հետ, այս վերջինը կը սկսի նիհարնալ : Գեղեցկանալ ու ի վերջոյ բարեձեւ կին մը դառնալ : Հոգեբանական հրաշքի մը չնորհիւ, Մարիա Քալլաս, նուրբ մարմնի մը տիրանալով, կը սկսի կեանքէն համ առնել : Միեւնոյն ժամանակ, աչխարհի բոլոր մեծագոյն Օփերայի չէնքերուն դռները լայն կը բացուին իր առջեւ. անօրէնները ձեռքէ ձեռք կը խլեն դինքը :

Նիւ Եորքի Մեթրոփոլիթըն օփերային անօրէնը իւրաքանչիւր ներկայացման համար հազար տոլար կ'առաջարկէ իրեն. Մարիա կը պահանջէ տասը հազար տոլար : Ի վերջոյ կը համաձայնին. պաշտօնապէս՝ հազար տոլար, իսկ ձեռքի՝ տակէ ալ՝ չորս հազար տոլար եւս, պայմանաւ որ մարդ լուր չունենայ այս համաձայնութենէն : Նիւ Եորք ոտք կոխած վայրկեանին, Մարիա Քալլասի առաջին գործը կ'ըլլայ մամուլի ասուլիս մը հրաւիրել, եւ պատմել գաղտնի համաձայնութեան բոլոր մանրամասնութիւնները .... Լրագրող մը հարց կուտայ թէ տարօրինակ չի՞ գտներ մէկ դիչերուան մէջ Մ. Նահանդներու նախագահին մէկ ամսակային աւելի չահելու պարագան .

— Նախագահը երգել տուէք— եթէ ինձմէ աւելի լաւ երգէ՝ այն տաեն տարօրինակ կը գտնեմ. կ'ըլլայ պատասխանը :

Օրերով կարելի է դրել Մարիա Քալլասի անհաճոյ խօսքերուն, բուռն պոթկումներուն, ասոր – անոր առատօրէն բաժնած ապտակներուն մասին : Մինչեւ հիմա իր դէմ բարձրանալ ուղղ ձայները կը մարէին՝ նկատի առնելով իր բացառիկ տաղանդը : Բայց, ինչպէս դիտել կուտայ մամուլը կ'երեւի, մարդկային համբերութիւնը սահման մը ունի : Հռոմի ժողովուրդին պոթկումը առաջին ապտակներէն մըն է : Անդին սակայն, Միլանոյի ժողովուրդը բացառիկ ընդունելութիւն մը ըրած է երգչուհիին երբ ան Հռոմէն Միլանօ եկաւ առջի չարթու, ձեւով մը պատասխանելով Հռոմէացիներու անհանդուրժողութեան :

Ֆ.

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀՐԹԻՌՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱԿԱՐԱՆՆԵՐԸ
ԵՒ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Աթէնքի հունդար ներկայացուցիչը այցելութիւն մը տուած է Յունաստանի Արտաքին նախարարութեան փոխ – քարտուղար Սքեմերիսի եւ պարզած Փեչտայի կառավարութեան տեսակէտը՝ Պալքան – եան երկիրներու ներկայ կացութեան չուրջ : Հունդարիոյ կառավարութիւնը դոհունակութեամբ կը հաստատէ, թէ 1957ի ընթացքին քաղաքական մթնոլորտը բարելաւուած է այդ չրջանին մէջ եւ ներկայիս կարելի է մտածել խաղաղ դործակցութեան մասին :

Փեչտայի համաձայն, Պալքանեան երկիրներու ժողով մը դումարելու ոտմա – նական առաջարկը դրական արդիւնքներ կրնայ տալ : Հունդարիոյ կառավարութիւնը պատրաստ է կիպրոսի հարցին մէջ Յունաստանը պաչտպանելու, բայց Յունաստանի մէջ հրթիռներու արձակարան – ներ կառուցանելու Ատլանտեան Ուխտի ծրագիրը անհեղի կը թուի իրեն : Փեչտա դոհունակութեամբ կ'արձանագրէ այն իրողութիւնը՝ թէ Վարչապետ Գարամանլիս նման խարիսխներու վերաբերմամբ տակաւին որեւէ համաձայնութիւն չէ կնքած : Ապահովութեան եւ խաղաղութեան մտահոդութեամբ՝ հունդար կառավարութիւնը յոյս կը յայտնէ թէ Աթէնք դէմ պիտի կենայ հրթիռներու արձակարան – ներուն հաստատման :

Այս առիթով կը նկատուի, թէ հունդարական միջամտութիւնը կը զուգադիպի Ատլանտեան Ուխտի Թուրքիոյ եւՅունաստանի օդային ուժերու ընդհանուր հրամանատար զօր. Ալէնի տուած մամուլի ասուլիսին, արդարեւ, զօրավար Ալէն օտար լրագրողներուն յայտարարեց, թէ Ատլանտեան Ուխտը ներկայիս կը դտնուի այն կացութեան մէջ՝ ինչպէս որ էր 1949ին եւ հարկ էր աւելցնել պինեալ ուժերը՝ որեւէ յարձակումի մը առաջքն առնելու համար :

Ատլանտեան Ուխտը, բայց զօրավարը , այդ մամուլը կ'երեւի, մարդկային համբերութիւնը սահման մը ունի : Հռոմի ժողովուրդին պոթկումը առաջին ապտակներէն մըն է : Անդին սակայն, Միլանոյի ժողովուրդը բացառիկ ընդունելութիւն մը ըրած է երգչուհիին երբ ան Հռոմէն Միլանօ եկաւ առջի չարթու, ձեւով մը պատասխանելով Հռոմէացիներու անհանդուրժողութեան :

Ֆ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

—o—

ԵՐԵՒԱՆի Գիտութիւններու ակադեմիայի գրականութեան եւ արուեստի Թանգարանին մէջ հայ թատրոնի պատմութեան մնայուն ցուցահանդէս մը բացուած է :

ԵՐԵՒԱՆ – ԱՒՏՕ գծին վրայ վաթսուն քիլոմեթր երկայնութեամբ երկաթուղի մը չինուած է մեծապէս դիւրացնելով մէջ – քաղաքային երթեւեկը : Երեւանէն մեկնող ... կ'անցնին Արարկիր, Աբովեան, ... Լուսաւան եւ Ախուռեան կայարաններէն :

ԱՆԱՐԳԱՆՔ

Փաստաբանը.— Կ'ըսէք թէ այս մարդը տասը ամիս առաջ «քոստո ռնդեղջիւր» կոչած էր ձեզ եւ սակայն հիմա կ'ուղէք դատ բանալ, ինչո՞ւ այսքան ուչացաք :

Յաճախորդը.— Որովհետեւ երէկ կէնդրանական պարտէզ գացի եւ տեսայ թէ ինչ է եղեր «քոստո ռնդեղջիւրը » ...

իր պատմութեան ամէնէն տագնապալի չրջանը կ'անցընէ ներկայիս եւ ընդունելով որ իւրաքանչիւր երկիր իրեն յատուկ տնտեսական ու քաղաքական հարցեր ունի, չէ՛տեց ապագան պատրաստելու կարեւորութեան վրայ :

Երրորդ աչխարհամարտը կանխելու միակ միջոցը, աւելցուց զօրավար Ալէն, կը կայանայ պինեալ ուժերը աւելցնելու եւ ուխտին անդամ երկիրներու միասնականութիւնը պահելու մէջ, մինչեւ որ կարելի բլլայ ընդհանուր զինաթափութիւնը իրականացնել : Այս տեսակէտէն, կարելի չէ միաժամանակ Ատլանտեան Ուխտի անդամ բլլալ եւ ինքնապլուխ որոշումներ տալ. այսօրեայ ուղղակի մասնակցում մը բրաւ կիպրոսի հարցին չուրջ Աթէնքի եւ Անդարայի կառավարութեանց միջեւ զոյութիւն ունեցող տարակարծութեան :

Արդարեւ, Միացեալ Նահանդները ամէն ճիդ կը թափեն այս տարակարծութիւնը լուծելու համար, նկատելով որ ան լրջօրէն կը տկարացնէ Ատլանտեան Ուխտի հարաւ – արեւելեան թեւը : Աթէնքի քաղաքական չրջանակներուն համաձայն, ամերիկա Ուոչինկթընի նոր ազդարարութիւնն է՝ Անդարայի հետ յարաբերութիւն – ները բարելաւելու համար :

Միւս կողմէ, Յունաստանի եղած նիւթական եւ զինուորական օժանդակութիւնը պահպանելով՝ Ուոչինկթըն դժգոհութեան առաջին նչանները ցոյց կուտայ : Այսուհանդերձ, ճիշդ հոգեբանական պայրկեանին կատարուած հունդարական միջամտութիւնը ո՛չ մէկ ազդեցութիւն պիտի կարենայ գործել Աթէնքի կառավարութեան վրայ, որ իր որոշումները պիտի տայ նկատի առնելով միայն Յունաստանի չահերը .:

Թ. Ա. Թ.

ԿԱՅԾԵՐ

Թ.

ՄԸՀԷԻ ԱՐՇԱԻԱՆԸՐԸ

— Ո՞ւր է գնում նա, հարցրի ես Մարոյից :

— Աստուած ոչ պիտէ նրա գլուխը : Նա երբ որ իր մահակը վեր առաւ, տրեխները հագաւ, կը նչանակէ, հեռու տեղ ունէ գնալու : Թէ չէ, ողջ տարին նա բոլիկ ոտքերով է ման գալիս. ոտնամանը մի ծանրութիւն է նրա համար :

— Նա հիմա էլ ոտնաման չունէր :

— Նրա համար որ, չունը կերաւ : Փակիր դուռը Ֆարհատ :

Ես մօտեցայ դրանը. այն քարը, որ Մըհէն մէկ ոտքով հեռու գլորեց որպէս թեթեւ տաչեղ, ես հազիւ կարողացայ երկու ձեռքով իր տեղը դնել : Մարօն տեսնելով այդ սկսեց ծիծաղել :

— Այնպէս լաւ ես էլ կարող էի մօտ մղել քարը :

— Դէ, փորձիր :

Եւ իրաւ, Մարօն աւելի թեթեւ կերպով քան թէ ես, վեր առաւ ահագին քարը եւ բարձրացուց գետնից :

— Դու ուժեղ ես, Մարօ, դրա համար էլ Մըհէն քեզ սիրում է, որ իր պէս ուժեղ ես :

— Սատկի Մըհէն, ես նրան էլ պէտք չէ սիրեմ, պատասխանեց նա, երբ կրկին տեսաւ սպաննուած չանը, որի ահագին դիակը պառկած էր բակի մէջ :

Միւս չները հաւաքուել էին եւ լիզում էին իրանց բարեկամի վէրքը : Կարծես, ուզում էին բժշկել նրան :

— Մենք գնացինք սենեակը :

— Ես պիտեմ Մըհէն ուր գնաց, Մարօ :

— Ո՞ւր գնաց :

— Ձեմ ասի, վախում եմ ուրիշին ասես :

— Ես խօ երեխայ չեմ :

Ես յայտնեցի Մարոյին, ինչ որ դիտէի Մըհէի ճանապարհորդութեան նպատակի մասին : Նրա դէմքն ընդունեց խիստ աղօտ արտայայտութիւն եւ խօսեց բարկացուտ, դողդոջուն ձայնով .

— Ես հաւատում եմ, նա կ'անէ, նա պատրաստ է ամէն բան անել, երբ հայրս հրամայում է նրան : Ա՛խ, հայրս ... :

Նա խեղդեց իր ձայնը եւ չչարունակեց խօսքը :

Րոպէական լռութիւնից յետոյ նա ասաց .

— Դու գիտե՞ս, Ֆարհատ, Մըհէն մարդասպան է :

— Որպէ՞ս :

Մարօն պատմեց, թէ Մըհէն հաղրակեցի չէ, ինչ որ երկրից է, որի անունը մոռացել է, բայց այն երկիրը չատ հեռու է : Թէ նա, Մըհէն, ունեցել է մի քոյր, որպէս ինքն է ասում, գեղեցիկ աղջիկ : Նրանց գիւղի աղայի տղան աչք է ունեցել Մըհէի քրոջ վրայ : Քոյրը յայտնել է եղբօրը : Աղայի տղան հայ չէ լի – նում, «անօրէն» պարսիկ է լինում : Մի օր քոյրը մենակ գնում է դաչտից խոտ քաղելու, աղայի տղան իրան բռնում է, չարչարում է ... : Մըհէն վրայ է հասնում եւ իր դանակով նրա վիզը կտրում է, ու յետոյ թողնում է այն երկիրը, փախչում է :

Ես Մարոյին պատասխանեցի, թէ այս գործի մէջ Մըհէն չատ յանցաւոր չէ, թէ ես ինքս այնպէս կը վարուէի, եթէ մէկը համարձակուէր անպատուել իմ քրոջը :

— Ես ինքս կը սպաննէի մի այնպիսի տղին, եւ չէի թողնիլ, որ եղբայրս մէջ մտնէր, պատասխանեց Մարօն :— Բայց Մըհէն այստեղ էլ չատ բաներ է արել ... :

— Ի՞նչ բաներ :

— Ձեմ կարող ասել, մի հարցրու : Մայրս պատուիրել է, որ ոչ մի մարդու չասեմ :

— Դու պիտե՞ս, Ֆարհատ, Մըհէն մարդասպան է :

— Որպէ՞ս :

Մարօն պատմեց, թէ Մըհէն հաղրակեցի չէ, ինչ որ երկրից է, որի անունը մոռացել է, բայց այն երկիրը չատ հեռու է : Թէ նա, Մըհէն, ունեցել է մի քոյր, որպէս ինքն է ասում, գեղեցիկ աղջիկ : Նրանց գիւղի աղայի տղան աչք է ունեցել Մըհէի քրոջ վրայ : Քոյրը յայտնել է եղբօրը : Աղայի տղան հայ չէ լի – նում, «անօրէն» պարսիկ է լինում : Մի օր քոյրը մենակ գնում է դաչտից խոտ քաղելու, աղայի տղան իրան բռնում է, չարչարում է ... : Մըհէն վրայ է հասնում եւ իր դանակով նրա վիզը կտրում է, ու յետոյ թողնում է այն երկիրը, փախչում է :

Ես Մարոյին պատասխանեցի, թէ այս գործի մէջ Մըհէն չատ յանցաւոր չէ, թէ ես ինքս այնպէս կը վարուէի, եթէ մէկը համարձակուէր անպատուել իմ քրոջը :

— Ես ինքս կը սպաննէի մի այնպիսի տղին, եւ չէի թողնիլ, որ եղբայրս մէջ մտնէր, պատասխանեց Մարօն :— Բայց Մըհէն այստեղ էլ չատ բաներ է արել ... :

— Ի՞նչ բաներ :

— Ձեմ կարող ասել, մի հարցրու : Մայրս պատուիրել է, որ ոչ մի մարդու չասեմ :

— Ինձ էլ :

— Քեզ էլ :

Ես տեսայ, որ անկարելի էր Մարոյից խօսք դուրս քաշել այս գաղտնիքի մասին, որովհետեւ Մարօն միամիտ աղջիկներից չէր : Ես հարցրի .

— Ի՞նչու հայրդ պահում է իր մօտ մի այսպիսի մարդասպանին :

— Նրա համար որ, նա մարդասպան է :

— Լա՞ւ է մարդը սպաննելը :

— Վատ մարդուն, ի հարկէ :

— Ուրեմն դու ի՞նչու Մըհէի վրայ բարկանում ես :

— Նրա համար, որ նա սպաննեց չանը :

— Շունը մարդից լա՞ւ է :

— Շատ մարդերից, որոնք վատ են, ինչպէս Քրդերը : Շունը մեր տունը պահում էր, բայց Քրդերը մեր տունը քանդում են :

« Իսկ եւ իսկ հօր կտորն է ...» ասեցի ես իմ մտքում :

— Գիտես, Ֆարհատ, որքան դող են Քրդերը. նրանց երեխաներն էլ դող են. հենց որ օրօրոցից դուրս են թռչում, դողութիւն են անում : Անցեալ տարի մեր հաւերի ճուտերից օր մէկը պակսում էր. էնպէս որ, տասներկու ճուտից մնաց եւ – րեքը : Ո՞վ է տանում, տէր Աստուած : Հայրս ասում էր՝ քօրքօրան (ուրուրը) է տանում :

ԲԱՖՖԻ

(Շար.)

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ մամուլին համաձայն Նա–խագահ Նասը եւ Սոքարնօ կարեւոր խո–սակցութիւններ ունեցած են եւ չէզոք եր–կիրներու ժողով մը կը պատրաստեն : Միւս կողմէ Նասը ընդունած է Սոքար–նոյի հրաւէրը՝ Ինտոնեզիա երթալու հա–մար :

ԹՈՒՆՆՈՒԶԻ կառավարութիւնը զեկոյց մը հրապարակեց, ուր կ'ըսուի թէ ֆը–րանսական բողոքը անհիմն է՝ իր հողա–մասին վրայ փոխադրուած հինգ զինուո–ներու նկատմամբ : Միջադէպերը պատա–հած են ալժերիական հողամասին վրայ եւ Թունուզ ոչ մէկ կապ ունի այդ հար–ցին հետ :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Յունուար 14).— Ջոյլ ոսկի 540·000, նափոլէոն 3840, զուից· 3650, անգլ· 4560, քսան տոլարնոց 18·400, թղթադրամ (զուգահեռական չուկայ) սթերլին 1235, տոլար 466, զուից· 111·25, պելժ· 9·40, մարք 112, լիր 0·77:

ՏԱՐՕՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Տարօն – Տուրուբերանի Հայր· Միու–թեան Կեդր· վարչութիւնը (Ամերիկա) Նոր Տարուան եւ Ծնունդի առթիւ կոչ մը հրատարակած է ամերիկահայ մամուլին մէջ, ուր կը յիշէ «Պատմութիւն Տարօն աշխարհի» դիրքի կարեւորութիւնը : Կեդր· վարչութիւնը կը չեշտէ թէ այս տօնական օրերուն մանաւանդ «Պատմու–թիւն Տարօն Աշխարհի»ն արժէքաւոր նը–ւէր մըն է եւ անհրաժեշտ հրատարակու–թիւն մը որ պէտք է գտնուի ամէնուն դրադարանին մէջ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ· Կ· Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը իր ջերմ շնորհակալութիւնը կը յայտնէ բո–լոր այն ընկերուհիներուն, ընկերներուն եւ բարեկամներուն, որոնք օժանդակեցին իր վերջին պարահանդէսին յաջողու–թեան, նոյն երեկոյին իրենց անխոնջ աշ–խատանքով : Շնորհակալութիւն զեղար–ուեստական բաժնին բոլոր մասնակցող–ներուն, որոնք փայլ տուին հանդէսին եւ ամէն անոնց որոնք իրենց նուէրներով դիւրացուցին թէ վիճակահանութեան եւ թէ պիւֆէին կազմութիւնը :

×

Լիոնի Եկեղեցաչէն Տիկնանց Միութիւ–նը շնորհակալութեամբ ստացաւ 25·000 ֆրանքի դումարը ի նպաստ Լիոնի եկե–ղեցւոյ չինութեան :

Սոյն դումարը հաւաքուած է հանդուց–եալ Պ· Թադեոս Այվազեանի մահուան տխուր առիթով, իր մօտիկ հայրենակից–ներու եւ ծանօթ բարեկամներու կողմէ փոխան ծաղկեպսակի :

Պ· Պ· Ռուբէն Յակոբեան, Մխիթար Սէֆէթճեան, Պօղոս Թորիկեան, Համբար Մանուէլեան, Օննիկ Ուզունեան, Մի–քայէլ Տէր Յակոբեան, Մելիք Գէորգեան, Յակոբ Սօֆեան, Բարթող Ամիրեան հազարական ֆրանք :

Պ· Պ· Հրանդ Թադէոսեան, Սուրէն Ֆէլլահեան, Կարապետ Պօղոսեան, Մա–չիկ Կարապետեան, Կարապետ Գապա–տայեան, Դաւիթ Պալեան, Մնունդ Սէ–փէթճեան, Յակոբ Պէրպէրեան, Գառնիկ Պապիկեան, Վահէ Զաւուշեան, Կիւրեղ Աղաճանեան, Անդրանիկ Մինասեան, Հայկ Տէստէրէճեան, Նշան Փորթուգալ–եան, Գաբրիէլ Աղաճանեան, Աւետիս Գափտանեան, Անդրանիկ Թումիկեան, Յակոբ Խաչատուրեան, Արմենակ Աւետ–եան, Միքայէլ Պասմաճեան, Յակոբ Մա–նուէլեան, Նազարէթ Ստեփանեան հինգ հարիւրական ֆրանք :

Պ· Պ· Յարութիւն Գասպարեան, Վար–դան Եսայեան, Ոմն 300ական ֆրանք :

Պ· Պ· Գաբրիէլ Պետիկեան, Վահրամ Գալուստեան, Կարապետ Քէօքլիւեան, Մարտիրոս Միքայէլեան, Մկրտիչ Քէր–փէթճեան, Նիկողոս Փորթուգալեան, Աստուր Գալայճեան, Արամ Տէմիր–ճեան, Մաթիկեան, Զատիկ Համբար–ճումեան, Մարգեր Տեսոյեան, Կարապետ Համբարճումեան, Ոմն 200ական :

Պ· Պ· Սարգիս Էսկիճեան, Անդրանիկ Վէզիրեան, Բենիամին Պէննէեան, Մի–նաս, Ոմն հարիւրական ֆրանք :

Պ· Պ· Մարտիկ Պետոնեան,, Վաղարշ Պետոնեան, Կարապետ Զէօմլէքճեան հա–զարական ֆրանք :

Պ· Կարապետ Սօֆեան Փարիզէն 2000 :

Վերի՛ գումարին չորս հազար ֆրանքը յատկացուած է ծաղկեպսակի :

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Հաճի Նուտարեան եղբ· Արտաշէս Տէր Դաւտաւրեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հազար ֆր· կը նուիրեն «Յառաջ»ին :

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Տէր եւ Տիկին Քիւփէլեան՝ իրենց անդրանիկ զաւկին՝ Աւետիսի ա–մուսնութեան ուրախ առթիւ Ա–ֆոբվիլի Ֆ· Կ· Խաչի մասնաճիւղի միջո–ցաւ հինգ հազար ֆր· կը նուիրեն օղա–փոխութեան կայանին :

×

ՇԱԻԻԼԻՆ Այրի Տիկին Սաթենիկ Կիւ–լեան իր ողբացեալ եղբօր Յովհաննէսի, կնոջը Յոնաթիկի եւ անոնց զաւկին Նու–պար Դուզայեաններու յիշատակին հինգ հազար ֆրանք կը նուիրէ Ալֆորվիլի ե–կեղեցիին :

NOTRE DAME DE PARIS

Մայր Տաճարին մէջ այս կիրակի (Յուն–ուար 19) ժամը 17ին,

ԳԵՐՊ· Հ· Կ· Ծ· Վ· ԱՄԱՏՈՒՆԻ

պիտի մատուցանէ ճայնաւոր պատարագ, եկեղեցիներու Միութեան Ուխտօրեակին բացման առիթով :

Երգչախումբը կը ղեկավարէ Պ· Վ· Տէ–վէեան :

ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆԻ պարերու գա–սը այս ուրբաթ, ժամը 8·30էն մինչեւ 10·30, Քաշանի Թաղապետարանին մէջ : Օթօպիւս 187 Մէրի տը Քաշան (մինչեւ ժամը 12) եւ մէթրօ Լինները տը Սօ, Սթա–սիօն Արքէօյ – Քաշան :

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՑԹ

Շաւիլի ճորաշէն սրահին մէջ
4 բիւ տէ Թրուա Շանթիէ

կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Նոր Սե–րունդի Շաւիլի մասնաճիւղին կողմէ :

Այս կիրակի ժամը չորսին :

Կը հրաւիրուին փարիզեան չրջանի բո–լոր ընկեր – ընկերուհիները եւ համակիր երիտասարդութիւնը :

ԱՋԴ

Շաւիլի հայ եկեղեցւոյ հոգաբարձու–թիւնը կը յայտնէ ի գիտութիւն թէ, յետ այսու եկեղեցւոյ կից դպրոց – սրահը պիտի տրամադրուի ազգային եւ ընտա–նեկան հաւաքոյթներու : Պայմաններուն համար դիմել՝ պատասխանատու Պ· Սի–մէոն Պարոնեանի,
էրնէսթ Ռընան Շաւիլ, հեռ· 926 67–91

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Սամսոնմիքինեան կը փնտռէ իր եղբայրը Գարեգին Միքինեան զոր 1942ին Բ· աշ–խարհամարտին կորսնցուցած է, Հայաս–տանի Կիրովականի չրջանի Համիզատա գիւղէն : Տեղեկացնել եղբօրը՝ Ս· Մի–քինեանի, 9րիւ տէ Պրիւէռ, Պլէյ լէ Միճ, Թարն :

ՕբՕ· ԱՆԱՀԻՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Պ· ՅԱԿՈԲ ՊԱԼՃԵԱՆ

Նշանուած

Փարիզ 5 Յունուար, 1958

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ» ՏՒՍԻՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ· Կ· Խաչի Տէ–սինի մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ Կրթ· Մարմնին ու դպրոցին աշակերտու–թեան :

26 Յունուար, կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Հ· Ց· Դ· Տան սրահը :

Ճոխ ու այլազան յայտագիր, ներկա–յացում, տրամախօսութիւն, արտասա–նութիւն, պար եւ այլ անակնկալներ :

Կը հրաւիրուի Տէսինահայութիւնը ան–խտրաբար : Մուտքը ազատ է

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Պուլվար Օտտոյի չրջանի մեր ընթեր–ցողներէն կը խնդրուի իրենց բաժանոր–դագրութեան համար դիմել՝ ամէն կիրա–կի առաւօտ ժամը 9էն 12 եկեղեցին :

ԽՆԶՈՑՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Համախմբերդ· Միութեան Լիոնի մասնաճիւղը նոր տարուան առթիւ իր նը–պատակներուն համար կազմակերպած է ընտանեկան մեծ խնջոյք–երեկոյթ մը :

19 Յունուար, կիրակի ժամը 15էն 22, Յոյներու սրահին մէջ : Մուտքը ազատ է :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ԵՐԵԿՈՑ

Կազմակերպուած Շաւիլի Կրօն· ընկե–րակցութեան կողմէ : Ի նպաստ Շաւիլի Նորակառոյց եկեղեցիին եւ դպրոցին :

Այս երեքչաբթի, ժամը 20·45ին Սինե–մա Լա Սիկալի մէջ 9 Ավընիւ Կասթօն Պուասօն, Շաւիլ Վէլիզիի կայարանին մօտ (Լինները էնվալիտ) :

Պիտի ցուցադրուի՝

Ա) Այց մը գիւղատնտեսական ցուցա–հանդէսի հայկական փավիլեոնին :

Բ) Լեռնային լճին գաղտնիքը (գու–նաւոր) :

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Կառ տէ զ'ենվալիտ, իջնել Շաւիլ Վէլիզի :

Երեկոյթը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 20·45–ին եւ պիտի աւարտի ժամը 23ին, որպէս–զի հեռուէն եկողները կարենան ատենին վերադառնալ :

Մուտք 300 ֆրանք :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆ.— Հ· Ց· Դ· «Վարանդեան» կո–միտէն բացառիկ ընդհ· ընկերական ժո–ղովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, Յոյներու սրա–հը : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

ՎԻՆ.— Հ· Ց· Դ· «Անի» կոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, «Համօ Ո–հանջանեան» սրահին մէջ : Կարեւոր օրա–կարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւ–նը պարտաւորիչ է :

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ· Ց· Դ· Շրջ· կոմիտէին ընդհ· ժողովը այս չաբաթ, ժամը 20·30–ին, Ահարոնեան ակումբը : Կարեւոր օրա–կարգ : Բոլոր ընկերներուն ներկայու–թիւնը պարտաւորիչ է :

ՎԻՆԻ.— կապ· Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները, այս կիրակի կէս–օրէ վերջ ժամը երեքին, Օհանջանեան ա–կումբին մէջ : Կարեւոր օրակարգ :

ԿՐԻՆՈՊԼԸ.— Կապոյտ Խաչի ընդհ· ժողովը այս կիրակի, ժամը 15ին, դպրո–ցի սրահին մէջ : Շատ կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

Ֆ· Կ· ԽԱՉԻ Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս երկու–շաբթի ժամը 16ին, Պուա Քոլոմպի կա–յարանին դիմացի սրճարանը (Ո Տէփառ) : Խիստ կարեւոր օրակարգ :

ՏԷՍԻՆԻ Ֆ· Կ· Խաչի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս կիրակի ժամը 15ին, դպրոցին սրահը : Կարեւոր օրակարգ : Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերուհիները : Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի :

ՀԱՄԱՄԱՐՔ· Հայր· Միութեան Մար–սէյլի մասնաճիւղի ընդհ· ժողովը այս կիրակի առաւօտուն ժամը 9ին, Պար տը Կլոպի մէջ, 7 Պուլվ· տ'Ալթէն : Կարեւոր օրակարգ :

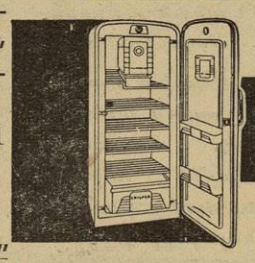
ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հ· Ց· Դ· Շաւարշ Միսաքեան խումբի (Անիէռ – Պուա Քոլոմպ) բացման հան–դէսը Մարտ 30ին :

×

Ս· ԽԱՉ Ընկերակցութեան տարեկան պարահանդէսը, Փարիզի 18րդ թաղամա–սի քաղաքապետարանի սրահներուն մէջ, 16 Փետրուար 1958 :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)



réfrigération ménagère et commerciale

Kelvinator

le froid c'est moi! | 40 ans d'expérience

Société ROHDANIENNE DU FROID - VALENCE (Drôme)

7, RUE PASTEUR

MARKARIAN JEAN (ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ)

ELECTRICIEN, 1, RUE PELLETERIE, VALENCE,

ARMENIE

Հայ Ֆոլորիֆ երաժշտութեան Բ· մեծագոյն սկաւառակը 30 սանթ·

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՄԲ ԱՐԱ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆԻ

MICROSILLON 33 TOURS Nº MC 20136, DURÉE 45 MINUTES

VOGUE - CONTREPOINT

ԳԻՆ 2700 ՖՐԱՆՔ

Կը պարունակէ 14 հայկական կտորներ (նուագախումբ — երգչախումբ — մենակ)
ՀԱՅՐԵՆԻՔ, ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՊԱՐ, ԶՈՎ ԳԻՇԵՐ, ԿՈՒՆԿ, ԿԱՑՆԵԼ ԵՍ, ՄՇՈՑ ՊԱՐ, ԱՐԻ՛ ՍԷՅՐԱՆ, ԼԱԼԱ ԵԱՐՍ, ԵՏ ԱՌԱՋ – ՇՈՒՇԻԿ, ՊԱՆԴՈՒԽՏԻ ԵՐԳ, ՇՈՇՊԻ, ՄԱՐԱԼԻ: ՎԱՃԱՐԱՎԱՃԱՌ

Երգարանով միասին ստանալու համար դիմել

Ara Bartévian, 14, Rue Petit, Paris 19 - BOT. 99-22

Record Shop, 36, Rue de Moscou

Եկեղեցւոյ դիւանատունը — Սկաւառակի վաճառատուները

Փնտռել նաեւ.— Ա· Սկաւառակ հայկ· երաժշտութեան միքրոսիօն 20·103 (16 կտոր)
Երեւան, Եայլի, Թաթարական պար, Օրօր, Ալագեազ, Պիլիքի, Ատրպէյճան, Նազ պար, Գերիներու երգ, Եարօ ջան, Կաճափիկ, Արեւելեան պար, Քեզ նման, Ղայթարմա, Լէզկինճա, Կովկ· երգ :

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏ· Պատարագ եւ Տաղեր, միքրոսիօն 20·114 (20 կտոր)
Ով գերահրաշ ծաղիկ, Գովեա Երուսաղէմ, Սուրբ Աստուած, Փառ, Մարմին Յամենայնի, Հոգի Աստուծոյ, Միայն Սուրբ, Օրհնութիւն, Տէր Ողորմեա, Տէրունական, Հրեշտակային, Սուրբ, Ով զարմանալի, Աչքն ծով, Այսօր ձայնն Հայրական : Հայր մեր, Եղիցի, Արժան սիրուբեամբ, Փնտռել նաեւ նոր սկաւառակը Թիւ 20·150

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
17
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
17 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8095 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3896

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԷՆ ՎԵՐՋ ՓԱՂԱՔՇԱՆՔ

—o—

Վերջին օրերս յարաբերական խաղա – ղութիւն կը տիրէ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ, որուն վրայ դարձուցած էր միջազ – գային դիւանագիտութիւնն իր ուշադրու – թիւնը 1956ի աշունէն ի վեր :

Ներկայ հանդարտ վիճակը չի նշանա – կեր սակայն թէ վերջնապէս լուծուած են այն բազմատեսակ բարդ հարցերը, որոնք խռովայոյզ վիճակի մէջ կը պահէին այդ շրջանը :

Իրականին մէջ ո՛չ մէկ հարց լուծուած է դեռ :

Խորհրդային Միութիւնը, որ Սուէզի տագնապէն ի վեր զերագոյն ճիգեր կը թափէր խռովայոյզ վիճակի մէջ պահելու համար արաբական երկիրները՝ եղիպտո – սէն մինչեւ Պարսից ծոց՝ որոշ չափով մեղմացուցած է իր գործունէութիւնը այդ փոքրիկ շրջանին մէջ եւ «ջիղերու պատերազմ»ը փոխադրած դէպի արեւ – մուտք, չատ ընդարձակ չափանիշով :

Երկու ամիսէ ի վեր կրեմլին «խաղա – զասիրական» զօրաշարժ յայտարարած է : Բուլղանին իր նամակներով կը ամբաս – ծէ մեծ ու փոքր բոլոր պետութիւնները : Կոթնած «Սպուտնիկ»ներու բացառիկ յա – ջողութեան վրայ, առիթը կ'օգտագործէ իր գաղափարախօսական քարոզութիւն – ներով ողողելու համար աշխարհը :

Ահով եւ Ափրիկէի յիսնեակ մը ազգե – րու անպաշտօն համաժողովը Գահիրէի մէջ, քանի մը չաբաթ առաջ նոր պատե – հութիւն մը ընծայեց իրեն՝ ամէն գոյնի դժգոհներն ու ազատատենչ ժողովուրդ – ները զրդռելու համար եւրոպական եւ ա – մերիկեան «աշխարհակալութեան » եւ « գաղթատիրութեան » դէմ : Ներկայ պատգամաւորներէն ո՛չ մէկը համարձա – կեցաւ բողոքել բոլշեւիկեան աշխարհա – կալութեան եւ բռնատիրութեան դէմ :

Արեւմտեան դաշնակիցները արժանի պատասխանը կուտան արդէն Բուլղանինի նամակներուն : Անոնք իրրեւ նախապայ – ման կը պահանջեն, որ Խորհրդային Մի – ութիւնը յարգէ Եալթայի մէջ իր կատա – րած հանդիսաւոր խոստումը եւ ազատու – թիւն չնորհէ արեւելեան Եւրոպայի քա – ղաքակիրթ ազգերուն : Կը պահանջեն, որ վստահութիւն ներշնչէ թէ այսուհե – տեւ պիտի յարգէ իր ստորագրութիւնը : Որ այլեւս չարաչար պիտի չգործածէ իր վետոյի իրաւունքը՝ անելի մատնելով Միացեալ Ազգերու կազմակերպութիւնը :

Մերձաւոր Արեւելքի մէջ պաղ պատե – րազմի թուլացման յայտարար նշան մըն է նաեւ Խորհրդ. Միութեան բռնած դիր – քը հանդիպ Թուրքիոյ :

Բուլղանին սպառնական նամակ մը ղըր – կած էր Ատնան Մէնտերէսի՝ Սուրիոյ սահմանագլուխին վրայ թրքական բանա – կի համախմբումին առթիւ : Մրուշչեւ իր կողմէ ամերիկեան թղթակիցի մը ըրած յայտարարութիւնով կը յոխորտար, որ Թուրքիա մէկ օր իսկ պիտի չկրնայ դի – մանալ՝ եթէ փորձէ պատերազմ յայտա – րարել :

Թուրքիոյ վարչապետը չատ յանձնա – պատան պատասխան մը ղրկած էր այս առաջին նամակին :

Բուլղանինի երկրորդ նամակը չատ փա – ղաքչական էր : Մէնտերէսի պատասխանը չհասած, Մրուշչեւ Թուրքիոյ Հանրապե – տութեան տարեդարձին առթիւ Մոսկուա – յի Թրքական դեսպանատան մէջ բաժակ կը պարպէր Թուրքիոյ կենաց ...

Այս անգամ Բուլղանին ուրիշներու կարդին նամակ մըն ալ ղրած է Մէնտե – րէսի, ցաւ յայտնելով, որ Թուրքիա կը պատկանի այն երկիրներուն, որոնք կը մասնակցին զինարշաւին :

Ու պարզապէս անհասկնալի կը դտնէ թէ ի՛նչպէս Թուրքիա, որ դրացի է Խորհրդ. Միութեան, Ալպանատան Ուխ – տի անդամներուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալով պատրաստակամութիւն է յայտ – նած հիւլէական ռումբեր եւ հրթիռներ արձակելու յատուկ օտար խարիսխներ հաստատելու իր հողամասին վրայ : Ցե – աոյ ըսելէ վերջ թէ Թուրքիա կ'առնէ «վտանգաւոր քայլ մը, որուն բուն ի – մաստը չի հասկնար », կը հրաւիրէ Մէն – տերէսը «Բարեկամական կապեր հաստա – տել երկու երկիրներուն միջեւ » :

Կրեմլինի վարիչները սպառնալիքի քա – ղաքականութիւնը մէկ կողմ դնելով, այժմ փաղաքշանքով կ'ուզեն սիրաշահիլ Թուրքիան :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԻԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԱՅԵԱՌԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ ԹՈՒՆՈՒԶ ԳԱՑԻՆ

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԽԶՈՒԻ՞Ն

Առջի օրուան Նախարարաց բացառիկ ժողովի ընթացքին կարգ մը կարեւոր որոշումներ տրուած են :

Արտաքին նախարար Փինօ բացատրու – թիւններ տուած է «Վեց»երու վերջին հանդիպումին չուրջ : Խօսած են նաեւ մա – ռնչալ Բուլղանինի նամակին Ֆրանսական պատասխանին մասին : Այնուհետեւ, Ար – տաքին նախարարը տեղեկութիւններ ալ – ւաւ Թունուզի եւ Ալժերիոյ սահմանին վրայ պատահած վերջին միջադէպերուն մասին, որմէ ետք Նախարարաց Խորհուր – դը որոշեց Թունուզի կառավարութեան հետ բանակցութիւնները ընդհատել :

Երէկ առաւօտ Վարչապետ Կայեառի երկու պատուիրակները մեկնեցան Թու – նուզ, անձնական նամակ մը տանելով Պուրկիպային : Նամակին մէջ, Վարչապե – տը Պուրկիպային ուշադրութեան կը յանձնէ հարցին ծանրութիւնը, աւելցնելով թէ նամակին պիտի յաջորդէ դիւանագի – տական յուշագիր մը :

Ինչպէս ծանօթ է, անցեալ չաբաթ Թու – նուզեւալժերիական սահմանին վրայ պա – տահած կռիւէն ետք ապստամբները Ֆը – բանսացի չորս զինուորները ձերբակալելով փախած էին Թունուզ : Փարիզ պահանջեց զանոնք Պուրկիպային կառավարութենէն, սակայն պատասխանուեցաւ թէ Ֆրանսա – ցի զինուորները չկան Թունուզեան հողա – մասին վրայ : Եթէ Պուրկիպա չպատաս – խանէ իրեն յանձնուած անձնական նա – մակին, Ֆրանսական կառավարութիւնը յուշագիր մը պիտի ներկայացնէ վճռա – պէս պահանջելով չորս զինուորները :

Ֆրանսա մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէ Թունուզեւալժերիական սահմանի կացու – թեան. այս է պատճառը, որ վերջնական որոշում մը տալէ առաջ կառավարութիւ – նը նախընտրեց նամակով մը խնդրին լրջութիւնը յանձնել Պուրկիպային ուշա – դրութեան, որուն պատասխանէն կախում պիտի ունենայ Ֆրանսայի հակազդեցու – թիւնը :

Մինչ այս մինչ այն, Թունուզէն կը հա – ղորդեն թէ Պուրկիպա խորհրդակցութիւն մը ունեցած է Ազատագր. ճակատի ղե – կավարներուն հետ :

Թունուզի Նախագահը երկարօրէն վի – ճած է ապստամբներու պարագլուխներուն հետ՝ որ ազատ արձակեն չորս զինուոր – ները, սակայն ըրոստները ընթացք չեն տուած Պուրկիպային առաջարկին : Ուշ – տեն Ազատագր. ճակատը զեկոյց մը հր – րատարակեց, յայտարարելով թէ չորս զինուորները Ալժերիոյ մէջ կը դտնուին :

Այսուհանդերձ տեղական թերթերու Թունուզի թղթակիցներն ալ կը հաղոր – դեն. թէ Ալժերիոյ սահմանակից գիւղե – րուն բնակիչները անցեալ չաբաթ օր տե – սած են բեռնատար կառքեր՝ որոնք ա – պրստամբները կը փոխադրէին, ինչպէս նաեւ՝ Ֆրանսայի զինուորները :

Օր ըն Օրէն

ՀԵՐԻՍԱՆ

•

Տեղական թերթի մը մնայուն աշխա – տակիցներէն մէկը, ֆանի մը շահեկան տեղեկութիւններ կուտար՝ կարգ մը ժո – ղովուրդներու Ծնունդի աւանդութեանց եւ սովորութեանց մասին : Իրմէ կը լսեմ որ Պոհեմիոյ մէջ աղչիկները, Ծնունդին առտուն, զոյգ մը կօշիկ սանդուխներէն վար կը գլորեն եղեր : Կօշիկները ֆարո աստիճանի գարնուին, այնման տարի ետ իրենք հարս կ'ըլլան եղեր ...

Լիթուանիոյ մէջ, Ծնունդի սեղանին վրայ յարդ կը փռեն եղեր՝ Աստուածորդիին Մսուրին պատրաստը տալու հա – մար :

Հաւուայեան կղզիներուն մէջ, ծառերը կը ներմկցնեն եղեր, որովհետեւ ձիւնը այդ երանելի կղզեխումբը չի հանդիպիր :

Փորթօ Րիճոյի մէջ, երախաները կը հաւատան եղեր թէ Կաղանդ Պապային նուէրները կը բերեն երեք թագաւորներ, որոնք մրջիւնի մը չափ կը պզտիկնան, որպէս զի կարենան տունէն ներս մտնել :

Աշխատակիցը ֆանի մը ուրիշ բաներ ալ կը պատմէ ուրիշ ժողովուրդներու սովո – րութեանց մասին ու երբ կարգը կուգայ մեզի, կը գրէ .

— Հայերը Ծնունդի խթումին բաղնիք կ'առնեն եւ շոմին կ'ուտեն, որովհետեւ կը հաւատան թէ Սուրբ Կոյսն Մարիամն ալ շոմին կերած էր այդ իրիկունը ... Իսկ Ծնունդի առտուան իրենց ամէնէն յարգի ուտելիքն է գզգզուած հաւով եփ – ուած ցորեղը, որուն վրայ դարիճենիկ եւ ձէր կը դնեն ... Հայերը Ծնունդը կը տօնեն Յունուար վեցին :

Աւելորդ է ըսել որ ակնարկուած «յար – գի ուտելիքը» մեր հանրածանօթ հերիսան է, որուն համն անգամ չկրցաւ առնել մեր խրիմեան Հայրիկը ... Պերլինի վեհաժո – ղովին ... Թուղթէ դգալով հերիսա՞յ կ'ուտուի ...

Խոհարարական արուեստին մասին ու – նեցած ծանօթութիւնս բաժակ մը թէյ ե – փելու արարողութենէն անդին չանցնիր. բայց իմացած եմ մեր տանտիկիններէն — եւ աչքերովս ալ տեսած եմ — որ այդ ցորենին վրայ, Հայերը ձէր չեն դներ, այլ հալած կարագ : Բայց, երդում չեմ ըներ : Եթէ Հայաստանի մէջ եղած եմ շրջանցներ, ուր հերիսան ձէրով ալ կ'ո – ծէին, խօսքս ետ կ'առնեմ :

×

Աշխատակիցը մոռցեր է ուրիշ «շահե – կան»ներ, մեր մասին :

Հայերը, Ծնունդի ամբողջ շաբթուն պահք, իսկ Ծնունդին նախորդ օրն ալ ծոմ կը բռնեն եւ իրիկունը Հաղորդութիւն կ'առնեն :

Ծնունդին առտուն, արեւը իր աչքերը չբացած, եկեղեցի կ'երթան եւ « Փա՛ռք ի բարձունս» կ'երգեն :

×

Բայց, ո՛վ կը զբաղի այս մանրամաս – նութիւններով : Եղածը, չեղածը պզտիկ ազգ մը, որ կառչած է իր աւանդութեանց ու հազար տարի ալ օտարին դրացի ըլ – լայ, ոեւէն չի փոխուիր :

Խօսքը մէջերնիս, իրա՞ւ կառչած ենք մեր աւանդութեանց :

Երբեմն, այո՛, երբեմն, ոչ :

Բայց, կայ բան մը, որ երբեք պիտի չմոռցուի — հերիսան : Երբ հերիսան ալ «բաղաֆակրթուի», ա՛լ կորսուած ենք :

Ես սակայն, պիտի չկորսուինք, որով – հետեւ, որքան ալ «բարակնանք », ոեւէն հերիսան պիտի փնտռենք ...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ՍՊԱՆԱԿԱՆ ՍԱՀԱՐԱՑԻ ԿՌԻՒՆԵՐԸ

Սպանիոյ Պատերազմական նախարա – րութիւնը կը հաղորդէ թէ անցեալ եր – կուշաբթի կատաղի կռիւներ եղած են Սահարայի մէջ, պատճառ դառնալով 51 զինուորներու սպանութեան եւ վիրաւոր – ման : Հակառակորդները տուած են 241 զոհ :

Ցունուար 12ի գիշերը ապստամբները յարձակում գործած են էլ Այուն զօրա – կայանին վրայ : Ցաջորդ առտու, բա – նակայինները գործի ձեռնարկած են չըր – ջանը մաքրագործելու համար, որպէսզի առաջքն առնուի նոր յարձակումներու :

Բանակը էչորայի մօտերը բախեցաւ ա – պրստամբական մեծ խումբի մը : Կռիւը չարունակուեցաւ մինչեւ գիշեր, երբ վեր – ջին ըմբոստները փախուստի դիմեցին, 241 դիակ ձգելով կռուի դաշտին վրայ :

Միւս կողմէ Պատերազմական նախա – րարութիւնը կը հաղորդէ թէ Դեկտեմբեր 24էն մինչեւ Ցունուար 12ի նկատի առ – նելիք ոչ մէկ միջադէպ պատահած էր Իֆնիի եւ Սահարայի մէջ, բացի Ցուն – ուար երեքին Վիլլա Սիզներոսի կռիւէն, որու ընթացքին ապստամբները հինգ զոհ տուին, երբ կ'ուղէին յարձակում գործել էլ Արկէպի զօրակայանին վրայ :

Գրաւուած են բազմաթիւ զէնքեր եւ ռազմանիւթ :

—o—

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ մէջ հան – րակառքի եւ օթօպուսի երեք հազար պաշտօնեաները գործադուլի մէջ էին : Միւս կողմէ չորս հազար հանքագործներ, Հեսէն, որոշեցին գործադուլ ընել : Ա – խատավարձի յաւելում կը պահանջեն :

ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Համըր – շոլտ երէկ Լոնտոն գնաց, Արտաքին Նա – խարար Լոյտի հետ խորհրդակցելու հա – մար :

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Խ. ՄԻՈՒՔԵԱՆ

Ինչպէս գրած էինք Արեւմուտքը սկսաւ պատասխանել մառեչալ Բուլղանինի նա – մակներուն : Երէկ, հինգշաբթի Մոսկուա յանձնուեցաւ նաեւ բրիտանական պա – տասխանը :

Մինչ Բուլղանինի նամակներուն պա – տասխանելու ժողովուրդին, կրեմլին իր դի – ւանին մէջ կը պահէ ստացած պատաս – խանները : Այս ուղղութեամբ լրագրողի մը հարցումին պատասխանելով Միացեալ Նահանգներու Նախագահ Այզընհաուըր յայտարարեց :— Կը մաղթեմ, որ մառե – չալ Բուլղանինի նամակին տուած պա – տասխանս խորհրդային ժողովուրդին սե – փականութիւնը դառնայ : Նոյնիսկ՝ պա – տասխանիս մէջ ըրած եմ. «Կը յուսամ որ նամակս Խ. Միութեան մէջ պիտի ծառա – յէ նոյն քարոզութեան՝ ինչպէս եղաւ ձեր նամակին պարագան Միացեալ Նահանգ – ներու մէջ » :

Արդարեւ, Արեւմուտքի մէջ նկատելի դարձաւ խորհրդային մամուլին լռութիւ – նը՝ Միացեալ Նահանգներու եւ Ֆրանսա – յի պատասխաններուն նկատմամբ, մինչ անոնց պատճէնը հրատարակուած էր ա – զատ աշխարհի բոլոր թերթերուն կող – մէ : Համայնավար վարչակարգին տակ ապրող ժողովուրդը ծանօթ չէ Արեւ – մուտքի առաջարկներու խաղաղասիրա – կան բաղձանքներուն :

Վերջին վայրկեանին միայն Մոսկուայի ճայնասփիւռը յայտարարեց թէ Նախա – գահ Այզընհաուըր պատասխանած է Բուլ – գանինի նամակին, մերժելով խորհրդա – յին առաջարկները ...:

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԿՐԹ. ՀԱՐՑԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

(ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՍ)

Եւրոպական չորս մեծ պետութիւնները քաղաքական, տնտեսական տագնապներու մէջ կը մտածեն բարեփոխել կրթական դրութիւնը, կը պատրաստուին մրցակցութեան դիտական կալուածի մէջ :

Ծանրաբեռնուած պիւտճէներով ան – կարող են չէնքեր կառուցանելու նորահաս սերունդին համար, դասարաններու աշակերտութեան թիւը նուազեցնելու համար, ուսուցման ծրագիրը բազմաթիւ ճիւղաւորումներու բաժնելու համար, ո– րակեալ ուսուցիչներ պատրաստելու համար :

Մեր դաստիարակութիւնը յառաջդիմելու համար անհրաժեշտ է հոգեբանական դիտութեանց յառաջդիմութիւնը, կ'ըսէր մանկավարժ Քոմբէյրէ : Հոյլ մը հոգե – բաններ այնուհետեւ Ֆրանսայի եւ Անգ – լիոյ մէջ, Գերմանիոյ եւ Զուիցերիոյ մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարեցին, ու– ղոց ընդունակութիւնները, իմացականու– թեան տարիքը յայտնաբերելու չափեր հնարեցին : Կրթ. արդի դրութիւնը չա – փերու վրայ հիմնուած ընտրողութիւններ պիտի կատարէ, աշակերտները ուղղելու համար բնութեան ուղղին համաձայն դասական, դիտական, արհեստագիտա – կան ճիւղերու : Ուսումնասիրելու համար տղոն ընդունակութիւնները, մասնաւոր հակումները, որովհետեւ դասարան մը նը– ւազ թիւ ունենալու է, ուստի աւելցնելու է դասարաններու բաժանումները , հե – տեւաբար ուսուցիչներու թիւը :

Երեսփոխանական ներկայացուցիչ ծրագիրներն են, համայնապետական ու – սուցման տեղ աւելի մասնագիտական ու– սուցում, որքան կարելի է կանուխ տա – րիքէն : Ամէն ասպարէզի համար անհրա– ժեշտ է ընտրանի մը, ծրագիրներու լուրջ եւ խնամեալ պատրաստութեամբ, լաւա – գոյնները ընտրողութեամբ, ընկերու – թիւնը պիտի ունենայ կազմակերպուած ընկերային եւ անտեսական դրութիւն մը : Կ'առաջարկուի վերջ տալ մազաղաթի պաշտամունքին, մրցումներու : Ցիշողու– թիւնը բեռնաւորելէ աւելի, տղոն տալու է հիմնական ծանօթութիւններ, վարժե – ցնելու է ուշադրութեան եւ ճիւղ, խոր – հրդածութեան եւ ինքնաշխատութեան :

Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ մէջ կ'առաջար– կուի ապակեդրոնացում կրթական դո – ծի, ուստի տնօրէնները ազատ ըլլալու են ուսուցիչներու ընտրութեան մէջ, դպրոցներու պիւտճէները կախում ունե– նալու են դպրոցին պէտքերէն : Տնօրէննե– րը պատրաստելու են տեղւոյն համաձայն ժամանակացոյցները : Պուրժէ կը գրէր, թէ կրթական նախարարը ժամացոյցը ձեռք առնելով կրնար ըսել, թէ այդ պա– հուն Մարսիլիոյ մէջ լատիներէն կը դա – սաւանդուի : Առաջարկողներ կան, ոչ թէ ձրի, այլ վճարովի դարձնել բոլոր դպ – րոցները, բայց ընդել կրթական տուրքը :

Նոր բարենորոգիչները կը վերադար – նան հիներուն, երբ ուսուցումը զործնա – կան, փորձառական ըլլալու է կ'ըսեն : Զեխ մանկավարժ Կոմենիուս (1592–1671) կը յանձնարարէր ձեռական աշխատանք– ներ, իսկ անգլիացի Լօք՝ երկրագործա – կան աշխատանքներ, առողջապահական եւ օդառպաչտական տեսակէտով :

Նորագոյն վարժարանները , որոնք բազմաթիւ են այսօր, թէեւ անհատական կամ ընկերակցական, կը կիրարկեն այս մեթոտները :

Նոր դպրոցներու մէջ կը կիրարկուի դործնական մեթոտը : Լեզուն կը սորվին խօսելով եւ խօսքը միշտ կապուած է դործի մը եւ կամ անոր արտայայտու – թեան հետ պատկերի մը : Տղան կը պատ– մէ ներկայ ժամանակով, յետոյ կատար– եալով, ապառնիով : Երբեմն աղօթքներն ալ օտար լեզուով կ'ըլլան, օտար լեզուով երգեր կ'երգուին, ուսուցիչը այդ լեզուն կը խօսի տղոց հետ :

Իւրաքանչիւր դաս կը տեւէ 45 վայր – կեան :

« Ֆրանսական դասարան»ի մէջ կը սորվին Ֆրանսերէն, 11 – 12 տարեկան տղաք : Պատկերի վրայ կայ Ֆրանսական դիւղը, Ֆրանսայի քարտէսը : Տղան կը պատմէ պատկերին վրայ տեսածը, դժ– ուար խօսքերը կը գրուին դրատախտա – կին վրայ, յետոյ կ'արտագրուին տետրա– կին մէջ : Քարտէսի վրայ կը ճամբորդեն Փարիզէն Թուլոն, կը ծանօթանան Ցը – րանսայի աշխարհագրութեան, պատմու – թեան : Քերականութիւնը կը սկսին, երբ տղան գործնականապէս ծանօթ է լեզուին եւ ծանօթ նախադասութիւններէ կը քաղ– ուին կանոնները : Ցաճախ ցոյց կուտան երկու լեզուներու տարբերութիւնները , ծագումը :

Լատիներէնի առեն կը սորվեցնեն լա – տին պատմութիւնը, քաղաքակրթութի – ւնը : Լատիներէնով կը կատարեն դասարա– նին նկարագրութիւնը չատ պարզ կտոր – ներով : Գրական գործերը կը ձգեն վերի դասարաններուն :

Արհեստանոցը, պարտէզը, խաւաքար – տի զանազան ձեւեր կը կազմեն դաս – գիրքերը : Առանց միջոցով կը ծանօթանան երկրաչափական ձեւերու, գործնական երկրաչափութեան : Բուսաբանութիւն կը սորվին բուսաբանական դբօսանքներով դաշտին մէջ : Բնագիտութիւն եւ տարբա– բանութիւն կը սորվին դիտելով, փոր – ձով : Ձեռական աշխատանք եւ գծագրու– թիւն միասին կը կատարուին : Ձափազի – տութիւնը մնացած է բնագիտութեան հետ, ինչպէս լեզուները՝ կապը պատմու– թեան եւ աշխարհագրութեան հետ : Տը– ւյան կը սորվի մկաններով : Կտրած ծառ մը կը չափեն, կը գրեն ծաւալը :

Առաւօտները կը յատկացուին դասերու, կէսօրէ յետոյ աշխատանք, խաղ, երե – կոները զեղարուեստական ուսումներ :

Աշակերտները կը մշակեն հողը, ծա – ղիկներ կը մշակեն, հաւ կը պահեն, պետնախնձոր կը տնկեն : Ունեւոր ընտա – նիքներու զաւակներ են, բայց կը կատա– րեն նախնական աշխատանքներ, որոնք կը մխացնեն դասակարգերը : Կը չխեն փե – թակ, թռչնարան :

Կը սարքեն խաղեր : Ցաղթողները չեն խրոխտանար, պարտուողները չեն յու – սահատիր , վէճ չկայ : Խաղերու նպատա– կըն է տալ արիւթիւն, կարգապահու – թիւն, վստահութիւն, ընկերային համե– րաշխութիւն :

Իւրաքանչիւր տղայ կը հետեւի երա – ժշտութեան, կը սորվի գործիքով նուա – զել, երկիրներու դասական եւ ժողովրդ – ական երգերը : Երեք ամիսը անգամ մը տեղի կ'ունենայ նուագահանդէս մը : Շա– բաթը անգամ մը երաժշտութեան պատ – մութիւն, կտորի մը վերլուծում, երա – ժիշտի մը կենսագրութիւն : Սերտողու – թիւնները սահմանափակ են, աւանդուած ամէն նիւթ հիմնապէս կը մշակուի դասի առեն :

Վերատեսուչը կ'ընդունի աշակերտները հէկոյին, ոմանց խորհուրդներ կուտայ, ուրիշներ կը խրատէ, կը զգուշացնէ : Ու – ուցիչներ ամէն իրիկուն կը խորհրդակ– ցին, թէ ինչ է պատահած օրուան ըն – թացքին

Ամիսը անգամ մը տեղի կ'ունենան ա – շակերտական հաւաքոյթներ եւ վիճաբա– նութիւններ :

Մեծ կարեւորութիւն կը տրուի մարմ– նական դաստիարակութեան : Բժշկական քննութիւն յաճախակի, ամէն առաւօտ պաղ ջուրով չփում եւ լոգանք :

Դաստիարակութիւնը սակայն դասա – կարգային է, հարուստներու զաւակներ միայն կրնան յաճախել այս դպրոցները : Հանրային դպրոցները կը ջանան որդե – գրել մեթոտները, դժուար է կիրարկել ծրագիր ու կազմակերպութիւն, պիւտճէ պէտք է , ուսուցիչը պէտք է պատրաս – տուած եւ նուիրուած ըլլայ ասպարէզին : Փոխելու է նաեւ ընտանիքներու մտայ – նութիւնը :

Կ'ընդունուի, թէ անհատը իր հետ կը բերէ ընդունակութիւններ, յայտնի է թէ իւրաքանչիւրն ունի իմացական մակար – դակի որոշ աստիճան մը, ուրկէ վեր չի կրնար բարձրանալ : Ծրագիրները կ'ուղ – ուի թեթեւցնել, մատչելի ընելու համար ուսուցումը ներկայ սերունդին : Հոս է դժուարութիւնը : Կարելի է բարւոքել ա– մէն միջոց, բայց դժուար պիտի ըլլայ բարւոքել առաղձը, այժմու սերունդը հին սերունդը չէ, թէեւ դիտութիւնը ա– ւելի բարդ :

ԽՈՐԻՆ ԳԱԲՐԻԿԵԱՆ

ՄԵԾ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ ԱՒ. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

(ՅՈՒՇԵՐ)

Մենք ապրում էինք Գիւմրում (Ալեք – սանդրապոլ – Լենինական) Գևներալեան փողոցում :

Նիկողոս Ադոնց տունը ճիշդ մեր տան դիմացն էր :

«Նիկողոս Ադոնց» — մի մեծ ընտանիք էր, երկու եղբայրների՝ կանայք, տղա – ները, աղջիկները, հարսները, թոռները : Երկու եղբայրներին ես չեմ տեսել, երկու մայրիկներից մէկը, Աչմաստ խանումը , Աւետիք Իսահակեանի մայրն էր : Նա ու– նէր չորս որդի եւ երկու աղջիկ, զաւակ – ներից փոքրը Աւօն էր :

Աչմաստ Խանումը կատարեալ խանում էր իր կեցուածքով, նիստ ու կացով եւ չատ դեղեցիկ էր : Կրում էր հայկական տարազ : Նրա թոռների հետ ես եւ եղ – բայրներս խաղում էինք մերթ մեր պար – տէզում, մերթ իրանց : Տղերս գրելիս չեմ կարող չյիշել թոռներից մէկին, մեծ տղայի որդուն, Իսահակին, որը դեռ պա– տանի սպանուեց 14 Թուի պատերազմին տահկական ճակատում եւ որի յիշատա – կին Իսահակեանը գրել է հետեւեալ զգա– յուն բանաստեղծութիւնը .—

Ծառիս վրայ մի գորշ թռչուն՝
Կտուցն առած թեւի տակ՝
Կուչ է եկել ու հառաչում,
Ա՛յնպէս տխուր ու անյոյս,
Ասես, առել բերել է ինձ
Վերջին խօսքը սիրելոյս ...

Այդ ի՞նչ հաս ես մեծացել ,
Պարթեւական ի՞նչ հասակ ,
Ի՞նչ շքեղ ես , գեղեցիկ ,
Գարնան կաճաչ արեգակ ...

Յաղթանակից ես եկել ,
Ոսկեզրահ, բաջածի·
Ա՛խ, բեզ չատ եմ կարօտցել,
Մօտս կեցի՛, մի դարձի ...

Ձակտիս վրայ, աստղի պէս,
Պստի՛կ, պստի՛կ մի վէրք կայ,
Թո՛ղ համբուրեմ՝ լաւանայ,
Դուն իմ կտրիճ երեխա՛յ ...

Փոքր էի բայց դիտէի, որ Աչմաստ խանումի Աւօն մի հեռու տեղ սովորում է, եւ որ բացի սովորելը՝ բանաստեղծ է : Սովորելը ինձ համար, նոյնիսկ հեռու երկրում, այնքան մեծ բան չէր, որքան բանաստեղծ լինելը : Այդ ըմբռնելուց յե– տոյ ես Նիկողոս Ադոնց չէմքը հպարտու– թեամբ էի անցնում, իսկ Աչմաստ Խա– նումը իմ աչքում մի արտասովոր կին էր· նա բանաստեղծ որդի ունէր, որը պան – դուխտ էր, մօր կարօտն էր քաշում ու դրում՝

Հայրենիքիս հեռացել եմ ,
Խեղճ պանդուխտ եմ, տուն չունիմ,

ԱՐՈՒՍ ՈՍԿԱՆԵԱՆ

Կը համակերպի Արուս մօրը կարգա – դրութիւններուն, մոռցած ըլլալ կը ձեւա– ցընէ բեմը, սակայն իրականին մէջ անոր սրտին խորը անթեղուած կը մնայ այդ կայծը : Կը սպասէր յարմար առիթի մը, պոռթկալու եւ բոլորովին նուիրուելու համար բեմին :

Եւ այդ առիթը չուշանար ներկայանա– լու :

Արդարեւ, Աբէլեան – Արմենեան խում– բը կը հանէր Պոլիս· ընդհանուր ոգեւո– րութիւն մը ծայր կուտայ Պոլսոյ մէջ :

Արուս որ նոր վերադարձած էր Պուլ – կարիայէն այդ թատերախումբին դրեթէ ոչ մէկ ներկայացումը կը փախցնէ եւ այս անգամ արդէն անդարձ կերպով կը վճռէ բոլորովին նուիրուիլ բեմին :

Եւ բարեդէպ դէպք մը կուգայ իրակա– նացնել իր բաղձանքը : Այդ դէպքը հե – տեւեալ կերպով կը նկարագրէ Նոյինքն Արուսը .—

« Ազգային հիւանդանոցում կայանա – լիք ինչ որ տօնակատարութեան առթիւ հրաւիրուած էի եւ ես, ու կրտսեր եղբօրս հետ գնացքով գնում էի Եոխ – Գուլէ : Ցանկարծ նկատեցի որ մեր կուպէտումն է Աբէլեանը՝ մի քանի դերասանների հետ : Ես նրան դեռ մօտիկից չէի տեսել : Մեծ հրճուանքով դիտում էի նրան : Դե– րասաններն իմ մասին իրար հետ խօսելիս այն կարծիքն էին յայտնում, թէ ես հայ չեմ : Դրա վրայ հանեցի զրպանումս եւ – ղած հայերէն թերթերը եւ սկսեցի կար – դալ : Նրանք իրենց մէջ ծիծաղեցին եւ քիչ անց մենք արդէն ծանօթներ էինք : Ես, չափազանց ուրախացած այդ ծանօ – թութիւններից, Աբէլեանին յայտնեցի որ մեծ ցանկութիւն ունեմ բեմ մտնելու , արդեօք ի՞նչ խորհուրդ կտայ ... : Նա խոստացաւ ինձ քննել : Մի երկու օր յե – տոյ ես դերասանների ներկայութեան քն– նութիւն տուի եւ Աբէլեանը գտաւ որ ես ընդունակ եմ ու խոստացաւ ինձ իւր հետ կովկաս տանել » : («Թատերական դիմա– նկարներ», Ռուբէն Զարեան , Երեւան , 1956) :

Աղջկան մօտ վերադարձնած հին սէրը խոտոր կը համեմատէր Արուսի մօր զա– ղափարներուն : Կը փորձէ զարձեալ ար – դելք ըլլալ եւ նոյնիսկ անձամբ դիմելով Արմենեանին կը զանգատի ու կ'ըսէ . — « Ազջիկս խենթեցեր է, խելքը ու միտքը թատրոնին է տուեր, առտու իրիկուն ձեր խումբին վրայ կը խօսի եւ կ'ուզէ ինքն ալ դերասանուհի ըլլալ : Շատ կ'աղաչեմ , Պ· Արմենեան, իրրեւ հայր խրատ տուէք իրեն , ետ կեցուցէք այդ միտքէն, մեղք է աղջիկը ...» :

Աղգականներն ալ, միացած Արուսի մօր, կը սկսին խեղճ աղջկան դլուխը զարձնելու համար ամէն անգամ ալ կըշ – տամբել ու յանդիմանել զինքը, այնպէս որ Արուս , յուսահատ, երկընտրանքի մատ– նուած, կ'որոշէ դիմել իր սիրելի ուսուց– չուհիին՝ Սիպիլլին եւ անկէ խորհուրդ հարցնել :

Սիպիլ մտիկ կ'ընէ Արուսի տրտունջ – ները, կը տեղեկանայ անոր իղձերուն , անոր դէպի բեմը ունեցած սիրոյն, եւ ահա թէ ինչ կը պատասխանէ անոր .—

«Աղջիկս , ի հարկէ դրաւիչ ու բարձր է թատերական արուեստը, ինձ թուում է որ դու ունիս նաեւ ընդունակութիւն եւ եթէ աշխատիս՝ դուցէ հասնիս լաւ ար – դիւնքի : Սակայն դու դիտես թէ ի՛նչ սոսկալի պայմանների մէջ է քեզ վիճակ– ուած աշխատիլ : Ո՞ւ մէջ կա՞յ արդեօք այնքան ուժ՝ յաղթահարելու այն բոլոր խոչընդոտները, որոնք ծառանալու են քո առաջ, կարո՞ղ ես արդեօք տոկալ անա – պահով եւ թափառական կեանքին, անյա– ջողութիւններին, քաղցին եւ, որ ամենից սարսափելին է, անարժան, բայց բարձր դիրքերի հասած զոռոզ մարդկանց ար – համարհանքին ու վիրաւորանքներին : Ես ինքս իմ դրական եւ մանկավարժական գործունէութեան ընթացքում քիչ ոտըն– ձգութիւնների չեմ ենթարկուել : Կնոջ համար հասարակական ասպարէզ մտնելը չափազանց դժուարին է : Պէտք է օժտը – ւած լինել կամքի մեծ ուժով : Տիկին Հը – րաչեան ու Սիրանոյշը խոշոր տաղանդի տէր լինելով հանդերձ, այսպէս ասած « պատուաւոր » տներում մուտք չունէին : Եթէ այս բոլորն ի նկատի ունենալով դդում ես քոյ մէջ այնպիսի ուժ , որով կարող ես մաքառել կեանքի դժնդակ պայքարում, ապա դնա՛յ բեմ, քեզ յա – ջողութիւն» : («Թատերական Դիմանկար– ներ » Ստեփան Զարեան) :

Սիպիլի այս խօսքերը իրենց ճակատա – գրական ազդեցութիւնը կը գործեն Արու– սի վրայ : Արդարեւ, անիկա վստահ էր իր ընդունակութիւններուն, դիտէր որ ի– րեն պիտի չպակսէր խոչընդոտներու դէմ պայքարելու համար անհրաժեշտ կամքի ուժը, սակայն պէտք ունէր վճռական խօսքի մը, անյողդողդ ձեռքի մը որ դին– քը ուժդին թափով մը մղէր դէպի իր ե– րազներու աշխարհը՝ բեմը : Գիտէր նաեւ ինքը թէ Սիպիլի ակնարկած դժուարու – թիւնները կային բեմական կեանքին մէջ, դիտէր ու համոզուած էր որ այն ճամբան ուրկէ կ'ուզէր քալել, փշոտ էր, սակայն որոշած էր իրրեւ նուիրեալ հերոսուհի՝ դոհուիլ իր նախասիրած ասպարէզին հա– մար :

Անդիմադրելի պահանջ մըն էր այլեւս այն սէրը որ Արուս կը տածէր դէպի բե– մը : Անհնարին էր այլեւս կանդ առնել :

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԻԹԵԱՆ

(2 Շար·)

Ագիզ մօրէս բաժանուել եմ,
Տխուր – տրտում , բուն չունիմ :

Ա՛խ, ֆո տեսքին, անուշ լեզուին
Կարօտցել եմ, մայրի՛կ ջան ,
Երնէ՛կ, երնէ՛կ, երազ լինիմ,
Թռնիմ մօտդ, մայրի՛կ ջան :

*Գիտէի ինչ ասել է բանաստեղծ , ո՞ր ե–
րեխան էր որ Թումանեանի «Շունն ու
կատուն» անդիր չգիտէր : Բացի այդ՝ մեր
Գիւմրին արդէն տուել էր մի չարք մտա–
ւորականներ՝ բանաստեղծ , բանաստեղ –
ծուհի, դրագէտ, աշուղներ, ինչպէս մի—
Ջիւանի :*

*Բանաստեղծ Աւոյով ես հպարտ էի, նա
մեր հարեւանն էր : Իսկ երբ հասկացայ
որ նրա բանաստեղծութիւնները երգւում
էին, էլ աւելի հպարտ զգացի ինձ : Մայ–
րիկս լաւ ձայն ունէր , երգելուց առաջ ոչ
պակաս հպարտութեամբ յայտարարում
էր . «Մեր Աւոյի գրածն է» : Բայց միայն
մայրիկս չէր որ երգում էր Աւոյի գրած–
ները : Կարծեմ , կայծակի արագու –
թեամբ Աւոյի գրածները եղանակաւոր –
ուել էին ու մտել գոներից , լուսամուտ–
ներից , երդիքներից ներս : Աւօն բոլորինն
էր : Երգում էին բոլորը մեծ ու փոքր ,
ուսուցիչ – աշակերտ , շինական , բան –
ուոր : Նրա երգը ամէն տեղ էր՝ փողո –
ցում , տներում : Կա՞ր մի հարսանիք ,
քէֆ – ուրախութիւն , ուր չերգուէին :*

*Ինչո՞ւ էին Խահակեանենց «Նիկողոս
աղանք» ասում երեւի նրա համար որ նը–
րանք աղքատ չէին : Ունէին մի չարք կալ–
ուածների կողքին մի գիւղ Ղազարապա –
տը , գիւղում ջրաղաց , ուր անցընում էին
ամառը : Ի հարկէ Աւօն , փոքր հասակից ,
ապրել է անհամար օրեր այդ գիւղում :
Այնտեղ ճաշակել է «քաշած կաթի սերը ,
հովին դրած» , մաճկալի հետ արտ է գը–
նացել , սարուորի հետ սար , կալուորի հետ
կալն է քշել , դալար արօտներում խաղա–
ցել պզտիկ հօտաղների հետ , ու փոքր
հասակից եւ իր բնութեան գրկում գիւ–
ղացու կողքին կերտուել է Աւոյի բա –
նաստեղծ հոգին : Այնտեղ Ալադեաղի փե–
չերում նա հիացել ու ծծել է բոյրն
պերճ – պերճ ծաղիկների , խմել ջուրն ակ
— աղբիւրների ու հիւսել գովքն իր սի–
րելի Ալադեաղի :*

Ծիրանավառ դուն թագուհի ,
Բուրումնների դո՛ւն աղբիւր ,
Ծպտիկներդ հազար գոյնի ,
Հազար անո՛ւն, հազար բոյր :

*Իր բանաստեղծութիւններն գրել է նա
պարզ, գեղեցիկ լեզուով հասկանալի մե–
ծին – փոքրին, գրագէտին – անգրագէ –
տին , աղքատին , հարուստին , գրել է նը–
րանց հարազատ բարբառով , նրանց բա–
ռերով . սիրականին եար է ասել , վշտին–
դարտ , սիրելիին – ազիզ , քարին – քոյ ,
քարաբլուրին – քիրճ , ոսկան – գուռ ,
առուերին – չուաք , կակծին – մոմուռ եւ
համայել բոլորին :*

*Լարել են մեր աշուղները իրենց սազն
ու քեամանչէն , թառն ու ջութակը տուել
լարերին , հնչեցրել երգն Աւոյի ու անմի–
ջապէս անմահացրել նրան :*

Մ . ԲՈՋԱՐԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԷՋ

1957ին Ֆրանսա սկսաւ աշխուժութիւն
ցոյց տալ անտեսական բոլորվեհինեներուն
վրայ : Արդիւնաբերութիւնը զգալիօրէն
աւելցաւ եւ պակսեցաւ գործազուրկներու
թիւը : 1958 Յունուար մկկին 87·272 հո–
գի աշխատանքի խնդրագիր ունէր , 1956
Դեկտեմբեր 31ի 97·399ի փոխարէն : Ու –
րեմն , մկկ տարուան ընթացքին անգործ–
ներու թիւը տասը առ հարիւր պակասած է :
Յաւելում կրած է նաեւ Ֆրանսայի մէջ
աշխատող օտարականներու թիւը : 1955–
ին մինչ 18·932 օտարականներ կ'աշխա –
տէին , 1957 Յունուար մկկին այդ թիւը
բարձրացած էր 65·356ի եւ նոյն տարուան
Նոյեմբերին՝ 103·722ի :

Ակնպէս կը թուի , թէ անգործութիւնը
հետզհետէ աւելի պիտի պակսի եւ Ֆրան–
սա պիտի կարենայ հաւասարակշռել իր
անտեսութիւնը՝ վճարումներու փոխարէն
արտածումներ ընելով : Ներկայիս տեղի
ունեցող խորհրդակցութիւններէն կարելի
է նախատեսել , թէ երկիրը անելէն դուրս
պիտի ելլէ : Նոր թափով սկսած այս աշ –
խատանքները աւելի պիտի տան որ նոր
գործատուրներ պահանջուին : Նկատի առ –
նուած է բանակին թիւը պակսեցնել հա –
րիւր հազար հոգիով , հետեւաբար՝ աշ –
խատաւորներու պահանջը ինքնին հար –
թուած կ'ըլլայ :

Մինչ այս է կացութիւնը Ֆրանսայի
մէջ , Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ անգործնե –
րուն թիւը հետզհետէ կ'աւելնայ :

Անգլիոյ Աշխատանքի նախարարութեան
վերջին տեղեկատուութեանց համաձայն
1957 Դեկտեմբեր 9ին արձանագրուած
գործազուրկներու թիւն էր 335·469 , 19
հազար աւելի նախորդ ամսուան վրայ :
Այս արտակարգ յաւելման պատճառն են
հողամշակութիւնն ու ձուկի արդիւնաբե –
րութիւնը : Արդարեւ , Նոյեմբերի ընթաց–
քին հողամշակներու եւ ձկնորսներու թի–
ւը պակսած է 16·000 հոգիով , նոյնքան
մըն ալ պակսած է արդիւնաբերութեան
մէջ աշխատող բանուորներու թիւը :

Արեւմտեան Գերմանիոյ աշխատանքի
եւ անգործութեան հաստատութիւնը կը
հաղորդէ թէ Դաշնակցային Հանրապե –
տութեան մէջ Նոյեմբերէն Դեկտեմբերի
ընթացքին գործազուրկներու թիւը 733·
550էն բարձրացաւ մկկ միլիոն 212·866ի
(930·126 այր եւ 282·737 կին) :

Գերմանիոյ անգործութեան յանկարծա–
կան յաւելումին պատճառը ձմեռն է :
Շինութեանց մէջ աշխատող բանուորները
Դեկտեմբերի ընթացքին աշխատավարձի

Ֆ . Կ . ԽԱՉԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Փարիզի մասնաճիւղը իր տարեկան մեծ
ձեռնարկը ունեցաւ Լիթէսեայի գեղեցիկ
սրահներուն մէջ տրուած պարահանդէսով
մը , որուն բացառիկ յաջողութիւնը , նիւ–
թական թէ բարոյական կերպ գնահատան–
քին արժանացան թէ հանդիսականներուն
թէ վարչութեան կողմէ :

Իւրաքանչիւր անդամուհի եւ վարչու –
թեան հրաւէրով մասնակցող բոլոր օ –
ժանդակող տիկինները եւ օրիորդները
ամբողջ դիչերը իրենց ժրաջան ոգասար–
կութեամբ մեծապէս աստարեցին երեկոյ–
թին յաջողութեան : Վարչութիւնը գեղե–
ցիկ զաղափարը ունեցած էր . գեղար –
ուեստական բաժինը կազմելու ամբողջա –
պէս հայ արուեստագէտ – արուեստագէտ –
ուհիներէ եւ սիրողներէ , որոնք ճչմա –
րիտ վայելք պատճառեցին հանդիսա –
կաններուն , արժանանալով անոնց կերպ
ծափերուն :

Երաժշտագէտ Պ . Ափրիկեանի կողմէ
պատրաստուած երգի եռակար Պ . Պ . Սե–
րոբեան , Պօղոսեան եւ Մոմճեան , հաճելի
անակնկալ մըն է իր մեներգներով ու
խմբերգներով : Օրիորդներ Ա . Թարոնի ,
Թ . Քէօչկէրեանի , Լ . Պարսամեանի հայ–
կական պարերը միշտ ալ խանդավառու –
թիւն կը ստեղծեն եւ կը կերմացնեն մըթ–
նոլորտը : Փոքրիկ Պաքրճեանի եւ Քէօչ –
կէրեանի չնորհալի չարժուճեւերը նոյն –
պէս հաճելի էին բոլորին :

Խուռներամ բազմութիւնը եկած էր իր
համակրութիւնը յայտնել Ֆ . Կ . Խաչին ,
քաջալերելով անոր ազգօգուտ ձեռնարկ –
ները , որոնք տարիներէ ի վեր գաղութին
հանրային կեանքին մէջ կարեւոր տեղ մը
գրաւած են միշտ :

ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

*ՁԱՐԵՀ Ա . ընդունած է այցելութիւնը
Սուրիոյ Մեծ Մուֆթի Տոքթ . Ապտիւնի ,
որուն հետ սիրալիր խօսակցութիւն մը
ունեցած է այժմեական խնդիրներու
շուրջ :*

*ԼՈՒԹՖԻ ՄԻՆԱՍ , որ ամիսներէ ի վեր
հիւանդ էր , մեռած է Ուոթբըրթաուրնի իր
բնակարանին մէջ : Նշանակելի անուն մըն
էր Ամերիկահայ մտաւորականներու մէջ :
Ունի քերթուածներու մէկկ աւելի հա –
տորներ : Ջերմ մասնակցութիւն ունեցած
էր Լ . Շանթի կատարած ձեմարանի հան–
դանակութեան աշխատանքներուն :*

*Ա . ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ մահուան քառասուն –
քին առթիւ յիշատակի հանդէս մը տեղի
ունեցած է Տէր Զօրի մէջ : Նախագահած
է Տոքթ . Ճ . Երանոսեան : Պ . Հաճեան
կարդացած է վարպետին կոչը՝ ուղղուած
արտասահմանի Հայութեան : Գործադրը–
ուած է գեղարուեստական յայտագիր մը՝
ընտրուած Ա . Խահակեանի գործերէն
(երգ եւ արտասանութիւն) : Իսկ Քեսապի
մէջ (Սուրիա) հոգեհանգստեան պաշտօն
կատարուած է բանաստեղծի յիշատակին .
վ . քհնյ . Թօնթեան սեղմ դիծերու մէջ
ներկայացուցած է Ա . Խահակեանի
կեանքն ու գործը :*

*Հ . Օ . Մ . Ի Ուէսթ Ֆիլատելֆիոյ մաս–
նաճիւղին եռանդուն անդամուհիներէն
Տիկին Լուսաբեր Կիրակոսեան մեռած է :
Ողբացեալը տարիներ չարունակ ծառա –
յած է Միացեալ Նահանգներու կանացի
այս մեծ կազմակերպութեան :*

*Հ . Ց . Դ . Օրը տօնուած է Մեքսիքօ Սի–
թիի մէջ , ուր հայկական փոքր գաղութ
մը կայ : Տեղւոյն ազգայինները բոլոր –
ուած են Հ . Ց . Դաշնակցութեան չուրջ ,
կը գործէ նաեւ Հ . Օ . Միութիւնը : Հ . Բ .
Ը . Միութիւնն ալ ունի իր հետեւորդնե–
րը : Ոչ եկեղեցի ունին եւ ոչ ալ կազմա–
կերպուած դպրոց :*

*Հ . Մ . Ը . Մ . ի Յունաստանի մայր
խումբը , որ կազմուած է Աթէնքի , Փիք–
սի , Գոքինոյի եւ Կեսարիանիի մասնա –
ճիւղերուն մարզիկներով , 1958ի գարնան
Պէյրութ եւ Հալէպ պիտի երթայ Հ . Մ .
Ը . Մ . ի մէջ – մասնաճիւղային մրցում–
ներուն մասնակցելու եւ կարգ մը մրցում–
ներ կատարելու համար :*

*ՖՐԵՏ ԱՍԼԱՆԵԱՆ որ յայտնի փաստա –
բան է եւ Սուրիոյ նախկին երեսփոխան ,
վերջերս ընտրուած է Սուրիոյ իրաւաբա–
նական կաճառի անդամ :*

ՁՈՒԿԵՐ ԵՒ ՄԱՐԴԻԿ

— Սիրելիս , ըսաւ , նոր փեսան մեղրա–
լուսնէն վերջ , կարծեմ այս հաշուեցոյց–
ները կը պատկանին այն հագուստներուն ,
զոր գնած էիր մերամուսնութենէն առաջ :

— Այո , հոգիս , պատասխանեց նոր
հարսը :

— Ճի՞շդ է ձուկէն պահանջել փոխար–
ժէքը այն կարթին , որով բռնուած էր ...

ԿԱՅԾԵՐ

Իթ .

ՄԸՀԷԻ ԱՐՇԱԻԱՆՔԸ

*Մըհէն ասում էր՝ աղուէսն է զոլա –
նում : Ես բակի բոլոր ծակերը բռնեցի ,
որ աղուէսը ներս չմտնէ . մի ծակ միայն
բաց թողի , որ գալու ժամանակ բռնեմ
նրան : Գիչերը նստում եմ , մտիկ եմ ա –
նում , աղուէսը չկայ : Յերեկով մտիկ եմ
անում , ապուան էլ չէ թռչում բեր կատու–
րի վրայով : Բա ո՞վ է տանում ճուտերը :
Մի օր տեսնեմ , մեր հարեւան քրդի աղ –
ջիկը Գիւլին , մեր տան դռնիցը անց կա–
ցաւ , մտաւ մարագը , կանչեց՝ ճու , ճու :
Ճուտերը նրա ձայնին սովորած էին , խա–
կոյն դուրս վազեցին : Նա կուս դցելով ,
ճուտերին հեռացրուց , տարաւ մինչեւ
մեր տան մօտի խրամը , իջաւ փոսի մէջ :
Ի՞նչ սատանայ է : Ես վրայ հասայ , տես–
նեմ՝ ճուտերից մէկը բռնել է , ուզում է
տանել : «Ծօ , սատկած Գիւլի , ո՞ւր ես
տանում մեր ճուտը» , ասում եմ ես ու
բռնում նրա ծամերից : Նա մատները գը–
ցեց ուզում էր իմ երեսը ճանկռտել : Ես
բռնեցի բօղազից (չնչափողից) , դրի տա–
կրս , խեղդում եմ , խեղդում , մինչեւ աչ–
քերը դուրս թռան : Ախտս , որ , Հասօն
եկաւ , ձեռքիցս առեց :*

— Մե՞ծ էր այն աղջիկը :

*— Տես , այսքան բարձր էր ինձանից :
— Նա ձեռքը տարաւ դէպի գլուխը եւ կէս
արշնի չափ վեր բռնեց : — Մինչեւ այսօր
էլ Գիւլին ինձ հետ ոխ ունի , ասում է՝
քեզ մի օր պէտք է սպանեմ : Հողեմ նրա
սարսախ գլուխը , լաւ մարդու է սպան –
նում ... : Ինչ նրա ատամների խարշն եմ :*

*Վերջին խօսքերը Մարօն արտասանեց
մի առանձին հպարտութեամբ : Նա չա –
րունակեց .*

*— Ախպար , Քրդերը ամէնն այսպէս են ,
հէնց որ նրանցից վախենում ես , գլխիդ
նստում են : Մի անգամ ձեռքիդ ուժը
ցոյց տուեցիր , էլ մօտ չեն գայ : Այն օ –
րից մեր հաւերից եւ ոչ մէկը չի կորել :
— Էհ , ինչքան խօսեցի ես ... հիմա դու
կ'ասես՝ կտրած չաղացի պէս չըխչըխ –
կում է ... :*

*— Չէ , ես այսպէս չեմ ասի , ես կ'ա –
սեմ՝ դու չատ լաւ աղջիկ ես :*

— Դրո՞ւստ :

— Քո արեւը դիտենայ :

*— Բաս բեր , ականջիդ մի բան ասեմ :
Ես ականջս մօտ տարայ նրա բերնին ,
նա ինչ որ փսփսաց , եւ ես զգացի , որ
նրա ջերմ շրթունքները կպան իմ երե –
սին ... :*

Լ .

ՔՐԴՈՒՀԻՆ ԵՒ ՀԱՅՈՒՀԻՆ

*Առաւօտեան ես զարթեցայ խիստ վաղ :
Իմ սենեակի պատուհանից տեսայ , կո–
վերը բակումը կանգնած էին , Մարօն
կթում էր նրանց : Նրա չապիկի թեւքերը
ծալած էին , եւ ձեռքերի բազուկները
մինչեւ արմուկը մերկ էին : Ինչ գեղեցիկ
էին այն լիքը , գլորիկ բազուկները : Ես
ապահ աչքերով մտիկ էի անում : Գոգնոցը
կապած չէր , եւ չապիկի օձիքի ճեղքից
երբեմն-դուրս էր նայում սիրուն կուրծ–
քը : Նա վարսակալի նման մի սեւ բան
կապել էր բաց գլխին եւ նրա տակից
խիտ ծամերը փռփռում էին առաւօտեան
հովի հետ : Մարօն երբեք չէր երեւացել
ինձ այնքան հրապուրիչ , որպէս այն ա –
ռաւօտ : Նա իր կարմիր չապիկի մէջ , որ
իջնում էր մինչեւ ոտքերը , ներկայա –
ցնում էր հովուական կեանքի մարմնա –
ցած անմեղութիւնը :*

*Նա վերջացրեց իր գործը սկսեց կովերը
քշել դէպի նախիրը :*

*Խաչունը — ծերունի որսորդի տնակա–
լուչ պառաւը , — զրաղած էր Թոնրի վա–
ռելով : Հասոյի կինը , որսորդի հարսը ,
ծածկեալ ուրուականի նման , լուռ եւ
մունջ , պատում էր Թոնրի չուրջը , պա –
ռաւի զանազան պատուէրները կատարե –
լով : Այնքան ժամանակ ես չկարողացայ
տեսնել այս կնոջ երեսը , կամ լսել նրա
բերանից մի խօսք : Նա ոչ ոքի հետ չէր
խօսում , բացի Մարոյից եւ բացի իր ա –
մուսնից , այն ես այն ժամանակ , երբ
երկուքը միասին էին , եւ երրորդ անձն
չկար նրանց մօտ :*

*Տանեցիներից ուրիշ մարդ չէր երե –
ւում :*

*Միայն Հասոյի երեխաները քաշ ընկած
մօր փեչերից , ճչվչում էն , պահանջում
էին մի բան ուտելու : Մայրը խիտում էր
նրանց գլխին , պատուիրում էր , որ սուս
կենան եւ համբերեն :*

*Ես նկատեցի , Մարոյի խօսքը բոլորո –
վին ուղիղ էր , որ նա ասաց ինձ իր հօրը
ճանապարհ դնելէն յետոյ՝ «մենք էլի
մնացինք մենակ ...» :*

*Եւ իրաւ , ծերունի որսորդը գնաց եղի–
դինների ցեղապետի մօտ : Մըհէն սատա –
նայի պէս անյայտացաւ : Հասօն իր ազա–
րակից տուն չէր դառնում . նա պարապ–
ուած էր իր դաշտային գործերով : Պա –
ռաւ Խաչունը Թոնիրը վառելէն եւ կերա–
կուրները եփելէն յետոյ , նստում էր չար–
դախի տակ , այն հով տեղում բուրդ էր
մանում :*

ՐԱՖՖԻ

(Շար .)

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ հասան տասնմէկ Ամերիկացիներ, — լրագրող եւ ձայնասփիւռի կայաններու վարիչ — երեք օրուան պտոյտ մը կատարելու համար երկրին մէջ։ 1956ի ապստամբութենէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով ամերիկեան քաղաքացի — ներ մուտք կը գործեն Հունգարիա։

ԻՐԼԱՆՏԱՑԻ ազգայնականները վերական իրենց ահաբեկչական գործունէութեան, առջի օր դինեալ յարձակում մը գործելով Հիւս. Իրլանտայի անգլիական ոստիկանատան վրայ։ Միաժամանակ օդը հանած են երկու կամուրջներ։

ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱՅԻ մէջ Ցունուար մէկէն սկսեալ աւելի քան երեք հազար հոգի ձերբակալուած է։ Թէեւ զօրաւոր ժիմնեղ զօրացուցած է իր դիրքը, բայց վարչակարգը միշտ կը մնայ վտանգի մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ երկու բաժիններուն մի — ջեւ երթեւեկող ամերիկեան չորս չոգե — կառքերը Արեւելեան Գերմանիոյ սահ — մանին վրայ Խորհրդային Իշխանու — թեանց կողմէ մանրակրկիտ խուզարկու — թեան ենթարկուած են, որ տեւած է աւելի քան տասը ժամ։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ միջադգային գործակցութեան կազմակերպութեան տնօրէն ճէյմս Սմիթ Թուրքիա դնաց, Թուրք քաղաքական եւ տնտեսական դէմքերուն հետ խորհրդակցութիւններ ունենալու համար։ Կարգ մը զրոյցներու համաձայն Միացեալ Նահանգները տնտեսական կարեւոր օ — ժանդակութիւն մը պիտի ընէն Թուրքիոյ։

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՑ կառավարութիւնը յայտարարեց թէ ելմտական նախարարու — թիւնը լիազօրուած է 30 Միլիոն Ռուբիւ միլիոն տոլար առնելու համար։ Կառավարութիւնը բանակցութեան մէջ է նաեւ ամերիկեան Էքսփորթ — Իմփորթ դրամատան հետ՝ հարիւր միլիոն տոլար առնելու համար։

ԼԻԲԱՆԱՆի օդակայանները Ցունուար 15էն սկսեալ վերջնականապէս արգիլեալ խարխխներ են էր Ֆրանսի օդանաւերուն համար, յայտարարեց Լիբանանի Շինութեանց նախարարը։

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ մէջ վերջին ամիսներու ղնթացքին բազմաթիւ առիթներով Մոյա — ւով եւ Շեպիլով տեսնուած են ժողովուրդին կողմէ։

ԱՆԳԱՐԱՑԻ մէջ դումարուելիք Պաղտատի Ուխտի ժողովին բրիտանական պատուիրակութիւնը պիտի ղեկավարէ Արտաքին նախարար Սելվին Լոյտ։

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ վարչապետ Ատընաուըր ճայնասփիւռէն յայտարարեց թէ կեդրոնական Եւրոպայի մէջ դի — նաթափ զօրք մը ստեղծելու ծրագիրը խորհրդային քարոզչութեան ռազմավա — րութիւններէն մէկն է, հետեւաբար՝ անընդունելի։

ՓԵՐՈՒԻ մէջ երկրաշարժ մը պատահեցաւ Եչ. օր, երեք վայրկեան տեւողութեամբ։ Բազմաթիւ զոհեր կան, ինչպէս նաեւ նիւթական մեծ վնաս. Արքիփա քաղաքի չէնքերուն մեծ մասը փլած է։

ԿԱՐՏԻՆԱԼ ՍՓԷԼՄԸՆ Ֆրանքֆորտ գընաց, այցելութիւն մը տալու համար Գերմանիոյ ամերիկացի զինուորներուն։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վիէնի Կապ. Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկեր եւ ընկերուհի Ղուկոյեանի իրենց մօրը մահուան առթիւ (Ամերիկա)։

ՊԱՏԱՐԱԳ

Ալֆորվիլի եւ Շաւիլի հոգաբարձու — թիւններու համաձայնութեամբ եւ Առաջնորդ Սրբազանին արտօնութեամբ, յառաջիկայ Կիրակի, 19 Ցունուար Շաւիլի մէջ պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Ալֆորվիլի հոգեւոր հովիւը Տ. Պարգեւ քհնյ. Մերճանեան, իսկ Ալֆորվիլի մէջ՝ Տ. Եսայի Խաչակիր քհնյ. Ալթունեան։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Տարօն Սալնոյ Զօրի Հայր. Միութիւնը իր խորին վշտակցութիւնը կը յայտնէ Սէֆէրեան եւ Գիւլոյեան ընտանիքներուն եւ պարագաներուն երիտասարդ Տիկին Արաքսի Սէֆէրեանի (Ծնեալ Գիւլոյեան) կսկծալի մահուան առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Ագապի Նշանեան, Տէր եւ Տիկին Արէն Նշանեան եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ Տէր Յոկոբեան, Նշանեան, Գալֆայեան, Ուշաղլեան եւ Տրէզեան ընտանիքները չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր, ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր եւ եղբօր՝

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՆՇԱՆԵԱՆի

մահուան առթիւ։

×

Այս առթիւ Այրի Տիկին Նշանեան եւ Տէր եւ Տիկին Արէն Նշանեան երկու հաղար ֆրանք կը նուիրեն «Յառաջ»ի բարեգործական, չորս հազար «Հայ-Բոյժ»ին, եւ երկու հազար Մշակոյթի Տան «Շ. Միսաքեան» սրահին։

(Տեսնել «Յառաջ»էն)։

NOTRE DAME DE PARIS

Մայր Տաճարին մէջ այս կիրակի (Ցունուար 19) ժամը 17ին,

ԳԵՐՊ. Հ. Կ. Ծ. Վ. ԱՄԱՏՈՒՆիի

պիտի մատուցանէ ճայնաւոր պատարագ, եկեղեցիներու Միութեան Ութօրեակին բացման առիթով։

Երգչախումբը կը ղեկավարէ Պ. Վ. Տէվէեան։

ՊԱՐԱՆՅԻԿ ՅԵՐԵԿՈՑՔ

Շաւիլի Նորաշէն սրահին մէջ
4 բիս տէ Թրուա Շանթիէ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Շաւիլի մասնաճիւղին կողմէ։

Այս Կիրակի ժամը չորսին։

Կը հրաւիրուին փարիզեան չրջանի բոլոր ընկեր — ընկերուհիները եւ համակիր երիտասարդութիւնը։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Սամսոնմիքինեան կը փնտռէ իր եղբայրը Գարեգին Միքինեան զոր 1942ին Բ. աշխարհամարտին կորսնցուցած է, Հայաստանի Կիրովականի չրջանի Հաճիզատա գիւղէն։ Տեղեկացնել եղբօրը՝ Ս. Միքինեանի, 9բիս տէ Պրիւէռ, Պէյ լէ Միճ, Թարն։

ԽՆԴՈՑՔ ԼԻՈՆի ՄԷՋ

Համախարբերդ. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղը նոր տարուան առիթիւ իր նպատակներուն համար կազմակերպած է ընտանեկան մեծ խնջոյք-երեկոյթ մը։

19 Ցունուար, Կիրակի ժամը 15էն 22, Ցոյներու սրահին մէջ։ Մուտքը ազատ է։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պ. Արտաւազդ Պօղոսեան կը փնտռէ իր եղբայրը Գնուն Պօղոսեան, հօրը անունը Մուշեղ, մօրը անունը Գաւուչ, ծնած է Լենինականի չրջանը Հաճի Նաղար գիւղը 1912ին։ Եղբայրներուն անունը, Սամսոն (որ մեռած է) եւ Արտաւազդ։ Կը կարծուի Ամերիկա ըլլալ։ Տեղեկացնել՝

M Arakélian, 7 Rue Chaumont, Paris 19,

Կը խնդրուի «Հայրենիք»էն արտատպել։

AU BEAU NOYER



Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés-lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԶՐԻ ՅԱՆՁՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ
ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, BD. J. JAURES
15, AV. A. MORIZET
Boulogne - Billancourt
Métro : MARCEL SEMBAT
Mol. 06-03 et 60-38

Ֆ. ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉ

Փարիզի չրջանի տասը մասնաճիւղերու ներկայացուցիչները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին այս Շաբաթ (18 Ցունուար), ժամը 15ին, Քաֆէ Ռեժան։

Պատգամաւորական ժողովի առիթով նոյն օրը տեղի ունենալիք յաչորդական երեք ժողովներու պատճառաւ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ ճիշդ որոշեալ ժամուն։

×

Գաւառի մասնաճիւղերէն անոնք որոնք դեռ չեն ղրկած իրենց հաշուեկշիռները, կը խնդրուի աճապարել եւ իմաց տալերջ. վարչութեան իրենց պատգամաւորներու մասնակցութեան մասին։

ԻՍԻԻ ՄԷՋ

Ֆրանս — Օրիանը եկեղեցիներու Միութեան ութօրեակին առիթիւ կազմակերպած է չարք մը դասախօսութիւններ, Արեւելքի ժողովուրդներուն մասին։ Առնչ չարքին Հայերու մասին՝

LES ARMÉNIENS, PEUPLE MARTYR

Դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի ժամը 20·45ին Իսիի Սէն Պրիւնոտ եկեղեցին, նախագահութեամբ յոյն կաթողիկէ եպիսկոպոս ԲԷմոնտոսի։ Կը խօսի դերապայծառ Ամատունի։— «Հայ Քրիստոնէութիւնը», եւ Ժերար Սթեֆանէսքու «Հայ ժողովուրդը եւ Ֆրանսան»։

Կը ներկայացուի գունաւոր ժապաւէն մը՝ Սուրբ Երկիր։

Հասցէ.— Բիւ տը լ'Էկալիթէ։

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Մամուլի տակ է Նոյեմբեր — Դեկտեմբեր Թիւը, 48 էջ, ճոխ բովանդակութեամբ։ Այժմէն բաժանորդագրուիլ 1958 տարուան համար։

Տարեկան բաժնեդինը 1000 Ֆրանք Ֆրանսա, 1200 Ֆր. արտասահման։ Ուշ վճարողները պիտի վճարեն նոր սակով։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԼԻՈՆ.— Հ. Ց. Դ. «Վարանդեան» կոմիտէն բացառիկ ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, Ցոյներու սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՎԻԻՆ.— Հ. Ց. Դ. «Անի» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, «Համօ Ծ — հանջանեան» սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէին ընդհ. ժողովը այս չաբաթ, ժամը 20·30ին, Ահարոնեան ակումբը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՎԻԻՆ.— Կապ. Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, Օհանջանեան ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։

ԿՐՈՆՈՊԼԸ.— Կապոյտ Խաչ՝ ընդհ. ժողովը այս կիրակի, ժամը 15ին, դպրոցի սրահին մէջ։ Շատ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս երկուչաբթի ժամը 16ին, Պուա Քոլոմպի կայարանին դիմացի սրճարանը (0 Տէփառ)։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ՏԷՍԻՆԻ Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 15ին, դպրոցին սրահը։ Կարեւոր օրակարգ։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերուհիները։ Ներկաներուն Թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի։

ՀԱՄԱՀԱՐԲ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտուն ժամը 9ին, Պար տը Կլոպի մէջ, 7 Պուլվ. տ'Ալթէն։ Կարեւոր օրակարգ։

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅԵՐԵԿՈՑՔ - ՊԱԼԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Կապոյտ Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին, ի նպաստ կայանին եւ իր կրթական նպատակներուն։

Ցունուար 26ին, Կիրակի, ժամը 16էն 24

SALLE VOLTAIRE

Orchestre JACQUES MORENO *իր երգերով*

Գեղարուեստական բաժին՝ Թատերական ներկայացում՝ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆի *եւ* ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆի *կողմէ։*

արտասանութիւն, երգ, եւ անակնկալներ։ *Պուֆէ մատչելի գիներով։*

Հաղորդակցութիւն.— Էֆօլ Շարանթօն 103 Թիւը առնել եւ իջնել բիս տը լ'Իւնիօն։

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ

(ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ)

Տարեկան ցերեկոյթ — պարահանդէսը Կիրակի, Փետրուար 2, ժամը 15 — 24

LES AMBASSADEURS

3. Avenue Gabriel : Champs - Elysées

Orchestre LOS CANGACEIROS

AVEC YVAN MORICE ET J. C. GILBERT

Ֆրանքեւպրազիլիական 14 հոգինոց այս հռչակաւոր նուագախումբը մեծ խանդավառութիւն պիտի ստեղծէ իր Աբրահամեաններով։

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները հեռաձայնելով ԷԼԻՋԷ 67-03

Տոմսերու գինն է 500 ֆրանք

Ուշադրութիւն.— Վարձուած սեղանները պէտք է ղրաւուած ըլլան ամէնէն ուշը ժամը 19·30ին։ Հակառակ պարագային պարահանդէսի կազմակերպիչ յանձնախումբը որեւէ պատասխանատուութիւն չի ստանձներ։

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՒԻԿ ԱՒԹՔԷՆ

CAMEL ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄՕՏ՝ 102, BD. VOLTAIRE, PARIS-XI՝

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ՝ ԻՐԵՆՑ ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՂՈՂ,

Անգլիական եւ Աւստրիական կերպասներէ, նորաձեւ LODEN

ՎԵՐԱՐԿՈՒՆԵՐ ԵՒ AUTOCOAT ՆԵՐ

(*Զանազան գոյներ*) 8000էն 12·500 *Ֆր.*

Իրենց մօտ կարելի է գտնել նաեւ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԻ ՆՈՐ ԵՒ ԳՈՐԾԱԾՈՒԱԾ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ Խիստ մատչելի գիներով։

SMOKINGի ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ։ Մեծաքանակի համար մասնաւոր սակագնյց

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՇԱԲԱԹ
18
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
SAMEDI
18 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8096 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3897

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՏԱԳՆԱՊԸ

Տօնական օրերու արձակուրդէն վերջ Ազգային ժողովի վերաբացումը բախտաւոր չեղաւ Ֆելիքս Կայեաոի կառավարութեան համար :

Վարչապետը կիրակի օրուան իր ճառին մէջ մատը բուն վէրքին վրայ դնելով, կը յայտարարէր թէ վերջ պէտք է տալ կառավարութեան անկայունութեան, որ «աղբիւրն է ամենայն չարեաց» :

Ժողովրդավար վարչաձեւի տակ կառավարութիւնները կը կոթնին ժողովրդական զանգուածներու վրայ եւ անոնց կամքը կը ներկայացնեն : Որպէսզի ա-նոնք կարենան օգտակար գործ կատարել, որոչ առեն իշխանութեան գլուխ պէտք է մնան : Ցաճախակի նախարարական տագնապներ պէտք չէ խանգարեն կառավարութեան գործը ներքին թէ արտաքին ճակատներուն վրայ :

Մանաւանդ արտաքին ճակատին վրայ շատ տաժանելի տպաւորութիւն կը ձգեն Ֆրանսայի նախարարական պարբերական տագնապները :

Այս վիճակին վերջ տալու համար էր, որ Ֆելիքս Կայեաոի կառավարութիւնը նախաձեռնարկ եղաւ վերաքննելու Սահմանադրութիւնը եւ փոփոխութեան են-թարկելու ընտրական օրէնքը :

Ազգային Ժողովի զանազան խմբակցութեանց ներկայացուցիչները կլոր սեղանի մը շուրջ քննած էին այս հարցերը, առանց վերջնական համաձայնութիւն մը գոյացնելու :

Կառավարութիւնը կը յուսար իր խմբագրած ծրագիրները առաջին առթիւ ներկայացնել Ժողովրդարանին եւ վաւերացնել տալ զանոնք՝ առանց մեծ դժուարութեան :

Սակայն հաշիւը սխալ դուրս եկաւ :

Ազգային Ժողովի վերաբացման օրն իսկ յայտնի եղաւ, որ բազմաթիւ կէտերու շուրջ անհամաձայնութիւն կը տիրէ կառավարութեան, երեսփոխաններուն եւ ծերակուտականներուն միջեւ :

Այժերիոյ հիմնական օրէնքին մասին համաձայն չեն երեսփոխանները ու ծերակուտականները :

Սահմանադրութեան վերաքննութեան շուրջ անհամաձայնութիւն կայ կուսակցութեանց միջեւ :

Ընտրական օրէնքի փոփոխութեան մասին տարակարծութիւն կը տիրէ ժողովրդական Շարժման եւ Ժողովրդարանի միւս խմբակցութեանց միջեւ :

Իսկ ամէնէն կարեւորը՝ բոլոր խմբակցութիւններն ալ հակառակ են կառավարութեան՝ նախկին ռազմիկներու խնդրին շուրջ :

Այս վերջինն հարցն է, որ տագնապալի կացութիւն ստեղծեց Ազգային Ժողովին մէջ, երբ վարչապետը վստահութեան խնդիր յարոյց :

Նախկին ռազմիկները, որոնք 56 Միութիւններ եւ շուրջ հինգ միլիոն անդամներ ունին, կը վայելեն բոլոր կուսակցութեանց համակրանքը : Կառավարութիւնը որոշած էր խնայողութեան համար 1959 Յունուար 1ին յետաձգել դերիներու, հաշմանդամներու, կոյրերու, որբերու եւ զաւկի տէր այրիներու, նախկին ռազմիկներու, տարագիրներու, դիմադրականներու եւ Թոքախտաւորներու թոշակներուն վճարումը :

Ֆելիքս Կայեաո իրրեւ ելմտագէտ՝ ամէն բանէ առաջ կ'ուզէ հաւասարակշռած ելմտացոյցով կառավարել երկիրը : Այն պահուն, երբ Ֆրանսա անտեսական – ելմտական ծանր տագնապի մը ենթարկուած է, երբ կառավարութիւնը իր մեքենան կանոնաւոր բանեցնելու համար արտաքին փոխառութեան կը դիմէ, դժուար պիտի ըլլար նոր ծաղքերով ծանրաբեռնել ելքի բաժինը, որ արդէն ընթացիկ տարուան համար վեց հարիւր միլիառի բաց մը կը ներկայացնէ :

Երեսփոխանները՝ ընտրական հաշիւներէ տարուած՝ կ'ուզեն ամէն կերպ զոհացում տալ հինգ միլիոն քուէ ներկայացնող այդ զանգուածին :

Երիտասարդ վարչապետը ազգին չահը դերադաս կը նկատէ ամբոխավարական մարդանքներէ : Այդ պատճառաւ ալ վստահութեան հարց յարոյց անակնկալ կերպով :

Ֆելիքս Կայեաո կ'ուզէր, որ բան մը փոխուի վերջապէս Ֆրանսայի ներքին քաղաքականութեան մէջ :

Երեսփոխանները, վերջին վայրկեանին, չուզեցին տագնապը ծանրացնել, եւ վստահութիւն տուին վարչապետին :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՆ ԻՐ ՀՈԳԵՐՈՎ

ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ՝ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ

ՊՈՒՐԿԻՊԱ ՄԵՐԾԵՑ ԸՆԴՈՒՆԻԼ ԿԱՑԵԱՒՈՒ ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԸ

Ինչպէս գրած էինք, Վարչապետը վստահութեան քուէ ուզած էր Եշ. օր : Վիճաբանութիւնները ծայր տուած էին նախկին ռազմիկներու ըլլալիք հատուցումին շուրջ. կառավարութիւնը կ'ուզէ յետաձգել այդ վճարումները՝ երկրին պիւտճէն չխախտելու մտահոգութեամբ :

Եշ. առաւօտ, Ազգ. Ժողովին մէջ այս ուղղութեամբ առաջին խօսքը առաւ Լիւսիանի, փուժատական երեսփոխանը, պահանջելով որ արդարութիւն ըլլայ նախկին ռազմիկներուն, որոնք գործ կ'ուզեն եւ ոչ թէ խօսք :

Ընկերվարական Տարու պատմականը երբեմն Ժորհրդարանին կողմէ տրուած ո-րոչումին եւ անոր գործադրութեան՝ յաջորդական կառավարութիւններու կողմէ : Նկատելով որ Ազգ. Ժողովը քուէարկած էր նման օրէնք մը, Տարու ըսաւ թէ Ընկերվարականները ընդունեցան ծախքերու սահմանափակում մը, բայց ո՛չ թէ ա-նարդարութիւն՝ նախկին ռազմիկներու նկատմամբ : Ընկերվարական երեսփոխանը առաջարկեց որ դերիները ստանան իրենց իրաւունքը : Փոխանակ մէկ տարուան՝ կարելի է վեց ամիս միայն յետաձգել այս վճարումը : Ցառաջդիմական Ֆեռան եւ անկախ Միւթէր պահանջեցին որ վճարումը անմիջապէս ըլլայ :

Կարգ մը վիճաբանութիւններէ ետք, որոնց կը մասնակցի նաեւ Վարչապետը, Տիւքլո (համայնավար) ձայն կ'առնէ . — Ազգ. Ժողովը թեր կամ դէմ պիտի քուէարկէ ոչ թէ կառավարութեան, այլ՝ նախկին ռազմիկներուն : Ինչ որ աղիտալի է՝ կառավարութեան տապալումը չէ, այլ հետապնդումը քաղաքականութեան մը, որ թշուառութեան կը տանի եւ ա-մերիկեան աշխարհակալութեան ենթարկութեան :

Ցառաջդիմական երեսփոխան Փոթ, որ անհանդիստ կ'ըլլար եւ կ'աշխատէր զսպուիլ, վերջապէս յայտարարեց թէ իր խմբակը տուրքերու դէմ քուէարկեց , ո-րովհետեւ դէմ էր ընդհանուր քաղաքականութեան :

Ֆելիքս Կայեաո .— Ընդդիմադրութեան չեմ զլանար իր զգացումները արտայայտելու իրաւունքը, բայց ձեզի, պարոն Փոթ, կրնամ ըսել, որ 12 տարիէ ի վեր տուրքերու դէմ քուէարկելով ներկայիս դժուար կացութեան մը մատնուած էք . եթէ 1914 – 1918ի պատերազմին չմաս-նակցեցայ, պատճառը պարզ է. չէի ծը-նած : Գալով 1939 – 1945ի պատերազ-

(Շարունակու թիւնը կարդալ .Դ. էջ)

ՀԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԾԱՆԹԻՆԷՆ առեւտրական առաքե-լութիւն մը մեկնեցաւ Արեւելեան Եւրո-պա, ուր բանակցութիւններ պիտի վարէ կարգ մը գործիքներ գնելու համար :

ՄԱԿի երեք հոդինոց յանձնախումբը ո-րոչեց այրել Հունգարիոյ մասին յայտարարութիւնները ըրած վկաներու ցանկը :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ 225 միլիոն տոլար կուտան Հնդկաստանի, որպէսզի կարենայ գործադրել իր հնգամեայ ծրագիրը : Ֆրանսա պիտի տայ քսան մի-լիառ Ֆրանք :

ՍՈՒՐԻՈՅ Արտաքին նախարար Սալահ Պիթար Գահիրէ հասաւ, ուր խորհրդակցութիւններ պիտի ունենայ Նասրի հետ, երկու երկիրները հետաքրքրող « կեն-սական » հարցերու շուրջ :

ՕՐ ԸՍ ՕՐԻՆ

ԵՐԿՈՒ ԶԱՓ – ԵՐԿՈՒ ԿՇԻՌ

«Շինարար» մը անցաւ ձեռբս (օրգան Հ. Բ. Ը. Մ. Եւրոպայի շրջանի կեդրոնական ձեռնարկութեան) : Տեղեկատու ամսագրերը մըն է այս հրատարակութիւնը-մէն քանի առաջ, ուր մանաւանդ թիւեր կը գրաւեն ուշադրութիւնդ : Ես ալ ինչ մը երկար կանգ առի այդ խօսուն թիւերուն վրայ, որոնք հակառակ մեր բոլոր բարեացակամութեան խորհրդածութեան կը մղեն մեզ :

Կորիկ գումարներ կան կրթական կը-տակներէ, այս կամ այն հաստատութեան յատկացուած, ինչպէս եւ համալսարանական ուսանողներու տարեթոշակներ, Միութեան Կրթ. յանձնախումբին կողմէ ընտրուած սաներու համար : Այսպէս՝ 75 ներկայացող թեկնածուներու մէջէն 31ը միայն ընտրուած են, որոնց 11ը նախկին թոշակրնկալներ : Այս կրթաթոշակներու ընդհ. գումարն է 11·000 տոլար, մօտ 5 միլիոն ֆրանս. ֆրանք, մեծ մասով նոր ստացուած զանազան կտակներէ :

Չէի կրնար շատ խորանալ այս տրուած թիւերուն մէջ, որովհետեւ ընդհանուր խօսքեր են եղածները եւ մանրամասնութիւններ չունիմ ընդհանրապէս ստացողներուն շուրջ :

Հատ մը սակայն որոշ էր, անունով, տեղով եւ բանակով : «Բացառիկ Օգնութիւն Երուսաղէմի Պատրիարքարանին 10·000 տոլար՝ անոր ճիւթական ծանր դժուարութիւնները», մեղմացնելու մտահոգութեամբ :

Ըսելիք պիտի չըլլար անշուշտ նման օգնութեան մը համար Երուսաղէմի վանքին, եթէ... Հ. Բ. Ը. Մ. հրիստոնեայի, հեթանոսի խտրութիւն չդնէր, իր աւանդական սովորութեամբ, մէկին ու միւսին միջեւ :

Լսած էիմ որ Հ.Բ.Ը.Մ.ը տարեկան գումար մը կը վճարէր Անթիլիասի վանքին մինչեւ 1955, իսկ այն օրէն երբ կիլիկիոյ աթոռին գահակալը իր եւ իրեններուն ուզած եկեղեցականը չէ, դադրած է այդ նպաստի յատկացումը :

«Անշուշտ մատս մէջն է պիտի ըսէր բազմավաստակ, բազմաթոշակ եւ բազմախանիչ ծանօթ բանաստեղծը...» :

ՆՈՃԻ

ՊԵԼԿՐԱՏԻ մէջ Ինոնեզիոյ Նախագահը խօսակցութիւններ կ'ունենայ Թիթոյի հետ : Ինոնեզիական զինուորական առաքելութիւն մը որ Եուկոսլաւիա գացած բանակցութիւններ կը վարէր զէնքեր գնելու համար, առջի օր մեկնեցաւ, հա-մաձայնութիւն գոյացնելէ վերջ :

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱԿԻՈՅ մէջ «քաղքենի ազգայնականութեան» նոր տագնապ մը ծայր տուած է, որուն հետեւանքով կո-միսարներու խորհուրդին փոխ – նախագահը Սեպեսթա հրաժարեցաւ : Այնպէս կը թուի թէ Սեպեսթա ոչ միայն չնորհակալութեան կեդրոնական կոմիտէէն :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ եւ Լեհաստանի միջեւ Բ. աշխարհամարտէն վերջ առաջին անգամ ըլլալով մշակութային յարաբերութիւններ պիտի սկսին 1958ի ընթացքին : Առաջին առիթով Վարշաւայի պետական օփերային երաժիշտները նուագահանդէս մը պիտի տան Արեւմտ. Պերլինի մէջ :

ԻՏԱԼԻՈՅ ընկերվարական կուսակցութեան պարագլուխ Նէննի հերքեց այն գրոյցները, որոնց համաձայն ընտրական գործակցութեան համաձայնութիւն մը կնքած է Իտալիոյ համայնավար կուսակցութեան հետ : Նէննի յայտարարեց թէ իր կուսակցութիւնը առանձին պիտի ներկայանայ ընտրութեանց :

ՆՈՐ ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՅԿ. ԴԱՏԻՆ ԴԷՄ

Ա.

Անցեալ տարուան վերջին ամիսներուն, Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան քառասնամեակին եւ Հայաստանի խորհրդը դայնացման 37րդ տարեդարձին առթիւ՝ Երեւանի թերթերուն մէջ լոյս տեսան բազմաթիւ յօդուածներ, ստորագրուած՝ մեր երկրի վարիչ դէմքերու կողմէ :

Մարքսիզմ – Լենինիզմի վարդապետութիւնը պանծացնող այդ յօդուածներուն մէջ, անոնք, արտակարգ ոգեւորութեամբ եւ լաւատեսութեամբ կը ծանրանան Խ. Հայաստանի իրականութեան վրայ, չմոռնալով նաեւ մեր անցեալ պատմութիւնը եւ ապագայի հեռանկարները :

Հաւատարիմ եւ հետեւողական, Հայաստանի եւ Հայկ. Դատի հանդէպ Մոսկուայի որդեգրած քաղաքականութեան, անոնք՝ Հայաստանի խորհրդայնացումով լուծուած կը նկատեն «Այսպէս կոչուած հայկական կնճիռը» (Ստալին, 1920, Դեկտեմբեր 4) :

Ոչ մէկ խօսք ուրեմն, մեր բռնադատուած իրաւունքներու, յափշտակուած հողերու, անհաշուելի կորուստներու, տառապեր բազմութիւններու եւ մէկ խօսքով, այն բոլոր առակս մնացած խնդիրներու ու պահանջներու մասին, որոնք զեղուած կը մնան մեր ազգային դատի թղթածրարին մէջ :

Անկարեւոր եւ հեչտութեամբ մոռցուելիք խնդիրներ չեն ասոնք եւ ոչ ալ անձնական՝ մեր բոլշեւիկ վարիչներուն : Անոնք, մեղմէ ոչ նուազ իրազեկ են այդ թղթածրարի մանրամասնութիւններուն. ծանօթ են մանաւանդ, հայութեան ձգտումներու եւ նպատակներու լրիւ եւ յստակ դաղափարին .— Հայ հայրենիքի ամբողջացման, ազատութեան եւ անկախութեան :

Բայց խօսիլ այս բոլորի մասին, պիտի նշանակէր դէրք բռնել Մոսկուայի հակահայաստանեան քաղաքականութեան դէմ. ժխտել ազգութեան եւ հայրենիքի մասին Լենինեան տեսութիւնը, եւ ի վերջոյ, արդարացնել հայ ազատատենչ ժողովրդի եւ մասնաւորապէս Դաշնակցութեան յամառ ու հետեւողական պայքարը՝ ի խնդիր Հայկ. Դատի վերջնական յաղթանակին :

Ըսինք արդէն որ տարբեր մտահոգութիւններ ունին անոնք : Անհրաժեշտ է ամէն բանէ առաջ Հայութիւնը ձերբազատել «արտաքի»ին վտանգաւոր ազդեցութիւններէ : Խորտակել «հակահայաստանեան» ճակատը եւ զայն առաջնորդող Դաշնակցութիւնը : Եւ այս բոլորին համար կազդրել «Մ. Հայաստանի փայլուն իրականութիւն»ը եւ... բոլշեւիկեան դաղափարախօսութիւնը :

Այս առաջադրութիւններու իրականացումը կը թելադրէ հոդեբանական արմատական յեղաշրջում մը յառաջացնել, առաւելապէս «աշխատաւոր» զանգուածներու մէջ :

Յարձակողականը սկսած է արդէն : Այս պայքարին մէջ բոլոր տեսակի դէնքերու գործածութիւնը ընդունելի է մեր հայ բոլշեւիկներու համար : Մանաւանդ սուտն ու կեղծիքը :

« 1920 թ. Նոյեմբեր 29ը... հայ ժողովրդի բազմադարեան պատմութեան ամենապայծառ ու լուսաւոր տարեթիւն է այս : Այդ օրէն սկսած հայ ժողովուրդը մէկընդմիշտ բաժանուեց իր տխուր անցեալին եւ բռնեց նոր, սոցիալիստական կեանքի լուսաւոր ուղին» : («Գ. Թ.) 20 Նոյեմբեր : Ընդգծումները մերն են. Ս. Տ. Թ.) :

Ինչո՞ւ Նոյեմբեր 29 եւ ոչ՝ Դեկտեմբեր 2. Հայաստանի խորհրդայնացման ճիշդ օրը : Եւ ինչո՞ւ ոչ մէկ յիշատակութիւն Դեկտեմբեր 2ին, Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան եւ Խորհրդային Ռուսաստանի ներկայացուցիչներու կողմէ ստորագրուած համաձայնագրին :

Բոլշեւիկ քաղաքագէտներու համար ձեռնտու չէ դէպքերու եւ թուականներու ճիշդ արձանագրութիւնները. այլապէս անոնք հարկադրուած պիտի ըլլային արձանագրել թէ՝ ի՛նչ անթոյլատրելի եւ ստորին միջոցներով Խ. Ռուսաստանը վերջ տուաւ «բազմաչարչար հայ ժողովրդի» անկախութեան :

Անպարտկելի կեղծիք է Նոյ. 29ը մեր պատմութեան «պայծառ եւ լուսաւոր տարեթիւ»ը նկատել : Փետր. 18ի համաժողովրդական հոյակապ ընդվզումը բոլշեւիկեան տիրապետութեան եւ գործած վայրագութիւններու դէմ. անկէ հետ, ժողովրդական դժգոհութիւնը արտայայտող զանազան ցոյցերը եւ մեր ժողովուրդի լաւագոյն զաւակներէն հազարաւորներու ոչնչացումը, — որոնց մէջ կան բեւեռ թիւով համայնավարներ — աւելի ճշդօրէն կը բնորոշեն «պայծառ եւ լուսաւոր տարեթիւ»ի իմաստն ու հայ ժողովրդի իրական վերաբերմունքը :

Մեծ կեղծիք մըն է, զրպարտութիւն եւ չարաչահութիւն՝ յայտարարել թէ՝ «Նոյեմբեր 29ին հայ ժողովուրդը բաժանուեց իր արիւնոտ անցեալէն եւ բռնեց սոցիալիստական կեանքի լուսաւոր ուղին » :

Եւ կամ Շ. Առուչանեանի, «Հ. Գեղարդնի Խորհրդի նախագահութեան նախագահ»ի արտայայտութեամբ «Անցեալ բազմաչարչար հայ ժողովրդի համար բացուեցաւ նոր երջանիկ դարաշրջան՝ սոցիալիզմի եւ կոմունիզմի կառուցման դարաշրջանը » : («Ս. Հայաստան», ամսագիր, թիւ 10 – 11) :

Ճիշդ է թէ հայ ժողովուրդը, հարկադրաբար համակերպեցաւ խորհրդային կարգերուն եւ լծուեցաւ չինարար ու լուսեղծագործ աշխատանքի : Աւսւ մէկկողմէ ան ոչ նուազ ուժգնութեամբ ընդդիմացաւ «սոցիալիզմի եւ կոմունիզմի կառուցման » աշխատանքներուն : Մեր երկրի դիւղացիութեան, գործարանային աշխատաւորութեան եւ մեր մտաւորական – նութեան ջախջախիչ մեծամասնութիւն – ները երբեք չհեւեւուեցան կոմունիզմով եւ իր առաջնորդած նպատակներով : Այս ուղղութեամբ փաստերը՝ աւելի շատ ծանօթ են իրենց, բոլշեւիկ վարիչներուն : Անոնք կրնան թիւերով հաստատել թէ այդ ժողովուրդին ո՞ր տոկոսն է, որ իրաւապէս կը հաւատայ կոմունիզմին եւ իր վարդապետութեան :

Ս. ՏԻՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՄԵՐ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ
ԱՒ. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

(ՅՈՒՇԵՐ)

(Բ. եւ վերջին մաս)

1904 – 1905 *թուականներն էին : Արտաւահմանից վերադարձել էր Ցիլում եմ իր լայն եզրով սեւ գլխարկը, ուսերին երկար ուռնոցը (պելերին), արդէն մեծ հռչակի, յարդանքի տիրացած : Ապացոյց հետեւեալ դէպքը :– յեղափոխական տարիները էին, մեր Գիւմրեցիք թուրդ յեղափոխականներ էին, կային եւ Դաշնակներ եւ Հնչակներ : Մի օր մեր փողոցում երկու մարդ վէճի էին բռնուել. նրանք այն դասակարգից էին, որոնց մենք ասում էինք լօթի (ուտող – խմող, բանից չվախեցող) : Կռիւը քանի գնում տաքանում էր : Երեւի մէկը Դաշնակ էր, միւսը Հընչակ : Մէկ էլ նրանցից մէկը քաշեց մաուզերը : Ճանկարձ որտեղից որտեղ Աւ. Իսահակեանը : Դեռ մի բառ չէր ասել, «մաուզերիստը» չչմեց ու՝ «վա՛յ, Աւօ ջան, դո՛ւ ես, ես քո՛ւ հոդուդ ղուրբան, ներողութիւն» ասելն ու ծլկելը մէկ եղաւ : Այսպիսի համակրանք, էն էլ մի լօթիից երեւի քչերն էին վայելում :*

Վ. Տէրեանը ասում էր՝ «պօէտը ամէն մի բանաստեղծութիւն գրելիս մի այլ կնոջ վրայ պիտի սիրահարուած լինի » :

Արդեօք Իսահակեանի կարծիքը նո՞յնն էր. չգիտեմ : Գիտեմ, որ պատանի տարիքում սիրահարուել է իր մօրաքրոջ աղջկայ, սեւաչեայ, դեղեցիկ Շուշիկ Մատակեանի վրայ : Գիւմրի՛ եւ այդ տեսակ բան : Շուշիկի ծնողները ափալ – թափալ ամուսնացնում են նրան Յովհաննէս Տէր Միքաէլեանի հետ (մայրիկիս հօրեղբօր) Գեղմանիայից նոր վերադարձած, մանկավարժ, վերին աստիճանի կիրթ ու դեղեցիկ մարդ, բայց Շուշիկից տարիքով բաւական մեծ : Ի միջի այլոց նրանց հարսանիքում ներկայ է լինում Լինչը, նկարում է իր «Հայաստան»ի Ա. հատորում երես 65, գեռեղում է խմբանկարը : Իսկ հարսի մասին ասում է՝ «Որքա՜ն քաղցր ու սիրուն դէմք մը ունէր այս հարսը» :

Խորն է ազդում Աւօյին կորցրած սէրը ու գրում է նա վիրաւոր սրտով՝

Սեւ աչերէն շա՛տ վախեցի՛ր, —
Էն մութ, անծեր գիշեր է·

Մութն ա՛հ է, չարխեր շա՛տ կան, —
Սեւ աչերը մի՛ սիրէ :

Տե՛ս իմ սիրտս — արան — ծով է,
Էդ չարխերը գարկեցին·
Էն օրուանից դադար չունիմ, —
Սեւ աչերը մի՛ սիրէ ···

Մի այլ տեղ·—

Ու սրտով սիրած Շուշանս լինի
Օջախիս կողքին գուրգուրանք իրար,
Արագի ափին բոստանս լինի
Ծով – բրտինք թափեմ — Շուշիկիս համար :

Մի ուրիշ տեղ·—

Շուշան եարս ինձի թողեր
Էն տղի հետ ո՞ւր կերթաս

Շուշան եարս ձեռքին արնոտ
Էն տղի հետ հարս կ'երթայ :

Իսահակեանի «Սիրոյ երգեր»ի մէջ քիչ տեղ չի բռնում նրա մի այլ սէրը, Զարօ եարը :

1932 – 36 *Փարիզ : Իսահակեանը վերադարձել էր հայրենիքից : Թախիծ կար աչքերում՝ երբ հարց ու փորձ էի անում հարազատներից, մեր փողոցից, հարեւաններից, քարից, հողից, ջրից : Հարազատներից քչերին էր կենդանի դտել : Այնտեղ վերապրել էր իր պատանեկան «ցնորքներն ու մորմոքները» ու նոր յուշերը ուսերին մի անդամ եւս հեռացել սիրած հայրենիքից :*

Անմոռաց են ինձ համար այն մի քանի տարիները որ ապրեցի Իսահակեանների հետ մի տան մէջ, կողք կողքի : Ջեմ մոռանայ երբեք տիկին Իսահակեանի հիւրասէր, բարեացակամ վերաբերմունքը : Ֆրանսահայ զաղութը իր հերթին նոյն պէս տուեց իր տուրքը մեծ բանաստեղծին, մեծ Հային : Սիրեց ու յարգեց Իսահակեանին :

Համով մարդ էր, հետաքրքիր խօսակից, կատակախօս, սրախօս···

1936*ի ամառը :*

Գնում էր տուն : 17, բիւ Տանփէր Ռոշըօ, իրերը զասաւորուած են կառքը – րում, իջնում է յամրաքայլ սանդուխներից, ու մէկ էլ լսում ենք·—

Իջէ երազներ, իջէ,
Անուշ, շոյող երազներ :

Ինքն էր, յստակ, բարձր ձայնով արտասանում էր Շանթը :

Իր հետ կառք նստեցինք, ես եւ Գ. Կոստանեանը :

«Գեղամ ջան, էդ չոֆէօրին ասա ինձ Շան գ'էլիզէով կայարան տանի» ասեց : Համարեայ լուռ էր : Շան գ'էլիզէում ասեց·—

« Ուրեմն էս բոլորը ես էլ պիտի չտեսնեմ» :

Գնաց տուն, հռչակուեց վարպետ : Եղաւ սեմպոլ : 21 տարի չարունակ ապրեց մի

ԱՐՈՒՍ ՈՍԿԱՆԵԱՆ

Այս հարցը լուծելու մէջ բարենպաստ դեր մը կը խաղայ նաեւ այն պարագան որ Աբելեան – Արմենեան թատերախումբէն երիտասարդ դերասան Յովսէփ Ոսկանեան կը սիրէ Արուսը, եւ փոխադարձաբար կ'արժանանայ այս վերջինին սիրոյն :

Շուտով կ'ամուսնանան եւ Արուսեակ Դարպասեանը դառնալով Արուսեակ Ոսկանեան, նորապսակ ամոլը կը մեկնի Կովկաս :

×

Առաջին առթիւ Ոսկանեան ամուսնին – ները կը հաստատուին Պաքու :

Դերասան Ոսկանեան այդ քաղաքի արուարձաններուն մէջ ներկայացումներ կը տար, որոնց մէջ Արուս առաջին անդամ հանդէս կուգայ : Աւելի ուշ՝ կը փոխադրուին քաղաք ուր երիտասարդ դերասանուհին կ'ընդունուի Պաքուի Կուլտուրական Միութեան Թատերախումբին մէջ, այդ շրջանին, բեմէն քաջուած վիճակի մէջ կ'ապրէր Արեւմտահայ Թատրոնի մեծանուն դերասանուհին՝ Ալնիւ – Հրաչեայ, որ իր հոյակապ տաղանդով իր առեւին մեծ համբաւի էր տիրացած :

Դերասան Ոսկանեան իր կինը կը ներկայացնէ Հրաչեային եւ այս վերջինը իր խուզարկու ու խորազնին աչքերով կոյն կը տեսնէ Արուսի մէջ ապագայ տաղանդաւոր դերասանուհին, կը հետաքրքրուի իրմով, խորհուրդներ կուտայ, եւ միով բանիւ կը դառնայ Արուսի ուսուցչուհին :

Սիպիլէն յետոյ, Ալնիւ – Հրաչեայ երկրորդ կինը կ'ըլլայ որ Արուսի վրայ խոր ազդեցութիւն կը դործէ :

Սահեան Զարեանի հատորին մէջ, Արուս հետեւեալ կերպով կը նկարագրէ Ալնիւ Հրաչեան .—

« ... Իմ վրայ չատ մեծ տպաւորութիւն է դործել նրա «լայնարիւր» աչքերը որ արտայայտում էին ամբողջ մի տիեզերք : Սեւ, փայլուն ու խոշոր աչքեր, որոնք կարծես խօսում էին, այնքան դեղեցիկ, այնքան արտայայտիչ, որ իսկոյն մտածեցի՝ ի՛նչ պիտի լինէր այդ աչքերի հմայքը մի քանի տարի յետոյ : »

Երկար ժամանակ Ալնիւ – Հրաչեայ կը դրաղի Արուսով, ցուցմունքներ կ'ընէ խորհուրդներ կուտայ, որով կը նպաստէ տաղանդաւոր դերասանուհիին արագացայլ վերելքին :

Առաջին մեծ դերը Արուս Ոսկանեան կը խաղայ Թիֆլիզ, հանդէս գալով Շիրվանզադէի «Զար Ոգի»ին Սոնայի կերպարով :

Այս դերի կատարման պահուն Արուս Ոսկանեան մեծ սրտադողի մը կը մատնուի : Ահա՛ թէ ինչպէս կը նկարագրէ ինքը այդ օրը .—

« Թիֆլիզի խստապահանջ հասարակութեան առջեւ հանդէս գալը ինձ միանդամայն յուզել էր : Թէեւ բաւն ծափահարութիւնների էի արժանանում, իւրաքանչիւր դործողութիւնից յետոյ ծաղկեփունջներ էի ստանում, սակայն անհանդիստ էի, չդիտէի թէ առաջաւոր եւ կուլտուրական խաւը, այդ թուում եւ Շիրվանզադէն, որ դիտում էր ներկայացումը, ինչպէս են վերաբերւում իմ խաղին » :

Սակայն, հակառակ դերասանուհիին մտավախութիւններուն, այս առաջին փորձէն յաղթական դուրս կուգայ ինք, եւ ներկայացումէն ետք հասարակութիւնը եւ նոյնինքն հեղինակը, մեծ հիացումով ու խանդավառութեամբ կը շնորհաւորեն դինքը : Շիրվանզադէն իր հիացումը այնքան առաջ կը տանի որ կը յայտարէ թէ Արուս Ոսկանեանի Սոնային լաւը չի կրնար երեւակայել ինք :

« Ուրախութիւնն ու յուզմունքը ալեկոծում էին կուրծքս — կը չարունակէ պատմել դերասանուհին — սրտադին սեղմեցի Շիրվանզադէի ձեռքը եւ ասացի, որ

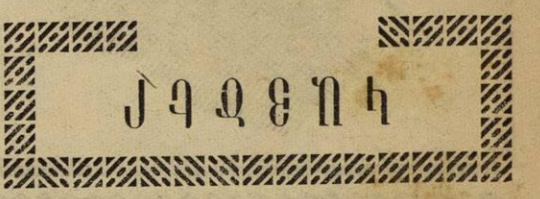
չրջապատուած լինելով այդպիսի խոշոր արուեստագէտների ու թատերագէտների հսկողութեամբ եւ ուշադիր վերաբերմունքով, անպայման ես պիտի առաջդի – մեմ եւ դառնամ լաւ դերասանուհի » :

Բացի Շիրվանզադէէն, Արուսի արուեստակից ընկերներէն երկուքը, անոր բեմական կեանքի ընթացքին իր վերելքին առնչութեամբ մեծ դեր են կատարած : Մէկը՝ մեծանուն դերասան Իսահակ Ա. – լիխանեանն է, միւսը՝ ողբացեալ դերասան Յովհաննէս Սեւումեանը : Առաջինը, ջանք չէ խնայած որ Արուսը կարողանայ իր բոլոր ընդունակութիւնները երեւան հանելու լայն ասպարէզ ունենալ, իսկ Սեւումեանը, որ այդ թատերաշրջանին խումբին դերասոյցն էր, սկիզբները թէեւ անտարբեր կը դանուի Արուսի վերաբերմամբ, սակայն մէկ քանի ներկայացումներէ յետոյ ջերմ վերաբերմունք ցոյց կուտայ, հնարաւորութիւններ կը ստեղծէ Արուսին մեծ ու կարեւոր դերերով հրապարակ դալու, վասն զի ողբացեալ դերասոյցին խուզարկու աչքերը տեսած էին ու ճանչցած Արուսի մէջ ճշմարիտ տաղանդը :

Եւ կարճ ժամանակի մը մէջ Արուս Ոսկանեան կը դառնայ թատրոն յաճախող հասարակութեան պաշտամունքին առարկան :

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԻԹԵԱՆ

(3 Շար·)



Լ.

ՀԱՅՈՑ ՁԱՅՆԻՆ ԻՆ ՀԱՅՐՆ ԱՐՎԱԾ

Հասկանալի ինձ համար չէր մնում իր անկեղծության մասին, երբ նա ինձ ասում էր, որ ինձ միայն, ինձ միայն, ինձ ու ինձ է սիրում, որ ամբողջ աշխարհում ինձանից բացի ոչ ոքի չի նայում, ոչ ոքի չի տեսնում, ոչ ոքի չի ուզում, ոչ ոքի չի ցանկանում, ոչ ոքի չի պաշտում, ոչ ոքի չի երազ

մին, մասնակցեցայ անոր, Ֆրանսայի մէջ. միայն թէ կը ցաւիմ, որ ձեզի չհանդիպեցայ այնտեղ :

Ֆոք.— Ես միայն ուզեցի ընդդիմադիր չարժումին իրաւունքը պաշտպանել. երբ հարցը նախկին ռազմիկներու չուրջ կը դառնայ, այլեւս քաղաքական նկարագիրը չունի ան, այլ՝ բարոյական :

Դաղար մը տրուեցաւ Ազգ. Ժողովին եւ Վարչապետը խմբակցութեանց ներկայացուցիչներու հետ խորհրդակցեցաւ : Կէսօրէ ետք ժամը չորսին երեսփոխանները կրկին հաւաքուեցան, քուէարկութեան համար : Ցելիքա կայեառ բացատրութիւն ներ տուաւ երկրին տնտեսական կացութեան մասին, եղրակացնելով թէ ընդհանուր ծրագրին մէջ կարելի չէ փոփոխութիւն մտցնել եւ սխալ քայլ մը՝ մահացու հարուածը պիտի տար ղրամին արժեղրկման դէմ կատարուող աշխատանքին :

Այնուհետեւ խմբակցութիւնները խորհրդակցեցան, բայց ընդհանուր համաձայնութիւն մը կարելի չեղաւ գոյացնել : Միայն քանի ձայնի առաւելութեամբ Ազգ. Ժողովը վստահութիւն յայտնեց կայեառի . (253 թեր, 233 դէմ) :

ՓԱՐԻԶ – ԹՈՒՆՈՒԶ ԽՈՒՄԱՏԸ

Եչ. օր, կէսօրուան մօտ Թունուզ հասան վարչապետ կայեառի պատուիրակները : Նախապէս Պուրկիպայի հաղորդուած էր, թէ անճնական նամակ մը պիտի ղրկուի իրեն :

Թունուզի Հանրապետութեան Նախագահը մերժեց սակայն ընդունիլ կայեառի պատուիրակները, ինչպէս նաեւ նամակը : Թունուզի ֆրանսական դեսպանը միայն կարողացաւ տեսնուիլ Պուրկիպայի հետ եւ քառորդ ժամ տեւող խօսակցութիւն մը ունեցաւ անոր հետ : Հակառակ եղած կարգ մը հարցումներուն՝ դեսպան Ժորժ Կորս մերժեց որեւէ յայտարարութիւն ընել :

Միւս կողմէ Ազատագր. ճակատը կը կրկնէ, թէ չորս զինուորները Ալժերիա կը դտնուին :

Թունուզի տեղեկատուութեան Նախարարը մամուլի ասուլիս մը տուաւ Ֆրանքեւթունուզեան տագնապին մասին, եւ յայտարարեց թէ ֆրանսական կառավարութեան պատուիրակները ճամբայ չելած Նախագահ Պուրկիպա իմացուցած էր որ զինուորական ներկայացուցիչ մը չի կրնար ընդունիլ :

Ամէն պարագայի մէջ այս միջադէպը պատճառ դարձաւ որ կացութիւնը աւելի բարդանայ, երկու երկիրներու միջեւ :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Երուանդ Գրիգորեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Նուպար Քէօսէեան եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ բոլոր պարագաները իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ կամ ղրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին իրենց ողբացեալ մօր՝

ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ՔԷՕՍԷեԱՆի

մահուան առթիւ :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբին տարեկան պարահանդէսը, կը բացուի 9 Մարտ, ե. Թաղամասի քաղաքապետարանի սրահին մէջ :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Պէաթրիս Ց. Քէչէճեան եւ իր զաւակները Ժիրայր Ց. Քէչէճեան, Տէր եւ Տիկին Գ. Քիւրքճեան, Տէր եւ Տիկին Գ. Քօլանճեան կը ծանուցանեն որ իրենց ամուսնոյն եւ հօր

ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ ՔԷՉԷՃԵԱՆի

մահուան առաջին տարելիցին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Սուրբ Յովհ. եկեղեցին, 19 Յունուար, կիրակի օր : Իր յիշատակը յարգողները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ :

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԻ

27ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹԸ
կիրակի, Մարտ 9ին, կէսօրէ վերջ, ժամը 2·30ին

CENTRE MARCELIN BERTHELOT
28 bis, Rue St.-Dominique, Paris 7·
Métro : Invalides

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆի
ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ

Միսաքեան ընտանիքը. կը ծանուցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի կիրակի, Յունուար 26ին, յետ պատարագի Փարիզի Ս. Յովհաննէս – Մկրտիչ եկեղեցին՝

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆի

յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առթիւ :

×

ՇԱՒԻԼԻ ՆՈՐԱՇԷՆ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՄԷՋ
Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆի

Մահուան տարելիցին առթիւ, Փետրուար 2ին, կիրակի առաւօտ. հոգեհանգստեան պաշտօնէն ետք հայկական ազգային սովորութեան համաձայն հոգեշաղ՝ եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Ց. Դ. ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ խումբին եւ հովանաւորութեամբ Փարիզի Շրջ. կոմիտէին :

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ
ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Մամուլի տակ է Նոյեմբեր – Դեկտեմբեր թիւը, 48 էջ, ճոխ բովանդակութեամբ : Այժմէն բաժանորդագրուիլ 1938 տարուան համար :

Տարեկան բաժնեդիրը 1000 ֆրանք Ֆրանսա, 1200 ֆր. արտասահման : Ուշ վճարողները պիտի վճարեն նոր սակով :

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Կապոյտ Խաչի Կրընոպլի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները .— Տէր եւ Տիկին Քլըճեանէ հինգ հազար ֆր. տեղւոյս դպրոցի ֆոնտին, Տէր եւ Տիկին Ղարիպեան երկու հազար, իրենց զաւկին Աշոտի ղինուորութենէ վերադարձին առթիւ, (հազար ֆր. տեղւոյս դպրոցի ֆոնտին, հազար ֆր. Մշակոյթի Տան , Փարիզ) :

×

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉի Ֆէստիվալիէի օ – գտիւթեան կայանին կը նուիրեն .— Պ. Շ. Միքայէլեան (Բուաթիէ) փոխան հոգեհանգիստի հազար ֆր. :

Պ. Գէորգեան Նոր Տարուան առթիւ հինգ հազար Ֆրանք :

Հայ կարմիր Խաչի Փարիզի դարմանատան կը նուիրեն .—

Պ. Գիմպիւլեան հինգ հարիւր ֆր., Օր. Ա. Արապեան հազար, Պ. Մաչաքլեան հազար, Պ. Խանճեան հինգ հարիւր ֆրանք :

NOTRE DAME DE PARIS

Մայր Տաճարին մէջ այս կիրակի (Յունուար 19) ժամը 17ին,

ԳԵՐՊ. Հ. Կ. Ծ. Վ. ԱՄԱՏՈՒՆԻ

պիտի մատուցանէ ձայնաւոր պատարագ, եկեղեցիներու Միութեան Ութօրեակին բացման առիթով :

Երգչախումբը կը ղեկավարէ Պ. Վ. Տէվէճեան :

ԽՆՋՈՅՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Համախաբբերդ. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղը նոր տարուան առթիւ իր նպատակներուն համար կազմակերպած է ընտանեկան մեծ խնջոյք–երեկոյթ մը :

19 Յունուար, կիրակի ժամը 15էն 22, Յոյներու սրահին մէջ : Մուտքը ազատ է :

ՊԱՏԱՐԱԳ

Ալֆորվիլի եւ Շաւիլի հոգաբարձութիւններու համաձայնութեամբ եւ Առաջնորդ Սրբազանին արտօնութեամբ, յառաջիկայ կիրակի, 19 Յունուար Շաւիլի մէջ պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Ալֆորվիլի հոգեւոր հովիւը Տ. Պարգեւ քհնյ. Մերճանեան, իսկ Ալֆորվիլի մէջ՝ Տ. Եսայի Խաչակիր քհնյ. Ալթունեան :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ՝

Լաւ կարող մը «կրան սէրի» աշխատանքի համար : Դիմել՝

PARIS-CALIFORNIE
16, Rue St. Cécile, Paris 9·

Ֆ. ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉ

Փարիզի չրջանի տասը մասնաճիւղերու ներկայացուցիչները ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուին այս Շաբաթ (18 Յունուար), ժամը 15ին, Քաֆէ Ռեժան :

Պատմամշակութային ժողովի առիթով նոյն օրը տեղի ունենալիք յաջորդական երեք ժողովներու պատճառաւ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ ճիշդ որոշեալ ժամուն :

×

Գաւառի մասնաճիւղերէն անոնք որոնք դեռ չեն ղրկած իրենց հաշուեկշիռները, կը խնդրուի աճապարել եւ իմաց տալերջ. վարչութեան իրենց պատգամաւորներու մասնակցութեան մասին :

ԻՍԻԻ ՄԷՋ

Ֆրանս – Օրիանը եկեղեցիներու Միութեան ութօրեակին առթիւ կազմակերպած է չարք մը դասախօսութիւններ, Արեւելքի ժողովուրդներուն մասին : Առանց չալքին Հայերու մասին՝

LES ARMÉNIENS, PEUPLE MARTYR

Դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի ժամը 20·45ին Իսիի Սէն Պրիւնոս եկեղեցին, նախագահութեամբ յոյն կաթողիկէ եպիսկոպոս Րէմոնտոսի : Կը խօսի դերապայծառ Ամատունի .— «Հայ Քրիստոնէութիւնը», եւ Ժերար Սթեֆանէսքու «Հայ ժողովուրդը եւ Ֆրանսան» :

Կը ներկայացուի դունաւոր ժապաւէն մը՝ Սուրբ Երկիր :

Հասցէ .— Բիւ տը լ'Էկալիթէ :

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐի ԵՐԵԿՈՅ

Կազմակերպուած Շաւիլի կրօն. ընկերակցութեան կողմէ : Ի նպաստ Շաւիլի նորակառոյց եկեղեցիին եւ դպրոցին :

Այս երեքշաբթի, ժամը 20·45ին Սինեմա Լա Սիկալի մէջ 9 Ավընիւ Կասթօնի Պուասօն, Շաւիլ Վէլիզիի կայարանին մօտ (Լինները էնվալիտ) :

Պիտի ցուցադրուի՝

Ա.) Այց մը գիւղատնտեսական ցուցահանդէսի հայկական փավիլեոնին :

Բ) Լեռնային լճին գաղտնիքը (դուեսուար) :

Հաղորդակցութեան միջոցներ .— Կառ տէ գ'էնվալիտ, իջնել Շաւիլ Վէլիզի :

Երեկոյթը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 20·45ին եւ պիտի աւարտի ժամը 23ին, որպէսզի հեռուէն եկողները կարենան ատենին վերադառնալ :

Մուտք 300 ֆրանք :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Լիոն .— Հ. Ց. Դ. «Վարանդեան» կոմիտէն բացառիկ ընդհ. ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, Ցոյներու սրահը : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

Վիչի .— Հ. Ց. Դ. «Ալի» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ ընկերները, այս Շաբաթ, ժամը 20·30ին, «Համօ Ծանչանեան» սրահին մէջ : Կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

Վալանս .— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէին ընդհ. ժողովը այս չաբաթ, ժամը 20·30ին, Ահարոնեան ակումբը : Կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է :

Վիչի .— Կապ. Խաչի մասնաճիւղի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, Օհանճանեան ակումբին մէջ : Կարեւոր օրակարգ :

Կրընոպլը .— Կապոյտ Խաչի ընդհ. ժողովը այս կիրակի, ժամը 15ին, դպրոցի սրահին մէջ : Շատ կարեւոր օրակարգ : Բոլոր ընկերուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է :

Ց. Կ. ԽԱՉի Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 16ին, Պուա Քոլոմպի կայարանին դիմացի սրճարանը (0 Տէփառ) : Խիստ կարեւոր օրակարգ :

Տէսինի Ց. Կ. Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի ժամը 15ին, դպրոցին սրահը : Կարեւոր օրակարգ : Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերուհիները : Ներկաներուն թիւը մեծամասնութիւն պիտի նկատուի :

ՀԱՄԱՅԱՐՔ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտուն ժամը 9ին, Պար տը Կլոպի մէջ, 7 Պուլվ. տ'Ալթէն : Կարեւոր օրակարգ :

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Շաւիլի Ռորաշէն սրահին մէջ
4 բիս տէ Թրուա Շանթիէ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի Շաւիլի մասնաճիւղին կողմէ :

Այս կիրակի ժամը չորսին :

Կը հրաւիրուին փարիզեան չրջանի բոլոր ընկեր – ընկերուհիները եւ համակիր երիտասարդութիւնը :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

Décoration — Agencement de Magasin

ANCIENS ÉTABLISSEMENTS

J. PAICHOUX et E. THION

149, RUE NATION'LE, PARIS 13E — TÉL : GOB· 19 52

SERRURERIE D'ART ET DE BATIMENT

Tous Travaux de Fer Forgé

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵՒՐ

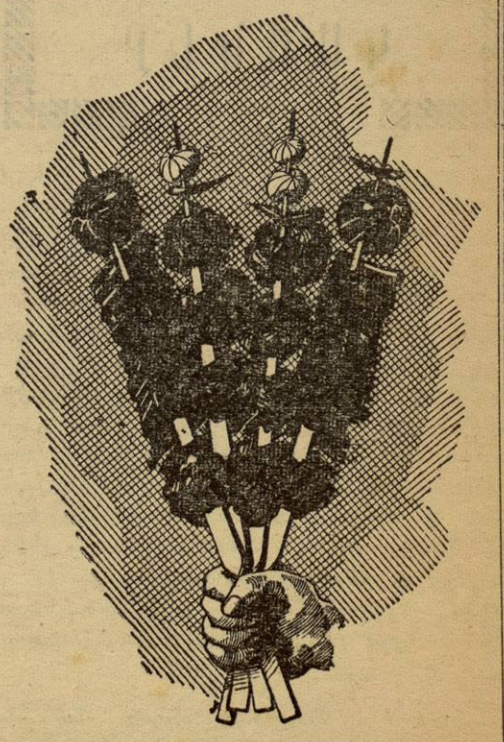
Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
TÉL. : BAL. 31-21
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ
Métro : F. D. Roosevelt

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված – ներ, «չաչլիք», «քարսքի»

Bar Américain



ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
19
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
19 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8097 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3898

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՔԱՐՈԶՆ ՈՒ ԳՈՐԾԸ

Ծննդեան տօնին առթիւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը պատարագած եւ քարոզած է Էջմիածնի տաճարին մէջ :

Երեւանի ձայնասփիւռէն առնելով, ա-րեւելքի թերթերը հրատարակած են վազդէն Ա.-ի երկար քարոզը, որ չահեկան տեղեկութիւններ կուտայ Մայր Աթոռին մասին:

Միաբանութիւնը իր երիտասարդ չարքերով եւ հոգեւոր ճեմարանը հինգ դասարաններու մէջ բաժնուած յիսուն ա-շակերտներով «անսահմանի ուրախու-թեամբ կը լեցնէ մեր սիրտը», կ'ըսէ Հայրապետը :

Ցեւոյ մեծ յուզումով կը յիշէ 1957ի ընթացքին իր կատարած հովուապետա-կան այցելութիւնները, — Շերակի, Ռոս-տովի, Նոր Նախիջեւանի, Վրաստանի եւ Ադրբեջանի բեմերուն ու վերջերս ալ՝ Ա-րաբեան թեմին: Ցատկանշական են իր խօսքերը այս այցելութեանց մասին .

« Դժուար է խօսքերով նկարագրել, յացատրել այն սուրբ հրճուանքի ալիքը, որ ամէն տեղ փոթորկեց մեր ժողովուր-դի հոգին: Հաւատքի ծարաւով այրած Հայոց սիրտերը լեցուեցան յանկարծ եւ յորդառատ յորդել սկսան սրբազան յոյ-սեր եւ արդար իղձեր: ... Ուրախութե-մէ խենդեցած ձեռքեր, հազար հազարներ երկինքը ցոյց տալով՝ հայ հաւատքին վառոքը կ'երգէին, Ս. Էջմիածնի տեսիլ-քով կախարդուած» :

Սփիւռքի մէջ չկայ մէկը, որ սրտանց չուրախանայ այս տողերը կարդալով : Ուրեմն բոլշեւիկեան տիրապետութենէն քառասուն տարի վերջ ալ, հակառակ ա-մէն կարգի անաստուածեան քարոզու-թեանց, հայ ժողովուրդը խորհրդային երկիրներուն մէջ ամուր կերպով կապ-ուած է իր հաւատքին, իր աղօթային սրբո-րութեանց եւ Մայր Աթոռին, «Հայ հո-գիի տաճար, սրբութիւն սրբոց Էջմիած-նին» :

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին երե-ւումը տարիներով հոգեւոր մխիթարու-թենէ զրկուած այդ բազմութեանց մէջ՝ ալեկոծած է անոնց հոգիները :

Վազգէն Ա. բոլորովին վերացած իր տեսած աննախընթաց եւ անսպասելի ըն-դունելութեան ոգեկոչումով, կը գոչէ Էջմիածնի տաճարին մէջ.

« Ցարգա՛նք եւ օրհնութիւն այս ժողո-վուրդին, յարգա՛նք եւ օրհնութիւն անոր հաւատքին, անոր իղձերուն, անոր գա-լիքին» :

Էջմիածնի գահակալը իր ընտրութենէն վերջ ամբողջ երկու տարի սպասեց՝ այ-ցելելու համար «ներքին թեմեր»ու հաւա-տացեալ ժողովուրդին : Մինչդեռ իր ա-ռաջին գործը պիտի ըլլար այդ :

Դժբախտաբար բոլոր փաստերը կուգան հաստատելու թէ Ամենայն Հայոց Կաթո-ղիկոսը ընտրուած է ո՛չ թէ Հայաստանի եւ դրացի խորհրդային երկիրներու հա-յութեան, այլ արտասահմանի համար :

Այդ պատճառաւ ալ խորհրդային իշ-խանութեանց կարզադրութեամբ հարկա-դրուեցաւ իր այցելութիւնը սկսիլ Լիբա-նանէն, որ իր թեմը չէր, երեսի վրայ ձգելով Արարատեան թեմի, Վրաստանի, Ադրբէջանի եւ հիւսիսային չրջանի թեմե-րու ժողովուրդը :

Այդ այցելութիւնը ո՛չ թէ «հովուապե-տական» , այլ քաղաքական հանդամանք կը կրէր :

Վազգէն Ա. ի զուր կը ճգնի Ծննդեան իր նոյն քարոզին մէջ պնդելու թէ «Ս. Էջմիածինը է եւ կը մնայ սուրբ կեանքի կեդրոնը՝ ազատ ու անկաշկանդ» :

« Քաղաքական բնոյթ պէտք չէ վեր-դրեն Մայր Աթոռին եւ անոր սուրբ դոր-ծին», կ'ըսէ ու կ'աւելցնէ .

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԹՈՒՆՈՒԶԻ ՀԱՐՑԸ

•

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ ՓԱՐԻԶ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՆ ՉԵՌՆՈՒՆԱԾՆ

Կառավարութիւնը կարճ ղեկոյց մը հը-րատարակեց, յայտնելով թէ Նախագահ Պուրկիպա մերժած է ընդունիլ Վարչա-պետ Կայեատի երկու պատուիրակներէն մէկը. ծանօթ է , որ անոնք անձնական նամակ մը պիտի յանձնէին Թունուզի Նա-խագահին, որուն վրայ ձգելով անբարե-կամական այս երեւոյթին պատասխանա-տուութիւնը Ֆրանսական կառավարու-թիւնը որոշեց երկու պատուիրակներուն վերադարձը: Միւս կողմէ , Փարիզ կան-չուեցաւ նաեւ Թունուզի դեսպան Ժորժ Կորս :

Երկու պատուիրակները որ Պուրկիպայի նամակ մը յանձնելով եւ խորհրդակցելով անոր հետ Ֆրանսացի չորս զինուորները ազատելու նպատակ ունէին, առջի դիչեր ձեռնունայն վերադարձան :

Ցառաջիկայ երեքշաբթի Ազգ. Ժողովին մէջ պիտի քննուի Ֆրանք-եւ-Թունուզեան տագնապը: Նախարարաց Խորհուրդի բա-ցառիկ նիստ մը պիտի գումարուի չուտով եւ լուրջ հաւանականութիւններ կան որ Փարիզ – Թունուզ դիւանագիտական յա-րաբերութիւնները խզուին :

Ընդհանուր առմամբ խորհրդարանական չրջանակներուն կարծիքը այս է Թունուզի նկատմամբ, մանաւանդ՝ պատուիրակնե-րու առաքելութեան ձախողութենէն ետք: Թունուզի Ֆրանսական դեսպանը, որ կ'ընկերանար երկու պատուիրակներուն , Նախագահ Պուրկիպային յայտարարեց.— Կառավարութիւնը դիս կանչեց՝ խորհր-դակցութեան համար :

Տեղական մամուլին կարծիքն ալ այն է, թէ Թունուզի առաքելութիւնը ձախո-ղութեան մատնուած էր, քանի որ Պուր-կիպա իմացուցած էր թէ պիտի մերժէր ընդունիլ զինուորական մը՝ իբրեւ Փա-րիզի ներկայացուցիչ : Վարչապետ Կայ-եատ պնդեց իր որոշումին վրայ՝ զօրա-վար Պիւշլէն Թունուզ ղրկելու համար: Իր կողմէ, Պուրկիպան ալ պնդեց զայն չընդունելու իր նպատակին վրայ: Իսկ դիւանագիտական ներկայացուցիչ Ժակ Լարչէ առանձին տեսակցութիւն ունենալ չուզեց, հետեւաբար՝ նամակն ալ մնաց

(Շարունակութիւնը կարդալ .Դ. էջ)

« Մենք գործ չունինք եւ չենք ալ ուզեր ունենալ բաղաքական, ընկերային վար-դապետութեանց հակամարտութեան մէջ: Ոչ կը սպասենք նաեւ, որ մեր հոգեւո-րականները եւ արտասահմանի մեր եկե-ղեցական իշխանութիւններէն » :

« Հայ ժողովուրդը արտասահմանի մէջ պէտք է ըլլայ պարկեշտ ու շինարար եւ օրինաւոր բաղաքացին իր բնակած երկ-րին», կ'աւելցնէ Վազգէն Ա., որ «սիրոյ չերմութիւն եւ խաղաղութեան ոգի» կը մաղթէ բոլորին՝ «իր սիրելի զաւակնե-րուն» : .

Ո՛րքան պիտի ուզէինք, որ տօնական օրուան մը առթիւ արտասանուած այս հոգեչահ քարոզին մէջ յայտնուած զեղե-ցիկ մտքերը խօսքի սահմանէն դուրս ել-լելով կեանքի մէջ իրականանային դոր-ծով :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԻԼ

ԲՈՒԼԳԱՆԻՆ ԵՒ ԽՐՈՒՇՁԵՒ ԼԵՉԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

—o—

Մոսկուայի ձայնասփիւռը հաղորդեց , թէ Խրուշչեւ դաղտնի կերպով դացած էր Լեհաստան, ուր մնայ երեք օր: Խօսակ-ցութիւններ ունեցած է այնտեղ, Լեհաս-տանի բանուորական միացեալ կուսակ-ցութեան (համայնավար) ղեկավարնե-րուն եւ կառավարութեան հետ :

Միւս կողմէ, լատուեղեակ չրջանակ-ները կը հաստատեն, թէ Խրուշչեւ իրեն հետ Լեհաստան տարած էր նաեւ մաւե-չալ Բուլղանինն ու խորհրդային կարգ մը այլ ղեկավարներ :

Լեհաստանի կառավարութեան եւ հա-մայնավար կուսակցութեան հրաւէրին ընդառաջելով, Խրուշչեւ եւ Բուլղանին անցեալ չաբաթ այցելութիւն մը տուած են ու երեք օր յաչորդաբար որսորդու-թիւն ըրած՝ Պիալովիէցայի անտառին մէջ, որ կը գտնուի լեհեւխորհրդային սահմանին վրայ :

Կրեմլինի վարիչներուն այցելութենէն տասը օր առաջ անմարդաբնակ այս ան-տառը զարդարուած է ծաղիկներով . ա-մէն մէկը ձեռք առնուած էր նախապէս «որսորդ»ները ընդունելու համար : Զին-ուորականութիւնը խիստ հսկողութիւն կը կատարէր եւ չրջանը ամբողջութեամբ վերապահուած էր որսորդութեան :

Վարչապետի պաշտօնական չրջանակները կը մերժեն որեւէ բացատրութիւն տալ ի-րենց հիւրերուն այցելութեան մասին , աւելցնելով թէ համբերութիւն պէտք է ունենալ. եթէ կարեւոր յայտարարութիւն մը ըլլայ՝ լեհական մամուլի գործակա-լութիւնը կը հաղորդագրէ : Սակայն այդ գործակալութիւնը ցարդ ոչինչ գրած է, բաւարարուելով կարճ բացատրութեամբ մը.— Խ. Միութեան համայնավար կու-սակցութեան քարտուղարը խօսակցու-թիւններ ունեցաւ Լեհաստանի համայնա-վար կուսակցութեան եւ կառավարու-թեան ներկայացուցիչներուն հետ : Խո-սակցութիւնները տեղի ունեցան բարեկա-մական մթնոլորտի մը մէջ :

—o—

ՆՈՐ ՅՈՑՑԵՐ ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱՑԻ ՄԷՋ

Դիւանագիտական չրջանակները այն տպաւորութիւնը ունին, թէ Նախագահ Թիմենեզ իշխանութեան գլուխ մնալով հանդերձ վտանգաւոր կացութեան մը մէջ կը գտնուի : Ժողովուրդին մեծ մասը դէմ է ներկայ կառավարութեան եւ կը մտա-ծէ տապալել Թիմենեզի վարչակարգը :

Առջի օր Քարաքասի փողոցներուն մէջ ուսանողական նոր ցոյցեր եղան, երկու երիտասարդներու սպանութեան պատ-ճառ ըլլալով : Խռովութիւնները յաչոր-դեցին կրթական նոր նախարարին ճայ-նասփիւռ ճառին, որ ուսանողներու խոր-հուրդ կուտար հանդարտ մնալ եւ չմիա-նալ քաղաքական նպատակներ հետապն-դող չարժումներու :

Խռովութիւնները պատճառ դարձան, որ կառավարութիւնը փակէ «Անտրէ Պելլօ » լիսէն, անկարգութեանց առաջքն առնելու համար : Արդարեւ այս լիսէին աշակերտ-ները կը ղեկավարէին ուսանողական ցոյ-ցը՝ Նախագահ Փերեզ Թիմենեզի վար-չակարգին դէմ : Լիսէն փակելու հրամանը հրատարակուած է պաչտօնաթերթին մէջ, որ կը դրէ թէ որոշումը տրուած է Նա-խագահին կողմէ, անձնապէս :

Մինչ այս մինչ այն Թիմենեզ կը չա-րունակէ նոր մաքրագործումներ ընել : Ձիւլիայի կառավարիչ զօրավար Վիվաս երկրէն մեկնեցաւ, հաւանարար դէպի Թրիւժիլլօ , ուր կը գտնուի նաեւ զօրա-վար Ֆերնանտէզ: Օդային ուժերու ընդ-

×

Անահանգիստ է հոգիս տրտում ...
Ես տեսնում եմ ադէտ ու արիւն,
Խելագար ու խաւար խլրտում ,
Աղաղակ , աղերսանք, գալարում :
Ես տեսնում եմ աւերն ամէնի,
Ահաւոր վհատում ու անկում ,
Եւ խնջոյքն արիւնոտ լրբենի ,
Եւ անզօր գայրոյքի բռնկում ...
Ես տեսնում եմ գիւղեր հրկիզուած ,
Քաղաքներ,
Դիակներ, դիակներ զզգուած ...
Անհանգիստ է հոգիս ու տրտում...

ՎԱՀԱՆ ՏԷՐԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ ՃԱՇԸ

•

Փարիզեան Մամուլի Ընկերակցութիւնը (Սենտիֆա տը լա Փրես Փարիզիէն), ուր-բաթ օր ճաչ մը կազմակերպած էր , ի պատիւ Տեղեկատուութեան նոր Նախա-րար Պ. Ֆլափարեան, Ժորժ Ե.-ի չքեղ ճաչասրահներէն մէկուն մէջ: Ներկայ է-ին փարիզեան օրաթերթերու բոլոր տնօ-րէնները («Ցառաջ»ի կողմէ՝ Արփիկ Մի-սաքեան) եւ մամուլի կարեւորագոյն ըն-կերակցութեաց պատասխանատուները : Փարիզեան Մամուլի Ընկերակցութեան նախագահ եւ «Փարի – Փրես»ի ընդհ. տնօրէն Անրի Մասօ խօսք առնելով չեչ-տեց Ֆրանսական մամուլի տնտեսական տագնապը, Թուղթի գինին յաւելման հե-տեւանքով: Պ. Մասօ բարի գալուստ մաղթեց նաեւ նոր նախարարին եւ բա-ցատրեց թէ ներկայ կացութեան մէջ մա-մուլը առաջին առթիւ մտահոգ էր տեղե-կատուութեան նախարարութեան գլուխը տեսնելով մէկը, որ ցարդ անծանօթ էր մամուլի ընկերակցութեանց դժուարու-թիւններուն. բայց, աւելցուց Պ. Մասօ , նոր նախարարը չուտով հասկցաւ կացու-թիւնը եւ երկու ամիսէ ի վեր կարելին կ'ընէ ապահովելու համար մամուլի տըն-տեսական ապագան: Դժբախտաբար սա-կայն կառավարութիւնը տակաւին ի վի-ճակի չեղաւ վերջնական որոշում մը տա-լու Թուղթի գինին նկատմամբ :

Նախարարը երկար ճառով մը բացատ-րեց կառավարութեան տեսակէտը , հա-ստատիկ տալով թէ ինք եւ իր գործակից-ները ծանօթ են մամուլի կարեւորու-թեան, եւ թէ գործակցաբար տնտեսական նախարարին հետ (Պ. Էմիլ Իւկ որ ներկայ էր ճաչին) , ամէն ջանք պիտի թափեն ա-պահովելու համար փարիզեան օրաթեր-թերու տնտեսական կայունութիւնը, քա-նի որ մամուլը կարեւորագոյն ազդակն է ժողովրդավար երկիրներու յառաջդիմու-թեան : Նախարարը մաղթեց որ կառա-վարութիւնը եւ մամուլը, այսինքն հա-սարակաց կարծիքը , ձեռք ձեռքի ճիգ չխնայեն վերահաստատելու համար Ֆրանսան իր դիրքին վրայ, մեծ պետու-թեանց կողքին, որպէսզի ան կարենայ ծառայել Ազատութեան դաղափարին , որ ծնաւ իր հողին վրայ :

հանուր հրամանատարն ու Հաղորդա-կցութեան նախարարն ալ աքսորի ճամ-բան բռնած են :

Միւս կողմէ չրջան ընող զրոյցներու համաձայն, Նախագահը նոր փոփոխու-թիւններ պիտի ընէ կառավարութեան մէջ: Հաւանական է որ պաչտօնէ արձակէ Պատերազմական, Աչխատանքի եւ Տըն-տեսական նախարարները :

—o—

ԹՈՒՐՔԻՈՅ Պատերազմական նախա-րարութիւնը կը հաղորդէ թէ ինը զին-ուորականներ ձերբակալուած ու յանձ-նուած են զինուորականատեանին :

ՔԱՆԴԵՆՔ ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՐԻՍՊՆԵՐԸ

Ե.

Հնգամատեանին մէջ՝ օծումը, որ կը կատարուէր մարդոց եւ առարկաներու վրայ, սկզբնաբար նշան էր միայն թա–պուի: Այդ իմաստը պահպանուած է մինչեւ Դաւիթ, ինչպէս կը վկայէ Սաղ–մոս մը (ՃԴ. 15). «Մի՛ մերձենայք յօծ–եալս իմ»:

Երկրորդ իմաստը, զոր բառը հազաւ առաջինին վրայ՝ թագաւորութեան հաս–տատումով, նշան էր ընտրութեան.—

Իսրայէլացիները, դժգոհ իրենց ծերու–նի կրօնապետին տղոց կառավարութե–նէն, կը պահանջեն քաղաքական առաջ–նորդ մը, որ «թագաւորեսցէ նոցա թա–գաւոր»: Սամուէլ կը ներկայացնէ այն պարտաւորութիւնները, յայտնապէս ծանրացնելով, որոնց պիտի ենթարկուէր ժողովուրդը՝ թագաւորի մը իշխանու–թեան տակ: Փոյթ չէ, թագաւոր կ'ու–զենք, կը պոռայ ժողովուրդը, «եղիցուք եւ մեք իբրեւ զայլ ազգս»: Սամուէլ կը համակերպի, կը խորհրդակցի, կ'ընտրէ Սաուղը, — «այր զօրաւոր, ոչ գոյր յորդիսն Իսրայէլի այր լաւ քան զնա, ու–սովք չափ ի վեր բարձր էր քան զամե–նայն ժողովուրդն» (Ա. Թագ. Թ. 2):

Սամուէլին կը մնար իր ընտրութիւնը կատարել ծէսով մը, թապու ծէսով, արգելք դնելու համար ընտրութիւնը բե–կանելու կամ հաւանական իւզիւտփաքէօ–րի մը կողմէ իշխանութիւնը յափշտակե–լու որեւէ փորձի դէմ: «Եւ առ Սամուէլ զպրուակն իւղոյ եւ եհեղ ի գլուխ նորա» (Ա. Թագ. Ժ. 1): Ըստ Սամուէլի, բա–ւական չէ սակայն օծումը,— թագաւորե–լու համար՝ կը պահանջուի նաեւ այլ կա–րողութիւն: Ահա թէ ինչո՛ւ օծումէն ետ–քը՝ օծեալը կամ ընտրեալը կը ղրկէ հոն ուր.

« Դիպեսցիս պարու մարգարէից, եւ ա–ռաջի նոցա սրինդ եւ թմբուկ եւ փող եւ քնար, եւ ինքեանք մարգարէացեալ»:

Սաուղ կ'երթայ կը գտնէ այս մարդի–կը: Այդ պահուն սրայն «խաղաց ի վե–բայ Նորա Հոգի Աստուծոյ» եւ Սաուղ ինքն ալ «մարգարէացաւ ի մէջի նոցա»:

Ժողովուրդը կը դիտէ բոլորովին ապ–շահար. «Զի՞նչ է այդ որ եղեւ որդւոյ Կիսեայ»: Եւ զարմացած՝ մէկը կը հար–ցընէ միւսին. «Սաուո՞ւղ ի մարգարէս»:

Երկար պիտի ըլլար նկարագրել միջա–վայրը, — բլուրներու վրայ՝ զոհարան–ներ, բարձունքներու վրայ՝ աստուած–ներ, մեհեաւոր ծառերու տակ՝ ճղնակեաց աստուածախօսներ, որոնք կը կարդային մարդոց ճակատագիրը եւ բախտը:

Իմ նպատակս է ցոյց տալ թէ օծումը քրիստոնէական օծում չէ տակաւին, մանաւանդ փիէօմաթիմէն անջատ է եւ ազատ:

Արդարեւ, օծեալն Սաուղ թագաւոր չէ տակաւին, ոչ իր ժողովուրդին, ոչ իսկ իր հօրը համար: Հարկ է վիճակ ձգել,— ժողովուրդին եւս կամքը ստանալ: Սա–եւուղ պահուըտած է կարասիներուն մէջ: Սամուէլ յետ վիճակահանութեան՝ դուրս կը հանէ զայն թաքստոցէն, կը ներկա–յացնէ ժողովուրդին, որ կը ժժդոհի. «Ո՛ր է սա որ վրկիցէ զմեզ»: Ամէս մը եռքը՝ կը յարձակի թշնամին, կը պաշարէ Իս–բայելացւոց զոնները եւ կը սպառնայ: Այն տեղ զարձեալ «Հոգի Աստուծոյ խաղաց ի վերայ Սաուղայ», այս անգամ ոչ թէ որպէսզի «մարգարէանայ ի մէջ մարգա–րէից», այլ իշխէ, հրամայէ, պատերազ–մի, յաղթէ եւ տէր կանգնի իր ժողո–վուրդին:

Այժմ բացատրենք թէ ի՛նչ կը նշանակէ մարգարէանալ.—

Ցափշտակութեան (էfupագ) կամ ոգե–հարութեան վիճակ մը, որ «յայր յայլ» կը զարձնէ ենթական՝ մատնելով հոգե–կան արտակարգ այլայլութեան մը, երբ կը սկսի այլեւս աստուածխօսութիւն ը–նել,— տեսակ մը տէլֆիամ:

Այսպէս, ուրեմն, — կը կրկնեմ, — սկզբնաբար օծումը պարզ արդելք մը միայն կը ստեղծէր՝ անձ մը, ինչպէս ա–ռարկայ մը, անջատելու համար հասա–րակաց չփումէն, նուիրական զարձնելով զայն: Ցետագային՝ օծումը անձին կու տար ընտրութեան մը նշանը կամ հաս–տատումը(*), իսկ ծիսակատարութեան զարգացումով՝ զերբնական կարողու–թիւն, որ կը տրուէր երբեմն օծումով, երբեմն մկրտութեամբ, նոյնիսկ պարզ ձեռնադրութեամբ կամ առանց նման մի–ջամտութեանց, «հեղմամբ» Աստուծոյ Հոգիին:

Պարզելու համար քրիստոնեայ բառին բուն նշանակութիւնը, յատկապէս այն աստուգաբանութեամբ որ կտակ չունի մե–սիայ բառին հետ՝ հակառակ մեր եւ օ–տար մեկնիչներուն կամ Ս. Գրքի վեր–ծանութեան մասնագէտներուն, առանձ–նապէս պիտի քննեմ Հոգիին միջամտու–թիւնը, թէ ըստ Հին Կտակարանին եւ թէ ըստ Նոր Կտակարանին, ինչպէս եւ պայ–քարը ընդ մէջ հրէական Օրէնքին (Մով–սէս) եւ քրիստոնէական Օրէնքին (Պօ–ղոս), վերջապէս եւ մեր Նարեկացիին չեղումները աստուածաբանութեան մէջ՝ օծման գաղափարին չուրջ:

×

Շունչ առնենք պահ մը:

Գրագէտի չափիկը, զոր հագած եմ, կը տարբերի ոչ միայն իր կերպասով, այլ եւ հետզհետէ կ'ածի Արուս Ոսկանեանի համ–բաւը:

Ցաջորդաբար կը խաղայ կարեւոր դե–րը, որոնցմէ յիշենք հետեւեալները.— Մարգարիտ (Պատուի համար), Ցիվա (Ովկիանոսից դէնը), Դեզդեմոնա (Օթել–լօ), Մոնա – Վաննա (Մոնա – Վաննա), Նաստիա (Ցատակում), Ռուքայա (Դա–ւաճառութիւն), Նորա (ՏիկնիկայիցՏուն), Անուշ (Պաղտասար Աղբար) եւն.:

×

Հայաստանի խորհրդայնացումէն ետք, Արուս Ոսկանեան չարունակած է իր հա–կայաքայլ վերելքը եւ բազմաթիւ նորա–նոր դերերու ստեղծագործումով զարձած է Սունդուկեան պետական թատ–րոնի սիրելի դերասանուհին, արժանա–նալով վաստակաւոր դերասանի կոչու–մին:

Այս նոր շրջանին Արուս Ոսկանեան իր մարմնաւորած դերերուն մէջ անմրցելի է եղած, մանաւանդ ռուս մեծանուն թա–տերագիր Օստրովսկիի «Անմեղ մեղաւոր–ներ»ու Կրուչինինայիի և«Ամպրոպ»ի կա–տերինայի դերերը:

Արուս Ոսկանեան, վերջապէս, եղած է հայ բեմի այն հազուագիւտ դերասանու–հիներէն որոնք մեծատաղանդովպատկերա–ցուցած են մարդկային մեծ կիրքեր, տաղնապալի աչխարհներ, խորունկ հոգե–բանութիւններ եւ խանդավառած են դի–տող հասարակութիւնները:

(*) Ապացոյց որ մեր գրաբարը, փո–խանակ գործածելու օծել բայը, կը նախ–ընտրէ կացուցանել բայը. «Կացո՛ ի վե–րայ մեր թագաւոր»:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նոր տարին... Երազներու, յոյսերու, դուշակութիւններու, բարեմաղթութիւն–ներու եղանակն է: Հաչուեկչիռին առեն–ալ է: Գրասեղանիս մէկ անկիւնը դիզ–ուած են Վենետիկի Մխիթարեան Վար–դապետներու քանի մը թանկագին գործե–րը, որոնք լոյս տեսած են այս վերջին ա–միսներուն ընթացքին: Վենետիկեան Մի–աբանութեան բանասիրական գործունէ–ութեան 1956 – 1957 տարիներուն հաչ–ուեկչիռը մեծապէս գոհացուցիչ է:

Հ. Ալեքիք Վ. Թալաթինեան Մեր եր–գարանը վերնագիրը կրող գիրքի մը մէջ հաւաքած է հայկական լաւագոյն երգե–րը իւրաքանչիւր սեռին՝ «Ազգային, հայ–րենասիրական, ժողովրդական, աշուղա–յին, հայաստանեան, կոմիտասեան եւ արդիական»: Թէեւ այսպիսի ճոխ հաւա–քածոյի մը համար եւ ոչ իսկ խնդիր կը–նայ ըլլալ եղանակներուն ձայնագրութիւ–նը աւելցնելու, սակայն հեղինակը իւրա–քանչիւր համբաւաւոր երաժչտագէտ ներ–կայացուցած է պատչաճ կենսագրու–թեամբ մը եւ կարելի եղածին չափ՝ դի–մանկարով: Գործը արժանի ընդունելու–թիւն գտաւ հասարակութեան կողմէ, քանի որ երկու տարի չանցած՝ արդէն սպառած է:

Հ. Ներսէս Տէր Ներսէսեան հրատարա–կած է Առաքել Սիւնեցիի Դրախտագիր–ը: Անհրաժեչտ գործ մըն էր ասիկա: Ս. Գիրքի այս յարատութեամբ՝ «խրա–տական» տաղերու սեռին մէջ կը փայլի Սիւնեցին: Ամէն դարաչրջան ունի իր յա–տուկ հոգերը, գաղափարները, ճաչակ–ները, եւ այսպէս մարդկութեան մտաւոր արտադրութիւնը դարէ դար կը փոխուի: Առաքել Սիւնեցի ներկայացուցիչն է հայ միջնադարեան խրատական բանաստեղ–ծութեան եւ փափաքելի էր որ իր երկերը ամբողջութեամբ հրատարակուէին որպէս

դի կարելի ըլլար քով քովի դնել միւս ժո–ղովուրդներուն ժամանակակից բանաս–տեղծական արտադրութեանց հետ: Քրն–նական խնամուած հրատարակութիւն մըն է զոր մեզի կ'ընծայէ Հ. Ներսէս Տէր Ներսէսեան: Ցառաջաբանին մէջ կը զա–նուին, բացի ձեռագիրներուն սովորական լուսաբանութիւններէն, հեղինակին, բո–վանդակութեան, գործին գրական արժէ–քին եւ այլ մասերուն, ուսումնասիրու–թիւն մը հեղինակին գործածած միջին հայերէնին եւ վերլուծութիւն մը անոր դասանանքին: Այսպէս այս անհրաժեչտ ձեռնարկը վարպետօրէն եւ գովելի խը–նամքով կատարուեցաւ:

Նոյն ժամանակ, Հ. Սերոբէ Վ. Ագըլ–եան կը հրատարակէ Սմբատ Սպարապե–տի Տարեգիրքը: Այս տարեգիրքը արդէն տպուած էր քանի մը անգամ (առաջին տպագրութիւնը, Մոսկուա 1856). բայց բոլոր հրատարակութիւնները հիմնուած էին բաւական ուչ ընդօրինակուած ձե–ռագիրներու վրայ, որոնց լեզուն գոհա–ցուցիչ հարազատութիւն մը չէր ներկա–յացներ: Ս. Ղազարի մատենադարանին մէջ կը գտնուէր, ընդհակառակն, պակա–սաւոր բայց հնագոյն օրինակ մը որ կը թուի «յելս ԺԳ. դարու» գրչագրուած: Այս ձեռագիրն է որ Հ. Սերոբէ Վ. մեծ խնամքով հրատարակած է, բնագրին սա–կաւաթիւ պակասները լրացնելով Շահ–նազարեանի տպագրութեան վրայէն: Բա–ցի յառաջաբանէն, որուն մէջ կը գտնենք հեղինակին կենսագրութիւնը, հրատա–րակութիւններուն պատմութիւնը եւ ձե–ռագիրներուն ճիւղագրութիւնը, կան նա–եւ յատուկ անուններու ցանկ մը եւ Ռու–բինեան ու Հերոմեան հարստութեանց մանրակրկիտ ազգաբանութիւն մը: Այս քննական հրատարակութիւնը մեզի հնա–րաւորութիւնը կուտայ Սմբատի գործին նոր լուսաբանութիւններով:

Գերպ. Հ. Կարապետ Ծ. Վ. Ամատունի

չեմ խորհիր համոզել ընդդիմադիրը, — քննադատութեան կամ քանդումի ժամա–նակ՝ իմ դերս է միայն հորիզոն բանալ: Ատոր համար է որ կը խորչիմ գրելէ բա–ներ, զորս Մարկոսն ալ գիտէ, Կիրակոսն ալ գիտէ: Իսկ թէ Մարկոսը կամ Կիրա–կոսը պանիր կը փաթթէ ամէն թերթով որ իր չղիտցած ու չհասկցած բանին մա–սին կը խօսի, փոյթ չէ, — գրողը կը խորհի բոլոր այդ նորութիւնները ի վեր–ջոյ ներկայացնել գիրքով, առանձին հա–տորով:

Ո՜, գրողը էյլէնճէ – փըստրխ ծախող չէ, բսի չէ՞:

Ցաջորդով, ուրեմն, Հոգիին տեսութիւ–նը երբայական մատենագրութեան մէջ, յարաբերաբար օծման գաղափարին եւ պարզելու համար քրիստոնեայ բառին ի–մաստը:

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՀԻՆ ԴԻՄԴԵՐ

ԱՐՈՒՍ ՈՍԿԱՆԵԱՆ

Արուս Ոսկանեանի մեծագոյն առաւելու–թիւններէն մէկն ալ այն էր՝ որ ողբաց–եալ դերասանուհին հայերէն լեզուին չա–քանչելի ու անաղարտ արտասանութեան վարպետ մըն էր:

Այդ առթիւ աւելորդ չեմ նկատեր հոս մէջ բերել դարձեալ Ստեփան Զարեանի «Թատերական Դիմանկարներ» հատորէն հետեւեալ հատուածը, որ լրիւ կը հաս–տատէ մեր վարկածը.—

« ... Արուս Ոսկանեանը բեմական խօսքի վայելուչ վարպետներից մէկն էր: Դեռ չատ տարիներ առաջ Շերվանզադէն եւ ուրիշներ նչել են նրա հայերէնի սքան–չելի արտասանութիւնը, զեղեցիկ առո–գանութիւնը, այնպիսի մաքուր հայկա–կան արտասանութիւն, որ հանդիսականը դիւթում է այդ զեղեցիկ հայերէնից: Իսկապէս, նրա խօսքն անպաճոյճ պար–զութեամբ էր պարուրած, չեչտի կողմից՝ ճչգրիտ ու յստակ, միտքը, իմաստը ա–ռաջ քաչող, միաժամանակ բնաւ չծանրա–բեռնուած, միչտ թեթեւ, սահուն եւ հաս–կրնալի »:

Այս բոլոր տուեալներով եւ իր յարա–եւ ու յամառ աչխատանքին չնորհիւ

Մտաւորական շրջանակները, նոյնպէս, միչտ հիացում ունեցած են Արուս Ոսկան–եանի արուեստին հանդէպ: Այս տեսակէ–տով չատ ճիշդ ու նուրբ կերպով դիտած է դերասանուհիին բեմական բարձր ար–ուեստը՝ անմահ Ե. Չարենցը, Արուս Ո–սկանեանին նուիրած իր մէկ բանաստեղ–ծութեան մէջ զետեղելով հետեւեալ տո–ղը՝

Արուեստդ բեզնով է հարուստ ...

×

Վաղաժամ է եղած Արուս Ոսկանեանի մահը:

Իր կեանքին թելը կտրուած է այն ըս–պէին, երբ տաղանդաւոր դերասանուհին կը գտնուէր իր գործելու եւ աչխատելու բովանդակ կարելիութիւններուն մէջ:

1943 Ցուլիս 22ին երեւանը կը թաղէ Արուս Ոսկանեանը:

Բազմահազար ժողովուրդը կը հետեւի անոր դագաղին՝ ծանրաբեռնուած բուռ–բուռ ծաղիկներով:

Բանաստեղծ Գէորգ Էմին հետեւեալ բանաստեղծութիւնը կը կարդայ Արուսի դագաղին վրայ.—

Կարծես թէ ժպտում ես դեռ ուրախ
Կամ բեմում գեղիբան նազում ես,
Ամէն դեր բեզ համա՞ր էր գրուած,
Ամէն դեր՝ բեզ այնպէ՛ս սազո՞ւմ էր:
Եւ այնպէս լա՛ւ էիր դու խաղում,
Այնպէս ջե՛րմ, անզուսպ ու կանացի՛,
Ո՞վ տրւեց բեզ այս դերը մահու,
Եւ ինչո՞ւ, դու ինչո՞ւ խաղացիր:
Դու՝ կեանքի՛ց էլ գուարթ ու թեթեւ,
Մեռեալի դերո՞ւմ ու դագաղո՞ւմ.
Թո՛ղ Արո՛ւս, դերն այս չի՛ սազում բեզ՝
Առաջի՛ն անգամ վա՛տ ես խաղում ...:

×

Արեւելահայ Թատրոնը կանացի ուժե–րու քառանիւ չքեղ կառք մը ունէր.—

Օլգա Մայսուրեան, Ցասմիկ, Արուս Ոսկանեան եւ Օլգա Գուլազեան:

Այս չքեղ կառքին երեք անիւները չախ–չախուեցան:

Օլգա Մայսուրեան, անմիջապէս ետքը Ցասմիկ, եւ յետոյ՝ Արուս Ոսկանեան մի–նակ թողուցին իրենց սիրելի ընկերուհին՝ Օլգա Գուլազեանը, որ այսօր Հայաստանի մէջ կը գործէ ու կը չանայ լրացընել պակասը իրմէ յաւէտ հեռացած իր ընկե–րուհիներուն:

Նորահաս սերունդ, քու վրադ ալ սա–կայն պարտք մը կը ծանրանայ:

Ցիշէ՛ միչտ Արուսները, պահէ անոնց յիշատակը յարգանքով, վասնզի վաստակ եղիր որ քու փոքր ժողովուրդիդ ծոցէն ծնած այս մեծութիւնները, ոչինչով պա–կաս էին աչխարհահռչակ Սառաներէն, Տուզներէն, Ռէժաններէն, բոլորէ՛ն...:

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆ

(4 եւ վերջ)

ԿՅՈՒՆՔ

Լ.

ՖԻԼՄԻՆ ԵՎ ՀԱՅՏՆՎԱԾԸ

Հետո սկսում է ծաղրել մեր ծուռումուրճ տաշ բյուրոկրատներին, որոնք ամեն տեղ, ինչպես ասում են, ոտքերի տակ են ընկնում։ Ֆիլմի հերոսը ամեն անգամ, երբ հանդիպում է մի նոր պաշտոնյայի, հարցնում է նրանից, թե ինչ է անում։ Եվ ամեն անգամ ստանում է մի նոր պատասխան։ Ահա մի մարդ, որ ոչ մի բանով չի զբաղվում, ահա մյուսը, որ ամբողջ օրը ոչ մի գործ չի անում, բայց ամեն ինչ գիտի, ահա երրորդը, որ ամեն ինչ գիտի, բայց ոչ մի բանի չի հասկանում։ Ֆիլմի հերոսը ծաղրում է նաև մեր ֆինանսական համակարգը, որտեղ ամեն ինչ կարելի է գնել, եթե ունես համապատասխան գումար։ Ֆիլմի հերոսը ծաղրում է նաև մեր ֆինանսական համակարգը, որտեղ ամեն ինչ կարելի է գնել, եթե ունես համապատասխան գումար։

— Ֆիլմը ավարտվեց, ընկերներ, — ասաց ընկ. Ֆիլինը, երբ լույսերը վառվեցին։ — Ինչպե՞ս դուք գնահատեցիք այն։

Ընկ. Ֆիլինի հարցին առաջինը պատասխանեց ընկ. Ֆիլիպը։

— Ես կարծում եմ, որ ֆիլմը ոչ միայն ժամանակին է հայտնվել, այլև շատ օգտակար է մեր հասարակության համար։ Ֆիլմը ծաղրում է մեր թերությունները, ինչպես նաև մեր ֆինանսական համակարգի թերությունները։ Ես կարծում եմ, որ ֆիլմը կարող է մեծ օգուտ տալ մեր հասարակությանը։

— Ես ի՞նչ եմ ասում։ Ես ասում եմ, որ ֆիլմը ոչ միայն ժամանակին է հայտնվել, այլև շատ օգտակար է մեր հասարակության համար

իր մօտ եւ Ֆրանսայի չորս դիւանագէտներուն հարցը մնաց առկախ :

Այս պարագաներուն մէջ վարչապետ կայսեռ դժուար կացութեան մը մատնուած է · ապահովաբար Գչ · օրէն առաջ որոշում մը պիտի տայ՝ Ազգ · Ժողովին ձեռնունայն չներկայանալու համար :

Միւս կողմէ, դժուար է նաեւ Թունուզի Նախագահին համար՝ որոշում մը տալ · երկրին մէջ իրեն դէմ վտանգաւոր հոսանք մը կրնայ բարձրանալ, եթէ ամբողջութեամբ Ֆրանսայի կողմը հակի եւ անտեսէ իր հողամասին վրայ դտնուող Ալժերիացիները :

Ցամենայն դէպս կը սպասուի Ազգ · Ժողովին տալիք որոշումին : Թունուզի քաղաքական շրջանակներն ալ կը յայտնեն թէ փարիզի հետ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզելու ոչ մէկ պատճառ կայ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԱՐԱՑԻ մէջ Պաղտատի Ուխտին տնտեսական յանձնախումբը սկսաւ իր ժողովները գումարել : 6 երկիրներ յանձնախումբին մաս կը կազմեն — Թուրքիա, Իրաք, Պարսկաստան, Փաքիստան, Անգլիա եւ Միացեալ Նահանգները, որ միայն ժամանակ նախապատրաստական աշխատանքներ կը տանին Յունուար 31ի ժողովին համար :

ԱՆԳԼԻՈՑ Արտաքին նախարարութեան բանբերը յայտարարեց թէ Գերմանիոյ բրիտանական ուժերը առ այժմ պիտի չպակսին · ծանօթ է թէ Անգլիա կը մտածէ մինչեւ 1959 Մարտ 50·000 զինուոր պակսեցնել Գերմանիոյ իր բանակէն :

ԱԼԺԵՐԻՈՑ Ազատագր · Ճակատը մօտ առնէն ժողով մը պիտի գումարէ Թունուզի մէջ :

ԼԻԲԱՆԱՆի մէջ ահաբեկիչները դարձեալ սկսած են խռովութիւններ սերմանել · օդը հանած են կամուրջ մը, որուն պատճառով կառավարութիւնը երկիրը հսկողութեան տակ առած է, կամուրջներ ալ արճանագրելով ոստիկանութեան մէջ :

ՓԵՇՏԱՑԻ մէջ ամերիկացի լրագրողներէ Նորա Ֆ · Էլ · Հունգարիոյ փոխնախագահը յայտարարեց թէ կարտինալ Մինձենթի ներկայիս կը գտնուի ամերիկեան դեսպանատան մէջ եւ կրնայ մնալ այնտեղ՝ մինչեւ որ երկինք երթայ :

ՍՊԱՆԻՈՑ մէջ հրատարակուած տեղեկագիր մը կ'իմանանք թէ ներկայիս երկրին մէջ 17·994 բանտարկեալներ կան, որոնց 1425ը՝ քաղաքական նպատակներով ձերբակալուած են : 1935ին, հանրապետական կառավարութեան չրջանին 34·526 բանտարկեալներ կային, որոնց 6292ը՝ քաղաքական :

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ մամուլը կը զգուշացնէ ձափոնի կառավարութիւնը՝ ամերիկեան հրթիռներու արձակարաններուն կառուցման դէմ · այդ պարագային՝ ձափոն պատերազմի զոհ մը պիտի ըլլայ, կը դրեն կարմիր թերթերը :

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Կրընոպլէն ընկեր Պետրոս Մանուկեան հազար ֆրանք կը նուիրէ «Ցառաջ»ի տոպրանին :

×

Տէր եւ Տիկին Մեսրոպ Մարդաեան ի բրենց զաւկին ողբացեալ Ալիս Միքայէլեանի յիշատակին փոխան հոգեհանգիստի երկու հազար ֆր · կը նուիրեն Սեբ · Մուրատ Ուսումնասիրացին : Ստանալ Ն · Դարբինեանէ :

ՏՏԱՅԱՆՔ

ԱՄՍՕՐԵԱԿ ամսաթերթ Դպրութեանց եւ Արուեստի, խմբագրական կազմ՝ Հրաչ Զարդարեան, Գրիգոր Ճիզմէճեան եւ Զ · Մ · Որբունի : Հասցէ՝ Զ · Էօսխուզեան, 8 Րիւ Նօթրը Տամ տը Լօրէթ, Փարիզ(9) : Բաժանորդագրութիւն՝ տարեկան 600 ֆրանք :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հ · Ց · Դ · Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբին տարեկան պարահանդէսը, կիրակի 9 Մարտ, ե · թաղամասի քաղաքապետարանի սրահին մէջ :

Մանրամասնութիւնները յայտնուած :

Այրի Տիկին Մաքրուհի Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկին Սահակ Պօյաճեան, Պ · Մուրատ Պօյաճեան, Օր · Լիւսի Պօյաճեան, Տէր եւ Տիկին Ճէլէյեան, Տէր եւ Տիկին Պօյաճեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Քէօսէեան, Տէր եւ Տիկին Սիմոնեան (Ամերիկա), Գառնիկ Քիլարճեան ընտանիք Տէրեւ Տիկին Աստուր Հայրապետեան, Օր · Հայկանոյշ Ֆուրունճեան սրտի խորունկ ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբօր, հօրեղբօր եւ ապզականին՝

ՊԱՊՈՒՇ ՊՕՃԱՃԵԱՆԻ

մահը՝ 56 տարեկանին : Թաղումը կատարուած է Չորեքշաբթի 15 Յունուարին, Սէն Մորիս տը Պէյնօի մէջ, Սէն Մարթէնի դերեզմանատունը :

Տէր եւ Տիկին Տէֆոնթընել եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Տէրվիչեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Կիւլպէնկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Եիւզպաչեան եւ զաւակները (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Ժաղ Կիւլպէնկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ժօզէֆ Կիւլպէնկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Շիշմանեան եւ զաւակը, ինչպէս նաեւ Տէֆոնթընել, Տէրվիչեան, Կիւլպէնկեան եւ Պաքիէ ընտանիքները յաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր, քրոջ եւ ազգականին՝

ԱՑՐԻ Տ/Կ · ՀԱՑԿՈՒՀԻ ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆԻ
(Ծնեալ Եիւզպաշեան)

մահը, որ պատահեցաւ Յունուար 16ին, 75 տարեկանին :

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այս երկուշաբթի ժամը 13·45ին, Փարիզի Ս · Յովհ · Մկրտիչ եկեղեցին, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Լա Կարէնի դերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ ընդունիլ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

19 Յունուար, Կիրակի, Սկիզբ առաւօտեան ժամերգութեանց ժամը 8·30ին, Ս · Պատարագ ժամը տասնին :

Հանդիսաւոր Հոգեհանգիստ՝ Ջամպաքճեան, Գուլումճեան, Օհանեան եւ Պալթաեան գերդաստանաց հին եւ նոր նըշխեցոց, ըստ կոտակի հանգուցեալ Տիկին Վալանթին կարապետ Ջամպաքճեանի ժամը 11·45ին :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1ԷՆ Ի ՎԵՐ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ Է՝ 3500 ՖՐԱՆՔ,

ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 1900

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ՝ 4000

NOTRE DAME DE PARIS

Մայր Տաճարին մէջ այս կիրակի (Յունուար 19) ժամը 17ին,

ԳԵՐՊ · Հ · Կ · Ծ · Վ · ԱՄՍՈՒՆԻ

պիտի մատուցանէ ձայնաւոր պատարագ, Եկեղեցիներու Միութեան Ութօբեակին բացման առիթով :

Երգչախումբը կը դեկավարէ Պ · Վ · Տէվէեան :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայ կին մը որ օրուան ընթացքին կը կերանայ տիկնոջ մը, ի հարկին, բնակութեան դիւրութեամբ : Դիմել նամակով կամ անձամբ Տիկին Նորիկեանի, 145 րիւ տէ Մէօնիէ, Պանեէօ :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լաւ կարող մը «կրան սէրի» աշխատանքի համար : Դիմել՝

PARIS-CALIFORNIE
16, Rue St. Cécile, Paris 9e

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՎԻԵՆԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՄԵԾ ՊԱՐԱՃԱՆԳԷՍԸ

Ի նպաստ «Հայաստան» ամսաթերթին
Յունուար 25ին, Շաբաթ իրիկուն
Սալ տէ Ֆեթի շէեղ սրահներուն մէջ

Առաջնակարգ նուագախումբ

Compangons de Rythmes

Սիրով կը հրաւիրուին կեղր · Ֆը րանսայի Նոր Սերունդի ընկերները :

Մուտքը 300 ֆրանք :

ՄԱՐՍԷԼ.— Ազգ. Ատեան – Որբա խնամ վարչութիւնս խորին չնորհակալութեամբ առացած է Պ · Յակոբ Փափազեանէ հինդ հազար ֆրանքի նուէրը, իր զաւկին մահացու արկածէ մը ողջամբ պատուելուն առիթով :

Ինչպէս նաեւ Պ · Իսքէնտէր Թոքաթլեանէ երեք հարիւր ֆրանքի նուէրը Ծը նընդեան տօնի առիթով :

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ԵՐԵԿՈՑ

Կազմակերպուած Շաւիլի Կրօն · ընկերակցութեան կողմէ : ի նպաստ Շաւիլի նորակառոյց եկեղեցիին եւ դպրոցին :

Այս երեքշաբթի, ժամը 20·45ին Սինեմա Լա Սիկալի մէջ 9 Ավընիւ Կաբօճ Պուասօճ, Շաւիլ Վէլիգիի կայարանին մօտ (Լինեը Էնվալիտ) :

Պիտի ցուցադրուի՝

Ա.) Այց մը գիւղատնտեսական ցուցահանդէսի հայկական փավիլեոնին :

Բ) Լեռնային լճին գաղտնիքը (գունաւոր) :

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Կառ տէ գ'ենվալիտ, իջնել Շաւիլ Վէլիգի :

Երեկոյթը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 20·45ին եւ պիտի աւարտի ժամը 23ին, որպէսզի Հեռուէն եկողները կարենան առնին վերադառնալ :

Մուտք 300 ֆրանք :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ց · Կ · ԽԱՉԻ Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղի ընդհ · ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 16ին, Պուա Քոլոմպի կայարանին դիմացի սրճարանը (Ո Տէփառ) : Խիստ կարեւոր օրակարգ :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Վալանսի Հայ Ազգ · Միութեան կողմէ, ի նպաստ զաղութիս Աղքատախնամի : Կը ներկայացուի

«ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ »

Կը խաղայ յայտնի դերասան ԹՐԱԳՕՇ, Մարսէյլէն իր ամբողջ խումբովը :

25 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Թաղապետական Թատրոնը :

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ

ԺՈՂ · ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Ե · ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Մամուլի տակ է Նոյեմբեր – Դեկտեմբեր թիւը, 48 էջ, ճոխ բովանդակութեամբ : Այժմէն բաժանորդագրուիլ 1958 տարուան համար :

Տարեկան բաժնեդինը 1000 ֆրանք ֆրանսա, 1200 ֆր · արտասահման : Ուշ վճարողները պիտի վճարեն նոր սակով :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ.— Եուկոսլաւիայէն Սարդիս Յովհաննէս Բաթիեան (Շարքլու Ղազմազարա գիւղէն) որ Պալքանեան պատերազմին Սերպիա դերի իյնալով վերադարձեր եւ հիւանդ կը հաստատուի Սերպիա : Ներկայիս կը կոչուի Սարգիս Եուվանովիչ, կը փնտռէ իր ազգականները Պօղոս, Սարգիս, Դանիէլ Ղարիպեաններ, եւ մօրեղբօր կողմէ ազգական Խորէն եւ Զաքարիա Արմաղանեանները : Տեղեկացնել Սարգիս Եուվանովիչ, Փանսիօ – Նէր Բուէյաու, Եուկոսլաւիա :

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՑ ԵՐԳԻՆ

Հայերէն կ'երգէ **YVES TESSIER**

(Տաղանդաւոր երգիչ, մասնագէտ ամենազգի տոհմիկ երգերու)

ԿԸ ԽՕՍԻՆ LUC-ANDRÉ MARCEL ԵՒ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ՄԱՐՍԷԼ.— Ուրբաթ, 24 Յունուար իրիկուան ժամը 21ին, Սալ Մազրնոյի մէջ
Կազմակերպութեամբ Համազգայինի Կը նախագահէ՝ Պ · Վ · ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ԿՐՆՈՊԼԸ.— Շաբաթ, 25 Յունուար, իրիկուան ժամը 21ին, Թարտէն տը Վիլ — «Սալ տը Քոնսէր»ի մէջ :
Կազմակերպութեամբ Ազգային Միութեան :

ԼԻՈՆ.— Կիրակի, 26 Յունուար, կէս օրէ ետք ժամը 16ին, Գ · Քաղապետական Բրանի շէեղ սրահին մէջ :
Կազմակերպութեամբ՝ Նորակազմ Հայ Մշակութային Միութեան :

ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ կապոյտ խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին, ի նպաստ կայանին եւ իր կրթական նպատակներուն :

Յունուար 26ին, Կիրակի, ժամը 16էն 24

SALLE VOLTAIRE

Orchestre JACQUES MORENO իր երգերով

Գեղարուեստական բաժին՝ Թատերական ներկայացում՝ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ եւ ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆի կողմէ :

արտասանութիւն, երգ, եւ անակնկալներ : Պիւֆէ մատչելի դիներով :

Հաղորդակցութիւն.— էֆօլ Շարանթօնէն 103 թիւը առնել եւ իջնել Բրի տը լ'Իւնիօն :

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ **ՊՈՍՏՕՐ**
ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵՒ ԼՈՒՔՈՒՄԸ
ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԳՈՑՆ ՁԱՓՈՎ ԳՈԼ (ֆլորի)
Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն
— որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ —
ՊՈՍՏՕՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑԷ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ
2, Rue Louis Astoin - Marseille
Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
21
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
21 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8098 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇԱՐԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3899

ՕՐՈՒԱՆ ՀՕՍՔԸ

ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐ

•

Շաբաթը վերջացաւ՝ առանց որեւէ լուծում բերելու Ֆրանսան եւ քաղաքական աշխարհը մտահոգող խնդիրներուն :

Ֆելիքս Կայեաւ ծայրը ծայրին վատա – հութեան քուէ ստացաւ Ազգային ժողո – վէն՝ նախկին ռազմիկներու խնդրին առ – թիւ :

Երեսփոխանները չհամարձակեցան նա – խաբարական նոր տապնապ մը ստեղծել այն պահուն, երբ բազմաթիւ կնճռոտ հարցեր դրուած էին կառավարութեան օրակարգին վրայ :

Ամէնէն աւելի մտահոգիչն է Ալժերիոյ հարցը, որ 1954ի Նոյեմբերէն ի վեր ա – հագին զոհողութիւններ կը պարտադրէ Ֆրանսայի :

Տնտեսական — ելմտական տապնապը անոր անմիջական հետեւանքներէն մէկն է :

Քաղաքական զեռնի վրայ՝ արաբական երկիրներու հետ Ֆրանսայի յարաբերու – թիւնց ներկայ լարուած վիճակը նոյն – պէս Ալժերիոյ խնդրին հետ կապուած է :

Ամէնէն վերջին օրինակն է Թունուզի պարագան :

Ֆրանսական խնամատարութեան են – թակայ այս երկիրը իր ազատագրութենէն ի վեր չէ դադրած օգնելէ իրեն ղրացի ու ցեղակից Ալժերիոյ ապստամբներուն , դժուարացնելով կառավարութեան խա – ղաղեցման ձեռնարկները :

Թունուզի հանրապետութեան նախա – գահ Հապիպ Պուրկիպա՝ ազգայնական տարրերու ճնշումին տակ չատ յանձնա – պատան դիրք մը բռնած է Ֆրանսական կառավարութեան հանդէպ, մերժելով ընդունիլ այս վերջինին պաշտօնական ներկայացուցիչները :

Խորհրդարանին մէջ մեծ արձագանգ դտաւ այս դէպքը , ընդհանուր զայրոյթ առաջ բերելով : Մանաւանդ որ տակաւին մոքերու մէջ թարմ է Ֆրանսայի մեծ դաշնակիցներուն՝ Անգլիոյ եւ Ամերիկա – յի կողմէ Թունուզի զէնք հայթայթուելու պարագան :

Ալժերիոյ հարցը չատոնց կարզադրը – ուած կ'ըլլար անշուշտ , եթէ օտար պե – տութիւններ եւս արաբական երկիրներու օրինակին հետեւելով՝ օժանդակած չըլ – լային ապստամբներուն՝ զէնքով ու ռազ – մանիւթով :

Խորհրդարանը անցեալ չաբաթ չուզեց դիմլիճը տապալել նաեւ անոր համար , որ Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ ներկայիս Ամերիկայի մէջ ժան Մոնէ բանակցութիւնները կը վարէ՝ կարեւոր փոխառութիւն մը կնքելու համար :

Փոխառուները դրամ տալէ առաջ ա – պահովութիւններ կ'ուզեն Ֆրանսայի տնտեսական վերականգնումի ճիգերուն մասին : Ու ամէնէն առաջ կը պահանջեն դործ ունենալ դիմլիճի մը հետ, որ քիչ – չատ հաւասարակշռուած ելմտացոյցով մը պիտի կրնայ կառավարել երկիրը :

Եթէ Ֆելիքս Կայեաւ տեղի տար նախ – կին ռազմիկներու պահանջներուն առջեւ, ելմտացոյցին բացը վեց միլիառի ծայրա – գոյն սահմանը պիտի անցնէր եւ տնտե – սական տապնապը աւելի ծանրակչիռ դառնար :

Փոխառութիւնն ալ կրնար չուրն իյնալ : Մինչ Ֆրանսական կառավարութիւնը իր անմիջական վճարումներուն համար պէտք ունի 450 – 500 միլիոն տոլարի (չուրջ երկու հարիւր միլիառ ֆրանք) :

Նախարարական նոր տապնապի մը հա – մար ուրիշ պատճառներ չեն պակսիր :

Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը եւ ընտրական օրէնքի բարեփոխումը դիւ – րաւ լուծուելիք խնդիրներ չեն : Իւրա – քանչիւր կուսակցութիւն կամ խմբակ – ցութիւն տարբեր անկիւնէ պիտի քննէն այս հարցերը՝ համաձայն իրենց շահե – րուն :

Վերջին դէպքերը ցոյց տուին, որ Ֆե – լիքս Կայեաւ հաստատուն եւ ապահով մեծամասնութիւն մը չունի Ազգային Ժո – ղովին մէջ :

Երեսփոխաններու հայրենասիրական զգացումն է միայն, որ կրնայ երկար ա – ւելն իշխանութեան գլուխ պահել ներկայ դահլիճը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ
28 ՉԻՆՈՒՈՐ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱԻ

—o—

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒ ՆԱԻ ՄԸ 148 ԹՈՆ ՌԱԶՄԱՄԹԵՐՔ ԿԸ ՏԱՆԷՐ ԱԼԺԵՐԻԱ

Վերջերս բազմաթիւ դէպքեր պատահե – ցան Ալժերիոյ մէջ : Օրլէանվիլի մօտերը 28 զինուորներ զոհ դացին ապստամբնե – րու դաւադրութեան եւ հինգ ուրիշներ անյայտացան :

Յաւելի այս միջադէպը պատահեցաւ Պատնայի լեռներուն մէջ, ուեւ Ֆոտա լիճէն քանի մը քիլոմեթր անդին :

Մշուշն ու անձրեւը օգնեցին դաւադիր – ներուն : Ուստի մը բանակայիններ չրջա – նին մէջ հսկողութիւն կը կատարէին , նկատելով որ դինեալ Ֆելլականներ տես – նուած էին լեռներու մէջ :

Կէսօրուան մօտ , զինուորները ճաշի նս – տան . այդ պահուն խումբ մը համազգես – տաւոր մարդոց ստուերներ մօտեցան զինուորներուն , վարժ բանակայիններու նման :

Ցանկարծ , ձայն մը Ֆրանսերէն ըսաւ . — Տեղակալ Ֆ.ի խումբն է ... մի կրա – կէք :

Ձայնը տուած էր ծանօթ հրամանատա – րի մը անունը, հետեւաբար՝ զինուորա – կանները վար առին իրենց զէնքերը : Ճիշդ այդ պահուն, Ֆելլականները զըն – պաձիրով կրակ բացին : Անակնկալի եկած 28 զինուորներ սպաննուեցան : Ապըս – տամբները իրենց հետ տարած են հինդ զինուորներ :

Ներկայիս հաղարաւոր զինուորներ փն – տռուք կը կատարեն այդ չրջանին մէջ, ուր կը կարծուի թէ մեծ թիւով խռովա – րարներ կան :

Միւս կողմէ Սիտի Պել Ապէսի «Քաֆէ Ֆրանսի»ն առջեւ ռումբ մը պայթեցաւ, պատճառ դառնալով երեք եւրոպացի կի – ներու սպաննութեան : 47 վիրաւորներ փո – խադրուեցան Պել Ապէսի հիւանդանոցը : Վիրաւորներուն մէջ կան փոքրիկ մը , ե – րեք զինուորականներ եւ հինգ մահմե – տականներ : Ռումբը դրուած էր հեծիկի մը եռուը , ծրարի մը մէջ :

Կէսմայի մէջ ալ կրակ բացուեցաւ զին – ուորականի մը կառքին վրայ . երեք հոգի սպաննուեցաւ, որոնց մէկը՝ վեց տարե – կան երախայ մը :

Չինուորական եւ քաղաքական չրջա – նակներու ուշադրութիւնը կեդրոնացաւ եուկոսլաւիական նաւու մը վրայ, որ 148 թոն զէնք եւ ռազմանիւթ կը փոխադրէր Ալժերիոյ ապստամբներուն համար : Ցարդ երեւան հանուած ռազմամթերքնե – րուն մէջ կարեւորագոյնն է այս վերջի – նը . երեք անդամ աւելի՝ քան «Աթոս» նաւուն փոխադրած զէնքերը :

Սլովենիա բեռնատար նաւը Ռիժեկա նաւահանգիստէն ճամբայ ելած էր Նիւ Եորք երթալու համար, Քաղաղլանքա հանդիպելէ վերջ : Ֆրանսացիները կա – կածելով հսկողութիւն կը կատարէին ա – նոր վրայ . փոթորիկը պատճառ դարձաւ , որ այս աշխատանքը դժուարանայ : Օդա –

նաւ մը յաջողեցաւ երեւան հանել Սլովե – նիան , որ արդիւնաւէտ ծովափի մը ուղ – դութիւնը կ'առնէր : Անմիջապէս նաւը ա – ռաջնորդուեցաւ դէպի Օրան եւ լուրջ խուզարկութեան մը ենթարկուեցաւ : 3200 անուններ երեւան ելան, որոնք 148 թոն զէնք եւ ռազմանիւթ կը պարունա – կէին : Չինուորական իշխանութիւններու կողմէ ռազմամթերքը ամբողջութեամբ դրաւուեցաւ :

Պելկրատի մէջ տակաւին պաշտօնական յայտարարութիւն մը չեղաւ այս ուղղու – թեամբ : Ծանօթ ալ չէ, թէ դրաւուած զէնքերը ո՞ւր պատրաստուած էին :

Պելկրատի Ֆրանսական դեսպանը այս հարցին առնչութեամբ խօսակցութիւն մը պիտի ունենար Եուկոսլաւիոյ Արտաքին նախարարին հետ :

Թունուզի Խորհրդարանին մէջ Նախա – գահ Պուրկիպա խօսած է Ֆրանքեւթու – նուհան նոր տապնապին մասին, յայ – տարարելով թէ ո՛չ Ֆրանսացիները եւ ո՛չ ալ Ալժերիացիները մուտք ղործած էին իրենց սահմանէն : Պուրկիպա ճիշդ պիտի չխնայէ որ նոր տապնապ մը ծայր չտայ երկու երկիրներու միջեւ :

ԱՂԻՏԱԼԻ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ

Մինչ այս մինչ այն, ողողումները մեծ աւերներ գործեցին Ալժերիոյ մէջ : Առա – ջին տեղեկութեանց համաձայն, 40 հոգի խեղդամահ եղած է, երեք հարիւր հոգի անյայտացած եւ 2500 հոգի անապաստան կը մնայ : Կացութիւնը ծանր է մասնա – ւորապէս Պոնի հարաւային չրջանին մէջ, ուր գետերը յորդեցան : Ֆիլիփվիլ – Քո –

—o—

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Սպանիոյ մէջ աւելի քան քառասուն հոգի ձերբակալուեցաւ, մեծ մասով ու – անոնց : Մեղադրեալները կը փորձէին համայնավար կուսակցութիւնը վերահաս – տատել երկրին մէջ :

Ոստիկանութեան հարցաքննութիւննե – րէն երեւան ելաւ, որ մեղադրեալ – ները խորհրդային կեդրոններէ քաղաքա – կան հրահանգներ ստանալով կը գործա – դրէին, մասնաւորապէս ուսանողական չրջանակներու մէջ : Կը պատրաստուէր զանգուածային ապստամբութիւն մը՝ երկրին մէջ խռովութիւններ հանելու համար :

Զօրավար Ֆրանքոյի իշխանութեան գը – լուխ գալէն ի վեր ամէնէն խիստ խու – զարկութիւններ կատարուեցան երկրին մէջ : Ձերբակալուած անձերուն մէջ կը գտնուի Դամասկոսի սպանցի դեսպանին զարմիկը, որ մաս կը կազմէր Սպանիոյ համայնավար կուսակցութեան կեդր. Կո – միտէին : Ձերբակալուողներուն մէջ կը գտնուի նաեւ կին մը : Սպանական բոլոր թերթերը լուրը կը հաղորդեն մեծ խո – րագիրներով, բայց ոչ մէկ մեկնաբանու – թիւն կուտան :

ՕՐ ՕՐԻՆ

«ՍՊՈՒՏՆԻԿ»Ը Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾ

—o—

Մոսկուայի «Սպուտնիկ»ը բրիտանական հպատակութեան կամ ամերիկեան բաղա – քացիութեան վկայագիր ստացաւ : Այ – սինքն անգլերէն լեզուի բառարաններ մտաւ : Կը լսեմ որ Ուէպսթըրի եւ ուրիշ բառարաններու յաջորդ տպագրութեանց մէջ, գրաւած պիտի ըլլայ իր տեղը : Անշուշտ, ֆրանսական «Լառուս»ն ալ պի – տի հիւրընկալէ զինքը, Մարիուսի տա – բաղը հագցնելով անոր — *Սպուտնիկ* :

Բնականաբար, մենք ալ պիտի հետե – ւինք անոնց օրինակին: Այսուհետեւ , *Սպուտնիկ*, մեզի համար ալ, պիտի նշա – նակէ «արբանեակ», «ուղեկից» :

Առաջին անգամը չէ որ օտար բառ մը մեր աշխարհաբարէն ներս մուտք կը գործէ: Չեմ համրած, բայց, կարծեմ, մէկ, երկու հարիւր օտար բառեր, երբե – մըն իրենց եղածին պէս, որդեգրած ենք — ալբոլ, թէյ, թոն, եարտա, լեմոն, թորթիլ, մեթր, վակոն, մեթոտ, սիս – թեմ, ժեսթ , շիֆ , կոմիտէ , գենիթ , զեփիւռ , կլիմայ , մե – հենայ, կաղանդ, հորիզոն, արշիւ, վե – բօ եւ բազմաթիւ ուրիշներ :

Ի սէր Աստուծոյ, այս ցանկին մէջ չմտցնէք երեւանի շոշորթաբանութիւննե – րը — պրէսիդենտ, րէսպուբլիկա, պար – տիա, տերիտորիա, օկուպացիա, կոլեկ – տիվացիա, օբիէկտիւ, սուպիէկտիւ եւ հազար ու մէկ ուրիշ բարբարոսութիւն – ներ, որոնք կը լղրենեն մեր մեծասքանչ լեզուն :

Կան օտար բառեր, որոնց օտարութիւ – նը , այլեւս, մեր աչքին չի զարներ : Այսօր, *կաղանդ*, *զեփիւռ*, *կլիմայ*, *հո – րիզոն* բառերը մեզի համար զտարիւն հայերէն են :

Կան բառեր, որոնք օտարի կերպարանք ունին, բայց մեր բառարանէն ներս մը – տած են՝ համաձայն տառադարձութեան կանոններուն : «Կոմիտէ»ն ֆրանսացիին *կոմիթէ*ն է, «կլիմա»ն, անոր *քլիման* :

Բայց, կան ուրիշ բառեր, որոնց պա – տգային, Արեւմտահայերս յարգած չենք այդ կանոնները — մեթոտ, սիսթեմ , վեթօ, ժեսթ , փոխանակ գրելու մեթոտ, սիստեմ, վետօ, ժեստ, ինչպէս պիտի գրէին Արեւելահայերը : Այս վերջինները միշտ հաւատարիմ մնացած են տառա – դարձութեան պատուէրներուն, թէեւ , գրաբարագէտ Դարագաշեան կը գրէր թէ Սուրբ Մեսրոպի համար տառադարձական կանոն ըսուած բան չկար : (Տե՛ս Արե – ւելք, 17 Ապրիլ, 1888) :

Արեւմտահայերս չենք բաղոքեր տառա – դարձական ուղղագրութեան դէմ: Բայց, կը շուարինք, երբ նոր օտար բառեր ու անուններ հայերէն տառերով գրենք կամ լատիներէն տառերով ներկայացնենք հայերէն անուն մը: Մեզի համար , Պերլինը Պերլին է, Պոսթոնն ալ Պոսթոն, ո՛չ թէ Բերլին եւ Բոստըն :

Ինչո՞ւ: Որովհետեւ , մենք կորսնցու – ցած ենք կարգ մը տառերու հնչական արժէքը: Պոլսեցիին համար Բ եւ Փ, Գ եւ Ք, Դ եւ Թ, Ջ եւ Ճ, Զ եւ Ձ միեւնոյն բաներն են: Երեւանցիին համար, իրար – մէ տարբեր: Վենետիկն ալ այս հարցին մէջ, Պոլսեցիին դաշնակից է եւ վէն ունի Վիէննայի հետ :

Այս վէճը ամէն տեղ է, սակայն: Արեւ – մտահայը կ'ըսէ·

— Եղբա՛յր, այո՛, իրաւունք ունիք, բայց մենք ձեզի պէս չենք կրնար արտա – սանել ...

Արեւելահայը կը պատասխանէ ·

— Գործերնի՞դ ինչ է, սորվեցէք ...

×

Իբրեւ նուազագոյն դարմանք, գէշ պիտի չրլլար եթէ Արեւմտահայերս խոստանա – յինք, որդեգրուած օտար բառը — որուն հայերէնին համարժէքը չկայ — այսու – հետեւ գրել տառադարձական կանոններու առաջնորդութեամբ — մեթոդ, սիստեմ եւ·· Սպուտնիկ :

Պայմանաւ որ բացառութիւնները չար – ատուին ... եւ Արեւելահայը չպահանջէ Ա – րեւմտահայէն որ փառը գրէ «պարկ», փարիզը «Պարիս» եւ ժորժը «Ջորջ»···

Արեւմտահայուն հաշածները իրեն կը բաւեն: Նոր փորձանքներ չբանանք իր գլխուն եւ չխեղթեցնենք զինքը ...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ՅԱՍԿՈՒՆԻՆ ԿՈՒՏԱԿԻՑ

—o—

Ընտանիքը մի ամառանոց էր ուղարկել զինը։ Ինքը մնացել էր քաղաքում։ Ամուսինը ամեն շաբաթ գալիս էր կնոջ մոտ։ Ամեն անգամ նա նրան նոր զգեստներ էր բերում։ Մի անգամ էլ նա նրան մի գեղեցիկ գլխարկ բերեց։ Կինը ուրախացավ։ Նա սիրում էր նոր հագուստներ։ Ամուսինը ասաց, որ գլխարկը շատ էժան է գնահատվել։ Կինը հարցրեց, թե ինչքան։ Ամուսինը պատասխանեց, որ 25 ռուբլի։ Կինը զարմացավ։ Նա չէր կարծում, որ գլխարկը այդքան թանկ արժենա։ Ամուսինը ասաց, որ ինքը խաբել է նրան։ Գլխարկը 40 ռուբլի է արժեցել։ Կինը ասաց, որ ինքն էլ խաբել է նրան։ Նա ասել է, որ գլխարկը 25 ռուբլի է արժեցել։

— Ես ուզում էի քեզ մի հաճելի անակնկալ անել, — ասաց ամուսինը։

— Ես էլ ուզում էի քեզ մի հաճելի անակնկալ անել, — ասաց կինը։

Ամուսինը հարցրեց, թե ինչ է նա ուզում։

— Ես ուզում էի, որ դու ինձ 15 ռուբլի տայիր, — ասաց կինը։

Ամուսինը տվեց։ Կինը գնաց և գնեց մի գեղեցիկ գլխարկ, որի համար վճարեց 40 ռուբլի։ Ամուսինը տեսավ գլխարկը և հարցրեց, թե ինչքան է արժեցել։ Կինը պատասխանեց, որ 25 ռուբլի։ Ամուսինը ասաց, որ ինքը խաբել է նրան։ Գլխարկը 40 ռուբլի է արժեցել։

— Ես էլ խաբել եմ քեզ

ԿՈՂՔԵՐ

Լ.

ՓՈՔՐԻԿ ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ

Հայկական կյանքի մեջ ամենից ավելի տարածված է այն սովորությունը, որ ամեն մի նշանավոր դեպքի կամ հանգամանքի առթիվ ասում են մի առած կամ ասացվածք։ Ահա թե ինչու հայկական կյանքի մեջ առածները ունեն մեծ նշանակություն։ Առածները ժողովրդի հոգեկան կյանքի արտահայտությունն են։ Ժողովուրդը իր ամբողջ կյանքի ընթացքում ստեղծել է հազարավոր առածներ, որոնք ամենից լավ կերպով ներկայացնում են ժողովրդի հոգեբանությունը։ Ժողովրդի ստեղծագործական ոգին ամենից լավ կերպով արտահայտվում է առածների մեջ։ Առածները ժողովրդի հոգեկան կյանքի ամենից ճշմարիտ արտահայտությունն են։

Առածները ժողովրդի ստեղծագործության ամենահին ճյուղերից մեկն են։ Դրանք ստեղծվել են դեռ այն ժամանակ, երբ ժողովուրդը դեռ գրագետ չէր։ Առածները ժողովրդի բերանից բերան են անցել, սերնդից սերունդ են փոխանցվել։ Առածները ժողովրդի ստեղծագործության ամենահին ճյուղերից մեկն են։ Դրանք ստեղծվել են դեռ այն ժամանակ, երբ ժողովուրդը դեռ գրագետ չէր։ Առածները ժողովրդի բերանից բերան են անցել, սերնդից սերունդ են փոխանցվել

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ Նախագահ մտաբերել թիթօ կ'աչխատի չէզոք երկիրներու համագումար մը պատրաստել, Միացեալ Նահանգները եւ Խ. Միութիւնը ստիպելու համար՝ որ բանակցութիւններ ընեն :

ՄՈՍԿՈՒԱՅի մէջ չրջան ընող զրոյց – Ներու համաձայն մտաբերել Ժուկով Տոքթրովի պինուորական հրամանատար պիտի նչանակուի :

ՅՈՐԴԱՆԱՆի Զինուորական Ատեանը մահուան դատապարտեց երիտասարդ պինուորական մը, որ լրտեսութիւն կ'ը – նէր Իսրայէլի հաչուին :

ԹՈՒՐՔԻՈՑ Պատերազմական նախարարը իր հրաժարականը ներկայացուց , որ ընդունուեցաւ. նոր նախարար նչանակուեցաւ Էթեմ Մենտերէս, Աչխատանքի նախարարը :

ՊՈՆի մէջ, Գերմանիոյ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ Պատերազմական նախարարները այսօր ժողով մը կը գումարեն, մասնակցութեան մարդին մէջ երեք երկիրներու զործակցութեան մասին խօսելու համար :

ԼԻԲԱՆԱՆի Վարչապետ Սամի Սոլհ իր հրաժարականը ներկայացուց Հանր. Նախագահին : Սակայն կարզ մը նախարարներու եւ Նախագահին խնդրանքին վրայ յետաձգեց իր որոչումը :

ՅՈՒՆՍՏԱՆի մէջ ձերբակալուած են ուսանողական միութեան մը նախագահն ու չորս անդամները, որոնք ահաբեկչական զործունէութիւն ունէին եւ ռումբեր կ'արձակէին ամերիկեան հաստատութեանց վրայ :

ԿՈՒԱԹԵՄԱԼԱՅի մէջ տեղի ունեցան նախագահական ընտրութիւնները, անց եալ Յուլիսին սպաննուած Նախագահ Արմասին յաջորդը ընտրելու համար : Ար – դիւնքը ցարդ յայտնի չէ :

ՆՈՒԻՐ

Իթալիէն ընկեր Գարեգին Վարդանեան իր զաւկին Վարդանի զինուորութենէն վերադարձին առթիւ կը նուիրէ 2000 ֆր. Մշակոյթի Տան Շաւարշ Մխաքեան սբ – բահին, հազար ֆր. «Ցառաջ»ի բարգա – ւաճման եւ հազար ֆր. «Հայ-Բոյժ»ին :

Ստանալ «Ցառաջ»էն :

× Նորհատեան ընտանիքը երկու հազար ֆրանք կը նուիրէ «Ցառաջ»ի բարգա – ւաճման եւ հազար ֆր. Մոնմորանսիի Ծերանոցին, իրենց վաղամեռիկ զաւկին յիչատակին : Ստանալ «Ցառաջ»էն :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՓԱՐԻԶի Աղք. Ընկերակցութիւնը չը – նորհակալութեամբ ստացած է, զանազան առիթներով, հետեւեալ նուէրները :

Գ. ՅԱՆԿ

Պ. Յարութիւն Սարաճեան 1000 ֆր., Տէր եւ Տիկին Գամէր Գարամանեան հազար, Պ. Գրիգոր Հիւրմիւզեան երկու հազար, Գալուստ Կիւլպէնկեան Օգն. կոմիտէ տասը հազար, Պ. Շահպազեան հինգ հազար, Պ. Բաթուգեան Գրիգոր 5 հազար, Պ. Թիւտարեան Բիւզանդ հազար, Տիկին Աղաւնի Հաճի Պօղոսեան հինգ հազար, Պ. Մկրտիչ Գալանճեան երեք հազար, Պ. Արմենակ Աճէմեան 5 հազար, Պ. Սուրէն Զիլինկիրեան յիսուն հազար (իր հօրը մահուան առթիւ), Տիկ. Գալայճեան եւ ընտանիք վեց հազար, Պ. Աստուածատուր Չարխչեց երեք հազար, Տէր եւ Տիկին Աթալեան երկու հազար, Պ. Պերճ Զազըճեան հինգ հազար, Պ. Մկրեան հինգ հարիւր, Տէր եւ Տիկին Գէորգեան (Փավիյօն սու Պուայէն) հազար, Տէր եւ Տիկին Ա. Ճակոբեան երկու հազար, Տէր եւ Տիկին կասէր երկու հազար, Տիկ. Եաղըճեան Թագուհի երկու հազար, Տէր եւ Տիկին Մենծիկեան հազար, Տօքթ. Վ. Զիլինկիրեան հազար, Տէր եւ Տիկին Մինասեան երկու հազար, Մաղըմեան եւ Պետրոսեան ընտանիքներ տասը հազար ,Պ. Բիւզանդ Քէօթահեան – լեան հազար, Տէր եւ Տիկին Արա Պար – թեւեան երկու հազար, Պ. Պ. Լեւոն եւ Սիմոն Գալաքճեան երկու հազար, Տէր եւ Տիկին Գեղամ Պէտիկեան երկու հազար, Օր. Պալթազար, Պ. Միհրան Խաչատուրեան, Տէր եւ Տիկին Մարիօթ Օհաննէսեան հազարական , Պ. Օննիկ Թիւթիւնճեան հինգ հազար, Պ. Հայկազուն Տէր Ցարութիւնեան հինգ հազար, Պ. Ապաճեան Յովհաննէս քսան հազար ֆրանք :

(Շար.)

ՇԱԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Միսաբեան ընտանիքը կը ծանուցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի կիրակի, Յունուար 26ին, յետ պատարագի Փարիզի Ս. Յովհաննէս – Մկրտիչ եկեղեցին՝

ՇԱԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առթիւ :

×

ՇԱԻԻԼԻ ՆՈՐԱՇԷՆ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՄԷՋ

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

Մահուան տարելիցին առթիւ, Փետրուար 2ին, կիրակի առաւօտ. հոգեհանգստեան պաշտօնէն ետք հայկական ա – ւանդական սովորութեան համաձայն հոգեծաղկեպսակով եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ , նախաճեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ խումբին եւ հովանաւորութեամբ Փարիզի Շրջ. կոմիտէին :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1ԷՆ Ի ՎԵՐ

«ՑԱՌԱՋ»Ի ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆ Է՝ 3500 ՖՐԱՆՔ,

ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ 1900

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ՝ 4000

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Սեպուհ Նորհատեան եւ ընտանեկան բոլոր պարագաները իրենց խորին չնորհակալութիւնները կը յայտնեն, բոլոր անոնց որոնք՝ անձամբ, նամակով, հեռագրով ու ծաղկեպսակներով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի զաւկին Փիէր Նորհատեանի եղերական մահուան առթիւ (սպաննուած Ալժերիոյ կռիւներուն մէջ) :

Մասնաւոր չնորհակալութիւն Հայ Ռազմիկներու եւ կամաւորներու Մ.թեան որոնք մասնակցեցան յուղարկաւորութեան իրենց դրօշով ու ծաղկեպսակով, ինչպէս նաեւ Վարդանեան ընտանիքին որ ջանք չխնայեց մեր կսկիծը մեղմացնելու :

×

Եկեղեցաչէն Տիկնանց Միութիւնը չը – նորհակալութեամբ ստացաւ հետեւեալ նուիրատուութիւնները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան :—

Տէսլնի Կրթ. Մարմնէն հազար ֆրանք, Տիկին Վերպին Զաֆրաճեան հազար , Տէր եւ Տիկին Սէթեան հանդ. Թ. Այվազեանի մահուան քառասունքին առթիւ հազար , Պ. Մելիքեան հանդ. Թ. Այվազեանի մահուան քառ. առթիւ հազար , Տիկին Մադսուտ Մանիկեան հինգ հազար, Վիէնէն Տէր եւ Տիկին Յովհ. Ուզունեան ի – րենց զաւկին Ալժերիայէ վերադարձին առթիւ երկու հազար, Տիկին Հայկանուշ Սիմոնեան հազար, Պ. Պօղոս Պօղոսեան հինգ հարիւր, կարտանէն Պ. Աբրահամ Մարտիրոսեան 2150, Տիկին Սանդուկեան հազար, Պ. Յովհ. Կիրակոսեան իր անուան ոսնախմբութեան առթիւ հազար , Տիկին Շահպազեան իր ամուսնոյն անուան ոսնին առթիւ երկու հազար ֆր. :

Պոլուի եւ Շրջ. հայրենակիցներու Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան համար նուիրահաւաքումը կը չարունակուի :—

ՅԱՆԿ Գ.

Օր. Ժաղլին Քիւչիւկեան 10.000 ֆր. , Պ. Գուրգէն Քիւչիւկեան, Պ. Դաւիթ Իալեան, Պ. Գէորգ Քէչիչեան 5000ական, Պ. Առաքել Թուֆեան երկու հազար , Պ. Մկրտիչ Թէրզիեպաչեան երկու հազար, Տիկին Սրբուհի Պարտաղճեան 1200, Տիկին Թագուհի Գրիգորեան հազար, Պ. Ճակոբ Զանտրեան հազար ֆրանք :

(Շար.)

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայ կին մը որ օրուան ընթացքին կ'ներանայ տիկնոջ մը, ի հարկին, բնակութեան դիւրութեամբ : Դիմել նամակով կամ անձամբ Տիկին Նորիկեանի, 145 րիւ տէ Մէօնիէ, Պանեէօ :

ՎԻԷՆԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ի նպաստ «Հայաստան» ամսաթերթին

Յունուար 25ին, Շարաթ իրիկուն

Սալ տէ Ֆէթի շէեղ սրահներուն մէջ

Առաջնակարզ նուագախումբ

Compangons de Rythmes

Սիրով կը հրաւիրուին կեդր. Ֆը – րանսայի Նոր Սերունդի ընկերները :

Մուտքը 300 ֆրանք :

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաճեռնութեամբ Սերաստիոյ Նահանգային «Մուրատ» Ուսումնասիրաց Միութեան :

Այս Շաբաթ, Րուա Րընէ *սրահին մէջ*, 6 Բիս տը լ'Ուրք, *ժամը* 21էն մինչեւ լոյս :

Հաճելի մթնոլորտ, անակնկալներ :

Ճոխ եւ ընտիր պիւֆէ սովորական պրնեով : Մուտք 400 ֆր.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐԻ ԵՐԵԿՈՑ

Կազմակերպուած Շաւիլի Կրօն. ընկերակցութեան կողմէ : Ի նպաստ Շաւիլի նորակառոյց եկեղեցիին եւ դպրոցին :

Այս երեքչաբթի , ժամը 20.45ին Սինեմա Լա Սիկալի մէջ 9 Ավընիւ Կաբօճ Պուասօճ , Շաւիլ Վէլիզիէ *կայարանին մօտ (Լինեը էնվալիտ) :*

Պիտի ցուցադրուի՝

Ա) Այց մը գիւղատնտեսական ցուցահանդէսի հայկական փավիյեոնին :

Բ) Լեռնային լճին գաղտնիքը (գունաւոր) :

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Կառ տէ զ'էնվալիտ, իջնել Շաւիլ Վէլիզի :

Երեկոյթը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 20.45ին եւ պիտի աւարտի ժամը 23ին, որպէսզի հեռուէն եկողները կարենան տաւնին վերադառնալ :

Մուտք 300 ֆրանք :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Ուսանողական Ռուբէն միութեան հերթական ժողովը այս Զորեքչաբթի (22 Յունուար) կէս օրէ վերջ, ժամը ճիշդ 9ին, բիւ Պլէօյի հաւաքավայրը : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ԻԹԱԼԻ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամուհիները այս Ուրբաթ ժամը 15ին , Ժանթիլիի հայկական դպրոցին մէջ : Պատգամաւորի ընտրութիւն :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Վալանսի Հայ Ազգ. Միութեան կողմէ, ի նպաստ գաղութիս Աղքատախնամի : Կը ներկայացուի

«ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ »

Կը խաղայ յայտնի դերասան ԹՐԱՊՕՇ, Մարսէյլէն իր ամբողջ խումբով :

25 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Թաղապետական Թատրոնը :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ
ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ
1958ի
"ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳՐՔԸ"

Ստանալու համար դիմել Պ. Ա. Շահպազլեանին

83, Chemin des Mazargues. Bat. 20, Et. 6
Le Grand St. Giniez, Marseille

Հակառակ ծաւալի ընդարձակման (720 մեծադիր էջեր) , գինը կը մնայ անփոփոխ — 1200 ֆրանք :

Իր մօտը կը գտնուին նաեւ 1957ի Տարեգրքէն սակաւաթիւ օրինակ ներ :

imprimé sur les presses du journal HARATCH
— 17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e) —

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅ ԵՐԳԻՆ

Հայերէն կ'երգէ **YVES TESSIER**

(Տաղանդաւոր երգիչ, մասնագէտ ամենազգի տոհմիկ երգերու)

ԿԸ ԽՕՍԻՆ **LUC-ANDRÉ MARCEL** ԵՒ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ուրբաթ, 24 Յունուար իրիկուան ժամը 21ին, Սալ Մազրնոյի մէջ
Կազմակերպութեամբ Համազգայինի *Կը նախագահէ՝ Պ. Վ. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ*

ԿՐՆՈՊԼԸ.— Շաբաթ, 25 Յունուար, իրիկուան ժամը 21ին, ժարտէն տը Վիլ — «Սալ տը Քոնսէր»ի մէջ :
Կազմակերպութեամբ Ազգային Միութեան :

ԼԻՈՆ.— Կիրակի, 26 Յունուար, կէս օրէ ետք ժամը 16ին, Գ. Թաղապետական Թատրոնի շէեղ սրահին մէջ :
Կազմակերպութեամբ՝ Նորակազմ Հայ Մշակութային Միութեան :

ՁԵՐԲԿՈՑՔ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաճեռնութեամբ կապոյտ Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին, ի նպաստ կայանին եւ իր կրթական նպատակներուն :

Յունուար 26ին, կիրակի, ժամը 16էն 24

SALLE VOLTAIRE

Orchestre JACQUES MORENO *իր երգերով*

Գեղարուեստական բաժին՝ Թատերական ներկայացում՝ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆի եւ ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆի կողմէ :

արտասանութիւն, երգ, եւ անակնկալներ : *Պուֆէ մատչելի գիներով :*

Հաղորդակցութիւն.— Էթօլ Շարանթօճէն 103 *թիւը առնել եւ իջնել* րիւ տը լ'Իւնիօն :

CAVES CENTRALES

ՏԱԼԱՓԻԽԲԷԵԱՆ ՈՐԴԻ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶՆԻՒ ԳԻՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ
ՈՐՈՆՑ ԿԱՐԳԻՆ՝ ՀՈՒԶԱԿԱՒՈՐ

RAKI DUZE

48, RUE PUVIS DE CHAVANNES, MARSEILLE
TÉLÉPHONE : CO 58-99

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925
R. C. Seine 57 A 2731

Téléph. : PRO. 86 - 60
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ցրաւնսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
22
ՑՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
22 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8099 34EME ANNÉE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3900

ՕՐՈՒԱՆ ՀՕՍՔԸ

ՊԱՂՏԱՏԻ ՈՒԽՏԻՆ ՇՈՒՐՋ

—o—

Արեւելք – Արեւմուտք մրցակցութիւնը կը չարունակուի առանց ընդհատումի :

Մինչ մէկ կողմէ նամակներ կը փոխա – նակուին Մորհրդային Միութեան եւ ա – զատ աշխարհի վարիչներուն միջեւ, յա – նուն խաղաղութեան, փոխադարձ առա – ջարկներ կը ներկայացուին եւ ծրագիր – ներ կը մշակուին, միւս կողմէ իրարու կը յաջորդեն խորհրդաժողովները :

Ատլանտեան Ուխտի փարիզեան խորհր – դաժողովին յաջորդեց Գահիրէի ափրիկ – եասիական համագումարը: Արեւմուտքի նախաձեռնութեան պատասխանեց արե – ւելքը, հովանաւորութեամբ Մոսկուայի :

Ու մինչ Լեհաստանի մէկ անկիւնը ռուս եւ լեհ քաղաքական դէմքեր ու բարձրաս – տիճան պետնուորականներ որսորդութեան պատրուակին տակ խորհրդաւոր խո – սակցութիւններ ունենալէ վերջ իրենց տեղերը կը վերադառնան, անդին Անգա – րայի մէջ կը պատրաստուին դումարել Պաղտատի Ուխտին հերթական ժողովը :

Թուրքերը չարաթներէ ի վեր բացառիկ պատրաստութիւններ կը տեսնեն իրենց մայրաքաղաքին մէջ ընդունելու համար Իրանի, Իրաքի, Փաքիստանի եւ Անգլիոյ պատուիրակները: Ու մանաւանդ միաց – եալ Նահանգներու արտաքին նախարար Ֆոսթըր Տըլլըսը, որ առաջին անգամ ըլ – լալով ներկայ պիտի գտնուի Պաղտատի Ուխտի խորհրդաժողովին :

Շուտով երեք տարի պիտի ըլլայ Այս Ուխտի կնքումէն, Անգլիոյ նախաձեռնու – թեամբ :

Մերձաւոր Արեւելքի մէջ իր աւանդա – կան դերակէտը դիրքը կորսնցնելէ վերջ, Մեծն Բրիտանիա յղացած էր Պաղտատի Ուխտը, նախ իր ազդեցութիւնը վերա – կանգնելու, յետոյ ալ՝ Թումբ կանգնելու համար խորհրդային թափանցումին դէմ դէպի Իրանի եւ Իրաքի քարիւղատար հո – ղամասերը, ուր անգլիական դրամատի – րութիւնը ահագին չահեր ապահոված է :

Պաղտատի Ուխտը կոչուած էր փոխա – րինելու Սաատապատի ծանօթ դաշինքը՝ Թուրքիոյ, Իրանի, Աֆղանիստանի եւ Ի – րաքի միջեւ :

Սաատապատը չատոնց պատմութեան կը պատկանի: Համաշխարհային երկրորդ պատերազմի թոհուբոհին մէջ անհետ կորսուեցաւ անիկա, առանց կատարելու իրեն սահմանուած դերը, այսինքն Որ – հրդային Միութեան պաշարումը հարա – ւէն ու արեւելքէն :

Նոյն բախտին ժամանցած էին Գերմա – նիան պաշարելու նպատակով կազմուած երկու Ուխտերը ,— Փոքր Համաձայնու – թիւնն ու Պալքանեան Ուխտը: 1939ի Սեպտեմբերի սկիզբը թնդանօթի առաջին պայթումին հետ յօդս ցնդեցան անոնք : Մեծ դաշնակիցները տարիներով նիւթա – կան ահագին զոհողութիւններ ըրած էին Չեխոսլովաքիոյ, Եուկոսլաւիոյ, Ռու – մանիոյ, Լեհաստանի, Ցունաստանի Ռումանիոյ, Լեհաստանի, Ցունաստանի ու Պուլկարիոյ համար: Իսկ Սանճաքը նուէր տուած էին Թուրքիոյ :

Սակայն երբ հնչեց զերադոյն ժամը, փոչիացան բոլոր այդ փոքրիկ երկիրնե – րը, բացի վերջինէն, որ իրեն յատուկ խարդախ դիւանագիտութեամբ յաջողե – ցաւ ջուրին երեսն ելլել :

Պաղտատի Ուխտը իր ներկայ կազմով մեծ ուժ մը չի ներկայացներ եւ ագէտի մը պարագային, կրնայ իր նախորդներու բախտին ենթարկուիլ :

Այդ է պատճառը, որ Միացեալ Նա – հանգներու գործնական մասնակցութիւնը անհրաժեշտ կը նկատուի: Անցած տարի Ամերիկա Պաղտատի Ուխտի պատուհանէն ներս մտաւ՝ տնտեսական ու զինուորա – կան որոշ յանձնառութիւններ ստանձնե – լով :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊՔԵՐԸ

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻԱ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷ

ԵՒ ԳՐԱՒՈՒԱԾ ԶԻՆՔԵՐՆ ԱԼ ԵՏ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Ինչպէս գրած էինք առջի օր Միջերկ – րական բացերը եուկոսլաւ Սլովենիա նաւը դէպի Օրան առաջնորդուեցաւ Ֆը – րանսական նաւատորմին կողմէ եւ վար առնուեցաւ նաեւ ամբողջ ռազմամթերքը :

Այդ ռազմամթերքը պիտի յանձնուէր Քաղապլանքա, ուրկէ պիտի փոխան – ցուէր Ալժերիոյ Ազատագրական ճակատի ըմբոստներուն՝ ինչպէս երեւան հանեցին Ֆրանսական շրջանակները :

Գրաւուած ռազմամթերքը կրնար վեց ջոկ դինել :

Հակառակ Ֆրանսական լուրերուն, ո – րոնց համաձայն տարակոյս չկայ թէ որու պիտի յանձնուէին այդ զէնքերը, եուկո – սլաւ կառավարութիւնը անմիջապէս բո – ղոքեց Ֆրանսական կառավարութեան մօտ. բողոքագիրը յանձնուեցաւ Պելկրա – տի Ֆրանսական դեսպանին, մինչ Փարի – զի մէջ արտաքին նախարար Փինօ կ'ըն – դունէր Փարիզի եուկոսլաւ դեսպանը :

Եուկոսլաւ կառավարութիւնը կը չեշտէ մասնաւորապէս որ Ֆրանսացիներուն ը – րածը պարզբռնազրաւում մըն էև բացար – ձակապէս հակառակ միջազգային օրէնք – ներուն: Ասոր անմիջապէս պատասխանե – լով Ֆրանսական արտաքին նախարարու – թիւնը կ'ըսէ թէ «փաստը» կայ որ Զե – խոսլովաքիոյ մէջ պատրաստուած այդ զէնքերը սահմանուած էին Ալժերիոյ ա – պստամբներուն :

Քաղապլանքայի մէջ, զէնքերը պիտի յանձնուէին Մուհամէտ Լարաքի անուն մէկուն, որ համաձայն Ֆրանսական աղ – բիւրներուն Ազատագրական ճակատի դործակալ մըն է : Նմանօրինակ դէպք մը պատահած էր քանի մը ամիս առաջ: Օ – դոստոս ուղիին, եուկոսլաւ ուրիշ նաւ մը (77 թոն) զէնք եւ ռազմանիւթ բերած էր Քաղապլանքա, յանձնելի Սէուտական Ա – րաբիոյ, բայց այդ զէնքերը երբեք չեն յանձնուած Արաբիոյ, այլ ինչպէս կը կարծեն Ֆրանսացիները, անցած են Ալ – ժերիա: Սակայն Մարոքի կառավարու – թիւնը կը պնդէ թէ՝ Սէուտական Արա – բիան է որ չէ պահանջած զէնքերը եւ ա – նոնք կը մնան միշտ Քաղապլանքայի Մի – ջազգային Տօնավաճառի չէնքին մէջ:

Հակառակ այս նախընթացին, եուկո – սլաւ գործակալութիւնը՝ Թանիուկ հա – կադրելով կառավարութեան բողոքագիրը, կ'աւելցնէ թէ կը պահանջուի ոչ միայն զէնքերու անմիջական վերադարձուիլը , այլ վնասուց հատուցում ալ կ'ուզուի Փարիզի կառավարութենէն :

Եուկոսլաւ կառավարութեան որդե – ղրած ընթացքին ի պատասխան, արտա – քին նախարար Փինօ, տեսնուելէ վերջ Փարիզի եուկոսլաւ դեսպանին հետ, յայ – տարարեց .—

« Բողոքագրին պատասխանեցի որ ե –

Այժմ կ'ուզեն , որ դուռնէն ներս մտնէ եւ տուն – տեղ ըլլայ անոր մէջ, որպէսզի կարենայ գլուխ հանել այն գործը, որուն սահմանուած է անիկա :

Թուրքիա իրրեւ անմիջական սահմա – նակից Մորհրդային Միութեան, ամէնէն աւելի չահադրգռուած է Պաղտատի Ուխ – տին գօրացումով, մանաւանդ որ Պալքան – եան Ուխտը տարիներէ ի վեր մեռած կա – րելի է համարել: Ցունաստան եւ Թուր – քիա իրարու հակառակ, չըսելու հա – մար թշնամական դիրք բռնած են կիպ – րոսի խնդրին առթիւ: Իսկ Եուկոսլաւիա հետզհետէ կը մօտենայ Մոսկուայի :

Անգարայի խորհրդաժողովը պիտի վճ – ռէ Պաղտատի Ուխտին ճակատագրին :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԻԼ

Ծրբ Ծրթն

ՀՐԵՂԷՆ ՏԱՌԵՐՈՎ

—o—

Զայնը Պրիւսէլէն կուգայ : Եւ անուշ ձայն մը, ներդաշնակ ու խանդավառ , որովհետեւ երիտասարդութեան ձայնն է անիկա· կրկնապէս հաճելի իր արու շեշ – տով ու մանաւանդ ազգային հպարտ ըզ – գացումով մը թաթաւուն :

Առիթը՝ վարուժանի դիմաճանդակին գետեղումն է Կանի համալսարանին մէջ , ուր ուսանած է մեր մեծ բանաստեղծը : Եւ նոյն օրը փառատօն մը համալսարա – նական ոստանին մէջ՝ նուիրուած հայ մշակոյթին : Այս երկու հանդիսութիւննե – րըն ալ — իրար լրացնող— պելժիոյ հայ գաղութին կենսունակ մէկ զարկերակը ցոյց կուտան մեզի, հոգ չէ թէ եկուոր արիւն մը — հայ ուսանողութեան արիւ – նը— հոսի տարուն ու կենսուրախ այդ բազկերակին ընդ մէջէն :

Ուսանող թէ տեղացի, ձեռ ձեռին , համերաշխ, իրարմով զօրացած եւ իրար – մով լրացած, ի՛նչ գեղեցիկ ասակնկալ մը կ'ընեն այս բացառիկ ելոյթով, ոչ մի – այն մեր ճահատակ մեծ դէմքերէն մէկը անմահացնելու համար, այլեւ հայ մշա – կոյթին մեղուափեթակին շուրջ կը հաւա – քեն այնպիսի օտար արժէքներ որոնց հայ արժէքը ճանչցնելը նոյնքան ծառայել է մեր մշակոյթին :

Փետրուար 9ին Փարիզի խումբը իր բա – նախօսներով եւ արուեստագէտներով պի – տի երթայ անշուշտ մասնակցիլ տօնակա – տարութեան մասնաւոր փայլ մը, հայ – կական գոյն եւ դիմագիծ տալու համար հանդիսութեան եւ ցոյց տալու մանաւանդ որ Պելժիոյ հայ գաղութը չէ միայն որ գիտէ արժէքը մեծ հայորդիին ու կը պատուէ զայն: Ամբողջ Հայ միտքն ու սիրտն է բաբախածքանաստեղծներու ազ – նուագոյնին մէջ, եւ այնքան գեղեցկօրէն ու այնքան արուեստով: Այս ժողովուր – դը կը գիտակցի այս բոլորին, անոնցմով զօրանալու, անոնցմով գօտեպնդուելու , անոնցմով տոկալու եւ անոնցմով հպար – տանալու համար, ազգային գիտակցու – թեամբ եւ սեփական բարձր մշակոյթի մը արժէքով :

Վարուժաններ չեն մոռցուիր ան – շուշտ, անոնք իրենց դիմաճանդակը ու – նեցան կամ ոչ: Հրեղէն տառերով անոնք իրենց դիմանկարը իրենց ձեռքով, իրենց գրիչով ճանդակած են մեր սիրտերուն մէջ, բայց աւելորդ չէ, պատմական սըր – բավայր մը դարձնել օտար մշակոյթի վառարան մը, յաւիտենական Հայուն, յաւիտենական ճակատագրովը թափա – ռուն:

ՆՈՃԻ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ԲՈՒԼԳԱՆԻՆԻ

Թուրքիոյ վարչապետը՝ Ատնան Մեն – տերէս կ'ըսէ թէ ինք պատասխանեց Բուլ – գանինի Նոյեմբեր 22ի նամակին : Այդ Թուականէն վերջ արդէն Մենտերէս եր – կու նոր նամակներ ստացած էր Բուլգա – նինէն, մէկը Ատլանտեան Ուխտի ժողովի նախօրեակին, միւսը քանի մը օր առաջ: Երկուքն ալ ներկայիս քննութեան են – թարկուած են : Առաջին նամակին պա – տասխանելով , Մենտերէս իր գոհունա – կութիւնը կը յայտնէ, որ Խ. Միութիւնը կ'ուզէ բարեկամական յարաբերութիւն – ներ հաստատել Անգարայի հետ: Մենտե – րէս կ'ըսէ թէ Թուրքիա որեւէ խընդիր չունի ոչ Սուրիոյ, ոչ ալ արաբական միւս երկիրներուն հետ: Վարչապետը կը չեշտէ նաեւ թէ Սուրիոյ խնդրին ծագում – ը պէտք է փնտռել Սուրիայէն դուրս եւ կ'աւելցնէ .— « Ինչ որ յատկանշական է ձեր նամակին մէջ, յարատեւ ձեր որ – դեցրած դիրքն է իբրեւ պաշտպան Սու – րիոյ եւ անոր անունով խօսող, ինչ որ պատճառ կը դառնայ յարձակողական նը – պատակներ վերագրել Թուրքիոյ »:

Վերջացնելով իր նամակը, Մենտերէս ըսած է թէ չատ ուրախ է որ այս թղթ – ակցութիւնը տեղի ունեցած է երկու երկիրներուն միջեւ , որպէսզի երկուքն ալ կարենան ճշդել իրենց տեսակէտները:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Ֆ. կայ. Խաչ, Սէվրան	10·000
Տէր և Տիկին Ազատ Սիւր – մկհեան (Քաղապլանքա) Պ. Ա – կասի մահուան առթիւ	5·000

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ եւ Թունուզի յարաբերու – թեանց մասին, արտաքին նախարար Փինօ լուսաբանութիւններ պիտի տար երեքշաբ – թի օր Ազգ· Ժողովին առջեւ: Ինչպէս յայտնի է օրակարգի վրայ են Արտաքին քաղաքականութեան վերաբերեալ հար – ցերը :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ Գերմանիա եւ Զուիցերիա իրենց կարգին պատասխանեցին Բուլգա – նինի նամակներուն: Պոնի կառավարու – թեան նամակը 10 էջէ բաղկացած , ծա – նօթ չէ, մինչ Զուիցերիա իր պատաս – խանին մէջ չեշտած է թէ իր դերը եղած է միշտ չեզոք, բայց պատրաստ է իր դործակցութիւնը բերել Զուիցերիոյ մէջ ժողով մը դումարելու համար «Մեծ»երու միջեւ :

ԱՐՁԸՆՀԱՈՒԸՐ ճառ մը խօսած է ա – մերիկեան խորհրդարանի առջեւ, առա – ջարկելով որ 1) ընդունուի իր արմաքին, տնտեսական եւ առեւտրական քաղաքա – կանութիւնը, 2) Թոյլ տրուի օտար եր – կիրներու աւելի զարգացնելու իրենց ա – ռեւտուրը Ամերիկայի հետ, 3) Վերանո – րոգուի Թրէյտ Ակրիմենցը որ տեսակ մը անկիւնաքարն է ամերիկեան արտաքին քաղաքականութեան: Այզընհաուըր ու – զեց մանաւանդ որ արագ որոշումներ տրուին «անմիջական խնդիրները» լու – ծելու համար: Առանց կարգին՝ Միացեալ Նահանգներու պէտքերը պատերազմական դեանի վրայ , ինչպէս նաեւ դիտական ունեցման բարելաւումը :

ՏՐԼԼԸՍ , Ամերիկայի արտաքին նախա – րարը Ցունուար 24էն 26 պիտի հանդիպի Թ.Հ.Միութեան : Անկէ պիտի անցնի Անգարա, իրրեւ «դիտող» մասնակցելու համար Պաղտատի Ուխտին ժողովին: Կ'ըսուի նա – եւ թէ Տըլլըս նախապէս պիտի տեսնուի Պալաֆրէյի հետ (Մարոքի արտաքին նա – խարարը) :

ՍՊՈՒՏՆԻԿ թիւ մէկը, Ցունուար 4էն ի վեր գոյութիւն չունի ինչպէս կը յայտ – նեն Մոսկուայի պաշտօնական շրջանակ – ները :

(Լուրերու շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ՆՈՐ ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՅԿ. ԴԱՏԻՆ ԴԷՄ

Բ.

Հայոց դարաւոր պատմութեան ընթացքին, անկարելի է գտնել «ժամանակաշրջան մը ուր հայ ժողովուրդը բնաջնջումի սպառնալիքին ենթարկուած չըլլայ օտար ներխուժումներու կողմէ»: (Ա. Գոչին – եան, Ի. Հայաստանի վարչապետ):

Մեր երկրի վարչապետը, լուսաբանելով կ'անգնի պատմական այս իրողութիւնը լուսաբանող հիմնական պատճառներու վրայէն: Ան իր այս կարճ նախաբանով կը փորձէ հաստատել թէ՝ «Միայն Հոկտեմբերեան յեղափոխութիւնը զայն վերջնականապէս փրկեց այդ սարսափելի սպառնալիքէն ու կարելիութիւն տուաւ հաստատ հայ տարրով մտնելու ազգային իսկական վերածնունդի մը ուղիէն ներս»: (ընդգծումը մերն է Ս. Տ. Թ.): Ինչպէ՞ս եւ ի՞նչ գնով՝ այդ մասին աւելի ետքը:

Պատմական հին դարաշրջաններու մասին, աւելի հանդամանօրէն կը խօսին ուրիշները, մասնաւորապէս «Գրական Թերթ»ը: Մի քանի յատկանշական հատուածներ՝ Հայաստանի խորհրդայնացմանն Յետդարձին նուիրուած բացառիկի խմբագրականէն:

«Անյիշելի ժամանակներէն կուգայ հայ ժողովուրդը: Ստեղծագործ ու չինարար է եղած ան: Աղնիւ եւ աքնաջան աշխատանքով ու դարեր չարունակ հերկած է իր աւանդական դաշտերը, հաց ու գինի քաշած է իր ժայռերէն հողէն եւ այս նոյն ժայռերէն արուեստի հրաշքներ կերտած: Աքանչելի առասպելներ ու դիւզաղներ – դուքիւններ (բնագրի մէջ Էպոսներ. Ս. Տ. Թ.) հիւսած է ան, որոնց մէջ ցոլացած է անոր ազատաբաղձ ու խաղաղասէր ոգին: Եւ սակայն ընկած հին Արեւելքի ու Արեւմուտքի բախման քաոսին մէջ, Հայաստանը դարեր չարունակ աշխարհակալ ցեղերու համար ոտնակոխ է հանդիսացած: Անոր գօրաւոր հարեւանները աշխատած են ոչնչացնել անոր լեզուն, հոգեւոր մշակոյթը, ծուլել զայն»:

Մխիթարեան հաւատքով նկարագրելով պատմական զանազան շրջաններու, մեր գօրաւոր հարեւաններու արշաւանքներն ու վայրագութիւնները, «Գ.Թ.»ը իր կարգին կը շեշտէ՝—

«Այնչափ դժուարին եւ ծանր է եղած Հայաստանի պատմական ուղին: Դարեր չարունակ ազգային ու սոցիալական կրկնակի ճնշման է ենթարկուած ան: Եւ ամբողջ պատմութիւնը նուաճողներու սեփական հարստահարիչներու դէմ մղուած հերոսական պայքարի մը արիւնոտ տարեգրութիւնն է: (Ընդգծումները մերն է Ս. Տ. Թ.):

Հիմա այլեւս պարզ է թէ՝ ինչո՞ւ մեր երկիրը ու ժողովուրդը բնաջնջումի ըսպառնալիքի են ենթարկուած օտար ներխուժումներու կողմէ: «Հին Արեւելքի եւ Արեւմուտքի բախման քաոսին մէջ» ընկած, մեր գօրաւոր հարեւանները «աշխատած են ոչնչացնել անոր լեզուն, հոգեւոր մշակոյթը» եւ վերջապէս «ցուլել զայն»:

Ակնէ դժուար չէ հետեւցնել ուրեմն, որ մեր ժողովուրդը, հակառակ բնաջնջումի այս տեւական սպառնալիքներուն, եւ հակառակ իր գօրաւոր հարեւաններու գերակշիռ ուժին, պայքարած է՝ պահպանելու համար իր ազգութիւնը, իր հոգեւոր մշակոյթը եւ նիւթական ու բարոյական բոլոր արժէքները:

Մեր բոլշեւիկ վարիչները, իրենց այս դրաւոր վկայութիւններով ոչ միայն արդար եւ տրամաբանական կը դտնեն մեր ժողովրդի դարաւոր պայքարը՝ բոլոր տեսակի օտար ներխուժումներու դէմ, այլ եւ հպարտութեամբ կ'արձանագրեն հերոսական այդ պայքարի զանազան շրջանները:

Իրենց այս չիտակ կեցուածքը — հին պատմական դէպքերու առարկայական քննութեան նախանձախնդրութիւնը — դժբախտաբար կը փոխուի՝ աւելի մօտաւոր անցեալի վերաբերմամբ:

«Արեւմտեան նենգ դիւանագիտութեամբ, հայկական դատի պաշտպանի կեղծ քողարկութեամբ, հայկական չահերու համար իր երբեմնակի լուրջ ճիգերուն, վերջ ի վերջոյ իր սեփական չահերուն համար, հայ ժողովրդի արիւնը վաճառած է անոր թշնամիներուն»:

« Արդար եւ ճիշդ է այս հաստատումը: Բացարձակապէս ճիշդ է, որ արեւմտեան դիւանագիտութիւնը, հակառակ հայկական դատի պաշտպանութեան համար իր երբեմնակի լուրջ ճիգերուն, վերջ ի վերջոյ իր սեփական չահերուն համար, հայ ժողովրդի արիւնը վաճառած է անոր թշնամիներուն»:

Որոնք էի՞ն արեւմտեան դիւանագիտութեան դլխաւոր դերակատարները: Ռուսաստանը մաս կը կազմէ՞ր աշխարհի հզօրներուն — մեծ պետութիւններուն: Մեր համայնավարները ընդհանրապէս երբեք ուղիղ չեն պատասխաներ այս հարցումներուն: Եւ ասիկա, ոչ անոր համար, որ իրենք մասնաւոր համակրանք ունին կայսերական Ռուսաստանի եւ իր վարած դիւանագիտութեան հանդէպ, այլ անոր համար, որ Հոկտեմբերեան Յեղափոխութեան ծնած նոր Ռուսաստանը՝ Ս. Միութիւնը կը հետեւի ցարերու շրջանին նուիրագործուած ծաւալման քաղաքականութեան:

Քօղարկելու համար այս իրողութիւնը, մասնաւոր ճիգ ի գործ կը դրուի արեւմտեան դիւանագիտութեան պատասխանատուութենէն դերծ նկատել Ռուսաստանը:

Ճիշդ է, որ մեր ժողովուրդը մասնաւոր սիարութիւն մը ունեցած է խաչապաշտ Ռուսաստանի հանդէպ եւ զայն նկատած է իր բնական պաշտպանը:

Դեռ առաջին աշխարհամարտի սկզբնական շրջաններուն անդամ, մեր ժողովրդի մեծամասնութիւնը անառարկելի կերպով ռուսասէր էր, եւ անոր դէնքի յաղողութենէն կ'ակնկալէր իր սեփական ազատութիւնը:

Փետրուարեան Յեղափոխութենէն առաջ, ցարական Ռուսաստանի գործնական քաղաքականութիւնը Հայկ. Դատի, բայց մասնաւորապէս Թրքահայ դրաւուած շրջաններու հանդէպ խորապէս ազդեց հայկական լաւատեսութեան վրայ:

Դժուար է ենթադրել, որ մեր համայնավար վարիչները անտեղեակ ըլլան այս բոլոր իրողութիւններուն: Անոնք շատ լաւ գիտեն, Ռուսաստանի կատարած ազատասէր դերը Հայկ. Դատի պատմութեան մէջ:

Անոնք գիտեն նաեւ, որ ռուսական դիւանագիտութիւնը ուրիշներու կարգին «հայ ժողովուրդի արիւնը վաճառած է ազգային շահերու համաձայնութեան մէջ: Զեկոյցին հիմնական կէտը այն է, որ Հոկտեմբերի յեղափոխութիւնը՝ ազատական ու ազատամիտ այս փորձին ձախողումէն վերջ կարդ – կանոնի խիստ կիրարկումով, ինչպէս սովորութիւն է համայնավար աշխարհին մէջ:

Հոկտեմբերի վերջերը հրատարակուած վաւերաթուղթի մը չնորհիւ («Զեկոյց վերաճշդումի հարցին շուրջ») այժմ գիտենք թէ ինչ որոշումներ տրուեցան Յինկթաօի համաձայնութեան մէջ: Զեկոյցին հիմնական կէտը այն է, որ ընդհ. քարտուղարը, առաջին տողերուն մէջ իսկ կ'ըսէ թէ դրութեան ընդհանուր գիծերը ներչնչուած են մաօ Ցէ Թունկի հրահանգներէն. փաստ մը, որ կը կրկնապատկէ վաւերաթուղթին կարեւորութիւնը: Զեկոյցին հիմնական կէտը այն է, որ չինացի մտաւորականները ոչ միայն երես դարձուցած են համայնավար կուսակցութենէն, այլ նաեւ մատնանշած են անոր թերութիւնները ու պայքարած անոր դէմ: Այս իսկ պատճառով, Յինկթաօի մէջ տրուած որոշումներէն ամէնէն կարեւորը կապ ունի այս հարցին հետ.— ամէն միջոցներով ստեղծել մտաւորականներու նոր դասակարգ մը: Այս նոր մտաւորականութիւնը քաղել բանուոր դասակարգէն ու կուսակցական չարքերէն եւ Պուրժուական դարաշրջանէն մնացած մտաւորականութիւնը կարելի եղածին չափ չուտով փոխարինել այս նոր մտաւորականութեամբ: Այս միջոցով, վարչակարգը կ'ունենայ «իր» մտաւորականները եւ կրնայ վստահ ըլլալ անոնց հաւատարմութեան վրայ:

Թէեւ ներկայ մտաւորականները բաւին իսկական առումով դասակարգ մը չեն կազմեր, կ'աւելցնէ զեկոյցը, բայց իրենց դուրծնութիւնն այն է, որ բոլորն ալ պուրժուական կրթութիւն ստացած են: Արդ, քաղքենի դասակարգը, որ 1956ին դրեթէ առանց ընդդիմադրութեան ընդունած էր քաղքենիները ընկերվարականացնելու համար ստեղծուած անտեսական յեղափոխութիւնը, 1957ին դիրք փոխեց, եւ մտքերու ազատ փոխանակութեան շրջանին ընկերվարութեան դէմ ցցուեցաւ:

« Քաղքենի դասակարգն ու մասնաւոր պարբեր իր մտաւորականութիւնը պրոլէտարիատի դէմ պայքար մղելու կարող դլխաւոր ուժը կը ներկայացնէն», կ'ըսէ զեկոյցը: Այս անկեղծութիւնն իսկ մեծ նորութիւն մըն է ինքնին, որովհետեւ մինչեւ հիմ պաշտօնական բացատրութիւնը այն էր, որ «պրոլէտարիատի դէմ պայքար մղելու կարող ուժ» չէ մնացած այլեւս:

Ռուսաստանի Ս. Միութիւնն ալ, որ անոր դէնքի յաղողութենէն կ'ակնկալէր իր սեփական ազատութիւնը:

Փետրուարեան Յեղափոխութենէն առաջ, ցարական Ռուսաստանի գործնական քաղաքականութիւնը Հայկ. Դատի, բայց մասնաւորապէս Թրքահայ դրաւուած շրջաններու հանդէպ խորապէս ազդեց հայկական լաւատեսութեան վրայ:

Դժուար է ենթադրել, որ մեր համայնավար վարիչները անտեղեակ ըլլան այս բոլոր իրողութիւններուն: Անոնք շատ լաւ գիտեն, Ռուսաստանի կատարած ազատասէր դերը Հայկ. Դատի պատմութեան մէջ:

Անոնք գիտեն նաեւ, որ ռուսական դիւանագիտութիւնը ուրիշներու կարգին «հայ ժողովուրդի արիւնը վաճառած է ազգային շահերու համաձայնութեան մէջ: Զեկոյցին հիմնական կէտը այն է, որ ընդհ. քարտուղարը, առաջին տողերուն մէջ իսկ կ'ըսէ թէ դրութեան ընդհանուր գիծերը ներչնչուած են մաօ Ցէ Թունկի հրահանգներէն. փաստ մը, որ կը կրկնապատկէ վաւերաթուղթին կարեւորութիւնը: Զեկոյցին հիմնական կէտը այն է, որ չինացի մտաւորականները ոչ միայն երես դարձուցած են համայնավար կուսակցութենէն, այլ նաեւ մատնանշած են անոր թերութիւնները ու պայքարած անոր դէմ: Այս իսկ պատճառով, Յինկթաօի մէջ տրուած որոշումներէն ամէնէն կարեւորը կապ ունի այս հարցին հետ.— ամէն միջոցներով ստեղծել մտաւորականներու նոր դասակարգ մը: Այս նոր մտաւորականութիւնը քաղել բանուոր դասակարգէն ու կուսակցական չարքերէն եւ Պուրժուական դարաշրջանէն մնացած մտաւորականութիւնը կարելի եղածին չափ չուտով փոխարինել այս նոր մտաւորականութեամբ: Այս միջոցով, վարչակարգը կ'ունենայ «իր» մտաւորականները եւ կրնայ վստահ ըլլալ անոնց հաւատարմութեան վրայ:

Թէեւ ներկայ մտաւորականները բաւին իսկական առումով դասակարգ մը չեն կազմեր, կ'աւելցնէ զեկոյցը, բայց իրենց դուրծնութիւնն այն է, որ բոլորն ալ պուրժուական կրթութիւն ստացած են: Արդ, քաղքենի դասակարգը, որ 1956ին դրեթէ առանց ընդդիմադրութեան ընդունած էր քաղքենիները ընկերվարականացնելու համար ստեղծուած անտեսական յեղափոխութիւնը, 1957ին դիրք փոխեց, եւ մտքերու ազատ փոխանակութեան շրջանին ընկերվարութեան դէմ ցցուեցաւ:

« Քաղքենի դասակարգն ու մասնաւոր պարբեր իր մտաւորականութիւնը պրոլէտարիատի դէմ պայքար մղելու կարող դլխաւոր ուժը կը ներկայացնէն», կ'ըսէ զեկոյցը: Այս անկեղծութիւնն իսկ մեծ նորութիւն մըն է ինքնին, որովհետեւ մինչեւ հիմ պաշտօնական բացատրութիւնը այն էր, որ «պրոլէտարիատի դէմ պայքար մղելու կարող ուժ» չէ մնացած այլեւս:

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ "ԱՇԽԱՏԱՒՈՐ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ"

—o—

ՄՄԲ.— Մոնթէն կը հաղորդէ Բոպէր Կիլլէնի այս շահեկան յօդուածը:

Անցեալ Յուլիսին, Մաօ Ցէ Թունկ արձակուրդի դացած էր ու կը հանդստանար Յինկթաօ նաւահանդիստին մօտերը, ծովեզերեայ վայրի մը մէջ, երբ, «վերա – ճշդումի» տաղնապին պատճառով, ստիպուեցաւ ընդհատել իր արձակուրդները: Ինչպէս յայտնի է, հրաւէր ուղղած էր ժողովուրդին, որ մտքերու ազատ փոխանակութեանց չնորհիւ կարծիք յայտնէ նէն Չինաստանի ներկայ զոյավիճակին ու համայնավար կուսակցութեան գործունէութեան մասին: Սակայն «վերաճշդումի» կամ «ինքնասրբագրութեան» այս հըրաւէրը սպասուած արդիւնքը չտուաւ. ժողովուրդը, առիթէն օդտուելով, քննադատութեանց ու ամբաստանութեանց տարափ մը տեղացուց կուսակցութեան դէմ: Անհրաժեշտ էր լուռ միջոցներով փոթորիկին դիմադրել: Մաօ Ցէ Թունկ կուսակցութեան համազումար մը հրաւիրեց, եւ քաղաքներէն ու Չինաստանի դանազան նահանգներէն այնտեղ հաւաքուած ներկայացուցիչներուն պարդեց հակա – յարձակման եւ կուսակցութեան ենկած վարկը բարձրացնելու ձգտող ծրադիր մը:

Յինկթաօի համազումարին մէջ ճըշդուած եւ Սեպտեմբերի վերջերը կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէին կողմէ վաւերացուած միջոցառումները այժմ սկսած են ձեւ ու մարմին առնել: Չինաստան սկսած է հետզհետէ դանել իր հանդարտութիւնը՝ ազատական ու ազատամիտ այս փորձին ձախողումէն վերջ կարդ – կանոնի խիստ կիրարկումով, ինչպէս սովորութիւն է համայնավար աշխարհին մէջ:

Հոկտեմբերի վերջերը հրատարակուած վաւերաթուղթի մը չնորհիւ («Զեկոյց վերաճշդումի հարցին շուրջ») այժմ գիտենք թէ ինչ որոշումներ տրուեցան Յինկթաօի համազումարին մէջ: Զեկոյցին հիմնական կէտը, կեդրոնական կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը, առաջին տողերուն մէջ իսկ կ'ըսէ թէ դրութեան ընդհանուր գիծերը ներչնչուած են մաօ Ցէ Թունկի հրահանգներէն. փաստ մը, որ կը կրկնապատկէ վաւերաթուղթին կարեւորութիւնը: Զեկոյցին հիմնական կէտը այն է, որ չինացի մտաւորականները ոչ միայն երես դարձուցած են համայնավար կուսակցութենէն, այլ նաեւ մատնանշած են անոր թերութիւնները ու պայքարած անոր դէմ: Այս իսկ պատճառով, Յինկթաօի մէջ տրուած որոշումներէն ամէնէն կարեւորը կապ ունի այս հարցին հետ.— ամէն միջոցներով ստեղծել մտաւորականներու նոր դասակարգ մը: Այս նոր մտաւորականութիւնը քաղել բանուոր դասակարգէն ու կուսակցական չարքերէն եւ Պուրժուական դարաշրջանէն մնացած մտաւորականութիւնը կարելի եղածին չափ չուտով փոխարինել այս նոր մտաւորականութեամբ: Այս միջոցով, վարչակարգը կ'ունենայ «իր» մտաւորականները եւ կրնայ վստահ ըլլալ անոնց հաւատարմութեան վրայ:

Թէեւ ներկայ մտաւորականները բաւին իսկական առումով դասակարգ մը չեն կազմեր, կ'աւելցնէ զեկոյցը, բայց իրենց դուրծնութիւնն այն է, որ բոլորն ալ պուրժուական կրթութիւն ստացած են: Արդ, քաղքենի դասակարգը, որ 1956ին դրեթէ առանց ընդդիմադրութեան ընդունած էր քաղքենիները ընկերվարականացնելու համար ստեղծուած անտեսական յեղափոխութիւնը, 1957ին դիրք փոխեց, եւ մտքերու ազատ փոխանակութեան շրջանին ընկերվարութեան դէմ ցցուեցաւ:

« Քաղքենի դասակարգն ու մասնաւոր պարբեր իր մտաւորականութիւնը պրոլէտարիատի դէմ պայքար մղելու կարող դլխաւոր ուժը կը ներկայացնէն», կ'ըսէ զեկոյցը: Այս անկեղծութիւնն իսկ մեծ նորութիւն մըն է ինքնին, որովհետեւ մինչեւ հիմ պաշտօնական բացատրութիւնը այն էր, որ «պրոլէտարիատի դէմ պայքար մղելու կարող ուժ» չէ մնացած այլեւս:

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ԿՈՎԿԱՍԻ ԿԱԼԱՆԱՒՈՐԸ

—o—

Սակայն Քոսթելին, փոխանակ անսալու իր ընկերոջ խօսքին եւ անոր սպասելու, վար իջաւ իր ձիէն եւ ըստ ղօրա – նոյն զինուորներուն սովորութեան, զեաւինը պահակեցաւ փորի վրայ եւ իրմտրակով հարուածեց իր նժոյդըորպէսզի կեն - դանին փախչի եւ թշնամիներն ալ հետեւին անոր:

Թիլին տեսաւ որ դրութիւնը կը կնճռոտի: Քոսթելինի հրացանը այլեւս օդտակարութիւն մը չէր ներկայացներ: Իր ուենեցած թուրը բաւական չէր դիմադրա – ւելու համար յարձակողները: Ամէն բան կորսուած նկատելով, իր ձիուն սանձը դարձուց, փոխեց իր ընթացքը եւ յետադարձ չարժումով մը խոյացաւ Թաթար – ներուն վրայ, խորհելով որ այս ձեւով անոնց մէջ խուճապ մը յառաջացնելով կրնար իր օձիքը ազատել:

Սակայն, տեսաւ որ վեց Թաթարներ կորովի եւ հաստատակամ կեցուածքով մը, անանցանելի պատ մը քաշած էին իր առաջքը:

Երիվարը, որուն վրայ հեծած էր Թիլին, ընտիր կենդանի մըն էր, բայց թշնամիներուն ձիերը աւելի արագավազ եւ աղնուացեղ էին:

Վերջապէս, Թիլին նչմարեց որ Թաթարներէն մին, որ փառաւոր չիկամօրուս մըն էր, հեծած դորչ ձիու մը վրայ, կը յառաջանար ուղղակի իր վրայ:

Կարճահասակ էր Թիլին, այսուհան – դերձ էր նաեւ քաչ ու անվեհեր:

Քաշեց իր թուրը եւ յարձակելով մարդուն վրայ, խորհեցաւ.«կամ ղինքը կը տապալեմ ձիուս սմբակներուն ներքեւ, եւ կամ կը ղգեստնեմ թուրիս մէկ հար – ուածովը»: Սակայն նոյն այդ միջոցին, հրացանի քանի մը հարուածներ զետին տապալեցին Թիլինի ձին: Այս անկման ընթացքին, ձիաւորին ոտքը մնաց զետին տապալած ձիուն թամբին տակ սեղմուած եւ ինք անչարժացաւ:

Ուզեց ոտքի կանդնիլ, սակայն արդէն իսկ երկու Թաթարներ իր վրան էին:

Այնուամենայնիւ, յուսահատական զը – րոհով մը տապալելով իր վրայէրձակողները, ոտքի կանդնեցաւ, սակայն նոյն րոպէին երեք ուրիչ Թաթարներ ինկան իր վրայ եւ սկսան իրենց հրացաններուն կոթով հարուածել զինքը:

Գլուխը դարձաւ, աչքերը պղտորեցան:

Թաթարները իսկոյն չուաններով կապկպեցին զինքը եւ զետեղեցին թամբի մը վրայ: Ցետոյ, խլեցին զլխէն իր բրտապատ զլխանոցը, հանեցին իր մոյկերը եւ բղիկ – բղիկ ըրին զգեստները:

Թաթար մը մօտեցաւ Թիլինի վիրաւոր ձիուն եւ ուզեց հանել վրայէն թամբը: կենդանին տակաւին ողջ էր ու կը չարժէր: Թաթարը հանեց իր դաշոյնը, մխեց զայն խեղճ անասունին կոկորդը, որ նոյն րոպէին ահաւոր հռնդիւնով մը անչարժացաւ...

Յայնժամ, չիկամօրուս Թաթարը հեծաւ կրկին իր ձին, միւսները Թիլինը լաւ մը ամրացուցին կենդանիի մը քամակին եւ սկսան բարձրանալ դէպի լեռները:

Թիլին կը տեսնէր իր առջեւը, յաղթական Թաթարին հաստ պարանոցը եւ անոր լայնածաւալ կռնակը:

Տարաբախտ սպան վիրաւորուած էր դլուխէն եւ արիւնը թանձրացած էր իր աչքերուն վրայ:

Չէր կրնար չիտակ կենալ ձիուն քամակին վրայ, ոչ ալ կրնար սրբել աչքերուն վրայ լճացած արիւնը: Թեւերը այնքան պինդ կերպով էին կաչկանդուած, որ ահռելի ցաւեր կը պատճառէին իրեն:

Հասան վերջապէս Թաթարներու բնակավայրը: Հոն, բոլորն ալ վար իջան ի – րենց նժոյդներէն:

Ցորս կողմէն փոքրիկ լաճեր վազելով հաւաքուեցան, շրջապատեցին Թիլինը եւ սկսան վայրի աղաղակներ արձակել եւ քարեր նետել անոր վրայ:

Թաթարներէն մին վռնտեց լաճերը, վերցուց Թիլինը ձիուն վրայէն եւ անմիջապէս կանչեց զործաւոր մը:

Նոկայ(*) մըն էր այդ զործաւորը եւ ունէր հասակ յօնքեր:

Հազած էր պատառոտուն չապիկ մը եւ եւ իր թաւամազ կուրծքը բոլորովին մերկ էր:

Թաթարը բաներ մը հրամայեց անոր եւ մարդը դնաց ու բերաւ երկու կաղնիէ կոճղեր որոնք իրարու էին ազուցուած երկաթէ օղակներով: Օղակներէն մէկուն վրայ կար կղպանք մը:

Արձակեցին Թիլինի թեւերուն կապերը, անցուցին անոր ոտքերուն փայտեայ կապանքը եւ զայն առաջնորդեցին տաղաւար մը, եւ հոն հրելով զայն, դուռը կղպեցին վրայէն:

Թիլին իննկաւ աղբակոյտի մը վրայ, պառկեցաւ, եւ խաւարին մէջ խարխափելով փնտռեց ամենակակուղ տեղը եւ հոն երկնցաւ:

Չի կրցաւ քնանալ: Ծարաւ էր:

Շունչը բռնած, մտիկ ըրաւ եւ լսեց որ տաղաւարին դուռը կը բացուէր:

Չիկամօրուս Թաթարը ներս մտաւ: Ուրիչ մը կ'ընկերանար իրեն, նուազ հասակաւոր եւ Թուխ մարդ մը:

Այս վերջինին աչքերը սեւ – սեւ էին ու կը փայլէին արտակարգ փայլով մը: Ուներ դէմք մը ունէր, եւ ստէպ կը ծիծաղէր:

ԼԷՈՆ ԹՈԼՍԹՈՑ

(2 Շար.)

(*) Նոկայ թաթար ցեղ մը, որ կ'ապրի Կովկասի Հիւսիսային կողմը:

ՄԵՐ ԶԷՆՔԵՐԸ

Այս վերջին երեք – չորս տարուան ընթացքին յաճախ կը խօսուի Ֆ. Կ. Խաչի սեփական կայանին մասին, Թիւրքայի դեղեցիկ լեռներուն մէջ, ուր ամէն ամառ հարիւրաւոր մանուկներ կը վայելեն՝ առողջապահական կատարեալ պայմաններու մէջ, դեղեցիկ արձակուրդներ :

Ֆրանսայի հայ գաղութը որ աւելի քան 25 տարի հետեւած է Ֆ. Կապոյտ Խաչի հանրային գործունէութեան, միշտ եղած է անոր կողքին, որպէս իր հարազատ մէկ կազմակերպութիւնը : Ընդառաջ գացած է անոր ամէն մէկ օգտակար ծրագրին : Իր լումաներով պահած անոր կրթական, առողջապահական կամ բարեսիրական բոլոր ձեռնարկները : Այս անգամ եւս անոր կայանի չէնքին գնման եւ կահաւորման գործով մեծապէս չահագրգռուած է մօտէն, եւ տաք սիրտ վերաբերում մը ցոյց տուած է այդ գործին հանդէպ :

Այս բոլորը իրաւունք կուտան իրեն քիչ մը աւելի մանրամասն տեղեկանալ այս կարեւոր ձեռնարկին, որպէսզի գիտակ – ցարար օգնէ անոր լրացումին :

Այս տահոգութեամբ ես ալ ուզեցի դիտնալ այս օրուան ձեռք բերուած արդիւնքը, զայն սեփականութիւնը դարձնելու համար Ֆ. Կ. Խաչի բարեկամներուն, նուիրատուներուն, եւ բոլոր ա նոնց որոնք պիտի ուզէին այս դեղեցիկ ձեռնարկը լրացած տեսնել, որպէս զի չատ աւելի հայ մանուկներ օգտուին անկէ :

Թերեւս ըլլան մտածողներ թէ հայ գաղութին երկու երրորդը կը վայելէ տեղացի մը ունեցած իրաւունքները եւ թէ մեր մանուկները կրնան օգտուիլ ֆրանսական կայաններէ : Որոշ չափով այս ճշմարտութիւնը սակայն մեր մտահոգութիւնները չեն զոհացներ : Մենք պայքար ունինք, ճշմարիտ կռիւ մը կը մղենք պահելու համար մեր գաղութը հայ, ապա – գայ յոյսերով : Որքա՞ն ատեն, ինչ փոյթ : Մեռնող սիրելի մը չեն թողուր երեսի վրայ՝ առանց մինչեւ վերջին երկվայր – կեանը ջանալու աւելի երկար ապրեցնել զայն : Նոյն բանն է մեր փորձածը : Եթէ նոյնիսկ դատապարտուած ըլլանք կորսնցնելու մեր ազգային դիմագիծը եւ բոլոր նուիրականութիւնները. մանաւանդ լեզուն, դարձեալ պիտի չանանք երկարել մեր «հոգեվարքը», վաղուան համար :

Այդ պայքարին զէնքերէն մէկը եթէ մեր դպրոցներն են, մեր կայանները, մեր «Մանուկներու Օր»ուան տօնակատարութիւնները ալ օժանդակներն են անոնց. մանուկին ներշնչելու նախ ազգային հպարտութիւն, եւ յետոյ առիթ տալու անոր որ դոնէ տարուան մէջ ամիս մը չնչէ մաքուր եւ առողջարար օդին հետ, հայ ոգին, խօսի եւ երգէ հայերէն, չնչէ թռուածինին հետ իր սեփական տանը մէջ ըլլալու դիտակցութիւնը եւ արեւին ճառագայթներուն հետ ջերմանայ, գաղթական փոքրիկ ազգի մը զաւակը եղած ըլլալու իր նկուն սիրտը :



ԿԱՑԱՆԻ ՏՂԱՔԸ ԼԵՄԱՆԻ ԱՓԻՆ, 1957ԻՆ

Ուրեմն մեր կայաններուն դերը բացատրելէ վերջ, կրնանք անցնիլ Պելֆոն-Թէնի հաստատութեան՝ որ չուտով կը դառնայ կատարեալ, իր բոլոր յարմարութիւններով :

Գնուած չէնքը կիսով աւերակ՝ պէտք ունէր հիմնական փոփոխութիւններու եւ նորոգութեան : Առանց տատամսելու չէնքը գնուեցաւ, եւ քաջութեամբ ձեռնարքը կուեցաւ առաջին օրէն, զայն վերածելու նախ բնակելի եւ հետզհետէ օժտուած կայանի մը : Մէկ հէքթար չրջափակին մէջ երկյարկանի այդ չէնքը չորս տարուան մէջ անճանաչելի դարձաւ իր լուսաւոր ննջարաններով, պեթոնէ լայն սանդուխներով, ջուրի, լուացարանի յարմարութիւններով եւ ճաշարանի, խոհանոցի, զբօսարանի յատկուածներով : Ծախսուած է մինչեւ այսօր 7 ուկէս մի – լիոն ֆրանք, եթէ ոչ այդքան, գոնէ կէս – սին չափ դումար մը անհրաժեշտ է տեպար կայանի մը վերածելու համար զայն : Ոչ մէկ անդամուհի չի յուսահատիր այդ ճիդին առջեւ : Գիտէ որ պիտի կարենայ գլուխ հանել զայն իր յարատեւ եւ համբերատար աշխատանքով եւ մեր ժողովուրդին նուէրներով : Վստահ է՝ որով հետեւ անոր յաջողութիւնները ապացոյց մը պիտի ըլլան մեր մայրենի լեզուին հանդէպ մեր ունեցած սիրոյն եւ մեր պայքարին դիտակցութեան :

Մեր ծնողները որոնց երախաները քանիցս օգտուած են կայանին ընծայած բարերար աղդեցութենէն եւ յաճախ ուրախութեամբ ըսած են «տղաս ինչ ազուոր հայերէն երգեր սորված է», կամ «աղջիկս արտասանութիւն մը ըրաւ կայանէն վերադարձին» դիտէ նաեւ որ Ֆ. Կ. Խաչին վստահած իր զաւակը ամիս մը վայելած է ամէն դուրդուրանք եւ օգտուած է բարերար եւ լիառատ սնունդէն եւ առողջ կարմիր թուշերով վերադարձած տուն :

Ամէն եղանակի հարիւրէ աւելի տղաք կ'ընդունի կայանը, այս տարի 150 հատ, Ֆրանսայի ամէն կողմերէն :

Զուիցերիական սահմանին չատ մօտ, դիւրութիւն կուտայ վարչութեան, տղաքը զբօսապտոյտով մը տանիլ Լեմանի ափը : Կը սպասենք որ հայ ժողովուրդը միջոց տայ լրացնելու չէնքը, որ իսկապէս Ֆ. Կ. Խաչին պատիւ բերող գործ մը պիտի ըլլայ :

Տ. Մ.

«Ա՛ջակոդմեան քարոզչութիւնը չատ աւելի ընդարձակ գործունէութիւն ցոյց տուած է մասնաւորաբար այն վայրերուն մէջ, ուր կեդրոնացած է մտաւորականութիւնը», կ'աւելցնէ զեկոյցը : Այս յայտարարութիւնն ալ կը համապատասխանէ խոստովանութեան մը, որովհետեւ ցարդ կը կրկնէին անդադար, որ մտաւորականներու մեծամասնութիւնը յարած է մարքսականութեան : Զեկոյցը մի առ մի կը յիշատակէ «վարակուած» համալսարանները, լիսէները, երկրորդական վարժարանները, կառավարական հաստատութիւնները, մամուլն ու հրատարակչական կանները, գրական ու գեղարուեստական կազմակերպութիւնները, քաղաքական գիտութեանց, իրաւաբանութեան, գիտական, բժշկական եւ հանրային առողջապահութեան կարգ մը կեդրոնները : Ինչպէս կը տեսնուի, բաւական մեծ է «վարակուած»ներու թիւը :

Երրորդ իրատես հաստատում մը եւս. — «Ա՛ջակոդմեան ընդդիմադրութեան բջիջները բերրի հող գտած են մասնաւորաբար ժողովրդավար կուսակցութիւն – ներէն ներս» : (Ժողովրդավար կուսակցութիւնները համայնավար կուսակցութեան արբանեակ փոքր կուսակցութիւն – ներն են) : Զեկոյցը կ'ընդունի ուրեմն, որ ոչ – համայնավար եւ համայնավար կուսակցութիւններու միջեւ գոյութիւն ունեցող զոյակեցութիւնը, որ իբր թէ չինական վարչակարգին առանձնայատկութիւնը կը կազմէր, մեծ հարուած ըստացած է :

Քաղքենի ծագում ունեցող մտաւորականները, ուրեմն, սեւ ցանկին վրայ անցած են : Զիրենք «աշխատաւոր դասակարգէն բխած ինտելլիկենցիայով մը փոխարինելը» անհրաժեշտութիւն դարձած է վարչաձեւին համար : Զեկոյցը կ'աւելցընէ թէ այսուհետեւ «աշխատաւոր դասակարգն է որ պէտք է արտադրէ իր փորձիչօրները, դիտուններ, լրագրողները, դրագէտները, արուեստագէտները եւ մարքսականութեան քարոզիչները » :

Գալով քաղքենի ծագում ունեցող ներկայ մտաւորականութեան, վարչակարգը պիտի ջանայ սահմանափակել անոնց ազդեցութիւնը եւ դանոնք զրկած ձեռնասուն իրենց : Այնքան ատեն որ նորերը դեռ չեն հասած, այս հին մտաւորականները պիտի պահուի եւ օգտագործուի : Իրենց դլխաւոր պարտականութիւնները մկկը, միշտ ըստ զեկոյցին, պէտք է ըլլայ դիրենք փոխարինողները հասցնելու, պատրաստելու գործը : Բայց անհրաժեշտ է նախապէս, որ իրենք դիրենք սրբագրեն քաղաքական ու գաղափարական մարդերուն մէջ : Կուսակցութիւնը առայժմ կողմնակից չէ ծայրայեղ միջոցներ ձեռք առնելու քաղքենի մտաւորականներուն դէմ. խորհուրդ կուտայ, ընդհակառակն, որ համոզիչ միջոցներով բարեկամներ չահին անոնց շարքերէն ներս :

Իսկ գալով ոչ – մտաւորական «ա՛յլ կոդմեաններ»ուն, յայտնի չէ թէ ինչ միջոցներ ձեռք առնուած են անոնց դէմ. կատարեալ լռութիւն կը տիրէ անոնց կատարելիք մասին. բանտե՞րը լեցուած են, կեդրոնացման կայաններո՞ւ մէջ են, թէ՝ Ֆիզիքական բնաջնջման սպառնալիքին ներքեւ պահուած : Զեկոյցը լուռ կը մնայ այս մասին. կը բաւականանայ միայն «ա՛յլակոդմեանները» երեք խումբերու բաժնելով. «չափաւոր ա՛յլակոդմեաններ», որոնք «վերկելու» եւ «ուղիղ ճամբու բերելու» համար չանք պէտք չէ խնայուի. «ա՛յլակոդմեաններ», որոնք պէտք է «ճզդմուին», բայց եթէ պատահի որ ուղիղ ճամբու դալու միտումներ ցոյց տան՝ «օժանդակութեան կրնան արժանանալ. եւ «ծայրայեղ ա՛յլակոդմեաններ», որոնք «իրենց յետադիմական տեսակէտները իրենց հետ դերեզման պէտք է տանին» :

Ահա «ա՛յլակոդմեաններուն» վիճակուած ապագան, մինչեւ որ պայքարը վերջանայ պայքարողներու չգոյութեան պատճառով, եւ մինչեւ որ ներկայ մտաւորականութիւնը փոխարինուի պրոլետարիատի նոր մտաւորականութեամբ, որ ամէն տեսակի տատամսումներէ զերծ պիտի ըլլայ, քանի որ ազատութեան ինչ ըլլալն իսկ պիտի չգիտնայ :

ԿԱՅԾԵՐ

Լ.

ԲՐԴՈՒՀԻՆ ԵՒ ՀԱՑՈՒՀԻՆ

Բայց ինչ մեղք ունէր բրդուհին, երբ աներեւակայելի էր մի ազդութիւն, որ ինքն իր ստորնութեամբ առիթ էր տուել իր մասին կազմել մի այսպիսի վատ կարծիք :

Բայց Մարօն համբերել չկարողացաւ. նա կրկին յարձակուեցաւ բրդուհու վրայ եւ մի հարուածով գլորեց նրան գետին : Ես դժուարութեամբ կարողացայ ազատել նրա ճանկերից ոչ սակաւ կատաղած գոհը :

— Թող տուր խեղդեմ դրան, ասում էր Մարօն :

— Շուն, գոռում էր բրդուհին :

Այն ժամանակ միայն նկատեցի, որ Մարոյի ձեռքից արիւն էր հոսում : Երբ առաջին անդամ բրդուհու բազուկը բռնած, նա աշխատում էր խլել նրանից դանակը, մատը վիրաւորել էր, եւ իր խռովութեան մէջ, չէր զգում ցաւը : Ես ուզեցի փաթաթել վէրքը, բայց նա թող չտուեց, ասելով, թէ ինքն եւս կարող է փաթաթել : Նա մօտեցաւ աղբիւրին, ըսկըսեց սառն ջրով լուանալ արիւնը :

Բրդուհին դցեց իր ուսին մի տոպրակ, որի մէջ դրած էր մի դառն, եւ իր քայլերը ուղղեց դէպի դիւղը :

— Ո՞ւր ես տանում այս դառը, հարցրի նրանից :

— Տանում եմ «Աստուծոյ մարդու» համար, պատասխանեց նա հանդարտ կերպով :

— Ո՞վ է «Աստուծոյ մարդը» :

— Նա գրում է Թիւրքմաններ, եւ որ աղային սիրում է աղջիկը, նրան բերում է այն աղջկայ համար :

— Ուրեմն դու սիրում ե՞ս մէկին :

— Ահմէի որդի Սաֆոյին : Նա մի քանի րոպէ է :

— Իսկ այդ դառը քո հօր հօտի՞ցն է :

— Ես նրան գողացայ ճանապարհին գալու ժամանակ :

— Երեւի, Հայերի ոչխարներից : Այդ պէս չէ՞ :

— Բա ո՞րտեղից : Բրդի դառը ես չեմ գողանայ :

— Հեռո՞ւ է քո հօր չադրը :

— Խանա – Սորի այն կողմը : Ես այն – տեղից դուրս եկայ, երբ լոյսը դեռ չէր ծագել : Հայրս չիմացաւ :

Աւելի քան երեք մղոն ճանապարհ էր եկել բրդուհին : Նա նայեց դէպի վեր, տեսնելու թէ արեւը որտեղ էր կանգնած, եւ չարունակեց իր ճանապարհը, ասելով.

— Ես հեռու պէտք է գնամ. «Աստուծոյ մարդը» կենում է այստեղից չատ հեռու. տես, այն կապոյտ սարերի մէջ : Թէ մի օր կը պատահի քեզ անցնել Խանա – Սորի ձորով, հարցրու այնտեղ Գիւլիի հօր չադրը, նրան կոչում են Ռահմանի որդի Ռահիմ. նա Բիլբասների ցեղապետն է : Գիւլին չատ սիրեց քեզ, դու օղնեցիր նրան : Քո աչքերը նմանում են նրա Սանի : Քո գոյի սուրմացած աչքերին : Գիւլին հանպատրաստութիւն կը տայ քեզ իր հօր չադրում, մի ամսական դառը կը մորթէ քեզ համար :

Ես կամեցայ դեղեցիկ բրդուհու քաղցրախօսութեանը պատասխանել նոյն ոճով եւ ասեցի.

— Բայց Գիւլին նմանում է քեաֆար դիւլի (մոյզ ծիրանի գոյն ունեցող վարդի) :

Բրդուհի օրիորդի դորշ, բայց սիրուն դէմքի վրայ փայլեց մի ժպիտ, նա երեսը չուռ տուեց, չարունակեց իր ճանապարհը, ասելով.

— Աստուած կը տայ ինձ մի օր, որ կը սպաննեմ այն սատանայի քածին ...:

Նա գոյց տուեց Մարոյի վրայ եւ հեռացաւ :

Մարօն լուացել եւ փաթաթել էր իր վէրքը, երբ ես մօտեցայ նրան :

— Գիտե՞ս ով էր այն աղջիկը, հարցրուց նա :

— Գիւլին : Այդ աղջիկը գնում էր կաթարդի մօտ, որ նրա Թիւրքմաններով դրաւէ իր սիրականին :

— Ո՞վ ասաց քեզ : Դու արդէն նրա անունն էլ դիտես ...:

— Նա ինքն ասաց :

— Բայց դու, Ջարհատ, բաւականին սիւիբիւլի արեցիր նրա հետ ...: Շատ խրատանկ ես :

— Դրուատն ասեմ, ինձ չատ դուր եկաւ Գիւլին :

— Նրա համար, որ իմ մասը կարեց : Չա՞ :

Մարոյի աչքերում ցոլաց նախանձի կայծը :

— Դրա համար չէ, Նա սիրուն աղջիկ է :

— Սարսաղ ...:

— Ես քեզ ուղեցի բարկացնել, Մարօ :

— Առանց դրան էլ բարկացած եմ :

— Ի՞նձ վրայ :

— Չա : Ինչո՞ւ չթողեցիր սատկեցնէի նրան :

— Գիտե՞ս ինչ կ'անէին քեզ քրդերը :

— Կը սպաննէին : Թող սպաննէին : Մի օր պիտի մեռնեմ. բոլորը մէկ է :

ՐԱՖՖԻ

(Շար.)

ՔԱՐԱՔԱՍԻ մէջ (Վենեզուելա) ծանր դէպքեր պատահած են համաձայն ամէն – րիկեան աղբիւրներու : Նախագահ Ժիմէ– նէզի հակառակորդները ընդհանուր գոր– ծադուլի հրահանգ տուած են :

ՈՒԶՊԵԿԻՍՏԱՆԻ հանրապետութեան նախագահ, նշանակուած է Ահմէտով, նախկին նախագահ Քամալովի փոխարէն : Այս վերջինը նշանակուած է նոյն հանրա– պետութեան կեդրոնական կոմիտէի առա– ջին քարտուղար :

ՆԱԽԱԳԱՀ ՆԱՍՐ կիրակի օր խօսակ – ցութիւններ ունեցաւ Սուրիոյ արտաքին նախարար Սալա Պիթարի հետ : Կը կար– ծուի թէ այս խօսակցութիւններուն նիւ– թերն էր Սուրիա – Եգիպտոս Դաշնակցու– թիւն մը :

ՍՈՒՐԻՈՅ արտաքին նախարարը Սալա Պիթար խօսելով Գահիրէի ձայնասփիւռէն րսած է թէ Սուրիոյ եւ Միացեալ Նա – հանգներու յարաբերութիւնները չեն կըր– նար բնականոն ընթացքի մէջ մտնել տակաւին : Այսպէս ալ պիտի չարունակ– ուի մինչեւ որ Միացեալ Նահանգները փոխեն իրենց մեթոտները Միջին Արե – ւելքի մէջ :

ԼՄԻՐ ՖԱՑՑԱԼԸ տեսակցութիւն մը ունեցած է եգիպտական էլ Ահրամ թեր– թին թղթակիցին հետ , որուն յայտնած է թէ երբ Ամերիկա էր, տեսնուած էր Տը– լըսի հետ այնպիսի առեն մը երբ Միաց– եալ Նահանգները պատրաստ էին պատե– րազմի մտնելու Սուրիոյ հետ :

ԹԱՔՍԻ մը առջի դիշեր սահելով Ուազ գետը իյնաւ : Ութ երիտասարդներ պարահանդէսէ մը կը վերադառնային , երեքը մեռած են, հինգը ազատած :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Մաքրուհի Պօյաճեան եւ զաւակները, իրենց խորհին շնորհակալու– թիւնը կը յայտնեն, ամէն անոնց որոնք իրենց ներկայութեամբ, հեռագրով եւ թղթակցութեամբ, իրենց յարգանքի բա– ժինը բերին, իրենց սիրեցեալ ամուսնոյն եւ հօր հանգուցեալ Պապուշ Պօյաճեանի թաղման առթիւ :

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Անիէդէն Տիկին Փառանձեմ Վէզիրեան հազար ֆրանք կը նուիրէ Աղքատախնա – մին : Ստանալ «Ցառաջ»էն :

×

Տիկին Եղիսաբէթ Կարապետեան իր մօ– րեղբօր մահուան (Հայաստան) տարելի – ցին առթիւ հազար ֆրանք կը նուիրէ Կ. Պոլսոյ մանուճիւղին :

ԿՐԸՆՈՂԸ.— Կապոյտ Խաչի վար – չութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ գումարները ի նպաստ դպրո – ցին , Օր. Ռուբիկ Ինճիեանի եւ Պ. Լազար Մարտիրոսեանի նշանախօսութեան առ – թիւ.— Ց. Արապեան 1500 ֆրանք, Ա. Մարտիրոսեան, Ս. Սալավանեան, Մ. Մանուկեան (Սէնթ Էթիէն) հազարական, Լ. Մարտիրոսեան երկու հազար, Գ. Ճերմակեան, Գ. Տարաքճեան (Փարիզ), Տիկին Վ. Ինճէեան հազարական, Ց. Թիւթիւնճեան 2500, Տէր եւ Տիկին Սա – հակ Քիւրքճեան հազար, Տիկին Մ. Գա– պաքճեան (Փարիզ) 500, Պ. Ֆրսաքա 500, Տիկին Մարի Տարաքճեան հազար, դու – մար 16 հազար ֆրանք :

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Սեբաստիոյ Նա – հանգային «Մուրատ» Ուսումնասիրաց Միութեան :

Այս Շաբաթ, Րուա Րընէ սրահին մէջ, 6 Րիւ տը լ'Աբք, ժամը 21էն մինչեւ լոյս :

Հաճելի մթնոլորտ, անակնկալներ :

Ճոխ եւ ընտիր պիւֆէ սովորական դի – ներով : Մուտք 400 ֆր·

ՖՐԱՆՍԱՀԱՑ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս Ո– րեքշաբթի դիշեր, ժամը 21ին, Քառէ սը– րահին մէջ : Կը խօսի՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ՋԻՑ – ԹՈՒՆՑԵԱՆ, որ վերջերս այցելած էր Մէջին Արեւելք : Տպաւորութիւններ՝ իր ճամբորդութենէն : Մուտքը ազատ է :

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ· Ց· Դ· Ուսանողական Ռուբէն միութեան հերթական ժողովը այս Շորեքշաբթի (22 Յունուար) կէս օրէ վերջ, ժամը ճիշդ 9ին, րիւ Պլէօյի հա – սաքավայրը : Պարտաւորիչ ներկայու – թիւն :

ՊԱՆԵԼՕ – ՔԱՇԱՆ.— Հ· Ց· Դ· «Ար– ծիւ» ենթակոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս հինգչաբ– թի , ժամը 20·30ին, ընկ· Ցակոբեանի բնակարանը, 2 րիւ Քոնտորսէ, Քաշան, 4րդ յարկ, դիմացը : Կարեւոր օրակարգ :

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Հ· Ց· Դ· «Անտօք» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ըն – կերները այս չաբաթ ժամը 20·30ին, ընկ· Այտապիրեանի բնակարանը : Բոլոր ըն – կերներու ներկայութիւնը պարտաւո – րիչ է :

ԻԹԱԼԻ.— Ֆ· Կ· Խաչի մասնաճիւղը ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ան– դամուհիները այս Ուրբաթ ժամը 15ին , Ժանթիլիի հայկական դպրոցին մէջ : Պատգամաւորի ընտրութիւն :

ԻՍԻ.— Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին ընդհ· ժողովը այս չաբաթ, ժամը 20·30– ին, Խրիմեան դպրոցը :

ՎԻԵՆԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ի նպաստ «Հայաստան» ամսաթերթին
Յունուար 25ին, Շաբաթ իրիկուն
Սալ տէ Ֆէթի շէեղ սրահներուն մէջ
Առաջնակարգ նուագախումբ
Compangons de Rythmes
Սիրով կը հրաւիրուին կեդր· Ֆը – րանսայի Նոր Սերունդի ընկեր– ները :
Մուտքը 300 ֆրանք :

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴՈՑՔԸ

(Surprise - Party)

26 Յունուարին, կիրակի օր ժամը 15էն մինչեւ կէս գիշեր :

Brasserie Zimmer
PLACE DU CHATELET

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ» ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ· Կ· Խաչի Տէ – սինի մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ Կրթ· Մարմնին ու դպրոցին աշակերտու– թեան :

26 Յունուար, կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Հ· Ց· Դ· Տան սրահը :

Ճոխ ու այլազան յայտագիր, ներկա – յացում, տրամախօսութիւն, արտասա – նութիւն, պար եւ այլ անակնկալներ :

Կը հրաւիրուի Տէսինահայութիւնը ան– խտրապէս : Մուտքը ազատ է

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑՄԱՆԻՄ

Կազմակերպուած Վալանսի Հայ Աղք· Միութեան կողմէ, ի նպաստ զաղութիս Աղքատախնամի : Կը ներկայացուի
«ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ »
Կը խաղայ յայտնի դերասան ԹՐԱԳՕՇ, Մարսէյլէն իր ամբողջ խումբովը :
25 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Թաղապետական Թատրոնը :

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՀԱՒԱՔՈՑԹ

SURPRISE - PARTY

Փարիզի հայկական երգչախումբը կազ– մակերպած է պարանցիկ ցերեկոյթ մը :

Այս կիրակի ժամը 16 – 22, Ազդ· Տան մէջ , 32 րիւ տը Թրէվիզ :

Կը հրաւիրուին ընկերները եւ համա – կիրները :

ՊԱՏԱՐԱԳ

Նոթրը Տամ տը Փասիի եկեղեցիին մէջ (10 րիւ տը լաւոնսիասիօն) այս հինգ – չաբթի (Յունուար 23) ժամը 19ին :

Գերպ· Հ· Կ· Ծ· Վ· Ամատունի պիտի մատուցանէ հանդիսաւոր պատարագ եկե– ղեցիներու Միութեան Ութօրեակին առի– թով :

ՍԵՆԵԱԿ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Առանց զաւակի զոյգի մը համար , կը փնտռուի սենեակ մը խոհանոցով : Դիմել Թերթիս վարչութեան :

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՑ ԵՐԳԻՆ

Հայերէն կ'երգէ **YVES TESSIER**

(Տաղանդաւոր երգիչ, մասնագէտ ամենազգի տոհմիկ երգերու)

ԿԸ ԽՕՍԻՆ LUC-ANDRÉ MARCEL ԵՒ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ուրբաթ, 24 Յունուար իրիկուան ժամը 21ին, Սալ Մազրնոյի մէջ
Կազմակերպութեամբ Համազգայինի Կը նախագահէ՝ Պ· Վ· ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ԿՐԸՆՈՂԸ.— Շաբաթ, 25 Յունուար, իրիկուան ժամը 21ին, ժարտէն տը Վիլ — «Սալ տը Քոնսէր»ի մէջ :
Կազմակերպութեամբ Ազգային Միութեան :

ԼԻՈՆ.— Կիրակի, 26 Յունուար, կէս օրէ ետք ժամը 16ին, Գ· թաղապետա – րանի շէեղ սրահին մէջ :
Կազմակերպութեամբ՝ Նորակազմ Հայ Մշակութային Միութեան :

ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ կապոյտ Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին, ի նպաստ կայանին եւ իր կրթական նպատակներուն :
Յունուար 26ին, Կիրակի, ժամը 16էն 24
SALLE VOLTAIRE
Orchestre JACQUES MORENO *իր երգերով*
Գեղարուեստական բաժին՝ Թատերական ներկայացում՝ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ եւ ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԼԵԱՆԻ կողմէ :
արտասանութիւն, երգ, եւ անակնկալներ : Պուֆէ մատչելի գիներով :
Հաղորդակցութիւն.— Էօլ Շարաւթօճ էն 103 Թիւը առնել եւ իջնել րիւ տը Լիւնիօճ :

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ

(ՓԱՐԻԶԱՀԱՑ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ)
Տարեկան ցերեկոյթ – պարահանդէսը Կիրակի, Փետրուար 2, ժամը 15 – 24
LES AMBASSADEURS
3. Avenue Gabriel : Champs - Elysées
Orchestre LOS CANGACEIROS
AVEC YVAN MORICE ET J. C. GILBERT
Ֆրանքեւպրազիլիական 14 հոդինոց այս հռչակաւոր նուագախումբը մեծ խանդավառութիւն պիտի ստեղծէ իր Աքրաբսխոնիներով :
Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները հեռաձայնելով ԷԼԻՋԷ 67–03
Տոմսերու գինն է 500 ֆրանք
Ուշադրութիւն.— Վարձուած սեղանները պէտք է զբաւուած ըլլան ամէնէն ուշը ժամը 19·30ին : Հակառակ պարապային պարահանդէսի կազմակերպիչ յանձնա – խումբը որեւէ պատասխանատուութիւն չի ստանձներ :

BAINS DE VAPEUR

4bis, Rue de la Pierre-Levée. Paris-11e Tél.: OBE. 12-51
MÉTRO : RÉPUBLIQUE, OBERKAMPF ET PARMENTIER
ԵՐԵՔ ՍՐԱՀ ՇՈՓԻՔ ԼՈՓԱՆՔԻ (SUDATION ET FUMIGATION)

Մասաժ, Օֆսիժենօթերափի, ձեռքերու և ոտքերու խնամք (մանիւիւր–փետիքիւր) ֆուափիւր, սուէն տը պօթէ, փիսին :

BAR - RESTAURANT

ԲԱՑ ՕՐԵՐ

ԿԻՆԵՐՈՒՆ	ԱՑՐԵՐՈՒՆ
Ուրբաթ ժամը 11էն 23	Հինգշաբթի ժամը 17էն 23
Երկուշաբթի ժամը 11էն 23	Շաբաթ ժամը 9էն 23
Չորեքշաբթի ժամը 11էն 23	Կիրակի ժամը 8էն 12

ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍՈՂ՝ ԿԻՆԵՐՈՒ ՕՐԵՐԸ ՄԻԱՅՆ
Մուտք՝ 400 ֆր·, երբ սրբիչ եւն· միասին բերուին : 500 ֆրանք
Երբ հաստատութիւնը հայթայթէ :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պէյրութէն Կիրակոս եւ Ցակոբ Կիրա – կոսեան կամ Սաթըլմըշեան, Եողղատի Ֆարխալա գիւղէն կը փնտռեն իրենց եղ– բայրը Տէր Պօղ Կիրակոսեան, հօրը ա – նունը Թորոս, մայրը Զիլֆանա որ 1915ի Եողղատի Զանտըը գիւղէն, իրենց հետ ե– գած ու անկէ յետոյ կորսուած է : Կը կարծուի Ֆրանսայի հիւսը գտնուած ըլ– լալ : Տեղեկացնել Պ· Փոլատեանի, 31 րիւ տէ Մուլէն վէր, Փարիզ 14 :

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայ կին մը որ օրուան ընթացքին ըն – կերանայ տիկնոջ մը, ի հարկին, բնա – կութեան դիւրութեամբ : Դիմել նամակով կամ անձամբ Տիկին Նորիկեանի, 145 րիւ տէ Մէօնիէ, Պանիէօ :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Եուկոսլաւիայէն Սարգիս, Ցովհ· Բա – ֆեան (Շարքչլա փաչա գիւղացի) որ Պալքանեան պատերազմին Թրքական բա – նակէն Սերպիա վերի իյնալով վիրաւոր եւ հիւանդ կը հաստատուի Սերպիա, Սարգիս Եուվանովիչ անունով : Այժմ կը փնտռէ իր ազգականները Պօղոս, Սար – գիս, Դանիէլ Ղարիպեանները նոյն գիւ – ղէն եւ մօրեղբօր ազգականներէն Յորէն Զաքարիա Արմաղանեաններ , Շարքչլա Ղազմարա գիւղացի : Տեղեկացնել Սարգիս Եուվանովիչ փանսիօնէր Բուէյվօ, Եու – կոսլաւիա :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue. 17 — PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ,

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՑՈՒՆՈՒԱՐ

JEUDI 23 JANVIER 1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8100 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3901

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԷՆՏԷՐԷՍԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Նամակամարտը կը չարունակուի արե – ւելքի եւ արեւմուտքի մէջեւ :

Այլեւս հաստատուած իրողութիւն է, որ նամակագրութեան մէջ ոչ ոք կը հաւատարի Բուլղանինի : Մրցանիշը կոտրած է անիկա : Խոտապահանջ ալ չէ մարելչալը : Առանց սպասելու իր առաջին նամակի պատասխանին, չի վարանիր երկրորդ մը եւ երրորդ մըն ալ ղրկելու նոյն հասցէին :

Այսպէս է պարագան Առնան Մենտե – րէսի համար : Մարելչալը երեք նամակ ղրած է Թուրքիոյ վարչապետին՝ Նո – յեմբերին, Դեկտեմբերին եւ Ցունուարին, ամիսը մէկ հատ :

Մենտերէս Ցունուար 19ին է միայն, որ պատասխանեց Բուլղանինի Նոյեմբեր 22 թուակիր գրութեան, որ ինչպէս կը յիշ – ուի, կը վերաբերէր Սուրիոյ խնդրին :

Եգիպտոսէն վերջ Սուրիա եւս զէնք ղր – նած էր Խորհրդային Միութենէն՝ իր բա – նակը օժտելու համար արդիական սպա – ռազինութեամբ : Այս առթիւ որոշ փո – փոխութիւններ կատարուած էին Սուրիոյ սպայակոյտին մէջ : Իշխանութեան գլուխ անցած էին «յառաջդիմական» տարրեր : Դամասկոսի կառավարութիւնը անտեսա – կան եւ առեւտրական զանազան համա – ձայնագրեր եւս կնքած էր Մոսկուայի հետ, արտաքին աշխարհի առջեւ ձգելով այն տպաւորութիւնը թէ Սուրիա կը զա – նուի խորհրդային արբանեակ դառնալու նախօրեակին :

Առանտեան Ուխտի երկիրները իրա – նցնումի մատնուեցան : Ամերիկեան վե – ցերորդ նաւատորմը Միջերկրականի մէջ չրջապտոյտի ձեռնարկեց : Իսկ Թուրքերը աչնանային «ռազմափորձեր»ու պատըր – ուակին տակ զինուոր համախմբեցին Սու – րիոյ սահմանապլուխի երկայնքին :

Կացութիւնը վտանգաւոր կը դառնար : Կայծ մը բաւական էր՝ նոր պատերազմ մը բռնկցնելու համար Մերձաւոր Արե – ւելքի մէջ :

Այդ բախտորոշ օրերուն էր, որ Բուլ – գանին Թուրք կառավարութեան պետին ուղղեց իր ծանօթ սպառնագիրը :

Միացեալ Նահանգները առանց ժամա – նակ կորնչցնելու տէր դարձան Թուր – քիոյ : Ա.յդընհաւուրը պաշտօնապէս ազդա – րարեց, որ Թուրքիոյ դէմ կատարուելիք յարձակում մը անմիջապէս չարժման մէջ պիտի դնէր Առլանտեան Ուխտի երկիր – ները՝ ընդդէմ նախայարձակ պետու – թեան :

Այժմ, որ Սուրիոյ եւ Մերձաւոր Արե – ւելքի մէջ կացութիւնը յարաբերաբար խաղաղած է եւ անմիջական վտանգ մը չերեւար հորիզոնին վրայ, Մենտերէս հանդարտ գլուխով կը պատասխանէ Բուլղանինի Նոյեմբեր 22 թուակիր գրու – թեան :

Ըսելէ վերջ թէ Սուրիոյ սահմանին վր – րայ ձեռք առնուած նախազգուշական մի – ջոցները վերջ գտած էին եւ Թրքական զօրագունդերը իրենց տեղը վերադարձած արդէն՝ երբ ստացուեցաւ մարելչալին նա – մակը, Մենտերէս երդում – պատառ կ'ըլլայ, որ «Թուրքիա մէկ նպատակ մի – այն ունի, այն է խաղաղութեան հաստա – տումը, կայունութիւն եւ ապահովու – թիւն Մերձաւոր Արեւելքի մէջ» :

Ու «սրտանց կը մաղթէ արաբական եղ – բայր ժողովուրդներու ազգային յառաջ – դիմութիւնը խաղաղութեան մէջ » : Չի մոռնար յիշելու, որ Թուրքերն ու Արաբ – ները դարերու ընթացքին կողք կողքի ապրած են, յեռոյ նաեւ զգացական, պատմական եւ ընկերային կապեր իրարու կը միացնեն Մերձաւոր Արեւելքի խլամ ազգերը : Հետեւաբար Թուրքիա կը չա – նայ աչխարհի այդ մասին հաւաքական ապահովութեան հետ միասին երաչխա – ւորել իր սեփական ապահովութիւնը :

Մենտերէս կը յաւակնի Թուրքիան ներ – կայացնելու իբրեւ մեծազոյն բարեկամն ու պաշտպանը արաբ եւ հիսլամ ժողո – վուրդներուն — զորս չհագործած է դարերով — եւ չի կրնար ընդունիլ, որ « Խորհրդ. Միութիւնը ինքզինքին տայ Սուրիոյ պաշտպանի հանդամանքը եւ ա – նոր անունով խօսելու իրաւունքը » :

Մասնաւորապէս յատկանչական է Մեն – տերէսի պատասխանին այն մասը, ուր Թուրք վարչապետը դոհունակութեամբ կը նչէ Բուլղանինի փափաքը՝ Թուրքիոյ հետ բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատելու մասին :

Բուլղանինի սպառնալիքները մնացին առանց վաղորդայնի : Իր վերջին նամակ – ներուն փաղաքչական ոճը բոլորովին չփացուցած է Թուրքերը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՋԻՆԱԹԱՓ ԳՕՏԻ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՆՈՐ ՑԱՐՁԱԿՈՒՄԸ ՊԱՂՏԱՏԻ ՈՒԽՏԻՆ ՎՐԱՑ

Անգարայի մէջ դումարուելիք Պաղտա – տի Ուխտին ժողովէն քանի մը օր առաջ, Խ. Միութիւնը առաջարկեց Մէջին Արե – ւելքը (Պաղտատի Ուխտին անդամ եր – կիրներն ալ հաչուելով) ապահիւլէական գօտի մը հռչակել. այսինքն այդ չրջա – նին մէջ ջրածին ռումբերն ու հրթիռներու արձակարանները արգիլել :

Այս ուղղութեամբ Մոսկուայի կառա – վարութիւնը հրատարակեց զեկոյց մը.— Մերձաւոր եւ Մէջին Արեւելքը կրնան ըլ – լալ եւ պէտք է ըլլան խաղաղութեան գօ – տի մը, ուր հիւլէական զէնքեր դոյու – թիւն պիտի չունենան : Բայց Պաղտատի Ուխտին կազմակերպիչները կ'աչխատին որ ասիկա իրականութիւն չդառնայ : Ա – հա թէ ինչու Խ. Միութեան ղեկավար չրջանակները կ'ուզեն Պաղտատի Ուխտի անդամներուն ուչադրութիւնը կեդրոնա – ցընել նման քաղաքականութեան մը հե – տեւանքներուն վրայ : Պատասխանատո – ւութիւնը կ'իյնայ Միացեալ Նահանգնե – րու կառավարութեան եւ Պաղտատի Ուխ – տին կարգ մը ղեկավարներուն վրայ, ո – րոնք կը հետեւին օտար աչխարհակալնե – րու քաղաքականութեան :

Ինչպէս կը տեսնուի խորհրդային սլաք – ները ուղղուած են Միացեալ Նահանգնե – րուն դէմ : Արտաքին նախարարութեան բաները Իլյիչեւ «Թաս» գործակալութեան կողմէն ալ հրատարակուած ղեկոյցը հաղորդեց . կը մեղադրուի Ամե – րիկան, որ Պաղտատի Ուխտի երկիրնե – րուն պիտի տայ ջրածին զէնքեր եւ հրթ – իռներ : Բանբերը աւելցուց թէ Անգա – րայի ժողովին մէջ Ուչինկոլն Տըլլըսի միջոցաւ համաձայնութիւն մը պիտի պարտադրէ՝ Մէջին Արեւելքի մէջ հրթ – իռներու արձակարաններ հաստատելու համար :

Արդարեւ, Ցունուար 27ին պիտի բաց – ուի Անգարայի ժողովը : Սակայն Մոս – կուա Ուխտին անդամ երկիրներուն դէմ չէ. Կրեմլին իր թիւ մէկ թչնամին կը նկատէ Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նախարարը՝ Տըլլըս :

Մոսկուայի համաձայն Ամերիկայի Ար – տաքին նախարարը Անգարա կ'երթայ ոչ միայն իր պաչտօնական գործերուն հա – մար, այլ՝ իբրեւ հաւատարիմ գործակալ Ռոքֆելլըը հաստատութեան : Տըլլըս պի – տի աչխատի Մէջին Արեւելքի հարստու – թեանց մէջ առաւելագոյն չահաբաժինը ապահովել իր երկրին համար :

Միւս կողմէ, Պաղտատի Ուխտը ուրիչ բան չէ, եթէ ոչ Միացեալ Նահանգներու

ՆՈՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱՅԻ ՄԷՋ

20 ՄԵՌԵԱԼ, 100 ՎԻՐԱՒՈՐ

Վենեզուելայի կառավարութիւնը գր – գիլած էր ընդհանուր գործադուլը՝ երկ – րին մէջ, որուն հետեւանքով բողոքի ցոյցեր եղան Քարաքասի մէջ : Բանակն ու ոստիկանութիւնը կրակ բացին ամբոխին վրայ. կուի մը ծայր տուաւ : Առ նուազն 20 մեռեալ կայ եւ հարիւր վիրաւոր :

Ժողովուրդը կրակի տուած է օթօպիւս – ներ եւ պահանջած է որ առեւտրական հաստատութիւնները փակեն իրենց դռ – ները :

Ուչինկթըն հասած լուրերու համա – ձայն, բազմաթիւ ձերբակալութիւններ ե – ղած են : Զինուորականները հսկողու – թիւն կը կատարեն երկրին մէջ եւ յայ – տարարուած է լուսարգելի դրութիւն : Թէեւ բանակն ու ոստիկանութիւնը հա – ւատարիմ կը մնան Ժիմինեզի, բայց Ու – չինկթըն մտահոգ է Քարաքասի կացու – թեամբ :

Վենեզուելայի մէջ ներկայիս խիստ դրաքինութիւն հաստատուած է մամուլին եւ նամակներու վրայ. պարզ է թէ նա – խագահ Փերեզ Ժիմինեզ վերջին ճիգը կը թափէ իշխանութեան գլուխ մնալու համար : Իր բոլոր միջոցները գործի լը – ծած է, հարուածելու եւ անչարժութեան մատնելու համար իրեն դէմ կատարուող որեւէ չարժում :

Բազմաթիւ անձնաւորութիւններ բողո – քագիր մը ստորագրած էին՝ ներկայ վարչակարգին դէմ : Ձերբակալուած են բողոքագիրը ստորագրած մարդոց մեծ մասը եւ դրաւուած՝ քարոզչութեան ծա – ռայող մեծ քանակութեամբ կազմածները :

Խնդրոյ առարկայ բողոքագիրը ցրուած էին անցեալ չաբաթ՝ Վենեզուելայի մայ – րաքաղաք Քարաքասի մէջ : 88հոգիի ստո – րագրութիւն կար անոր վրայ, մեծ մասը նախկին նախարարներ :

Իսկ գալով ընդհանուր գործադուլին, հրահանգը տրուած էր զազոնի կազմա – կերպութեան մը կողմէ. Նպատակը .— Ստիպել Նախագահ Ժիմինեզը՝ որ հրա – ժարի, կամ ընդդիմադիրներուն տեղ տայ կառավարութեան մէջ :

եւ Անգլիոյ գործիքը՝ արաբական պե – տութիւններուն մէջեւ թչնամութիւն սեր – մանելու համար : Ջեկոյցը կ'աւելցնէ թէ Պաղտատի Ուխտին անդամ կարգ մը եր – կիրներու մասնակցութիւնը՝ Եգիպտոսի դէմ եղած յարձակումին, անդամ մը եւս ցոյց կուտայ թէ այս կազմակերպութիւնը սպառնալիք մըն է խաղաղասէր երկիրնե – րուն համար : Անդամներու մէջեւ գոյու – թիւն ունեցող տարակարծութիւնները չի – չեցով, Մոսկուա կը չնորհաւորէ Պարս – կաստանը, Փաքիստանն ու Իրաքը՝ որ մերժեցին մասնակցիլ Սուրիոյ դէմ ըլ – լալիք զինուորական յարձակումին :

Բայ աստի, Թուրքիա զգուչացուած է արդէն, թէ իր հողամասին վրայ հրթիռ – ներու արձակարաններու կառուցումը մեծ վտանգ մը պիտի ըլլար Մէջին Արեւելքի բոլոր երկիրներուն համար :

Մէջին Արեւելքը ապահիւլէական գօտի մը ընելու առաջարկը կը յիչեցնէ Ռափա – քիի ծրագիրը՝ զինաթափ կեդրոնական Եւրոպա մը ստեղծելու համար :

Մինչ այս մինչ այն Միացեալ Նահանգ – ներու Պաշտպանական նախարարը յայ – տարարեց թէ հեռավար հրթիռներու ար – ձակարաններ պիտի հաստատուին Ծայ – րագոյն Արեւելքի մէջ. հաւանական է որ առաջարկը ընդունող առաջին երկիրնե – րէն մէկը ըլլալ Հարաւային Քորէա :

Ի ՑԻՇԱՏԱԿ Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

—o—

Ս. Ժերոմի Հ. Ց. Դ. Հայաստան Հնթ. մեր սիրելի եւ անմոռանալի ընկ. Շ. Մի – սաքեանի կսկծալի մահուան առաջին տարեդարձին առթիւ 20.000 ֆրանք կը նուիրէ իր սիրած գործին Հ. Ց. Դ. Մը – չակոյթային Տան Փոնտին եւ կը փափա – քի որ այս դումարը յատկացուի իր յի – չատակին «Շ. Մխսքեան սրահին» :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Վարչապետ Առընաուրը մտադիր է Բուլղանինի նամա – կին տուած իր պատասխանին մէջ համա – ձայն է «Մեծ»երու Հանդիպումի մը, պայմանաւ որ Արտաքին Նախարարներու ժողով մը գումարուի, նախապատրաս – տական աչխատանքները տանելու համար : Վարչապետը կ'առաջարկէ Խ. Միութեան, որ ընդունուի Նախագահ Այզընհաուըրի դինաթափութեան ծրագիրը : Միւս կող – մէ ցաւ կը յայտնէ, որ մտադիր Բուլղա – նին Ֆրանսայի Վարչապետին ղրած իր նամակին մէջ կը զգուչացնէր զայն՝ Գեր – մանիոյ դէմ : Վերջապէս, Առընաուրը կը մերժէ կեդրոնական Եւրոպան զինաթա – փելու լեհական առաջարկը :

ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Համըր – չոլտ մամուլի ասուլիս մը տալով յայ – տարարեց թէ բանակցութիւնները պիտի վերսկսին՝ զինաթափութեան համար : Հաւանական է, որ Համըրչոլտ Մոսկուա երթայ, խորհրդակցութիւններ ունենալու համար խորհրդային զեկավարներուն հետ :

ԿԻՊՐՈՍի մէջ երկու Ցոյներ սպան – նուած ու երեք ուրիչներ վիրաւորուած են Թուրք ահաբեկիչներու կողմէ :

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆի մէջ չրջան ընող զրոյց – ներու համաձայն Խ. Միութիւնը եօթը արձակարաններ պիտի հաստատէ Պուլ – կարիոյ եւ Ալպանիոյ մէջ :

ԻՏԱԼԻՈՑ եւ Լեհաստանի միջեւ խո – սակցութիւններ կ'ըլլան՝ առեւտրական նոր համաձայնութիւն մը կնքելու հա – մար :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ Դատաուե – ներու ընկերակցութեան նախագահը պա – հանջեց որ կառավարութիւնը քննութեան առնէ հակասեմական արտայայտութիւն – ներ ունեցած ուսուցիչի մը պարագան : Դատաուն Ցունուար 27ին դատարան պիտի ներկայանայ :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Արտաքին նախարարութիւնը յայտարարեց թէ ին – տոնեզիոյ ամերիկեան դեսպանը Ուչինկ – թըն կանչուած է, նոր պաշտօնի մը ձեռ – նարկելու համար : Յաջորդ դեսպանը տա – կաւին չէ որոշուած :

ՆԱԽԱԳԱՀ ՍՈՒՔԱՐՆՕ Դամասկոսէն ան – ցաւ Փաքիստան ուր խօսակցութիւններ պիտի ունենայ Նախագահ Միրզային հետ :

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կառավարութիւնը կը հաղորդէ թէ դերմանացի 21 գիտուններ, որ 1945էն ի վեր կը գտնուին Խ. Միու – թիւն, յառաջիկայ Փետրուար մէկին Դաչնակցային Գերմանիա փոխադրուելու արտօնութիւն պիտի ստանան :

ՊՐԱԶԻԼԻՈՑ մէջ հինգ հազար հոգի գործադուլ ըրաւ, աչխատավարձի յաւե – լում մը ստանալու համար : Գործադուլը ապօրէն յայտարարուեցաւ :

ԻՍՐԱՑԷԼԻ խորհրդային նոր դեսպան նչանակուեցաւ Պոտրով. նախկին դեսպան Ապրամով ուրիչ պաշտօնի կանչուած է, Խ. Միութեան մէջ :

ԱԶԳԱՅՆԱԿԱՆ ՉԻՆԱՍՏԱՆի քաղաքա – պետական ընտրութեանց մէջ Ձանկ Քայ Չէքի կուսակցութիւնը յաղթանակը տա – րած է, թէեւ Անկախները սովորականէն աւելի աթոռներ չհաճ են :

ԲՈՒԼԳԱՆԻՆ ԵՒ ԻՐ... ՍՊՈՒՏՆԻԿ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

Ատլանտեան Ուխտի, Փարիզի ժողովի նախօրեակին, Խորհրդ. Ռուսիոյ վար – չապետ Բուլգանին, ինը կէտերէ բաղկացած նամակներ գրեց Ատլանտեան Ուխտի պետութիւններու ներկայացուցիչներուն, ինչպէս եւ ՄԱԿի բազմաթիւ ներկայացուցիչներուն, առաջարկելով Ժընեւի մէջ Մեծերու ժողով դումարել, միջազգային լարուած կացութիւնը մեղմացնելու համար, աւելցնելով թէ, իրենք պատրաստ են ուսումնասիրելու որեւէ ուրիշ առարկութիւն :

Որո՞նք են այդ ինը կէտերէ բաղկացած դլխաւոր հարցերը,— արգիլել հիւլէական փորձերը, արգիլել նման զէնքերու դործածութիւնը, զեղչել անդամ երկիրներու հողամասերու վրայ դտնուղ օտար ուժերը, միջոցներ ստեղծել միջազգային առեւտուրին զարկ տալու համար, դադրեցնել պատերազմական քարոզչութիւնը, կարծիքներու փոխանակութիւն Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի կացութեան մասին եւ այլն, եւայլն: Մոսկուայի ծանօթ յանկերգը :

Այէն անգամ երբ արեւմտեան ճակատը կամ Ատլանտեան Ուխտի պետութիւնները ուզեր են միացեալ ճակատով հրապարակ դալ եւ իրենց խօսքը ըսել այս կամ այն խնդրին շուրջ, Մոսկուայի քաղաքական վարիչները, կեղծ խաղաղասիրա – կան եւ հոգեշահ առաջարկներով, կը փորձեն խանդարել ու թունաւորել ազատ աշխարհի խաղաղ մթնոլորտը: Հարկ է – դած պարագային, երբեմն սպառնալիքներ եւ յոխորտալից յայտարարութիւններ, կ'ընեն Արեւմտեան պետութիւններուն, իբրեւ փորձական ճարպիկ վարպետ – ներ, յաճախակի սպառնալիքներ կարդալով ազատ աշխարհին, յիշեցնելով իրենց ռազմական ուժի գերակշռութիւնը : Թէ իրենց խաղաղասիրական նամակներով եւ թէ իրենց սպառնալիքներով, գրաւոր ու բանաւոր յայտարարութիւններով, Մոսկուան միշտ կը խորհի պատակել Արեւմտեան ազդերու եւ Ատլանտեան Ուխտի միացեալ ճակատը: 40 երկար տարիներու ընթացքին մենք յաճախակի տեսանք թէ իրենց խօսքը, իրենց գործին չի համա – պատասխաներ: Ատլանտեան Ուխտի չուրջ համախմբուած 15 պետութիւնները պէտք է որ ծանօթ լինեն 40 տարիներու ըն – թացքին բոլշեւիկեան խաղաղասիրական առեւտուրին զարկ տալու համար, դադրեցնել պատերազմական քարոզչութիւնը, կարծիքներու փոխանակութիւն Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի կացութեան մասին եւ այլն, եւայլն: Մոսկուայի ծանօթ յանկերգը :

Մոսկուան կը մոռանայ թէ այդ ար – ուեստական արբանեակներուն գործին ու պիտութեան մէջ մեծագոյն դերը կը պատկանի գերմանացի դիտնականներուն ու փորձէնէօրներուն, որոնք պատերազ – մի ընթացքին բոնի կերպով դերի տար – ուեցան Գերմանիայէն, բոլշեւիկներու կողմէ :

Շայեոյի պալատին մէջ, Փարիզ, Ատլանտեան Ուխտի պետութիւն – ները իրենց ժողովներուն ընթացքին միաժամանակ որոշեցին թէ «դերի ժողովուրդներու ստրկութիւնը չի կրնար յաւիտեան մնալ» :

Արդ, կը յուսանք թէ այդ որոշման տեղեակ պիտի լինեն Մոսկուայի քաղաքական վարիչները, ինչպէս եւ Խորհրդային Ռուսիոյ վարչապետը, որ ինը կէտերէ առաջարկներ է ուղղած Ատլանտեան Ուխտի պետութիւններուն: Ուրեմն նոյն առաջարկուած կէտերուն վրայ, պէտք է աւելցնել նոր առաջարկներ, դլխաւորա – բար ազատագրելու համար մի շարք պե – տութիւններ ու ժողովուրդներ, որոնք կ'ապրին տասնեակ տարիներ բոլշեւիկեան դերութեան չղթաներուն տակ: Երբեմնի ազատ եւ անկախ ժողովուրդները, որ դէնքի ուժով, դաւադրօրէն եւ բռնօրէն ենթարկուած են բոլշեւիկներու տիրապե – տութեան : Որ այդ երկիրներու մէջ, ահ ու սարսափի տակ, բնակչութեան հակա – համայնավար բոլոր տարրերը եւ հոսանք – ները, երկաթեայ պարիսպներով չրջա – պատելէ ետք խզելով ամէն յարաբերու – թիւն ազատ աշխարհի հետ Արեւելեան Գերմանիան, Լեհաստանը, Ռումանիան, Պուլկարիան, Հունգարիան, Չեխոսլովա – քիան, Ալպանիան, Պալթեան երկիրները, Լիտվիան, Լիթուանիան, Խոթոնիան, կովկասեան ազդերը՝ Հայաստանը, Վը – րաստանը, Ազրբէյճանը եւ Լեռնական – ները :

Արդ, եթէ կ'ուզեն խուսափիլ երրորդ աշխարհամարտէն, պէտք է ազատագրել վերջնականապէս վերը յիշուած բոլոր ժո – ղովուրդները, բոլշեւիկեան տաժան լու – ծէն :

Ժամանակն է, որ յաճախակի արդա – րութեան, ազատութեան, անկախութեան եւ խաղաղութեան մասին խօսող ու պր – տայտող Խորհրդ. Ռուսիան, հոգե – շահ եւ խաղաղասիրական լոկ խօսքերէն եւ գործերէն անցնի կենդանի գործի :

Լենինէն մինչեւ Ստալին, Ստալինէն մինչեւ Խրուշչեւ ու Բուլգանին, Խորհր – դային Ռուսիոյ քաղաքականութեան մէջ, ոչ մի փոփոխութիւն : Ոչ մէկ փոփոխու – թիւն արտաքին եւ ներքին ճակատի վը – րայ: Ցաճախակի կը փոխուին, կը դնդա – կահարուին, կ'աքսորուին Մոսկուայի քաղաքական գործիչները ու վարիչները, սակայն բոլշեւիկեան քաղաքականութիւ – նը կը մնայ միշտ նոյնը :

« Դերի ժողովուրդներու ստրկութիւնը չի կրնար յաւիտեան մնալ» : Ատլանտեան Ուխտի պետութիւններուն կողմէ կատար – ուած այս յայտարարութեան պէտք է որ պարզ ու որոշ կերպով պատասխանէ Խորհրդային Ռուսիոյ վարչապետը : Այնքան ատեն որ վերը յիշուած ժողո – վուրդները եւ ազդերը կը մնան բոլշեւիկ – եան դաժան լուծին տակ, դէնքի ուժով դրաւուած, անհնար է որ խաղաղութիւն տիրէ այս աշխարհի մէջ:

Մոսկուան իր խօսքերով ու իր գործե – րով պէտք է որ հաւատք ներշնչէ ազատ աշխարհին:

Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ

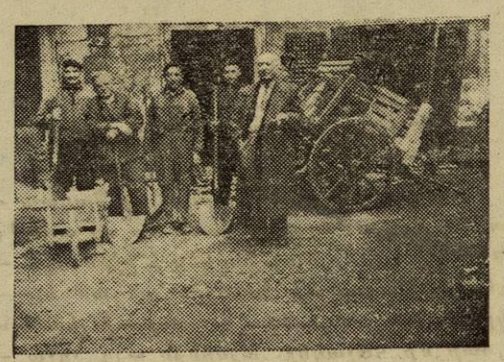
ՇԻՆԵՆՔ ՄԵՐ ՏՈՒՆԸ...

—o—

Ապագայ լոյսի եւ յոյսի փառահեղ կո – թող մը կը կանդնի այս պահուս, Փա – րիզի կեդրոնական թաղամասին մէջ՝ 17 Րիւ Պլէօ :

Հայ ժողովուրդի չինարար ոգիին եւ դոհաբերութեան նորիւ կը կերտուի մը – չակոյթի նոր փարոս մը յաղթանխատ :

Ինչո՛ւ ետ պիտի մնար Ֆրանսահայը, պարսկահայէն, ամերիկահայէն եւ եդիպ – տահայէն ու պիտի չունենար իր սեփա – կան Մշակոյթի Տունը այս լոյս քաղա – քին մէջ :



ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐ՝
ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ ԱՌՋԵԻ

Գնուած՝ կիսաքանդ վիճակի մէջ, պէտք է վերաշինենք զայն վճռականու – թեամբ, վստահութեամբ ու հպարտօրէն:

Քաղաքապետարանի եւ առողջապահա – կան սպասարկութեանց խստապահանջ պայմաններուն դոհացում տալու համար, հարկ եղած է որ յատակագիծերը բազ – մաթիւ անդամներ բարեփոխութեանց են – թարկուին :

Տարիէն աւելի տեւող երկարապատում ձեւակերպութիւնները լրացած ըլլալով, ստացուած է վերջապէս նորոդութեանց եւ բարեփոխումներու արտօնագիրը :

Որով, նոր տարուան չեմին, ուրա – խութեամբ կարելի է աւետել թէ, վերա – շինութեան աշխատանքներուն ձեռնար – կուած է եւ արդէն դործաւորները չէն – քին մէջ են այսօր:

Ապրի չինարար Հայը :

Կեդրոնական Ցանձնախումբը գրքոյկ մը հրատարակած է ծանօթացնելու համար Մշակոյթի Տունը հանրութեան : Հոն կը դտնէք յատակագիծերու կողքին, պատ – մականներ, բանաստեղծութիւններ, յար – կաբաժիններու վերաբերեալ բացատրու – թիւններ եւ յատկացման մը նարդու – նիէին:

Այդ գրքոյկին մէջ կոչ մը կայ նաեւ ուղղուած՝ հայ ժողովուրդին որպէս զի բերէ իր անվերապահ աջակցութիւնը սոյն ազգօգուտ ձեռնարկին :

Արդարեւ, ո՛ր Հայն է որ պիտի չուզէր իր մասնակցութիւնը եւ օժանդակութիւ – նը բերել, պատի մը կամ պատուհանի մը չինութեան գործին:

Ո՛ր հարուստն է որ պիտի չփափաքէր իր ունեցածէն մասնիկ մը յատկացնել, այդ չէնքին մէջ մասնակցութեան բաժին մը ունենալու հպարտանքը զդալու հա – մար :

Վերջապէս, Մշակոյթը սիրող ո՛ր Հա – յու զսակն էր որ բահ մը չտգաս պիտի չիտար, ամրացնելու համար կիսաքանդ պատերն այդ տունին :

Հաւատաւոր ու խանդավառ, բոլորը, բոլորը անխտիր անհրաժեշտօրէն պէտք է բերեն իրենց բաժինը, որպէսզի օր առաջ չէնքը վերանորոգուելով հասնի բաղձա – ուած վիճակին ու փառաւորուի Մշակոյ – թին հայկական :

Ուրեմն, հայ ունեւոր, բա'ց սիրտդ ու քսակդ, քու ցեղիդ լուսաւոր այս հնոցին առջեւ :

Համեստ աշխատաւոր եւ խանդավառ ե – րիտասարդ դուն որ զոհաբերութեան ա – ռաջին ապացոյցը տուիր արդէն ու քրր – տինդդ խառնեցիր փլատակ պատերուն, անդամ մը եւս ցնցուէ եւ զոհաբերէ, որ – պէսզի... բարձրանայ հպարտ ու հոյա – կապ տունը Մշակոյթին հայկական ...:

Պ. ՉՊՈՒՔՃԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

"ԲԱՑԱԶԵՏ"

Անցեալ չաբթու ընթացքին, Ֆրանսա – կան Ազգային Թատրոնը (Քոմէտի Ֆրան – սէզ), ներկայացուց Ֆրանսական դասա – կան Թատրոնի մեծանուն քերթող՝ Ժան Ռասինի մէկ գործը՝ «Բայազետ», որ նոյն հեղինակին համբաւաւոր «Անդրո – մաք»էն եւ «Բրիտանիկոս»էն անմիջապէս ետքը գրուած է՝ 1672ին :

Այս գործը պալատական սադրանքնե – րու նկարագրութիւն մըն է :

Նիւթին հերոսն է Օսմանեան կայսրու – թեան գահակալներէն Սուլթան Մուրատի եղբայրը՝ կայսերազուն իշխան Բայա – զետ, որ քնքուշ սիրով մը, ի տղայ տիոց, կապուած է նոյնպէս թագաւորական չա – ուիղէ մը ծնած իշխանուհիի մը հետ :

Երկու երիտասարդներուն սէրը, սա – կայն, տեւելութեան բոց մը յառաջացու – ցած է օրուան Սուլթանուհիին հոգւոյն մէջ, վասն զի այս վերջինը, իր կարգին, կը սիրէ Բայազետը :

Անցեալ չաբթու ընթացքին, Ֆրանսա – կան Ազգային Թատրոնը (Քոմէտի Ֆրան – սէզ), ներկայացուց Ֆրանսական դասա – կան Թատրոնի մեծանուն քերթող՝ Ժան Ռասինի մէկ գործը՝ «Բայազետ», որ նոյն հեղինակին համբաւաւոր «Անդրո – մաք»էն եւ «Բրիտանիկոս»էն անմիջապէս ետքը գրուած է՝ 1672ին :

Այս գործը պալատական սադրանքնե – րու նկարագրութիւն մըն է :

Նիւթին հերոսն է Օսմանեան կայսրու – թեան գահակալներէն Սուլթան Մուրատի եղբայրը՝ կայսերազուն իշխան Բայա – զետ, որ քնքուշ սիրով մը, ի տղայ տիոց, կապուած է նոյնպէս թագաւորական չա – ուիղէ մը ծնած իշխանուհիի մը հետ :

Երկու երիտասարդներուն սէրը, սա – կայն, տեւելութեան բոց մը յառաջացու – ցած է օրուան Սուլթանուհիին հոգւոյն մէջ, վասն զի այս վերջինը, իր կարգին, կը սիրէ Բայազետը :

Ինամքով հազուած էր եւ մէջքին կը կրէր արծաթապատ դաշոյն մը: Կարմիր էին իր մոյկերը :

Փիլին իր ձեռքերը երկարելով դէպի չրթունքները, հասկցուց որ ծարաւ էր :

Թուխ մարդը հասկցաւ, սկսաւ ծիծա – ղիլ, զարձաւ դէպի դուռը եւ կանչեց.

— Տինա՛հ...

Աղջնակ մը, նիհար եւ աղաղուն, հազիւ տասներեք տարեկան, եւ որ դէմքով չատ կը նմանէր Թխադէմ մարդուն, վազեց ու եկաւ: Ցայտնի էր որ իր աղջիկն էր :

Աղջնակը նոյնպէս ունէր սեւ ու փայլուն աչքեր եւ դեղեցիկ դիմագիծ մը :

Հազած էր երկար ու կապտագոյն չըր – ջազեստ մը, լայն թեղանիքներով եւ ա – ռանց գօտիի: Կուրծքին եւ թեղանիքնե – րուն վրայ ասեղնագործուած կարմիր ժապաւէններ կային: Պարանոցին կը կրէր մանեակ մը, որ կազմուած էր ռուսական կէս – բուպլիոցներով: Իր կօշիկները նոյնպէս կարմիր էին եւ կրունկները բարձր: Գլուխը բաց էր: Սեւ վարսերը զարդարուած էին ժապաւէնով մը եւ այդ ժապաւէնէն կախուած էին արծաթեայ բուպլիներ :

Հայրը աղջնակին բան մը հրամայեց :

Աղջնակը վազելով գնաց եւ իսկոյն վե – րադառնալով բերաւ բարձ մը՝ ջուրով լեցուն :

Փիլին զետնամած պառկած էր: Ախջը – նակը ծռեցաւ եւ բարձը մօտեցուց կալա – նաւորին չրթներուն: Այս վերջինը անյա – պաբար սկսաւ խմել :

Հիմա աղջնակը այլեւս նստած էր Փի – լինի քովը, եւ իր սեւ աչքերը խոչոր բա – ցած կը դիտէր: Իրեն այնպէս կը թուէր թէ անասուն մըն էր որ իր ծարաւը կը յագեցնէր :

Երբ կալանաւորը զոհացում տուաւ իր պապակին, փոքրիկ աղջիկը թեթեւաչարժ եղնիկի մը նման ոտքի ցատկեց, առաւ բարձը եւ վազելով հեռացաւ: Հայրը լիա – թոք կը խնդար :

Քիչ վերջը, Տինահ կրկին վերադար – ձաւ: Այս անդամ կը բերէր սեւ հացի կտոր մը :

Քանի մը վայրկեանէն Թաթարները հե – ռացան: Տաղաւարին դուռները ամուր կերպով փակեցին :

×

Հիմա Փիլին մինակ էր: Կը մտածէր, առանց սակայն կարենալ իր վիճակին մասին ելք մը դտնելու:

Ցանկարծ դուռը բացուեցաւ եւ Նոկայ մը ներս մտաւ .

— Այտա՛, այտա՛, ըսաւ մարդուկը :

Եկողը նոյնպէս ռուսերէն չէր դիտեր, սակայն Փիլին անոր խօսելակերպէն կը – ռահեց թէ իրեն կը հրամայուէր նոր տեղ մը երթալ :

Դուրս ելաւ ոտքին կապանքով : Կը կաղար, դրեթէ չէր կրնար քալել, այն – քան որ կոճղը կաչկանդած էր իր ոտքե – րը: Այսուհանդերձ, սակայն, մեծ դըժ – ուարութեամբ հետեւեցաւ Նոկային :

Հասան թաթարական գիւղի մը նմանող վայր մը, ուր կային մօտաւորապէս տասնեակ մը տուներ, եւ ուր՝ կեդրոնին վրայ կանդնած էր մղկիթ մը, իր սեւ մի – նարէովը :

Տուներէն մէկուն քովը կը սպասէին ե – րեք հատ թամբուած ձիեր, որոնց սանձը բռնած էր փոքրիկ ստահակ մը :

Այդ տունէն դուրս ելաւ Թխադէմ թա – թարը եւ ձեռքով նշան ըրաւ Փիլինին որ յառաջանար դէպի իրենց կողմը:

Դարձեալ մեծ դժուարութեամբ, Փիլին մօտեցաւ տան եւ ներս մտաւ :

Սենեակը գեղեցիկ էր, պատերը ճեր – մակ էին ու խնամով ծեփուած :

Գետնին վրայ տարածուած էին թան – կագին գորգեր, որոնց վրայ անխնամ կերպով նետուած էին հրացաններ եւ եա – թաղաններ: Մէկ անկիւնը կար վառարան մը :

Ուրիշ անկիւն մը գրուած էր թախտ մը, նոյնպէս թանկագին գործերով ծած – կուած : Հոն, իրենց կռնակը կակուղ բարձերու տուած, նստած էին Թխադէմ մարդը, չիկամօրուսը եւ ուրիշ երեք հո – գի :

Իրենց առջեւ, սեղանի մը վրայ գետեղ – ուած էր բաղարջ, կովու կարագ եւ պու – դա(*) փոքրիկ փարչի մը մէջ :

Անոնք կ'ուտէին իրենց մատներովը, ո – րոնք կարծես թրծուած էին ճարպով ...

Կ'ուտէին, ու միանդամայն կը խօսէին իրարու հետ :

Ցանկարծ, Թաթարներէն մէկը դառ – նալով Փիլինին, ըսաւ անոր ռուսերէն լեզուով .

— Քաղի Մոհամմէտը (ցոյց տուաւ չի – կամօրուսը) քեզ կալանաւորեց եւ նուի – րեց Ապտիւլ – Մուրատին (ցոյց տուաւ թխադէմ մարդը) որ հիմա այլեւս քու տէրդ է :

Փիլին չպատասխանեց :

Ապտիւլ – Մուրատ խօսեցաւ եւ թարգ – մանը անոր խօսքերը բացատրեց, այս – պէս .

— Կը հրամայէ քեզի որպէսզի նա – մակ մը գրես քուկիններուդ եւ ըսես որ փրկագինը ղրկեն: Անդամ մը որ դրամը հասնի, քեզ ազատ պիտի արձակէ :

Պահ մը մտածելէ ետք, Փիլին ըսաւ .

— Որքա՞ն կը պահանջէ :

ԼԷՈՆ ԹՈԼՍԹՈՑ

(3 Շար.)

(*) Պուզա, Թաթարներու զօրաւոր ըմ – պելի մը:

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ԿՈՎԿԱՍԻ ԿԱԼԱՆԱՒՈՐԸ

ԿՅՈՒՆՔ

Ա.

ՓԱՌՀԱՇՏՆԵՐ ԵՒ ՀՆՑԱԿՆԵՐ

— Ցեսոյ եւ Ես մէնք ալ Թոմայի ենք։ Ես ոչինչ չունեցող եւ բոլոր կեանքս ծոյլ անցուցած մարդ եմ, ինչ որ ունիմ ալ ժառանգած է։ Ես ալ ուզեցի ինձ համար հարստութիւն մը շինել, բայց ինչ ընեմ որ ամէն ինչ ձեռքիս տակ կը փշրի։ Ես ալ ուզեցի ամուսնանալ, բայց ինչ ընեմ որ ամէն աղջիկ ինձմէ կը խուսափի։ Ես ալ ուզեցի ընկերներ ունենալ, բայց ինչ ընեմ որ ամէն մարդ ինձմէ կը զզուի։ Ես ալ ուզեցի ուրիշներուն օգտակար ըլլալ, բայց ինչ ընեմ որ ամէն մարդ ինձմէ կը վախնայ։ Ես ալ ուզեցի ինքզինքս սպանել, բայց ինչ ընեմ որ ամէն զէնք ինձմէ կը խրտչի։ Ես ալ ուզեցի ինքզինքս խեղդել, բայց ինչ ընեմ որ ամէն ջուր ինձմէ կը վախնայ։ Ես ալ ուզեցի ինքզինքս կախել, բայց ինչ ընեմ որ ամէն պարան ինձմէ կը վախնայ։ Ես ալ ուզեցի ինքզինքս թունաւորել, բայց ինչ ընեմ որ ամէն թոյն ինձմէ կը վախնայ։ Ես ալ ուզեցի ինքզինքս գետնաքարի տակ թաղել, բայց ինչ ընեմ որ ամէն գետնաքար ինձմէ կը վախնայ։ Ես ալ ուզեցի ինքզինքս ծովը նետել, բայց ինչ ընեմ որ ամէն ծով ինձմէ կը վախնայ։ Ես ալ ուզեցի ինքզինքս գնացքի տակ նետել, բայց ինչ ընեմ որ ամէն գնացք ինձմէ կը վախնայ։ Ես ալ ուզեցի ինքզինքս կրակել, բայց ինչ ընեմ որ ամէն կրակ ինձմէ կը վախնայ։ Ես ալ ուզեցի ինքզինքս ծեծել, բայց ինչ ընեմ որ ամէն ծեծ ինձմէ կը վախնայ։ Ես ալ ուզեցի ինքզինքս ծեծել տալ, բայց ինչ ընեմ որ ամէն ծեծող

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԻՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ, կէս օրէ վերջ ժամը 3·30ին, Քաֆէ Րէժանի մէջ։

Օրակարգ.— Պարահանդէսի հաշուե – տուութիւն, պատգամաւորներու ընտրու – թիւն։ Բոլորին ներկայութիւնը անհրա – ժեշտ է։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը նկատուի։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Արուսեակ Զօրեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ այս կի – րակի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկե – ղեցին հոգեհանդստեան պաշտօն պիտի կատարուի, իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝

ՆՇԱՆ ԶՕՐԱԵԱՆԻ

յիշատակին, անոր մահուան հինգերորդ տարեդարձին առթիւ։ Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները։

×

Սէնթ Անթուանէն Պ. Պ. Տօնիկ Ալան – եան եւ Գրիգոր Տօնիկեան կը ծանուցա – նեն թէ այս կիր. առաւօտեան ժամը 10– ին Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղե – ցւոյ մէջ մասնաւոր հոգեհանդիստ պիտի կատարուի երջանկայիշատակ Զօր. Անդ – րանիկի եւ Մուրատի, ինչպէս եւ անոնց դինակից նահատակ ընկերներու յիշատա – կին։ Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ որչեալ ժամուն։ Եկեղեցւոյ արարողութիւնները պիտի կատարուին Թաղիս երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Օր. ՍԻՒԶԱՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆի։

×

ՊԱՏԱՐԱԳ – ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Մանուկ Գասպարեան, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Մինասեան (Փարիզ), կը ծանուցանեն թէ այս կիրա – կի առաւօտ յաւարտ պատարագի հոգե – հանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Սէն Ժերմէն Ս. Սահակ Մեսրոպ եկեղե – ցւոյ մէջ իրենց մօր

ՄԱՔՐՈՒՀԻ ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի

մահուան քառասունքին առթիւ։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Աղբայեալ Տիկին Ա. Յովհ. Աղեսի մահուան առիթով փոխան ծաղկեպսակի եկեղեցիին բարեզարդութեան եւ հայե – րէնի դասընթացքին համար հաղարական ֆրանք նուիրած են Պ.Պ. Ց. Քէչեան, Ժ. Վարդուկեան, Պ. Մերճինեան եւ Պ. Մինթանճեան։ Նոյնպէս ողբացեալ Տիկ. Ազարեան – Ամանաթեանի մահուան ա – ռիթով եւ նոյն նպատակներով հազարա – կան ֆր. նուիրած են Պ. Ա. Համալեան եւ Օր. Անժէլ Այվազեան, իսկ Տ. Ներսէս քհնյ. Կաւարճեան հինգ հազար ֆր.։

ՀՈԳԵՒՈՐ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Եկեղեցիներու Միութեան Ութօրեակին առիթով հոգեւոր երաժշտութեան երեկոյ մը կազմակերպուած է նաեւ 15րդ Թաղա – մասի Փարուասին կողմէ, որ տեղի պիտի ունենայ Հինգշաբթի 23 Յունուար, երե – կոյեան ժամը 9ին, Սիւէմա Էֆրան սրա – հին մէջ, րիւ տիւ Թէաթրը, մէթրօ Էմիլ Զոլա։

Հրաւիրուած է մասնակցելու ժան Կու – ժոնի հայ եկեղեցւոյ երգչախումբը, Հայ. եկեղեցական երաժշտութեան համար։

Յայտադրին մաս կը կազմեն նաեւ խա – չակիր մանուկներու երգչախումբը (Ֆը – րանսերէն) եւ Փարիզի լուսերական երգ – չախումբը (գերմաներէն) երգերով։

Մուտքը ազատ է։

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԳՈՒՆԻ

Ամսուայ տակ է Նոյեմբեր – Դեկտեմ – բեր թիւը, 48 էջ, ճոխ բովանդակու – թեամբ։ Այժմէն բաժանորդագրուիլ 1958 տարուան համար։

Տարեկան բաժնեգինը 1000 ֆրանք Ֆը – րանսա, 1200 ֆր. արտասահման։ Ուշ վճարողները պիտի վճարեն նոր սակով։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի «Ահարոնեան» խումբին տարեկան պարահանդէսը, կի – րակի 9 Մարտ, Ե. Թաղամասի քաղաքա – պետարանի սրահին մէջ։

Մանրամասնութիւնները յայտնուած։

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Միսաբեան ընտանիքը կը ծանուցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կա – տարուի կիրակի, Յունուար 26ին, յետ պատարագի Փարիզի Ս. Յովհաննէս – Մկրտիչ եկեղեցին՝

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առթիւ։

×

ՇԱՒԻԼԻ ՆՈՐԱՇԷՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

Մահուան տարելիցին առթիւ, փետըր – ուար 2ին, կիրակի առաւօտ· հոգեհան – գստեան պաշտօնէն ետք հայկական ա – ւանդական սովորութեան համաձայն հո – գեհաշ՝ եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Ց. Դ. ԱՐՂՈՒԽ – ԵԱՆ խումբին եւ հովանաւորութեամբ Փարիզի Շրջ· կոմիտէին։

ՎԻԷՆԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ի նպաստ «Հայաստան» ամսաթերթին
Յունուար 25ին, Շաբաթ իրիկուն
Սալ տէ Ֆէթի շրեղ սրահներուն մէջ
Առաջնակարգ նուագախումբ

Compangons de Rythmes

Սիրով կը հրաւիրուին կեդր. Ֆը – րանսայի Նոր Սերունդի ընկեր – ները։

Մուտքը 300 ֆրանք։

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 9, ԿԻՐԱԿԻ, ՊՐԻՍԼ – ԿԱՆ

Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ այս ուխ – տագնացութեան, կանխաւ արձանագրը – ուին Նուպար Յովհաննէսեանի մօտ մին – չեւ Յունուար 31։

Պաշտօնական հանդիսութիւնը՝ կանի մէջ, Փետրուար 9ին, ժամը 3ին, պետ պետական ներկայացուցիչներու մասնակ – ցութեամբ։

Ազգային հանդիսութիւնը Պրիւսէլի մէջ, Փետրուար 9ին ժամը 8·30ին, հայ եւ օտար ներկայացուցիչներու մասնակ – ցութեամբ։

Պիտի կազմուին երկու խումբեր.—

1.— Փարիզ – Պրիւսէլ – Կան, նոյն օրուան մէջ՝ երթուդարձ (չոդեկառք, ճաշ), 7000 ֆրանք։

2.— Փարիզ – Պրիւսէլ – Կան, մէկ դի – չեր մնալով Պրիւսէլ՝ երեկոյեան հանդէ – սին մասնակցութեամբ (չոդեկառք, ճաշ, պանդոկ), 10·000 ֆրանք։

Արձանագրուելու համար դրկել կան – խաւճար 7000 ֆրանք Պ. Նուպար Յով – հաննէսեանի հասցէին։

Ուրշադրութիւն.— Ֆրանսահպատակ – ները կրնան պէյճիա այցելել իրենց անձ – նագիրով, (Քարթ տ'իտանթիթէ) առանց վիզայի։ Նանսէնեան հպատակները եւս կրնան պէյճիա այցելել ԱՌԱՆՑ ՎԻԶԱՅի բայց անցագիրով (փաս փոռ)։ Այլ հպատակութեանց համար՝ անցագիր եւ վիզա։

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Սեբաստիոյ Նա – հանգային «Մուրատ» Ուսումնասիրաց Միութեան։

Այս Շաբաթ, Բուա Րընէ սրահին մէջ, 6 Րիւ տը լ'Ասթք, ժամը 21էն մինչեւ լոյս։

Հաճելի մթնոլորտ, անակնկալներ։

Ճոխ եւ ընտիր պիւֆէ սովորական դի – ներով։ Մուտք 400 ֆր.

ՌՈՆԻ – ՍՈՒ ՊՈՒԱՑԻ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս Շա – բաթ, ժամը ճիշդ 21ին, Քաֆէ տիւ Քո – մէրսի վերնայարկը։

Կը դասախօսէ Պ. Հրանդ Բալուեան, նիւթ՝ «Խրիմեան Հայրիկ»։

Սիրով կը հրաւիրուին նաեւ չրջանի հայրենակիցները։

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆ.— Հ. Ց. Դ. «Աբ – ծիւ» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս հինգշաբ – թի, ժամը 20·30ին, ընկ. Ցակոբեանի բնակարանը, 2 բիս Քոնտորսէ, Քաշան, 4րդ յարկ, դիմացը։ Կարեւոր օրակարգ։

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Հ. Ց. Դ. «Անտօք» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ըն – կերները այս չաբաթ ժամը 20·30ին, ընկ. Ամասպիրեանի բնակարանը։ Բոլոր ըն – կերներու ներկայութիւնը պարտաւո – րիչ է։

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ.— Հ. Ց. Դ. Ընկեր կարօ ենթակոմիտէի ժողովը այս կի – րակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ընկ. Շաոյեանին բնակարանը։ Կարեւոր օրա – կարգ։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւ – նը պարտաւորիչ է։

ԻԹԱԼԻ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ան – դամուհիները այս Ուրբաթ ժամը 15ին, Ժանթիլիի հայկական դպրոցին մէջ։ Պատգամաւորի ընտրութիւն։

ԻՄԻ.— Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս չաբաթ, ժամը 20·30– ին, Խրիմեան դպրոցը։

ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆի Ֆ. Կ. Խաչի վար – չութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բո – լոր ընկերուհիները, այս չաբաթ ժամը 5ին, ընկերուհի Տիկին Փափազեանի բը – նակարանը։ Ընտրութիւն պատգամաւորի։

ՊՈՒԼ. ՕՏՏՈՑԻ կապոյտ Խաչի մաս – նաճիւղի ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ ժա – մը 15ին, սովորական վայրը։ Կարեւոր օրակարգ։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերու – հիները։ Ներկաներու թիւը մեծամաս – նութիւն պիտի նկատուի։

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅ ԵՐԳԻՆ

Հայերէն կ'երգէ **YVES TESSIER**

(*Տաղանդաւոր երգիչ, մասնագէտ ամենազգի տոհմիկ երգերու*)

Կ երգէ Քելէ – բելէ, Կանչէ կռունկ, Ալագեազ, Հով արէբ, Իմ չիճաբի եա – րը, Արեւն ելաւ, ինչպէս նաեւ՝ Վ. Սարգսեանէ, Գ. Մ. Ալէմշահէ, Սայաթ Նո – վայէ, Օննիկ Պէրպէրեանէ, Գոհարիկ Ղազարոսեանէ եւ Հայաստանեան ժողո – վրդական երգ, դաշնակով կ'ընկերանայ Լիւք – Անտրէ Մարսէլ։

ԿԸ ԽՕՍԻՆ LUC-ANDRÉ MARCEL ԵՒ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ուրբաթ, 24 Յունուար կազմակերպութեամբ Համազգայինի

ԿՐԸՆՈՒԼԸ.— Շաբաթ, 25 Յունուար, վիլ — «Սալ տը Քոնսէր»ի մէջ։

Կազմակերպութեամբ Ազգային

ԼԻՈՆ.— Կիրակի, 26 Յունուար, կէս բանի շրեղ սրահին մէջ։

Կազմակերպութեամբ՝ Նորակազմ Հայ Մշակութային Միութեան։

իրիկուան ժամը 21ին, Սալ Մազրնոյի մէջ
Կը նախագահէ՝ Պ. Վ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ
իրիկուան ժամը 21ին, Թարտէն տը Մխիթեան։
օրէ ետք ժամը 16ին, Գ. թաղապետա – Հայ Մշակութային Միութեան։

ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ կապոյտ Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին, ի նպաստ կայանին եւ իր կրթական նպատակներուն։

Յունուար 26ին, կիրակի, ժամը 16էն 24

SALLE VOLTAIRE

Orchestre JACQUES MORENO *իր երգերով*

Գեղարուեստական բաժին՝ թատերական ներկայացում՝ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆի եւ ԱՐՏԱՇԵՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆի կողմէ։

արտասանութիւն, երգ, եւ անակնկալներ։ *Պիւֆէ մատչելի դիներով։*

Հաղորդակցութիւն.— Էֆօլ Շարաւթօն էն 103 թիւը առնել եւ իջնել րիւ տը լ'Իւնիօն։

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ» ՏԷՍԻՆի ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի Տէ – սինի մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ Կրթ. Մարմնին ու դպրոցին աշակերտու – թեան։

26 Յունուար, կիրակի կէսօրէ եաքը ժամը 3ին, Հ. Ց. Դ. Տան սրահը։

Ճոխ ու այլազան յայտագիր, ներկա – յացում, տրամախօսութիւն, արտասա – նութիւն, պար եւ այլ անակնկալներ։

Կը հրաւիրուի Տէսինահայութիւնը ան – խտիր։ Մուտքը ազատ է

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՀԱՒԱՔՈՒՈՑՔ

SURPRISE - PARTY

Փարիզի հայկական երգչախումբը կազ – մակերպած է պարանցիկ ցերեկոյթ մը։

Այս կիրակի ժամը 16 – 22, Ազգ. Տան մէջ, 32 բիս տը Թրէվիզ։

Կը հրաւիրուին ընկերները եւ համա – կիրները։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Վալանսի Հայ Ազգ. Միութեան կողմէ, ի նպաստ զաղութիս Աղքատախնամի։ Կը ներկայացուի

«ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ»

Կը խաղայ յայտնի դերասան ԹՐԱԳՕՇ, Մարսէյլէն իր ամբողջ խումբովը։

25 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Թաղապետական Թատրոնը։

ՊԱՏԱՐԱԳ

Նոթրը Տամ տը Փասիի եկեղեցիին մէջ (10 բիս տը Լաթինսիասիօն) այս հինգ – շաբթի (Յունուար 23) ժամը 19ին։

Գերպ. Հ. Կ. Ծ. Վ. Ամատունի պիտի մատուցանէ հանդիսաւոր պատարագ եկե – ղեցիներու Միութեան Ութօրեակին առի – թով։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Եուկոսլաւիայէն Սարպիա, Յովհ. Բա – թեան (Շաբքչա փաշա պիւլպայի) որ Պալքանեան պատերազմին Թրքական բա – նակէն Սերպիա գերի իյնալով վիրաւոր եւ հիւանդ կը հաստատուի Սերպիա, Սարպիս Եուվանովիչ անունով։ Այժմ կը փնտռէ իր ազգականները Պօղոս, Սար – գիս, Դանիէլ Ղարիպեաններ նոյն գիւ – ղէն եւ մօրեղբօր ազգականներէն Յորէն Զաքարիա Արմաղանեաններ, Շաբքչա Ղազմարա պիւլպայի։ Տեղեկացնել Սարպիս Եուվանովիչ փանիճոնէր Բռեչվօ, Եու – կոսլաւիա։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պէյրութէն Կիրակոս եւ Յակոբ Կիրա – կոսեան կամ Սաթըմըճեան, Եողղատի Ֆարխալա գիւղէն կը փնտռեն իրենց եղ – բայրը Տէր Պօղ Կիրակոսեան, հօրը ա – նունը Թորոս, մայրը Զիլֆանա որ 1915ի Եողղատի Զանտրը գիւղէն, իրենց հետ ե – դած ու անկէ յետոյ կորսուած է։ Կը կարծուի Ֆրանսայի հիւսը գտնուած ըլ – լալ։ Տեղեկացնել Պ. Փոլատեանի, 31 բիս տէ Մուլէն վէր, Փարիզ 14։

ՍԵՆԵԱԿ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Առանց զաւակի զոյգի մը համար, կը փնտռուի սենեակ մը խոհանոցով։ Դիմել Թերթիս վարչութեան։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Հայ կին մը որ օրուան ընթացքին ըն – կերանայ տիկնոջ մը, ի հարկին, բնա – կութեան դիւրութեամբ։ Դիմել նամակով կամ անձամբ Տիկին Նորիկեանի, 145 բիս տէ Մէօնիէ, Պաննէօ։

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
24
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
24 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8101 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3902

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Կառավարութիւն եւ խորհրդարան տենդոտ գործունէութեան լծուած են այս օրերս :

Սահմանադրութեան վերաքննութիւնն ու բնորական օրէնքին բարեփոխումը դիւաւոր նիւթերը պիտի կազմէին Ազգային Ժողովի օրակարգին :

Սակայն հիւսիսային Ափրիկէի խնդիրները առաջին տեղը զրաւեցին անակնկալ կերպով :

Մէկ կողմէ Թունուզի դէպքերը, միւս կողմէ Սլովենիա նաւուն զրաւումը պահ մը մոռցնել տուին ներքին հոգերը եւ բոլորին ուշադրութիւնը դարձուցին արտաքին քաղաքականութեան ճակատին վրայ :

Սակայն մինչ Փարիզի մէջ փորձեր կ'ըլլան լուծում մը գտնելու Ալժերիոյ եւ անմիջականօրէն անոր հետ կապուած բարդ խնդիրներուն, միանգամ ընդ միշտ փարատելու համար քաղաքական տագնապը, անդին զանազան ուղղութեամբ ձեռնարկներ կը կատարուին տնտեսական – ելմտական տագնապին զարման տանելու նպատակով :

Այլեւս կասկածէ դուրս է, որ առանց արտաքին օժանդակութեան կարելի պիտի չըլլայ վերականգնել Ֆրանսայի տնտեսական կացութիւնը :

Շաբաթէ մը ի վեր յանուն կառավարութեան Ամերիկայի մէջ բանակցութիւններ կը վարէ Ժանմոնէ փոխառութիւն մը կնքելու համար :

Ֆրանսական պատուիրակը մէկ կողմէ ամերիկեան իշխանութեանց, միւս կողմէ Միջազգային Հիմնադրամի վարիչներուն ներկայացուց կառավարութեան ծրագիրը ելմտական վերականգնումի մասին եւ պարզեց այդ ուղղութեամբ արդէն իսկ ձեռք առնուած միջոցները :

Նպատակն էր փոխառուներուն վստահութիւն ներշնչել՝ Ֆրանսայի կարելիութեանց եւ կառավարութեան լուրջ ճիգերուն մասին :

Դրամատէրները փոխ դումար տալէ առաջ կ'ուզեն ապահով ըլլալ խնդրարկուին վճարելու կարելիութեանց մասին :

Պետութիւններու պարագային, փափուկ հարց է երաշխաւորութիւն պահանջելը : Սակայն կարելի չէ մեղադրել փոխառուները, որոնք նախազգուշական միջոցներ ձեռք կ'առնեն, որպէսզի ապահով ըլլան թէ դանապան տակառի մէջ չեն նետեր իրենց տոլարները :

Ֆրանսայի առեւտրական փոխանակութիւնները օտար երկիրներու հետ՝ կարեւոր բաց մը կը ներկայացնեն երկու տարիէ ի վեր : Այսինքն ներածումները չատ աւելի եղած են քան արտածումները :

Պաշտօնական վիճակագրութեան համաձայն, 1952ին բացը 330 միլիառ ֆրանք էր : Սակայն 1953էն 1955 արտաքին առեւտուրը այնքան բարելաւող էր, որ արտածումներն ու ներածումները հաւասարակշռուած էին եւ Ֆրանսա այլեւս չէ մէկ պարտք ունէր արտասահմանի :

Ալժերիոյ պատերազմը մէկ կողմէն, 1956ի եւ 1957ի ղէշ հունձքը միւս կողմէն մեծապէս պակսեցուցին արտածումները՝ հաւասարակշռութիւնը խախտելով ի վնաս Ֆրանսայի :

Հետեւանքն այն եղաւ, որ կառավարութիւնը ստիպուեցաւ ձեռք տանիլ օտար դրամի պահեստներուն, աւելցնել տուրքերը, ... խնայողութիւն կատարել եւ փոխառութեան դիմել : 1957ի ընթացքին ստիպուեցաւ երեք անգամ դիմել Պանք տը Ֆրանսի օժանդակութեան, Մայիսին, Յունիսին եւ Նոյեմբերին, ստացուելով համագումար 450 միլիառ ֆր. :

Այժմ բացի Ամերիկայէն ստացուելիք 450 – 500 միլիոն տոլարէն, դիմում կատարուած է նաեւ վճարումներու Եւրոպական Միութեան, որուն պաշտօնական Միութեան, որուն պաշտօնաթերթը մարմինը Ժողով դումարեց երեքշաբթի օր Փարիզի մէջ, քննելու համար Ֆրանսայի տնտեսական կացութեան մասին ներկայացուած տեղեկագիրը :

Այս կողմէն Ֆրանսա պիտի ստանայ ընդամէնը 250 միլիոն տոլար, որուն 100 միլիոնը պիտի տայ Գերմանիա, 15 – 20 միլիոն տոլարը՝ Զուիցերիա եւ ուրիշ երկիրներ, 30 – 35 միլիոնն ալ Վճարումներու Եւրոպական Միութիւնը :

Շնորհիւ այս փոխառութեանց եւ ձեռք առնուած խնայողական խիստ միջոցներուն, կառավարութիւնը կը յուսայ եթէ ոչ բոլորովին վերականգնել Ֆրանսայի տնտեսութիւնը՝ դոնէ մասամբ թեթեւցնել տագնապը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀՈԳԵՐԸ

224ի ԴԷՄ 343 ՁԱՅՆՈՎ
ԴԱՀԼԻՃԸ ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ՇԱՀԵՑԱՒ

Ինչպէս գրած էինք առջի օր Ազգ. Ժողովը իր օրակարգին վրայ ունէր առաջին առթիւ կառավարութեան արտաքին քաղաքականութիւնը :

Վարչապետը եւ Արտաքին նախարարը ուզեցին նախ պէտք եղած լուսաբանութիւնները տալ Թունուզի հետ վերջերս ծագած տարաձայնութեանց համար :

Զորեքշաբթի կէսօրէ վերջ, քանի մը բեհտխոսներէ ետք, խօսք առնելով Արտաքին նախարար Փինօ պարզեց Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութիւնը :

Անդրադառնալով եւրոպական Սլովենիա նաւուն զէնքերուն, Փինօ հաստատեց թէ նաւուն մէջ կային չեխական նոր զէնքեր, Գահիրէի լծուած մթերանոցներէն առնուած անգլիական զէնքեր, ինչպէս նաեւ զերմանական եւ սուրիական զոր ծածուած զէնքեր. Սուրիա Մ. Միութենէն նոր զէնքեր ստանալով այլեւս կարիքը չունէր առեւնին Ֆրանսայիներէն մնացած զինամթերքին : Փինօ աւելցուց թէ բացատրութեան եղր մը կարելի չէ գտնել եւրոպաւիոյ կրած վնասին եւ այն վնասին՝ զոր պիտի կրէր Ֆրանսան, եթէ զէնքերը յանձնուէին Ազատագրական ճակատին : Արտաքին նախարարը ցաւ յայտնեց որ Ֆրանսայի հետ լաւ յարաբերութիւններ ունեցող երկիր մը կը մասնակցի զէնքի մաքսանենգութեան, որուն միակ նպատակն է քայքայել ոճրային արարքները :

Արտաքին քաղաքականութեան չուրջ բացուած վիճաբանութիւններու ընթացքին առաւելապէս քննուեցաւ Հիւս. Ափրիկէի հարցը : Արտաքին նախարարը յայտարարեց թէ մինչ Մարոքի կառավարութիւնը կ'աշխատի բարեկամական յարաբերութիւնները պահել Ֆրանսայի հետ, դժբախտաբար բոլորովին տարբեր է Թունուզի դիրքը : Անդրադառնալով վերջին միջադէպին, երբ ապստամբները Ֆրանսայի զինուորներ ձերբակալելով անցան Թունուզ, Փինօ ըսաւ. — Այս հարցին մէջ միջազգային առումով Թունուզ պատասխանատու է : Անհրաժեշտ էր Թունուզի կառավարութեան վերաբերումը՝ վարչապետին երկու պատուիրակներուն նկատմամբ : Այս խոչընդոտները մի անդամ ընդ միշտ հարթելու համար հարկ եղած միջոցները ձեռք պիտի առնուին :

Այնուհետեւ խօսուեցաւ տարանտեան երկիրներու միանականութեան վրայ, որուն ուժ կուտայ կառավարութիւնը : Փինօ յիշեց Ֆրանսական պատուիրակութեան դիրքը՝ Ատլանտեան Ուխտի ժողովին մէջ, աւելցնելով թէ այս կազմակերպութեան մէջ պետութիւնները դասակարգի բաժնելու հարց գոյութիւն չէ ունեցած երբեք : –

Գալով Ֆրանսայի, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ մէջ հաստատուելիք հրթիռներու արձակարաններուն, Արտաքին նախարարը ըսաւ թէ սկզբունքով փարիզ համաձայն է ծրագրին, ինչպէս բոլոր այն երկիրները՝ որ կը փափաքին ապահով ըլլալ իրենց պաշտպանութեան վրայ. այսուհանդերձ առաջարկուած պայմանները տակաւին քննութեան ենթակայ են : Իսկ գալով հիւլէական ռումբեր պարունակող օդանաւներու, ըսաւ Փինօ, որքան դիտեմ՝ Ֆրանսական հողամասին վրայ դոյութիւն չունին անոնք :

Այս լուսաբանութիւնները տալէ ետք, Արտաքին նախարարը աւելցուց, թէ դժուարագոյն հարցը հրթիռներու արձակարաններուն հաստատումը չէ, այլ՝ զի նաթափութիւնը : Ֆրանսա դէմ չէ հիւլէական փորձերու արդիլման, բայց այս ուղղութեամբ « Մեծ »երու ժողով մը դումարելէ առաջ Արտաքին նախարարները դումարելէ առաջ Արտաքին նախարարները հանդիպում մը էական է : Իսկ կեդրոնական Եւրոպան զինաթափելու լեհական առաջարկը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ խորհրդային ռազմավարութիւն մը՝ Ա. – տլանտեան Ուխտը քանդելու եւ Ամերիկան Եւրոպայէն դուրս մղելու համար :

ՈՒՈՇԻՆԿԹԸՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑ ԿՐԵՄԼԻՆԻ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ

Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նախարար Տըլըս առջի օր մեկնեցաւ Անգարա՝ մասնակցելու համար Պաղտատի Ուխտի ժողովին : Միւս կողմէ Ուոշինկթընի Արտաքին նախարարութիւնը պաշտօնական զեկոյց մը հրապարակեց, պատասխանելով Մոսկուայի վարիչներուն մեղադրանքին, որ ամբողջութեամբ սխալ է : Տըլըս Անգարայի ժողովին մէջ Պաղտատի Ուխտի երկիրներուն վրայ որ եւ է պարտադրութիւն պիտի չղնէ՝ հրթիռներու արձակարաններու տեսակէտէն. աւելին՝ Տըլըս այդ ժողովին կը մասնակցի իբրեւ պարզ դէտ մը :

Իր կարգին Տըլըս տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նախագահ Այզընհաուըրի հետ եւ մեկնելէ առաջ յայտարարեց .— Նախագահ Այզընհաուըր լիազօրեց զիս՝ որպէս զի յայտնեմ թէ Միացեալ Նահանգները կը հետաքրքրուին Միջին Արեւելքի երկիրներուն ապահովութեամբ եւ տնտեսական բարգաւաճութեամբ եւ ոչ մէկ օժանդակութիւն կը զլանան այս ուղղութեամբ :

Ամերիկա մտահոգ է Հիւսիսէն եկած սպառնալիքին նկատմամբ. տակաւին անիկա ցարական աշխարհակալութեան սպառնալիքն էր, այսօր՝ խորհրդային աշխարհակալութեան սպառնալիքը : Միացեալ Նահանգները զօրավիգ կը կանգնին Միջին Արեւելքի երկիրներուն, որոնք կ'աշխատին ամուր հիմերու վրայ դնել իրենց ապահովութիւնը :

Հակառակ անոր որ այնքան աղմուկ յարուցանեցին, Տըլըս արտակարգ առաջարկներ չի տանիր Անգարա : Պարզապէս ամերիկեան տնտեսական օժանդակութեան առաջարկ մը պիտի ընէ Պաղտատի Ուխտի անդամ երկիրներուն : Ծանօթ է՝ որ Ամերիկա համաձայնած էր այդ երկիրներուն տալ 12·500·900 տոլար. եթէ յարմար նկատէ՝ Տըլըս պիտի աւելցնէ այդ գումարը :

Տըլըս պիտի հաղորդէ նաեւ Փարիզի ժողովին որոշումները՝ զանազան կազմակերպութեանց միջեւ պաշտպանութեան կապերը ամրապնդելու համար : Կրնայ ըլլալ նաեւ, որ Միացեալ Նահանգները ընդունին օրինաւոր անդամ մը ըլլալ Պաղտատի Ուխտին :

Ծրագրա հասնելէ առաջ Տըլըս պիտի հանդիպի Մարոք եւ Թեհրան :

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Շ. Միսաքեանի մահուան տարելիցին առթիւ Պ. Օննիկ Փափազեան պատրաստած է հանդուցեալ խմբագրապետին իւրաքանչիւր նկարը, զոր կը նուիրէ Մշակոյթի Տան Շաւարշ Միսաքեան սրահին :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱՅԻ մայրաքաղաքին մէջ նոր խռովութիւններ եղան, որոնց հետեւանքով հինգ հոգի սպաննուեցաւ : Հարիւրի մօտ նոր վիրաւորներ կան : Կը թուի թէ խումբ մը զինուորականներ Նախագահ Ժիմենեզի առաջարկած են որ հրաժարի իշխանութենէ : Ձերբակալու – թիւնները կը շարունակուին :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՅ դրամատան տնօրէնը բաց նամակ մը գրելով Նախագահ Սու – քառնոյի, կը յայտնէ թէ երկիրը կրնայ խորհրդային արբանեակ մը ըլլալ, ա – ւելցնելով թէ Ինտոնեզիա ներկայիս կ'ապրի անիշխանութեան մէջ :

ԳԱՀԻՐԷ հասաւ միջազգային դրամատան առաքելութիւնը, որ Եգիպտացիներու կարծիքը պիտի չօշափէ Սուէզի թո – չակաւորներու հարցին չուրջ ըլլալիք խորհրդակցութեանց վայրին մասին. Գահիրէ, Փարիզ, Ուոշինկթըն, Լոնտոն թէ՞ «չէզոք» մայրաքաղաքի մը մէջ պիտի ըլլայ Ժողովը :

ԿԻՊՐՈՍԻ մէջ երկու Ցոյներու սպանութենէն ետք բողոքի ցոյցեր եղան. Ֆամակուստի մէջ ցուցարարները փչրեցին կարգ մը հաստատութեանց ապակիները, նկատելով որ առեւտրականները կը մերժէին մասնակցիլ ընդհանուր գործադուլին :

ԱՐՃԱՆԹինի մէջ ընդհանուր ընտրութիւններուն ամիս մը մնացած հակակառավարական ուժեղ շարժում մը կայ : Ելեկտրական գործարաններու գործաւորները Ցունուար 24ին եւ 28ին պիտի չաշխատին. ուղեվարներն ալ յայտարարած են թէ գործադուլ պիտի ընեն. դրամատան պաշտօնեաները այսօր պիտի դադրեցնեն իրենց աշխատանքը, մինչ չինուհիներու մէջ աշխատող բանուորները անցեալ չաբաթէն ի վեր կը մեծծին գործի վերսկսիլ :

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջ երկու օրէ ի վեր կը ձիւնէ : Նիսի եւ Մարսէյլի չրջաններուն մէջ կատաղի փոթորիկները աւերներ կը գործեն : Կարկուտի քանձր խաւ մը չրջաշրջութիւնը դժուարացուցած է Մարսէյլի մէջ :

Ռեմուտքի պաշտպանողական միջոցները չլսատելու համար :

Անդրադառնալէ ետք ռուսական առաջարկներուն, Ատլանտեան եւ Վարչաւայի Ուխտերու յարաբերութեանց եւ Միջին Արեւելքի պարզած ներկայ կացութեան, փինօ խօսեցաւ նաեւ Հասարակաց Շուկայի մասին, որ լուրջ ապահովութիւններ կուտայ Ֆրանսայի տնտեսութեան ապահովութեան տեսակէտէն :

Եզրակացնելով, փինօ քանի մը տողով խօսցուց Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութիւնը .

— Մէկն գնով պաշտպանել Ալժերիան :

— Ուժ տալ Ատլանտեան Միութենան :

—Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ հաշտեցնութեան եղրեր գտնել :

— Շարունակել Միացեալ Եւրոպա մը ստեղծելու աշխատանքը :

Խօսեցան նաեւ Մորիս Շուման, Ժորժ Պիտօ եւ Վարչապետ Կայիաւ, մանաւանդ քննադատելով Թունուզի հարցը :

Այնուհետեւ, Ազգ. Ժողովը 224ի դէմ 343 ձայնով վաւերացուց կառավարութեան արտաքին քաղաքականութիւնը :

ՀՈՂԱՅԻՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ

Հայրենիքի հողային պաշտպանության հանրապետական վարչության կողմից հրատարակված հողային պաշտպանության տեսչական մարմնի պաշտոնատար անձանց համար նախատեսված է հողային պաշտպանության տեսչական մարմնի պաշտոնատար անձանց ծառայողական վկայականը։

Հողային պաշտպանության տեսչական մարմնի պաշտոնատար անձանց ծառայողական վկայականի ձևը հաստատելու մասին

Հայաստանի Հանրապետության հողային պաշտպանության տեսչական մարմնի պաշտոնատար անձանց ծառայողական վկայականի ձևը հաստատելու մասին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2002 թվականի հոկտեմբերի 31-ի թիվ 1731-Ն որոշման 1-ին կետի 2-րդ ենթակետի համաձայն

Հայրենիքի հողային պաշտպանության հանրապետական վարչությունը որոշում է.

1. Հաստատել հողային պաշտպանության տեսչական մարմնի պաշտոնատար անձանց ծառայողական վկայականի ձևը՝ համաձայն հավելվածի։

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվանից տասնօրյա ժամկետում։

Հայրենիքի հողային պաշտպանության հանրապետական վարչության պետ՝ Ա. Ղազարյան

Երևան, 2002 թվականի նոյեմբերի 12

Հավելված Հայրենիքի հողային պաշտպանության հանրապետական վարչության պետի 2002 թվականի նոյեմբերի 12-ի թիվ 1731-Ն որոշման

ՀՈՂԱՅԻՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՊԱՇՏՈՆԱՏԱՐ ԱՆՁԱՆՑ ԾԱՌԱՅՈՂԱԿԱՆ ՎԿԱՅԱԿԱՆԻ ՁԵՎԸ

Ծառայողական վկայականը (20 ծալվող) Հայրենիքի հողային պաշտպանության տեսչական մարմնի պաշտոնատար անձանց համար է, ցուցադրվում է ձախ ափի ներքին մասում և ունի հետևյալ տեսքը.

Ծառայողական վկայականի ներքին մասը

Ծառայողական վկայականի արտաքին մասը

Ծառայողական վկայականի ներքին մասում տեղադրվում է տվյալ անձի լուսանկարը (չափսը՝ 3×4 սմ), ինչպես նաև նշվում են անձի ազգանունը, անունը, հայրանունը, ծննդյան տարեթիվը, ամիսը և օրը, զբաղեցրած պաշտոնը, ինչպես նաև ծառայողական վկայականի տրման ամսաթիվը և համարը։

Ծառայողական վկայականի արտաքին մասում տեղադրվում է Հայրենիքի հողային պաշտպանության տեսչական մարմնի պաշտոնատար անձանց զինանշանը, ինչպես նաև նշվում են «Հայրենիքի հողային պաշտպանության տեսչական մարմնի պաշտոնատար անձանց ծառայողական վկայական» բառերը։

Ծառայողական վկայականի չափսը՝ 7×10 սմ։

Ծառայողական վկայականի խումբ չունի։

Ծառայողական վկայականի ներքին մասում տեղադրվում է նաև տվյալ անձի ստորագրությունը։

Ծառայողական վկայականի արտաքին մասում տեղադրվում է նաև տվյալ անձի ստորագրությունը

ԿԱՅՔԵՐ

ԱՆՇՈՒՄ

ԼՈՒ.

ՀԱՅԿԱԶՈՒՆՔՆԵՐ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶՈՒՀԻՆԵՐ

ՆԿՈՒՆ. ամուսնացած կին մը կամ աղջիկ, որ ունի ազգանունը կամ հայրանունը։

ՆՈՒՇ. ծաղկի տեսակ մը։

ՆՈՒՇԱՆԵԿ, ԴԱՒԹԱԿԵՍ (1927), ՄԱ-ՍԱՉՈՒՍԵՑ։ Ծնած Ամասիա, 1892-ին։ Ուսանած է Ամասիոյ Ս. Ե. Բարձրագոյն Վարժարանին մէջ։ Ուսուցչութիւն ըրած է Ամասիոյ, Կարնոյ, Պոլսոյ եւ Ատանայի մէջ։ Հրատարակած է «Ամասիոյ Ս. Ե. Բարձրագոյն Վարժարանի Տարեգիրքը» (1914), «Ամասիա» (1919), «Ամասիոյ Ս. Ե. Բարձրագոյն Վարժարանի Տարեգիրքը» (1921), «Ամասիոյ Ս. Ե. Բարձրագոյն Վարժարանի Տարեգիրքը» (1922), «Ամասիոյ Ս. Ե. Բարձրագոյն Վարժարանի Տարեգիրքը» (1923), «Ամասիոյ Ս. Ե. Բարձրագոյն Վարժարանի Տարեգիրքը» (1924), «Ամասիոյ Ս. Ե. Բարձրագոյն Վարժարանի Տարեգիրքը» (1925), «Ամասիոյ Ս. Ե. Բարձրագոյն Վարժարանի Տարեգիրքը»

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՒՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տէր եւ Տիկին Աբշաւիր Գաբրիէլեան հինգ հազար ֆրանք կը նուիրեն Շաւարշ Միսաբեանի մահուան տարելիցին առթիւ։ Նոյն առթիւ ընկ. Օշին Զոքարեան հազար ֆրանք, Վալանէն, Տիկին Վարդուհի Գալուստեան երկու հազար ֆրանք։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՏԷՍԻՆ.— Տարօն – Տուրուբերանի Հայր. Միութիւնը իր խորին ցաւակցու – թիւնները կը յայտնէ այրի Տիկին Փուր – թոյեանին եւ զաւակներուն, Տէր եւ Տիկ. Հարէթ Փուրթոյեանին եւ բոլոր ընտանե – կան պարագաներուն հայրենակից ՄԻՍԱԿ ՓՈՒՐԹՈՑԵԱՆի կսկծալի մահուան առ – թիւ, որ պատահեցաւ Սէն Մորիսի մէջ։ Այդ առթիւ փոխան ծաղկեպսակի երկու հազար ֆրանք կը նուիրէ Տէսինի Կ. Խա – չի ազգային դպրոցին։

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԻՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ, կէս օրէ վերջ ժամը 3։30ին, Քաֆէ Րէժանի մէջ։

Օրակարգ.— Պարահանդէսի հաշուե – տուութիւն, պատգամաւորներու ընտրու – թիւն։ Բոլորին ներկայութիւնը անհրա – ժեշտ է։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը նկատուի։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Սէնթ Անթուանէն Պ. Պ. Տօնիկ Ասլան – եան եւ Գրիգոր Տօնիկեան կը ծանուցա – նեն թէ այս կիր. առաւօտեան ժամը 10– ին Սէնթ Անթուանի Ս. Թադէոս եկեղեց – ւոյ մէջ մասնաւոր հոգեհանգիստ պիտի կատարուի երջանկայիշատակ Զօր. Անդ– րանիկի եւ Մուրատի, ինչպէս եւ անոնց դինակից նահատակ ընկերներու յիշատա– կին։ Կը խնդրուի ներկայ ըլլալ որոշեալ ժամուն։ Եկեղեցւոյ արարողութիւնները պիտի կատարուին Թաղիս երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ Օր. ՍԻՒԶԱՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆի։

×

ՊԱՏԱՐԱԳ – ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Մանուկ Գասպարեան, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Մինասեան (Փարիզ), կը ծանուցանեն թէ այս կիրա – կի առաւօտ յաւարտ պատարագի հոգե – հանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Սէն Ժերմէն Ս. Սահակ Մեսրոպ եկեղեց – ւոյ մէջ իրենց մօր

ՄԱՔՐՈՒՀԻ ՎԱՐԳԵՏԵԱՆի

մահուան քառասունքին առթիւ։

×

Այրի Տիկին Ոսկի Յարութիւնեան եւ զաւակները հոգեհանգստեան պաշտօն կա – տարել կուտան իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝ Սրապ Յարութիւնեանի *մահուան տարե – լիցին առթիւ, այս կիրակի, Լիոնի Հայոց եկեղեցին։ (Ռիւ Լուի Պլան)։*

Կը խնդրուի իր յիշատակը յարգողնե – րէն ներկայ գտնուիլ։

×

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Սէֆէրեան, զաւակները եւ թոռնիկը՝ Ժան–Փիէր, կուգան ծանուցանել, որ այս կիրակի առաւօտեան ժամը 11ին, Փրա – տոյի Մայր եկեղեցւոյ մէջ, տեղի պիտի ունենայ քառասունքի հոգեհանգստեան պաշտօն եւ պատարագ իրենց զաւկին, եղբօր եւ հօր նորոդ հանգուցեալ ՄԱՆՈՒԿ ՍԷՖԷՐԵԱՆի (Մուրատեան սաներէն, Սե – բաստիացի) հոգւոյն յիշատակին համար։ Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգող – ները։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴՈՑՔԸ

(Surprise - Party)

26 Յունուարին, կիրակի օր ժամը 15էն մինչեւ կէս գիշեր։

Brasserie Zimmer

PLACE DU CHATELET

ՊԱՏԱՐԱԳ

Eglise Saint Cannat, Rue des Pêcheurs, Marseille

Եկեղեցիին մէջ, այս կիրակի ժամը 17– ին Գեր. Յովհ. Ծ. Վ. Զուխաճեան, հանդիսաւոր հայածէս ձայնաւոր պատա – րագ պիտի մատուցանէ՝ Քրիստոնեայ Ե– կեղեցիներու Միութեան Ութօրեակին վակման առթիւ։

Մարսէյլի հայ ժողովուրդը կը հրա – ւիրուի ներկայ ըլլալ։

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Միսաբեան ընտանիքը կը ծանուցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կա – տարուի Կիրակի, Յունուար 26ին, ժամը 11ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս – Մկրտիչ եկեղեցին՝

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առթիւ։

×

ՇԱՒԻԼԻ ՆՈՐԱՇԷՆ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՄԷՋ

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

Մահուան տարելիցին առթիւ, Փետրը – ուար 2ին, կիրակի առաւօտ. հոգեհան – գստեան պաշտօնէն ետք հայկական ա – ւանդական սովորութեան համաձայն հո – գեճաշ՝ եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Ց. Դ. ԱՐՂՈՒԹ– ԵԱՆ խումբին եւ հովանաւորութեամբ Փարիզի Շրջ. կոմիտէին։

Կը խնդրուի ճաշի մասնակցիլ փափա – քողներէն, մինչեւ Յունուար 30, Հինգ – շաբթի երեկոյ արձանագրուիլ «Արդու – թեան»ի ընկերներուն մօտ։

Նամակով՝ Կիւլեան, 13 բիս տը Վի – րոֆլէ, Շավիլ, (Մէն է Ուազ)։ Կամ Փափազեան Դր., Հեռ. Սանթրալ 28–34։

ՎԻԷՆԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ի նպաստ «Հայաստան» ամսաթերթին Յունուար 25ին, Շաբաթ իրիկուն Սալ տէ Ֆէթի շրջեղ սրահներուն մէջ

Առաջնակարգ նուագախումբ

Compagnons de Rythmes

Սիրով կը հրաւիրուին կեդր. Ֆը – րանսայի Նոր Սերունդի ընկեր – ները։

Մուտքը 300 ֆրանք։

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Սեբաստիոյ Նա – հանգային «Մուրատ» Ուսումնասիրաց Միութեան։

Այս Շաբաթ, Բուա Րընէ սրահին մէջ, 6 Րիւ տը լ'Ասթ, ժամը 21էն մինչեւ լոյս։

Հաճելի մթնոլորտ, անակնկալներ։

Ճոխ եւ ընտիր պիւֆէ սովորական գի – ներով։ Մուտք 400 ֆր.

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ» ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի Տէ – սինի մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ Կրթ. Մարմնին ու դպրոցին աշակերտու – թեան։

26 Յունուար, կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Հ. Ց. Դ. Տան սրահը։

Ճոխ ու այլազան յայտագիր, ներկա – յացում, տրամախօսութիւն, արտասա – նութիւն, պար եւ այլ անակնկալներ։

Կը հրաւիրուի Տէսինահայութիւնը ան – խտիր։ Մուտքը ազատ է

ԻԹԱԼԻ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ան – դամուհիները այս Ուրբաթ ժամը 15ին, Փանթիւիի հայկական դպրոցին մէջ։ Պատգամաւորի ընտրութիւն։

ՊԱՆԵԼՕ – ՔԱՇԱՆի Ֆ. Կ. Խաչի վար – չութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բո – լոր ընկերուհիները, այս Շաբաթ ժամը 5ին, ընկերուհի Տիկին Փափազեանի բը – նակարանը։ Ընտրութիւն պատգամաւորի։

ՊՈՒԼ. ՕՏՏՈՑԻ կապոյտ Խաչի մաս – նաճիւղի ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ ժա – մը 15ին, սովորական վայրը։ Կարեւոր օրակարգ։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերու – հիները։ Ներկաներու թիւը մեծամաս – նութիւն պիտի նկատուի։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Հ. Ց. Դ. «Անուշ» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ըն – կերները այս Շաբաթ ժամը 20։30ին, ընկ. Այտապիէեանի բնակարանը։ Բոլոր ըն – կերներու ներկայութիւնը պարտաւո – րիչ է։

ՍԷՆԹ ԱՆԹՈՒԱՆ.— Հ. Ց. Դ. Ընկեր կարօ Ենթակոմիտէի ժողովը այս կի – րակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ընկ. Շտոյեանին բնակարանը։ Կարեւոր օրա – կարգ։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւ – նը պարտաւորիչ է։

ԻՍԻ.— Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ, ժամը 20։30– ին, Արմէնեան դպրոցը։

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՅ ԵՐԳԻՆ

Հայերէն կ'երգէ **YVES TESSIER**

(Տաղանդաւոր երգիչ, մասնագէտ ամենազգի տոհմիկ երգերու)

Կ երգէ Քելէ – բելէ, Կանչէ կռունկ, Ալագեազ, Հով արէք, Իմ չինարի եա – րը, Արեւն ելաւ, ինչպէս նաեւ՝ Վ. Սարգսեանի, Գ. Մ. Ալէմշահի, Սայաթ Նո – վայի, Օննիկ Պէրպէրեանի, Գոհարիկ Ղազարոսեանի եւ Հայաստանեան ժողո – վրդական երգ, դաշնակով կ'ընկերանայ Լիւք – Մնարէ Մարսէլ։

ԿԸ ԽՕՍԻՆ LUC-ANDRÉ MARCEL ԵՒ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ուրբաթ, 24 Յունուար իրիկուան ժամը 21ին, Սալ Մազբնոյի մէջ
Կազմակերպութեամբ Համազգայինի
ԿՐԸՆՈՂԸ.— Շաբաթ, 25 Յունուար, իրիկուան ժամը 21ին, ժարտէն տը Վիլ — «Սալ տը Ռոնսէր»ի մէջ։
Կազմակերպութեամբ Ազգային Միութեան։
ԼԻՈՆ.— Կիրակի, 26 Յունուար, կէս օրէ ետք ժամը 16ին, Գ. Թաղապետա – րանի շրջեղ սրահին մէջ։
Կազմակերպութեամբ՝ Նորակազմ Հայ Մշակութային Միութեան։

ՑԵՐԵԿՈՅԹ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ կապոյտ Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին, ի նպաստ կայանին եւ իր կրթական նպատակներուն։

Յունուար 26ին, կիրակի, ժամը 16էն 24

SALLE VOLTAIRE

Orchestre JACQUES MORENO *իր երգերով*

Գեղարուեստական բաժին՝ թատերական ներկայացում՝ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆի եւ ԱՐՏԱՇԵՍ ԳՄԲԷԹԵԱՆի կողմէ։

արտասանութիւն, երգ, եւ անակնկալներ։ *Պիւֆէ մատչելի դիներով։*

Հաղորդակցութիւն.— Էթօլ Շարանթօն էն 103 թիւը առնել եւ իջնել բիւ տը լ'Իւնիօն։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Սէնթ Էթիէնի «Նոր Սերունդ»ը կուտայ Փետրուար 2ին ներկայացում, իսկ Փետր – ուար 15ին պարահանդէս։

Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Վալանսի Հայ Ազգ. Միութեան կողմէ, ի նպաստ զաղութիս Ազգասախնամի։ Կը ներկայացուի

«ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ»

Կը խաղայ յայտնի դերասան ԹՐԱԳՕՇ, Մարսէյլէն իր ամբողջ խումբովը։

25 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Թաղապետական Թատրոնը։

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՌՈՆԻ – ՍՈՒ ՊՈՒԱՅԻ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս Շա – բաթ, ժամը ճիշդ 21ին, Քաֆէ տիւ Քո – մէրսի վերնայարկը։

Կը դասախօսէ Պ. Հրաչեայ Բալուեան, նիւթ՝ «Մրմնջեան Հայրիկ»։

Սիրով կը հրաւիրուին նաեւ չրջանի հայրենակիցները։

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

ԿՐ ՓՆՏՈՒՒԻ

Պէյրութէն կիրակոս եւ Յակոբ Կիրա – կոսեան կամ Սաթըլմըշեան, Եղոյեան Յարխալա պիւղէն կը փնտռեն իրենց եղ – բայրը Տէր Պօղ Կիրակոսեան, Հօրը ա – նունը Թորոս, մայրը Զիլֆանա որ 1915ի Եղոյեան Զանարը պիւղէն, իրենց հետ ե – գած ու անկէ յետոյ կորսուած է։ Կը կարծուի Ֆրանսայի հիւսը գտնուած ըլ – լալ։ Տեղեկացնել Պ. Փոլատեանի, 31 *բիս տէ Մուլէն վէր, Փարիզ 14։*

AU BEAU NOYER



Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés-lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԶՐԻ ՅԱՆՁՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՅԻ
ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, BD. J. JAURES
15, AV. A. MORIZET
Boulogne - Billancourt
Métro : MARCEL SEMBAT
Mol. 06-03 et 60-38

BAINS DE VAPEUR

4bis, Rue de la Pierre-Levée. Paris-11e Tél.: OBE. 12-51

MÉTRO : RÉPUBLIQUE, OBERKAMPF ET PARMENTIER

ԵՐԵՔ ՍՐԱՀ ՇՈՓԻ ԼՈՓԱՆՔԻ (SUDATION ET FUMIGATION)

Մասաժ, Օխիժենօթերապի, *ձեռքերու և ոտքերու խնամք* (մանիւիւր–փետիքիւր)
Ֆուաֆիւր, սուէն տը պօթէ, փիսին։

BAR - RESTAURANT

ԲԱՑ ՕՐԵՐ

ԿԻՆԵՐՈՒՆ	*ԱՅՐԵՐՈՒՆ*
Ուրբաթ ժամը 11էն 23	Հինգշաբթի ժամը 17էն 23
Երկուշաբթի ժամը 11էն 23	Շաբաթ ժամը 9էն 23
Չորեքշաբթի ժամը 11էն 23	Կիրակի ժամը 8էն 12

ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍՈՂ՝ ԿԻՆԵՐՈՒ ՕՐԵՐԸ ՄԻԱՅՆ
Մուտք՝ 400 ֆր., երբ սրբիչ եւն. միասին բերուին։ 500 ֆրանք երբ հաստատութիւնը հայթայթէ։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ,

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանգ: Հատը 15 ֆր.

ՇԱԲԱԹ
25
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
SAMEDI
25 JANVIER
1 9 5 8

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8102 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3903

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՆՈՐ "ԵԼՈՅԹ"Ը

—o—

Հետեւողական իր հետապնդած «խաղաղասիրական» քաղաքականութեան, Մոսկուա հիմա ալ կը չահագործէ Պաղտատի Ուխտի խորհրդաժողովին մօտալուտ գումարումը, դիւանագիտական աշխարհին առջեւ ներկայանալու համար նոր առաջարկով մը:

Անցեալ Դեկտեմբերին, Արեւելեան Ուխտի վարիչներուն խորհրդաժողովի նախօրեակին, նման փորձ մը ըրած էր՝ աղդեցութիւն բանեցնելու համար տասն եւհինդ երկիրներու վարիչներուն վրայ:

Միայն թէ այս անգամ չեղում մը կատարելով ժամանակէ մը ի վեր «ընկալեալ սովորութենէն», որ գրեթէ աւանդութիւն դարձած էր, Բուլգանինի նոր մէկ նախկին միջոցաւ չէ, որ մէջտեղ կուգայ Կրէմլինի «խաղաղութեան ծրագիրը»: Այլ պաշտօնական Թաս գործակալութեան մէկ «յայտարարութեան» ձեւին տակ՝ հաղորդուած արտաքին նախարարութեան մամուլի դիւանին պետ Իլիչեւի բերնով՝ առուլիսի մը ընթացքին:

Յայտարարութիւնը խօսիւ կը քննադատէ Անգարայի մէջ գումարուելիք խորհրդաժողովը, որուն նպատակը պիտի ըլլայ, կ'ըսէ, Պաղտատի Ուխտին անդամ մերձաբեւելեան երկիրները օժտել հիւլէական զէնքերով: «Ակսպիսի ձեռնարկ մը մեծապէս պիտի վտանգէ խաղաղութիւնը»:

Ըստ Մոսկուայի, Պաղտատի Ուխտը Միացեալ Նահանգներուն եւ ուրիշներու կողմէ յղացուած էր արեւելքի արաբ երկիրները իրարմէ բաժնելու եւ այդ չքնաղ մէկ երկիրները իրարու դէմ հանելու նպատակով: Սակայն այդ ծրագիրը ձախողած է, քանի որ Սուէզի եւ Սուրիոյ տագնապներուն առեն Իրան, Փաքիստան եւ Իրաք չատ ուղղամիտ դիրք բռնած են: Անկէ ի վեր «բազմաթիւ տարակարծութիւններ երեան եկած են Պաղտատի Ուխտի անդամ երկիրներուն միջեւ»:

Այդ է պատճառը, որ կ'ըսէ յայտարարութիւնը, Ամերիկայի եւ Անգլիոյ վարիչները կ'ուզեն կարկատել բացուած ճեղքերը եւ աւելի զօրացնել Պաղտատի Ուխտը՝ անոր մէջ առնելով Լիբանանն ու Յորդանանը:

Մոսկուայի համաձայն, «խաղաղ համակեցութեան դաղափարին կողմնակից ներբ օրէ օր կ'աւելնան եւ հետզհետէ աւելի ուժգին կոչեր կ'ըլլան, որպէսզի արեւելքն եւ արեւմուտքը իրարու հետ խօսին՝ պետութեանց միջեւ իրական վստահութիւն հաստատելու եւ պաղ պատերազմին վերջ տալու համար»:

Երբ այս է կացութիւնը, ի'նչպէս կ'ըլլայ, որ կ'ուզեն հիւլէական խարխիններ եւ հրթիռ արձակելու կեդրոններ հաստատել Մերձաւոր Արեւելքի մէջ, կը հարցնէ Մոսկուայի բանրերը, որուն կարծիքով Միացեալ Նահանգները կարելի է ղածին չափ կ'ուզեն իրենց երկրէն հեռացընել ռազմադաշտը եւ նոր պատերազմի մը պարագային Պաղտատի Ուխտին անդամ երկիրները նշանակ դարձնել փոխվրէժի:

Խորհրդային Միութիւնը այս առթիւ կ'ուզէ անդամ մը եւս ներկայանալ իբրեւ պաշտպան իսլամութեան եւ դիտել կուտայ թէ հիւլէական խարխիններու հաստատումը իսլամական սրբավայրերուն մօտ՝ վիրաւորական է մահմետականներուն համար:

Բողոքելէ վերջ Թուրքիոյ ընթացքին դէմ Արեւմտեան Ուխտի վերջին խորհրդաժողովի ընթացքին, Մոսկուա կ'ասէ, թէ Մերձաւոր եւ Միջին Արեւելքի երկիրները դարձնել «խաղաղութեան գօտի»ներ եւ արեւմուտքը իրարու հետ խօսին՝ պետութեանց միջեւ իրական վստահութիւն հաստատելու եւ պաղ պատերազմին վերջ տալու համար»:

Երբ այս է կացութիւնը, ի'նչպէս կ'ըլլայ, որ կ'ուզեն հիւլէական խարխիններ եւ հրթիռ արձակելու կեդրոններ հաստատել Մերձաւոր Արեւելքի մէջ, կը հարցնէ Մոսկուայի բանրերը, որուն կարծիքով Միացեալ Նահանգները կարելի է ղածին չափ կ'ուզեն իրենց երկրէն հեռացընել ռազմադաշտը եւ նոր պատերազմի մը պարագային Պաղտատի Ուխտին անդամ երկիրները նշանակ դարձնել փոխվրէժի:

*Խորհրդային Միութիւնը այս առթիւ կ'ուզէ անդամ մը եւս ներկայանալ իբրեւ պաշտպան իսլամութեան եւ դիտել կուտայ թէ հիւլէական խարխիններու հաստատումը

ՔԱՆԴԵՆՔ ՉԻՆԱԿԱՆ ՊԱՐԻՍՊՆԵՐԸ

Ջ.

Համաճայն եբրայական խմաստասիրութեան, մարդկային մարմինը ունի իր կրկնակը,— այսինքն ամէն անձի մէջ գոյութիւն ունի երկրորդ անձ մը: Արտաքին կերպարանքովը՝ համանման այն անձին, որու մէջ կը բնակի, ըստ տարազին՝ կրկնակ = նմանակ :

Մարմնոյն մէջ կրկնակին ներկայութիւնը կը բացատրուի չնչառութեամբ, չարժումներով ու մտածումներով· ու բացակայութիւնը՝ երազներով, մարգարէական տեսիլքներով, յափշտակութեամբ, նուազումներով ու մահուամբ :

Այս կրկնակն է, որ եբրայերէն լեզուով՝ կը կոչուի նէֆէս եւ րուահ (արաբերէն՝ րուհ): Հայերէն՝ չունչ եւ ոգի (աւելի զօրացնելով՝ հոգի): Ցունարէն՝ նուս (ստուգաբանութիւնը կը մնայ անծանօթ, բայց չատ կը յիշեցնէ սեմական բառը՝ նէֆէս,— մնաց որ Եօթանասնից Թարգմանութիւնը նախընտրաբար կը գործածէ ոչ թէ նուս, այլ փնէօմա) եւ փսիխէ(*) :

Եբրայերէն լեզուի մէջ վեց – եօթը նըշանակութիւն ունի նէֆէս բառը, նոյն – քան բազմիմաստ է րուահ բառը: Բայց թէ ի՛նչքան կը զանազանուին այս բառերը իրարմէ, ի՞նչ երանգներ ունի մէկը կամ միւսը, կը վիճին եբրայագէտները ու կը թուի թէ եզրակացութեան մը պիտի եր – բեք չյանգին: Արդարեւ Ցոր կը գոր – ծածէ երկու բառերն ալ մէկը միւսին կապած, այս ձեւով (է· 15)· «Թափես զոգի յանձին իմմէ, եւ ի մարմնոյ զչունչ իմ»: Եսայի եւս կը գործածէ երկու բառերը քով քովի (ԽԲ· 5),— ինչպէս յետագային՝ Պօղոս (Ա· Թես· Ե· 23): Եթէ Ցորի օրինակը զրական ձեւ մըն է, եբրայեցւոց չատ սիրելի, զոյգ ու զուգահեռական պարբերութիւն չինելու, Պօղոս չփոթութիւն կը ստեղծէ իր վկայութիւններով : Ուրիշներ կ'աշխատին զանազանութիւն մը դնել,— ըստ Տիւսոյի՝ երկու հոգիները կը տարբերին իրարմէ անով որ րուահը ամփոփուած է սրտին մէջ՝ իբրեւ աղբիւր իմացականութեան, իսկ նէֆէսը՝ ընդերքին մէջ, իբրեւ բուսական ոգի: Տիւրը, բառարմատի քննութիւն մը կատարելով մինչեւ ակկադեան բարբառ, ուժ կուտայ Տիւսոյի տեսակէտին :

Ընթերցումներէս դատելով, կը տեսնեմ որ Աստուած հոգի բաչխելու իր քմայք – ներն ունի, — ոմանց չատ կուտայ, այնքան որ ժամանակ մը ետքը մէկ բաժին ետ կ'առնէ իր տուածէն (Թու· ԺԱ· 25), ոմանց ալ կրկնապատիկ կուտայ (Դ· Թագ· Բ· 9): Փիչ կամ չատ, բոլորովին անկախ է կրկնակը, ուստի երբեմն կը լքէ իր նմանակը ու կ'ելլէ կ'երթայ, որով – հետեւ կը ձանձրանա՞յ որ զբօսապատյտի կ'ելլայ, ատիկա երբեք չկրցայ հասկնալ բարբունիներէն: Օրինակ, երազներու պահուն՝ հոգին կը ճամբորդէ եւ մարմինը ցոլացման օրէնքով միայն կը տեսնէ ինչ որ կը դիտէ հոգին: Ցափշտակու – թեան մէջ եւ սարսափի ազդեցութեան տակ եւս կրկնակը կը հեռանայ առժամբար, — այս հին ըմբռնումով է որ ժո – ղովուրդը կ'ըսէ տակաւին· «Անելքը ղլխէն դնաց»: Եկուր տես որ ճիշդ այս ձեւով Թարգմանութիւն մը կայ աչխարհաբար Հին Կտակարանին մէջ (Գ· Թագ· ժ· 5), ուր զրաբարը կը գնէ «յիմարեցաւ», մինչ Եօթանասնիցը՝ էքսթասիս:

Վերջին այս բացատրութիւնը չատ կարեւոր է յետագայ պարզաբանութեանց համար :

Հարկ է աւելցնել նաեւ որ, նէֆէս կոչուի թէ րուահ, մեր կրկնակը երբեմն կ'երթայ կ'ամփոփուի լեարդին մէջ, (ասով կը բացատրուի հիներուն լերդահմայութիւնը — էնթաթոսմոփի),— այսսակ – սութիւնը կը ծագի ապահովաբար անկէ՝ որ լեարդը գերազանցօրէն արիւնոտ զործարան մըն է եւ, ինչպէս Հնդամատեանը կ'ըսէ, «չունչ ամենայն մարմնոյ արիւն իւր է» (Ղեւտ· ԺԷ· 11): Այլեւս չեմ գիտեր թէ մոզական բժշկութի՞ւնն էր, որ ծածուկ իմաստասիրութեան տուաւ ըմբռնումը, չնչերակ (արթէռ) կը կոչուին, մինչեւ այսօր, արեան անօթները :

Վերջապէս, կրկնակը, որ ոչ մարմին ունի, ոչ ալ ոսկոր (Ղուկ· ԻԴ· 39), անմահ է եւ հզօր՝ նիւթական բոլոր կարելիութիւններէն դեր ի վեր: Վասնզի, միշտ ըստ եբրայեցւոց, հոգին այն չունչն է, ի՛ր չունչը, զոր Աստուած «փչեաց յերեսս» Ադամի (Ծննդ· Բ· 7),— աչխարհաբար թարգմանութեան որ նայինք՝ Աստուած փչեց ուղղակի «քիթին ծակերուն մէջ»: Ատոր է որ կ'ակնարկէ Ցոր, երբ իր «աստուածեղէն հոգին» կը գնէ «յոռնդս» (Իէ· 3): Ակն այն տեսութիւնը թէ Աստուծոյ չնչառութիւնն է հովը, այն հոգին, որ «չրջէր ի վերայ ջուրց» (Ծննդ· Ա· 2):

Արդ, Աստուծոյ հոգին, որ կը բնակի մեր մէջ իբրեւ կրկնակ՝ այլ նմանակ մեզի, սկզբնաբար հով է կամ փչիւն, աւելի եաքը՝ ձեռք (Եզ· Ը· 1 – 4, համմտ· Գ· Թագ· ԺԸ· 46), իսկ երբ դուրս կ'ելլենք Հին Կտակարանէն՝ աղաւնի:

Շատ հետաքրքրական է այս ձեւափոխութեանց բացատրութիւնը, բայց հարկ է ոստնուլ :

Մօտենանք քրիստոնէութեան դաղափարին :

Հին Կտակարանին մէջ, զարմանալի միջամտութիւններ կը կատարէ Աստուծոյ Հոգին՝ երբ «ձեռք» է դեռ ու կ'իջնէ մարդոց վրայ: Մեր դրաբարը դեղեցիկ ասացուածքով մը կ'ըսէ «խաղաց Հոգի Տեառն», — բացատրութիւն մը՝ որու մասին կարելի է դրել առանձին յօդուած մը: Եւ սակայն պէտք է խոստովանիլ թէ հայերէն թարգմանութիւնը բանաստեղծական է աւելի քան աստուածաբանական: Եբրայական տարազին իմաստն այն է թէ Աստուծոյ Հոգին երբ կ'իջնէ յանկարծական խոյանքով մը, մարդկային մարմինը կը կրէ յափշտակութեան մը տպաւորութիւնը եւ սաստիկ ցնցումի դղայութիւնը, այնպէս ինչպէս երբ արծիւը կը հանդչի ճիւղի մը վրայ, որ կը սարսի պահ մը եւ կը տատանի ընդ այեր՝ թռչունին մադիլներուն մէջ բռնուած,— ուրեմն զրկուած իր ազատութենէն ու կամքէն, այլեւս ուրիշ ուժի մը հպատակ :

Եւ ահա թէ ի՛նչ կը պատահի :

Մարդկային Հոգին, որ կը պատկանի Աստուծոյ (Ծող· ԺԲ· 7) իբրեւ մասնիկ մը Աստուծոյ չունչէն՝ ըստ Ս· Գրոց ծննդաբանութեան, կ'այլայլի, կը խռովահարի, կը կերպարանափոխուի, այնքան որ կը սկսի «մարգարէանալ», ինչպէս Սաուղ (Ա· Թագ· ժ· 10): Ուրեմն, Հնդամատեանին վկայութենէն եաքը՝ երբ Աստուծոյ Հոգին հով մըն է միայն որ կը յուզէ ծովին ալիքները, Ցորի վկայութենէն եաքը՝ երբ Աստուծոյ Հոգին ռնգային չունչ մըն է միայն որ կենդանութիւն կուտայ, վերջապէս Աստուծոյ Հոգին, որ, ըստ եբրայական հին մատենագրութեան, կը յայտնուի հովին մէջ, կրակին մէջ, ծառերուն ոսոփիւնին մէջ, երկրաչարժին մէջ, փոթորիկին մէջ, (զանց կ'առնեմ վկայութեան տեղերը), ահա մարդկային մատենագրութեան մէջ կը դառնայ աւելի եւս գործօն ուժ մը, որ արտակարգ եւ դերբնական այլայլումներ կը կատարէ :

Պօղոս ահա այդ վկայութեանց ներչնչումին տա՛կ է որ կը գործէ, եւ իր հիմնած քրիստոնէութեան մէջ կը յայտնուի ոչ թէ օծման կամ մեսիականութեան կապուած դեր մը, այլ բոլորովին տարբեր աստուգաբանութիւն մը եւ վարդապետութիւն մը, — ա՛յդ է որ պիտի հատատեմ յաջորդով :

Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՑՑ.— *Հալէպի Քարէն Եփէ ձեմարանի տասնամեակին նուիրուած: Կողքը Հայաստանի քարտէսը :*

ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ՏԱՐԻՆ

(Բ· եւ վերջին մաս)

ՊԵՐՄՈՒՏԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Իրենի յաջորդը փութաց Պերմուտ տեսակցելու համար Նախագահին հետ եւ ապահովելու անգլեամերիկեան դործակցութիւնը: Ֆորհրդ· Միութիւնը հոն կը տեսնէր «յարձակողական ուղղութիւն մը» (մէկ Ապրիլ) : Վարչապետ Բուլգանին կ'առաջարկէր դադրեցնել հիւլէական փորձերը: Առաջարկները պիտի կրկնուին մէկ կողմէն եւ միւս կողմէն եւ պաղ պատերազմը պիտի չարունակուի :

Նախագահ Այզընհաուըր կը փափաքէր ժուկով – Ուիլսըն հանդիպում մը : Մանրակչայը օրուան դէմքն էր, Բուլգանին ստուերի տակ կը մնար, կ'ենթադրուէր թէ դինուորական վարչութիւն մը պիտի հաստատուէր Ֆորհրդ· Միութեան մէջ : Հանդիպումը յապաղեցաւ, թէեւ ապարդիւն պիտի բլլար եւ սթալինեաններու արտաքսումէն յետոյ խաւարեցաւ նաեւ յաղթական զօրավարը, զոհ իր միամտութեան, հաւանաբար անծանօթ կուսակցական սադրանքներու: Հակառակորդը ճարպիկօրէն օգտուեցաւ իրմէ եւ ճամբեց դինք երբ այլեւս պէտք չունէր իր օժանդակութեան :

ՊԵՐԼԻՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Տարւոյն կարեւոր դէպքն է չորս մեծ պետութիւններու համաձայնութիւնը Գերմանիոյ վերամիացման մասին: Պերլինի մէջ դեսպաններ եւ Արտ· նախարար Պրենթանօ , հանդիսաւոր արարողութեամբ ատորագրեցինվաւերագիրը ,հաստատելով թէ Գերմանիոյ բաժանումը տեւական աղբիւր մըն է բարդութիւններու, արեւմտեան Գերմանիա միայն իրաւունք ունի գերման ժողովուրդին իրաւունքները պաչտպանելու, որովհետեւ արտայայտութիւնն է ազատ ընտրութեամբ ժողովրդային կամքին: Միութենէն եաք Գերմանիա ազատ պիտի բլլայ իր ճակատագիրը որոչելու, երբ պետութիւնները որեւէ աոաւելութիւն պիտի չպատճէն դինուորական տեսակէտով միացած Գերմանիայէն, այսինքն արեւելեան Գերմանիան պիտի չբլլայ Ատլանտեան դինակցութեան առաջացած մասը: «Ապահովութեան դաշինքը անբաժանելիօրէն միացած է դերմանի վերամիութեան » (յօդ· 12):

Արտաքին Նախարար Պրենթանօ աւելցուց· «Ֆորհրդ· Միութիւնը չկարծէ որ Գերմանիա երկար ատեն պիտի հանդուրժէ այս բաժանումին » :

ՄԵՐՁ· ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

Սուրիոյ սպառազինումն ու տնտեսական փոխատուութիւնը Ֆորհրդ· Միութեան կողմէ մտահոգութիւն պատճառեցին Արեւմուտքին: Արտաքին նախարար Տըլլըս Արեւելք փութացուց իր խորհրդակատակն, լսուեցաւ ձիերու սրմակներուն դոփիւնները : Թաթարները հաւաքուած էին մզկիթին մէջ եւ կը վիճէին իրենց մասին :

Երկուքը մէկ դէպի ձախ կողմը գնացած թաւուտներուն մէջ նետուեցան եւ հոն կծկուեցան :

Ձայներ կը լսուէին հիմա, եւ այդ ձայները թաթարերէն կը խօսէին :

Ոտնաձայները երթալով կը մօտենային այժմ· չուներու հաչոցներ :

Ճանկարծ քանի մը չուներ, կատղած դազաններու նման խոյացան դէպի թաւուտները : Անոնց կը հետեւէին թաթարները :

Կանգ առին անոնք թաւուտներուն առջեւ, մերկացուցին իրենց թուրերը, զգուշաւոր քայլերով յառաջանալով մէկդի ըրին մացառուտները ու անոնց ետեւ գտան թաքնուած երկու փախստականները :

Ոյսյան անոնց վրայ, կապեցին ու կապկպեցին անոնց ձեռքերն ու ոտքերը , դրին իրենց ձիերուն քամակին եւ մեկնեցան :

Այնուհետեւ իրենց դրութիւնը ահռելի դարձաւ :

Երկուքը մէկ գետեղեցին խոր փոսի մը մէջ, եւ հիմա այլեւս երբեք չէին հաներ անոնց ոտքին կապանքը :

Իրրեւ ուտելիք, կուտային միայն սեւ ու չոր հացի կտորներ, վերէն դէպի փոսը նետելով, ինչպէս կ'ընէին չուներուն : Աստն աստն ալ փարչով ջուր կ'իջեցնէին փոսին մէջ :

Իսկ փոսը, գարշահոտ էր, աղտեղութեամբ լեցուն, ուր կը վխտային հազարաւոր զեռուններ ...

Օր մը, երբ Թիլին փոսին մէջ ծուարած, կը խորհէր իր ազատ օրերուն վրայ եւ իր սիրտը խոր թախիծով մըն էր պատած, յանկարծ զգաց որ իր ծունկերուն վրայ բան մը ինկաւ: Նայեցաւ իր առջեւը եւ տեսաւ որ խնճորով չինուած կարկանդակի պատառիկ մըն էր: Առաջին պատառին յաջորդեց երկրորդ մը, յետոյ երրորդ մը, հուսկ ապա վերէն վար թափեցան բուռ – բուռ կեռասներ :

Վեր նայեցաւ եւ տեսաւ Տինահը :

Աղջնակը ժպտաց եւ խկոյն փախաւ :

Եւ Թիլին խորհեցաւ·

— Տինահը արդեօք չօգնե՞ր ինծի .

Փոսին մէկ անկիւնը կար քիչ մը կաւ: Թիլին մաքրեց այդ անկիւնը, ժողվեց կաւերը, զանոնք տրորեց եւ յետոյ այդ կաւէն սկսաւ պատրաստել փոքրիկ արձանիկներ՝ որոնք կը ներկայացնէին պուպրիկներ :

— Երբ Տինահ վերստին դայ, ասոնք իրեն կը նետեմ, խորհեցաւ Թիլին:

Դժբախտաբար, յաջորդ օրը Տինահ չերեւցաւ:

Ընդհակառակն, լսուեցաւ ձիերու սրմակներուն դոփիւնները : Թաթարները հաւաքուած էին մզկիթին մէջ եւ կը վիճէին իրենց մասին :

ԼԷՈՆ ԹՈԼՍԹՈՑ

(5 Շար·)

(*) Պօղոս որ լաւ յունարէն կը խօսէր եւ կը գրէր (տուն կուտար գրելիքը), կ'ընդունի երկու հոգի, բայց փնէօման կը գերադասէ փսիխէէն (Ա· Կոր· ԺԵ· 45), — շատ կարեւոր է այս տեսակէտը :

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ԿՈՎԿԱՍԻ ԿԱԼԱՆԱԻՈՐԸ

— Ըսէ՛ իրեն, որ պէտք է մեզ լաւ կերակրէ, մաքուր հագուստներ տայ մեզի ինչպէս նաեւ նոր կօշիկ, եւ մանաւանդ մեզ պէտք է միասին թողու, ատիկա աւելի ուրախալի դրութիւն մը պիտի ըստեղծէ մեզի համար: Եւ ամենակարեւորը՝ պէտք է որ մեր ոտքէն վերցնէ կոճղայ կապանքը :

Երբ թարգմանը այս բոլորը բացատրեց երկու բանտարկեալներուն տիրոջ, այս վերջինը դլխով հաւանութեան նշան մը ըրաւ եւ յետոյ, աւելցուց .

— Համաճայն եմ, միայն թէ կապանքը վերցնելու իրենց խնդրանքը չեմ կրնար ընդունիլ: Կրնայ բլլալ որ փախուստ տան: Կը յօժարիմ միայն դիչերները վերցընել այդ կապանքը :

Թիլին զրեց նամակը, սակայն սխալ հասցէ մը դրաւ անոր վրայ : Ինքնիրեն խորհեցաւ·

«Չեմ ուղեր այս սարսափելի զոհողութիւնը պատասխանել իմ խեղճ մօրս »:

Այս վիճակին մէջ ամիս մը եւս մնացին երկու բանտարկեալները :

Օրին մէկը, Թիլին որոչեց փախուստ տալ եւ այդ մասին խօսեցաւ Քոսթելինի, որ երկար մտածելէ եաք որոշում տուաւ·

— Մեկնինք, այո, այդպէս թող բլլայ :

Իրենց բանտին պատին վրայ երկու հոգիի անցքին բաւելու չափ ծակ մը բացաւ Թիլին: Ու դիչեր մը, բաւական ուշ ատեն սպասելէ եաք որ ամէն աղմուկ դադրի իրենց չուրջը, երկու բարեկամները խոր ջերմեռանդութեամբ մը խաչակնքելէ յետոյ սողոսկեցան բացուած – քէն դուրս՝ եւ ճամբայ ելան, հաստատ համոզուած՝ որ ոչ մէկ կասկած արթնցուցած էին :

Ցորս կողմը մշուշապատ էր եւ օդը ցուրտ: Թիլին հանեց իր մոյկերը եւ մէկ կողմ նետեց :

Քոսթելին, որուն ոտքերը արիւնլուայ էին արդէն, հեծկլտանքներով կը յառաջանար :

Բազմաթիւ անդամներ խնդրեց Թիլին նէն որ լքէր դինքը, բայց ան միշտ ալ մերժեց, եւ վերջ ի վերջոյ ստիպուեցաւ Քոսթելինը իր կռնակը առած տանիլ, մինչեւ այն ատեն երբ հասան պզտիկ ակի մը մօտ, որուն ջուրը դուրս կը ժայթքէր ժայռի մը կողէն :

Թիլին կանգ առաւ եւ իր բեռը դրաւ գետին :

— Ամէ՛ն, բսաւ Թիլին իր ընկերոջ, եւ թոյլ տուր որ պահ մը հանդստանամ :

Հազիւ երկնցած էր գետնին վրայ, Թիլին իր եռւէն ոտքի ձայներ լսեց :

Երկուքը մէկ դէպի ձախ կողմը գնացած թաւուտներուն մէջ նետուեցան եւ հոն կծկուեցան :

Ձայներ կը լսուէին հիմա, եւ այդ ձայները թաթարերէն կը խօսէին :

Ոտնաձայները երթալով կը մօտենային այժմ· չուներու հաչոցներ :

Ճանկարծ քանի մը չուներ, կատղած դազաններու նման խոյացան դէպի թաւուտները : Անոնց կը հետեւէին թաթարները :

Կանգ առին անոնք թաւուտներուն առջեւ, մերկացուցին իրենց թուրերը, զգուշաւոր քայլերով յառաջանալով մէկդի ըրին մացառուտները ու անոնց ետեւ գտան թաքնուած երկու փախստականները :

Ոյսյան անոնց վրայ, կապեցին ու կապկպեցին անոնց ձեռքերն ու ոտքերը , դրին իրենց ձիերուն քամակին եւ մեկնեցան :

Այնուհետեւ իրենց դրութիւնը ահռելի դարձաւ :

Երկուքը մէկ գետեղեցին խոր փոսի մը մէջ, եւ հիմա այլեւս երբեք չէին հաներ անոնց ոտքին կապանքը :

Իրրեւ ուտելիք, կուտային միայն սեւ ու չոր հացի կտորներ, վերէն դէպի փոսը նետելով, ինչպէս կ'ընէին չուներուն : Աստն աստն ալ փարչով ջուր կ'իջեցնէին փոսին մէջ :

Իսկ փոսը, գարշահոտ էր, աղտեղութեամբ լեցուն, ուր կը վխտային հազարաւոր զեռուններ ...

Օր մը, երբ Թիլին փոսին մէջ ծուարած, կը խորհէր իր ազատ օրերուն վրայ եւ իր սիրտը խոր թախիծով մըն էր պատած, յանկարծ զգաց որ իր ծունկերուն վրայ բան մը ինկաւ: Նայեցաւ իր առջեւը եւ տեսաւ որ խնճորով չինուած կարկանդակի պատառիկ մըն էր: Առաջին պատառին յաջորդեց երկրորդ մը, յետոյ երրորդ մը, հուսկ ապա վերէն վար թափեցան բուռ – բուռ կեռասներ :

Վեր նայեցաւ եւ տեսաւ Տինահը :

Աղջնակը ժպտաց եւ խկոյն փախաւ :

Եւ Թիլին խորհեցաւ·

— Տինահը արդեօք չօգնե՞ր ինծի .

Փոսին մէկ անկիւնը կար քիչ մը կաւ: Թիլին մաքրեց այդ անկիւնը, ժողվեց կաւերը, զանոնք տրորեց եւ յետոյ այդ կաւէն սկսաւ պատրաստել փոքրիկ արձանիկներ՝ որոնք կը ներկայացնէին պուպրիկներ :

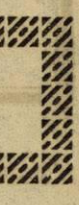
— Երբ Տինահ վերստին դայ, ասոնք իրեն կը նետեմ, խորհեցաւ Թիլին:

Դժբախտաբար, յաջորդ օրը Տինահ չերեւցաւ:

Ընդհակառակն, լսուեցաւ ձիերու սրմակներուն դոփիւնները : Թաթարները հաւաքուած էին մզկիթին մէջ եւ կը վիճէին իրենց մասին :

ԼԷՈՆ ԹՈԼՍԹՈՑ

(5 Շար·)



— Մարդիկ ինչ կ՚ուզեն կ՚ըսեն, ասկէ, անկէ կ՚առնեն, եւ ուրիշ բան չեն ըներ։ Ես ալ ինծի համար կ՚ուզեմ գրել Հայաստանի պատմութիւնը, ինչպէս որ կ՚ուզեմ։

— Ուրեմն ինչպէ՞ս պիտի գրէք։

— Ինչպէս որ կ՚ուզեմ։

— Ինչպէ՞ս կ՚ուզ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԳԱՀԻՐԷՆ կը հաղորդեն թէ մօտ ատենէն Սուրիա – Եղիպտոս դաշնակցութիւնը պաշտօնապէս պիտի յայտարարուի (տես Գ. էջ)։

ԻՍՐԱՑԻԼ պատասխանեց 1957 Դեկտեմբեր 31ի Բուլգանինի նամակին. Հրեաները կը փափաքին Արաբներու հետ բանակցիլ՝ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար։ Համաձայն են նաեւ Ս. Միութիւն – Իսրայէլ տնտեսական եւ մշակութային յարաբերութեան։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ մէջերկրային հրթիռներու պիւտճէն 400 միլիառ տոլարով աւելցած է այս տարի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ հրթիռ մը 34.000 մղոն բարձրացած է։

ՍԻՊԵՐԻՈՑ մէջ խորհրդային դիտուններ ջրածին ռումբի փորձեր կը կատարեն, հաղորդեցին ճափոն դիանական – ները։

ՎԱՐՇԱՒԱՑի մէջ ստորագրուեցաւ Ֆրանքֆուրթի համաձայնագիր մը, երկու երկիրներու միջեւ հում նիւթի, ուտես – տեղէնի, դեղերու եւ թուղթի փոխանակութիւնը կատարելու համար։

ՄԱՐՈՒԻ կրթական նախարարը յայտարարեց թէ այսուհետեւ Ֆրանսացի դաստիարակները աւելի մեծ թիւով պիտի հրաւիրուին Մարոք։

ՍԱՐԻ մէջ ոստիկանութիւնը երեւան հանած է Ալժերիոյ Ազգ. Շարժումին պատկանող զինամթերք մը. դրաւուած են բազմաթիւ զէնքեր եւ ռազմանիւթ։

ԷՄԻԼ ՔԱՆ որ Մարդկային Իրաւունք – ներու Լիկային Նախագահն էր, առջի օր մեռաւ Մոնթելիէի մէջ. յուղարկաւորութիւնը պիտի ըլլայ Փարիզ։

ՄՈՍԿՈՒԱՑի մէջ ստորագրուած լեհ – եւռուս համաձայնութեամբ մը Ս. Միութիւնը պիտի օգնէ Լեհաստանի՝ հիւլէական ուժին խաղաղ նպատակներու օգտագործման համար։

ՓԱՐԻԶի 19րդ թաղամասին մէջ, առջի իրիկուն 7 Հիւս. Ափրիկէցիները յարձակում գործեցին սրճարանի մը վրայ, սպաննելով երեք սպասեակները։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէն եւ Ավինեոնի Մուրատ խումբը իրենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Տիկին Մարոյեանի իր սիրելի ամուսնոյն եւ ընկերը Աղապապ Մարոյեանի կսկծալի մահուան առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Մանուկ Գասպարեան, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Մինասեան (Փարիզ), չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, դրաւոր, նուէրներով եւ ծաղկեպսակներով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց մօր ՄԱՔՐՈՒՀԻ ՎԱՐԳԵՏԵԱՆի մահուան առթիւ։

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Իթալիի մասնաճիւղը չնորհակալութեամբ ստացաւ հազար Ֆր. Պ. Գ. Վարդանեանէն, իր զաւակի ղին – ուորութենէն վերազարձին առթիւ։

×

Տիկին Խաչեան իր զաւակը ողջամբ տեսնելուն առթիւ հազար Ֆր. կը նուիրէ Ֆ. Կապոյտ Խաչի Օգափոխութեան կայանին։ Ստանալ «Ցառաջ»էն։ –

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ» ՏԻՍԻՆի ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի Տէ – սինի մասնաճիւղին եւ մասնակցութեամբ Կրթ. Մարմնին ու դպրոցին աշակերտութեան։

26 Յունուար, կիրակի կէսօրէ ետքը ժամը 3ին, Հ. Ց. Դ. Տան սրահը։

Ճոխ ու այլազան յայտագիր, ներկայացում, տրամախօսութիւն, արտասանութիւն, պար եւ այլ անակնկալներ։

Կը հրաւիրուի Տէսինահայութիւնը ամբողջութեան։ Մուտքը ազատ է

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՇԱՀԱՐԻՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆի ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Միսաքեան ընտանիքը կը յանձնարարէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, Յունուար 26ին, ժամը 11ին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս – Մկրտիչ եկեղեցին՝

ՇԱՀԱՐԻՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆի

յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առթիւ։

ԺՈՂՈՎի ՀՐԱՒԻՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ, կէս օրէ վերջ ժամը 3.30ին, Քաֆէ Ըէժանի մէջ։

Օրակարգ.— Պարահանդէսի հաշուետուութիւն, պատգամաւորներու ընտրութիւն։ Բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը նկատուի։

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Սերաստիոյ Նահանգային «Մուրատ» Ուսումնասիրաց Միութեան։

Այս Շաբաթ, Բուա Րընէ սրահին մէջ, 6 Բիս տը լ'Ասրք, ժամը 21էն մինչեւ լոյս։

Հաճելի մթնոլորտ, անակնկալներ։

Ճոխ եւ ընտիր պիւֆէ սովորական գին – ներով։ Մուտք 400 Ֆր.

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆի ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 9, ԿԻՐԱԿԻ, ՊՐԻՒՍԷԼ – ԿԱՆ

Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ այս ուխտագնացութեան, կանխաւ արձանագրեն ուիճ Նուպար Յովհաննէսեանի մօտ մինչեւ Յունուար 31։

Պաշտօնական հանդիսութիւնը կանի մէջ, Փետրուար 9ին, ժամը 3ին, պելժ պետական ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ։

Ազգային հանդիսութիւնը Պրիւսէլի մէջ, Փետրուար 9ին ժամը 8.30ին, հայ եւ օտար ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ։

Պիտի կազմուին երկու խումբեր.—

1.— Փարիզ – Պրիւսէլ – Կան, նոյն օրուան մէջ երթուդարձ (չոգնակառք, ճաշ), 7000 Ֆրանք։

2.— Փարիզ – Պրիւսէլ – Կան, մէկ գիշեր մնալով Պրիւսէլ՝ երեկոյեան հանդիսին մասնակցութեամբ (չոգնակառք, ճաշ, պանդոկ), 10.000 Ֆրանք։

Արձանագրուելու համար ղրկել կան – խաւճար 5000 Ֆրանք Պ. Նուպար Յով – հաննէսեանի հասցէին։

14, Rue du Soleil. C.C.P. 7065-15

Ուշադրութիւն.— Ֆրանսահպատակ – ները կրնան Պելժիա այցելել իրենց անձ – նագիրով, (Քարթ տ'իտանթիթէ) առանց վիզայի։ Նանսէնեան հպատակները եւս կրնան Պելժիա այցելել ԱՌԱՆՑ ՎԻԶԱՅի բայց անցագիրով (փաս փոռ)։ Այլ հպատակութեանց համար՝ անցագիրը եւ վիզա։

Մեկնում Փարիզէն Պրիւսէլ առաւօտ – եան ժամը 8ին։ Մեկնում Պրիւսէլէն Փարիզ գիշերը ժամը 0.40, նոյն օրուան մէջ, Կիրակի։

Մեկնում Փարիզէն Պրիւսէլ առաւօտուն ժամը 8ին, Կիրակի։ Մեկնում Պրիւսէլէն Փարիզ երեկոյեան ժամը 7ին երկուշաբթի։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Վալանսի Հայ Ազգ. Միութեան կողմէ, ի նպաստ գաղութիս Աղքատախնամի։ Կը ներկայացուի

«ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՄԵԼԻՔՆԵՐԸ»

Կը խաղայ յայտնի դերասան ԹՐԱԳՕՇ, Մարսէյլէն իր ամբողջ խումբովը։

25 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Թաղապետական Թատրոնը։

ՄԱՐՍԷԼ.— կատարեալ ապաքինում մաղթելով մեր սիրելի նախկին աշակերտ Ֆիլիպ Փափազեանի, որ հրաշքով ազատեցաւ, ինքնաշարժի արկածէ մը։ Շը – նորհակալութեամբ ստացանք իր հօրմէ, Պ. Յակոբ Փափազեանէ 7000 Ֆրանքի դումարը բարի նպատակներուն համար։

Վարչութիւն
Մ. Ռ. Ն. Աշակերտ. Միութեան

ՎԻԵՆԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ի նպաստ «Հայաստան» ամսաթերթին
Յունուար 25ին, Շաբաթ իրիկուն
Սալ տէ Ֆէթի շրջ սրահներուն մէջ
Առաջնակարգ նուագախումբ

Compagnons de Rythmes

Սիրով կը հրաւիրուին կեդր. Ֆըրանսայի Նոր Սերունդի ընկերները։

Մուտքը 300 ֆրանք։

ՄԱՐՍԻՑԼԻ ՄԱՑՈՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Հայաստանէն կը փնտռուին.—. Համիկ (Համայեակ) Մողրովեան։ Հռիփսիմէ Ճամկոչեան եւ իր զաւակները՝ Յարութիւն, Հռիփսիմէ եւ Նուարդ։ Սարդիս Եպոյեան, Մարաշցի։ Դրօ – Խաչատուր Աբրահամեան։ Տեղեկացնել Մարսէյլի եկեղեցին, 339 Ավրընիւ Փրատօ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԻՆՔ ԷԹԻԷՆ.— Հ. Ց. Դ. «Անտոք» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ ժամը 20.30ին, ընկ. Այտապիրեանի բնակարանը։ Բոլոր ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՍԻՆՔ ԱՆԹՈՒԱՆ.— Հ. Ց. Դ. Ընկերակցութեան ժողովը այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ընկ. Շտոյեանին բնակարանը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ԻՄԻ.— Կապոյտ Խաչի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ, ժամը 20.30ին, Խրիմեան Ղպրոցը։

ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆի Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերուհիները, այս Շաբաթ ժամը 5ին, ընկերուհի Տիկին Փափազեանի բնակարանը։ Ընտրութիւն պատգամաւորի։

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՆԴԷՍ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՀԱՑ ԵՐԳԻՆ

Հայերէն կ'երգէ **YVES TESSIER**

(Տաղանդաւոր երգիչ, մասնագէտ ամենազգի տոհմիկ երգերու)

Կ երգէ Քելէ – էելէ, Կանչէ կռունկ, Ալագեազ, Հով արէք, Իմ չինարի եարը, Արեւն ելաւ, Ինչպէս նաեւ՝ Վ. Սարգսեանէ, Գ. Մ. Ալէմշահէ, Սայաթ Նովայէ, Օննիկ Պէրպէրեանէ, Գոհարիկ Ղազարոսեանէ եւ Հայաստանեան ժողովրդական երգ, դաշնակով կ'ընկերանայ Լիւք – Անարէ Մարսէլ։

ԿԸ ԽՕՍԻՆ LUC-ANDRÉ MARCEL ԵՒ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ

ԿՐՆՈՊԼԸ.— Շաբաթ, 25 Յունուար, իրիկուան ժամը 21ին, ժարտէն տը վիլ — «Սալ տը Ռոնսէր»ի մէջ։

Կազմակերպութեամբ Ազգային Միութեան։

ԼԻՈՆ.— Կիրակի, 26 Յունուար, կէս օրէ ետք ժամը 16ին, Գ. բաղապետարանի շրջեղ սրահին մէջ։

Կազմակերպութեամբ՝ նորակազմ Հայ Մշակութային Միութեան։

ՑԵՐԵԿՈՑՔ - ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Կապոյտ Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին, ի նպաստ կայանին եւ իր կրթական նպատակներուն։

Յունուար 26ին, Կիրակի, ժամը 16էն 24

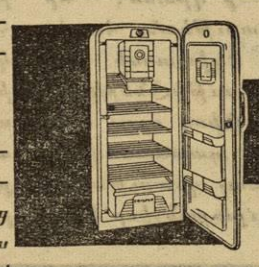
SALLE VOLTAIRE

Orchestre JACQUES MORENO *իր երգերով*

Գեղարուեստական բաժին՝ թատերական ներկայացում՝ ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԵՆի եւ ԱՐՏԱՇԵՍ ԳՄԲԼԵԹԵԱՆի կողմէ։

արտասանութիւն, երգ, եւ անակնկալներ։ *Պիւֆէ մատչելի գիներով։*

Հաղորդակցութիւն.— Էֆօլ Շարանթօն Էն 103 *թիւը առնել եւ իջնել իր տը լ'Իւնիթօն։*



réfrigération ménagère et commerciale

Kelvinator

le froid c'est moi! | 40 ans d'expérience

Société ROHDANIENNE DU FROID - VALENCE (Drôme)

7, RUE PASTEUR

MARKARIAN JEAN (ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ)

ELECTRICIEN, 1, RUE PELLETERIE, VALENCE,

Հիմնադիր–Տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՁԱՆԱՐԱՆ ԵԱՐ

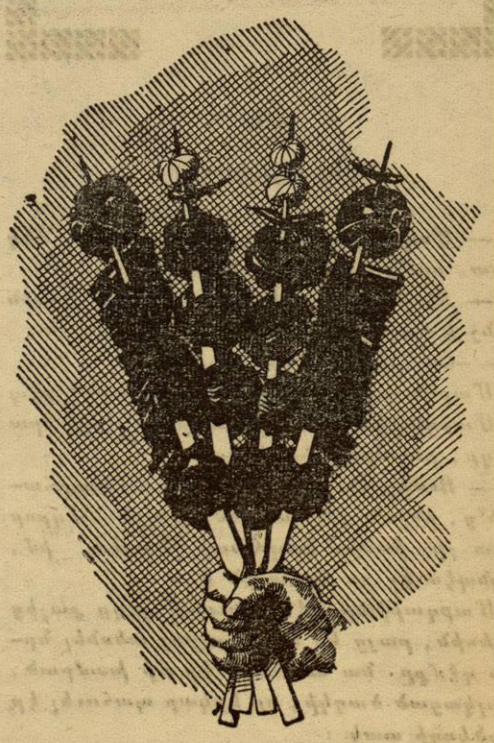
Ֆրանսական – Հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

4, RUE ROBERT-ETIENNE
(Rue Marbeuf) PARIS - 8e
TÉL. : BAL. 31-21
ՇԱՆ ՋԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ
Métro : F. D. Roosevelt

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խոհոցած – ներ, «չաշլիք», «քարսքի»

Bar Américain



ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ,
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
26
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
26 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8103 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3904

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՏԱՐԵԼԻՑԸ

●

Ի՛նչ չուտ կը սահին օրերը:

Արդէն տարի մըն է անցեր այն օրէն ի վեր, երբ Ան հրաժեշտ տուաւ կեանքին:

Մէկ տարիէ ի վեր իր խօսքը չի լսուիր այլեւս այս սիմնականերէն:

Եւ սակայն մենք տակաւին չենք հաւատար իր մահուան:

Չենք ուզեր հաւատալ, որ իր աչքերը փակած է յաւիտենութեան:

Կը կարծենք թէ կրկին այցելութեան եկած է իր ժողովուրդին, որուն նուիրած էր իր կեանքը տ՛ինքան սիրով ու հաւատարմութեամբ: Ու կը յուսանք թէ չուտով պիտի վերադառնայ:

Չենք ուզեր հաշտուիլ դառն իրականութեան հետ:

×

Եւ սակայն անողոք են կեանքի պայմանները: Անխուսափելի է մահը:

Մահկանացու ենք ծնած: Անմահ են միայն դիցաբանութեան եւ բոլոր կրօնքներու աստուածները:

Շատ քիչ են այն մահկանացուները, որոնք անմահ անուն կը ձգեն այս անցաւոր աշխարհին մէջ:

Շաւարշ Միսաքեան մէկն է այդ քիչերէն:

Իր անունը արձանագրուեցաւ Հայոց ժամանակակից պատմութեան մէջ, երբ դեռ չա՛տ երիտասարդ էր: Ա՛յն օրը, երբ պրիչ առաւ ձեռքը: Գրիչ, որ իր միակ դրամագլուխը պիտի ըլլար մինչեւ վերջին չունչը: Գրիչ, որմէ երբեք պիտի չբաժնուէր՝ նոյնիսկ այն դաժան օրերուն, երբ Թրքական բանտերուն մէջ կը քաւէր իր մեղքը՝ իբրեւ հայ մտաւորական, իբրեւ դաշնակցական:

Գրագէտի եւ հրապարակագրի իր կարողութեան բեղուն կեանքի առաջին քսան տարիները ապրած էր արեւմտահայութեան մշակոյթի օրրանին մէջ, տեսած տաք ու պաղ օրեր: Համիտեան բռնակալութեան չարաշուք շրջանէն վերջ, ակնատես էր եղած 1908ի Օսմանեան Սահմանադրութեան հռչակումին եւ երիտասարդ յեղափոխական – մտաւորականներու առաջին չարքին վրայ կեցած՝ կարեւոր դեր մըն էր կատարած ազգային զարթօնքի, հայկական նոր վերածնունդի այն խանդավառ օրերուն, որոնց վերջակէտը պիտի դնէր 1914ի աշխարհամարտը:

Նախախնամական հրաշք մը եղաւ իր ապաւումը 1915ի աննախընթաց եղեռնէն, որուն զոհ գացին աւելի քան երկու հարիւր մտաւորականներ, — մեծ մասամբ իր ընկերները եւ մէկ միլիոն հայորդիներ:

Իր կեանքի երկրորդ շրջանին ինք ալ տարագիր դարձած մնացորդացին հետ՝ ջահ մը վառեց այս լոյս – քաղաքին մէջ, լուսաւորելու համար Ֆրանսայի հիւրընկալ երկինքին տակ ապաստանած գաղթական Հայերը:

Յառաջ դարձաւ փարոս մը, որուն ուղղուեցան մեր տարագիր հայրենակիցնե – րու աչքերը՝ այս նոր հայրենիքին մէջ իրենց ճամբան դտնելու համար:

Շաւարշ Միսաքեան հաստատ ճակատագրական վայրկեանի մը, երբ բարեկամ ու թշնամի ուրանալով Հայկական Դատը, իրենց բախտին ձգած էին ջարդերէն եւ անապահաններէն ազատուած մեր բեկորնեբը, որոնցմէ կարեւոր մաս մը հաստատուած էր այս ափերուն վրայ:

Մնացեր էինք անտէր ու անղեկ: Յառաջ դարձաւ առաջնորդ: Եղաւ ղեկավար եւ ուսուցիչ:

Ամուր կեցած պատնէշին վրայ, Յառաջ անվհատ ու անսայթաք կը շարունակէ քալել ճամբէն, զոր զծած էր իր յաւէտ անմոռանալի հիմնադիր – խմբագրապետը՝ Շաւարշ Միսաքեան:

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

"ՅԻՇԵՑԷՔ..."

Այս վերտառութիւնը կ'երեւար, Ապրիլ 24ի գիշերը, սրահին ցնկատը, հայերէն եւ փրանսերէն: Եւ թուական մը,— 1915:

Լայն պաստառը կը ներկայացնէր Արարատը վեհափառ, եւ արիւնաթաթախ տարածութիւն մը որ վախճան մը չէր սակայն, այլ հեռանկար:

Ու բազմութիւնը կը հոսէր, լուռ եւ կարգապահ:

Տարիներու սին թիւրիմացութիւններէն ետք, առաջին անգամ էր որ այսքան այլազան բազմութիւն մը կը համախմբուէր ընդարձակ սրահի մը մէջ, առանց կրօնա–



կան դաւանանքի, քաղաքական հոսանքի, սեռի, դասակարգի կամ դիրքի խտրութեան:

Կ'արժէր մասնաւորապէս արձանագրել այս կազդուրիչ իրողութիւնը, որ այնքան խոր տպաւորութիւն ձգեց:

Տարին գոնէ մէկ անգամ թող մեռելները խօսին, գիտակցութեան կոչ մը ուղղելով ողջերուն, իրենց ջարդուփշուր ոսկորներով եւ փոսացած աչքերով:

Թող անոնք տիրապետեն մեր սիրտերուն եւ միտքերուն վրայ, մեր իսկ բարիքին համար:

Մանաւանդ որ, անոնք ոչ համրանք ունեցան, ոչ ալ գերեզման:

Իւրաքանչիւրին գանկը առանձին հողվրտիք մըն է, շատ աւելի խօսուն, քան մեծ քաղաքներու փառաւոր դամբարանները:

Ի վերջոյ ի՞նչ կ'արժեն մեր իմաստութեան մարզանքները, երբ մեռելներու լեզուն ալ պիտի չհասկնանք:

Տարուան մնացեալ օրերը լիուլի կը բաւեն, հակաճառելու, տեսակէտ պաշտպանելու, գաղափարական պայքար մղելու համար:

Գոնէ մէկ օր լռութիւն, ամէն տեղ, ինչպէս մէկ վայրկեան յոտնկայս լռութիւն կը պահենք հանդիսաւոր առիթներու մէջ:

Սովորական իմաստով համերաշխութեան կոչ մը չէ որ կ'ուղղենք: Այդ բառն ալ մաշած, իր իմաստը կորսնցուցած է:

Թող փոխադարձ յարգանքի եւ խորհրդածութեան օր մը դառնայ 1915 Ապրիլ 11/24ը, առանց աջի եւ ձախի, կամ հրէի եւ հեթանոսի խտրութեան:

Թող դառնայ վկայութիւն մը ազգային գիտակցութեան, չափահասութեան, հաղթակրթութեան:

Այո՛, յիշեցէք, մանաւանդ օտարութեան մէջ, թէ ժողովուրդի մը կէսը դարձաւ յուղարկաւոր միւս կէսին:

Եւ թող երիտասարդութիւնը յիշէ թէ ինք ժառանգորդն է ժողովուրդի մը որ դարերով դիմադրական ճակատ կազմեց ասիական բարբարոսութեան ու խաւարին դէմ, որ ազատութեան եւ արդարութեան երգը երգեց արեան ճապաղիճներու մէջ:

Յիշեցէ՛ք, դուք որ հրակէզ եւ արիւնազանգ անապատներէն անցաք, թէ երբ ամրողջ աշխարհ համակեցութեան ելիքեր փնտռէ, առանց հրաժարելու իր ինքնուրոյն դաւանանքէն, մեր փոքր ածուն չէ որ բացառութիւն պիտի կազմէ:

Միայն մեր մեռելներուն ոգեկոչումը կը բաւէ, շատ մը սառեր հալեցնելու համար:

Ինչպէս պիտի կրնան դիմանալ տարագիր բազմութիւնները, եթէ տարրական պարտականութենից առթիւ ալ վէճեր ծագին եւ ճեղքեր բացուին:

Ապրիլ 11/24ը ուխտի օր մըն է, խորհրդանշան՝ ինքնապաշտպանութեան:

Թող բշնամին չըսէ թէ մեր գոհերուն յիշատակն անգամ դարձած է հին ազգայ պատմութիւն:

Իրրեւ հոգին վառած ժողովուրդ, ունինք մէկ հարազատ ներշնչարան հաւատի եւ յարատեւութեան, — մեր ժամանակակից պատմութիւնը:

1956 *Ապրիլ* 26

Շ.

ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ԴԱՌՆՈՒԹԵԱՆ

●

Ինչպէս երբ ձիւնը, ազատներու երամի մը պէս, կը ժողվէ իր ճերմակ թեւերը եւ կը թռչի՝ եռին թողլով սպիտակ տխրութեան մը յիշատակը, յանկարծ կը ծաղկին խոստումով նշենիները, ոչ աւելի ուշ քան այս եղանակին,

Այնպէս եւս՝ երբ կը հատնի ձմեռը դաշտերուն մէջ ու լեռներուն տակ, կաթօտ մը կը ծաղկի հոգւոյս խորը, կրակ առած կարօտ մը՝ քաղցր այլ տխուր, յիշատակի՛ նշենին, այս տարելիցին:

Տխրութեան նման պահերու մէջ, խաղաղեցնելու համար վիշտով լեցուած հոգիս՝ կը սիրեմ նստիլ արփաջեր բազմոցի մը վրայ, չոյել դէցուէի Վշտին մազերը, մրմնջելով պատմել ականջին թէ ի՛նչպէս արցունքի մը պրիսմակին եռեւ կ'աղուորնան սէգ լեռները, հրապոյր կը ստանան ստուերները, եւ տխրութիւնն իսկ կ'անուշնայ չվշտացնելու աստիճան:

Նման պահերու մէջ, նման զգայութեանց սիրահար, կ'ելլեմ Վահան Տէրեան կը կարդամ, — ի՛նչ սփոփարար վայելք·

Սարի ետեւում շողերը մեռան,
Անուշ դաշտերը պատեց կապոյտ մէգ,
Տխուր երեկոն զարկել է վրան,
— Սիրտս կարօտով կանչում է ձեզ՝ ե՛կ:

Ստուերները կը խաղան, կապոյտ կամ լեզակ պատմուճան հագած յաւերժահարսներու նման կը դառնան այգիներուն տակը եւ ձորերուն բերանը, մինչ օրը կը տարաժամի, մինչ օրը կը յոգնի:

Սիրտ իմ, այդ ո՞ւմ ես դու ի գուր կանչում,
Տես գիշերն անցաւ, աստղերը մեռան·
Մենաւոր իմ սիրտ, մոլորուն թռչուն,
Կարօտիդ կանչը չի՛ հասնի նրան:

Բայց հեռու չէ ինձմէ, կ'ըսեմ եւ ձայնը կը լսեմ արդէն: Կը զգամ իր ներկայութիւնը լռութեան մէջ:

Ինձ թաղէք՝ երբ տխուր մթնշաղն է իջնում,
Երբ լռում են օրուան աղմուկները զըւարթ,
Երբ շողերն են մեռնում, ծաղիկները ննջում,
Երբ մթնում՝ կորչում են լեռ ու արտ:
Իմ շիրմին դալկացող ծաղիկներ ցանեք ցէք,
Որ խաղաղ ու հանդարտ մահանամ,
Ինձ անլաց թաղեցէք, ինձ անխօս թաղեցէք,
Լռութի՛ւն, լռութի՛ւն, լռութի՛ւն ան–
սահման:

Կը խզեմ, սակայն, լռութիւնը: Տարերքը կը մղէ զիս, կարօտը կը խրախուսէ զիս, որ փնտռեմ զինքը մինչեւ իր հաղթամարին տակ, փուչը խափանէ ճամբաս թէ կրակը: Դարձեալ իր ձայնը որ կը դժկամակի·

Իմ գերեզմանին դուք մի՛ մօտենայք,
Թողէք որ հանգչի իմ սիրտը յոգնած,
Թողէք որ լինիմ հեռաւոր, մենակ,
Որ չզգամ թէ կայ սէր, եւ ցնորք եւ լաց:
Իմ գերեզմանին դուք չմօտենա՛ք,
Հարկաւոր չէ ինձ ոչ ծաղիկ, ոչ սուգ,
Ցանկարծ կը զարթնի՛ ջերմ լալու փափաք,
Սիրտըս չի՛ գտնի ոչ մի արտասուք:

Կը ճանչնամ զինքը, բո՛ւխ է սիրտը,— կուլայ գերեզմանէն ալ անդին:

Ինծի ծանօթ է իր վիշտին աղբիւրը:

Շ. Միսաքեան եղաւ այն մտաւորականը, որ դառնացաւ քաղաքակրթութեան կեղծիքներուն դէմ, որ խոր հիասթափութիւն մը կրեց դէմ յանդիման Արեւմուտքի փառքերուն, որ տառապեցաւ տեսնե–

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

(Շարունակութիւնը կարդալ 8րդ էջ)

ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՎԱՓԱՌ ԴԱՍԱԿԱՐԱՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Ե.

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

Ս. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՀՈՂԻՆ

Ա. ՍԱՐԳՍ

Ե.

Մարդը, նախ։

Բիբերուղ սեւեռող այն քիչերէն էր, որոնք իրենց մտածումը լման կ'ըսեն։ Չէր սիրեր ծեքծեքումը, սեթեւեթը, բրնճախոչին։ Առնավազն անկեղծու-թեամբ մը՝ անուն ու վերադիր կուտար։ Ու չէր ալ մերժեր պատասխանելու իրա-ւունքդ։ Լսել գիտէր։ Կը բարկանար, սակայն իր անձը չէր որ կը պաշտպանէր իր ընդվզումներուն ետեւ։ Բարոյական խմացումներ էին, որ զինք խրոչուն ու դիւրագրգռած կը կեցնէին դէմդ։ Մտիկ կ'ընէր քեզ, եւ առհասարակ խոր կ'ըմ-բռնէր բառերէդ անդին զսպուած կամ պարտկուած խորունկ ցաւեր, դառնու-թիւններ, չըսուած ապրումներ։ Խոժոռ, ընդհանրապէս ... « Աւագ Ուրբաթ », ինչպէս ի'նք կը սիրէր իր պրկուած դէմ-քին ու արտայայտութեան վերածուած ներքին խռովքները վերադրել, սակայն՝ խորքին մէջ՝ մանուկի մը չափ զգայուն, խանդավառ եւ չարժուն։ Ցեղափոխակա-նի տիպարն էր։ Չէր սիրեր բառերը, ո-րոնք կարծես կ'այլայլէին մտքին ու հո-գիին իսկական վիճակները։ Քիչով չատը ըսելու տրամադրուած անխառն զրագէտ-ներէն էր, խառնուածքով մը յատկանշ-ուող սակաւ դէմքերէն, որոնք իրենց ա-ռօրեայ կեանքին մէ'լ ալ տարբեր չեն՝ քան երբ կը կանչուին գրելու թելադրան-քէ մը։ Մարդկային, մարդկայնական,— կ'ծու՝ բայց քաղցր, ժպիտը անբաժան՝ իր մթամած նայուածքէն, ու կարծես ա-զո'վ ալ աւելի պայծառ եւ հաղորդական։ Աչքով եւ ականջով ըմբռնելի այն մար-դերէն, որոնց համար մտածելու պէտք չունիս։ Աչքերու իրենց արտայայտու-թեամբ եւ ձայնի իրենց չեշտով կը թարգ-մանուին անոնք։ Կրնան նոյնիսկ չիօսիլ, բայց ճանչցուիլ։ Չեն սիրեր բարձր ձայ-ները, չեն սիրեր նաեւ կիսով ըսուած մթաքերը։ Բիւմով մը բառի եկած մը-տածումներն ու զգացումները կը փնտը-ուն, եւ՝ եթէ զրան թէ դուն ճիգ մը ու-նիս զանոնք ձեւազեղծելու կամ փոփոխե-լու,— կը զայրանան։ Մաքրակրօն ու կրօնաշունչ ապրումներու մարդն էր. ոչ անշուշտ այս բառերուն տառական իմաստովը։ Կ'ակնկալէր, որ մեզմէ ամէն մէկը ինքզինք բլլայ. մնայ անխառն եւ հարազատ։ Մնայ իր ներքին իրականու-թեան մարմնաւոր, բանաւոր արտայայ-տութիւնը։ Չկեղծէ, չդիմակաւորի։ Քաջու-թիւնը ունենայ համոզումով մը ապրելու եւ տէր կանգնի իր առաւելութիւններուն թէ թերութիւններուն։ Չճկի. կոպիտ ու բիրտ բլլայ, սակայն մաքուր մնայ։ Զքծնի. յարգանքի զգացումը չտանի ինք-զինք նուաստ յայտարարելու փոքրոգու-թեան։

Անշուշտ իր կեանքն էր, որ զինք պատ-բաստեց։ Քառասունէն ետք, մանաւանդ։ Սակայն ինքն էր, որ վարեց իր կեանքը՝ դէպի հոն, ուր պիտի կարենար «ես» մը չմնալ ու «մենք» մը բլլալ։ Առանց զիջե-լու իր անհատականութենէն, որ Մխսք-եանը յատկանշող ամէնէն դրաւիչ բաժինն էր մարդուն, եղաւ ու մնաց հաւաքական մեր կեանքի ամէնէն զգայուն մէկ զարկը, տրուիր, կենդանի չունչը։ Ջառաւ միայն։ Տուա'ւ մանաւանդ։ Առաւ ցաւը, տագ-նապը, զրկանքը, մտահոգութիւնը, ու՝ զանոնք ապրելէ ետք միայն՝ վերածեց մերթ դառնութեան ու խանդավառու-թեան, մերթ խռովքի եւ թռիչքի։ Ճանչ-ցաւ ժողովուրդը, որուն ծառայելու կիր-քը իրեն համար ինքնաթարուցիւն մըն էր, բոլոր տեսակի ինքնագոհութիւններէն եւ փարթամութիւններէն վեր։ Դուք մի' լը-սէք աւելի քան չիսուն տարիներու իր հը-բատարակագրական վաստակէն մեզի փո-խանցուող յաճախակի դժգոհանքը, եր-բեմն՝ յոռետես կանչը։ Իր սեփական տաղնապանքին ցաւը չէ տուիկա։ Իր ան-ձին անձկութիւնը չէ։ Իր եսին կորսուղ ինքնասիրութեան մէկ աւազանքը չէ։ Մի-սաքեանի fոմփլեքսը՝ ազգային բնոյթ ու կշիռ ունի։ Մտքի եւ ոգի իր կենսու-նակութենէն անբաժան եղաւ միշտ տրտ-մութիւնը, անոր համար պարզապէս, որ Հայուն վերապահուած ճակատագիրը տարբե'ր պէտք է բլլար։ Խանդավառ ու կրքոտ իր աշխատանքին չէին կրնար հաչտեցնել, չատեր, հոգեկան այն թախ-ծութիւնը՝ որ բառերէն եւ չեշտերէն կը հասնէր ընթերցողի հոգիին։ Ըսինք ար-ուեն.— Գիտութիւն մը կամ կանխամտա-ծում մը չէր իր յոռետեսութիւնը։ Հա-ւատքի պակաս մը չէր։ Այլ՝ անդրա-դարձումը այն մտասեւեռումին, թէ կեանքը դաժան է եղած իր ժողովուրդին հանդէպ։

Հանրային մարդը, ապա։

Հաւատք ունէր իր ժողովուրդի մեծու-թեան, բարձրօրէն քաղաքակրթական մը-չակոյթին եւ ցեղային արժանիքներուն։ Սակայն, կը կրկնենք, ունէր նաեւ, միշտ. այն դառնութիւնը, որ իր կոչու-մին եւ իրաւունքներուն մէջ ամէնէն հա-լածուած ազգը եղաւ ան։ Ազգային հը-պարտութեան եւ տրամութեան, խանդա-վառութեան եւ դառնութեան այս դիծե-րով ապրեցաւ իր կեանքը, եւ ա'յդ նկա-րագրով կինքեց նաեւ իր հրապարակա-գրական եւ քաղաքական ներկայութիւնը, գրականութիւնն ու հանրա-դրութիւնը, գրականութիւնն ու հանրա-յին վաստակը։ Նուիրում, ապրում, կիրք եւ խանդավառութիւն եղան եօթա-նասունէ աւելի իր տարիները՝ հանրային կուսակցական մեր կեանքին մէջ, ուր պարտադրեց ինքզինք, մասնաւորաբար իբրեւ ղեկտ հրապարակագիր, բայց խորքին մէջ ու մնայուն իր արժէքով՝ իբրեւ գրագէտ։ Ոգեշունչ գրիչ, որուն ամէն մէկ բառը կրակ, արիւն ու աւիւն ունէր իր եռին։ Գրականութեան կոչուած այն բացառիկ դէմքերէն էր, որոնք ազ-գային – քաղաքական մեր կեանքի պա-հանջներուն դիտցան ստորագասել Գիրն ու Մշակոյթը եւ դառնալ հանրային – հրապարակագրական անմիջական ստի-պողութեանց սպասարկու։ Ճիշդ է,— նամակներու դէզ մը ունինք իրմէ, որոնց մէջ աւազա'նքը կայ կորսուած հնարա-ւորութիւններուն ու գործի չվերածուած մնայուն գործերու կորուստին։ Բայց ի'նքն ալ գիտէր, ինքն ալ կ'ուզէ'ր, որ այսպէս ըլլայ եւ այսպէս կրնայ ըլլալ դրկուած, առաքուած մարդոց ճակատա-գիրը։ Հայ կեանքը զոհողութիւն, նուի-րում ու պրկուած աշխատանք կը հարկա-դրէր մեզի՝ ազգային – քաղաքական ալե-կոծութեան չրջանի մը մէջ, որ կը զու-գադիպէր երիտասարդական իր ամէնէն խանդավառ ու տենդոտ օրերուն։ Ցոր-ձանքը զինք եւս կլանեց, հետզհետէ պայծառ, լուսաւոր եւ տիրական դէմքե-րէն մէկը դարձնելով զինք մեր Մամու-լին, որուն չունէ եւ ոչի տուաւ։ Հայ ժո-ղովուրդի հաւատքէն եւ Դաշնակցութեան զաղափարական աշխարհէն սլացք ու թը-ռիչք առնելով միշտ։ Ասպարէզ մը չէր իրեն համար հրապարակագրութիւնը։ Արհեստ մը չէր։ Կոչում մը, ապրում ու կիրք էր։ Հաստատուն, ամուր, կրօնա-չունչ հաւատք ու համոզում էր իրեն հա-մար՝ թէ «Հայ» եւ «Հայութիւն», բա-րոյական եւ ազգային իրենց արժէքնե-րով, անկորուստ եւ անխաթար պիտի մը-նան հայրենի թէ օտար հողերու վրայ, եւ թէ հարկ է առօրեայ ամէն ստիպողու-թիւն արհամարհել՝ չզիջելու համար ազ-գային մեր նկարագրէն։ Հաւատքի այս մոլեռանդ գիծն էր, որ ոճ ու նկարագիր կուտար նաեւ իր հրապարակագրութեան, ինչպէս եւ զինք կը մղէր պարբերական պոլեմիկումներու եւ յուսաբեկութեան։ կ'ընդվզէր, երբ կթոտում ու վարանք հաստատէր մեր ժողովուրդին մէջ. կը դառնանար, երբ խախտում ու դեգերում տեսնէր անոնց մօտ, որոնք ցանուցիր մեր բեկորները վարելու կամ առաջնոր-դելու պարտաւորութիւնը ունին.

— « ... Դէպի մահ կ'երթանիք ազգո-վին, կը դրէր առիթով մը 25 Դեկտ. 1955 թ. նամակով մը, դէպի բնական մահ, մտոք ու մարմնով։ Ոչ մէկ հե-ռանկար։ Միւս կողմէ, համատարած անբարոյականութիւն գրոց – բրոց կոչ-ուած թշուառականներու կողմէ, որոնք մասնաւոր դպրոց մը կը հաստատեն ա-մէն տեղ։ Եւ սա ներքին պայքարները, կաթողիկոսականէն մինչեւ ամերիկեա-նը ...»։

Զարտագրենք աւելին։ Երկու պատկա-ռելի անուններ, Նաւասարդեան եւ Մի-սաքեան, դէպի չիջում իրենց ճակատա-գրին մէջ, նաե'ւ զոհերն էին ազգային – եկեղեցական ճակատներու վրայ յայտա-րարուած բոլշեւիկեան դաւերուն։ Եւ պայքարին էութիւնը չէր, որ զիրենք ըս-պառեց։ Այլ, այդ պայքարին ձե'ւը։ Այն ԱՆԲԱՐՈՑԱՅՈ'Ւ ՄԸ, որ կը չարունակուի մինչեւ այսօր ...

Ֆրանսահայութեան վերջին քառաս-ուամեակի պատմութեան մէջ, Միսաքեա-նի անունն ու գործը հաչտ կը քալեն ար-տերկրեայ ազգային մեր ստիպողութիւն-ներուն հետ։ «ՑԱՌԱՋ»ը, 1925էն ասդին, լրագրական դրօչ մը չեղաւ լոկ։ Կենդանի պատգամ եւ օրրան դարձաւ փրկարար ճիգերու, մթնոլորտ՝ հանրային – հասա-քական կեանքի, յառաջապահ՝ ազգային-քաղաքական ուշադիր եւ արթուն դոր-ծունէութեան, հովանի՝ դրական եւ մը-չակութային արժէքներու։

Եւ վերջապէս, Հա՛յրը։

Առանձին ու այլապէս խուզարկելի էու-թիւն մըն է հայրութիւնը, Միսաքեանի մէջ։ Արժէքներ փնտռելու, անոնց համար ենթահող, լոյս ու արեւ ապահովելու ստղտանքը։ Գուրգուրալու, առաջնորդե-լու, թելադրելու, խանդավառելու եւ խը-րախուսելու կարօտանքը, որ իր արիւնին մաս կը կազմէր։ Եւ որ, երբեմն, — ա-ւա'ղ,— սուղի նստաւ իրեն։ Իր մեծա-գոյն ցաւերէն մէկը եղաւ պղտիկ տեսնել ոմանք անոնցմէ, որոնց մեծութեան կամ մեծնալու առաքինութեան հաւատացեր

ՄԻՆԱՍ ԹԻՕԼԻՕԼԵԱՆ

(Շար.ը կարդալ Ջ. էջ)

ՅՈՒՇԵՐ ՍԻՐԵԼԻ ՇԱՒԱՐՇԷՆ

Մանօթ էի իրեն 1908ի աչունէն, երբ Պոլիս հասայ իբր Օսմանեան Խորհրդա-րանի անդամ։ Լռակեաց եւ դիտող ընկեր մը, որ ակնածանօք իր աչքերը յառած էր երկրէն նոր եկած ընկերներու չարժում-ներուն, խօսակցութիւններուն եւ մտնա-ւանդ անոնց տառապալի կեանքէն մնա-ցած թախիծը ու տրտմութիւնը կարդալ ջանալով։ Բոլորանուէր աչխատակիցը Օ-չականի, Կոստան Զարեանի, Գեղամ Բարսեղեանի։

1915 – 1916ի արհաւիրքի օրերուն որ-քա՜ն տառապանք կրեց — ամէնքս գի-տենք։

Հանդիպեցանք դարձեալ Շաւարշին հետ 1919ի խանդավառ օրերուն, երբ հասնիլ կը կարծէինք Հայաստանի ազատագրու-թեան, որ աւա՜ղ չբացաւ երազի մը պէս։

Փարիզէն Երեւան կ'երթայինք մասնակ-ցելու Հ. Ց. Դ. ընդհանուր ժողովին։ Շաւարշի հետ էին Զարեւանդը, Մերճա-նոֆը, Օզանեանը։

Մեր չոգեկառքը երբ մտաւ Հայաստանի սահմաններէն ներս, կը սուրար Լոռիի անտառախիտ հովիտներուն մէջէն. Շա-ւարշը կերպարանափոխուեցաւ բոլորովին — կը պատմէր, կը խօսէր անընդհատ, կը խնդար եւ կ'երգէր իսկ, ինչ որ ան-սովոր էր իրեն համար։ Ահա Շիրակայ դաշտը ծաւալուն եւ Արագածի երկգագաթը դաղաթը փառահեղօրէն մեր դի-մացը։ Շաւարշը թողուց մեզ, առանձ-նացաւ ու յենուած պատուհանին, երկար երկար, լուռ ու հիացիկ կը դիտէր լեռը, մչուշով չղարչուած հարսի մը պէս։ Իսկ երբ գնացքը դարձաւ Արագածի փէշերէն դէպի արեւմուտք, ուղղուելով դէպի Անի կայարանը, մեր առջեւն էր սլացիկ գա-գաթը սրբազան լեռ Մասիսի՝ սիզապանծ ալեւոր ճերմակ գազաթով, մխրճուած ամպերուն մէջ։

Շաւարշը ժամերով արձանացած էր պատուհանին քով, արմունկները պատու-հանին յենած, ափերը երեսներուն ու իր աչքերը չէր հեռացներ Հայաստանը հո-վանաւորող լեռնէն։ Երկար – երկար քովը կանգնած էի ես ալ. չէր տեսներ կարծես զիս, գնացքի մէկ ցնցումին մի-այն թեւերը վար ինկան ու դէմքը ինծի դարձուց. աչքերուն մէջ ցաւագին կսկիծ ու արցունքի կաթիլներ ...։

— Հը՞. ի՞նչ է, կատակեցի, չհաւնե-ցա՞ր մեր երկրին, Պոլսեցի։

Շաւարշ մրմունջով պատասխանեց.

— Ամբողջ կեանքիս երազն էր տեսնել Մասիսը... ի՛նչ խորհրդաւոր է ... ըս-քանչելի է մեր Մասիսը, մեր Հայաս-տանը ...։

Ընդհանուր ժողովէն վերջ տարի զինքը ցոյց տալու Զուարթնոցը, Հռիփսիմէի վանքը եւ Էջմիածինը։ Հիացիկ մանուկի մը պէս իր ձեռքերը յուշիկ յուշիկ, դուրդուրանքով կը քսէր վանքերու դուռ-ներուն, քարերուն, Հայոց պատմութիւնը կ'ապրէր այդ ժամերուն։

Ո՛ւր պիտի գտնես հիմա, այս մոտէռն աչխարհին եւ կեանքին մէջ Շաւարշներ, մոլեռանդ ջերմ հաւատով լի ուխտաւոր-ներ Հայութեան դարերու երազին ...։

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պէյրութ, 1958

ՇԱՒԱՐՇԻ ՄԷԿ ԵԼՈՑԹԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԴԱՀԼԻՃՈՒՄ

(ՈՐՊԷՍ ՅՈՒՇ — ՓՆՋԻԿ ՄԻ՝ ՆՐԱ ԹԱՐՄ ՇԻՐՄԻՆ)

1919 Թուականի երկրորդ կէսին, նո-րամանուկ Հանրապետութեան Մայրաքա-ղաք Երեւանում, դումարւում էր Հ. Ց. Դաշնակցութեան 9րդ պատմական Ընդհ. համագումարը։

Սոյն ժողովը առաջադրանք ունէր քըն-նութեան առնելու բազմաթիւ օրակարգե-րի մէջ չօչափուող կենսական հարցեր, որոնք առընչուած էին աղէտաբեր առա-ջին մեծ պատերազմի հետեւանքների հետ։ Քառասի արգանդից հրաչքով ծըն-ուած ժողովրդավար սուվերէն Հայաս-տանի պետականութեան, նոր ի նորոյ ձե-ւաւորուող փաստական պայմանների հետ։

Հայ ժողովրդի կամքով, նրա առնական բազկի ուժով կերտուած Հայոց Հանրա-պետութեան հովանու ներքոյ էր, որ պի-տի բացուէր 9րդ Ընդհանուր համագու-մարը, հարազատ եռագոյնի փողփոխուն ալքերի տակ։ Դարերի մէջ անկրկնելի օ-րեր... միշտ յուրթի, ոսկի ապագայով..

Մարտնչող հայութեան ազատատենչ զաւակները՝ մտաւորական, գործիչ թէ զինուոր, կորելով հուրի եւ սրի արեան ծովերից, ի մի էին գալիս 9րդ անգամ։ Այս անգամ Երեւանի մեր նորածին պե-տականութեան պաշտպանութեան տակ՝ լուծելու նոր խնդիրներ, մշակելու կեն-դանի գործի ու աչխատանքի նոր ուղի-ներ։

Ճչմարտօրէն Մայր կազմակերպութեան մինչեւ այդ Թուականը եղած, ութ հա-մագումարներից 9րդը այն բացառիկ ար-ժէքն ունէր այս անգամ, որ դումարւում էր Հայաստանի Հանրապետութեան սըր-տում, մասնակցութեամբ աւելի քան 65 պատգամաւորների։

Հասնում էին պատուիրակներ Հայաս-տանեան չրջաններից, Հարեւան Վրաս-տանից, Ազրբէջանից եւ անդրկովկաս-եան այլ վայրերից։ Նաեւ Իրանից։

Ժամանում էին պատգամաւորներ ճգա-կատոր եղած արեւմտահայ կազմակերպա-կան չրջաններ ներկայացնող մարմիննե-րից. այնպէս ամայացած Վասպուրական-նից, Տարօնից, Բարձր Հայքից։ Ապա Հեռաւոր Պոլսից, Պալքաններից մինչեւ Ամերիկեան կենսունակ մեր կազմակեր-պութիւնից։

Արեւելահայ մեր եղբայրների ասպնջա-կան զիրկը ապաստան գտած արեւմտա-հայ զաղթական տարագիրներս մասնա-ւոր ջերմութեամբ, կենդանի մղումով հանդիպում էինք դրսից ժամանածներին։ Ագահօրէն հարցումների, լուսաբանու-թեանց էինք ապաստում նրանցից։ Ջեր-մօրէն ունկնդրում նրանց խօսքը, հայ ժողովրդի եւ մտաւորական ընտրանինե-րի զառն ճակատագրի չուրջը ...

Դրանց մէջ էր Շաւարշը, 35 տարի քո-ւմ։ Ծաղկուն ու փթթուն։ Նա թրծը-ւած ու եփուած, «Ազատամարտ»ի սերնդի արժանընտիրներից էր, զառնալու հայ հրապարակախօսութեան ապագայ քուր-մը... իր «Ցառաջ»ով։

Երեւանի քաղաքային խորհրդի դահլի-ճում այդ օրերին նրա տուած ելոյթ բա-նախօսութիւնը՝ ի ներկայութեան բազ-մահարիւր ունկնդիրների, բուռն ուա-ցիայով զնահատուեցաւ։ Այդ բանախօս-ութիւնը իր չունչով, իր վերլուծման մօտեցումով միանգամայն յագեցնում էր ներկաներին։ Նրա չրջապիծն էին արեւ-մտահայութեան գլխին պայթած ջարդե-րի, տեղահանութեան սարսռազդեցիկ ի-րողութիւնները։ Ջարդարար հրէշների ա-բարքն ու դէմքերը։ Մտաւորական դասի աքսորանքն ու բնաջնջումը։ Ապա Թուր-քիոյ ջախջախիչ պարտութիւնը, որին յա-ջորդեց Կիլիկիայի գրաւումը Ֆրանսիա-կան բանակի ու հայ Լէգէոնականների կողմից... Վերջապէս հայ պետականու-թեան փաստական իրականութիւնը՝ յան-ձին Երեւանի հանրապետական կառավա-րութեան, որի ուսերին կը ծանրանայ իր-րեւ իրաւատէր իրազործելու Արեւմտեան եւ Արեւելեան Հայաստանեան հողերի մի-ութիւնը, մէկ ամբողջութեան մէջ ...

— Երջանիկ ուխտաւորը եղայ համբու-րելու հայրենի հողը եւ նրա սրբազան դրօչը վեհանիստ Մասիսներու չուքի տակ, Մայր Արաքսի ափերին ... Մօտա-ւորապէս այս խօսքերով նա փակեց իր

ՆՈՒԻՐԵԱԼ ՄԸ

ՇԱԻԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Շաւարշ Միսաքեան այլեւս պարզ անուն մը չէ, այլ խորհրդանշան մը. պահակ մը եւ դրօշակիր մը: Աչխատանքի հերոս մը, որուն համար իրաւամբ կրնանք ըսել, որ մեռաւ ոտքի վրայ, զէնքը ձեռքին կռուելու տառն :

Իր զէնքը եղաւ իր գրիչը, որ երբեք չժանգոտեցաւ , ընդհակառակն, տարբներու քրտինքն ու տքնութիւնները անոր տուին աւելի փայլ ու զեղեցկութիւն :

Եւ հիմա որ զինուորը չկայ, անոր զէնքն ալ պիտի չդործէ : Բայց այդ զէնքը նուաճումներ գործեց, որոնցմէ մէկը՝ «Ցառաջ»ը, որուն հատորները իրրեւ կենդանի յուշարձանը անհետացող գին – ուորին , իրենց տեղը պիտի գրաւեն մեր թանգարան – մատենադարաններուն մէջ: Եւ պատմագիրն ու պատմութեան ուսա – նողը չատ բան պիտի գտնեն անոնց մէջ :

Բնիկ Սեբաստացի էր Շաւարշ Միսաքեան, մեր հայրենիքի այն մասէն, որ մտքի լուսաւորիչներ եւ ազատութեան մարտիկներ է տուեր մեր ժողովուրդին: Հի – ներէն յիշենք Մեծ Մխիթարը, որ դար – ձաւ լոյս ու ջերմութիւն մեր դուրս ու խաւար կեանքին մէջ: Նորերէն Մուրա – ը, որ եղաւ մէկը մեր Ցեղափոխութեան առասպելական դէմքերէն: Երկուքն ալ Սեբաստիոյ զաւակ: Միսաքեան իր հո – դիին մէջ կը կրէր կայծերը եւ Մխիթար – ներու եւ Մուրատներու :

Այսպէս, ան եղաւ եւ Մշակոյթի դոր – ծիչ եւ մէկը Հայ Ցեղափոխութեան զին – ուորներէն եւ արթուն պահակներէն : Եւ իր մանուկ հասակին, զաւառի մաքուր ու բիւրեղ թխմորը իր մէջ, ան փոխա – դրուած է Պոլիս, ուր մեծցած ու հասակ նետած է՝ հետեւհետէ աւելի յղկուելով,

բանախօսութիւնը :

Շաւարշը այդ օրը իմ աչքին կը պատ – կերանար Արաքսի յորձանուտ հոսանքի պէս, նման իր երիտասարդ օրերի յան – դուգն խիզախումներուն: Ուորապէս տպա – ւորուած , զղացի, ճանաչեցի Շաւարշին, որպէս հրապարակախօսական բազմակող – մանի չնորքներով օժտուած մի անձի : Թէ որպէս անհատ, թէ որպէս հանրային դործիչ՝ հայադրոշմ ըմբռնողութեամբ , եւ թէ Հ. Ց. Դաշնակցութեան զաղափա – բարանութեան ակունքներից պատգամող առաքեալի: Սոյն տողագրիչները նե – դաշնակուած էին Շաւարշի մէջ :

Իսկ 25 — 30 տարիներ վերջ, 1947 եւ 1951 թուականներին, երբ բախտ ունեցայ նորան կրկին տեսնել Եգիպտոսում, նա արդէն իր յառաջացած տարիքի մէջ էր , « Ցառաջ » օրաթերթի վաստակաւոր խի – զախ խմբագրապետի համբաւը ստեղծած, կանգնած պայքարի, առաջամարտիկ հը – բապարակադրի անվկանդ դիրքերում :

Շաւարշը հաւատքի սքանչելի մի վկա – յող էր :

Իրրեւ այդպիսին միշտ մնաց հաւատա – րիմ իր սկզբունքներին, որոնք բարոյա – կան բարձրութեան հասցրին նրան :

Նա անսասան հաւատք ունէր Հ. Ց. Դաշնակցութեան հանդէպ, որն ըստ Շա – ւարշեան պատգամի , հայ ժողովրդի մը – սից եւ արիւնից ծնած է եւ նա է, որ ա – ռաջնորդելու է ամբողջական հայու – թեան դէպի իրական ազատ, անկախ հայ – րենիքի լրումին :

Շաւարշ եւ «Ցառաջ» մնում են հաւատ – քի մի կուռ ամրոց .. կառուցուած, Դաշ – նակցութեան գրանիտեայ պատուանդանի վրայ :

Մահը խլեց մեզնից Շաւարշին, բայց յաղթականած մնում է նրա հոգու ստեղ – ծագործութիւնը՝ «Ցառաջ»ը :

Հաւատքի ամրոցի տէր Շաւարշի կո – րուստն է, որ այսօր կսկծացնում է հա – յութեան ընտրանի զաւակների սիրտը :

Ներկայիս , երբ հաւատքի բոլոր ամ – րութիւնները չրջապատուած են մի ապա – րատ դաղափարանութեան յափշտա – կիչներով, թող անդադար մնայ Ցառաջը: Հայութեան հոդու տաճարների մէջ ան – մար Շաւարշի հոգի կամքի եւ հաւատքի կանթեղը ...

Եւ սա կը լինի լաւագոյն դափնեպսակ նրա անուան ու գործին:

Ծնկաչոք յարդանք նրա քաղցր յիշա – տակին:

Հ. ԿՈՍՈՑԵԱՆ

Թեհրան, 1957

Երեւութապէս խոժոռ, խստադէմ , միշտ դժգոհ, ինքնակեդրոն, նոյնիսկ այ – լամերժ եւ բազմութիւններէն հեռու փա – խիլ սիրող մէկն էր Շաւարշ Միսաքեան: Բայց այդ իր էութեան մակերեսն էր : Իր պատանութեան եւ երիտասարդու – թեան առաջին տարիներուն ան բոլորո – վին այլ էր — աւելի ջերմ ու դիւրահա – ղորդ : Տարիներու բեռն ու անոնց բերած դառն ու տառապանքը, յուսախաբութիւն – ները եւ մեր հանրային կեանքի մռայլ պատկերը օրէ օր իրենց անդրադարձու – մը ունեցան անոր վրայ: Դարձաւ ինքն ալ տխուր , անժպիտ ու մռայլ: Բայց ոչ յոռետես: Եթէ այդպէս ըլլար, պիտի չկրնար ան հանրային կեանքի յորձանքին մէջ նետուիլ այնքան մեծ ու զարմանալի նուիրումով :

Ցոյս ու հաւատք զարձան գոյդ լծակ – ները անոր գործի ընթացքին : Ու քալեց ուխտաւորի մը նման, որ կ'ուզէր հաս – նիլ իր պաշտած սուրբին: Եւ իր հաւատ – քով ան տոգորեց ուրիշներն ալ :

Դրագէտ էր Շաւարշ Միսաքեան, ու տեւապէս պիտի մնար արուեստին ու դե – ղեցիկին սպասարկող մը, եթէ մեր հան – րային կեանքի ալեկոծութիւնները չտա – սկին դինքը վար իջնել տաճարէն՝ խառ – նուելու համար բազմութիւններուն ու ծառայելու անոնց : Աւոր համար էր որ քանի տարեկան կամ քիչ մը աւելի, ան անցաւ էջերում , ուր «Ցառաջ»ը խմբա – գրեց ՝ վարժ ու հմուտ լրագրողի մը յա – ջողութեամբ :

Ապա ան չրջեցաւ մեր հայրենիքի այն մասերը, որոնք մեր պատմութեան ու յե – ղափոխութեան տուին ոսկեղէն էջեր ու դէմքեր: Ատիկա եղաւ նոր ներչնչում մը, հաղորդութիւն մը իրեն համար : Փիլ եաք ան նորէն Պոլիս է: Բայց հետզհետէ արդէն կը սկսէր խաւարիլ մեր հորիզոնը: Սուգը կ'իջնէ հայրենիքին վրայ: Եւ մարդիկ որ պատմութիւն կերտեր էին , կը դառնան մեր նորագոյն զոհերը:

Անոնցմէ մէկն ալ եղաւ Շաւարշը , որ բանտային ահաւոր կեանք մը ապրեցաւ եւ օր մըն ալ , ազատելու համար իր ա – մէնօրեայ չարչարանքներէն ու դահիճնե – րուն ճանկերէն, փորձեց անձնասպանու – թեամբ վերջ տալ իր կեանքին: Եւ ինչ բախտաւորութիւն, որ չհասաւ իր նպա – տակին :

×

Վերջին երեսնամեակի հայ լրագրու – թեան պատմագրողը անկարելի է որ սա – հի «Ցառաջ»ի հատորներուն վրայէն, ո – րոնք Շաւարշ Միսաքեանէն պիտի մնան մեզի թանկագին ժառանգութիւն մը: Կո – թողական աչխատանք մը, ուր կայ տա – րիներու չունչն ու հեւքը , կան առօրեա – յի մտահոգութիւնները, ճիգն ու վաս – տակը :

Մեր լեզուի արթուն պահակներէն էր ան: Հիացող մը սերունդներու մեզի ձը – ւած հարստութեան, կ'ուզէր որ ան մը – նայ մաքուր, անեղծ ու անխարդախ : Եւ կիրքով ու զայրոյթով լեցուած, արդա – րօրէն կը ծառանար անոնց դէմ, որոնք անփութութեամբ մը կը փորձէին խաթա – րել անոր դեղեցկութիւնը՝ մտցնելով ա – նոր մէջ օտար կամ անհարազատ տարր մը: Այս դետնի վրայ չէր ներեր մանա – ւանդ Հայաստանի տէրերուն, որոնք ան – հանդուրժելի ուղղագրութիւն մը մեզի պարտադրելէ եաք, աններելի սանձարձա – կութեամբ մըն ալ լեզուն կ'առաջնորդէին դէպի ռուսացում :

Իր ձայնը չէր դաներ արձագանգ երե – ւանի մէջ, բայց սահմանին այս կողմը ա – նոր ունկնդիր էին չատ ուրիչները, ո – րոնք կը բաժնէին իր մտահոգութիւննե – րը: Շաւարշ Միսաքեանի թերթը եղաւ լեզուի մաքրութեան դեղեցիկ օրինակ մը: Առաջին էջէն մինչեւ վերջին էջը, խմբա – գրական սիւնակներէն մինչեւ ծանու – ցումները , տիրական էին լեզուի մաք – րութիւն, դեղեցկութիւն եւ բծախնդրու – թիւն ընդունուած կանոններու: Կը զդար ուչադիր ընթերցողը որ ամէն տեղ են խմբագրին աչքն ու ձեռքը :

Բայց միայն բառերու ու կանոններու ճչդրիտ գործադրութիւնը չէր որ կը զբաղեցնէր զինքը: Իր լեզուին պէս խիտ էր նաեւ իր թերթը, իր ոճին նման կեն – դանի, առոյդ ու բովանդակալից անոր բոլոր էջերը: Թչնամի էր չատախօսու – թեան , լեզուական զարդերու եւ պաճու – ճանքի: Իր դեղեցկութիւնը իր պարզու – թիւնն էր :

Բայց իր պարզ լեզուն հարուստ էր : Գիտէր խօսիլ պատկերներով ու չգործա – ծել միչտ նոյն տարազը: Ինչ որ կ'ընէր բնական էր իր մէջ, անճիպ ու անեղծ – ւեթ: Գրաղէտ մըն էր, արուեստի սպա – սարկու մը, որ կամայ թէ ակամայ կը լրագրէր: Բայց լրագիրը չսպաննեց անոր մէջ դրադէտը: Ընդհակառակն, լրագիրը քալեց դրադէտի բացած ճամբայով:

Եղաւ նուիրեալներէն մէկը դաղափա – րապաչտ սերունդի մը, որ պայքարեցաւ ժողովուրդի մը արդար դատին համար : Ինչպէս չատերու , Շաւարշ Միսաքեանի համար եւս դարձաւ երազ մը մեր Հայրենիքին անկախութիւնը : Հաւատացած եմ որ իր կեանքի ամէնէն երջանիկ օրերը եղան 1919 թուի ամրան այն քանի մը ամիսները , դորս անցուց Հայաստանի մէջ ամէն օր դիտելով ու վայելելով Մասիսի լուսապայծառ ճակա – տը :

Այդ օրերուն ուրախ էր ան մանուկի մը պէս: Կը խայտար հոդին: Աչքերէն ու դէմքէն դուարթութիւնը կը յորդէր: Օր մը ընկերներով Քանաքեռ էր — Աբով – եանի ծննդավայրը : Կամ Սեւան ու Նոր Բայազիտ : Ուրիչ օր մը դէպի Շիրակ եւ պատյտ մը Անիի աւերակներուն ու փառ – քերուն մէջ: Կամ այդ մը բերդաքաղաք Կարսին: Նոր մթնոլորտ , ապրումներ ու նոր հեռանկարներ: Կը յիչեմ իր մէկ բա – ցադանչութիւնը .— «Կ'ուզեմ ապրիլ Հա – յաստանի մէջ: Ամէն օր Թղթակցութիւն մը արտասահմանի մեր թերթերուն պիտի չբաւէ արդեօք ապահովելու համար ին – ձի ապրուստ մը »:

Ախ՛ղճ Շաւարշ, այդ երազը ունեցան ուրիչներ ալ — ապրիլ Հայաստանի մէջ : Բայց թերեւս ինքը եւ չատ ուրիչներ ե – դան աւելի բախտաւոր, քան մեր աւադ – ներէն չատերը, որոնք այդ երազի ճամ – բուն վրայ ինկան: Բայց ա՞րդեօք բախ – տաւորութիւն է տեսնել երազը իրականա – ցած, ապա տեսնել որ մութին ու աղէա – մուղջը նորէն մեզ ծածկած են :

Շաւարշ Միսաքեան եղաւ աչխատանքի հերոս մը: Ինչ որ ուրիչներ, կազմակեր – պուած ուժեր, հաղիւ պիտի կրնային ը – նել, ինք ըրաւ մինակը: Օրաթերթի մը բեռը, նիւթական ու բարոյական, առան – ձինն տարաւ իր ուսերուն վրայ : Ամէն օր վաղուան մտահոգութիւնը ճզմեց ու ճմլեց իր հոդին: Իր հպարտութիւնը թոյլ չտուաւ մեր օդնութիւնը փնտռելու: Իսկ մենք իր քովէն անցանք անտարբերու – թեամբ մը, որուն գուցէ այսօր ալ չենք անդրադառնար :

Ու քանի այսպիսի կորուստներ, որոնք չեն կրնար չճնշել մեր խիղճը ...:

Մ. ՕԶԱՆԵԱՆ

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Իտալիոյ Հայոց Գաղութային Վար – չութեան, Մշակութային Միութեան եւ Հայկ. Տան հրաւէրով, Շ. Միսաքեան իր կնոջ հետ Միլանօ ժամանեց 1955ի Ապ – րիլին: Ամէն օր դինք տեսնելու առիթը ունէի: Միչտ նոյն մարդն էր. վերջին ծայր լուրջ սակաւախօս: Բայց երբ կը յայտնէր զաղափար մը՝ զայն ծայրէ ի ծայր դլխագիր պէտք էր գրել, սկզբնա – տառէն մինչեւ վերջակէտը :

Անոր հետաքրքրութեան առարկան ա – ռաւելապէս հայ ազգն էր, իր անցեալով եւ ներկայով: Կրնայիր թափառիլ միջազ – գային արժէքներու անդաստանին մէջ . քեզ մտիկ կ'ընէր խոհուն եւ անճայն , ու յանկարծ ականջիդ եւ սրտիդ մէջ կը դլտորվէր մէկ հատիկ հարցում մը , որ քեզ տակն ու վրայ կ'ընէր .— Գրազա – բանիդ մէջ ի՞նչ հայերէն գրքեր ունիս : Անմիջապէս կը զդայիր որ բարոյական աննախընթաց նկարագրի մը առջեւ կը դտնուիս , որուն հետ հոսկէ հոնկէ խօսե – լը աւելորդ բան է, որուն դիմաց հարկ է չիտակ նստիլ եւ ա՛լ աւելի չիտակ խօսիլ:

Հակառակ «Ցառաջ»ի վրայ ստորագրած առաւելապէս խստաբարոյ խմբագրական – ներուն՝ բնաւորութեամբ հաղորդական էր, ընկերական բացառիկ ոգիով մը տա – գնապուն: Երբ ուրախ էր՝ սրամտութիւնն ու դուարթախոհութիւնը կը համեմէին իր խօսքը կարճ նախադասութիւնով մը , որ կարծէք մեր ժողովուրդին հոդիէն կու – դար, այնքան անմիջական էր, հարա – զատ :

Անտարակոյս, բանաստեղծն ու զրա – դէտը կ'ապրէին իր մէջ: Օր մը, երբ նստած Պուրունաթէի բարձունքը , կը դիտէինք երեկոյեան ստուերներուն տակ հանդչող լիճը՝ հանդարտ ձայնով մը ը – սաւ.— Արամայիս , տնակ մը ունենալ սա լերան լանջքին, մի քանի ընտանի ա – նասուն եւ բանջարանոց մը, ի՛նչ լաւ պի – տի ըլլար :

Այսքան մեծ մարդու մը մէջ այսքան համեստ փափաք մը: Չկրցայ յարմար պատասխան մը դտնել, որովհետեւ սիր – տոս տխրեր էր :

Այդ օրերուն, ժողովուրդին խանգա – ւած ութեան առարկան եղաւ: Իր անձը վհատութիւն եւ համեստութիւն կ'արտա – չինչէր: Առաքեալի մը պէս անցաւ մեր նայուածքներուն առջեւէն: Մինչեւ հի – մա դեռ չեմ համոզուած որ ան առ յաւէտ ձգած ըլլայ այս աչխարհը :

Չեմ համոզուած :

Ու հասաւ Ապրիլ 11 – 24ի ոգեկոչու – մը :

Հանդարտ քայլերով բարձրացաւ բեմ: Ինծի այնպէս թուեցաւ որ կը դողար . ներսիդին կուտակուած յուզումը սար – սափելի ըլլալու էր: Սկսաւ խօսիլ. կրակէ յուզումներ եւ բառեր , որոնք թեւեր ա – ռած՝ կ'իյնային մեր սրտերուն վրայ : Դադար մը. աչ բազուկը, ուղղած դէպի մեզ՝ ուսէն մինչեւ մատներուն ծայրը կը դողար: Անտարակոյս, ներսիդին կու – տակուած յուզումը սարսափելի ըլլալու էր: Ցանկարծ դոռաց .— Թուրքը ուղեց ոչնչացնել մեզ. ո՛չ. հայ ազգը անմահ է. մենք պիտի դնենք տապանաքարը անո՛նց վրայ՝ որոնք զայն կ'ուզեն դնել մեր վը – րայ. ո՛չ. հայ ազգը անմահ է: Լռութիւն:

Սարսուռը՝ թեւ, ոսկոր ու ջիղ առած՝ իջաւ ներկաներուն արեան մէջ. ու ան կը չարունակէր խօսիլ տառապանքէն, աքսո – րէն, ջարդէն, իր մտաւորական ընկերնե – րուն զոհաբերութենէն :

Ձեռքերը ծափը: Ձեռքի դրեթէ ան – նչմարելի չարժումով մը մերժեց զայն :

Ահաւասիկ մարդը զոր կորնչուցինք. բարոյական ուժերու կուտակում մը . իսկական մեծութիւն մը:

Կեանքէն եւ մարդոցմէ հմայ հեռու , հանդչէ խաղաղ, սիրելի խմբագրապետս. « Ցառաջ »ը չի կրնար մերթ չքալել եւ մերթ ալ չթռչիլ, որովհետեւ դուն անոր հետ ես, որովհետեւ աննուաճելի կամքդ, որ այնքան դիւրութեամբ որեւէ դժուա – րութիւն կռնակի վրայ կը չպրտէր՝ պիտի չարունակէ առաջնորդել զայն, ինչպէս մեր սէրն ու մեր նուիրումը :

ԱՐԱՄԱՑԻՍ ՍՐԱՊԵԱՆ

Ասի՛, որ ես էլ ուզում եմ ասել, որ ես էլ ունեմ իմ ասելիքը, իմ խոհերը, իմ ապրումները, որոնք ինձ համար ամենաթանկն են, ամենասրբազանը, ամենաանձնականը, ամենաանկրկնելին, ամենաանփոխարինելին, ամենաանգնահատելին, ամենաանհրաժեշտը, ամենաանհետաձգելին, ամենաանհապաղելին, ամենաանհամբերելին, ամենաանտանելին, ամենաանտեղեկանալին, ամենաանհասկանալին, ամենաանհաղորդելին, ամենաանհաղորդակցելին, ամենաանհաղորդակցականը, ամենաանհաղորդակցականացնելին, ամենաանհաղորդակցականացնելիությունը, ամենաանհաղորդակցականացնելիությունների, ամենաանհաղորդակցականացնելիությունների ամենաանհաղորդակցականացնելիությունների ամենաանհաղորդակցականացնելիությունների

ԳԱՂԱՓԱՐԻ ՄԱՐԴԸ

Լրանում է մէկ տարին, երբ ընկեր Շ. Մխաքեան փակեց աչքերը հիւրընկալ այս երկրին մէջ։

Անագորոյն մահը հարուածեց ճիշդ այն ժամանակ, երբ աւելի քան երբեք պէտք ունէինք զաղափարական — նուիրուած մարդկանց։

Գաղափարական մարդկանց սովը զգալի է ներկայ դարաշրջանում։ Նիւթապաշտական ուսմունքը եւ կեանքի յարաճուն մեքենայացումը ցամքեցնում են աղբիւրները ներշնչումի, երազի, նուիրումի եւ զարձնում զանգուածները զերի առօրեայի, կենդանական կեանքի, սպասարկուն դրամի, հաճոյքի եւ չուայտ ապրելակերպի։

19րդ դարն եղաւ զաղափարական մեծ ներշնչումների դար։ Հայութիւնը եւս մաս կազմեց զաղափարական այդ փաղանդին։

Իր յեղափոխական կազմակերպութիւնները ստեղծեցին նոր Հայը, անօրինակ իր նուիրումով, զաղափարական իր ներշնչումով։ Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը մանաւորապէս կարողացաւ ստեղծել տիտան-ներ մէկ սերունդ, որ արհամարհեց ամէն ի՛նչ որ աչխարհային է, առօրեայ, եւ ծառայեց վսեմին, բարձրին, զաղափարականին։

Հայութիւնը 600 տարիների զերութիւնից յետոյ կարողացաւ հոգեփոխուել, դառնալ ազատատենչ մէկ հաւաքակա-նութիւն։

Իր կորիւնները մահն արհամարհելով կերտեցին նոր Հայաստանը, վերածնուող հայրենիքը։ Ընկեր Շաւարշ Մխաքեանը հերոսական եւ զաղափարական այդ սե-րունդին էր պատկանում։ Իր կեանքը ողջ, եղաւ նուիրում իր ժողովուրդին, հայրենիքին։ Իր խօսքը եղաւ միշտ վճռ-սեմ, կամքը անսասան, միտքը պայծառ ու չարունակ ի սպաս իր ժողովուրդին, հայրենիքին։

Անխորտակելի էր իր հաւատքը, անընկճելի իր եռանդը։ Երկրից դուրս թէ երկրի մէջ նա միշտ մնաց պատնէշի վրայ, իբրեւ մարտնչող զինուոր, ի զին հայութեան չահերի պաշտպանութեան։ Ցաղթանակի օրերին նա եղաւ քարոզիչը վերածնունդի, պարտութեան չրջանին տոկունութեան, համբերութեան, ուժերի մէկտեղման։

Իր հուսակցութեան հետ, չքեց պայքարի ճակատը եւ չեղաւ երբեք ճակատադրապաշտ, համակերպուող։ Իր խօսքը ու գործը եղան չարունակ աննուաճ, հետեւողական։ Իր կուսակցութեան պէս եղաւ առաքեալը հայապահպանման, հայկական մչակոյթի, Հայաստանի գոյութեան։ Ոչ մէկ երեւոյթ այնքա՞ն արժէք եւ նչանակութիւն ունէր իրեն համար քան հայկական չահերը ու ողջ իր կեանքը նուիրեց այդ նպատակին։ Երիտասարդ թէ յառաջացած տարիներին՝ նա ամէն ի՛նչ զոհեց յանուն Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդի երջանիկ ապագային։ Անձնական չահ չունէր, հաւաքական չահը բարձր էր ամէն ինչից։

Իր ջանքերն էին ողջ Հայութիւնը կապել ազատութեան, անկախութեան գաղափարին, երիտասարդութիւնը թրծել զաղափարական քուրայի մէջ, պատրաստ ծառայելու անիրաւուած Հայութեան չահերին։

Իր խիղճը սակարկել չէր գիտեր, իր սիրտը սակայն զգայուն էր խեղճերի, անիրաւուածների հանդէպ, իրական քրիստոնեայի առաքինութեամբ էր օժտուած։ Հազուագիւտ էր իրրեւ մարդ, ընկեր, բարեկամ։

Աւա՛ղ քիչ են հիմա նման մարդիկ։ Իր բացը երկար ժամանակ պիտի զգանք բոլորս, նոյնպէս իր բարի յիչատակը։

ՀԱՑԱՄՏԱՆՑԻ

ԹԷՕԼԷՕԼԵԱՆԻ ՅՕԴՈՒԱԾԸ

(Շար. Գ. Էջէն)

էր։ Զէ՛ր զոհացեր հաւատալով ու թեւ տուեր էր, սի՛րտ եւ հոգի՛։ Նախապատչարումներ չունէր, սեփական համոզումներ եւ անկախակալ ակնկալութիւններ զեր կը խաղային իր համակրութիւններուն մէջ։ Կողքին եղաւ տաղանդներուն, չնորհքներուն, արժէքներուն. կ'ենթադրէր, որ նպատակ մը պիտի կարենային ըլլալ անոնք՝ հաւաքական մեր կեանքին, զրականութեան, մչակոյթին։ Եթէ զարուն յուսախաբութիւններ ունեցաւ, պատճառն ա՛յն եղաւ, վստահօրէն, որ զանոնք չփացնելու իր յօժարութիւնը անձնական չահու եւ հետաքրքրութեան բոլոր մարդկային տկարութիւններէն զերծ էր, անխառնօրէն անանձնական եւ հանրային։ — Գնա՛ց, ու իրեն հետ տարաւ մեր կեանքին մէջ հազուագիւտ այդ արժանիքը։ Ուրիչ սուղ արժանիքներու հետ։ Անփոխարինելի արժանիքներու հետ։

Գնա՛ց, բայց մնա՛ց։

Պէյրութ, 1958 Յունուար

ԻՐ ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԵՐԸ

Տարի մը արդէն՝ 24 Յունուար 1957։ կը յիչեմ եղերական այդ օրը։ Գիչերը, ուչ ժամուն, Օր. Մխաքեան լուր տըւած էր թէ հայրը անակնկալ անհան-գստութիւններ ունեցած էր, եւ թաղին բժիչկը յոռետես կարծիք մը յայտնած էր արդէն։ Երկար ճամբայ մը կտրելով ժամը 11ը անց հասանք Պէգոն։ Ինծի կ'ընկերանային Ներսէս Տակառեան եւ քոյրը, Ռոզա, ինչպէս եւ Յովիկ Եղիազարեան։ Հասանք՝ երբ արդէն տարաբախտ Շաւարշը փոխադրուած էր հիւանդանոցին կառքին մէջ։ Մութին մէջ տեսայ իր դունատ դէմքը, գրեթէ հոգեվարքի մէջ, եւ զգացի այն անտեսանելի բայց իրական անձկութիւնը, զոր ամէն բժիչկ կը զգայ ճակատագրական կացութեան մը առջեւ։

Հետեւեցանք, ուրեմն, կառքին մինչեւ Պօժոնի հիւանդանոցը։ Ճամբու ընթացքին ընկերներս կանխահաս հարցումներ կ'ընէին, որոնց անորոչ պատասխաններ կուտայի։ Վերջապէս հասանք հիւանդանոց եւ կրցանք քննել հիւանդը հերթական բժիչկին, ինչպէս եւ Տոքթ. Սագըզի հետ, երիտասարդ հայ բժիչկ մը, որ մեզի կ'ընկերանար տունէն մինչեւ հիւանդանոց։ Բայց, աւաղ, այս քննութիւնը եւս եկաւ հաստատել առաջին տպաւորութիւնս։ Արդարեւ ուղեղի կարեւոր երակ մը պայթած էր, եւ վիճակը կը յայտնաբերէր նաեւ կարգ մը նչաններ, որոնք յուսահատական կերպով կը ծանրացնէին մեր նախատեսութիւնը։ Ցուզուած չուարձացուցի իր փոխադրութեան սենեակի մը մէջ ուր ստիպողական խը-նամքներ կը տրուէին, արիւնի եւ այլ քննութիւններ ընելու եւ տեղաւորելու համար։ Նոր յուզումով կը յիչեմ իր օրերի ազգական վիչտով համակուած դէմքը, երբ իր հայրը կը համբուրէր։

Զինաթափ եղած դաժան իրականութենէն, վերադարձանք Մխաքեաններ։ Կարանը, ուր Տիկին Մխաքեան, աչքերը կարմրած, խոր անձկութեամբ՝ յոյսի բառեր կը փնտռէր մեր չրթներուն վրայ։ Անդին Օր. Տակառեան պարզ բառերով կ'աչխատէր յուսալու պատճառներ գտնել։ Կը հիանայի Յովիկ Եղիազարեանի համոզիչ խօսքերուն վրայ։ Կը պնդէր խոր հաւատքով թէ մեծ Շաւարշը չէր կրնար մեռնիլ, թէ չուտով կրկին ձեռք պիտի առնէր գրիչը, գաղափարական ճակատի վրայ չարունակելու համար պայքարը։ Հաւանական ապաքինման մը մտածումը բարելաւած ըլլալով մթնոլորտը, Աբփիկը սկսաւ պատմել թէ ինչպէս սկսաւ տաղնապը։

Ամէն նոր փոս որ կը բացուի, կոչ մըն է, ճիգ մը աւելի փորձելու, յանձնառութիւն մը աւելի ստանձնելու, որպէս զի կտրուած ճամբան աւելի զարգացայ եւ ամբանայ, մէկ սերունդէն միւսը։

Տ.

Շաւարշ Մխաքեան ամէն օրուան պէս ձգած էր խմբագրատունը, Հինգչաբթի գիչեր։ Սովորականէն աւելի զուարթ՝ տուն վերադարձած էր, ճաշած։ Երբ կը պատրաստուէր պառկելու, անբնական նչաններ ցոյց տուած էր, մտահոգելով ընտանիքը։ Հասած էին զրացիները։ Գլանիկ մը վառած էր բայց չէր խօսեր։ Խօսելու կարելիութիւնը չէր կորնցուցած բայց ինչպէս կ'երեւէր մտքերը ամփոփելու ի վիճակի չէր։ Եւ երբ կը պընդէին թէ «բան մը ըսէ», պատասխանեց «ի՞նչ ըսեմ», համակերպած ժպիտով մը։ Եւ ուչի ուչով կը հետեւէր ներկաներու բոլոր չարժումներուն, մանաւանդ հեռաձայնին որուն կառչած էր աղջիկը։ Քանի մը վայրկեան վերջ, մինչ Արփիկը եւ Պ. Ալէքմճեանը կ'երթային փարիզ՝ լուր Նարդունին, ունեցաւ առաջին եւ ծանրակչիռ տագնապը։ Փոխադրուեցաւ անկողինը։ Մնացեալը ծանօթ էր մեզի։

Ցաջորդ առաւօտ եւ չնորհիւ Ամերիկահայ բարեկամներու միջամտութեան, փոխադրուեցաւ Ամերիկեան հիւանդանոց, միչտ մահաքունի մէջ։ Կը յիչեմ մանաւանդ Կարպիս Ալէմչահը, որ խորապէս զգացուած էր այս տխուր անակնկալէն։ Փարիզի մեծադոյն մասնագէտները մնացին իր գլխուն վերեւ, բայց մահը յաղթեց։ Մեծ Շաւարշը մեռաւ, առանց գիտակցութիւնը վերագտնելու, չարաթ առաւօտ ժամը 11·15ին։

Տաղանդաւոր հրապարակագիր, միջազգային անվիճելի արժէքով, ան առաջնակարգ զեր խաղացած է հայ ժողովուրդի պատմութեան մէջ, վերջին 50 տարիներու ընթացքին։ Ամէն օր սնուցանելով իր ընթերցողները եւ իր ժողովուրդը նոր զաղափարներով։ Զէր մնացած նեղմիտ եւ ամուլ ազգայնականութեան մը գետնին վրայ։ կը քարոզէր ուժգին ձեւով թէ կարելի է հայրենասէր ըլլալ, բայց եւ մնալ աղատական։ Ինք որ առաջիններէն եղած էր ընդունելու յառաջադէմ գաղափարները եւ սկզբունքները, կ'ուզէր իր սովորական պայծառութեամբ, որ մեր երկիրը զառնայ անկախ, ըլլայ երկիր մը՝ ուր տիրապետեն ընկերային արդարութիւնը, իրաւունքը եւ աղատութիւնը։

Տ. Ա. ԱԲԳԱՐԵԱՆ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՁԱՆՉԱՅ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԸ

Ես երբ Պոլիս հասայ, Շաւարշ Մխաքեան իմ հայրենակիցներէն Լեւոն Ղարիբեանին հետ, Պոլսոյ կողմը, խանի մը մէջ, զրավաճառի խանութ մը ունէր, ուր կըրնայի զտնել Թիֆլիզի, «Դրօշակ»ի հրատարակութիւնները եւ այլ յեղափոխական զրականութեան մաս կազմող գիրքեր, ինչպէս եւ սեփական հրատարակութիւններ՝ Ա. Ահարոնեանի, Ա. Խահակեանի զործերէն, նաեւ՝ թարգմանական գիրքեր, որոնց թարգմանութիւնը կատարած էր Լ. Շանթ։

Նոյն օրերուն, Շաւարշին հրապարակագրական չնորհքին հետ, նկատելի էր նաեւ գիրքերու առեւտրական ասպարէզին մէջ ցոյց տուած հոտառութիւնը եւ գործնական ջիղը։ Սակայն, պէտք է ըսել, որ Շաւարշ զրքի առեւտրական ասպարէզին մէջ կը պահէր զաղափարական սկզբունքներու եւ մաքուր նկարագրի չեչտուած գիծը, որմէ չատ մը զրավաճառներ եւ հրատարակիչներ ընդհանրապէս զուրկ էին Պոլսոյ մէջ։

1910ին, Սկիւտարի Հ. Ց. Դ. կոմիտէի նորընտիր վարչութեան անդամ էին Շաւարշը, Ազարիկը, Սմբատը, Ռոբովամը եւ տղերս զրողը։ Որով՝ զրավաճառա-նոցին մէջ իմ ունեցած հանդիպումներէս վերջ, պատեհութիւն կ'ունենայի կու-սակցական աչխատանքներու մէջ, հանդիպելու Շաւարշին։

Կոմիտէն, բացի կուսակցական ներքին կազմակերպչական աչխատանքներէն, կը հոգատարէր նաեւ իրեն ենթակայ «Րաֆֆի լսարան – ընթերցարանը»։

Երբ «Լսարան – ընթերցարան» կ'երթայի, պէտք է բաւական ճչգրիտ իմանայի, որ ո՛չ մէկ նմանութիւն ունէր տեղւոյս ակումբներուն հետ։ Երկարականի դեղեցիկ չէնք մըն էր, որ ժամադրավայրը դարձած էր ուսանողներու եւ կրթուած երիտասարդներու։ Պարբերաբար հոն կը կազմակերպուէին դասախոսութիւններ, հանդէսներ եւ վիճաբանական ժողովներ, իսկ առաջին յարկը յատկացուած էր ժամանցի, հանդիպումներու եւ ընթերցանութեան։

Կոմիտաս վարդապետի երգչախումբին չնորհալի աչակերտներէն Վարդան Սարգիսեանը եւ Մհհրան Թումաճանեանը այդ չէնքի մնայուն աթոռակալներէն էին՝ միչտ զբաղած ըլլալով ձայնադրուած երգերու ուսումնասիրութեամբ։

Այս դասախարակիչ մթնոլորտին մղիչ զլխաւոր ուժերէն մէկը Շաւարշն էր։ Իրեն յատուկ բծախնդրութեամբ յայտա-գիրներու կազմութեան մէջ ան կ'ապահովէր ձեռնարկներու յաջողութիւնը, որուն հետեւանքով «Լսարան – Ընթերցարան»ը միչտ չրջապատուած մնաց զաւառացի եւ պոլսեցի զաղափարական խանդավառ երիտասարդութիւնով։

Շաւարշ զուարթ տրամադրութիւններով կը մասնակցէր նաեւ ընկերական ուրախ ժամանցներուն։ Ցիչատակելի է մասնաւորապէս մեր հաւաքոյթներէն մէկը, որքան կը յիչեմ, նոր տարուան առթիւ, ուր մինչեւ լուսաբաց մնաց, երգեց ու պարեց Կոմիտասի բերած հայ ժողովրդական երգերով, չուրջպարերու ընթացքին։

Ցոյսի, խանդավառութեան օրեր էին։ Հռչակուած «Սահմանադրութեան» ընձեռած «ազատութեան» բարիքները առաւելագոյն չափով օգտագործելու անհանգիստ ճիգեր կ'ըլլային։ Աւտոսահմանկն Պոլիս լեցուած էին հոյլ մը մտաւորականներ եւ յեղափոխական զործիչներ, ինչպէս նաեւ զաւառացի ուսումնատենչ երիտասարդներու հոծ բազմութիւն մը։ Նոր գաղափարներ, նոր գրականութիւն եւ մամուլ։ Բովանդակ հայ կեանքը ելեկտրականացած էր կարծես՝ բռնապետական երկար տարիներու մտաւոր եւ հոգեկան ճնշումէն ձերբազատուած։

Շաւարշ մէկն էր անոնցմէ, որ խանդավառութեամբ եւ նորեկներուն հանդէպ հիացմունքով, իր ուժերուն առաւելագոյն բաժինը նետած էր այդ հնոցին մէջ, որուն նպատակը, ձգտումն էր նոր կազդալար, նոր դիմագիծ մը տալ հայ ժողովուրդին, եւ պայքարի, աչխատանքի մղել նորահաս երիտասարդութիւնը՝ իսպառ ջնջելու համար համիտեան բռնակալութեան թողած նկարագրային աղէտալի հետքերը մեր ժողովուրդին վրայ։ Բծախնդրութեամբ եւ բարեխղճութեամբ ան չարունակեց կատարել իրեն յանձնուած պարտականութիւնները ինչ-նամփոփ նուիրումով մը, անտարբեր՝ չրջապատի տրամադրութիւններուն հանդէպ, եւ իր պատուաւոր տեղը ունեցաւ մամուլին եւ հանրային կեանքի ղեկավարութեան մէջ։ Նկարագրի այս ցայտուն դծին չնորհիւ էր, դարձեալ, որ յետագային ան կարողացաւ փարիզի մէջ «Ցառաջի»ի հրատարակութիւնը տեւականացնել՝ յաղթահարելով նիւթական եւ այլ բազմաթիւ դժուարութիւններ։

1915 Ապրիլ 11/24ի իրիկուն, Բարսեղ Շահպազ պիտի զար Մաքրիգիւղ՝ մաս-նաւոր ժողովի մը համար։ Մինչեւ վերջին զնացքը սպասելէ յետոյ, տղաքը մեկնեցան իրենց տուները։

Ցաջորդ օրը, կիրակի, ցրուիչները «Պատմամարտ»ը չբերին մեր դիւղը։ Երբ մեր կողմէ Բերա ղրկուած տղան վերադարձաւ, կացութիւնը ընդհանուր կերպով պարզուեցաւ, բայց տակաւին չտեղեկացանք ձերբակալութեանց բնոյթին, ծաւալին ու չափին մասին։

Տիկին Բրաբիոն Սրուանձտեանցը մեզի հետ կապ պահող եւ փոխադրութիւններ կատարողներէն մէկն էր։ Անոր եւ ուրիշներու միջոցաւ կարելի եղաւ ստուգել, թէ ձերբակալութիւններէն խուսափած էին Շաւարշը, Մերճանօֆը, Վ. Մարտիկեանը, Բարթող Զօրեանը (Ժիրայր), Ցուհ. Զէօկիւրեանը, Տիգրան Պաղտիկեանը եւ ուրիչներ։

Քանի մը օրուան ընթացքին, Շաւարշը եւ Մերճանօֆը կապ հաստատեցին Լինծի հետ։ Հանդիպում մը ունենալու համար ժամադրավայր նչանակած էին Թաքսիմի սրճարաններէն մէկը, ուր Շաւարշ պիտի սպասէր Լինծի։

Ներս մտայ ընդարձակ «Կազինօն» եւ քիչ վերջ առանձին առանձին դուրս եկանք իրրեւ անծանօթներ։

Այս դէպքը անհրաժեշտ համարեցի ներկայացնել, որպէս զի պարզ ըլլայ թէ ձերբակալութեանց յաջորդող առաջին օրերուն մեզմէ եւ ոչ մէկը կրցած էր դուչակել եւ չափել թրքական դաւին խորութիւնը, տարողութիւնը եւ հրէչային կողմերը։ Այսպիսի անդիտութեան մը հետեւանքով էր, որ Բարթող Զօրեանն ու Տիգրան Պաղտիկեանը յաջորդ քանի մը օրերուն ձերբակալուեցան փողոցներուն մէջ։

Հետզհետէ զգուչութիւնները կրկնացան, եւ Շաւարշ այլեւս ցերեկ

ՄԵԶ ԳԱԼՈՒՍՏ ՉԵՔԻՄԸ ...

— Ես ինչ գիտեմ, ինչ գիտեմ, ինչ գիտեմ,

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԱՐԵՒ ՍՏԵՂԾՈՒԵՑԱԻ

—o—

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ԸԼԼԱԼՈՎ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՈՒԺԸ ԿՕԳՏԱԳՈՐԾՈՒԻ ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ուրբաթ օր Անգլիա եւ Ամերիկա յայտարարեցին, թէ առաջին անգամ ըլլալով հիւլէական ուժը մեծապէս պիտի նպաստ – տէր մարդկութեան: Արդարեւ, յաջողած էին ստեղծել արուեստական արեւը· լոյս եւ ջերմութիւն: Արեւմտեան դիտնական – ները, առանց աղմուկի, երկար փնտրտուքներէ ետք ներկայիս կարողացան ծանր ջրածինի հիւլէները ձուլել, հինգ միլիոն աստիճանի ջերմութիւն ստանալով :

Երկկատուան թերթերը մեծ խորհրդներով կը հաղորդէին այս լուրը, միշտ չեշտելով թէ առաջին քայլն է ասիկա դէպի խաղաղ նպատակներու օգտագործ – ծումը՝ ջրածինի եւ հիւլէական ուժին· արդիւնքը, ինչպէս կ'ըսէ Ֆիկարօ, « զայացունց» կ'արելի է որակել, առանց չափազանցութեան :

Մօտ ատենէն ուժի նոր աղբիւր մը, որուն նախանիւթը անսպառ է (ծովի ջուրը) պիտի դրուի ի սպաս մարդկութեան: Վաղուան աշխարհին համար չատ մեծ կարեւորութիւնը ունի այս դիւտը, որ չատ աւելի մեծ կը նկատուի՝ քան սպուտնիկներու արձակումը :

Անգլիացիներն ու Ամերիկացիները այս ձեւով լուրջ յաջողութիւն մը ձեռք ձգեցին :

Մեքենայի մը չնորհիւ ծովին ջուրը պիտի օգտագործուի, այս ջերմութիւնը ստանալու համար :

Տակաւին առիթը կ'ունենանք անդրադառնալու :

—o—

ԲՈՂՈՔԻ ՆՈՐ ՑՈՑՑԵՐ ՔԱՐԱՔԱՍԻ ՄԷՋ

Ինչպէս գրած էինք Վենեզուելայի Նախագահը տապալեցաւ ու զինուորական խմբակցութիւն մը ձեռք առաւ իշխանութիւնը: Այսուհանդերձ, նոր կառավարութիւնն ալ կը քննադատուի ժողովուրդին կողմէ :

Երիտասարդ զինուորականներու պահանջին վրայ՝ նոր կառավարութեան երկու անդամները արձակուեցան իրենց պաշտօնէն :

Քաղաքացիները միշտ դժգոհ կը մնան, դէմ են զինուորականներէ կազմուած կառավարութեան մը, առարկելով թէ չատ չանցած անոնք ալ պիտի հետեւին ժիմենեղի օրինակին: Այս էր պատճառը, որ բողոքի նոր ցոյցեր եղան Քարաքասի մէջ· բանակը յաջողած է խաղաղութիւնը վերահաստատել: Ցուցարարները կրակի տուած էին բազմաթիւ հաստատութիւն – ներ :

Միւս կողմէ Տոմինիքեան Հանրապետութեան դեսպանատան առջեւ հաւաք – ուած են խումբ մը ցուցարարներ եւ բողոքած են, որ Արժանթինի նախկին նախագահ Փերոն այնտեղ ապաստանած է : Բանակը հասնելով ցրուած է ցուցարար – ները :

Արդարեւ, կարգ մը զրոյցներ չրջան ըրին, որոնց համաձայն Փերոն կը գտնուի Տոմինիքեան Հանրապետութեան Քարա – քասի դեսպանատան մէջ: Դեսպանը յայտարարեց, թէ Արժանթինի նախկին նախագահը « ապաստանած » չէ իր մօտ, այլ՝ պարզ «այցելութիւն» մը ուած է իրեն :

—o—

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Լիբանանի ընկերվարական – յառաջդիմական կուսակցութեան պարագլուխ Քամալ Ճումպլաթ արաբական թերթե – րուն եւ Պէյրութի անգլերէն լեզուով հը – րատարակուող «Տէյլի Սթար»ին մէջ յայտարարութիւն մը հրատարակած է, խստօրէն քննադատելով լիբանանեան կառավարութիւնը՝ որ օդակայանները արգիլեց էր – Ֆրանսի օդանաւներուն :

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ ամերիկեան նոր դեսպան նշանակուեցաւ Ալըն, որ ամերիկեան մամուլի գործակալութեան տնօրէնն էր :

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ԱՄՓՈՂՋԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Կը յուսայինք, առաջին այս տարեվի – ցին, հրապարակ հանել խոշոր հատոր մը, որու մէջ ամփոփուած պիտի ըլլան ոչ անչուշտ ամբողջ իր գործերը ,— ան – կարելի է ատիկա ,— բայց գէթ մեծագոյն մասը :

Դժբախտաբար կարելի չեղաւ՝ հակառակ մեր ցանկութեան եւ բարեկամներու սպասումին :

Դժուար է պրպտել յիսուն տարիներու մեր պարբերական մամուլը՝ գտնելու համար ցան ու ցրիւ հրատարակուած իր բոլոր գործերը : Այսուհանդերձ աչխա – տանքին մեծագոյն մասը կատարուած է արդէն, ու տպագրութիւնը սկսած : Մինչեւ այսօր տպուած է աւելի քան 15 պըրակ: Կը կարծենք թէ ամբողջ հատորը պիտի բաղկանայ 40 պրակէ՝ մեծադիր է – ջերով (աւելի քան 600 էջ), առատօրէն պատկերազարդուած, որու մէջ դասա – ւորուած են ճամբու տպաւորութիւնները, դրական վերլուծումները, հէքեաթ եւ պատմուածք, չափածոյ կտորներ ինչպէս եւ հրապարակագրական մնայուն յօդուածներ : Ցառաջաբանը, որ երկար ուսումնասիրութիւն մըն է Շ. Միսաքեանի կեանքին ու գործին նուիրուած, գրած է Շ. Նարդունի :

Կը յուսանք տպագրութիւնը աւարտել Զատկէն եառքը :

Այս գործը , որու կը սպասեն ընկերներ եւ համակիրներ՝ մեծ անհամբերու – թեամբ, ինչպէս կը յայտնեն հասած նամակները, պիտի ներկայացնէ Շ. Միսաքեանը՝ դիմագիծով մը, որ անծանօթ կը մնայ չատերուն :

ԻՄԱՍՏՈՒԹԻԻՆ ԴԱՌՆՈՒԹԵԱՆ

(Շար·ը Ա· էջէն)

լով իր հաւատքին փչրուիլը եւրոպական փայտակերտ աստուածներուն առջեւ, որ յուսահատեցա՛ւ մարդկութենէն՝ երբ հաստատեց թէ սուտն է որ կը կազմէ պատմութեան խոչընդոտն ու փառքը :

Այս եղրակացութեան հասնելու համար՝ պէտք է օժտուած ըլլալ մեծ իմացականութեամբ եւ աղնիւ զգայնութեամբ :

Բոլոր մեծ իմացականութիւնները , բոլոր մեծ զգայնութիւնները այսօր կ'ըն – դունին անխտիր ·

— Հայ ժողովուրդը ձգել այն վիճակին մէջ՝ ուր կը գտնուի հիմա, ոճիր է բացարձակ :

Տգէտ պէտք է ըլլալ եւ անզգայ, զոհ մնալու համար ներկայ կացութենէն :

Իմաստունը եւ զգայունը պիտի դառնան անպայման :

Եւ Շ· Միսաքեան մեկնեցաւ դժգոհութիւնը հոգիին մէջ եւ դառնութիւնը սրտին մէջ :

Շ· Ն·

ՀՈԼԱՆԴԱՑԻ հին դղեակներէն մէկուն մէջէն գտնուած են հարիւր միլիոն Ֆր· արժողութեամբ բաժնեթուղթեր, որ կը կրեն 1897 թուականը: Հարստութեան տէրը անծանօթ է :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Արտաքին նախարարութեան բանբերը յայտարարեց թէ մօտ ատենէն Ուոշինկթըն – Մոսկուա համաձայնագիր մը պիտի ստորագրուի , մշակութային յարաբերութեանց սկսելու համար :

ՍՊԱՆԻՈՑ եւ Ամերիկայի միջեւ կըն – քուած համաձայնութեամբ մը Միացեալ Նահանգները 69 միլիոն տոլար արժողութեամբ ուսեստեղէն պիտի ծախեն Սպանիոյ :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ մէջ փետրուար մէկէն ըս – կըսեալ գինին դարձեալ պիտի սղէ: Կարմիր գինին պիտի աւելնայ 7 ֆրանք (լիտրը), ճերմակ գինին՝ հինգ, իսկ Մարոքի գինին ութ ֆրանք :

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ ՄԱԿի մօտ դիմում պիտի կատարէ որպէսզի միջազգային ուժերը հեռանան Կազայէն (Եգիպտոս) :

ԱՆԴԼԻՈՑ Արտաքին նախարար Լոյտն ալ մեկնեցաւ Անգարա, ուր Բ·· օր կը բացուի Ատլանտեան Ուխտի ժողովը :

Ա· ՄԻՈՒԹԵԱՆ Արտաքին նախարար կրամիքօ այցելած է Մոսկուայի ամե –

ՔԱՆԻ ՄԸ ԳԻՏԵՐ

(Շար· 7րդ էջէն)

Հայրենիքի ազատութիւնն ու անկախութիւնը անբրականանալի երազ մը չէր: Հաւատացած էր Հայկ· Դատի լուծումին: եւ այս համոզումով ալ կը յայտարարէր միշտ .— «Երբ ժողովուրդ մը ազատութեան կը ձգտի ոչ մէկ ուժ կրնայ մարել անոր ձայնը, որ պիտի արձագանգէ լեռնէ լեռ: Երբեմն իբրեւ երգ ի խորոց սրտի, երբեմն իբրեւ ահազանգ»: (Յառաջ, 19 Փետր· 1956):

Իր նկարագիրը, ընդունակութիւններն ու ձգտումները ճշդած էին իր տեղը :

Դեռ նորահաս երիտասարդ ան հետեւած էր Դաշնակցութեան :

Բացառիկ եռանդով , ոգեւորութեամբ, խանդավառութեամբ եւ նուիրումով , բայց մանաւանդ անխորտակելի հաւատքով յիսուն տարի չարունակ պայքարեցաւ Դաշնակցութեան դրօշին տակ :

Եղաւ պարզ զինուոր, քարոզիչ դասախարակ ,գեկավար, բայց միշտ համեստ: Տուաւ ինչ որ ունէր իր մէջ որպէս արժէք, տուաւ անսպառունչ, սիրով եւ սբրտով :

Դաշնակցութիւնը իրեն համար անփոխարինելիւժ մըն էր ,«ամրապնդելու համար մեր ինքնապաշտպանութեան միջոցները օտարութեան մէջ» միաժամանակ «Հարազատ յառաջապահը եւ արթուն պահակը, պաշտպանելու մեր տարագիր բազմութեանց իրաւունքները, արտաքին թէ ներքին բշնամիներու դէմ»: (1956 Հոկտեմբեր):

Անփոխարինելի է Դաշնակցութիւնը՝ եղաւ իր վերջին տարիներու տեւական կանչը:

« ... Թող չափազանցութիւն չհամարուի՝ եթէ անփոխարինելի կը գտնենք Դաշնակցութիւնը թէ՛ տեւականօրէն թէ՛ գործնապէս»: Անիմաստ խօսքեր չէր գործածեր ան եւ կը դատապարտէր ցուցականը բոլոր տեսակի արտայայտութիւն – ները: Գիտէր ,որ ներկայ դարաշրջանը նոր վարդապետութիւններու դարաշրջան է : Դաշնակցութիւնը կրնար դիմանալ ժամանակի պահանջներուն եւ փոփոխութիւններուն :

.. երեւան եկան նոր վարդապետութիւններ: Եւ դեռ ուրիշներ ալ կը մշակուին: «Այդ բոլոր յեղաշրջումներուն եւ նշանախօսքերուն մէջ , պիտի չգտնէք հիմնական կէտ մը, որ նախատեսուած չըլլայ Դաշնակցութեան ծրագրով»: (1956 Հոկտեմբեր):

Իր այս համոզումներով, ան եղաւ Դաշնակցութեան մեծ քարոզիչներէն մէկը:

Հայոց ազգային իղձերու իրականացումը եւ հայրենիքի ազատութիւնն ու անկախութիւնը եղան իր նպատակը , իսկ Դաշնակցութիւնը՝ ազգու միջոցը :

Ս· ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սեբաստիոյ Նահանգային Մուրատ Ռաւմնասիրաց Միութիւնը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հայրենակից Աթանաս Գալեանի պարագաններուն , մօր՝ Աննա Պալեանի (ծնեալ Շիրվանեան) մահուան առթիւ :

ՆՈՒԻՐ

Ցովհաննէս Նշանեանի յիշատակին, Տէր եւ Տիկին Մելքոն Պասմաճեան հազար Ֆր· կը նուիրեն Կապոյտ Խաչի կայանին:

Ստանալ «Ցառաջ»էն :

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի երիտասարդաց Միութեան կողմէ:

Այս Ուրբաթ, (31 Ցունուար) երեկոյ Ս· Գողտ Գետրոս մատրան մէջ :

Կը դասախօսէ Կաթ· պատուիրակ Սեբրովէ եպիսկոպոս :

Այս առթիւ սիրով կը հրաւիրուի հասարակութիւնը :

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
— 17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e) —

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՑՈՑ ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏԸ

(Շար· 7րդ էջէն)

Ապրիլ ութին, լոյս տեսաւ «Ցառաջ»ի նոր չրջանի առաջին թիւը :

Մամլոյ ընկերներուն մեծ մասը ներկայ էր: Սպասելով կէս օրն անցաւ: Ոչ ոք ուղեց «Ցառաջ» լոյս տեսնելէն առաջ տուն վերադառնալ: Ընկերներ, Ներսէս , Գորգիկ, Գարեգին, ողբացեալ Ցակորը, ես եւ ուրիշներ որոշեցինք փոքրիկ խըն – ջոյք մը կատարել, «Ցառաջ»ի խմբագրապետին հետ ճաշել: Անմիջապէս ընկեր Գարեգին դուրս թռաւ, ուտելիք – խմէ – ցինք, իր գրիչն ու կաղամարը մէկ կողմ դնել տուինք, կերանք եւ խմեցինք : Գինիի աղդեցութեան տակ երգերը ծայր տուին, խմբագրապետն ալ մասնակցեցաւ մեր երգերուն:

Ամէն հինգ վայրկեանը անգամ մը ընկեր մը վար կ'իջնէր տեսնելու համար թէ ինչ եղաւ մեքենան , չէր գառնար դեռ եւ աչխարհ չէր բերեր մեր սիրելի Ցառաջը, զոր կարօտցեր էինք : Մէկ ալ մեքենայի ձայնի հետ, բոլորս մէկէն վար իջանք : Գորգիկին հասակը որ բարձր էր, ամէն – քէս առաջ «Ցառաջ»ի առաջին թիւն ա – ռաւ: Բոլորս համբուրեցինք եւ ստորագրեցինք : Ցետոյ դրպանը դրաւ :

Իսկ ես ուրիշ թիւ մը առնելով վեր վազեցի մեր մեծ ընկերոջ տալու : Երբ վեր ելայ, տեսայ, որ ընկեր Շաւարշ « Ցառաջ»ի յաջորդ թիւին փորձերը կը սբրբագրէր : Եւ ահա բարձրաձայն «Հո՛յ Նազանի» սկսաւ երգել : Վազեցի եւ ընկերները վեր կանչեցի: Բոլորս ալ իրեն ձայնակցելով երգեցինք ու պարեցինք : Իր ուրախութեան չափը չկար : Երանելի օ – րեր ...

Մահէն քանի մը չաբաթ առաջ խմբագրատուն կը գտնուէի: Հայրենակից մը եկաւ տեղական Մաչ թերթը ձեռքը : Հայաստանէն փախչողի մը լուրը կուտար այս թերթը, այսպէս.— «Հայ մը տոպրակի մէջ մէկ – երկու կտաւ դնելով կը փախչի Թուրքիա: Երբ որսկան չուները զինք կը հետապնդեն, տոպրակէն կը հանէ կտաւները որ փախչին, չուները կը նախընտրեն կտաւները հալածել, իսկ մարդը կը յաջողի աղատիլ»: Երբ կարգաց, դէմքին վրայ այնպիսի արտայայտութիւն մը եղաւ, որ , եթէ այդ փախչողը իր առջեւը գտնուէր այդ վայրկեանին, ապահովաբար չառաչիւն ապտակ մը պիտի իջեցնէր երեսին, ըսելով· «Հայրենիքը պանդոկ չէ»: Հայրենիքի կեանքը տանելի դարձնելու համար արիւն եւ քրտինք հարկաւոր է :

Ո՛ր բթամիտը չի խոնարհիր այս մեծ Հայու յիշատակին առջեւ ...

Ցարգանք իր անթառամ յիշատակին եւ խոր հողակոյտին :

ԱՐՄԵՆԱԿ ՑԱԿՈԲԵԱՆ

Այրի Տիկին Զ· Վէլէտեան, Տէր եւ Տիկին Համբարձում Վէլէտեան, Տէր եւ Տիկին Սրամ Վէլէտեան եւ զաւակը, Սարգիս Վէլէտեան, Այրի Տիկին Մառի Վէլէտեան (Համպուրկ), Այրի Տիկին Նուարդ Արիստակէսեան եւ զաւակները (Երեւան), Օր· Բերուզ Վէլէտեան, Այրի Տիկին Շողակաթ Փափազեան, Տէր եւ Տիկին Արմենակ Շահրիկեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Մինաս Շահրիկեան , Տէր եւ Տիկին Աստուրեան , Այրի Տիկին Պէաթրիս Երէցեան (Թօրինօ), Այրի Տիկ· Քէթէնէճեան եւ զաւակները (Մարսէյլ) , Տէր եւ Տիկին Պօղոսեան եւ զաւակները (Տիթրոյիթ), Տէր եւ Տիկ· Մեծպաքեան, Տէր եւ Տիկին Պարոնվարդեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Կարապետ Խոջեան եւ զաւակները (Պոլիս), Պ· Արմենակ Աչըդեան եւ զաւակները (Պոլիս), Պ· Մանուկ Պարոնվարդեան, Տէր եւ Տիկին Աչըք – կէօզեան եւ զաւակները (Պուքրէչ), Այրի Տիկին Աթրինէ Պարոնվարդեան եւ բոլոր պարագաները սրտի խորունկ ցաւով կը ծանուցանեն իրենց աղջկան, քրոջ, հօ – րեղբօր աղջկան եւ ազգականուհիին

ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՎԻԼԻՏԵԱՆի

մահը՝ որ տեղի ունեցաւ 23 Ցունուարին, 58 տարեկան հասակին:

Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի 28 Ցունուար, երեքչաբթի ժամը 16ին Փարիզի Հայոց եկեղեցին :

Մասնաւոր մահագդ չստահողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
28
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
28 JANVIER
1 9 5 8

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8104 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3905

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԳԵՂԵՑԻԿ ՀԵՌԱՆԿԱՐ ՄԸ

Ամէն չարիքէ բարիք մը կը ծնի, կ'ըսէ ժողովրդական իմաստութիւնը :

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմը, որ անհաշուելի չարիք հասցուց մարդկութեան, չուրջ յիսուն միլիոն զոհեր խլելով եւ հազարաւոր չէն քաղաքներ, աւաններ ու գիւղեր աւերելով, ունեցաւ մէկ բարի, կողմ : Զարկ տուաւ պիտութեան :

Գերման գիտնականները գիւղերը ցերեկին խառնեցին նոր գիւտեր ընելու համար : Ո՛չ թէ բարի նպատակով, այլ կատարելագործուած զէնքերու շնորհիւ թշնամիին արագ եւ մահացու հարուած տալու յեսին մտքով :

« Գաղտնի զէնքը» որով Հիթլէր կը սպառնար դաշնակիցներուն, ուրիչ բան չէր, եթէ ոչ այսօրուան կատարելագործուած հրթիռին նախատիպարը :

Գերմանները չյաջողեցան ընկճել Անգլիան օդանաւային ռմբակոծումներով : Հընարեցին հրթիռը, զոր մկրտեցին Վրէժ անունով (Ֆերվալթունկ : Վ–1) :

Շատ չանցած կատարելագործեցին զայն (Վ–2) : Մասնագէտներու կարծիքով, եթէ Վ–2 հրթիռը աւելի կանուխ հնարուէր, պատերազմը տարբեր ելք կ'ունենար :

Մինչ այդ, Ամերիկացիք ստեղծեցին հիւլէական ռումբը, որ վճռական դեր խաղաց Հիրոշիմայի մէջ, ծունկի բերելով Ճափոնը :

Խորհրդային գիտնականները օգտուեցան գերման գիտնականներէն եւ մաս նագէտ պաշտօնէութիւնէն՝ մրցելու համար Ամերիկացիներուն հետ : Ու յաջողեցան մէկջտեղ հանել Սպուտնիկն ու Լոյը : Տակաւին դաղտնի կը պահուի այն նոր ուժը, որուն շնորհիւ կարելի եղած էր հարիւրաւոր քիլոմեթր բարձրութեան հասցնել ահագին ծանրութեամբ երկրորդ Սպուտնիկը :

Գերմաններէն, Ամերիկացիներէն ու Ռուսերէն վերջ կարգը եկած է Անգլիացիներուն, որոնք տարիներէ ի վեր պարիւն, մութի մէջ կ'աշխատէին՝ դանելու համար նոր ուժ մը, որ կոչուած է յեղաշրջելու աշխարհը :

Ատլանտեան Ուխտի փարիզեան ժողովի օրերուն չչուկներ կը չրջէին թէ վարչապետ Մաքմիլըն կարեւոր յայտնութիւններ պիտի ընէ նոր գիւտի մը մասին :

Այդ յայտնութիւնը կատարուեցաւ ահա միս մը վերջ միայն, Ցունուար 23ին : Գիւտը տեղի ունեցած էր Սեպտեմբերին, սակայն գաղտնիքը յայտնուած էր միայն Ամերիկացիներուն :

Համաշխարհային մամուլը ցնծութեան աղաղակներ կ'արձակէ : Մարդկութեան համար ոսկեդար մը կը նախատեսէ :

Բան տարի վերջ, չնորհիւ արուեստական արեւին, աշխարհ երջանկութեան մէջ պիտի լողայ : Ծովուն ջուրը անսահման ուժ պիտի հայթայթէ մարդոց առօրեայ գործածութեան — լոյսի ու ջերմութեան — եւ ճարտարարուեստի բոլոր ճիւղերուն համար :

Այլեւս ածուխն ու քարիւղը թանգարան պիտի դրուին : Պետութիւնները իրարու դլուխ պիտի չպատռեն՝ վառելանիւթի հարուստ հանքերուն տիրանալու համար :

Հակամարտութիւնները վերջ պիտի դտնեն : Պատերազմի պատճառները պիտի դադրին : Երկնային դրախտը երկիր պիտի փոխադրուի :

Մարդկային միտքը վերջապէ՛ս կը յղանայ դիւտ մը, որ պիտի ծառայէ մահկանացուներու բարօրութեան եւ ոչ թէ պատերազմական նպատակներու, քիչ ծախքով եւ կարճ ժամանակի մէջ չատ մարդ սպաննելու :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՊՔԵՐԸ

ՊԱՂՏԱՏԻ ՈՒԽՏԻ ԺՈՂՈՎԸ ԲԱՑՈՒԵՑԱՒ

ԵՐԿՈՒ ՌՈՒՄԲԵՐ ՊԱՅԹԵՑԱՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏԱՆ ԱՌՋԵՒ

Թուրքերը անհամբերութեամբ կը սպասէին Պաղտատի Ուխտի ժողովին, որ Բ.օր բացուեցաւ Անդարայի մէջ :

Ինչպէս դրած էինք, Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նախարար Տըլըս կը մասնակցի այս ժողովին առ այժմ իբրեւ դիտող, բայց կը նկատուի կեդրոնական դէմքը, որ ուժ պիտի տայ տնտեսական ծրագիրներու գործադրութեան. պիտի առաջարկէ պաշտպանողական նոր միջոցներ :

Ժողովէն առաջ տեղի ունեցան ուչ դրաւ անցուդարձեր, որոնք խորհրդածութեան լայն դուռ կը բանան :

Թուրքիոյ Վարչապետ Մենտերէս առնակնկալօրէն դնաց Պաղտատ եւ վերադարձաւ : Կիսապաշտօն կը հաղորդուի թէ Մենտերէս դացած էր համոզելու Իրաքի Վարչապետը՝ Միրժան, որ անձամբ մասնակցի Անդարայի ժողովին :

Պաշտօնական բացատրութիւնը այն է, թէ երկու երկիրներու միջեւ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացած էր բոլոր հարցերու չուրջ եւ հաւանական է որ Թուրքեւիրաք «Մեծ»երու հանդիպում մը ըլլայ : Նման հանդիպումի մը ընթացքին պիտի քննուին Պաղտատի Ուխտի երկիրներուն մէջ մնայուն խաղաղութիւն մը հաստատելու կարելիութիւնները եւ մահմետական ու արաբական աշխարհի պաշտպանութեան միջոցները :

Ժողովէն առաջ Անդարա երթալով Անգլիոյ Արտաքին նախարար Լոյտ տե – սակցութիւն մը ունեցաւ իր թուրք պաշտօնակիցին՝ Զօրլուի հետ, որմէ ետք խորհրդակցեցաւ Վարչապետ Մենտերեսի հետ :

Անգլերեսթուրք խօսակցութիւններուն առանցքը կը կազմէր Կիպրոսի հարցը : Նոյն ոգիով Սելվին Լոյտ անմիջապէս Թուրքիա կանչեց Կիպրոսի անգլիացի կառավարիչը՝ Ֆութ : Այնպէս կ'երեւի թէ Պաղտատի ժողովին մէջ կղզիին հարցը պիտի արծարծուի :

Թուրքիա համաձայն է որ Կիպրոսը բաժնուի. ուրիչ որեւէ ձեւի այլ լուծում անընդունելի կը դտնէ Անդարայի կառավարութիւնը : Եւ վերջին միջադէպերը, այսինքն Ցոյներու ահաբեկչական դործունէութիւնը աւելի եւս կը հիմնաւորէ Թուրքերու առարկութիւնը : Միաժամանակ Անդարայի կառավարութիւնը կը քննադատէ կղզիին կառավարիչին քաղաքականութիւնը : Այսուհանդերձ Անգլիոյ Արտաքին նախարար Լոյտ յայտարարեց, թէ բրիտանական տեսակէտը անփոփոխ կը մնայ :

Ամէն պարագայի մէջ, Անգլիացիներու Անդարա ժամանումը ցոյց կուտայ, թէ վճռական որոշում մը պիտի տրուի կիպրոսի հարցին նկատմամբ. կը սպասուի որ Տըլըս միջամտութիւն մը ընէ եւ հարցը լուծէ :

(Շարունակութիւնը կարդալ 8րդ էջ)

Նոր ուժին խաղաղ նպատակներու համար օգտագործումը պարզապէս վերջ պիտի տայ քաղաքական մրցակցութեանց եւ տնտեսական տագնապներու :

Ցուսա՞նք որ այս դեղեցիկ հեռանկարը առիթ մը պիտի ըլլայ մղելու աշխարհի մեծերը, որ աւելի հաշտարար ոգիով լուծեն իրենց վէճերը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ԽՐՈՒՇՁԵՒ ԴԱՐՁԵԱԼ ԿՈՉ Կ'ԸՆԷ

«ՄԵԾ»ԵՐՈՒ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

Խորհրդային մամուլի «Թաս» գործակալութիւնը առջի օր սփռեց Խրուշչեւի մէկ ճառը, զոր խօսած էր Ցունուար 22–ին՝ Մինսքի մէջ :

Խորհրդային ղեկավարը դարձեալ կը տեսնէ «Մեծ»երու հանդիպումի մը վրայ, Արեւմտեաններէն պահանջելով թէ խորհրդային հրթիռները ուժեղ են :

Խրուշչեւ յայտարարած է մասնաւորապէս.— Խորհրդային կառավարութիւնը կը նկատէ՝ թէ «Մեծ»երու ժողով մը դումարելու վայրկեանը եկած է :

Այնուհետեւ, քննադատած է Արեւմտեան ղեկավարները, որ չեն ուզեր մեղմացնել միջազդային լարուած կացութիւնը եւ կը մերժեն ժողով մը դումարել՝ հրատապ խնդիրները լուծելու համար :

Գալով մեղի, աւելցուցած է համայնավար կուսակցութեան քարտուղարը, մենք խաղաղութեան կողմնակից ենք եւ կ'ուզենք մեղմացնել ստեղծուած մթնոլորտը, բարեկամական նկարագիր մը տալու համար միջազդային յարաբերութիւններուն :

Անչուշտ այս բոլորը ցարդ ըսուած է, Արեւելքի թէ Արեւմուտքի ղեկավարներուն կողմէ : Այս անդամ Խրուշչեւ «Մեծ»երու հանդիպումի մը օրակարդն ալ կուտայ.—

1.— Անմիջապէս դադրեցնել ջրածին ռումբի փորձերը :

2.— Դադրեցնել «պաղ պատերազմ»ը :

3.— Գերմանիոյ ու Եւրոպական այլ երկիրներու մէջ հաստատուած օտար դինուորներու թիւը պակսեցնել :

4.— Կեդրոնական Եւրոպայի մէջ ըստեղծել դինաթափ գօտի մը :

5.— Քննել Միջին Արեւելքի կացութիւնը :

6.— Միջազդային տնտեսական յարաբերութիւններ :

Այնուհետեւ Խրուշչեւ խօսած է Ա. Եւրոպական արձակարաններուն մասին, չեչտելով թէ Ա. Մրեւմտեաններու կառուցելիք հրթիռներու Եւրոպական արձակարաններուն մէջ դէպի Ռուսերու մասնակցութեամբ դումարելիք ժողովի մը ներկայ ըլլալ, պայմանով որ Մոսկուայի ղեկավարները քննելիք օրակարդին չուրջ նախ համաձայնութիւն մը գոյացնեն միւս երկիրներուն հետ :

Ինչպէս կը տեսնուի, մինչ Ա. Միութիւնը անմիջական ժողով մը կ'ուզէ, Արեւմուտքը կը փափաքի որ նախապատրաստական աշխատանքներ ըլլան, որպէսզի «Մեծ»երու նոր հանդիպում մը արդիւնաւոր ըլլայ :

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ մէջ նոր գործադուլներ կրնան ըլլալ. Վրդովեալ ինչ հարիւր բանուորները անցեալ չարաթ միթինկ մը ըրին գործարանին մէջ դժդոհութիւն յայտնելով. քանի առ հարիւր աշխատավարձի յաւելում կը պահանջեն, հակառակ պարագային կը սպառնան գործադուլ ընել :

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Կիրակի առաւօտ Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ՝ Շ. Միսաքեանի յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առթիւ :

Ընկերներու եւ բարեկամներու հոծ բազմութիւն մը լեցուցած էր եկեղեցին ծայրէ ծայր, անգամ մը եւս մատուցանելով յարգանքի իր տուրքը, անոր՝ որ աւելի քան կէս դար դաղայեց հայ ժողովուրդին :

Ճիշդ է որ տարի մըն էր անցած, սակայն բոլորին յուզումը ցոյց կուտար տակաւին այն վիշտը՝ որ իր մահը պատճառած էր ամէնուն :

Եկեղեցական արարողութեանց կը նախագահէր կաթ. Պատուիրակ Սերովբէ Եպս. Մանուկեան, որ ըսելէ յետոյ թէ Շ. Միսաքեան հանրային կեանքին մէջ մտաւ շրջանի մը, երբ լաւագոյն հեռանկարներու առջեւ էր մեր ժողովուրդը, յիշեց եղեռնը, որ այնքան անողոք եւ անակնկալ կերպով հարուածեց մեր ժողովուրդը : Շ. Միսաքեան մէկը եղաւ այն հիչերէն, որոնք, կրելով հանդերձ՝ իրենց մորքին վրայ՝ թշնամիին անողոք հարուածը, հրաշքով մնացին կենդանի : Եղեռնէն վերջ, Շ. Միսաքեան կրկին լծուած էր հանրային կեանքին : Անիկա, իր թերթով ոչ միայն ջահակիրը եղաւ ցիր ու ցան մեր բազմութիւններուն, այլեւ՝ անվհատ կերպով հաւատք ու յոյս ներշնչեց մեր ժողովուրդին, պաշտպանը եղաւ մեր մշակոյթին եւ պահապանը մեր լեզուին : Եւ հոգածու ու ջերմեռանդ՝ խրախուսեց մասնաւորապէս նոր սերունդը : Ընդհանրապէս գաղութահայութիւնը, բայց մասնաւորապէս Ֆրանսայի հայ գաղութը շատ բան կը պարտի, իրեն, մեծ եղաւ իր աշխատանքը մանաւանդ համերաշխութեան համար :

Իր գործը պիտի մնայ անմոռանալի ոչ միայն ֆրանսահայութեան այլեւ մեր պատմութեան համար :

Երեք տասնամեակներու իր անխոնջ ու բոլորանուէր աշխատանքներէն վերջ՝ ան հեռացաւ այս անցաւոր աշխարհէն, բայց իր գործը պիտի մնայ յիշողութիւններու մէջ : Մասնաւորապէս մեր նոր սերունդը պէտք է հաւատարիմ, հետեւորդը ըլլայ Միսաքեանին, կենդանի ու վառ պահելով անոր ոգին ու շունչը : Այդ պիտի ըլլար մեծագոյն յարգանքը իր յիշատակին :

Հոգեհանգստեան պաշտօնէն վերջ, Տէր Ցարութիւն Քահանայի ընկերակցութեամբ՝ խումբ մը բարեկամներ այցելեցին Շ. Միսաքեանի շիրիմը : Վերջին օրերուն ասարտած դամբարանին շինութիւնը խոր տպաւորութիւն ձգեց այցելուներուն վրայ :

Քահանան «Հոգւոց» մը ըսաւ, որմէ ետք բարեկամները բաժնուեցան փէր Լաշէզէն, ուր կը հանգչի մեր մեծ ընկերը :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Միսաքեան ընտանիքը խորին շնորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք իրենց ներկայութեամբ թէ գրաւոր աղօթակից եղան՝

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆի

մահուան տարելիցին նուիրուած պատարագին :

ԱՆԳԼԻՈՑ մէջ ընկերային լուրջ տագնապ մը ծայր կրնայ տալ, նկատելով որ դործաւորները աշխատավարձի յաւելում կը պահանջեն. առջի օր մերժուեցաւ զոհացում տալ ուղեվարներու նոր պահանջին :

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ 1957Ի ԸՆԹԱՑՔԻՆ

—o—

Միջազգային քաղաքականութեան հիմնական մտահոգութիւններէն մէկն է վերմանական հարցը: Բաւական է յիշել վերջերս կատարուած նամակներու փոխանակութիւնը, տեսնելու համար թէ Գերմանիա ի՛նչ դեր կը խաղայ ներկայիս : Շահեկան է ակնարկ մը նետել 1957ի անցուդարձերուն վրայ:

Զաւտ.— Պարտուած Գերմանիոյ Ա. Բեւմտեան գրացիները իրենց գրաւած հողերէն հրաժարելով Զաւտը վերադարձուցին Դաշնակցային Հանրապետութեան, որուն տասներորդ չրջանը դարձաւ այս հողամասը : Երկու տարուան ընթացքին այլեւս ենթակայ պիտի չըլլար նաեւ Ֆրանսայի տնտեսական ու ելմտական հոգատարութեան. (մէկ տարին անցաւ):

Քաղաքական ու տնտեսական կարեւոր յաջողութիւնն մը կը նկատուի այս պարագան, որ միաժամանակ նպաստաւոր է Ֆրանսայի համար: Ատրնաուըրի քաղաքականութեան յաղթանակը եւ հարուած մը Արեւելեան Գերմանիոյ՝ որ անտրը տունչ ընդունած էր Սիլէզիոյ ածխահանքերուն եւ մինչեւ Օտըր Նայս գիծը դառներու անջատումը Գերմանիայէն:

Չիմուրագրութիւն.— Մինչեւ Յուն ուար 23 (1957) Դաշնակցային Հանրապետութիւնը կամաւոր զինուորներով ըսկսած էր բանակի մը կորիզը կազմել. բայց այդ թուականէն սկսեալ օրինաւոր զինուորագրութիւնը սկսաւ գործադրուիլ :

Ներկայիս Անգլիա յաւելեալ վճարում կը պահանջէ Գերմանիայէն, այլապէս կը ապառնայ ետ քաշել իր զինուորները : Պոնի կառավարութիւնը ոչ միայն կը մերժէ յաւելեալ դրամ մը տալ, այլ կը մտածէ զաղրեցնել սովորական վճարումները: Եթէ Անգլիա չհրաժարի իր պահանջէն, հաւանական է որ Դաշնակցային Հանրապետութիւնը չուտով 400·000ի բարձրացնէ իր զինուորներուն թիւը, չատ չանցած կէս միլիոննոց բանակ մը ունենալու համար: Պարտականութիւններ ըստանձնած է նաեւ Ամերիկեան Ուխտին հանդէպ, զորս պէտք է կատարէ :

Արեւելեան Գերմանիա.— Էլպա գետէն դէպի արեւելք, ռուսական զօտին կը կառավարուի Համայնավարներու կողմէ, որոնք կը գործեն «Ընկերվարական Միութիւն» անունով : Կոմսակցութեան տիրական դիմքերն են Իւլպրիխտ եւ Կրոթվոլ, որոնք չարունակ կը մնան իրենց դիրքերուն վրայ, քանի մը տարի առաջ 99 առ հարիւրը չհեղուլով... : Ապատթալինացման հոսանքը չէ հասած մինչեւ Արեւելեան Գերմանիա : Ատրնաուըրի եւ Օլբրնաուըրի պահանջած ազատ ընտրութիւնը չէ ընդունուած. այս է պատճառը, որ վերամիացման ջանքերը ապարդիւն կը մնան: Այնպէս կը թուի թէ Մոսկուա ո՛չ թէ միացեալ Գերմանիա մը կ'ուզէ, այլ կը փափաքի որ զոյութիւն ունենան երկու կառավարութիւն – ներ. այս տեսակէտին դէմ են Արեւմտեան Գերմանացիները եւ յաղթական երեք պետութիւնները: Մինչեւ իսկ Ատընաուըր արամադրութիւն չունի բանակցելու «ապօրէն» կառավարութեան հետ, որովհետեւ այդ ձեւով արդիւնքի մը հասնելու յոյս չունի: Դաշնակցային Հանրապետութեան վարչապետին համաձայն Ա. Մի – ութիւնն է որ պիտի լուծէ այս հարցը, բանակցելով միւս պետութեանց հետ եւ արտօնելով ազատ ընտրութիւնները՝ բովանդակ Գերմանիոյ մէջ : 1954ի Ժընեւի խորհրդաժողովին մէջ այս ուղղութեամբ արամադրութիւն մը զոյացած ըլլալով, Արեւմտեան Գերմանիա կը պնդէ ազատ ընտրութեանց վրայ :

Ա. Միութիւն.— Ատընաուըրի քաղաքականութիւնը՝ Արեւմուտքի հետ դործակցութիւն եւ Արեւելեան երկիրներու հետ բանակցութիւն, վաւերացուեցաւ ժողովուրդին կողմէ, 1957 Սեպտեմբեր 15ի ընտրութիւններով: Ատընաուըր սկսաւ աշխատանք տանիլ Ռուսիոյ մէջ գտնուղ դերման դերիները ազատելու համար եւ տնտեսական գործակցութեան սկսելու Միկոյեանի առաջարկին պայմանաւոր հաւանութիւն տուաւ. բանակցութիւնները կը չարունակուին :

Սոց. Դեմոկրատ կուսակցութիւնը.— Պիսմարքի օրերէն ի վեր ընկերվարական եւ բանուորական դասակարդին մէջ այնքան ծաւալուն այս կուսակցութիւնը այսօր ալ կը մնայ ընդդիմադիր դիրքի մէջ: Առեներին մահափորձ ալ ըրած էին Վիլհելմ Ա.ի դէմ. 1878ին, Պերլինի վեհաժողովէն ետք Մրիմեան Հայրիկ դահաժառանգին ներկայացաւ, Սոց. Դեմոկրատ մը վիրաւորուած Վիլհելմ Ա. կայսրին ապաքինման մաղթանքով ...: Այս կուսակցութիւնը հետզհետէ կարողացաւ աշխատաւորներու համար հաւասարութեան եւ կեանքի բարելաւման իրաւունքներ ձեռք ձգել: 1918ին, երբ Վիլհելմ Բ. երկրէն հեռացաւ կառավարութեան դեկավարութիւնը անցաւ այս կուսակցութեան ձեռքը. հանրապետութեան առաջին նախագահը Սոց. Դեմոկրատներու պարագլուխն էր (Ֆրետերիք Էվերտ): Առաջին աշխարհամարտին դէմ ըլլալու այս կուսակցութեան ջանքերը ապարդիւն եղած էին, որմէ ետք պարտուած Գերմանիան վերականդնելու առաջադրութեամբ տասը տարուան ընթացքին ընկերվար ծրագիրներու մեծ մասը գործադրեց : Ներկայիս իրենց մեծադոյն դէմքերէն մէկն է Փրոֆ. Գարլօ Շմիդ, բայց քաղաքական յաջողութեան մը համար նպաստաւոր աղդակներ չունի: Մանաւանդ, երբ իր դէմը կը գտնուի Ատընաուըրի նման փորձ անձնաւորութիւն մը, որ գործնապէս ընթացք կուտայ ընկերային բարեկարդութեանց՝ ներքին ճակատի վրայ, իսկ արտաքին քաղաքականութեան մէջ իր մեծագոյն ուժն է՝ հակառուս դիրքը:

Արեւմտեան երկու մեծ երկիրներու՝ Ամերիկայի եւ Անգլիոյ նման երկու կուսակցութեան դրութիւնը հետզհետէ լաւ հող կը գտնէ Գերմանիոյ Դաշնակցային Հանրապետութեան մէջ: Ատընաուըրի Քրիստոնեա – դեմոկրատ կուսակցութիւնը թէեւ մեծամասնութիւն մը կը ներկայացընէ, բայց յատկանշական է այն պարագան՝ թէ Սոց. Դեմոկրատները աթոռ չկորսնցուցին: Ընտրութեանց մէջ պարտուողները եղան Ազատականները, Ազգայականները եւ միջին դասակարդի խմբակցութիւնները, որոնք միասին պարծակելով հանդերձ ընտրողներու ընդհանուր թիւին հինդ առ հարիւրն անդամ չկրցան ապահովել: Համպուրկի եւ Պերլինի քաղաքապետական ժողովներու մեծամասնութիւնը կը պատկանի Սոց. Դեմոկրատներուն :

Քրիստոնեայ – ընկերային միութիւնը կաթոլիկ է եւ զօրաւոր՝ Պաւարիոյ մէջ, իսկ Քրիստոնեայ – Դեմոկրատները բոլորական են. երկու կուսակցութիւնները միացած են եւ կը գործեն Ատընաուըրի առաջնորդութեամբ : Համայնքներն ու կղերը հիմը կը կազմեն այս կազմակերպութեան : Վերջին 11 տարիներու վերակազմութեան եւ տնտեսական յաջողութեան ախոյեանները կը հանդիսանան զոյդ կուսակցութեանց դեկավարները :

Հատուցում Հրեաներուն.— Երեսփոխանական ժողովը որոշեց պետական հատուցում ընել պատերազմի ընթացքին վնասուած Հրեաներուն, կամ անոնց ժառանգորդներուն. Հրեաներուն իրաւունք տրուած է յայտարարելու իրենց նիւթական վնասները: Կը կարծուի թէ այս դումարին ամբողջութիւնը պիտի ըլլայ 5 – 7 միլիառ մարք, որուն մօտ երեք միլիառը պիտի տրուի Իսրայէլի կառավարութեան: Հատուցման մասնավճարները ըսկսած են ըլլալ, թէեւ Հրեաներու պահանջները բարդուելով կը հասնին մինչեւ 27 միլիառ մարքի...:

ՅԱԿՈԲ ՏԻՐ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԱՆՏՐԷ ՄԱԼՐՕ ԵՒ ԻՐ ԱՌԱՍՊԵԼԸ

•

Անտրէ Մալրոյի ընթերցողներէն չատերը համոզուած են թէ «Լէ Քոնքէրան» եւ «Լա Քոնտիսիոն Իւմէն» հատորներուն հեղինակը ականատես վկան եղած է իր նկարագրած դէպքերուն : Մալրօ ալ, իր կեանքին գաղտնիքներուն մասին պահած իր անթափանց լռութեամբ, հրահրած է իր անուան, կեանքին ու գործին չուրջ ծագած ամէն տեսակի առասպելները :

Բայց ահա Ամերիկացի մը, Ռ. Ֆրոհոք, որ Գոլոմպիա համալսարանին Փրոֆեսսորական գրականութեան դասախօսն է, եւ միաժամանակ՝ Մալրոյի գործին ամէնէն մտերիմ մասնագէտ – քննադատներէն մէկը, վերջերս գիրք մը հրատարակեց — «Անտրէ Մալրօ եւ ողբերդական երեւակայութիւնը», որուն մէջ կը պնդէ որ Մալրոյի արկածախնդիր կեանքին չուրջ հիւսուած առասպելը սխալ է, եւ որ Մալրօ իր նկարագրած դէպքերուն ակնատես վկան երբեք չէ եղած :

Որպէս առաջին փաստ, Ֆրոհոք օրինակ կը բերէ Մալրոյի «Արքայական Ուղին» («Լա Վուա Րուայալ»), (1926) որ հնդխուզական առաքելութեան մը պատմութիւնն է Հնդկաչինի կոյս անտառներուն մէջ, եւ որուն նկարագրութիւնը մարդուս մարմինը կը փշաքաղէ: Արդ, կ'աւելցնէ Ֆրոհոք, Հնդկաչինի այդ չրջանը երկար ատեն է ի վեր բնակուած էր սպիտակ – մորթ գաղթականներէ եւ 1924ին օդանաւային կանոնաւոր սպասարկութիւն մը նոյնիսկ գոյութիւն ունէր անտեղ :

« Լէ Քոնքէրան» դիրքը, որ հրատարակուած է 1928ին, ընդհանուր առմամբ կը նկատուի վաւերաթուղթ մը Զինաստանի մէջ յեղափոխական գործունէութեան մասին ընդհանրապէս, եւ «Քանթեան մասին ընդհանրապէս եւ «Քանի խնդրին» մասին մասնաւորապէս. Մալրօ այնպիսի իրական կերպով կը նկարագրէ 1925 Յունիս 25էն Օգոստոս 18ի միջեւ այնտեղ տեղի ունեցած դէպքերը, որ այն տպաւորութիւնը կը ձգէ թէ ինքը այդ չրջանին այնտեղ կը գտնուէր :

Արդ, կ'աւելցնէ Ֆրոհոք, այդ թուականին, Մալրօ, հազարաւոր քիլոմեթր – ներ հեռաւորութեան վրայ, Սայկոն քաղաքը կը գտնուէր, ուր ոչ միայն կանոնաւոր կերպով կ'աչխատակցէր ապդայնական «Հնդկաչինեան» թերթին, այլ նաեւ ֆերթին տնօրէնն էր: Կարելի չէ ենթադրել որ իր գրած յօդուածներէն չատերը նախորդ օրը հնդկաչինեան մամուլին մէջ լոյս տեսած յօդուածներու պատասխաններ էին: Ըստ Ֆրոհոքի, ուրեմն, Մալրօ Սայկոն կը գտնուէր , սակայն Պորոտինի խորհրդային համայնավար քարոզութեան սպասարկութիւններուն հետ կանոնաւոր հաղորդակցութեան մէջ էր. բոլոր անցուդարձերէն տեղեակ էր, թէեւ հեռուէն, բայց իր զօրաւոր եւրեւակայութեան ու մեծ տաղանդին չը – նորհիւ կրցաւ դէպքերը նկարագրել ակնատեսի մը նման :

Գալով «Լա Քոնտիսիոն Իւմէն»ին, որ , ինչպէս յայտնի է, Զինաստանի ազատագրական պայքարին, Զանկ Քայ Չէքի եւ համայնավարներու գործունէութեան պատմութիւնն է, եւ որուն անցուդարձերը տեղի կ'ունենան Շանկայի մէջ , այս քաղաքին մասին տրուած աչխարհագրական մանրամասնութիւնները այնքան ա – նորոշ են, որ կրնան յարմարիլ ասիական որեւէ մէկ քաղաքի :

ՅՕՍԱՐ ՀՋԵՐ

ԿՈՎԿԱՍԻ ԿԱԼԱՆԱԻՈՐԸ

—o—

Թէեւ չատ լաւ չէր հասկնար անոնց խօսքերը, սակայն մօտաւորապէս կը դուչակէր թէ Թաթարները չատ կը վախնային ռուսական զինորներու յառաջխաղացումէն :

Ժիլին փոսին մէջէն որոշակի կը լսէր հիմա բարձրաձայն խօսակցութիւնները Թաթարներուն եւ կ'ենթադրէր որ անոնք մասնաւորապէս այն մտավախութիւնը ունէին թէ՝ երբ Ռուսերը գալու ըլլան ի – բենց դիւղը եւ տեղւոյն Ժիլինի եւ Քոսթելինի վիճակին, անոնց վրէժխնդրութիւնը չափ ու սահման պիտի չունենար :

Ցանկարծ, խօսակցութիւնները դադրեցան: Թաթարները հեռացած էին:

Իր գլխուն վերեւ աղմուկ մը լսելով, Ժիլին վեր նայեցաւ եւ տեսաւ որ Տինահ փոսն ի վար ծռած կը դիտէր դինքը: Աղջնակին վիզին մանեակները կախուած էին դէպի փոսը: Անոր աչքերը կը փայլատակէին աստղերու նման :

Տինահ իր թեզանիկին մէջէն մէկ երկու կարկանդակ հանելով, նետեց փոսին մէջ:

Ժիլին առաւ կարկանդակները եւ ըսաւ .

— Երկար ատենէ ի վեր չէիր եկած , Տինահ: Ես քեզի համար պուպրիկներ պատրաստած եմ, առ, ահաւասիկ:

Եւ հատ մը նետեց Տինահին :

Սակայն աղջնակը գլուխը չարժելով , ըսաւ.

— Ո՛չ, պէտք չկայ :

Վայրկեան մը լռութիւն պահելէ ետք , Տինահ նստաւ փոսին եզերքը եւ ըսաւ .

— Իվան, քեզ սպաննել կ'ուզեն ...

— Ո՞վ կ'ուզէ սպաննել զիս :

— Հայրս, բոլորն ալ այդպէս կը թե – լադրեն անոր, սակայն ես կը դթամ քեզի :

— Քանի որ կը դթաս ինծի, չարունակեց Ժիլին, պէտք է որ ինծի բերես եր – կար ձող մը :

— Ատիկա անկարելի բան մըն է, պատասխանեց Տինահ, եւ գլուխը ժխտական կերպով չարժելով հեռացաւ :

Գիչերը վրայ հասաւ: Քոսթելին փոսին մէկ անկիւնը կը քնանար :

Ժիլին, գետնին վրայ նստած, ընկղմած էր խոհերու մէջ :

Ցանկարծ, ղազայ որ վերէն հողի կոյտեր վար կը թափէին :

Վեր նայեցաւ: Երկար ձող մը յենած էր փոսին պատին: Կամաց կամաց , ձողը կ'իջնէր փոսին մէջ :

Վերը, երկինքին վրայ աստղերը կը պլպլային, իսկ փոսին եզերքը՝ սիրունիկ գլուխ մը գէպի վար էր ծռած, որուն վրայ եւս գոյդ մը փայլփլուն աչքեր կարծես կը մրցէին երկնքի աստղերուն հետ..

Տինահն էր: Գլուխը գէպի վար ծռելով, աղջնակը մրմնջեց :

— Իվա՛ն, Իվա՛ն ...

Եւ իր ձեռքերով նչան մը ընելով, ուղեց հասկըցնել թէ պէտք չէր որ աղմուկ ընէր :

Ժիլին, Քոսթելինը արթնցնելով, ըսաւ անոր .

— Լ՛ւ, արթնցիր: Վերջին անգամ մըն ալ փորձենք, քեզի պիտի օգնեմ :

Քոսթելին չուզեց նոյնիսկ մտիկ ընել ընկերոջը խօսքերը :

— Ոչ ըսաւ, ես չեմ կրնար հոստեղէն ղուրս ելլել, եւ եթէ նոյնիսկ ելլեմ , ո՞ւր պիտի երթամ քանի որ երբալու իսկ կարողութիւն չունիմ ...

— Քանի որ այդպէս է, մնա՛ս բարով , քէն մի պահեր ինծի հանդէպ :

Քոսթելին եւ Ժիլին ողջագուրուեցան:

Այս վերջինը փարեցաւ ձողին, խնդրեց Տինահէն որ վերէն բռնէ ձողին ծայրը , եւ սկսաւ մագլցիլ :

Երկու անգամ չյաջողեցաւ ու վար ինկաւ:

Ոտքին կապանքը կը նեղէր դինքը :

Քոսթելին օգնեց ընկերոջը եւ վերջապէս, բաւական դժուարութեամբ հասաւ փոսին գլուխը :

Իր վտիտ ձեռքերով եւ ամբողջ ուժովը, Տինահ կը քաչէր Ժիլինի չապիկին ծայրէն, որպէս զի ան կարողանար բոլորովին դուրս գալ այդ խորվիրապէն :

Եւ ուրախութենէն, աղջնակը կը խըն – դար :

Երբ Ժիլին փոսէն դուրս ելաւ, վեր – ցուց ձողը եւ գայն Տինահին տալով , ըսաւ.

— Տար հոն, ուրկէ առիր, կրնան կախել քեզմէ ու քեզ ծեծել :

Աղջնակը բռնեց ձողը եւ սկսաւ յառաջանալ :

Որպէս զի կարողանար իր ոտքին կապանքը հանել եւ իր յառաջացումը դիւրացնել, Ժիլին գետնէն առաւ սրածայր քար մը եւ ուղեց անով փչրել կապանքին կղպանքը: Ի զո՛ւր, սակայն, իր ջանքերը ի դերեւ ելան, ձեռքերը արիւնոտեցան եւ աղջնակը, որ ձողը տանելէ ետք վերադարձած էր, իր ազդուն թաթիկներով չկրցաւ օգտակար ըլլալ կապանաւորին :

Ի վերջոյ Ժիլին համոզում գոյացուց թէ անկարելի էր կղպանքը կոտրել, եւ որոշեց, հակառակ կապանքին, իր ճամբան չարունակել :

Պէտք էր որ լոյսը չծագած, հասնէր զօրանոց :

— Մնա՛ս բարով, փոքրիկ Տինահ, ըսաւ Ժիլին, յաւիտենապէս պիտի յիչեմ քու բարի աչակցութիւնը :

ԼԷՈՆ ԹՈԼՍԹՈՑ

(6 Շար.)

Ըստ Ֆրոհոքի, դիրքը կը պարունակէ նաեւ պատմական անճշդութիւններ։ Ար – պարեւ, Մալբօ կը դրէ թէ կռիւներուն առաջին օրուան վերջաւորութեան, հե – րոսները իրենց դլուխը կորսնցուցած են պայքարին բռնած ընթացքին պատճառով։ Զանկ Քայ Շէք, որ դրքին մէջ կը դործէ վարագոյրի եռեւէն, կը հրահանգէ հա – մայնավարներուն, որ զինաթափ ըլլան եւ կը պատրաստուի վերջնական հարուած տալու յեղափոխական չարժման։ Գրքին հերոսներէն Քիօ եւ Շէն, Հանքէու կը մեկնին՝ կացութեան մասին յստակ գա – դափար մը ունենալու եւ Միջազդային ներկայացուցիչներուն հետ յարաբերու – թեան մէջ մտնելով անոնց հրահանգները ստանալու համար։

Արդ, Ֆրոհոք, փաստեր իր ձեռին մեզի ցոյց կուտայ որ դէպքերը այսպէս չըն – թացան։ Համայնավարները չուարդումի մատնուելու կամ յանկարծակիի դալու որեւէ պատճառ չունէին։ 1926ին, Պորտ – սին չատ որոշ հրահանգներ ստացած էր Մոսկուայէն, որոնք կ'ըսէին թէ ոչ մէկ պարագայի Քուօմինթանկը պէտք չէ քայքայուի։ Զանկ Քայ Շէքի հետ հա – մաձայնութեան դալու քաղաքականու – թեան բոլոր մանրամասնութիւնները նա – խապէս ճշդուած էին։ Համայնավարներու համար անծանօթ մնացած միակ կէտը այն էր, որ չէին դիտեր թէ ո՞ր պահուն Զանկ Քայ Շէք այդ համաձայնութիւնը պիտի անտեսէ։ Շանկայի համայնավար – ները չատ լաւ տեղեակ էին թէ ինչ վը – տանդ կը սպասէ իրենց։ Սակայն Մալ – րոյի վէպին ուժգնութեան համար անհր – րաժեշտ էր, որ Քիօ եւ Քաթով անտեղ – եակ ըլլային իրենց սպասող վտանդին. այլապէս հերոսներու եւ ամբողջ վէպին ողբերգական ուժգնութիւնը կրնար տու – ժել։

Ֆրոհոք կը պնդէ որ Մալբօ Շանկայ չէր դտնուէր դրքին մէջ նկարագրուած դէպքերուն ժամանակ. եւ որպէս փաստ իր ըսածին, կը մատնանչէ անապահովու – թեան սկզբնական չրջանին մասին Մալ – րոյի տուած անճիշդ տեղեկութիւնները։ Վէպին մէջ կ'ըսուի թէ առաջին օրերու կռիւները սարսափելի եղան իրենց վայ – րագութեամբ եւ ուժգնութեամբ։ Արդ, պատմական իրողութիւնն այն է, որ երբ պայքարի ժամը հնչեց, Զու Ան Լէյի ա – ռաջնորդութեամբ ոտքի ելած 600·000է աւելի բանուորներու բազմութիւնը ա – ռանց դժուարութեան չէզոքացուց ոստի – կանական ուժը, որ առանց դիմադրու – թեան զինաթափ եղաւ. յեղափոխական – ները քաղաքին տէրը դարձան առանց կա – թիլ մը իսկ արիւն թափելու։

Ֆրոհոք մանրամասնօրէն հարցաքննած է այդ դէպքերուն ընթացքին Շանկայ դտնուած ամերիկացի եւ Ֆրանսացի դի – ւանագէտները, ուսումնասիրած է այդ դէպքերուն նկարագրականը ընդդ բազ – մաթիւ դրքեր ու թերթեր. եւ այն եղրա – կացութեան հասած է, որ Մալբօ Շան – կայ գացած է միայն 1931ին, այսինքն՝

ՀԱՑԱՍՏԱՆ

1957 ԳՐԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ

«Գրական Թերթ»ի Յունուար 10 թիւին առաջնորդող յօդուածէն կը հաղեմք 1957ի ընթացքին Հայաստանի մէջ լոյս տեսած գրական ստեղծագործութիւններու ան – լրիւ մէկ ցանկը՝ հասկնալի ... ճնճղատ – ուութիւններով։

... Անցեալ տարին բեղմնաւոր էր յատկապէս մեր դրամատուրդիայի հա – մար։ Գրուեցին ու մեր թատրոններում բեմադրուեցին մի չարք նոր պիէսներ, որոնք աչքի ընկան իրենց դաղափարական ու գեղարուեստական արժանիքներով։ Դրանցից յատկապէս անհրաժեշտ է Գ. Բորեանի «Նոյն յարկի տակ» եւ Ա. Ա. – րաքսմանեանի «Վարդեր եւ Արիւն», Գ. Տէր Գրիգորեանի «Վերջին մեխակները» պիէսները, (Ծ.Մ. բոլորն ալ տեսցեցիոզ դործեր) որոնց համար բնորոշ է ինքնա – տիպ մտայղացումը, դրամատուրդիական ձեւերի թարմութիւնը, դաղափարական նպատակասլացութիւնը։ Նոր պիէսներով հանդէս եկան նաեւ Զ. Դարեանը, Ս. Սարգսեանը, Գ. Բեսը, Մ. Շաթիրեանը եւ ուրիշներ։

Նոյն աշխուժութիւնը նկատուեց նաեւ կինոդրամատուրդիայի (չարժանկար) ասպարէզում։ Խորհրդահայ դրողների ստեղծած սցենարների (սեցարիօ) հիման վրայ նկարահանուեցին մի քանի ֆիլմեր, որոնք յաջողութեամբ ցուցադրուում են մեր կինոթատրոններում։

Նոր դործեր ստեղծուեցին նաեւ դրա – կանութեան այլ ժանրերի դծով։ ... Նոր բանաստեղծութիւններով հանդէս եկան բանաստեղծներ Գ. Սարեանը, Սարմենը, Յ. Շիրազը, Ս. Կապուտիկեանը, Հ.Սահ – եանը, Վ. Ալազանը, Վ. Նորենցը, Մ. Մարտիրոսեանը, Գ. Լիմինը եւ ուրիշներ։ Սակայն, այն ամէնը, ինչ ստեղծեց մեր պոէզիան, դեռեւս կեանքի թոյլ արձա – դանքն է։ Մեր պոէդիան չկարողացաւ ստեղծել այնպիսի լայնաշունչ դործեր, որոնց մէջ ամբողջ խորութեամբ արտա – ցոլուէր մեր օրերի վեհութիւնն ու դե – ղեցկութիւնը, խորհրդային մարդու հո – գին՝ իր բոլոր նրբերանգներով։ Այս նոյ – նը կարելի է ասել նաեւ մեր արձակի մասին։ Ճիշդ է, վերջերս հրատարակ է – կան մի քանի յաջողուած արձակ դործեր, որոնցից են Գ. Մահարիի, Ս. Խանդամ – եանի, Շ. Թաթիկեանի եւ ուրիշների ըս – տեղծագործութիւնները, սակայն արձակը եւս չստեղծեց ժամանակակից կեանքը պատկերող գեղարուեստական այնպիսի լիարժէք դործեր, որոնք արժանի լինէին մեր ժամանակի մարդու վեհ ու դեղեցիկ նկարագրին, նրա կատարած համամարդ – կային նշանակութիւն ունեցող դործերին։ Աւելին, հանդէս եկան առանձին երկեր, որոնց մէջ խորհրդային իրականութիւնը պատկերուած էր ծուռ հայելիի մէջ, խաթացուած էին կեանքի ստուերոտ կող – մերը, մոռացութեան էր մատնուած այն վեհը, դեղեցիկը, որը բնորոշ է մեր ի – րականութեանը ...

(Յօդուածը կը չարունակուի ու կը վեր – ջանայ «Նոր, պայծառ հեռանկարներ»ու խոստումով, այսինքն՝ «մեր դէմ չողչողում է կոմունիզմի վառ հրացոլքը»։ Դա սխրանքով է լցնում մեր մարդկանց սիրտը, թեւ ու թռիչք տալիս նրանց։ Այդ հեռանկարները ստեղծադործական նոր աւիւնով կը տոդորին նաեւ մեր դրող – ներին ու արուեստագէտներին, որոնք ա – ռաջիկայում կը ստեղծեն դաղափարապէս եւ դեղարուեստօրէն բարձրարժէք եր – կեր»։

Ամէն յոյս կորսուած չէ ուրեմն այն բոլոր անձերուն համար, որոնք պէաք է – դած անկեղծութիւնը չդրին Հոկտեմբեր – եան յեղափոխութեան 40րդ տարեդարձին առթիւ ապսպրուած ստեղծադործութիւն – ներուն մէջ։ 41րդ տարին թերեւս աւելի բարեբաստիկ ըլլայ քան անցնող քառա – սուն տարիները՝ «դաղափարապէս բար – ձրարժէք երկեր»ու ստեղծադործութեան համար...։)

×

ԱՇՏԱՐԱԿի չրջանին Եղիվարդ դիւղին մէջ վերջին երկու տարուան ընթացքին կառուցուած են երեք թաղեր եւ աւելի քան հարիւր բնակարաններ, էլեկտրական յարմարութեամբ։ 1958ի ընթացքին պի – տի կառուցուին նաեւ ութսուն այլ բնա – կարաններ։

ՍՏԵՓԱՆԱՒԱՆի Ադարակ եւ Կիւրիւեւո դիւղերուն մէջ նոր ջրմուղներ հաստատ – ուած են։ Փողոցներու մէջ քան ծորակ – ներ կան։

ՕՇԱԿԱՆ դիւղին մէջ վերջացած է նոր ակումբի մը չինութիւնը։ Երկյարկանի չէնքը ունի սրահ մը՝ հինդ հարիւր հան – դիսականներու համար, ժողովասրահներ եւ դրադարան – ընթերցարան։

ՂԱՓԱՆի մէջ փայտի արդիւնաբերու – թեան զարկ տալու համար չինուած է նոր դործարան մը, որ կ'արտադրէ բարձր – րակ ատաղձ։

ԵՐԵՒԱՆի մէջ խումբ մը ուսանողներ հանդիպում ունեցած են բանաստեղծ Յովհ. Շիրազի հետ։ Քանի մը դրասէր – ներ Շիրազի նուիրուած իրենց բանաս – տեղծութիւնները կարդացած են, որմէ ետք խօսած է քերթողը։

ԼԵՆԻՆԱԿԱՆի երկաթուղիի յիսուն պաշտօնեաներ հանդստեան կոչուած են 35 տարի աշխատելէ վերջ։

ՍՏԵՓԱՆԱՒԱՆի դիւղերուն մէջ հաս – տատուած են ինքնադործ հեռակայաններ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆի երիտասարդ քանդակա – դործներէն Ա. Դրիգորեան սկսած է պատ – րաստել հայ մեծ դրողներու կիսանդրի – ներ։ Վերջերս աւարտած է բանաստեղծ Պետրոս Դուրեանի կիսանդրին, մարմա – րի վրայ քանդակուած։

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի 14րդ Պատդամաւորական ժողովը բացուած է Յունուար եօթին, Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պէյրութի ակումբին մէջ։ 19 մասնաճիւղերէն ժողովին կը մասնակ – ցին 48 պատդամաւորներ, 11 հոգի հրա – ւիրուած է խորհրդակցական ձայնով։ Բացումը կատարած է Շրջ. Վարչութեանատենապետ Յովհաննէս Շահինեան, որ պատդամաւորները հրաւիրած է վայր – կեան մը յատնկայս յարգել յիշատակը յիշատակը Շրջ. Վարչութեան անդամ – ներէն Յակոբ Խուպէսէրեանի եւ բոլոր այն Հ. Մ. Ը. Մ.ականներուն, որոնք մահացան վերջին երկու տարիներու ըն – թացքին։ Այնուհետեւ ժողովը սկսած է իր աշխատանքին, խանդավառ մթնոլոր – ւի մէջ։

ԿԻՊՐՈՍի մէջ կառավարութեան ներ – կայացուցիչներուն մասնակցութեամբ պիտի դումարուի տասը օրուան ժողով մը, Նիկոսիոյ փառաւոր պանդոկներէն մէկուն մէջ։ Այս առիթով կառավարու – թիւնը նչանակած է ութ հայ ոստիկան – ներ՝ ժողովականները պաշտպանելու հա – մար, նկատելով որ Կիպրոսի հարցին մէջ Հայերը բացարձակ չէզոքներ կը նկատ – ուին։

ՕՍԿԱՆԱՒԱՆի Ադարակ եւ Կիւրիւեւո դիւղերուն մէջ նոր ջրմուղներ հաստատ – ուած են։ Փողոցներու մէջ քան ծորակ – ներ կան։

ՕՇԱԿԱՆ դիւղին մէջ վերջացած է նոր ակումբի մը չինութիւնը։ Երկյարկանի չէնքը ունի սրահ մը՝ հինդ հարիւր հան – դիսականներու համար, ժողովասրահներ եւ դրադարան – ընթերցարան։

ՂԱՓԱՆի մէջ փայտի արդիւնաբերու – թեան զարկ տալու համար չինուած է նոր դործարան մը, որ կ'արտադրէ բարձր – րակ ատաղձ։

ԵՐԵՒԱՆի մէջ խումբ մը ուսանողներ հանդիպում ունեցած են բանաստեղծ Յովհ. Շիրազի հետ։ Քանի մը դրասէր – ներ Շիրազի նուիրուած իրենց բանաս – տեղծութիւնները կարդացած են, որմէ ետք խօսած է քերթողը։

ԼԵՆԻՆԱԿԱՆի երկաթուղիի յիսուն պաշտօնեաներ հանդստեան կոչուած են 35 տարի աշխատելէ վերջ։

ՍՏԵՓԱՆԱՒԱՆի դիւղերուն մէջ հաս – տատուած են ինքնադործ հեռակայաններ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆի երիտասարդ քանդակա – դործներէն Ա. Դրիգորեան սկսած է պատ – րաստել հայ մեծ դրողներու կիսանդրի – ներ։ Վերջերս աւարտած է բանաստեղծ Պետրոս Դուրեանի կիսանդրին, մարմա – րի վրայ քանդակուած։

ԿԱՅԾԵՐ

ԼԱ.

ՈԽՏԱԽՈՐՆԵՐ

Մարօն ունէր իր փոքրիկ փառասիրու – թիւնը. նա ուզում էր յայտնուել ուխտա – ւորների մէջ, նստած դեղեցիկ նժոյդի վրայ, եւ ցոյց տալ Հաղրակայ աղջիկնե – րին, թէ ինքը նրանց երկրի «մերի» դուստրն է։ Տղամարդերի մասին չէր մը – տածում. նա կամենում էր դրգռել իր ընկերուհիների նախանձը եւ նրանց ու – շադրութիւնը դրաւել։ –

« Մերը » մեծ նչանակութիւն ունէր հասարակութեան մէջ. նա ժողովրդի դը – խաւոր եւ ներկայացուցիչն էր։ Հաղրա – կայ Հայերի «մերի» պաշտօնը վարում էր Մարօյի հայրը։ Ամէնքը կը ճանաչէին նրան, որպէս դուստր այն մարդու, որ հասարակական դրութեան մէջ բռնել էր բարձր տեղ։ Այդ պատճառով Մարօն աշխատում էր իր արտաքին փայլը հա – ւասարացնել իր հօր կոչման հետ։ «Մե – րի» աղջիկ, մեծ բան էր Հաղրակում։ Նա ոչ սակաւ հոդ էր տանում եւ իր հա – դուստի ու պահուճանքի մասին։ Նրա դարդարանքները բաղկանում էին դոյն – դոյն յուլունքներից, ականջների օղե – րից, մատանիներից, պարանոցի մանեա – կից, դլխի արախչինից, նախշած ոսկի եւ արծաթի դրամներով, եւ արծաթեայ քա – մարից։ Վերջինը խիստ դեղեցիկ կերպով սող էր դալիս բարակ մէջքին։

Նա մտածում էր եւ իմ մասին։ Երեւի, չէր ուղում, որ ես յայտնուէի ամբոխի մէջ իմ արդէն հնացած հագուստներով։ Այն օրից, որ ես փախայ տէր Թօդիկի դպրոցին, ես չէի փոխել իմ հագուստը, որովհետեւ ուրիշը չունէի։ Գիշերից բա – ւական անցել էր, երբ Մարօն, բոլորովին յոդնած, իմ մօտ եկաւ։ Նա յայտնեց, թէ ինքը չէ ցանկանում, որ ես երեւնայի ուխտաւորների մէջ հնացած չորերով, ա – սաց, որ իր եղբայրը ունի մի ձեռք հա – դուստ բոլորովին նոր, որոնց ամենեւին չէ հագել եւ ընծայել ինձ հագնելու հա – մար։

— Հասոյի չորերը իմ վրայ չեն կարող նստել, պատասխանեցի ես։— Հասօն ա – ւելի հաստ է եւ հասակով կարճ. ես նը – րանից բարակ եմ եւ երկայն։

— Ես չեմ քնի, այս գիշեր կը նստեմ, բոլորը կը դրստեմ քո հասակի համե – մատ։ Նա չափեց իմ հասակը եւ հեռա – ցաւ։

Հաղրակեցի կինը իր տան դերձակն է։ Նրանց հագուստները այնպէս էին ձեւ – ուած, որ մեծից փոքրի համար եւ փոք – րից մեծի համար փոփոխելու միչտ հնար կար։

Հայերի համար չատ թանդ էր նստում ուխտագնացութիւնը։ Մի քանի դիւղի բնակիչները հաւաքւում էին միասին, կազմում էին ամբողջ քարաւան, չատ ան – դամ բաղկացած հարիւր – երկու հարիւր հոդուց։ Մի այսքան բազմութիւն դարձ – եալ չէր կարող առանց վտանդի կատարել իր ճանապարհորդութիւնը. նրանք վար – ձում էին քրդի ձիաւորներ, որ իրանց պաշտպանեն աւազակների յարձակմունք – ներից, եւ մարդադլուխ վճարում էին մի նչանակեալ արծաթ։ Բայց քիչ չէր պա – տահում, որ նոյն իսկ պահապան Քրդերի անյայտ ընկերները յարձակւում էին եւ կողոպտում էին ուխտաւորների քարաւա – նը։ Պահապանները թէեւ ընդդիմութիւն էին դործում, բայց միայն ցոյց տալու համար, թէ իրանք աւազակների հետ ա – ռաջուց յարաբերութիւն չունէին։

Ուրբաթ օրը մենք ճանապարհ ընկանք, վաղ – առաւօտեան, առանց քուրդ ձիա – ւորների պահպանութեան, եւ ոչ խառ – նուեցանք զիւղացիների հետ։ Մի այս – պիսի համարձակութիւնը թէեւ յանդդղ – նութիւն էր մեր կողմից, բայց նախ, իմ անփառութիւնը, չէր ներում ապաւինել քրդերի պահպանութեանը, երկրորդ, ծե – րունի որսորդի անունը, որ այնքան յար – դուած էր Հաղրակայ մէջ, բաւական էր նրա ընտանիքը Քրդերի յարձակմունքից զերծ պահելու համար։

Քուրդը դիտէ պատուել մեծութիւնը. նա ժողովրդի պետի վրայ նայում է որ – պէս Աստուծոյ ձեռքին, որը հովանաւո – րում է ժողովրդին։ Ծերունի որսորդը Հաղրակայ հայ ժողովրդեան դլուխն էր։

ԼԲ.

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՄՕՐ ՎԱՆՔԻ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Շարաթ աւուր երեկոյեան պահուն մենք հասանք վանքը։

Իմ առաջին հոդսն եղաւ մեր վրանը կազմել մի յարմար տեղում, որ ուխտա – ւորները հանդստանան։ Մարդարիան եւ Խաթունը չատ յոդնած էին, նրանք հենց որ տեղ հասան, դիակի պէս վայր ընկան։ Մարօյի հպարտութիւնը թոյլ չէր տալիս ցոյց տալ իր յոդնածութիւնը, նա օդնում էր ինձ վրանը կանդնելու միջոցին եւ ծիծաղում էր Մարդարիտի վրայ։ Փոք – րիկ Սալբին իր աւանակից իջնելու պէս, վազեց դէպի վանքը, ասելով.

— Եչ դնում եմ Աչուառճաճիքը տեչնեմ։

ՐԱՖՖԻ

(Շար.)

Ուշագրաւ է նաեւ այն միջադէպը որ պատահեցաւ Տըլըսի Անդարա՝ հասնելէ վերջ. կիրակի դիչեր ռումբեր կը պայթէին ամերիկեան դեսպանատան առջեւ, եւ աւելի անդին՝ Թրքական զրավաճառի մը առջեւ, ուր անգլիական եւ ամերիկեան դրիքեր կը ծախուին: Նախագահ Պայար, Վարչապետ Մենտերէս եւ Ներքին Նախարարը առաւօտուն ժամը մէկին հասան դեսպանատուն: Ոչ մարդկային զոհ կար եւ ոչ ալ նիւթական վնաս, ռումբերը պայթած էին ցանկապատին եւ չէնքին մէջտեղ: Մենտերէս այս առթիւ յայտարարեց թէ եղածը մեծ բան չէ, այլ պարզապէս «խորհրդանշական իմաստ մը ունի»:

—o—

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՎԵՆԵԶՈՒԵԼԱՑԻ նոր կառավարութիւնը երկրին մէջ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար յայտարարեց թէ ընդհանուր ընտրութիւններ պիտի ըլլան երբ կարելիութիւն ստեղծուի:

ԻՍՐԱՑԷԼԵԱՆ բանակի ընդհանուր հրամանատար զօր. Մոշէ Տայեան հրաժարեցաւ իր պաշտօնէն՝ քաղաքական կեանքի մէջ մտնելու համար: Նոր հրամանատար նշանակուեցաւ զօրավար Լասկով:

ՍՊԱՆԻՈՑ մամուլի դեկավարներուն մէջ նոր փոփոխութիւններ եղան: Նախարարաց Խորհուրդը գումարուեցաւ առջի օր եւ իր պաշտօնէն արձակեց մամուլի ընդհանուր տնօրէնը, նոր մը նշանակելով անոր տեղ: Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց նաեւ վերակազմակերպել Արտաքին Նախարարութեան դիւանագիտական հաղորդագրութեանց յանձնախումբը:

ԿԻՊՐՈՍԻ ձախակողմեան Ցոյները յայտարարեցին թէ Մակարիոս Արք.ի խորհուրդին հետեւելով պէտք էր միանալ ԷՈՔԱյի հետ եւ չդատապարտել զայն՝ երկու կիպրացիներու սպանութեան մէջ:

ՍԹԱԼԻՆԿՐԱՏԻ քաղաքապետութեան հինգ անդամներէն բաղկացած պատուիրակութիւն մը հասաւ Եգիպտոս, կարգ մը քաղաքները այցելելու համար:

ԱՏԷՆԻ մէջ (Եմէնի հարաւը) հակաբրիտանական չարժում մը սկսաւ, կը հաղորդէ Գահիրէի ճայնասփիւռը:

ԱԹԷՆԲի մէջ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյց մը կը հաղորդէ թէ մօտ աւելի Միացեալ Նահանգները հեռավար հրթիռներ պիտի տան Ճունաստանի:

ԱՆԳԼԻՈՑ Վարչապետ Մաքմիլըն Նոր Զելանտայի մէջ մամուլի ասուլիս մը տալով մասնաւորապէս ծանրացաւ ջրածին ուժին խաղաղ նպատակներու օգտագործման համար անգլեամերիկեան գիտական աչխատանքներուն վրայ:

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ճայնասփիւռը Պատերազմական նախարարներու Պոնի մէջ գումարած ժողովին անդրադառնալով յայտարարեց թէ Փարիզ – Հռոմ – Պոն գինուռ – րական նոր առանցքը ստեղծուեցաւ:

ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղար Սփաք Պրիւսէլի մէջ ճառ մը խօսելով դինաթափ կեդրոնական Եւրոպա մը ստեղծելու լեհական առաջարկը անիրականանալի հարց մը նկատեց:

ԱՐԺԱՆԹինի ընտրութեանց ամիս մը մնացած՝ հակակառավարական բազմաթիւ չարժումներ կը պատրաստուին: Երկրին մէջ գործադուլները իրարու կը յաջորդեն, հակառակ անոր՝ որ կառավարութիւնը կը սպառնայ խիստ միջոցներու դիմել:

ՍՈՒՐԻՈՑ եւ Եգիպտոսի միջեւ «դաշնակցութիւն» մը ստեղծելու համաձայնութիւնը դոյացած է եւ չուտով պիտի յայտարարուի, պաշտօնապէս: Առջի օր Սուրիոյ Արտաքին նախարար Սալահ Պիթար Գահիրէ գնաց այս ուղղութեամբ իր երկրին վերջնական ու պաշտօնական հաւանութիւնը յայտնելու համար:

ԱԼԺԵՐԻՈՑ մէջ վերջին երկու օրերու ընթացքին բազմաթիւ բախումներ եղան: Կոստանդինի չրջանին մէջ ապստամբները տուին 16 մեռեալ, մէկ բանտարկեալ: Ուէտ – էլ – Ալէօկի մէջ հինգ ըմբոստներ սպաննուեցան: կարգ մը այլ չրջաններու մէջ եղած բախումներն ալ հաչուելով՝ 24 ապստամբներ սպաննուած են չաբաթ եւ կիրակի:

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
—— 17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e) ——

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Վաղանայէն Պ. Սարգիս Մարզարեան այս տարի եւս մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ իր հօրը՝ Դաւիթ Մարզարեանի:

ՑԱԻԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլ – Կարտան Սուրբի Ուսում – նասիրաց Միութիւնը իր խորին ցաւակ – ցութիւնը կը յայտնէ Այրի Տիկին Վարդուհի Ինկիլեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն, Գէորգ Ինկիլեանի մահուան առթիւ, եւ փոխան ծաղկեպսակի երկու հազար ֆրանք կը նուիրէ Մշակոյթի Տան Ֆոնտին: Ստանալ «Յառաջ»էն:

ՆՈՒԻՐ

Մալաքօֆֆէն Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Պարոնվարդեան, Օր. Վիքթորիա Վէ – լէտեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղ – կեպսակի հազար ֆրանք կը նուիրէ Մշակոյթի Տան Շաարէ Միսաքեան սրահին, հազար ֆրանք ալ «Հայ – Բոյժ»ին:

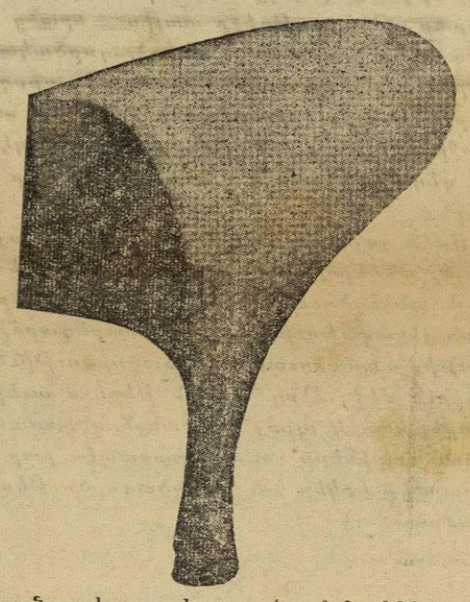
Ստանալ «Յառաջ»էն:

ՊՈԻԼ. ՕՏՏՈՑի վիճակախաղին չահող թիւերը են 56 184 166 101 18 1 105 46 15 76 80 172 189 173 190 104 83:

Կապոյտ Խաչի վարչութիւնս չնորհակալութեամբ ստացաւ Այրի Տիկին Զարուհի Գասոյեանէ, Տէր եւ Տիկին Արմենակ Գասոյեանէ իրենց ողբացեալ աւագ մանչուկին եւ եղբօր, հոգեհանդիսաները առթիւ 500ական ֆրանք:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հայ Կարմիր Խաչի օրը 11 Մայիս 1958 ժամը 14ին Սորպոնի ամփիթատրոնին մէջ:



Նոր կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ

Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յաջողած է մաթիէռ փլաստիքի եւ ալիւմինիումի միացումով չինել անբեկ (ենֆասապլը) եւ ճկուն կօշիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ:

Դիմել՝

VAN - PLAST
(ՎԱՆԼԵԱՆ)
7, RUE GODOT DE MAUROY
Téléphone : OPEra 01-06
Առաւօտները հեռաձայնել՝ TAI 33-33

ԼՈՑՍ ԿԸ՝ ՏԵՍՆԷ ԱՄՍՈՒԱՆ ՎԵՐՋԸ

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Նոյեմբեր – Դեկտեմբերի Թիւը (191–192), *ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ*, 48 *էջ:*

«Դարուն ցաւը» (*Հայ – Բոյժ*).— *Ցուռեհասութեան վնասները* (Տոքթ. Գ. Գալուստեան).— *Ի՞նչպէս զարմանել ծեր – ախտը* (Տոքթ. Նաւասարդ).— *Սերկեւիլ* (Տոքթ. Յ. Մանուկեան).— *Կարո՞ղ ուտել Թէ ձէթ* (Տոքթ. Անտրէ Պէլմոն).— *Գօտին բժշկութեան մէջ* (Նարդեան Բժշկական Բառարան).— *Ստամոքսին քա – ղաւորձութիւնները* (Տոքթ. Շ. Այվազեան).— *Հոդ կ'ուտէր* (Տոքթ. Է. Ղազարեան).— *Թուքը բերնին մէջ չորցաւ* (Տոքթ. Ա. Աշճեան).—*Առողջարան Արզնիում* (Ա. Թամազեան).— *Կրնա՞նք գիտնալ մահուան ժամը* (Շ. Նարդունի).— *Արիւնամածնութիւն* (Տոքթ. Ազատանի).— *Բակլայ ուտողներուն կարեւոր* (Տոքթ. Թոլմէս).— *Առաջին օգնութիւն* (Խաչուհի).

Բաժանորդագրութեան ՆՈՐ պայմանները յայտնուած են:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի երիտասարդաց Միութեան կողմէ:

Այս Ուրբաթ, (31 *Յունուար*) *երեկոյ Մ. Պօղոս Պետրոս մատրան մէջ:*

Կը դասախօսէ Կաթ. պատուիրակ Սեբաստիոյ եպիսկոպոս:

Այս առթիւ սիրով կը հրաւիրուի հասարակութիւնը:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Նազար Արաքէլեան, Այնթափցի, հօր անունը Աւետիս, քրոջը Արշալոյս, Թաջկիէլեանի կողմէ (Հայաստան): Տեղեկացնել Ա. Հ. Թորոսեանի, 5 բիս Ֆ. Պոնիէ, վիէն, Իզէր:

×

Պէյրութէն կիրակոս եւ Յակոբ Կիրակոսեան կամ Սաթըմըճեան, Եողղատի Ֆարխալա գիւղէն կը փնտռեն իրենց եղբայրը Տէր Պապ Կիրակոսեան, հօրը անունը Թորոս, մայրը Զիլֆանա որ 1915ի Եողղատի Զանտրը գիւղէն, իրենց հետ եղած ու անկէ յետոյ կորսուած է: Կը կարծուի Ֆրանսայի հիւսը գտնուած ըլլալ: Տեղեկացնել Պ. Փոլատեանի, 31 բիս տէ Մուլեն վէր, Փարիզ 14:

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ

(ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻՆՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ)

Տարեկան ցերեկոյթ – պարահանդէսը Կիրակի, Փետրուար 2, ժամը 15 – 24

LES AMBASSADEURS

3. Avenue Gabriel : Champs - Elysées

Orchestre LOS CANGACEIROS

AVEC YVAN MORICE ET J. C. GILBERT

Ֆրանքեւարագիլիական 14 հոգինոց այս հռչակաւոր նուագախումբը մեծ խանդավառութիւն պիտի ստեղծէ իր Աբրահսիոններով:

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները հեռաձայնելով ԷԼԻՋԷ 67–03

Տոմսերու գինն է 500 ֆրանք

Ուշադրութիւն.— *Վարձուած սեղանները պէտք է գրաւուած ըլլան ամէնէն ուշը ժամը 19·30ին: Հակառակ պարագային պարահանդէսի կազմակերպիչ յանձնախումբը որեւէ պատասխանատուութիւն չի ստանձներ:*

BAINS DE VAPEUR

4bis, Rue de la Pierre-Levée. Paris-11e Tél.: OBE. 12-51

MÉTRO : RÉPUBLIQUE, OBERKAMPF ET PARMENTIER

ԵՐԵՔ ՄՐԱՀ ՇՈՓԻՒ ԼՈԳԱՆԴԻ (SUDATION ET FUMIGATION)

Մասաժ, Օֆսիժենօթերափի, ձեռքերու և ոտքերու խնամք (մանիւիւր–փետիքիւր) Ֆուաֆիւր, սուէն տը պօթէ, փիսին:

BAR - RESTAURANT

ԲԱՑ ՕՐԵՐ

ԿԻՆԵՐՈՒՆ	*ԱՅՐԵՐՈՒՆ*
Ուրբաթ ժամը 11էն 23	Հինգշաբթի ժամը 17էն 23
Երկուշաբթի ժամը 11էն 23	Շաբաթ ժամը 9էն 23
Չորեքշաբթի ժամը 11էն 23	Կիրակի ժամը 8էն 12

ՀԱՅԵՐԻՆ ԽՕՍՈՂ՝ ԿԻՆԵՐՈՒ ՕՐԵՐԸ ՄԻԱՅՆ

Մուտք՝ 400 ֆր., երբ սրբիչ եւս. միասին բերուին: 500 ֆրանք

Երբ հաստատութիւնը հայբայթէ:

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ Բ. ՄԵԾԱԳՈՑՆ ԵՒ ԵՐԿԱՐԱՏԵԻ ՍԿԱՒԱՌԱԿԸ ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԸԼԼԱԼՈՎ 55 ՎԱՅՐԿԵԱՆԻ ՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ 30 CM.

VOGUE-CONTREPOINT N° MC 20150

Պատրաստութեամբ եւ դեկավարութեամբ **ԱՐԱ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ**

Կոմիտասեան Քառաձայն պատարագի երգեցողութիւնիւ, եւ այլ կտորներ

Մասնակցութեամբ մեներգողներու, պատարագիչի զանազան բաժիններով եւ ընկերակցութեամբ ՄԵԾ ԵՐԳԷՈՆԻ

ՍԿԻԶԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏԱՐԱԳԻ.— (Խորհուրդ Խորին, Հրաշափառ, ընտրեալդ Աստուծոյ, Ուրախ լեր):
ԷՋՄԻԱԾՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿԱՒ ԵՒ ԿՈՄԻՏԱՍԵԱՆ ԴԱՇՆԱՒՈՐՈՒՄՈՎ.— (Սուրբ, Հայր երկնաւոր, Ցամենայնի, Որդի Աստուծոյ, Հոգի Աստուծոյ)

եւ Եղիցի ողորմութիւն (*Ա. Պարթեւեանի*), Գոհաբանական Հայր մեր (Կոմիտաս Միայն Սուրբ, Հայր, Որդիդ, հոգիդ Սուրբ եւ Օրհնութիւն, Տէր Ողորմեա, Քրիստոս պատարագեալ, Աստուած մեր, կեցո Տէր, Լցաք ի բարութեանց, Գոհանամք, Մաղթանք, Եղիցի: Էջմիածինն ի Հօրէ (*Ա. Պարթեւեանի*) Ձօն առ Տ. Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոս

Ստանալու համար դիմել՝ *Գին 2700 ֆրանք*

Ա. Պարթեւեանի՝ 14, Rue Petit, Paris 19 - BOT. 99-22 RECORD SHOP, 36, Rue de Moscou, Paris 8 *Եկեղեցւոյ Դիւանատունը*

Բոլոր երաժշտական վաճառատուններում.— Գաւառի համար առաքում մասնաւոր խնամուած ծրարով

Փնտռել նաեւ կաւառակները՝ Թիւ 20·109 20·114 20·136

Մանրամասն բացատրութիւններ եւ թարգմանութիւնը՝ գեղարուեստական կողմին վրայ: Contre remboursement

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք : Հատը 15 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
29
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
29 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8105 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3906

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՆԳԱՐԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

—o—

Երկուշաբթի օրուընէ ի վեր Անգարայի մէջ տեղի կ'ունենայ Պաղտատի Ուխտի խորհրդաժողովը, որ պիտի տեւէ չորս օր :

Այս անգամուանը սովորական ժողով մը չէ : Բազմաթիւ բարդ հարցեր դրուած են տեղանին վրայ :

Ամէնէն առաջ Խորհրդային Միութեան սպառնալիքը կը ճնշէ ուխտակիցներուն վրայ : Մոսկուա կ'ուզէ արգելք ըլլալ հիւլէական ռումբի եւ հրթիռի խարխխներ հաստատուելուն՝ Մերձաւոր Արեւելքի, մանաւանդ Պաղտատի Ուխտին ան դամ չորս երկիրներուն, Թուրքիոյ, Իրանի եւ Փաքիստանի մէջ :

Ամերիկայի արտաքին նախարար Ֆոսթըր Տըլըս, որ Անգարա երթալէ առաջ կարեւոր խօսակցութիւններ ունեցաւ Մադրիդի եւ Թեհրանի մէջ, յայտարարեց թէ Անգարայի խորհրդաժողովի օրակարգին վրայ նման խնդիր չկայ :

Միայն Թուրքիան է, որ համաձայնած է ամերիկեան խարխխներ հաստատել իր հողամասին վրայ իբրեւ անդամ Ատլանտեան — եւ ոչ թէ Պաղտատի Ուխտին :

Կիպրոսի հարցը նոյնպէս հրատապ փուլի մը մէջ մտաւ Անգարայի մէջ, ուր Թուրք կառավարութեան հետ կարեւոր խորհրդակցութիւններ ունեցան Անգլիոյ արտաքին նախարարն ու Կիպրոսի կառավարիչը, նախ քան ժողովին բացումը :

Թուրքերը խիստ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս խնդրին : Տարիներէ ի վեր Թուրք մամուլի առաջին էջերը — գրեթէ ամէն օր — յատկացուած են Կիպրոսի լուրերուն : Հելլենեւթուրք յարաբերու – թիւնները լարուած վիճակի մէջ կը մնան տարիներէ ի վեր : 1955 Սեպտեմբեր 6ի Թրքաբարոյ ալան – թալանն ալ Կիպրոսն ունէր իբրեւ պատրուակ : Պալքանեան Ուխտը գոյութենէն դադրած է գրեթէ :

Կիպրոսի Թուրքերը բուռն ցոյցեր կը կատարեն՝ պահանջելով կղզիին բաժանումը : Կը յուսան այս ձեւով ազդել Անգարայի խորհրդաժողովին, մանաւանդ Անգլիոյ վրայ, որուն կամքէն կախուած է խնդրին վերջնական լուծումը :

Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան բռնած դիրքը՝ ի նպաստ Ցուն աստանի կատղեցուցած է Թուրքերը : Անոնք մանաւանդ երբեք չկրցան մարսել թէ ինչպէս Պաղտատի Ուխտի անդամ Իրաքի պատուիրակը Թրքական թէզին հակառակ քուէ տուաւ : Ու յայդնեցան պաշտօնապէս կուրծք ընել տալ զայն :

Իրաքի եւ Թուրքիոյ յարաբերութեանց պաղութիւնն էր պատճառ, որ Ատնան Մենտերէս Անգարայի խորհրդաժողովի բացումէն առաջ անակնկալ կերպով Պաղտատ գնաց՝ վէճի առարկայ խնդիրները լուծելու համար :

Բացի Իրաքէն, արաբական միւս երկիրները մաս չեն կազմեր Պաղտատի Ուխտին : Այս վերջինը կարեւոր ճեղք մը բացած է համարաբական միացեալ ճակատին վրայ :

Այդ ճեղքը աստիճան մը աւելի կը չեշտուի այժմ, երբ Եգիպտոս եւ Սուրիա պաշտօնապէս կը յայտարարեն թէ միացեալ դաշնակցային պետութիւն մը պիտի կազմեն :

Շատեր Մոսկուայի մատը կը տեսնեն այս պատմական դէպքին մէջ : Արաբական այս երկու երկիրները վերջին տարիներու ընթացքին հետզհետէ հեռանալով արեւմտեան պետութիւններէն, զանազան դաշնագիրներով բարեկամութիւն հաստատեցին Խորհրդային Միութեան հետ :

Եգիպտոս եւ Սուրիա սահմանակից ալ չեն իրարու եւ չի գիտցուիր թէ ի՛նչ ձեւով պիտի իրագործեն «Միացեալ Արաբական պետութիւնը» : Արդեօ՞ք նախագահ Նասէր մը կրնայ ներկայացնել իրենց դտնուած հոդամասին վրայ (անչուշտ՝ երբ պայթին) :

Այս ուղղութեամբ խօսելով ըսաւ, թէ պատերազմի մը պարագային թշնամիին դէնքերն է որ վտանգաւոր են եւ ո՛չ թէ անոնք՝ որ յարձակում կրողը ունի : Այսինքն, եթէ երկրի մը մէջ հրթիռներու արձակարաններ ըլլան՝ թշնամիներու կողմէ ռմբակոծուելու պարագային պայթելով աղէտ մը չեն կրնար պատճառել : Անկախ ասկէ, հրթիռի արձակարան մը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ՝ թնդանօթ մը :

Արտաքին նախարարը կը մտածէ, թէ Խ. Միութիւնը նման արձակարաններ հաստատած է արդէն Արեւելեան Եւրոպայի մէջ եւ իր հողամասին վրայ .— Չեմ դիտեր թէ ինչու, ըսաւ Փինօ, Ֆրանսայի մէջ հաստատուած արձակարանները աւելի վտանգաւոր պիտի ըլլան Ֆրանսայի համար, քան՝ Խ. Միութեան մէջ հաստատուած հրթիռներու արձակարանները :

Կեդրոնական Եւրոպան դինաթափելու Ռափաքիի ծրագրին մասին խօսելով, ըսաւ թէ Լեհաստան այս ծրագիրը մշակած էր Գերմանիոյ հետ իր ունեցած սահմանային վէճերը եւ մանաւանդ Օտըր – Նայսի հարցը լուծելու համար : Սակայն Ռուսերը տարբեր նկարագիր մը տուին խնդրին . նախ՝ յառաջ քշեցին Չեխոսլովաքիան, որ միանայ լեհական առաջարկին, յետոյ Սկանտինաւներն ու Իտալացիներն ալ փորձեցին համոզել՝ որ դի – նաթափուին :

Արտաքին նախարարին համաձայն, զինաթափ գօտի մը չրջան մըն է, ուր հիւլէական ռումբեր կրնան իյնալ, բայց ... չեն կրնար մեկնիլ : Զինաթափութեան վրայ պնդելով, Մոսկուա ուրիշ բան կ'ե–

(Շարունակութիւնը կարդալ 8րդ էջ)

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

•

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Առջի իրիկուն երեք լրագրողներ հարցումներ ուղղեցին Արտաքին նախարար Փինոյի, որ ճշդեց Ֆրանսայի դիրքը՝ միջազգային հարցերու շուրջ : Լրագրողներուն եւ նախարարին տեսակցութիւնը հետաքրքրական եղաւ :

Փինօ բացատրութիւններ տուաւ հրթիռներու արձակարաններուն մասին, որ ահագին աղմուկրարձրացուցած են իրենց շուրջ : Ծանօթ է այն տպաւորութիւնը՝ թէ արձակարանները մեծ վտանգ մը կրնան ներկայացնել իրենց դտնուած հոդամասին վրայ (անչուշտ՝ երբ պայթին) :

Այս ուղղութեամբ խօսելով ըսաւ, թէ պատերազմի մը պարագային թշնամիին դէնքերն է որ վտանգաւոր են եւ ո՛չ թէ անոնք՝ որ յարձակում կրողը ունի : Այսինքն, եթէ երկրի մը մէջ հրթիռներու արձակարաններ ըլլան՝ թշնամիներու կողմէ ռմբակոծուելու պարագային պայթելով աղէտ մը չեն կրնար պատճառել : Անկախ ասկէ, հրթիռի արձակարան մը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ՝ թնդանօթ մը :

Արտաքին նախարարը կը մտածէ, թէ Խ. Միութիւնը նման արձակարաններ հաստատած է արդէն Արեւելեան Եւրոպայի մէջ եւ իր հողամասին վրայ .— Չեմ դիտեր թէ ինչու, ըսաւ Փինօ, Ֆրանսայի մէջ հաստատուած արձակարանները աւելի վտանգաւոր պիտի ըլլան Ֆրանսայի համար, քան՝ Խ. Միութեան մէջ հաստատուած հրթիռներու արձակարանները :

Կեդրոնական Եւրոպան դինաթափելու Ռափաքիի ծրագրին մասին խօսելով, ըսաւ թէ Լեհաստան այս ծրագիրը մշակած էր Գերմանիոյ հետ իր ունեցած սահմանային վէճերը եւ մանաւանդ Օտըր – Նայսի հարցը լուծելու համար : Սակայն Ռուսերը տարբեր նկարագիր մը տուին խնդրին . նախ՝ յառաջ քշեցին Չեխոսլովաքիան, որ միանայ լեհական առաջարկին, յետոյ Սկանտինաւներն ու Իտալացիներն ալ փորձեցին համոզել՝ որ դի – նաթափուին :

Արտաքին նախարարին համաձայն, զինաթափ գօտի մը չրջան մըն է, ուր հիւլէական ռումբեր կրնան իյնալ, բայց ... չեն կրնար մեկնիլ : Զինաթափութեան վրայ պնդելով, Մոսկուա ուրիշ բան կ'ընէ՝ քայլ մըն է ասիկա դէպի «համաբարական կայսրութեան» մը ստեղծումը :

Տարակոյս չկայ, որ Արեւելք – Արեւմուտք մրցակցութեան մէջ Մոսկուա ոչ նուաճումներ կատարեց : Այդընհա – ուրբի վարդապետութիւնը ակնկալուած արդիւնքը չտուաւ :

Ֆոսթըր Տըլըս ամրապնդելու համար Ամերիկայի դիրքը յաչս Մերձաւոր Արեւելքի ժողովուրդներուն , Անգարայի խորհրդաժողովին մէջ կրկին չեչտեց, որ Միացեալ Նահանգները ամէն գնով պիտի պաշտպանեն դիրքերնէ՝ բոլշեւիկեան յարձակումի մը դէմ :

Անգլիոյ արտաքին նախարարը նոյն կարծիքն յայտնելով հանդերձ, աւելցուց թէ պէտք չէ անտեսել խորհրդային ա – ռաջարկը՝ միջազգային վէճերը խաղաղութեամբ լուծելու մասին :

Դիրքերը կը ճշդուին հետզհետէ : Քաղաքական հորիզոնը կը պայծառանայ օրէ օր, վերջ տալով անստոյգ կացութեան :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ

—o—

Հունգարիոյ վարչապետը՝ Քատար հրաժարեցաւ իր պաշտօնէն, զոր կը վարէր 1956ի աշնան հունգարական յեղափոխութեան ձախողութենէն ի վեր : Պաշտօնական բացատրութիւնը այն է, թէ Քատար կառավարական աշխատանքներէ ձերբազատուելով ամբողջութեամբ պիտի նուիրուի կուսակցական գործերու : Ծանօթ է, թէ ան միաժամանակ ընդհանուր քարտուղարն է ընկերվարական – աշխատաւորական (համայնավար) կուսակցութեան :

Քատար Խորհրդարանին առաջարկեց որ իր յաջորդը ըլլայ փոխ վարչապետ Ֆերենց Միւնիխ, 71 տարեկան :

Տեղական թերթերը անհիմն կը գտնեն Քատարի հրաժարման պաշտօնական բացատրութիւնը : Արդարեւ, Նոյեմբեր 29 – ին, երբ Քատար վերադարձած էր Մոսկուայէն, Բեչտայի մէջ գումարուեցաւ համայնավար կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէին ժողովը, որու ընթացքին որոշուեցաւ իր հրաժարումը : Այսու հանդերձ, Դեկտեմբեր երկուքին նման յայտարարութիւն մը եղաւ : Հետեւաբար, խորքին մէջ Հունգարիոյ Վարչապետին հրաժարման որոշումը տրուեցաւ Մոսկուայի մէջ, երբ ան խորհրդակցեցաւ կարմիր ղեկավարներու հետ :

Քատար դարձեալ կը մնայ կառավարութեան մէջ : Պարագայ մը՝ որ ցոյց կուտայ թէ իր դիրքը զօրացած է : Պէտք չէ մոռնալ որ Խ. Միութեան բոլոր երկիրներուն մէջ ամէնէն կարեւորը պաշտօնը կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարութիւնն է :

Վարչապետի պաշտօնին հետ կարդ մը այլ փոփոխութիւններ ալ եղան կառավարութեան մէջ :

Քատար իր յայտարարութեան մէջ ծանրացաւ մասնաւորապէս ապստամբու – թեան մասնակիցներուն վրայ, աւելցնելով թէ զօրավար Փալ Մալեթեր եւ չարժումին միւս ղեկավարները չուտով պիտի դատուին .— Անոնք, որ մարդկային զոհագումներով կ'ուզեն Մալեթերի ազատ արձակումը՝ սխալի մէջ են :

Բանաւորական եւ տնտեսական կարդ մը հարցերու մասին ալ խօսելէ ետք, Քատար ըսաւ թէ հունգար մտաւորականութեան մեծ մասը «յետադիմական» է եւ ցաւ յայտնեց , որ Բեչտայի թատրոնն ու արուեստները «քաղքենի»ներու ազդեցութեան տակ ինկած են :

Քատար իր խօսքը վերջացուց, ընդունելով որ բնակարանային տագնապ մը կայ երկրին մէջ, թէեւ անցեալ տարի տասը հազար բնակարաններ կառուցուած էին հանքագործներու համար :

Քատար 15 ամիսէ ի վեր վարչապետ էր :

—o—

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Արտաքին նախարարութեան մէջ Խ. Միութեան հետ համաձայնագիր մը ստորագրուեցաւ՝ մշակութային յարաբերութիւններ ստեղծելու եւ այդ ուղղութեամբ փոխանակութիւններ կատարելու համար :

ԱՆԳԱՐԱՅԻ ժողովին մէջ իրաքեան պատուիրակը՝ Նուրի Սայիտ խստօրէն քննադատեց Իսրայէլն ու Ֆրանսան , պահանջելով որ Իսրայէլ կծկուի 1947ին ՄԱԿի կողմէ որոշուած իր սահմաններուն մէջ :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՑ Վարչապետը Խորհրդարանին առջեւ յայտարարեց , թէ ճաքարթայի կառավարութիւնը Հոլանտայի հետ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզելու նպատակ չունի :

Օրը Օրթե

«ԲԱՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐ...»

———

Վ. Ալազան անցեալ տարի հրատարակած էր վէպ մը, *Հիւսիսային Աստղ* : Անոնին հետաքրքրութեամբ, նկատելով որ Ալազան ա՛յն գրողներէն է, որոնք մօտ հասն տարի լռութեան դատապարտուած էին :

Գիրքը մեր ձեռքը չանցաւ, բայց «Ս. Գրականութիւն» ամսագրին 1957ի հաւաքածոն երբ աչքէ կ'անցնէինք մեր ուշադրութիւնը գրաւեց Յարութիւն Մկրտիչ – եանի երկարապատում մէկ գրադատութիւնը (Փետրուար) :

Յ. Մկրտիչեան կը յայտնէ թէ *Հիւսիսային Աստղը* «հին յուշեր եւ նոր խոհեր» կը պարունակէ, որոնք ընթերցողները «համակում են մարդկային ազնիւ զգացումներով» :

Պարզ խօսքով, յուշագրութեան նման բան մը :

Այս պարագային մէջ Վ. Ալազան անդրադարձած պէ՞տք է ըլլայ հասնամեայ իր բացակայութեան :

Անշուշտ՝ ոչ մէկ խօսք այս ուղղութեամբ : Սակայն խորհրդային գրադատը անզգուշութեամբ հաստատում մը ըրած է.— « *Հիւս. Աստղ* վէպում աւելի յաջող են գծագրուած բանուորների կերպարները, որ մօտ ու հասկանալի է հեղինակին : Վ. Ալազանը եղել է այդ միջավայրում, ուստի պատմում է իր տեսածն ու լսածը » :

Սակայն, ԲԱՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ի՞նչ ՄԻՋԱՎԱՅՐ է ան, որուն մասին կը խօսի հեղինակը : Եւ ինչ ալ «եղել է այդ միջավայրում » :

Բոլորին նման չենք աեսպարեր աւելցնելու, թէ Վ. Ալազան իր գրչեղբայրներուն հետ աֆսորուած էր այս կամ այն տափաստանը : Այսուհանդերձ, խորհրդային գրական ճնշադատին հաստատուն մէջ տոկ կասկած չկայ թէ «անյայտացած» մեր գրողները ապրած են բանուրական միջավայրի մէջ. այսինքն՝ բանուորութիւն ըրած են, փոխանակ ... գրականութեան : Կարեւոր ալ չէ, թէ ո՞ր կայաններուն մէջ աշխատած են 20 տարի :

Ինչո՞ւ, սակայն, այս բանուորութիւնը : Խ. Միութեան մէջ գրողները չե՞ն կրնար շահիլ իրենց ապրուստը : Բնական – ւաբար՝ այո՛, բան որ այդպէս կ'ըսեն : կարմիր բռնատիրութեան լաւագոյն քարոզչացիները կը համարուին գրողները :

Ուրեմն՝ Ալազան, Նորենց, Մահարի եւ բազմաթիւ ուրիշներ գրկուած էին գրելու իրաւունքէն եւ նետուած «բանուորական միջավայր»ի մէջ, ուրկէ ազատած են ներկայիս, Սթալին – Բերիայի աստղին խաւարումէն ետք :

« Բանուորական » այդ «միջավայր»ը կարելի է կոչել որեւէ անունով : Աֆսոր, շնորհազրկում կամ արգելափակում. վերջին հաշուով ... հաշիւը նո՛յնն է, խորհրդային բառարանով :

ԱՐՄԵՆԱԿ

———

ԿԻՊՐՈՍԻ մէջ նոր խռովութիւններ են – ղան, Թուրքերու կողմէ : Հարիւրաւոր ցուցարարներ բախեցան անգլիացի դին – ուորներու, որոնք դաւաններու եւ արտասուաբեր ռումբերու միջոցաւ ցրուեցին խռովարարները : 70 քաղաքացիներ եւ քառասուն զինուորներ վիրաւորուած են :

ԼԵՀԱՍՏԱՆի մէջ, ուր բանուորները կը սպառնան գործադուլ ընել, իշխանութիւնը յայտարարեց թէ աշխատավարձի յաւելում ընելու ի վիճակի չէ :

ՀՈՍՔԱՀԱՏԻՆ ԿՈՂՄՆՈՒԹԻՒՆ

—o—

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԱՄԱՍԻ ՀՈՒՅԺԱՌ ԱՂՋԻԿ

Գ.

—o—

Ամէն անգամ որ Հայկական Հողամասին մասին խօսք մը կ՚ըլլայ, ինծի համար միշտ կը յիշեցնէ Ֆրանսացի մեծ գրագէտ Ալֆոնս Տոտէի հետեւեալ պատմութիւնը, որ ինծի համար միշտ ալ նոր հետաքրքրութիւն մը կ՚ունենայ։

Ամառնային արեւոտ օր մը, Ալֆոնս Տոտէ կը գտնուէր Փարիզի մերձակայքը գտնուող Ժանթիյի գիւղին մէջ։ Ան կը զբօսնէր գիւղին ծայրամասերը, երբ յանկարծ իր ականջին հասաւ ծանր հեծկլտանքի ձայն մը։ Ան կանգ առաւ, ուշադրութեամբ լսեց, եւ ապա ուղղուեցաւ դէպի ձայնին կողմը։ Ան տեսաւ ծերունի մը, որ ծնկաչոք կը գտնուէր գերեզմանի մը առջեւ, եւ կ՚արտասուէր։

Ալֆոնս Տոտէ մօտեցաւ ծերունիին եւ հարցուց թէ ինչո՞ւ կու լար։ Ծերունին պատասխանեց թէ կու լար, որովհետեւ գերեզմանին մէջ իր միակ որդին կը հանգչէր։ Ան ամէն օր կու գար այդ գերեզմանին վրայ արտասուելու։

Ալֆոնս Տոտէ ծերունիին հարցուց թէ ինչո՞ւ կու լար, որովհետեւ ինք ալ իր հայրը կորսնցուցած էր։ Ծերունին պատասխանեց թէ ինք կու լար, որովհետեւ իր որդին ալ հայրենիքը կորսնցուցած էր։

Ալֆոնս Տոտէ հարցուց թէ ինչո՞ւ իր որդին հայրենիքը կորսնցուցած էր։ Ծերունին պատասխանեց թէ որդին զինուոր էր, եւ 1870-ի պատերազմին ան գերի ինկած էր գերմանացիներուն։ Ան գերութենէն ետք ալ չէր կրցած վերադառնալ հայրենիք, որովհետեւ Ալզաս-Լոթարինգիան գերմանացիներուն կը պատկանէր։

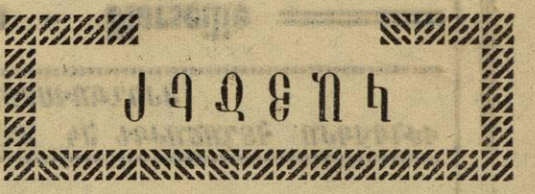
Ալֆոնս Տոտէ հարցուց թէ ինչո՞ւ իր որդին հայրենիքը կորսնցուցած էր։ Ծերունին պատասխանեց թէ որդին ալ հայրը կորսնցուցած էր։

Ալֆոնս Տոտէ հարցուց թէ ինչո՞ւ իր հայրը հայրենիքը կորսնցուցած էր։ Ծերունին պատասխանեց թէ հայրը ալ պապը կորսնցուցած էր։

Ալֆոնս Տոտէ հարցուց թէ ինչո՞ւ իր պապը հայրենիքը կորսնցուցած էր։ Ծերունին պատասխանեց թէ պապը ալ հայրենիքը կորսնցուցած էր։

Ալֆոնս Տոտէ հարցուց թէ ինչո՞ւ իր նախահայրը հայրենիքը կորսնցուցած էր։ Ծերունին պատասխանեց թէ նախահայրը ալ հայրենիքը կորսնցուցած էր։

Ալֆոնս Տոտէ հարցուց թէ ինչո՞ւ իր նախահայրերը հայրենիքը կորսնցուցած էին։ Ծերունին պատասխանեց թէ նախահայրերը ալ հայրենիքը կորսնցուցած էին



ԼԻ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՏԱՑՈՂԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱ

ՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹԻՒՆ

Հետաքրքրական վիճակագրական տուեալներ Ս. Էջմիածնի մասին։

Ս. Էջմիածնի տօնական հանդէսներուն ներկայ եղող ուխտաւորներուն թիւը տարուէ տարի կ՚աճի։ Ուխտաւորներուն մեծ մասը կը բաղկանայ գիւղացիներէ, որոնք կը գան Ս. Էջմիածին՝ իրենց ուխտերը կատարելու եւ Ս. Խաչի մասունքներուն առջեւ աղօթելու։ Ուխտաւորներուն մեծ մասը կը գտնուի Ս. Էջմիածնի մէջ, Ս. Խաչի տօնին։ Ուխտաւորներուն թիւը կը հասնի 10 հազարի։ Ս. Էջմիածնի մէջ կը գտնուին նաեւ ուխտաւորներ, որոնք կը գան Ս. Խաչէն առաջ կամ ետք։ Ուխտաւորներուն թիւը կը հասնի 5 հազարի։ Ս. Էջմիածնի մէջ կը գտնուին նաեւ ուխտաւորներ, որոնք կը գան Ս. Խաչէն առաջ կամ ետք։ Ուխտաւորներուն թիւը կը հասնի 5 հազարի։

բաղէ ։— Ամերիկացիներու հետացումը Արեւմտեան Եւրոպայէն ։ Այնատեն, թէ– եւ կրնայ պատահիլ որ հիւլէական պա – տերազմ չըլլայ, բայց կացութիւնը հետ – զհետէ աւելի պիտի լարուի եւ դասական պատերազմ մը կրնայ ծայր տալ, խլելու համար Արեւմտեան Եւրոպայի երկիրնե – րու անկախութիւնը ։ Պարզ է, որ Ռու – սերը պիտի մնան իրենց տեղը ։ Ամէն պարագայի մէջ, աւելցուց Փինօ, եթէ ուղենք բան մը ընել այս տեսակէտէն՝ նախ ապահով պէտք է ըլլանք ։

—o—

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ կառավարական բան– բերներէն մէկը յայտարարեց, թէ առջի չաբաթ Թրպովլիի հանքագործները 48 ժամուան գործադուլ մը ըրին։ բանրերը ըսաւ թէ բանթողները աշխատավարձի յաւելում չէ որ կ'ուզէին, այլ՝ աշխա – տանքի աւելի լաւ պայմաններ ։ Առաջին անգամ ըլլալով Եուկոսլաւիոյ մէջ կը խօսուի գործադուլի մը մասին ։

ԹՈՒՐՔԻՈՑ պետական դրամատան մէկ պատուիրակութիւնը Մոսկուա գնաց ։ Մի– ւս կողմէ, պաշտօնական գեկոյց մը կը հաղորդէ թէ «վաթման» կուսակցութիւնը լուծուած է։ կազմակերպութեան նախա – գահն ու 24 անդամները ձերբակալուած են, նկատելով որ կը գործակցէին համայ– նավարներու հետ ։

ԱԼԺԵՐԻՈՑ Ազատագր։ ճակատը ծը– րանացի չորս զինուորները ազատելու համար պիտի առաջարկէ փոխանակու – թիւն մը ընել մահուան դատապարտուած հինգ կիներու հետ ։

ԱՐԹԻՒՐ ԱՑԶԸՆՀԱՒՈՒԸ, Նախագա – հին եղբայրը մեռաւ սրտի տագնապի մը հետեւանքով։ 71 տարեկան էր ։

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Անիէռէն Պ. Մեսրոպ Տէր Գրիգորեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ Պ. Ոշականեանի, Մարսէյլ ։

ՆՈՒԻՐ

Ողբ։ Մարտիրոս Պէրպէրեանի յուղար– կաւորութեան առթիւ Տէր եւ Տիկին Տէր– եան երկու հազար ֆր։ կը նուիրեն կա – պոյտ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին ։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սէն Ժերոմի Հ։ Ց։ Դ։ «Հայաստան» ենթակոմիտէն խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկեր Ց։ Սիմոնեանի եւ պա– րագաներուն, Պ։ Աւագ Սիմոնեա – նի դառնաղէտ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցած է Բրովիտէնս, Ամերի– կա ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԷՅԼ ։— Քէքէչեան Ալիքսան, կա– րապետ եղբայրներ եւ զաւակները, ինչ– պէս նաեւ Տիկին Արաքսի Սուքիասեան կը ծանուցանեն թէ իրենց սիրելի հօրաքրոջ Օր։ Հռիփսիմէ Քէչէճեանի մահուան տարելիցի առթիւ հոգեհանդիստեան պա– տարագ պիտի մատուցուի այս կիրակի առաւօտ, Սէն Լու կրան փէնի Ս։ Գէորգ եկեղեցին։ կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները ։

Այս առթիւ կը նուիրեն հազար ֆր։ «Յառաջ»ի բարգաւաճման, հազար ֆր։ ալ Մշակոյթի Տան։ (Ստանալ Յառաջէն)։

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉ

Հայ կարմիր Խաչի Ֆէսանվիլիէի օգա– փոխութեան կայանին կը նուիրեն ։—

Պ։ Տալաքիւբէեան (Մարսէյլ) 5000 ֆր, Պ։ Պ։ Աճէմեան, փոխան հոգեհանգիստի, Մասարաճեան, Զատըրճեան, Տակաուեան հազարական ֆրանք ։

Պ։ Դանիէլեան, Նոր Տաւոյ առթիւ հա– զար ֆրանք ։

Հայ կարմիր Խաչի Փարիզի դարմանա– տան կը նուիրեն ։—

Պ։ Պ։ Մարտիրոսեան, Նոր Տարուոյ առթիւ հազար ֆրանք ։

Տասթաքեան, Ալիքսանեան, Դաւիթ – եան, Զիլինկիրեան, Սիմոնեան, ձէլալ – եան 500ական ֆրանք ։

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՇԱԻԻԼԻ ՆՈՐԱՇԷՆ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՄԷՋ

Շ։ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

Մահուան տարելիցին առթիւ, փետըր– ուար 2ին, կիրակի առաւօտ։ հոգեհան – գստեան պաշտօնէն ետք հայկական ա – ւանդական սովորութեան համաձայն հո– գեշաշ՝ եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ՝ Հ։ Ց։ Դ։ ԱՐՂՈՒԻԹ– ԵԱՆ խումբին եւ հովանաւորութեամբ Փարիզի Շրջ։ կոմիտէին ։

կը խնդրուի ճաշի–մասնակցիլ փափա – քողներէն, մինչեւ Յունուար 30, Հինգ – շաբթի երեկոյ արձանագրուիլ «Արղու– թեան»ի ընկերներուն մօտ ։

Նամակով՝ Կիւլեան, 13 բիս տը Վի – րոֆլէ, Շավիլ, (Մէն է Ուազ)։ Կամ փափազեան Գր։, Հեռ։ Սանթրալ 28–34 ։

× Արարողութեանց կը մասնակցին հը– բաւիրեալ դպիրներ՝ գեկավարութեամբ Պ։ Ն։ Սերգոյեանի ։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Վաշանի Կապ։ Խաչի մասնաճիւղը մե – ծանուն խմբագրապետ Շ։ Միսաքեանի մահուան տարելիցի առթիւ կը նուիրէ ե– րեք հազար ֆր։, «Յառաջ»ի բարգաւաճ – ման համար ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԿԱՊՈՑՑ Խաչի Վալանսի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է երկու հազար ֆր։ Տէր եւ Տիկին Յակոբ Կօչ – կակարեանէ, Ս։ Յակոբի տօնին առթիւ ։

×

Տէր եւ Տիկին Դաւիթ Մարզարեանէ 1500 ֆր։ իրենց որդւոյն Բաֆիի ապա – քինման առթիւ ։

Սէն Ժերոմի Ֆ։ Կ։ Խաչի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է Այրի Տի– կին Էֆթիկ Փափազեանի տխուր մահ – ուան առթիւ Տէր եւ Տիկին Մ։ Զորպա – ճեանէ, Տէր եւ Տիկին Ալպէռ Զորպաճեա– նէ հազարական ֆր։ փոխան ծաղկեպը – սակի ։

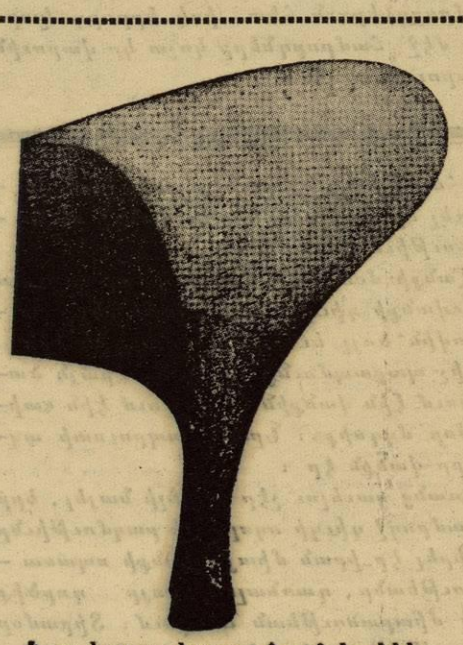
ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՎԻԼՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած է Վալանսի հոգեւոր եղբայրութեան կողմէ (երիտասարդներ)։ Կը ներկայացնեն երեք դրուագներէ բաղկացած փիէս մը։

ՏՐՏՄՈՒԹԻՒՆԷ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ

Այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8։30ին, Սէրքլը Կաթոլիկ սրահին մէջ։

Մուտքը ազատ է ։



Նոր կատարելագործում կօշիկի կրունկներու պատրաստութեան մէջ Առաջին հայ հաստատութիւնը որ յաջողած է մաթիէռ փլաստիքի եւ ալիւմինիումի միացումով չինել անբեկ (էնֆասապլը) եւ ճկուն կօշիկի կրունկներ ամէն բարձրութեամբ։

Դիմել՝

VAN - PLAST
(ՎԱՆԼԵԱՆ)
7, RUE GODOT DE MAUROY
Téléphone : OPEra 01-06
Առաւօտները հեռաձայնել՝ ITA 33-38

ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ ԱՄՍՈՒԱՆ ՎԵՐՋԸ

ՀԱՅ - ԲՈՅԺ

ԺՈՂ։ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբագիր՝ Շ։ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Նոյեմբեր – Դեկտեմբերի թիւը (191–192), ճոխ եւ այլազան բովանդակու – թեամբ, 48 էջ։

«Դարուն ցաւը» (Հայ – Բոյժ)։— Ծո– ռեռեսութեան վնասները (Տոքթ։ Գ։ Գա– լուստեան)։— Ի՞նչպէս դարմանել ծեր – ախտը (Տոքթ։ Նաւասարդ)։— Սերկեւիլ (Տոքթ։ Յ։ Մանուկեան)։— Կարո՞ղ ու– տել թէ չէ (Տոքթ։ Անտրէ Պէլմոն)։— Գօտին բժշկութեան մէջ (Նարդեան Բժշ – կական Բառարան)։— Ստամոքսին քա – ղաքծութիւնները (Տոքթ։ Շ։ Այվազ – եան։— Հոդ կ'ուտէր (Տոքթ։ Է։ Ղազար– եան)։— Թուքը բերնին մէջ չորցու (Տոքթ։ Ա։ Աշճեան)։—Առողջարան Արզ– նիւմ (Ա։ Թամազեան)։— Կրնա՞նք դիտ– նալ մահուան ժամը (Շ։ Նարդունի)։— Արիւնամածնութիւն (Տոքթ։ Ազատանի)։ — Բակլայ ուտողներուն կարեւոր (Տոքթ։ Թոլմէս)։— Առաջին օգնութիւն (Խաչու– հի)։

Բաժանորդագրութեան ՆՈՐ պայման – ները յայտնուած ։

Շաւիլի եկեղեցւոյ չինութեան կը նը– ւիրեն ։— Գեր։ Ս։ Եպիսկ։ Մանուկեան քսան հազար ֆրանք, Պ։ Եկէնեան քսան հազար, Պ։ Կ։ Զրպաչեան տասը հազար, Տէր եւ Տիկին Սդատեան տասը հազար, Պ։ Պ։ Դանիէլեան, Հ։ Թօփաքեան, Օ – հաննէս Քէօլեան հինգ հազարական ֆր։, Տիկին Փայլուն Փափազեան 2000 ֆր։։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Իսի ։— Հ։ Ց։ Դ։ «Զաւարեան» կոմի– տէի ընդհ։ ընկերական ժողովը այս Շա – բաթ, ժամը 21ին, Խրիմեան դպրոցը ։ Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ։ կոմիտէի ներկայա – ցուցիչը ։

ՓՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս չո – րեքշաբթի դիչեր, ժամը 21ին, Քատէի սրահը ։ Նիւթ՝ «Հայութիւնը 1914էն 1918 Թուականներուն»։ Մուտքը ազատ է ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի երիտա – սարդաց Միութեան կողմէ ։

Այս Ուրբաթ, (31 Յունուար) երեկոյ Ս։ Պօղոս Պետրոս մատրան մէջ ։

Կը դասախօսէ Կաթ։ պատուիրակ Սե – րովբէ եպիսկոպոս ։

Այս առթիւ սիրով կը հրաւիրուի հասա– րակութիւնը ։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապոյտ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին տարեկան ձեռնարկը՝ Ապրիլ 20ին։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Նաղար Արաքէլեան, Այնթապցի, հօր անունը Աւետիս, քրոջը Արշալոյս, Թաշ– ջիէլեանի կողմէ (Հայաստան)։ Տեղեկա – ցնել Ա։ Հ։ Թորոսեանի, 5 բիս Ֆ։ Պոնիէ, Վիէն, Իզէր։

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ

(ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ)

Տարեկան ցերեկոյթ – պարահանդէսը Կիրակի, Փետրուար 2, ժամը 15 – 24

LES AMBASSADEURS

3. Avenue Gabriel : Champs - Elysées

Orchestre LOS CANGACEIROS

AVEC YVAN MORICE ET J. C. GILBERT

Ֆրանքեւսպրազիլիական 14 հոգինոց այս հռչակաւոր նուագախումբը մեծ խանդավառութիւն պիտի ստեղծէ իր Աքրաֆսիոններով։

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները հեռաձայնելով ԷԼԻՋԷ 67–03

Տոմսերու գինն է 500 ֆրանճ

Ուշադրութիւն ։— Վարձուած սեղանները պէտք է զբաւուած ըլլան ամէնէն ուշը ժամը 19։30ին։ Հակառակ պարագային պարահանդէսի կազմակերպիչ յանձնա – խումբը որեւէ պատասխանատուութիւն չի ստանձներ ։

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՐԵՑԷՔ

ՊՈՍՏՈՐ

ՀՐՋԱԿԱՒՈՐ ՀԷԼՎԱՆ ԵԻ ԼՈՒՔՈՒՄԸ

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ԱՆՈՆՔ ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ՄԵԾԱԴՈՑՆ ԶԱՓՈՎ

ԳՈԼ (ֆալորի)

Անհրաժեշտ մանուկներու համար եւ օգտակար չափահասներուն ու ծերերուն

որոնց կը պարգեւէ աշխոյժ եւ եռանդ

ՊՈՍՏՈՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԳԵՐԱԶԱՆՑՔ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԻՍԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

2, Rue Louis Astoin - Marseille

Արտածման համար մասնաւոր պայմաններ

CAVES CENTRALES

ՏԱԼԱՓԻՒԲԷԵԱՆ ՈՐԴԻ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶՆԻԿ ԳԻՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՕԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՑ ԿԱՐԳԻՆ՝ ՀՐՋԱԿԱՒՈՐ

RAKI DUZE

48, RUE PUVIS DE CHAVANNES, MARSEILLE

TÉLÉPHONE : CO 58-99

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60

R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ցրաւնսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900

Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանգ։ Հատը 15 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
30
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
30 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8106 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3907

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՋԱՐԿ ՏԱԼ ԱՐՏԱԾՈՒՄԻՆ

—o—

Ֆրանսայի տնտեսական տագնապին դարման տանելու լաւագոյն միջոցներէն մէկը կը նկատուի կարելիութեան սահ – մաններուն մէջ կրճատել ներածումները եւ զարկ տալ արտածումին։

Վարչապետ Ֆելիքս Կայեաւ եւ ելմտական նախարար Ֆելիմլէն ամէն ճիգ կ'ը – նեն՝ Ֆրանքը փրկելու եւ ելմտացոյցը հաւասարակշռելու համար։

Հրատարակուած վիճակագրութեան մը համաձայն, վերջացող տարուան ընթաց – քին Ֆրանսայի առեւտրական բացն է ե – ղած 492·5 միլիառ ֆրանք, մինչ 1956ին 414·1 միլիառ էր։ Մէկ տարիէն միւսը յաւելումը եղած է 19 առ հարիւր։

Այս պարագան յուսադրիչ կը նկատուի, մանաւանդ երբ զայն բաղդատենք 1955ի բացին հետ, որ 82·3 միլիառ էր։ Այսին – քն 1955էն 1956 յաւելումը եղած էր հնդապատիկ։

Այս տարի բացը նուազագոյնին պիտի իջնէ՝ չնորհիւ կառավարութեան ձեռք ա – ռած միջոցներուն։

Անցեալ չաբաթ ելմտական նախարարը պաշտօնապէս յայտնեց թէ կարգ մը դիւ – րութիւններ պիտի ընծայուին գործարա – տերերուն՝ քաջալերելու համար արտա – ծումը։ Պիտի ջնջուին որոշ սեղմիչ օ – րէնքներ, որոնք կը դժուարացնէին օտար երկիրներու հետ առեւտրական գործառ – նութիւնները։

Ամերիկայէն եւ վճարումներու եւրո – պական Միութենէն փոխ առնուելիք տո – ւարները մեծապէս պիտի դիւրացնեն կա – ռավարութեան գործը։

1958ը պիտի ըլլայ բարգաւաճման տա – րի Ֆրանսայի համար, հակառակ այն ընդհանուր մտահոգութեան, որ ազէտ մը կը նախատեսէր։

Վարչապետը չատ լաւատես է ապագա – յին մասին։

Միայն թէ անհրաժեշտ կը նկատէ լաւ հիմերու վրայ դնել ճարտարարուեստը, ներածել միայն ամէնէն կարեւոր նախա – նիւթերը, կարելի եղածին չափ չատ ար – տածել եւ յաւ որակով ապրանք արտադրել՝ արտաքին չուկաները դրաւե – լու համար։

Ճիշդ է, որ դուրսէն փոխ առնուած օ – տար դրամը մեծ ծառայութիւն պիտի կատարէ այս տարի, սակայն յառաջիկայ տարիներուն Ֆրանսա այլեւս պէտք չէ ձեռք բանայ օտարներուն եւ ջանայ ինք – նաբաւ դառնալ։

Լիլի մէջ ճառ մը խօսելով, վարչապե – տը չեշտեց թէ այս արդիւնքին հասնելու համար երեք պայմաններ պէտք են։

Առաջինն է «առողջ դրամ մը տալ երկ – րին. այլապէս դիներու չարունակական բարձրացումը կա՛մ պիտի սահմանափակէ մեր վաճառումները օտար երկիրներուն եւ կամ մեղ պիտի առաջնորդէ արժեզրը – կումներու աղիտաբեր ջրվէժի մը»։

Երկրորդ պայմանն է, ըսաւ, զարկ տալ արտածումին։ Անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնուած են որպէսզի արտածող տուները աւելի նպաստաւորութիւն քան ա – նոնք, որ չեն արտածեր։

Երրորդ պայմանը՝ արտածել այնպիսի ապրանքներ, որոնց համար ամէնէն չատ պահանջ կայ արտասահմանէն։

Կառավարութիւնը մինչեւ յառաջիկայ մարտ ճարտարարուեստի արդիականաց – ման եւ բարեփոխման համար ծրագիր մը պիտի ներկայացնէ խորհրդարանին։ Նը – պատակն է չատցնել արտածելի առարկա – ներ արտադրող ձեռնարկներու թիւը։

Այս ձեւով կը յուսայ վերջ տալ տագ – նապին եւ ապահովել երկրին տնտեսա – կան վերելքը։

Եւրատոմը եւ Հասարակաց Շուկան նոյնպէս բարերար դեր պիտի կատարեն

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—o—

ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԸ

Հաւանական կը թուի որ վարչապետ Կայեաւ նոր տագնապի մը առջեւ գըտ – նուի։ Երկու կարեւոր հարցեր, օրակար – գի նիւթ դարձած, այս օրերս կարգ մը դժուարութեանց կը հանդիպին Ազգ. ժո – ղովի մեծամասնութեանց խմբակցու – թեանց առջեւ։ Առնցմէ մէկն է ընտրա – կան օրէնքի բարեփոխումը, իսկ միւսը Կազիէ ծրագիրը։

Ինչպէս յայտնի է ընկերվարական նախ – կին նախարար՝ Կազիէ ծրագիր մը կազ – մած է որ իր անունը կը կրէ. այս վեր – ջինին համաձայն բժիշկները այլեւս հի – ւանդէն ուղղակի դրամ պիտի չկարենան առնել, այլ՝ Ընկերային Ապահովութե – նէն, որ արդէն պէտք է ութսուն առ հարիւրի համեմատութեամբ հատուցանէ այդ վճարումը։ «Կլոր սեղանի» մը չուրջ կարգ մը երեսփոխաններ առջի օր խոր – հրդակցական ժողով մը ունեցած են՝ Աչ – խատանքի եւ Ընկերային Հարցերու Նա – խարար Պաքոնի հետ։ Այս ժողովին կա – րելի է եղած նոր ծրագրի մը չուրջ հա – մաձայնութիւն գոյացնել։ Շօշափուած ե – րեք գլխաւոր խնդիրներն են .— 80 առ հարիւրի բարձրացնել Ընկերային Ապա – հովութեան հատուցումը բժշկական ծախ – քերու, ստիպում՝ բժիշկին համար որ զրէ գանձած ճիշդ այցեգինը, եւ կարելիու – թիւն՝ որ նոր գիները ճշդուին համաձայ – նութեամբ Ընկերային Հարցերու եւ բը – ժշկական ընկերակցութեանց տեղական գրասենեակներուն։ Այս առթիւ հարց կը ծագի թէ ի՞նչպէս պիտի վճարուի այդ 80 առ հարիւրը։ Համայնավարները անմի – ջապէս առաջարկած են երեք առ հարիւր բարձրացնել գործատէրին վճարած բա – ժինը, բայց անշուշտ նման հարց մը չի կրնար նոյնիսկ սեղանի վրայ դրուիլ։ կը մնայ Ընկերային Ապահովութեան ներքին ելեւմուտքէն 30 – 40 միլիարի խնայողու – թիւն մը կատարել։

Անդին ընտրական օրէնքի բարեփոխու – մը բուռն ընդիմութիւն յառաջ կը բերէ մանաւանդ Անկախներու մօտ։ Ներքին նախարարը արդէն կը մտածէ թէ խնդիրը այլեւս քաղաքական ընոյթ կը կրէ եւ ա – ւելի Վարչապետին կը վերաբերի՝ քան ի – րեն։

Արդէն կիրակի օր անկախ երեսփոխան եւ նախկին վարչապետ Փինէ Րոանի մէջ ճառ մը խօսելով խիստ քննադատութիւն մը ըրած էր ընկերվարականներու ծրա – գրին նկատմամբ։ Երեսփոխանը մասնա – ւորապէս կը քննադատէ սահմանադրու – թեան մէջ «վստահութեան քուէ»ի խըն – դիրը եւ կը պահանջէ երեսփոխաններու թիւը պակսեցնել։ Փինէ դուշահեա մը քաշած է Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի մէջ, մինչ առաջինը ունի երկու ժողով 600 երեսփոխաններով, ասդին Ֆրանսա ունի չորս ժողով աւելի քան հազար երեսփո – խաններով, մինչդեռ, նոյնիսկ կարելի չէ բաղդատել երկու երկիրներու բնակչու – թիւնը։

Շարունակելով իր ճառը, Փինէ չեշտեց թէ երեսփոխան մը պէտք չէ միայն մէկ թաղամասէ ընտրուած ըլլայ (սբրիւբէն տ'արոնտիսման)։

× 234ի դէմ 310 ձայնով երեսփոխան – ները քուէարկեցին Ալժերիոյ Հիմնական

այս ուղղութեամբ։ Փոխանակութեանց ազատ գօտիի մը հաստատումը եւս զարկ պիտի տայ արտաքին առեւտուրին եւ Ֆր – անսա չուտով պիտի ապրի բարգաւաճ օրեր։

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՊԱՂՏԱՏԻ ՌԻԽՏԻՆ ԺՈՂՈՎԸ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ

Ինչպէս գրած էինք, Պաղտատի Ուխտի երկիրներուն նախարարները Բէ. օր գու – մարուեցան Անգարայի մէջ։ Առաջին ա – ռիթով ընդունուած է ռազմական նպա – տակ ունեցող ծրագիր մը, որ հաղոր – դակցութեան բոլոր միջոցներով իրարու պիտի կապէ Թուրքիան, Իրաքը, Փա – քիստանը եւ Պարսկաստանը։ Այսինքն, չորս երկիրներուն ճամբաները, օդակա – յաններն ու նաւահանգիստները պիտի կապուին իրարու՝ միայն պատերազմա – կան նպատակներու համար։ Այս ծրագրին իրագործումը տարիներու կը կարօտի եւ պիտի արժէ քանի մը միլիառ տոլար։ Ծրագիրը պատրաստուած է զինուորական յանձնախումբին կողմէ։

Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ Կիպրոսի հարցով, անգլիական ծրագիրը մեր – ժելու համար. այս ուղղութեամբ Անգլիոյ Արտաքին նախարար Լոյտի, Կիպրոսի կառավարիչ Ֆուֆի, Թուրքիոյ Վարչա – պետ Մենտերէսի եւ Արտաքին նախարար Զօրլուի միջեւ կարծիքի փոխանակու – թիւններ եղան։ Առջի օրուան Կիպրոսի Թրքական թաղամասին մէջ ծագած խռո – վութիւնները եւ բրիտանական բանակին միջամտութիւնը վիճաբանութեան դուռ բացին Անգլիացիներու եւ Թուրքերու մի – ջեւ։

Թուրքերը ներկայիս կ'աշխատին որ Անգլիա ընդունի իրենց ծրագիրը եւ կըզ – գին երկուքի բաժնուի.— Հելլենախօս եւ Թրքախօս։

Նախարարները քննեցին նաեւ Իրաքի ներկայացուցիչ Նուրի Սայիտի առաջար – կը՝ Իսրայէլի հարցը լուծելու համար։ Ժողովին մէջ մեծամասնութիւն մը չկա – րողացաւ ապահովել իրաքեան առաջար – կը՝ որպէս զի Իսրայէլ կծկուի 1947ին ՄԱԿի կողմէ որոշուած սահմաններուն մէջ։

Միւս կողմէ կը հաղորդուի, թէ Պաղ – տատի Ուխտի զինեալ ուժերու կոմիտէին նախագահը ընտրուած է Թուրք մը՝ զօ – րավար Էքրէմ Աքալին։

Շատեր այն կարծիքը ունին, թէ Պաղ – տատի Ուխտի ժողովը Անգարայի մէջ դումարելով Թուրքերը կը մտածեն ի նը – պաստ իրենց համաձայնութիւն մը գոյա – ցընել Կիպրոսի հարցին չուրջ։ Անգարայի կառավարութիւնը հրատապ այլ հարցե – րու չարքին դասած է կղզիին թնճուկը եւ Անգլիացիներու ներկայութենէն ալ օգ – տուելով յարմարագոյն ժամանակը կը նկատէ՝ լուծում մը գտնելու համար։ Տեղական թերթերն ալ Ուխտի ժողովին լուրերուն մէջ լայն տեղ յատկացուցած են Թուրքերուն եւ Կիպրոսի հարցին։

Այս ուղղութեամբ Աթէնքի կառավա – րութիւնը ցարդ ո՛չ մէկ խօսք ըսաւ, հա – կառակ անոր որ Թուրքերու եւ Անգլիա – ցիներու միջեւ տաք վիճաբանութիւններ ծայր կուտան։

Ուշադրաւ է նաեւ այն պարագան, որ Պաղտատի Ուխտի ժողովին առջեւ խօսած իր ճառին մէջ Անգլիոյ Արտաքին նա – խարար Լոյտ չխօսեցաւ Արտաքին նախա – րարներու ժողովի մը մասին՝ «Մեծ»երու հանդիպումէն առաջ։

Օրէնքը, որ (երկրորդ ընթերցում) աւելի առաջ մէկ փոփոխութեամբ ընդունուած էր Հանրապետութեան Խորհուրդին մէջ՝ ծերկաուտականներու կողմէ։ Նոյն առ – թիւ վերջնականապէս ընդունուեցաւ ընտ – րական օրէնքը (միշտ Ալժերիոյ համար) 249ի դէմ 292 ձայնով։

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Ստեփան Էլէիբէկեան 10·000

ՆՈՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԷՋ

7 ԹՈՒՐՔԵՐ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Երկու օրէ ի վեր խռովութիւնները կը չարունակուին Կիպրոսի մէջ։ Թուրքերն ու անգլիացի զինուորները յաճախակի բախումներ ունեցան, որոնց հետեւան – քով 7 Թուրքերը սպաննուեցան։

Նիկոսիոյ մէջ կասկածելի աղբիւրներէ ծնունդ առած զրոյցներ չրջան կ'ընէին, որոնց համաձայն կղզիին կառավարիչը Անգարայի մէջ համաձայնած էր Կիպրոսը Յոյներու եւ Թուրքերու միջեւ բաժնել։ Այսուհանդերձ, յուցարարները կը չա – րունակէին հաւաքուիլ փողոցներու եւ հրապարակներու վրայ։ Անգլիական ու – ժերը միջամտեցին եւ սպառնացին կրակ բանալ Թուրքերուն վրայ՝ եթէ չդրուին։ Յուցարարները փոխան պատասխանի սկսան զինուորները քարկոծել։ Այդ օր վաթսունի մօտ զինուոր եւ յուցարար վիրաւորուեցան։ 2 Թուրք սպաննուեցաւ։

Յաջորդ առաւօտ յուցարարները դարձ – եալ գործի վրայ էին։ Անգլիացիները նախ փորձեցին արտասուաբեր ռումբերով ցր – ուել ցանոնք։ Սակայն տեսնելով որ ան – կարելի էր՝ կրակ բացին, որուն հետե –ւանքով հինգ Թուրքեր սպաննուեցան։

7 զոհերէն զատ, որոնց բոլորն ալ Թուրք են, հարիւրի մօտ վիրաւորներ կան։

Կղզիին մէջ լուսարձակի դրութիւն հաս – տատուեցաւ եւ տեղատարափ անձրեւներն ալ պատճառ եղան որ խաղաղութիւնը վերահաստատուի։

Անգարայի Թրքական չրջանակները խստօրէն քննադատեցին Անգլիացիներու դիրքը, դարձեալ չեչտելով՝ որ անկա – րելի է այլեւս Կիպրոսի մէջ խաղաղ կեանք մը ապահովել, այնքան ատեն որ Թուրքերն ու Յոյները կողք – կողքի կ'ապրին։

—o—

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ նախկին նախագահ Փե – րոն Տամինիքեան Հանրապետութիւն ա – պաստանեցաւ, մինչ խաղաղութիւնը վե – րահաստատուած է Վենեզուելայի մէջ։

ԵԻՐՈՊԱՑԻ զինեալ ուժերու ընդհանուր հրամանատար մատնեալ Մոնկոմըրիի հը – րաժարումէն ետք, նոր հրամանատար նը – շանակուեցաւ զօրավար Ռիչըրտ Կալ։

ՍՈՒՐԻԱՑԻ քառասուն զինուորներ իս – րայէլ մտնելով կրակ բացած են բան – ուորներու վրայ, սպաննելով երկու հո – գի. բազմաթիւ վիրաւորներ կան։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ մէջ ռուս զինուորներու ներկայութիւնը կապ ունի միջազգային կացութեան հետ եւ ո՛չ թէ ներքին, յայտարարեց Քատար Փեշտայի Ազգ. ժո – ղովին առջեւ, անդամ մը եւս չնորհակա – լութիւն յայտնելով խորհրդային ուժե – րուն, որ ապստամբութիւնը ճզմեցին 1956ին։

ՍՊԱՆԻՈՑ Արտաքին նախարարութեան բանբերներէն մէկը յայտարարեց թէ ան – հիմն են այն զրոյցները՝ որոնց համա – ձայն Տըլըս Ֆրանքոյի յայտնած է կարգ մը դաշնիքներ Անգլիոյ պաշտպանողա – կան ծրագիրներուն մասին։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ Նախարարաց Խորհուրդի ո – րոշումով Պէյրութի Ֆրանսական իրաւա – բանական համալսարանը միացաւ լիբա – նանեան համալսարանին. Ֆրանսական հաստատութիւնը հիմնուած էր 1913ին։

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՄՏԵՐՄԻԿ ԶՐՈՅՑ

Անմոռանալի, անփոխարինելի Շահ-աղբյ՛ր :

Այսօր փոխ – այցի եկանք քեզի : Փոխ – այց՝ ըսի, որովհետեւ ինքնատուր կո-չում մըն էիր երբեր, երեսուն տարիներ չարունակ, ամէն առտու Աստուծոյ լոյս-սին հետ հայ տուներէ ներս տանելու Խօսքդ, — այդ լոյսին պէս պայծառ, դիմարտայայտութեանդ նման սեղմ, մը-տածումներուդ հանդոյն պիրկ, հոգիիդ պէս ջերմ, եւ երբեմն կծու՝ այլ անաչառ ու դաստիարակիչ :

Անդորը էիր ու լուռ,— եթէ միայն ձայն կամ դիր է խօսքը :

Ինծի թուեցաւ, սակայն, թէ կը խօ-սի՛ս կրկին՝ պարզ այլ խորագէս տպա-ւորիչ յիշատակարանիդ ընդմէջէն, որ կոթողեալ Խօսքդ է՝ գայն ու քեզ յատկա-նշող «Շ.»ով համբաւուած :

Վ. Ն.ի մահուան առթիւ դրեր էիր.

« Ամէն փոս կոչ մըն է» :

Ոչ՝ ամէն փոս, անշուշտ : Եւ ոչ՝ ամէն կոչ՝ կոչում մը : Իսկ կան փոսեր, որոնք բարձունքներ են՝ գիրենք արժեւորող ա-ճիւններուն բարոյական վեհութեամբը վերացած :

Շատեր չատ բան գրեցին քու մասիդ : Ինծի կը թուի թէ՝ բոլոր արժէքներէդ ու արժանիքներէդ աւելի,— որոնք անժխ-տելի փառքդ կազմեցին — դուն բացա-ռիկ եղար նաեւ այն խոր հաւատովդ, զոր ունէիր մեր ժողովուրդի մասին, ու այն բացառիկ հաւատովը զոր ունէր մեր ժո-ղովուրդը քո՛ւ մասիդ :

Այդ փոխադարձ հաւատքներուն վսե-մութիւնը, իր կարգին, եղաւ ու մնաց ա՛յն որ՝ դուն եւ ժողովուրդը տեւապէս հաւատարիմ եղաք ու մնացիք իրարու :

Ընդօծին կամ ստացական արժէքներէն աւելի ու վեր՝ հանրային գործիչին հա-մար այս պսակը դեղեցկագոյնն է բոլոր պսակներէն, եւ գերագոյնը՝ բոլոր վար-ձատրութիւններէն :

Մարդիկ սովորութիւն ունին անդրիներ կանդնեցնելու պղտոտաներու անկիւննե-րը :

Օտար ափերու վրայ՝ այդ փառքը ըլ-լացուած է մեզի : Դուն կարիք ալ չու-նիս՝ ճամբու մը անկիւնին, մարմարի եւ քանդակողի մը՝ նիւթեղէն դէմքդ կան-գնելու համար : Որովհետեւ, դուն ինքդ, քու յարատեւ ու անվհատ նուիրու-մով, հարթեցիր ճամբայ մը՝ որ առանձ-նապէս քուկդ է, եւ քանդակեցիր դուն քեզ՝ իբրեւ Դէմք մը, որ գիտցաւ ու կըր-ցաւ բազմութիւններ ոգեւորել ու առաջ-նորդել :

Եթէ « մահ » բառը կը բնորոշէ վախ-ճանը անցաւոր գոյութեան մը, որ « կեանք » կը կոչուի, դուն ո՛չ կրցար եւ ո՛չ ալ ցանկացիր «ապրիլ» գայն, որով-հետեւ ցանկացիր ու կրցար ապրեցնել

(1) Ա. մասը տեսնել Ցառաջ Նոյ. 27 – Դեկտ. 7 :

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԿԵԴՐ. ԵՒՐՈՊԱՆ ՋԻՆԱՔԱՓԵԼՈՒԻ ԼԵՀԱԿԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

Քաղաքական չրջանակները յուզող կա-րեւորագոյն հարցը զինաթափութիւնն է ներկայիս : Արեւելք – Արեւմուտք նա-մակներու արշաւին, ժողովներու եւ ա-ռաջարկներու մէջ մասնաւոր տեղ մը կը գրաւէ Ռափաքիի ծրագիրը՝ կեդրոնական Եւրոպայի մէջ զինաթափ գօտի մը ստեղ-ծելու համար :

Առաջարկը ՄԱԿին ներկայացուեցաւ 1957 Հոկտեմբեր երեքին, Լեհաստանի Արտաքին Նախարարին կողմէ : Երկու Գերմանիաներու, Լեհաստանի եւ Չեխո-սլովաքիոյ մասնակցութեամբ չէզոք չըր-չան մը ստեղծելու գաղափարը առաջին առիթով իսկ հետաքրքրական թուեցաւ ՄԱԿի անդամներուն :

Առաջարկը կարեւորութիւն կը ստանար նաեւ այն տեսակէտէն, որ Ատլանտեան Ուխտի եւ Վարչաւայի դաշինքը ստորա-գրած երկիրներու դործակցութիւն կը նախատեսէր :

Մինչ քաղաքական չրջանակները լըր-ջօրէն չահագրգռուած էին Ռափաքիի ծը-րագիրով, Պոնի կառավարութիւնը խուլ կը ձեւանար. այս էր պատճառը որ լեհ դիւանագէտը տեսնուեցաւ Միացեալ Նա-հանգներու, Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի դես-պաններուն հետ, որմէ ետք Դեկտեմբեր իննին նամակ մը յանձնեց անոնց, յիչե-ցնելով իր ծրագիրը եւ նորոգելով առա-ջարկը : Քաղաքերուած էր մանաւանդ՝ տեսնելով Արեւմուտքի նպաստաւոր դիր-քը :

Գերմանիոյ «Տէօչ» կուսակցութեան նախագահը դոհունակութեամբ ողջունեց այս ծրագիրը : Լոնտոնի կարեւորագոյն թերթերէն «Թայմզ» Ռափաքիի ծրագիրը նկատեց կեդրոնական Եւրոպայի զինա-թափութեան առաջին հանդրուանը : Պել-ժիոյ ընկերվարական մամուլն ալ իր հա-մակրանքը յայտնեց լեհական առաջար-կին :

Ռափաքի վերջին ամիսներու ընթացքին եռուն գործունէութիւն մը ցոյց տուաւ իր ծրագիրը ծանօթացնելու համար : Ըն-դարձակ բացատրութիւն մը հրատարա-կեց՝ առաջարկուած գօտիին զինաթա-փութեան վրայ ըլլալիք –հսկողութեան մասին : Այսուհանդերձ, Ատլանտեան Ուխտի անդամ – երկիրներու կառավա-րութեանց պետերուն ժողովը, Փարիզի մէջ, կարեւորութիւն չընծայեց այս հար-ցին եւ օրակարգի չդրաւ : Միաց-եալ Նահանգներու Արտաքին Նախարար Տըլլըս եւ Արեւմտեան Գերմանիոյ վար-չապետ Ատընաուըր դէմ էին ծրագրին :

Վարչաւայի քաղաքական չրջանակները կը յայտնեն, թէ Պոնի կառավարութիւնը ճնշում կը բանեցնէ իր բարեկամներուն վրայ՝ որպէսզի դէմ կենան լեհական ա-ռաջարկին : Այս դիրքը որդեգրելով Գեր-մանիա հետեւեալ նպատակները կը հե-տապնդէ (լեհական տեսակէտ).—

1.— Հրթիռներ ունենալ :

2.— Հող պատրաստել՝ հիւլէական այլ զէնքեր ունենալու համար :

3.— Կարեւոր դեր մը խաղալ Եւրո-պայի հակօդային պաշտպանութեան մէջ :

4.— Մասնակցիլ ազատ աշխարհի զէն-քի արտադրութեան ծրագրին :

5.— Քաղաքական եւ զինուորական ճն-շում բանեցնել եւրոպական հարցերը ղե-կավարելու կոչուած մարմիններուն վրայ :

Այս է պատճառը, որ Լեհաստան մտա-հոգ է եւ հաւատք չընծայեր Գերմանիոյ խաղաղասիրական նպատակին : Վարչաւա անհնարին եկաւ նաեւ տեսնելով որ իր առաջարկը մերժուեցաւ միաժամանակ Ֆրանսայի Վարչապետ Կայլաուի կողմէ (Դեկտեմբեր 30) : Արդարեւ, Ֆրանսայի Վարչապետը կը դատապարտէր Ռափա-քիի ծրագիրը, վտանգաւոր դաղափար մը նկատելով զայն, որովհետեւ Եւրոպայի մէջ որեւէ զինաթափութիւն պատճառ պիտի ըլլար որ ամերիկեան ուժերը լքէին Եւրոպան, մինչ խորհրդային ուժերը պի-տի մնան իրենց տեղը :

Մառեչալ Բուլգանին իր նամակներու մէջ կեդրոնական Եւրոպայի զինաթափու-թեան դաղափարը յառաջ քշեց : Այս ուղ-ղութեամբ Ֆրանսական տեսակէտը վերջ-նապէս պարզուեցաւ, երբ Վարչապետ Կայլաուա պատասխանեց Մոսկուայի նա-մակին : Ֆելիքս Կայլաուա պաշտօնապէս յայտնեց թէ Ռափաքիի ծրագիրը անըն-դունելի էր, միաժամանակ չեշտելով թէ Փարիզի կառավարութիւնը դէմ չէր ա-պահովութեան համար ձեռք առնուելիք միջոցներու, յիշեցնելով Իրենի ծրագի-րը, որ մեռեալ տառ մնաց Ֆ. Միութեան համար :

Կեդրոնական Եւրոպայի զինաթափու-թեան հարցին մէջ կարեւորագոյն տեղը կը պատկանի Արեւմտեան Գերմանիոյ, քանի որ առաջարկուած գօտիին երեք եր-կիրներէն մէկը կը ներկայացնէ : Արդ, Վարչապետ Ատընաուըր վերջնական յայ-տարարութեամբ մը կուդայ ըսել, թէ կեդրոնական Եւրոպայի զինաթափութեան ծրագիրը չի կրնար իրականանալ եւ մէկ անդամ ընդ միշտ պէտք է հրաժարիլ այդ դաղափարէն, որովհետեւ նման ծրագիր մը մէկ նպատակ կը հետապնդէ միայն.— Ատլանտեան Ուխտին վախճանը :

Այսպէս թէ այնպէս, Ռափաքիի ծրա-գիրը կը չարունակէ աղմուկ բարձրացնել իր չուրջ. եթէ պատահի, որ Արեւելք – Արեւմուտք հանդիպում մը ըլլայ, վիճա-բանութիւնները կրնան չարունակուիլ այդ ուղղութեամբ :

Թ. Ա. Թ.

ՅՈՐԻՆ ԱՐՔ. Ցունուար 15ին այցելեց Ֆրէդնօ, ուր ջերմ ընդունելութեան մը արժանացաւ. խուռներամ բազմութեան հետ Ֆրէդնոյի քաղաքապետն ու բարձ-րաստիճան պաշտօեաններ կայարան գա-ցած էին դիմաւորելու Սրբազանը : Զա-րեհ Ա.ի նուիրակը ուղղակի Ս. Երրոր-դութիւն եկեղեցին առաջնորդուած է : Ամսոյս 22ին Յորին Արք. գացած է Լոս Անճէլոս :

ՅՈՒՇԵՐ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՄԱՍԻՆ [1]

Դասարանում, դասաւանդութեան, եր-դեցիկ խումբի պարապմունքների, մաս-նաւոր, խմբական կամ անհատական հան-դիպումների ժամանակ, որտեղ և երբ էլ լինէր, նոյնիսկ կատակների ժամանակ, անբովանդակ խօսք չէինք լսում մենք Կո-միտաս վարդապետի բերնից : Նա նոյնիսկ բարկացած ջղայնացած վայրկեանին մի ուսոցողական խրատական բան կ'ասէր իր դիմացինին :

Կոմիտաս վարդապետի վերին աստիճա-նի մանկավարժական հոգատար վերա-բերմունքը, նրա լրջամիտ տոնով ասած-ները խորունկ տպաւորութիւն էին թող-նում իր աշակերտների վրայ եւ առաջ բերում անկեղծ յարգանք ու մեծարանք դէպի ինքը : Որեւէ նիւթի մասին խօսելիս կամ դաս բացատրելիս տուեալ հարցի կապակցութեամբ սիրում էր նա միաժա-մանակ եւ խրատական խօսքեր ասել եր-բեմն լուրջ երբեմն էլ կատակի ձեւով :

Երգի, երաժշտութեան, առ հասարակ դեղարուեստի մասին խօսելիս, հմայիչ էր Կոմիտաս վարդապետը : Ասում էր նա պարզ, ոգեշնչուած, խորիմաստ ար-տայայտութիւններով, ներչնչելով սէր դէպի երգն ու երաժշտութիւնը, դէպի դեղարուեստը :

—Լաւ սովորեցէք մեր ժողովրդի պատ-մութիւնը, ուսումնասիրեցէք նրա կեան-քը, նրա աւանդութիւնները, դիրն ու դը-րականութիւնը, մանաւանդ ժողովրդա-կան բանահիւսութիւնը, — ասում էր նա յաճախ :

— Մեր ժողովուրդը չատ բան է ստեղ-ծել իր անցեալում, որի մեծ մասը դեռ դանուում է անյայտութեան մէջ, ասաց նա մի անգամ դասի ժամանակ — պէտք է անցեալի մոխիրների տակից հանել ժո-ղովրդի ստեղծած քանքարները. ժողո-վուրդն է ամենամեծ բանաստեղծը, ու-սուցիչը, որովհետեւ կարճ ու հակիրճ քառեակների մանաւանդ երգերի մէջ նա արտայայտում է այնքան վիշտ ու խինդ, տանջանք ու խոհեր, որքան դրողը մի ամբողջ գիրքի մէջ :

Երգիչների ձայնը թարմ պահելու վե-րաբերեալ եւս տալիս էր մեզ խրատներ :

—Կոկորդը դրդռող ուտելիքներից եւ խմիչքներից պէտք է խուսափել : Բացօդ-եայ, մանաւանդ : Խոնաւ ժամանակ չեր-գել, չբղաւել ու բարձր տոնով չխօսել — ասում էր նա երգիչներին : Ցատուկ ու-շադրութիւն էր դարձնում կրծքաձայն ունեցողների շնչառութեան վրայ եւ յի-շեցնում թէ ինչպէս պէտք է շնչել, մա-նաւանդ երգելու ժամանակ : — Ժուժկա-լութիւնը, չափաւոր ուտել – խմելը, բա-նդուածներ : Պատճառը, թերեւս, նաեւ այն էր, որ դուն քեզի պղացած էիր «ապրելու» իրաւունքը : Ու այդ պղացու-մովդ իսկ դուն քեզի չնորհեցիր յետ մա-հու եւս ապրելու մեծութիւնը :

Մոռցար, սակայն, որ նոյն այդ մեծու-թիւնդ քեզի իրաւունք չէր տար մանա-նաւանդ մեռնելու ...

Մարմնեղէն գոյութեանդ վախճանէն քիչ առաջ ինձ գրած նամակներէդ մէ-կուն մէջ կ'ըսէիր. « Կը վախնամ, ո՛ր, երբ մեռնիմ, ինձմէ վերջ «Ցառաջ»ի հա-ւաքածոն միայն մնայ »...

Կարդալով այդ տողդ, խորհեր էի թէ նման նախատեսութիւն մը աւելի զառն էր քեզի համար, քան՝ մահուանդ հաւանա-կանութիւնը :

Տարի մը վերջ, այսօր, եկանք քեզի ըսելու նաեւ թէ ճշմարիտ հոգեհան-դի՛ստդ արդէն ապահոված է Ա՛ն, որ «Ցառաջ»իդ հետ կեանքիդ իմաստը կազ-մեցին,— «Երկուորեակներդ» իրրեւ :

Տանամեակներ առաջ գրեր էիր ինձ. « աղջկանս անունը Արփիկ դրի » :

Դուն որ դեղապաշտ էիր եւ անուններու մասին իսկ այնքան բծախնդիր, անդրա-դարձեր էիր, անշուշտ, թէ՝ այդ նախ-ընտրութիւնդ կուդար ո՛չ ճաչակիդ. եւ ո՛չ ալ դեղադիտական ըմբռնումներէդ : Այլ՝ էութենի՛դ իսկ :

Որովհետեւ, թէեւ դուն քեզի պղացած էիր « ապրիլ » կեանքը, հզո՛րապէս կը սիրէիր, սակայն,— ի՛նչ դերագոյն նուիրաբերում, — նոյն այդ կեանքը, որ առաւելապէս արիւիով կը բնորոշուի ...

Ու կը հաւատա՞մ թէ՝ դուն, որ այն-քան կը սիրէիր արեւն ու կանաչը, ծիլն ու ծաղկումը — եւ ատկէ՝ նաեւ երիտա-սարդութիւնը,— կը դո՛ս, արդէն, թէ դարունը չուտով իր կանաչը կը քսէ տա-րածութիւններուն, բարունակներ ու ճիւ-ղեր կը զարդարուին, եւ արիւնն իր ոսկէ չղարչը կը սփռէ, — որոնցմէ այնքան կը խայտար գերդգայուն հոգիդ :

Ելի՛ր : Ելի՛ր, որպէս դի կրկին ողջունես ու աւետես գարունքը՝ այնպէս ինչպէս դիտէիր ողջունել եւ աւետել :

Դուն դեռ իրաւունք ունէիր ապրելու :

Ու դուն դեռ պարտաւոր էիր «ապրե-ցնելու» մեզ :

« Վե՛ր կաց, անիրա՛ւ»...

Կ. ՄԵՀԵԱՆ

26/1/1958

Երգչական երգերը չարականները տագե-րը եւ մեղեդիները սովորում էինք յա-տուկ հայկական նոթաներով : Քանի որ երգիչ ճեմարանցիները պարտաւոր էին մասնակցիլ եկեղեցական ժամերգութիւն-ներին, հետեւապէս պէտք է լաւ իմանա-յին, բացի եւրոպականից նաեւ հայկա-կան նոտաները որովհետեւ բոլոր հոգե-ւոր երգերը, չարականները եւ տաղերը ձայնագրուած էին հայկական նոտանե-րով : Այդ ժամանակ միայն Մակար Եկ-մալեանին պատարագն էր եւրոպական նո-տաներով :

Կոմիտաս վարդապետը, ինչպէս ժողո-վրդական երգերն էր սովորեցնում բա-ցատրութիւններով, այնպէս էլ հոգեւոր երգերն էր անցնում մեկնաբանելով նրանց ծագումն ու իմաստը :

Նա ասում էր որ հայ աչխարհիկ եւ հո-գեւոր երգերի ծագումը այնքան հին է որքան ինքը հայ ժողովուրդը : Դեռ այն դարաշրջաններից երբ հայ ժողովուրդն ունէր իր բազմաթիւ աստուածները, պաշտամունքի առարկաները արեւը, լու-սինը, կրակը, բնութեան երեւոյթները, ծիր-կամինը, վահագնը, աստղիկը եւն., ունէր ծիսակատարման երգեր, հեթանոս աստուածներին նուիրուած ձօներ, տա-ղեր, մաղթանքներ, աչխատանքի եւ հե-րոսների գովքեր :

Ս. ԲԱՂԻՐԵԱՆ

(11 Շար.)

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԳԵՂՈՒՀԻՆ

" LA BELLE DE MOSCOU "

Երկար տարիներ Հոլիվուտէն հեռու մնալէ վերջ Ռուբէն Մամուլեան զարձեալ մուտք կը գործէ չարժանկարի կրկէսին մէջ։ Իր այս ժապաւէնը «ըմէյք» մըն է տարիներ առաջ ցուցադրուած ուրիչ ժապաւէնի մը — « Նինոչքա » — որուն գլխաւոր դերասանուհին էր Կրէթա Կարպօ։ Նիւթը հետեւեալն է։ Խորհրդային կառավարութիւնը փարիզ կ'ուղարկէ հմուտ եւ վստահելի կուսակցական՝ ընկերուհի Նինոչքան։ Այս չատ զեղեցիկ կուսակցական կնոջ գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ զարձի բերել ուրիչ երեք համոզուած կուսակցուհիներու ազդեցութեան տակ, սայթաքելով ,որոշած են երկիր չվերադառնալ։ Նինոչքան որ սկզբունքի տէր մէկն է ու թրծուած կուսակցական մը, կը ջանայ այս մոլորած զաղնուկները ազատել «կապիտալիստական» երկրի ճիրաններէն եւ վերադարձնել զանոնք խոհական ուղիին մէջ։ Բայց « կապիտալիստ» երկրին պերճանքները զարնակալ կը սպասեն այս մանկամարդ հովուհուհիին ճամբուն վրայ ու արդելք կը հանդիսանան որ ան յաջող կերպով իրագործէ իրեն վստահուած առաքելութիւնը։ Ըստ իս, այս պերճանքները սայթաքեցուիչ ոչ մէկ հանգամանք ունին պարզ մահկանացուի մը համար։ Բայց ժապաւէնը ցոյց կուտայ մեզի, թէ անոնք ինչ աւերներ կը գործեն խորհրդային երկրէն եկող մարդու մը ներաշխարհին մէջ ։ Ահա ինչո՞ւ Նինոչքան, որ համայնավար ըլլալով հանդերձ, չէ զադրած կին ըլլալէ, կը հրապուրուի փարիզեան վերջին նորաձեւութիւններէն, մեռաքսեայ դուլպաններէն ու զանազան չպարներէն, կ'ոտպաններէն ու զանազան չպարներէն, կ'ոտնակոխէ իրեն յանձնուած գործը ու ինքնալ իր կարգին կը հաստատուի փարիզլոյսի ու սիրոյ — հայրենիքը ։

Ռ. Մամուլեան յաջողած է չատ գուարճալի ձեւով մը ցոյց տալ համայնավար աղջկան մը հոգեկան հոլովոյթները ի տես փարիզեան փորձութիւններուն։ Գալով ժապաւէնի զրուցարանութեանց , կարծես մարմին կազմած են նկարներուն հետ ու աւելի փայլ տուած անոնց, Օրինակի համար նչենք հետեւեալը ։ Ամերիկացի մը մօտենալով Նինոչքային, որ դեռ նոր ժամանած էՓարիզ, իր սէրը կ'արտայայտէ անոր։ Բայց Նինոչքան անտարբեր կը մնայ ու արհամարհանքով դիտել կուտայ, թէ սիրոյ այդ արտայայտութիւնները տապալած վարչակարգի մը պտուղներն են։ Ամերիկացին խրտչելով Նինոչքայի խօսքերէն, կը պատասխանէ :— Դուք (համայնավարներդ) կը քարոզէք սէրը ամբոխներու միջեւ, բայց երբ կարզը գայ անձ մը սիրելու՝ կ'այլասիրէք։ Ուրիչ առիթով մը նոյն ամերիկացին կ'աշխատի հրապուրել Նինոչքան, ցոյց տալով անոր փարիզեան հրապարակներուն զեղեցիկ լուսաւորումը ։ Բայց Նինոչքան անտարբեր մնալով այդ զեղեցկութեանց հանդէպ, հարց կուտայ .— Քանի՞ քիլովաթ ուժ հարկաւոր է այդ լուսաւորութիւնը իրագործելու համար։ Ամերիկացին սահմռկելով այս հարցումէն, կը պատասխանէ .— Ձեր հարցումը եղելքարականութեան պատչաճ է, բայց ես ձեզ լոյսի մասին կը խօսիմ՝ որուն դուք անծանօթ կ'երեւիք։ եւայլն ։

Բնականաբար այս բոլորը ոչ մէկ խոր հանգամանք կը կրեն ։ Փապաւէնին իսկական նպատակը կը կայանայ, հանդիսատեսը զուարճացնելուն մէջ։ Այս իսկ պատճառաւ այս բոլոր խօսակցութիւնները տեղի կ'ունենան պարերու ընթացքին կամ՝ ընկերակցութեամբ զեղեցիկ մեղեդիներու։ Դերակատարներն են Ֆրէթ Աստէր եւ Սիտ Չէրիս։

ԱՌԼԻՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՊԵՐԼԻՆԷՆ

Անցնող տարին չատ տխուր փակուեցաւ ։

Ցուրտ հոգին յանձնեցինք մեր զաղուքին հին անդամներէն եւ հին «Ցառաջ»ական մը վահրամ Ռափայէլեանը 28 Դեկտեմբեր 1957ին, երբ նոյն օրերուն կը լրացնէր իր 62րդ տարին։ Կարճատեւ հիւանդութենէն եւ գործողութեան ենթարկուելէն չի կրցաւ փրկուիլ ։

Ցուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ զերման հոգեւորականի կողմէ խուռն բազմութեան ներկայութեան։ Դամբանականն խօսեցաւ Հայերու կողմէ Պ. Պ. Ֆըրունճեան , վեր հանելով հանգուցեալին աշխատասէր եւ բարեսէր բնաւորութիւնը, այլեւ ազգասիրական գործունէութիւնը՝ յիշելով որ անիկա եղած էր զաղութին միութեան վարչութեանց մէջ անդամ եւ ցուցուցած էր աչխոյժ գործունէութիւն իբր զանձապահ։ Իր մարզասիրական տրամադրութեամբ օգտակար եւ զած էր վերջին ընդհ. պատերազմին Պերլին բերուած հայ եւ ամէն ազգէ աչխատաւորութեան եւ գեղային հետապնդումով նեղութեան մէջ ինկածներու ։ Դամբանականը վերջացուց Պ. Դուրեանի « Իմ մահը »ին զերմաներէնի թարգմանուած ընթերցումով եւ խոստացաւ որ իր բարեկամները անոր յիչատակը միչտ վառ պիտի պահեն իրենց սրտերուն մէջ. նաեւ մաղթեց Աստուածային մխիթարութիւն այրիին , զաւակներուն եւ քոյրերուն ։

Ներկաները 150է աւելի թիւ մը կը ներկայացնէին որոնց մէջ բացի հայերէն , զերման առեւտրականներէ , ընտանեկան պարագաներէ կային նաեւ յոյն, արաբ, իտալացի եւ հրեայ ծանօթներ։ Գերեզմանին վրայ հոգհանգստեան երգեր եր զեցին մեր զաղութին զպիրները։

Մեր զաղութը մօտ մէկ տարուան մէջ չարք մը կորուստներ ունեցաւ, զորս յիչողութեամբ կ'արձանագրենք ·

Սողոմոն Ֆրասէնիքեան (Բագուէ) ։

Մխիթար Մանուէլեան (Բիւթանիացի , նախկին կամաւոր Անդրանիկի , Նժդեհի եւ այլ խումբերու մէջ)։

Տօքթ. Հոդոց (ատամնաբոյժ)։

Վաչէ Աբեղեան (երիտասարդ համալսարանական, որդի Տօքթ. Աբեղեանի, կատարած է հայերէնէ – զերմաներէն թարգմանութիւններ, մեռած Միւնխըն)։

Հայկ Տէր Օհանեան, Թեհրանցի, պարտականութիւններ կատարած ազգային գործերու մէջ, առաջին ընդհ. պատերազմի արեւելահայ զերիներու փոխադրութեան մէջ արեւելահայ զերիներու փոխադրութեան մէջ Պաթում կազմակերպած։ Իսրայէլ Օրիի մասին պրպտումներ կատարած։ Վախճանած Հայաստանի։

Դաւիթ Դաւիթխանեան, (Թիֆլիզցի, ազգային գործիչ, բեղուն գործունէութեան , զաղութի վարչութիւններուն մէջ զանազան պաշտօններով եւ իբր նախագահ։ Դերասանական ելոյթներ եւ կը չենք մանաւանդ ներկայացում «Զար Ո – դի»ի։ Մինչեւ պատերազմի վախճանը Գերմանիա, անկէ Հարաւ. Ամերիկա, ուր իր մահկանացուն կնքած է)։

Պ. Քէօսթէկեան (Եւդոկիացի)։

Տիկին Լուիզ Մուրատեան ։

Տօքթ. Էռնէստ Սարաֆեան (բժիչկ, երիտասարդ)։

Տիկին Աննիկ Ալթունեան։

Տիկին Էօժէն Երամեան ։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՓԱՐԻԶԱՀԱՑ ԵՐԳԱՀԱՆՈՒՄԲԻՆ ՀԱԻԱՔՈՑԹԸ

Երկչաբաթին անդամներու կիրակի օրուան հանդիպումը ընկերական հաւաքոյթի մը , հաճելի եւ խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ անցաւ ։

Երաժչտական վայելք մըն էր լսել պրիթօն Ալբա Սերոբեանի երգերը եւ Օր· Ճէնաղեանի անակնկալ ներկայութիւնը , որուն ճկուն ճպոտը հակառակ իր տասնըհինգամեայ պատանեկան տարիքին դժուարին կտորներու առջեւ իսկ չէր ընկրկեր։ Օրիորդը, պետական երաժչտանոցին աչակերտ խոստմնալից ուժ մըն է ։

Նման հանդիպումներ, որոնք թէ զերմարուեստական հաճոյք մը կ'ապահովեն եւ թէ հայկական միջավայր մը կ'ըստեղծեն մեր երիտասարդներուն համար ան հրաժեչտ պահանջներ են մեր սերունդին հայեցի դաստիարակութեան համար ։

ՆԵՐԿԱՑ ՄԸ

ՄԵՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզի Տիկնանց Միութեան Որբերու Օգնութեան Մարմինը պարտականութիւն կը նկատէ այսու իր տեղեկատուութիւնը ընել իր հայրենակիցներուն, որոնք չեն զլանար իրենց բարոյական եւ նիւթական աջակցութիւնը բերել իր գործին, որուն նպատակն է բախտազուրկ մանուկներու տալ տոհմային եւ հայեցի դաստիարակութիւն ։

Մեր Միութիւնը տարուէ տարի կ'աւելցնէ իր պաշտպանեալներուն թիւը , այսպէս Մխիթարեան վարժարանի իր սաներուն թիւը բարձրացաւ 14է, Վենետիկի մէջ չորսի, Դարոցասէրի մէջ 13է , Անարատ Ցղութեան Քոյրերու քով հինգի, Ֆրանսական բարձրագոյն վարժարաններու մէջ երեք աչակերտներ ։

Իր 39 պաշտպանեալներուն ծախքերը կը հոգացուին նուիրատուութիւններով դրոչմաթուղթի հասոյթներով, որ իրաւունք կուտայ անդամակցութեան, տարեկան պարահանդէսով, Մանուկներու ծպտեալ հանդէսով եւ վերջապէս իրենց կառավարական նպաստներով (այօճա – սիօճ) որոնք կը ներկայացնեն երեք մի – լիոնի պիւտճէ մը։

Միութիւնը մեծ գոհունակութեամբ իր առատաձեռն նուիրատուներուն եւ աջակցողներուն հրապարակաւ կը յայտնէ իր շնորհակալութիւնները ։

ՎԱՐԶՈՒԻԹԻՒՆ
ՈՐԲ· ՕԳՆ· ՄԱՐՄՆԻ

Յ· Գ·— Աւելորդ չենք նկատեր յիչեցընել որ մեր յարգելի հայրենակիցներուն տրամադրութեան տակ են մեր հաչուոյ տոմարները ։

ԿՈՉ ԲԱՐՁՐ ՀԱՑՔԻ ՀԱՑՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Լոյս տեսաւ այսքան ժամանակէ ի վեր ոպասուած «Կարինապատում»ը մեր հայրենակից Պ. Ղազար Զարըքի ջանքերով եւ խմբագրութեամբ ։ Դեղեցիկ կերպով դասաւորուած են նիւթերը · ամէն մէկ կարնեցի կարդալով այս դիրքը՝ պիտի վերապրի իր ծննդավայրի յիչատակներով, ուրտեղ կան նչանաւոր վայրերու եւ անձնաւորութեանց նկարներն ու իրենց ունեցած գործունէութիւնը ։

Կ'արժէ հրապարակաւ շնորհաւորել Պ. Ղազար Զարըքը որ այս տեսակ զեղեցիկ գործ մը զլուխ հանեց եւ փրկեց այնքան կարեւոր քաղաքի մը պատմութիւնը կորուստէ ։

Հիմա մեր հայրենակիցներուն կը մնայ քաջալերել այս գործին համար աչխատող բոլոր անձերը , իւրաքանչիւրը զնելով հատ մը, որուն մէջ պիտի զտնէ իր անցեալի քաղցր յիչատակները, ծանօթներն ու բարեկամները , սիրելի վայրերը ։

Ա· ԽԱՉԻԿԵԱՆ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (111)

ԿԱՅԾԵՐ

ԼԲ·

ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱՄՕՐ ՎԱՆՔԻ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Նրանցից չատերն ունէին իրանց տնեղրում խաչեր եւ կեղծ, հնարած «սուրբ նչաններ» — դրանց ման էին ածում վանքի սրբութիւնների անունով ։

Սուրբ Տիրամօր հրաչագործութիւնը , զանազան բորոտութիւններ , խոցեր եւ այլ փոխանցիկ հիւանդութիւններ բժչկելու մասին, ամէն տեղ հռչակուած լինելով , ամէն կողմից բերում էին նրա վանքը այսպիսի ախտաւորներին։ Նրանք մնում էին այնտեղ տարիներով, ի հարկէ, քիչերին էր յաջողւում առողջանալով իրանց տունը վերադառնալ, իսկ մեծ մասը անխնամ մնալով, ոչնչանում էին։ Ես հիմա եմ հասկանում վնասակար հետեւանքը մի այսպիսի սնահաւատութեան , որ մացրել էին ժողովրդի մէջ վանքի արեղաները։ Հիւանդութիւններից չատերը փոխանցական լինելով , ուխտաւորները վարակւում էին եւ տարածում էին ժողովրդի մէջ։ Այս էր պատճառը, որ երբեմն բոլորովին առողջ ուխտաւորը վերադառնում էր իր տունը ախտաւորուած. նա համարում էր այդ մի պատիժ , որ տուեց նրան Տիրամայրը, զուցէ իր մեղքերի համար ...։

Նոյն իսկ վանքի դիւղացիները, անդադար յարաբերութիւններ ունենալով հիւանդների հետ, վարակւում էին։ Ոչ մի տեղ չէ կարելի տեսնել այնքան բորոտներ, մարմնով եւ դէմքով այլանդակուած մարդիկ, որքան վանքի դիւղում։ Մի քանի տեսակ հիւանդութիւններ զարձել էին նրանց մէջ ժառանգական, անցնում էին սերունդից սերունդ, որպէս էր հաչմանդամութիւնը ։

Մովսէս առանձին օրէնքներ զրեց բորոտների եւ զանազան փոխանցական հիւանդութիւններ ունեցողների մասին։ Եւ մինչեւ այսօր արեւելքից իրանց բնակութիւնից դուրս են քչում նրանց։ Բայց սուրբ Տիրամօր «մղձին» ուրախ է լինում, երբ նրա կինը ծնում է մի զաւակ բոլորովին այլանդակուած կերպարանքով։ այլ խօսքով ասած, զարդարուած « տիրամօր նչաններով»։ Մի այսպիսի հրէչտուր ցուցանքը բերում է հօր համար բաւականին արդիւնք ։ Նա զնում է իր որդին աւանակի վրայ, ման է ածում երկրից երկիր, ցոյց է տալիս Աստուծոյ Մօր սքանչելիքը, չարժում է մարդկանց մէջ երկիւղ եւ ջերմեռանդութիւն , — վող է հաւաքում ...։

Ցիչեալ հիւանդութիւնները ունեցող թչուառները կոչւում էին՝ «տիրամօր խեղճեր»։ Դրանց մանածելը ժողովրդի մէջ՝ սարսափ էր տարածում եւ աւելի էր չարժում տեսնողների հաւատքը դէպի վանքը, եւ հետեւապէս բազմացնում էր ուխտաւորների թիւը։ Այս պատճառով վարդապետները ամենեւին չէին արգելում մղձինների խաբէութիւնները, որովհետեւ նրանց հետ կապակից էին վանքի չահերը ։

Հայերի մէջ անկծք է դարձել ասելը՝ « Տիրամօր եարան (խոցը) ընկնի քո վերքան»։ Եւ առանց սարսափելու ոչ ոք չէ յիչում կորդուաց լեռների սուրբ Աստուածածինը ...։ Նա վրէժխնդիր է եւ խստասիրտ ...։

Ես էլ այն ժամանակ նոյն մոլորութեան մէջն էի, ես էլ տոգորուած էի նոյն սնահաւատութեան ախտով...։ Ես էլ հաւատում էի այս բոլորին...։ Բայց երբ կարդացի Հայոց Պատմութիւնը, այն ժամանակ հասկացայ, որ Տիրամօր վանքի այս աւանդութիւնները եւ սովորութիւնները խիստ խորին կապ ունէին մեր պատմական անցեալի հետ, այն ժամանակների հետ, երբ Ներսէս մեծը Տիրանի որդին Արչակի օրերով Հայաստանում հիմնեց բազմաթիւ վանքեր. նրանցից չատերը ծառայում էին որպէս բորոտների եւ հաչմանդամների պատսպարաններ։ Ժողովրդից հեռացրած այդ ախտաւոր հասարակութիւնը ապրում էր առանձին վանքերի մէջ, ուր նրանց խնամք էին տանում։ Բայց այդ մարդասիրական սովորութիւնը, ժամանակների հետ փոխուելով, ստացաւ բոլորովին ուրիչ նչանակութիւն, եւ ժողովրդի սնահաւատութիւնը տուեց նրան մի այլ կերպարանք։ Բայց 15 դար առաջ, այսինքն Ներսէս մեծի օրերով, այսպիսի հիմնարկութիւնների նպատակը բոլորովին ուրիչ էր, բոլորովին մարդասիրական էր։

Տիրեց մթին դիչեր։ Ուխտաւորներից ոչ ոք դեռ քնած չէ։ Վանքի չուրջը ընդարձակ տարածութիւն պատած է վրան-ներով. նրանց առջեւից քարչ ընկած դոյնզդոյն լապտերները տալիս են այն ընդհանուր լուսաւորութեանը կախարդական բնաւորութիւն։ Վրանների ամէն մէկի մէջ զետեղուած են ուխտաւոր դերդաստաններ, իսկ չատերը մնացեր են բացօթեայ, իջեւանելով բաց երկնքի տակ։ Այս խառնիճաղանճ ամբոխի մէջ կարելի էր զտնել ամէն երկրի Հայեր, սկսեալ Փոքր Ասիայից մինչեւ Պարսկաստան, մինչեւ Արարատի գաւառները ։

ՐԱՖՖԻ

(Շար·)

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ Պատժական Ատեանին առջեւ կը չարունակուի Սուրիոյ Վարչակարգը տապալելու մտադրութեամբ «ամերիկեան դաւադրութեան» մասնակցած անձերու դատավարութիւնը :

ԱՆԴԱՐԱՑԻ մէջ 34 կասկածելիները ձերբակալուեցան, քանի մը օր առաջ ամերիկեան դեսպանատունը արձակուած ռումբերու զործողութեան մասնակցած ըլլալու յանցանքով :

ՍԱԿԱՐԱՆ (Յունուար 28) ·— Զոյլ ոսկի 536·000, նախոլէոն 3800, զուից· 3610, անգլ· 4490, քսան տոլարնոց 18·240, թղթադրամ (զուդահեռական չուկայ) սթերլին 1225, տոլար 457, զուից ·110·25, պելժ· 9·05, լիր 0·74, փեսեթա 8·25 :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Նորհատեան եւ զաւակ – ները, Պօղոս, Գէորգ, Յակոբիկ, Տէր եւ Տիկին Ադամեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Քարաարթինեան եւ զաւակները, կը յանուցանեն թէ իրենց զաւկին, եղբօր, քրոջ զաւկին ՊԵՏՐՈՍ ՆՈՐՀԱՏԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի Ս· Յովհ· Մկրտիչ եկեղեցին, այս կիրակի ժամը 10ին : Յիշատակը յարգողները կը հրաւիրուին ներկայ ըլլալ :

×

Այրի Տիկին Աբաքսի Գալաֆեան եւ զաւակները կը յանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի (Փետր· 2), Փարիզի եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր, ՕՆՆԻԿ ԳԱԼԱՖԵԱՆի մահուան քառասունքին առթիւ : Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները :

×

ՄԱՐՍԷԼ ·— Քէչէչեան Ալիքսան, կապետ եղբայրներ եւ զաւակները, ինչպէս նաեւ Տիկին Արաքսի Սուքիասեան կը յանուցանեն թէ իրենց սիրելի հօրաքրոջ Օր· ՀՈՒՓՍԻՄԻ ՔԷՔԻՋԵԱՆի մահուան տարելիցի առթիւ հոգեհանգիստեան պատարագ պիտի մատուցուի այս կիրակի առաւօտ, Սէն Լու կրան փէնի Ս· Գէորգ եկեղեցին : Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՓԱՐԻԶ ·— Ուրֆայի Հայր· Մխիթիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է փոխան ծաղկեպսակի՝ Տիկին Կիւլիզար Ադամեանի (ծնեալ Ալթունեան) մահուան առթիւ (25–1–58) Տէր եւ Տիկին Յակոբ Հիսայեանէ երկու հազար ֆրանք, Տէր եւ Տիկ· Մհէրան Սարգիսեանէ երկու հազար ֆր· եւ Պ· Մարգար Ադամեանէ հազար ֆր·, ի նպաստ Միութեան սանին (ուսանող Հալէպ, Քառէն եփէէ ճեմարանին մէջ) : Այս առթիւ Միութիւնը իր վշտակցութիւնները կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Տօքթ· Արամ Պէօյիւքեանին, Տէր եւ Տիկին Վէմեանին եւ իրենց պարագաներուն :

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի երիտասարդաց Միութեան կողմէ :

Այս Ուրբաթ, (31 Յունուար) երեկոյ Ս· Պօղոս Պետրոս մատրան մէջ :

Կը դասախօսէ Կաթ· պատուիրակ Սեբաստիոյ եպիսկոպոս :

Այս առթիւ սիրով կը հրաւիրուի հասարակութիւնը :

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Որակեալ բրքուշէօզներ եւ փորձ ընդունող (էսէյէօզ) հագուստի, վերարկուի եւ թայէօրի համար : Փրմիէր մէն աշխատանոցի համար : Դիմել՝

ROSE COUTURE
284, Rue de Vaugirard

×

Entrepreneur sur D. R. C. ou Rectiligne à Report de maille se chargeant du montage

" ETABL· DES TRICOTS VIENNA "
40. Rue de Montmorency, Paris 3·

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՇԱԻԱՐԾ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՇԱԻԻԼԻ ՆՈՐԱՇԷՆ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՄԷՋ

Այս Կիրակի առաւօտ ժամը 11ին

× *Արարողութեանց կը մասնակցին հրաւիրեալ դպիրներ՝ ղեկավարութեամբ Պ· Ն· Սեբդոյեանի :*

Հոգեհանգստեան պաշտօնէն ետք հայկ·ազգային սովորութեան համաձայն հոգեշաղ՝ եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ՝ Հ· Յ· Դ· ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ խումբին եւ հովանաւորութեամբ Փարիզի Շրջ· կոմիտէին :

Կը խնդրուի ճաշի մասնակցիլ փափաքողներէն, մինչեւ Յունուար 30, Հինգշաբթի երեկոյ արձանագրուիլ «Արղութեան»ի ընկերներուն մօտ :

Նամակով՝ Կիւլեան, 13 բիս տը Վի – րոֆլէ, Շավիլ, (Մէն է Ուազ) : Կամ Փափազեան Գր·, Հեռ· Սանթրալ 28–34 :

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ

Հ· Յ· Դ· «Անտօք» ենթակոմիտէն կը յանուցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ, մատուռին մէջ :

ՇԱԻԱՐԾ ՄԻՍԱՔԵԱՆի յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առթիւ :

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ· Յ· Դ· Շրջ· կոմիտէն կը յանուցանէ թէ այս կիրակի առաւօտ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի

ՇԱԻԱՐԾ ՄԻՍԱՔԵԱՆի յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առթիւ, Ս· Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին մէջ : Պիտի յիշատակուին նաեւ ընկերներ՝ Զ· Տարագճեան, Ա· Թէլոյեան, Խորէն Պէքմէզեան, Մարգարեան, Գէորգ Գասեան, երուանդ Տէր Ղուկասեան :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՄԻՄ ՎԻԵՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած է Վալանսի հոգեւոր եղբայրութեան կողմէ (երիտասարդներ) : Կը ներկայացնեն երեք դրուագներէ բաղկացած փիէս մը :

ՏՐՏՄՈՒԹԻՒՆԷ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ

Այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8·30ին, Սէրքլը Կաթոլիկ սրահին մէջ :

Մուտքը ազատ է :

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 9, ԿԻՐԱԿԻ, ՊՐԻՍԻԼ – ԿԱՆ

Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ այս ուխտագնացութեան, կանխաւ արձանագրուին Նուպար Յովհաննէսեանի մօտ մինչեւ Յունուար 31 :

Պաշտօնական հանդիսութիւնը կանի մէջ, Փետրուար 9ին, ժամը 3ին, պելժ պետական ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ :

Ազգային հանդիսութիւնը Պրիւսէլի մէջ, Փետրուար 9ին ժամը 8·30ին, հայ եւ օտար ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ :

Պիտի կազմուին երկու խումբեր ·—

1·— Փարիզ – Պրիւսէլ – կան, նոյն օրուան մէջ երթեւեկարժ (չոգեկառք, ճաշ), 7000 ֆրանք :

2·— Փարիզ – Պրիւսէլ– կան, մէկ դիշեր մնալով Պրիւսէլ՝ երեկոյեան հանդիսին մասնակցութեամբ (չոգեկառք, ճաշ, պանդոկ), 10·000 ֆրանք :

Արձանագրուելու համար ղրկել կան – խաւճար 5000 ֆրանք Պ· Նուպար Յով – հաննէսեանի հասցէին :

14, Rue du Soleil. C.C.P. 7065-15

Ուշադրութիւն ·— Ֆրանսահպատակ – ները կրնան պելժիա այցելել իրենց անձնագրով, (Քարթ տ'իտանիթիթէ) առանց վիզայի : Նանսէնեան հպատակները եւս կրնան պելժիա այցելել ԱՌԱՆՑ ՎԻԶԱՅի բայց անցագիրով (փաս փոռ) : Այլ հպատակութեանց համար՝ անցագիր եւ վիզա :

Մեկնում Փարիզէն Պրիւսէլ առաւօտեան ժամը 8ին : Մեկնում Պրիւսէլէն Փարիզ գիշերը ժամը 0·40, նոյն օրուան մէջ, կիրակի :

Մեկնում Փարիզէն Պրիւսէլ առաւօտուն ժամը 8ին, կիրակի : Մեկնում Պրիւսէլէն Փարիզ երեկոյեան ժամը 7ին երկուշաբթի :

ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԵՒ

ՋԵՐՄԱՊԷՍ ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՈՐ « ՅԱՌԱՋ»ԻՆ ԶՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ՈՐԵՒԷ ԳՈՒՄԱՐ ԶՂՐԿՈՒԻ ԹԵՐԹԻՆ ԶԷՔ ՓՈՍՏԱԼԻ ԹԻԻՆ ՎՐԱՅ : ԿԱՐԵԼԻ Է ՄԻԱՅՆ ՄԱՆՏԱՔԱՐԹՈՎ ՂՐԿԵԼ ՆՄԱՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ :

ՎԱՐԶՈՒԹԻԻՆ

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

ԼԻՈՆ ·— Տէր եւ Տիկին Կիրակոս Փափազեան Հաղար Ֆր· կը նուիրեն Մշա – կոյթի տան Շաւարշ Միսաքեան սրահին, փոխան ծաղկեպսակի ընկեր Թ· Այվազ – եանի մահուան առթիւ : Մտանալ «Յառաջ»էն :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապոյտ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին տարեկան ձեռնարկը՝ Ապրիլ 20ին :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՍԻ ·— Հ· Յ· Դ· «Զաւարեան» կոմիտէի ընդհ· ընկերական ժողովը այս Շաբաթ, ժամը 21ին, Խրիմեան զպրոցը : Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ· կոմիտէի ներկայացուցիչը :

ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻԻՆ

ՄԱՐՍԷԼ ·—Սէնթ Անթուանի Ս· Թաղ· խորհուրդը կը յայտարարէ որ՝ Թաղիս մայրենի լեզուի դասախարակութեան ուսուցչուհին հիւանդութեան պատճառաւ հրաժարած ըլլալով, անմիջապէս նոր վարժուհիի կայրիքը ունինք միայն հինգշաբթի օրերը ·— առաւօտ եւ կամ կէսօրէ վերջ դասաւանդելու համար : Փափաքողները թող դիմեն չուտով Թաղականութեան : Եկեղեցւոյ խորհրդարանը կիրակի օրերը :

ԿՆԻՔ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ

(ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ)

Տարեկան ցերեկոյթ – պարահանդէսը Կիրակի, Փետրուար 2, ժամը 15 – 24

LES AMBASSADEURS

3. Avenue Gabriel : Champs - Elysées

Orchestre LOS CANGACEIROS

AVEC YVAN MORICE ET J. C. GILBERT

Ֆրանքեւպրազիլիական 14 հոգինոց այս հռչակաւոր նուագախումբը մեծ խանդավառութիւն պիտի ստեղծէ իր Աբրահսիոններով :

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները հեռաձայնելով ԷԼԻՋԷ 67–03

Տոմսերու գինն է 500 ֆրանք

Ուշադրութիւն ·— Վարձուած սեղանները պէտք է զբաւուած ըլլան ամէնէն ուշը ժամը 19·30ին : Հակառակ պարագային պարահանդէսի կազմակերպիչ յանձնախումբը որեւէ պատասխանատուութիւն չի ստանձներ :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Փետրուար 23, Կիրակի օր, ժամը 17էն մինչեւ կէս գիշեր

ՕԹԵԼ ԺՈՐԺ Ե·ի շքեղ սրահներուն մէջ

Նախագահութեամբ

MONSIEUR ROBERT LECOURt

Garde des Sceaux, Ministre de la Justice

Երկու նուագախումբ· առաջնակարգ աթրահսիոններ եւ անակնկալներ

Մուտքը 600 ֆրանք : Կանխաւ ապահովել սեղանները, հեռաձայնելով ԹՐՕ 03–18

ԿԱՐԵՒՈՐ ·— Վերապահուած սեղանները պէտք է գրաւուած ըլլան մինչեւ ժամը 19·30ը, որմէ վերջ ոեւէ պատասխանատուութիւն չի ստանձնուիր :

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹՔԷՆ

CAMEL

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄՕՏ՝
102, BD. VOLTAIRE, PARIS-XI·

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ՝ ԻՐԵՆՑ ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՂՈՂ,

Անգլիական եւ Աւստրիական LODEN
կերպասներէ, նորաձեւ

ՎԵՐԱՐԿՈՒՆԵՐ ԵՒ AUTOCOAT ՆԵՐ

(*Զանազան գոյներ*) 8000էն 12·500 *ֆր·*

Իրենց մօտ կարելի է գտնել նաեւ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿԻ ՆՈՐ ԵՒ ԴՈՐԾԱԾՈՒԱԾ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ խիստ մատչելի գիներով :

SMOKINGի ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ : Մեծաքանակի համար մասնաւոր սակացոյց

BAINS DE VAPEUR

4bis, Rue de la Pierre-Levée. Paris-11e Tél.: OBE. 12-51

MÉTRO : RÉPUBLIQUE, OBERKAMPF ET PARMENTIER

ԵՐԵՔ ՍՐԱՀ ՇՈՓԻՒ ԼՈՓԱՆՔԻ (SUDATION ET FUMIGATION)

Մասաժ, Օֆսիժենօթերափի, *ձեռքերու եւ ոտքերու խնամք* (մանիւֆիւր–փետիֆիւր) ֆուափիւր, սուէն տը պօթէ, փիսին :

BAR - RESTAURANT

ԲԱՑ ՕՐԵՐ

ԿԻՆԵՐՈՒՆ	ԱՑՐԵՐՈՒՆ
Ուրբաթ ժամը 11էն 23	Հինգշաբթի ժամը 17էն 23
Երկուշաբթի ժամը 11էն 23	Շաբաթ ժամը 9էն 23
Չորեքշաբթի ժամը 11էն 23	Կիրակի ժամը 8էն 12

ՀԱՑԵՐԷՆ ԽՕՍՈՂ՝ ԿԻՆԵՐՈՒ ՕՐԵՐԸ ՄԻԱՅՆ

Մուտք՝ 400 ֆր·, երբ սրբիչ եւն· միասին բերուին : 500 ֆրանք

Երբ հաստատութիւնը հայբայթէ :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Directrice : ARPIK MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise - PARIS-9e

Fondé en 1925 — Téléph. : PRO. 86 - 60
R. C. Seine 57 A 2731 — C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3500 ֆր. վեցամս. 1900
Արտասահման՝ տարեկան 4000 ֆրանք: Հատը 15 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
31
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
31 JANVIER
1958

34ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 8107 — 34EME ANNÉE — Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 14ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3908

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

"ՅԱՏՈՒԿ" ԿՈՆԴԱԿԸ

—o—

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսարանի Դիւանը «հրապարակման համար» խմբագրութեանս ուղղուած 5 Նոյեմբեր 1957 թուակիր «հաղորդագրութեան մը մէջ կ'ըսէր նաեւ հետեւեալը.

« Վեհ. Հայրապետը յատուկ կոնդակով, ուղղուած համայն հայ ժողովրդ – եան, պիտի ճշդէ Մայր Աթոռի դիրքը Անթիլիասի եւ նրա հակականոնական ու եկեղեցաճանդ ընթացքի հանդէպ »:

Ահա՛ այդ «յատուկ կոնդակ»ն է, որ կոչ տեսած է պոլսահայ թերթերուն մէջ:

Մեծ ցաւով ու զայրոյթով կարդացինք զայն:

Գրեթէ երկու տարիէ ի վեր Յառաջի էջերէն քանիցս կոչ ուղղեցինք էջմիածնի Գերիսասարդ գահակալին եւ Պոլսոյ Թեղունազարդ Պատրիարքին, հրաւիրելով զիրենք, որ բառերով չխաղան եւ զգաստութեան յորդոր ուղղեն Ռադ արք.ին եւ «անկախ համայնք»ի դաւանանական ծրագիրը յղացողներուն :

Մեր երկու բարձրաստիճան եկեղեցականները դժբախտաբար ո՛չ մէկ քայլ առին այդ ուղղութեամբ: Անոնք մինչեւ վերջ կառչեցան Գահիրէի ապօրէն եպիսկոպոսական ժողովին հնարած «թերի եւ աներդուածելի» չնչաչարհիկ բանաձեւին:

Փոքրիկ դիմում մը միայն բրաւ Գարեգին Պատրիարք, որ «մէկնակեալ» ճանչ – ցաւ Զարեհ Ա.ի ընտրութեան օրինաւորութիւնը, սակայն չարունակեց օծումը նկատել ապօրէն:

Ու իր կողմէ բրաւ կարգ մը թելադրութիւններ էջմիածինն ու կիլիկեան Աթոռը հաշտեցնելու համար, մինչ իրրեւ հիմ առնելով Գահիրէի եպիսկ. ժողովին ծա – նօթ «Համաձայնագիր»ը: Իսկապէս անընդունելի Համաձայնագիր :

Վաղդէն Ա.ի « յատուկ կոնդակը » խմբագրուած է Ամերիկահայ Ազգային Թեմին կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան կապուելուն առթիւ :

Այդ երկարապատում կոնդակը, գրուած արեւմտահայ աշխարհաբարով եւ ուղղագրութեամբ, ո՛չ մէկ նոր բացատրութիւն կը պարունակէ ծանօթ հարցերու մասին: Անոր մէջ յիշատակուած բոլոր դէպքերը քանիցս կրկնուած են թէ՛ բերանացի՝ նոյնինքն էջմիածնի գահակալին կողմէ փարիզի մէջ եւ այլուր, թէ՛ պաշտօնա – թերթ «էջմիածին»ի էջերէն: Բոլորին ծանօթ խնդիրները դիտակցաբար խեղա – թիւրուած են՝ արդարացնելու համար այն չատ ծանրակշիռ «վճիռ»ները, զորս իր տիտղոսին ապաւինած յանդգնած է արձակել Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը իր կոնդակով :

« Յատուկ»ի նախաբանին մէջ կ'ըսուի թէ «Հայ եկեղեցւոյ պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով, մեր նուիրապետական մասնաւոր Աթոռներէն Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան անունով գործող Անթիլիասի աթոռակալը իր իշխանութիւնը կը փորձէ տարածել Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մեր Հայրապետութեան երկու թեմերուն չարք մը եկեղեցիներուն վրայ »:

Ու յայտնելէ վերջ թէ Սրբոյ Հոգիի 1898 Յուլիս 2ի կոնդակով է, որ ա – մերիկահայութիւնը մտած է Մայր Աթոռի հոգեւոր իշխանութեան տակ, անցո – ղակի կը յիշէ 1933ի անջատումը եւ Գա – ղեդին եւ Տիրան արքեպիսկոպոսներու օ – րով կատարուած ապարդիւն փորձերը՝ կողմերը հաշտեցնելու մասին :

Էջմիածնի գահակալը կ'աւելցնէ թէ «1955ին, Մեր ընտրութենէն անմիջապէս յետոյ, այդ ուղղութեամբ Մենք եւս մը – տածեցինք ու բարի ծրագրեր կազմե – ցինք, եւ մեր անդրանիկ կոնդակով կոչ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ՀԵՌԱՆԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ

—o—

ԱՏԼՆԱՒՈՒԸՐ ՖՆՆԱԴԱՏԵՑ ԳԵՐՄԱՆ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐԸ

Առջի օր Միացեալ Եւրոպայի Խոր – հուրդը Լոնտոնի մէջ դումարուելով անգլիական կառավարութիւնը լիազօրեց որ Արեւմտեան Գերմանիայէն հեռացնէ իր զինուորներուն մէկ մասը :

Ինչպէս ծանօթ է, Անգլիոյ եւ Գերմա – նիոյ միջեւ տարակարծութիւն մը ծագած էր: Լոնտոն կը պահանջէր որ Գերմանիա յիսուն միլիոն սթերլինի յաւելեալ ծախքերով մը մասնակցի՝ ծախքերուն, մինչ Պոնի կառավարութիւնը կը յայտնէր թէ այլեւս Անգլիացիներու ծախքը հոգալու տրամադրութիւն չունի: Ատլանտեան Ուխտն ալ չկարողացաւ լուծում մը գտ – նել հարցին:

Անցեալ տարի Անգլիա իրաւունք ստա – ցած էր արդէն 13·500 հոգի պակսեցնել Գերմանիա հաստատուած իր զինուորնե – րուն թիւէն: Ներկայիս, անոր վրայ կ'աւելնայ 8·500 հոգի եւս: Մինչեւ 1959 կը մտածեն յիսուն հազար անգլիա – ցի զինուորներ հեռացնել :

Թէեւ տակաւին կը կարծուի թէ երկու կառավարութեանց միջեւ ծայր տուած տարաձայնին կարելի է լուծում մը գտնել, բայց երեւոյթները ցոյց կուտան որ անգ – լիացի զինուորները պիտի հեռանան: Այ – սուհանդերձ, Լոնտոն կը մտածէ հինգ հազար զինուորներէ բաղկացած «պահես – տի ուժ» մը չհեռացնել գերմանական հո – ղամասէն:

Գերմանիա վճռապէս մերժեց տուրք վճարել Անգլիացիներուն: Անկախ ասկէ, Պոնի մէջ պատերազմական երեք նախա – րարները (Ֆրանսա, Իտալիա, Գերմա – նիա) որոշեցին նոր գէնքեր արտադրել : Միացեալ Եւրոպայի Խորհուրդը «ցաւ » կը յայտնէ, որ իրեն տեղեկութիւն չէ տրուած այդ որոշումին մասին: Այնպէս կը կարծուի թէ Գերմանիա, Ֆրանսա եւ Իտալիա համաձայնութիւն կը դոյա – ցնեն իրարու միջեւ, անգլեամերիկեան հիւլէական զերակայութեան մը առաջքն առնելու համար :

Մինչ այս մինչ այն Վարչապետ Ա. – ռենաուըը ճառ մը խօսեցաւ ձայնափիւ – ռէն, յայտնելով որ ճիգ մը պէտք է ը – նել՝ կրեմլինի հետ համաձայնութիւն գոյացնելու համար: Վարչապետը չէշտեց «Մեծ»երու հանդիպումի մը կարեւորու – թեան վրայ:

Միւս կողմէ Վարչապետը խոստացաւ քն – նադատել Ընկերվարականները, որ Խոր – հրդարանին մէջ երկրին արտաքին քաղա – քականութեան չուրջ բացուած վիճաբա – նութեան մը ընթացքին յարձակում գոր – ծեցին իր քաղաքականութեան վրայ : Ը – սելէ յետոյ, թէ ընդդիմադիրներու յար – ձակումները «մեծ ցաւ» պատճառած էին իրեն, Վարչապետ Ատընաուըը յայտարա – րեց.— ընդդիմադիրները իրենց դիրքով

մը ըրինք անջատուած եկեղեցիներուն»:

Բայ իրեն, «նպաստաւոր որոշ դետին մը սկսած էր ստեղծուիլ եւ հասունցած էր սիրոյ ոդին»: Ու կը յուսայ եղեր որ «վերջապէս հնարաւոր պիտի դառնայ ըղ – ձալի միութիւնը վերահաստատել՝ միաց – եալ ջանքերով »:

Եթէ ճիշդ են այս խօսքերը, ի՞նչ ըրաւ վաղդէն Ա. այդ բաղձալի արդիւնքին հասնելու համար :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱԼՄՈՒԻԼ

ԱՆԳԱՐԱՑԻ ԺՈՂՈՎԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

ՅԱՋՈՐԴ ՆԻՍՏԸ ՊԻՏԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

Դշ. օր Պաղտատի Ուխտի երկիրներու կառավարութեանց ներկայացուցիչները զբաղեցան տնտեսական հարցերով: Երէկ – երէկն քննուեցաւ միացեալ հրամանատա – րութեան խնդիրը. Թուրքիոյ, Պարսկաս – տանի, Փաքիստանի ու Իրաքի միջեւ պա – տերազմական նպատակներով կառուցուե – լիք հաղորդակցութեան միջոցներուն ծախքին համար Տըլլըս խոստացաւ 10 մի – լիոն տոլարի յատկացում օժանդակութիւն մը ընել :

Անկախ տնտեսական այս խնդիրներէն Իսրայէլի հարցն ալ արծարծուեցաւ եւ Թուրքիոյ վարչապետ Մենտերէսի ներ – կայութեան իրաքեան պատասխանատուութեան նախագահ Նուրի Սայիտ վճռապէս ըսաւ Տըլլըսի, թէ պիտի աշխատի ամէն գնով Իսրայէլը կծկել 1947ին ՄԱԿի կողմէ ո – րոշուած սահմաններուն մէջ:

Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նա – խարարը ուղղակի դիրք բռնեց այս յայ – տարարութեան դէմ եւ ըսաւ թէ Պաղես – տինի հարցը պէտք է լուծուի ո՛չ թէ Պաղտատի Ուխտին, այլ ՄԱԿի մէջ :

Ինչպէս դրած էինք, ժողովին մէջ տաք վիճաբանութիւններ եղան կիպրոսի հար – ցին չուրջ, Անգլիացիներու եւ Թուրքերու միջեւ: Կղզիին մէջ տեղի ունեցած արիւ – նալի բախումները պատճառ եղան, որ Թուրքերը քննադատեն բրիտանական կա – ռավարութիւնը: Թուրք հանրային կար – ծիքը լարուած է Անգլիացիներու դէմ, նկատելով որ անոնք չատ խիստ վերաբե – րում ունեցան կղզիին Թուրք բնակչու – թեան դէմ, մինչեւ իսկ կրակ բանալով. նման վայրագութիւն մը չէր գործադր – ուած յոյն ցուցարարներու դէմ, կ'աւել – ցընեն Թուրքերը:

Երէկ, Եշ. վերջին օրն էր Պաղտատի Ուխտի ժողովին : Պիտի արծարծուէր նաեւ Սուրիա – Եգիպտոս դաշնակցու – թեան հարցը: Թէեւ այս տեսակէտէն յըս – տակ որոշում մը չէին կրնար տալ, նկա – տելով որ «առանցքը » պաշտօնապէս չէ յայտարարուած տակաւին: Պաղտատի Ուխտին անդամ երկիրներու նախարար – ները պիտի սպասեն Սուրիա – Եգիպտոս միութեան արդիւնքին, հաստատ դիտնա – լով՝ թէ այս դաշնակցութիւնը կոչուած է զօրացնելու սուրիացի ղեկավարներուն դիրքը:

Ժողովին պաշտօնական ղեկոյցը տակա – ւին չէ հրատարակուած, բայց նախա – րարները որոշած են արդէն թէ Խոր – հուրդին յաջորդ նիստը պիտի դումարուի Լոնտոնի մէջ, Յուլիսին :

Պաղտատի Ուխտին Խորհուրդը յաջոր – դարար կը դումարուի անդամ երկիրնե – րու մայրաքաղաքներուն մէջ: Վերջին ժողովը տեղի ունեցած էր Քարաչիի մէջ, 1957 Յունիսին:

քաջալերեցին Գերմանիան համայնավա – րացնելու խորհրդային նպատակը :

Հակառակ այս բոլորին, Վարչապետը յայտնեց թէ պիտի աշխատի Ռուսերուն հետ բանակցելու միջոցներ գտնել.— Հա – մոզուած եմ, ըսաւ ան, որ դիւանագէտ – տական ճամբով կրեմլինի հետ պէտք է հասկացողութեան եղը մը գտնել :

—o—

ՍԱԿԱՐԱՆ (Յունուար 29).— Զոյլ ոսկի 536·000, Նափոլէոն 3800, դուխց. 3620, անգլ. 4480, քսան տոլարնոց 18·280, Թղթադրամ (զուտահեռական չուկայ)տո – լար 459, սթերլին 1225, զուխց. 110·75, մարք. 9·12, լիր 0·75, մարք 111:

Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻԻ

Վայրկեան մեր պաշտօնակիցը՝ Տօփիճէ Լիպէոէ Տիկին Օտէթ Միքայէլեանի ըս – տորագրութեամբ յօդուած մը հրատարա – կած է նուիրուած Շ. Միսաքեանին, իր մահուան տարելիցին առթիւ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ մէջ չուտով պիտի կազմուի զինուորական պահեստի միութիւն մը :

ԼՈՆՏՈՆԻ հանրակառքի 53·000 պաշ – տօնեաները կրնան չուտով գործադուլ ը – նել, նկատելով որ աշխատավարձի յա – ւելման իրենց պահանջը մերժուած է :

ԿԻՊՐՈՍԻ մէջ արիւնալի բախումներէ վերջ խաղաղութիւնը վերահաստատուե – ցաւ :

ՔՈՐԷԱՅԻ մէջ հաստատուած են ամե – րիկեան հիւլէական թնդանօթներ, յայ – տարարեց բանբեր մը, աւելցնելով թէ համայնավար զօրիին մէջ ալ կրնան ըլլալ հիւլէական թնդանօթներ :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ մամուլին համաձայն, փոխ – նախագահ Նիքսըն մօտերս Եւրո – պա պիտի այցելէ. հաւանական է որ եր – թայ նաեւ Մոսկուա:

ՓՈՋԱՆԻ գործարանին բանուորները, — ուրկէ ծայր տուած էր 1956 Յունիսի ապստամբութիւնը .— մեթինկ մը ըրած են, կառավարութիւնը պարտադրելու հա – մար՝ որ բացատրութիւն տայ Խրուշչեւ – Կոմուլքա հանդիպումին մասին. հակա – ռակ պարագային՝ գործադուլ մը կրնայ ըլլալ :

ԻՆՏՈՆԵԶԻՈՑ Նախագահ Սոքարնօ Թոքիօ գնաց, որ իր չրջապտոյտին վեր – ջին հանդրուանը պիտի ըլլայ :

ՈՒՈՇԻՆԿԹընի եւ Մոսկուայի միջեւ մշակութային յարաբերութիւններ ստեղ – ծելու համար կնքուած համաձայնութե – նէն եաք Հոլիվուտի չարժանկարի ար – տադրիչ Թոտ եւ իր կինը՝ էլիզապէթ Թէյլըը այցելութիւն մը տուին Խ. Միու – թեան Մշակոյթի նախարարին, որ յայ – տարարեց.— կնքուած համաձայնութիւնը Խ. Միութեան եւ Միացեալ Նահանգներու միջեւ մշակութային յարաբերութիւններ ստեղծելու նախաքայլն է :

ՀՈՒԱՆՏԱՑԻ խորհրդային դեսպանա – տան երեք անդամները արտաքսուեցան երկրէն: Պատճառը անծանօթ կը մնայ :

ԼԻԲԱՆԱՆ եւ Յորդանան զօրավիդ կը կանդնին Սուրիա – Եգիպտոս դաշնակցու – թեան. այս ուղղութեամբ խօսելով Լի – բանանի Վարչապետ Սամի Սոլհ յայտա – րարեց թէ իր երկիրն ալ պիտի յարի ա – րաբական այս նոր պետութեան՝ եթէ Լիբանանցի ժողովուրդը փափաքի այդ քայլը առնել :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ մէջ նոր ծը – րագիր մը մշակուած է ժողովուրդին քա – ղաքական զարգացում տալու համար : Առաջին առիթով վեցէն տասը տարու տղոքրիկները հաւաքած են՝ մարքսիզմ – կոմունիզմի դաստիարակութիւն տալու համար անոնց :

ՀՈՒԱՆՏԱՑԻ Վարչապետը յայտարա – րեց թէ իր երկիրը միշտ պատրաստ է խորհրդակցելու Ինտոնեզիոյ հետ :

ՍՐԹԱՆԹԻՆի կառավարութիւնը մէկ ամսուան համար արգիլած էր գործա – դուլը. հակառակ ասոր՝ 65·000 պաշտօն – եաներ գործադուլ ըրին Պուէնոս – Այ – րէսի մէջ: Ոչ մէկ միջադէպ պատա – հած է :

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ նաւատորմ մը առջի օր Պարսկոլնա հասաւ, ուր պիտի մնայ մին – չեւ Փետրուար 8 :

ՓԵՏՐ. 1ին հացին գինը 1 Ֆրանք պի – տի պակսի :

ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ ԹԵՀՐԱՆԻ ՄԷՋ

«Ամէնուն Տարեգիրքը» այս տարի կը հրատարակէ խղճամիտ եւ յոգնաջան աշխատանք մը՝ ներկայացնելով Իրանի հայ գաղութը թուանշաններով : Աշխատանք մը որ կրնայ օրինակ ծառայել նման փորձերու՝ ուրիշ հայ գաղութներու համար : Գաղափար մը տալու համար այն պրպտումներուն եւ խղճամտութեան մասին՝ զոր կատարած է ընկ. Կարօ Գէորգեան, կ'ուզենք արտատպել մասնաւորաբար Իրանի բաղաքներուն, գիւղերուն նոյնիսկ հեռաւոր անկիւններուն հայ համրանքը ցոյց տուող բաժինը, որ տեսակ մը մարդահամար է դարձած : Այլ այս անգամ կուտանք Թեհրանի հայ դպրոցներուն քիւը, բնակչութիւնը եւ կեանքը, ներկայացնելու համար Իրանի հայ գաղութին առողջ եւ սրբագան գործունէութիւնը :

ԽՄԲ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ

Դաւթեան եւ Մարիամեան դպրոցներ.— *Այս երկուքը համաստեղեան ազգային կրթական հիմնարկութիւնները են, բայց քան օրինի արդիւնած ըլլալով երկսեռ դասարաններու կազմութիւնը, բացուած են երկու անջատ վարժարաններ, տար – բեր թաղերու մէջ, Դաւթեանը՝ տղայոց եւ Մարիամեանը՝ աղջկանց համար : Երկու վարժարաններն ալ ունին տարրական եւ միջնակարգի բոլոր դասարանները :*

Դաւթեան վարժարանին չէնքը կառուցուած է 1932 – 33ին, հնդկահայ Դաւիթ Դաւիթեանի բարերարութեամբ (բարե – բարի անունը տրուած է դպրոցին) : Այժմ սակայն աւարտած է կառուցումը երեք յարկանի արդիական ու հսկայ չէնքի մը, Ս. Աստուածածնին եկեղեցւոյ բակին մէջ, ժողովրդական նուէրներով, եւ հոն ալ պիտի փոխադրուի դպրոցը :

Իսկ Մարիամեան դպրոցի երեք յարկանի դեղեցիկ չէնքը, որ նոյնպէս կը դիտնուի մայրաքաղաքի կեդրոնական մէկ կէտին վրայ, աղգային բարերար Մար – գար Սարգիսեանի սքանչելի նուէրն է Թեհրանի հայ համայնքին : Կառուցումը վերջացած է երեք տարի առաջ եւ չէնքը բարձրացուած է լի յիշատակ բարերարի վաղամեռիկ աղջկան՝ Մարիամի, որուն անունով ալ կը կոչուի կրթական այս հիմնարկութիւնը :

Այս երկու միջնակարգ կամ կեդրոնա – կան վարժարաններու ընդհանուր տեսուչն է՝ Թեհրանի համալսարանի մատենադարանապետ եւ դասախօս Դոկտ. Ճովհաննէս Չախնազարեանը : Իսկ իրբեւ ներ – քին տեսուչներ կը պաշտօնավարեն Եր – ուանդ Հայրապետեան (Դաւթեան) եւ Ա – դամ Գրիդորեան (Մարիամեան) :

Դաւթեան եւ Մարիամեան վարժարան – ները ունին տարրական վարժարանի բա – ժանմունքներ, իւրաքանչիւրը՝ 6ամեայ եւ միջնակարգի բաժանմունքներ՝ 12ամ – եայ դասընթացքներով եւ ընդամէնը 58 առանձին կամ զուգընթաց դասարաններ – րով : Երկսեռ աշակերտութեան թիւն է 2261 (1956 – 1957 տարեշրջան) :

Դաւթեան 6ամեայ տարրական վարժա – րանը ունի 1238 աշակերտներ, 817ը տը – ղայ, 421ը աղջիկ :

Դաւթեան 12ամեայ միջնակարգ վար – ժարանը ունի 370 աշակերտներ, 362ը տղայ եւ առանձին դասարանի մէջ 8 աղ – ջիկ :

Մարիամեան 6ամեայ տարրականը ու – նի 235 աշակերտուհիներ :

Մարիամեան 12ամեայ միջնակարգը ու – նի 418 աշակերտուհիներ :

Այս վարժարաններու բոլոր բաժան – մունքներուն մէջ կը պաշտօնավարեն 151 երկսեռ ուսուցիչներ, 85ը Պարսիկ եւ 66ը Հայ :

Պարսկաղիտական նիւթերու համար յատկացուած են 116 ուսուցիչներ (151ի վրայ), որոնց 85ը Պարսիկ եւ 31ը Հայ, որոնց ալ 75ը այր եւ 41ը կին :

Հայագիտական նիւթերը կը դասաւան – դուին 35 երկսեռ հայ ուսուցիչներու կող – մէ, որոնց 21ը այր եւ 14ը կին :

Ձոյգ վարժարաններու տարեկան պիւտ – ճէն կը հասնի 560·000 թումանի (Թեհրա – նի համայնքի ընդհանուր պիւտճէին մէկ երրորդէն աւելի) :

Շահազիզ դպրոցը.— *Մանկապարտէզ եւ վեցամեայ տարրական : Աշակերտու – թիւն՝ 771, որոնց 421ը տղայ եւ 350ը աղ – ջիկ : Ուսուցչական կազմ՝ 25, որոնց 21ը Հայ եւ չորսը Պարսիկ, 17ը կին եւ ութը այր : Տնօրէն՝ Դանիէլ Եզանեան : Պիւտ – ճէ՝ 81·000 թուման :*

Հուր դպրոց.— *Մանկապարտէզ եւ վե – ցամեայ տարրական : Աշակերտութիւն՝ 510, որոնց 270ը տղայ եւ 240ը աղջիկ : Ուսուցչութիւն՝ 27, որոնց 24ը Հայ եւ երեքը Պարսիկ, 15ը կին եւ 12ը այր : Այս ուսուցիչներէն հինգը միայն կը դասա – ւանդեն հայագիտական առարկաներ : Պարսկագիտական նիւթերու դասաւան – դութիւնը, ինչպէս այլ դպրոցներու մէջ, այստեղ ալ մեծ մասով կը կատարուի հայ ուսուցիչներու կողմէ : Տնօրէն՝ Տաճատ Պօղոսեան : Տարեկան պիւտճէ՝ 145·000 թուման :*

Դանայի դպրոց.— *Մանկապարտէզ եւ վեցամեայ տարրական : Աշակերտութիւն՝ 462, որոնց 252ը աղջիկ եւ 210ը տղայ : Ուսուցչական կազմ 19, որոնց 14ը Հայ եւ հինգը Պարսիկ, 12ը կին եւ եօթը այր : Տնօրէն՝ Յակսատուր Սաղաթէլեան : Տա – րեկան պիւտճէն՝ 88·000 թուման :*

Ալավեան (Արամ) դպրոց.— *Մանկա – պարտէզ եւ վեցամեայ տարրական : Ա – շակերտութիւն՝ 380, որոնց 256ը տղայ եւ 124ը աղջիկ : Ուսուցիչներու թիւը 15, որոնց ութը այր եւ եօթը կին, բոլորն ալ Հայ : Տնօրէն՝ Ռուբէն Նարինեան : Պիւտ – ճէ՝ 54·000 թուման :*

Արաքս դպրոց.— *Մանկապարտէզ եւ վեցամեայ տարրական : Աշակերտութիւն՝ 346, որոնց 201ը տղայ եւ 145ը աղջիկ : Ուսուցիչներու թիւը՝ 11, բոլորն ալ Հայ, վեցը կին եւ հինգը այր : Տնօրէն՝ Դաւիթ Իսրայէլեան : Պիւտճէ՝ 59·000 թուման :*

Նայիրի դպրոց.— *Մանկապարտէզ եւ վեցամեայ տարրական : Աշակերտութիւն՝ 355, որոնց 180ը աղջիկ եւ 155ը տղայ : Ուսուցչական կազմ՝ 14, որոնց 11ը Հայ եւ երեքը Պարսիկ, ութը այր եւ վեցը կին : Տնօրէն՝ Յովհաննէս Տէր Պետրոս – եան : Տարեկան պիւտճէն՝ վաթսուն հա – զար թուման :*

Ռոստամ դպրոց.— *Մանկապարտէզ եւ վեցամեայ տարրական : Աշակերտութիւն՝ 286, որոնց 146ը տղայ եւ 140ը աղջիկ : Ուսուցչական կազմ՝ 13, որոնց 11ը Հայ եւ երկուքը Պարսիկ, ութը կին եւ հինգը այր : Տնօրէն՝ Ամատունի Արզումանեան : Պիւտճէն՝ 42·000 թուման :*

Շահ Աբաս դպրոց.— *Մանկապարտէզ եւ վեցամեայ տարրական : Աշակերտու – թիւն՝ 107, որոնց 67ը տղայ եւ 40ը աղ – ջիկ : Ուսուցչական կազմ՝ ութ, որոնց վեցը Հայ եւ երկուքը Պարսիկ, հինգը կին եւ երեքը այր : Տնօրէն Ցակոբ Տէ – րունի : Պիւտճէն՝ 15·000 թուման :*

Ամփոփելով Թեհրանի աղգային վար – ժարաններուն համար տրուած այս թիւ – ւանշանները, կ'ունենանք հետեւեալ պատ – կերը.—

Թեհրանի աղգային միջնակարգ եւ տարրական վարժարաններուն եւ մանկա – պարտէզներուն մէջ կ'ուսանին 5458 ա – շակերտներ, որոնց 2905ը տղայ եւ 2553ը աղջիկ :

Կը պաշտօնավարեն 283 ուսուցիչներ, որոնց 179ը Հայ եւ 104ը Պարսիկ, 152ը այր եւ 131ը կին :

Իսկ այս վարժարաններուն համար, համայնքի պիւտճէէն կը ծախսուի տա – րեկան 1·104·000 թուման (բոլոր թիւերը կը վերաբերին վերջացած 1956 – 57 տա – րեշրջանին) :

ԽՄԲ.— Ազգային այս վարժարաններէն դուրս, Թեհրանի մէջ գոյութիւն ունին նաեւ մասնաւոր հինգ վարժարաններ :

Այս մասնաւոր վարժարաններու հայ ա – շակերտութեան ընդհանուր թիւը կը հասնի 1409ի, զոր աւելցնելով ազգ· վարժարաններու 5458 աշակերտներու թիւին վրայ, մենք կ'ունենանք 6867 երկ – սեռ հայ աշակերտներ : Իսկ եթէ այս թի – ւին վրայ աւելցնենք նաեւ 170 աշա – կերտներով երկսեռ վարժարանը Թեհրա – նի Հայ Աւետարանական Համայնքին, Թեհրանի հայ վարժարանները յաճախող երկսեռ աշակերտութեան ամբողջական թիւը հասած կ'ըլլայ 7037ի :

Ընթացիկ 1957 – 58 տարեշրջանին ալ Թեհրանի մէջ բացուած պիտի ըլլային քանի մը ազգային կամ մասնաւոր դրպ – րոցներ : Անկախ ասկէ, աշակերտութեան թիւը կ'ածի տարուէ տարի եւ շատ մը չէնքեր արդէն իսկ նեղ կուգան հետզհետէ աւելցող աշակերտներուն :

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ

ԵՐԵՔ ԲԱՑԱՌԻԿ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

ՀԱՐԱԻԱՑԻՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ

—o—

(Յառաջ).— *Հարաւային Ֆրանսայի ե – րեք հայաշատ կեդրոններէն, Մարսէյլը, Կրընոպլը եւ Լիոնը, հայկական անմոռա – նալի պահեր ապրեցան անցեալ շաբաթ :*

Հայ տոհմիկ երգերուն նուիրուած սոյն հանդէսները տեղի ունեցան, ուրբաթ գի – շեր Մարսէյլի մէջ, կազմակերպութեամբ Համազգայինի : Շաբաթ իրիկուն Կրը – նոպլը, Ազգային Միութեան հովանաւո – րութեամբ, իսկ կիրակի կէսօրէ ետք Լիոնի մէջ, կազմակերպութեամբ նոր – կազմ Մշակութային Միութեան :

Երեք հաւաքոյթներուն ալ փութացած էին հոծ բազմութիւններ, ուր գերակշիռ թիւ մը կը կազմէր երիտասարդութիւնը :

Ինչ որ կ'ապացուցանէ այն իրողութիւ – նը, զոր յաճախ կը կրկնենք եւ շատ քիչ անգամ կը գործադրենք.— եթէ այդ երի – տասարդութեան տանք օգտակար եւ հա – ճելի մտաւոր ու հոգեկան սնունդ, ան կը փութայ լեցնել սրահները, խանդա – վառուիլ, եւ իր ուրախութիւնը բարձրա – ձայն արտայայտել :

Հարկ էր տեսնել Ֆրանսա ծնած այդ հայ աղջիկներն ու մանչերը, որոնք կը երեքշային հայ երգով, կ'ըմբռընկէին Լիւք – Անտրէ Մարսէլի հիացական խօս – քերը՝ հայ տոհմիկ երգերու եղակի ար – ժէքին ու գեղեցկութեան մասին. պէտք էր տեսնել այդ երիտասարդութիւնը, համոզուելու համար թէ ոչ միայն խո – րապէս Հայ է ան, այլեւ կը փնտռէ իր Հայութիւնը, անով անանելու, ան՛ով հը – պարտանալու համար : Կարեւորը այդ հո – գեկան եւ մտաւոր սնունդը ջամբելու ձեւն է :

Հայ երգը մեծ դեր կրնայ խաղալ այս Նպատակով :

Հայ բանաստեղծութենէն ու ճարտա – րապետութենէն աւելի անմիջական, ա – ւելի հաղորդական եւ միանգամայն աւելի հաճելի է արդարեւ երաժշտութիւնը :

Այն երիտասարդութեան համար, զոր կ'ուզենք մեր մշակոյթին եւ մեր կեանքին կապել, Կոմիտասի մէկ երգը աւելի կ'ար – ժէ, քան տասը բանաստեղծութիւն, մա – նաւանդ՝ տասը ճառ : Որովհետեւ մեր դիմաց գտնուող այդ երիտասարդութիւնը շատ քիչ կը հասկնայ բանաստեղծութե – նէն, իսկ ճառերէն կը խորշի այլեւս ...:

×

Գալով այս երեք հաւաքոյթներուն դե – ղարուեստական բաժնին, պէտք է ըսել թէ շատ ինամքով պատրաստուած էր : Լիւք – Անտրէ Մարսէլը հրաշալի մեկնա – բան մըն է : Ի՛նչ հմտութիւն եւ ի՛նչ խոր թափանցում մեր տոհմիկ երգերու հէք – եաթային պարտէզին մէջ :

Պէտք է լսել զինքը երբ կը խօսի Սա – յաթ – Նովայի ու Կոմիտասի մասին, պէտք է ունկնդրել նաեւ զայն, երբ կ'ըն – կերանայ երգերուն դաշնակի վրայ :

Ես որ տարիներէ ի վեր իր կողքին ե – ղած եմ, հարց կուտամ ես ինծի թէ ան չէ՞ սիրեր Կոմիտասը արդեօք, աւելի քան Քուչակը : Սայաթ–Նովայի քերթուած ո՞վ աւելի կը դինուիայ թէ անոր եղանակով :

Ամէն պարագայի մէջ հայ երաժշտու – թեան մասին անոր մտածածն ուզգացածը պէտք է սեփականութիւնը դառնայ հայ ընթերցողին :

Այս թղթակցութեան մէջ կարելի չէ այդ : Կը խոստանամ կատարել այդ աշ – խատանքը, աւելի ուշ, անմիջապէս որ կարենամ : Ու հաւանաբար ղրոյցի մը ձե – ւին տակ :

ՅՕԴՎԱԾՔ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՄԱՍԻՆ [1]

Ցետադայ դարերում, երբ քրիստոնէու – թիւնը տարածւում է Հայաստանում, ժո – ղովուրդին եկեղեցու եւ նոր կրօնի հետ կապելու համար, եկեղեցական զրող դոր – ծիչները ստեղծել են նաեւ տաղերն ու շա – րականները, որոնք բացառիկ տեղ են զը – բաւում եկեղեցական երաժշտական ար – ուեստի պատմութեան մէջ :

Հայկական թէ աշխարհիկ, թէ հոգեւոր երգերը իրենց վրայ կրում են հայ հան – ճարի ինքնուրոյնութեան կնիքը, նրանք բխում են եւ սնւում նոյն ակունքներից : « Մեր ազգային աշխարհական եւ հոգե – ւոր երգերը բխում են մեր ժողովուրդի հնադարեան աղբիւրից, նրա կենցաղային իրականութիւնից »— ասում էր Կոմիտաս վարդապետ :

Կոմիտաս վրդ.ը մեր հոգեւոր երաժշտու – թիւնը կատարում էր վարպետօրէնարտա – յայտիչ կերպով այնպէս, ինչպէս կատա – րում էր ժողովրդական երգերը : Եւ ինչ – պիսի հաճոյքով լսում էինք նրա աշխար – հական երգի կատարումը նոյնպիսի հա – ճոյքով էլ լսում էինք հոգեւոր երգի կա – տարումը : Ով լսել է դէթ մի անգամ Կո – միտաս վարդապետի երգած «Տէր ողորմ – եա»ն, «Հրեշտակային»ը, « Տէր կեցո»ն, մինչեւ կեանքի վերջն էլ չի մոռնայ :

Պատահական չի եղել ի հարկէ որ 1915 թուականին տաճկական դազանութիւննե – րին զոհ գնացած Կոստանդնուպոլսի հայ մտաւորականները իրենց նահատակու – թեան նախաժամին Այաչի բանտում խնդ – ձեւն է :

Հայ երգը մեծ դեր կրնայ խաղալ այս Նպատակով :

Հայ բանաստեղծութենէն ու ճարտա – րապետութենէն աւելի անմիջական, ա – ւելի հաղորդական եւ միանգամայն աւելի հաճելի է արդարեւ երաժշտութիւնը :

Այն երիտասարդութեան համար, զոր կ'ուզենք մեր մշակոյթին եւ մեր կեանքին կապել, Կոմիտասի մէկ երգը աւելի կ'ար – ժէ, քան տասը բանաստեղծութիւն, մա – նաւանդ՝ տասը ճառ : Որովհետեւ մեր դիմաց գտնուող այդ երիտասարդութիւնը շատ քիչ կը հասկնայ բանաստեղծութե – նէն, իսկ ճառերէն կը խորշի այլեւս ...:

×

Գալով այս երեք հաւաքոյթներուն դե – ղարուեստական բաժնին, պէտք է ըսել թէ շատ ինամքով պատրաստուած էր : Լիւք – Անտրէ Մարսէլը հրաշալի մեկնա – բան մըն է : Ի՛նչ հմտութիւն եւ ի՛նչ խոր թափանցում մեր տոհմիկ երգերու հէք – եաթային պարտէզին մէջ :

Պէտք է լսել զինքը երբ կը խօսի Սա – յաթ – Նովայի ու Կոմիտասի մասին, պէտք է ունկնդրել նաեւ զայն, երբ կ'ըն – կերանայ երգերուն դաշնակի վրայ :

Ես որ տարիներէ ի վեր իր կողքին ե – ղած եմ, հարց կուտամ ես ինծի թէ ան չէ՞ սիրեր Կոմիտասը արդեօք, աւելի քան Քուչակը : Սայաթ–Նովայի քերթուած ո՞վ աւելի կը դինուիայ թէ անոր եղանակով :

Ամէն պարագայի մէջ հայ երաժշտու – թեան մասին անոր մտածածն ուզգացածը պէտք է սեփականութիւնը դառնայ հայ ընթերցողին :

Այս թղթակցութեան մէջ կարելի չէ այդ : Կը խոստանամ կատարել այդ աշ – խատանքը, աւելի ուշ, անմիջապէս որ կարենամ : Ու հաւանաբար ղրոյցի մը ձե – ւին տակ :

Ս. ԲԱՂԻՐԵԱՆ

(12 Շար.)

ԿՅԱՆՔ

ԼԲ.

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ
ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Իսկ Հաւատամ, Վարդ, Մուշ, Իւրաքանչիւր մեզ մէջ ունի իր ուրոյն տեղը եւ դերը կեանքի մէջ։

Ես դուն եմ ինչպէս մեր միւս ընկերները, որոնք ամէն օր կը մտածեն ապագային մասին։ Մենք ալ կ՚ուզենք ապրիլ, կ՚ուզենք ստեղծագործել, կ՚ուզենք ունենալ մեր տունը, մեր ընտանիքը, մեր զաւակները։ Մենք ալ կ՚ուզենք ունենալ մեր ուրախութիւնները եւ մեր տառապանքները։ Մենք ալ կ՚ուզենք ունենալ մեր յոյսերը եւ մեր հաւատքը։ Մենք ալ կ՚ուզենք ունենալ մեր ապագան։ Մենք ալ կ՚ուզենք ունենալ մեր ներկան։ Մենք ալ կ՚ուզենք ունենալ մեր անցեալը։ Մենք ալ կ՚ուզենք ունենալ մեր ամէն ինչը։ Մենք ալ կ՚ուզենք ունենալ մեր կեանքը

Օր. ՄԱՏԼԷՆ ՊՈՒՃԱՏԵԱՆ
Պ. ՅԱԿՈԲ ԴԱԼԲԱՓԵԱՆ
Նշանուած (Նոր Սերնդական)
Մարսէյլ 26 Յունուար 1958

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սէնթ Էթիէն.— *Այրի Տիկին Զարու – հի փուրթոյեան եւ զաւակները* (*Սէն Մո – րիս*), *Տէր եւ Տիկին Յարէթ Փուրթոյեան եւ զաւակները չնորհակալութիւն կը յայտնեն Տարօն Տուրուբերանի Տէսինի Հայր. Միութեան եւ բոլոր անոնց՝ որոնք ծաղկեպսակով, հեռագրով, նամակով եւ անձամբ ներկայ գտնուեցան տարաբախտ Միսաէ փուրթոյեանի թաղման տխուր ա – րարողութեան*։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Տէր եւ Տիկին Նորհատեան եւ զաւակ – ները, Պօղոս, Գէորգ, Յակոբիկ, Տէր եւ Տիկին Ադամեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Քարաարթինեան եւ զաւակները, կը ծանուցանեն թէ իրենց զաւկին, եղ – բօր, քրոջ զաւկին ՊԵՏՐՈՍ ՆՈՐՀԱՏԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առթիւ հոգեհան – գստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փա – րիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին, այս կիրակի ժամը 10ին։ Ցիշատակը յարգող – ները կը հրաւիրուին ներկայ ըլլալ։

×

Համբարձում Պալթայեան, Տէր եւ Տիկին Վահէ Պալթայեան (*Փարիզ*) *կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի* (*Փետր. 2*) *հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատար – ուի Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղե – ցիին մէջ* (*բիւ տէ Պրօշէ*) *իրենց ողբաց – եալ հօր՝ ՌՈՒԲԻՆԻ* (*Շապին Գարահի – սարցի*) *եւ մօր՝ Վարսենիկի յիշատակին*, (*երկուքն ալ մեռած Պոլիս*), *իրենց մահ – ուան վեցերորդ եւ 11րդ տարելիցներուն առթիւ*։

Ողբացեալներուն յիշատակը յարգող – ներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ։

ՀԱՅԱՇԽԷՍ ՊԱՏԱՐԱԳ ՊԱՆԵԼՈՑԻ ՄԷՋ

Այս կիրակի, Տեառնընդառաջի տօնին առթիւ, ժամը 19ին։

Գեր. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Վ. ՓԱՐԹԱՄԵԱՆ պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Սէն Բընէի մատրան մէջ։

Լիոնի Ազգ. Մխիթեան ատենապետ Պ. Ա. Կիւլպէնկեան, Ազգ. Միութեան ան – դամ Պ. Գ. Սողոմոնեանի եւ եկեղեցա – չէնի անդամ Պ. Անդրանիկ Պօյաճեանի կողմէ հանգանակուած 622·000 ֆրանք գումարին նուիրատուներուն անունները «Յառաջ»ի մէջ արդէն լոյս տեսան։ Հետ – գհետէ պիտի հրատարակուի նաեւ սոյն գումարէն զատ հանգանակուած գումար – ներուն քանակը եւ նուիրատուներուն ա – նունները։

Փափագեան եղբայրներ հարիւր հազար ֆրանք, Պ. Պ. Նազար Ուզունեան, Նա – զարէթ Աւագեան, Արթիւր Յովհաննէս – եան Թէյէկլօպ յիսուն հազարական, Մի – նասեան Թադէոս երեսուն հազար, Գրի – գոր Աւագեան եւ Յակոբ Զօլագեան 25000 ական ֆրանք։ Արման Ուզունեան քսան հազար, Սերժ Ժամկոչեան, Թիրայր Յա – բրութիւնեան, Ժաք Յարութիւնեան, Ա – լէքսանեան Օննիկ եւ Պուշաքճեան Նազար 10·000ական ֆրանք։

Պ. Պ. Գուլումճեան Միհրան, Ամէմ – եան Արմենակ, Աւետիսեան Ժաք, Գա – րակէօզեան Ստեփան, Զէրչեան Ստեփան, եւ Տօնայեան Տօնապետ հինգ հազարա – կան, Յարութիւն Գարակէօզեան երեք հազար, Պ. Արման Գազանճեան երկու հազար, Գամպէրեան, Տիկին Տօնիկ եւ Պէլկասէմ հազարական ֆրանք։

Վէնիսիւէօ Սէն Ֆօն.—

Պ. Պ. Պօղիւքեան կարապետ երեսուն հազար, Գամպէրեան Վարդեվառ 25·000, Պօղոսեան Կարպիս, Ճէնանճեան Սերոբ, Ասլանեան Յակոբ, Հովիկեան Վիքթոր, Բիւզանդեան Յովհաննէս հինգ հազարա – կան, Կարապետեան Թորոս երկու հա – զար ֆրանք։

× *Եկեղեցաչէն Տիկնանց Միութիւնը չնորհակալութեամբ ստացաւ հետեւեալ նուիրատուութիւնները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան։ Իրենց անուան տօնախմբութեան առթիւ*.— *Յակոբ Սա – մուէլեանէ հազար ֆրանք, Յովհ. Թու – բինեանէ հազար, Յովհ. Տէր Պետրոսեա – նէ հինգ հարիւր, Յովհ. Յարթլեանէ 500 ֆրանք*։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ
ՇԱՒԻԼԻ ՆՈՐԱՇԷՆ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՄԷՋ

Այս Կիրակի առաւօտ ժամը 11ին

× *Արարողութեանց կը մասնակցին հը – րաւիրեալ դպիրներ՝ ղեկավարութեամբ Պ. Ն. Սերոբեանի*։

Հոգեհանգստեան պաշտօնէն ետք հայկ·ա – ւանդական սովորութեան համաձայն հո – գեհաշ՝ եկեղեցւոյ կից սրահին մէջ, նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Յ. Դ. ԱՐՂՈՒԹ – ԵԱՆ խումբին եւ հովանաւորութեամբ Փարիզի Շրջ. կոմիտէին։

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. «Անտօք» ենթակոմիտէն կը ծանուցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ, մատուռին մէջ։

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առթիւ։

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն եւ Նոր Սե – րունդի Շ. Միսաքեան խումբը կը ծա – նուցանեն թէ այս կիրակի առաւօտ հո – գեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի

ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

յիշատակին, իր մահուան տարելիցին առ – թիւ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ։ Պիտի յիշատակուին նաեւ ընկերներ՝ Զ. Տարագճեան, Ա. Թէպոյեան, Խորէն Պէքմէզեան, Մարզարեան, Գէորգ Գաս – եան, Երուանդ Տէր Ղուկասեան։

ԽԻՍՏ ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի Շրջ. կոմիտէն դա – սախօսական ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ չրջաններու բոլոր ընկերները, Շա – բաթ (*Փետրուար 8*) *երեկոյ ժամը 8·30 – ին, Սօսիէթէ Սավանթի ԱՃ սրահին մէջ*։ 28 *բիւ Սէրփանթ, մէթրօ Օտէօն*։

Կը դասախօսէ ընկ. ԻՇԽԱՆԵԱՆ

Այս դասախօսութեան կը հրաւիրուին «Նոր Սերունդի» հին ու նոր անդամները, ինչպէս նաեւ ուսանողական միութեան ե – րիտասարդները։

ՀՐԱՒԻՐ
ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Փարիզի Հայ Աղքատախնամ Ընկերակ – ցութիւնը արտակարգ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները, 15Փետր. Շաբաթ օր, կէսօրէ վերջ ժամը երեքին, 32 բիւ տը Թրէվիզ։

Այս ժողովը ի զօրու ըլլալու համար անհրաժեշտ է մեծամասնութիւն, այս պատճառաւ եւ մանաւանդ նկատի առնե – լով օրակարգի կարեւորութիւնը բոլոր անդամներէն կը խնդրուի ստիպողական ներկայութիւն այս արտակարգ ժողովին։

ՕՐԱԿԱՐԳ.— *Անտիլիի մէջ անբուժելի – ներու 20 անկողիններոց յատկացուածական չէնքի մը կառուցման առթիւ վարչական խորհուրդին որոշած փոխառութեան վա – ւերացումը* ։

ԿՆԻՓ

AU BEAU NOYER



Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés-lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵՆ
ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՁՐԻ ՅԱՆՁՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ
ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, BD. J. JAURES
15, AV. A. MORIZET
Boulogne - Billancourt
Métro : MARCEL SEMBAT
Mol. 06-03 et 60-38

Imprimé sur les presses du journal HARATCH
17, Rue Bleue, 17 — PARIS (9e)

ՈՒԽՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ
ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

—o—

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 9, ԿԻՐԱԿԻ, ՊՐԻՍՔԼ – ԿԱՆ

Անոնք որ կ'ուզեն մասնակցիլ այս ուխ – տագնացութեան, կանխաւ արձանագրեն – ուին Նուպար Յովհաննէսեանի մօտ մին – չեւ Յունուար 31։

Պաշտօնական հանդիսութիւնը կանի մէջ, Փետրուար 9ին, ժամը 3ին, պելժ պետական ներկայացուցիչներու մասնակ – ցութեամբ։

Ազգային հանդիսութիւնը Պրիւսէլի մէջ, Փետրուար 9ին ժամը 8·30ին, հայ եւ օտար ներկայացուցիչներու մասնակ – ցութեամբ։

Պիտի կազմուին երկու խումբեր.—

1.— *Փարիզ – Պրիւսէլ – կան, նոյն օրուան մէջ երթեւեկ* (*չոգեկառք, ճաշ*), 7000 *ֆրանք*։

2.— *Փարիզ – Պրիւսէլ – կան, մէկ գի – շեր մնալով Պրիւսէլ՝ երեկոյեան հանդէ – սին մասնակցութեամբ* (*չոգեկառք, ճաշ, պանդոկ*), 10·000 *ֆրանք*։

Արձանագրուելու համար ղրկել կան – խավճար 5000 ֆրանք Պ. Նուպար Յով – հաննէսեանի հասցէին։

14, Rue du Soleil. C.C.P. 7065-15

Ուշադրութիւն.— *Ֆրանսահպատակ – ները կրնան գելժիա այցելել իրենց անձ – նագիրով*, (*Քարթ տ'իտանիթիէ*) *առանց վիզայի*։ *Նանսէնեան հպատակները եւս կրնան գելժիա այցելել ԱՌԱՆՑ ՎԻԶԱՅի բայց անցագիրով* (*փաս փոռ*) ։ *Այլ հպատակութեանց համար՝ անցագիր եւ վիզա*։

Մեկնում Փարիզէն Պրիւսէլ առաւօտ – եան ժամը 8ին։ *Մեկնում Պրիւսէլէն Փա – րիզ գիշերը ժամը 0·40, նոյն օրուան մէջ, կիրակի*։

Մեկնում Փարիզէն Պրիւսէլ առաւօտուն ժամը 8ին, կիրակի։ *Մեկնում Պրիւսէլէն Փարիզ երեկոյեան ժամը 7ին երկուշաբ – թի* ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Իմ.— *Հ. Յ. Դ. «Զաւարեան» կոմի – տէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս Շա – բաթ, ժամը 21ին, Մրճմեան դպրոցը*։ *Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայա – ցուցիչը*։

Շահիլ.— *Հ. Յ. Դ. «Արղութեան» խումբի ժողովը այս չաբաթ իրիկուն ժա – մը 9ին, սովորական հաւաքատեղին*։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսէյլ,.—*Սէնթ Անթուանի Ս. Թա – ղոս եկեղեցւոյ Թաղ. խորհուրդը կը յայտարարէ որ՝ Թաղին մայրենի լեզուի դաստիարակութեան ուսուցչուհին հի – անդութեան պատճառաւ հրաժարած ըլ – լալով, անմիջապէս նոր վարժուհիի կա – րիքը ունինք մինչեւ հինգշաբթի օրերը*.— *առաւօտ եւ կամ կէսօրէ վերջ դասաւան – դելու համար*։ *Փափաքողները Թաղ դիմեն չուտով Թաղականութեան*։ *Եկեղեցւոյ խորհրդարանը կիրակի օրերը*։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի Երիտա – սարդաց Միութեան կողմէ։

Այս Ուրբաթ, (31 *Յունուար*) *երեկոյ Ս. Պօղոս Պետրոս մատրան մէջ*։

Կը դասախօսէ Կաթ. պատուիրակ Սե – րովբէ եպիսկոպոս։

Այս առթիւ սիրով կը հրաւիրուի հասա – րակութիւնը։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ
ՎԻԼՆԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած է Վալանսի հոգեւոր եղբայրութեան կողմէ (*երիտասարդներ*)։ *Կը ներկայացնեն երեք դրուագներէ բաղկացած փիէս մը*։

ՏՐՏՄՈՒԹԻՒՆԷ ՈՒՐԱԽՈՒԹԻՒՆ

Այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8·30ին, Սէրքլը Կաթոլիկ սրահին մէջ։

Մուտքը ազատ է։

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԹԱՋԻ
(ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ)
Տարեկան ցերեկոյթ – պարահանդէսը կիրակի, Փետրուար 2, ժամը 15 – 24
LES AMBASSADEURS
3. Avenue Gabriel : Champs - Elysées
Orchestre LOS CANGACEIROS
AVEC YVAN MORICE ET J. C. GILBERT
Ֆրանքեւպրազիլիական 14 հոգինոց այս հռչակաւոր նուագախումբը մեծ խանդավառութիւն պիտի ստեղծէ իր Աբրահսիոններով։
Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը եւ սեղանները հեռաձայնելով ԷԼԻԶԷ 67–03
Տոմսերու գինն է 500 ֆրանք
Ուշադրութիւն.— Վարձուած սեղանները պէտք է զբաւուած ըլլան ամէնէն ուշը ժամը 19·30ին։ Հակառակ պարագային պարահանդէսի կազմակերպիչ յանձնա – խումբը որեւէ պատասխանատուութիւն չի ստանձներ։



réfrigération ménagère et commerciale
Kelvinator
le froid c'est moi ! | 40 ans d'expérience
Société ROHDANIENNE DU FROID - VALENCE (Drôme)
7, RUE PASTEUR
MARKARIAN JEAN (ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ)
ELECTRICIEN, 1, RUE PELLETERIE, VALENCE,

CAVES CENTRALES
ՏԱՎԱԹԻԹԷԵԱՆ ՈՐԴԻ
ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՄԷՆԷՆ ԱԶՆԻԿ ԳԻՆԻՆԵՐՆ ՈՒ ՕԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻՆԵՐԸ
ՈՐՈՆՑ ԿԱՐԳԻՆ՝ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ
RAKI DUZE
48, RUE PUVIS DE CHAVANNES, MARSEILLE
TÉLÉPHONE : CO 58-99